Reģionu attīstība Latvijā 2009

Valsts reģionālās attīstības aģentūra
Rīga, 2010

Reģionu attīstība Latvijā 2009
Valsts reģionālās attīstības aģentūra

Izdevumu izstrādāja:
Valentīna Locāne (Valsts reģionālās attīstības aģentūra)
Ivita Peipiņa (Valsts reģionālās attīstības aģentūra)
Pēteris Šķiņķis (Latvijas Universitāte)
Inga Vilka (Latvijas Universitāte)

Zinātniskais redaktors – **Edvīns Vanags** (Latvijas Universitāte)

Izdevumā izmantotas SIA **„Reģionu Pētījumu un Plānošanas Centrs"** un SIA **„Grupa 93"** karšu pamatnes
Kartes sagatavoja **Ronalds Krūmiņš** (SIA „Grupa 93")
Vāka noformējums – reklāmas aģentūra **„Triple Bounce"**

Maketēšana un tekstu korektūra – SIA **„MicroDot"**
Maketa sagatavošanas projekta vadītāja – **Brigita Blūma**

Iespiests SIA **„MicroDot"** tipogrāfijā

© Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2010

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz izdevumu "Reģionu attīstība Latvijā 2009" obligāta

ISBN 978-9934-8126-0-6
Id 005-10330-436

Saturs

IEVADS **6**

I ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLAIS IEDALĪJUMS LATVIJĀ **8**
Administratīvi teritoriālais iedalījums 2009. gada pirmajā pusē 8
Administratīvi teritoriālās reformas gaita 8
Administratīvi teritoriālais iedalījums pēc 2009. gada 1. jūlija 13
Plānošanas reģioni un statistiskie reģioni Latvijā 13
Pašvaldības Latvijā un plānošanas reģionos 14

II PLĀNOŠANAS REĢIONU ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS **16**
Plānošanas reģionu statuss un kompetence 16
Plānošanas reģionu teritorijas 17
Demogrāfiskā situācija 17
Sociālekonomiskā attīstība 26

III REPUBLIKAS PILSĒTU UN NOVADU PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS **44**
Republikas pilsētu raksturojums 44
Novadu raksturojums 48
Pašvaldību vēlēšanas 64

IV PAŠVALDĪBU FINANŠU RĀDĪTĀJU ANALĪZE **68**
Pašvaldību budžetu kopapjoms 68
Pašvaldību budžetu ieņēmumi 69
Pašvaldību budžetu izdevumi 72
Pašvaldību finanšu izlīdzināšana 74

V TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS INDEKSS **80**
Attīstības gada indekss 80
Attīstības ķēdes indekss 87
Iedzīvotāju skaita un teritorijas attīstības indeksa kopsakarība novados 89

VI PAŠVALDĪBU RAKSTUROJUMS PĒC DAŽĀDĀM ATTĪSTĪBU IETEKMĒJOŠĀM PAZĪMĒM **90**
Pilsētu un lauku teritorijas 90
Pierobežas teritorijas 95
Piekrastes teritorijas 98

VII REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA INSTRUMENTI **100**
Nacionālie reģionālās attīstības atbalsta pasākumi 100
RAPLM un VRAA pārziņā esošais ES fondu atbalsts 105
Aktivitāte īpaši atbalstāmo teritoriju attīstības sekmēšanai 111
RAPLM pārziņā esošais ES atbalsts Eiropas teritoriālās sadarbības īstenošanai 117
Citi RAPLM pārziņā esoši atbalsta instrumenti 119

VIII TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA **122**
Attīstības plānošanas sistēmas tiesiskais ietvars 122
Teritorijas attīstības plānošanas tiesiskais ietvars 123
Valsts līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenti 124
Reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumenti 125
Pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti 126

NOBEIGUMS **128**
Lietotie saīsinājumi 130
Izmantotā literatūra 131

1. PIELIKUMS. Līdz 2009. gada 1. jūlijam pastāvējušo administratīvo teritoriju attīstības indekss un pamatrādītāji 132
2. PIELIKUMS. Plānošanas reģionu un kopš 2009. gada 1. jūlija pastāvošo administratīvo teritoriju attīstības pamatrādītāji 139
3.1. PIELIKUMS. Pašvaldību budžetu ieņēmumi 2009. gadā 143
3.2. PIELIKUMS. Pašvaldību budžetu izdevumi pēc ekonomiskās klasifikācijas 2009. gadā 146
3.3. PIELIKUMS. Pašvaldību budžetu izdevumi pēc funkcionālās klasifikācijas 2009. gadā 149
3.4. PIELIKUMS. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas rādītāji 2009. un 2010. gadā 152
4. PIELIKUMS. Plānošanas reģionu un kopš 2009. gada 1. jūlija pastāvošo administratīvo teritoriju attīstības indeksi 155
5. PIELIKUMS. Valsts finansētā programmā „Mērķdotācijas pašvaldību investīcijām" apstiprinātie projekti 2007.–2009. gadā 157
6. PIELIKUMS. VSID īstenošanas ietvaros Eiropas Savienības fondu finansētie projekti RAPLM un VRAA pārziņā esošās aktivitātēs 2007.–2009. gadā 169

Reģionu attīstība ir valsts attīstības pamats. Labklājība ikvienam, ikkatrā reģionā, ejot visu reģionu līdzsvarotas attīstības ceļu, ir plaukstošu reģionu attīstības vīzija.

Reģionālās attīstības plānošana, īstenošana un sasniegto rezultātu izvērtēšana sniedz iespēju novērtēt attīstības tendences, izdarīt secinājumus un pieņemt pamatotus lēmumus, tādēļ šis ikgadējais pētījums par reģionu attīstību Latvijā ir būtiska reģionālās politikas īstenošanas un izvērtēšanas sastāvdaļa.

Pētījuma rezultāti un secinājumi, ņemot vērā 2009. gadā piedzīvoto ekonomisko situāciju valstī un tās diktētās pārmaiņas gan valsts, gan pašvaldību budžetu ieņēmumu un līdz ar to izdevumu daļā, skarot atbalstu reģionu attīstībai, nav pārsteidzoši.

Vienlaikus situācija reģionos ļāva palūkoties uz līdzšinējo attīstību no cita skatu punkta, kā arī izvērtēt racionālākas resursu un potenciālu izmantošanas iespējas.

2009. gadā tika sākts dialogs par reģionālā pārvaldes līmeņa stiprināšanu, lai nodrošinātu pārvaldes pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem un uzņēmējiem reģionos.

Lai gan administratīvi teritoriālās reformas noslēguma posmā līdz pašvaldību vēlēšanām 2009. gadā netika panākta vienošanās par labākajiem risinājumiem reģionālās pārvaldes izveidei, paveiktais potenciāli deleģējamo funkciju izvērtējums ir būtisks solis reģionu stiprināšanas virzienā. Darbs pie reģionālās pārvaldes līmeņa izveides turpināms 2010. gadā un turpmāk, pakāpeniski deleģējot vai decentralizējot valsts funkcijas, tādējādi pietuvinot lēmumu pieņemšanas procesu tām sabiedrības grupām, uz kurām tie attiecas.

Reģionālā attīstība ir arī atbalsts reģioniem. 2009. gadā vislielākais atbalsts bija pieejams Eiropas Savienības (ES) fondu programmu ietvaros. Pagājušajā gadā tika noslēgti līgumi 197,16 miljonu latu apmērā par ES fondu projektu īstenošanu pašvaldībās. Papildus 19 miljonu latu apmērā tika nodrošināts valsts atbalsts pašvaldībām infrastruktūras sakārtošanai un kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem. Šie ieguldījumi ir labs pamats reģionu attīstībai un konkurētspējas veicināšanai nākotnē.

Vērtējot ES fondu ieviešanas efektivitāti, nākas secināt, ka reģionu līdzsvarotai attīstībai nepieciešams stiprināt reģionu lomu ES fondu piesaistē.

2010. gadā plānošanas reģioni ar Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas atbalstu strādā pie reģionu ekonomikas profilu izstrādes, kas kalpos par pamatu reģionu attīstības programmām.

Plānots, ka reģionu attīstības programmās identificētie mērķi tiks ņemti vērā, izstrādājot Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020. gadam, kurš ne tikai formulēs vidēja termiņa valsts attīstības mērķus un risinājumus, bet arī ietvers atbilstošu investīciju plānu.

Tas nodrošinās sasaisti starp valsts un reģionālās attīstības mērķiem un to sasniegšanai nepieciešamo finansējumu, un, lai to izdarītu, šobrīd nepieciešams kvalitatīvs darbs reģionos, identificējot attīstības potenciālus un mērķus.

Patiesā cieņā,
Dagnija Staķe,
reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministre

Esiet sveicināti, pārskata „Reģionu attīstība Latvijā 2009" lasītāji!

Valsts reģionālās attīstības aģentūra ir sagatavojusi gadskārtējo pārskatu „Reģionu attīstība Latvijā", kas šogad ir īpašs, jo tas ir pēdējais pārskats, kurā publicēti un analizēti dati par 522 pašvaldībām pirms administratīvi teritoriālās reformas, tātad līdz 2009. gada 1. jūlijam, un vienlaikus pirmais pārskats, kurā publicēti dati par pašvaldībām jaunajā administratīvi teritoriālajā iedalījumā Latvijā.

Pašvaldību sistēmai Latvijā 2009. gads bija nozīmīgs, jo tika pabeigta administratīvi teritoriālā reforma, kuras rezultātā no 26 rajonu un 522 vietējām pašvaldībām tika izveidotas 118 pašvaldības: 9 republikas pilsētu un 109 novadu pašvaldības. Tas noticis laikā, kad Latvijai jāsaskaras ar ekonomiskās krīzes radīto uzdevumu – neapstāties un līdztekus visām citām problēmām sekmēt reģionālo attīstību.

Līdz ar administratīvi teritoriālo reformu novadiem un pilsētām ir pavērušās krietni plašākas iespējas gan struktūrfondu apguvē, gan citu finanšu instrumentu izmantošanā. Apvienojoties pašvaldības ir kļuvušas ne vien lielākas, bet arī rīcībspējīgākas gan finansiālo resursu, gan administratīvo spēju ziņā. Ar piesaistīto finanšu resursu palīdzību var stiprināt teritoriju kapacitāti, maksimāli efektīvi izmantojot to resursus izaugsmei un līdzsvarotai attīstībai.

Šajā brīdī ir svarīgi fiksēt esošo sociālekonomiskās attīstības līmeni pašvaldībās, lai, sekojot līdzi attīstības procesiem valstī, laika gaitā novērotu pārmaiņas, noteiktu tendences un pašvaldību attīstības iespējas.

Pārskatā iekļauta plaša teritoriālās statistikas informācija, kas kalpos par atskaites sākumpunktu, novērojot izmaiņas un rādot pašvaldību attīstības tendences.

Pārskatā analizēti būtiski pašvaldību attīstības jautājumi: demogrāfiskā situācija, ekonomiskā attīstība, pašvaldību finanses, reģionālās attīstības atbalsta instrumenti, kā arī doti priekšlikumi teritoriju atšķirību izlīdzināšanai. Pārskatā aplūkota arī vēlētāju aktivitāte 2009. gada pašvaldību vēlēšanās, jo aizvien nozīmīgāku lomu gan valsts, gan pašvaldību ikdienas darbā ieņems iedzīvotāju aktivitāte un līdzdalība viņiem būtisku jautājumu risināšanā.

Valsts reģionālās attīstības aģentūrai ir izveidojies plašs sadarbības partneru loks, kas darbojas reģionālās attīstības jomā, bet galvenie sadarbības partneri ir pašvaldības un plānošanas reģioni.

Vēlu jums rast noderīgu informāciju un kopskatu par reģionālo attīstību Latvijā!

Patiesā cieņā,
Māris Krastiņš,
Valsts reģionālās attīstības aģentūras direktors

IEVADS

Reģionālās politikas uzdevums ir rūpēties par visas valsts un atsevišķu tās teritoriju attīstību. Lai sekotu līdzi tam, kā attīstās dažāda mēroga Latvijas teritorijas, Valsts reģionālās attīstības aģentūra sagatavojusi ikgada pārskatu „Reģionu attīstība Latvijā 2009", kas ir jau septītais izdevums pēc kārtas. Pārskatā var pamanīt gan iepriekšējo gadu pārskatu iezīmes, piemēram, tiek turpināta plānošanas reģionu savstarpēja salīdzināšana, gan atrodamas arī jaunas, piemēram, tajā iekļauti līdz šim neaplūkoti teritorijas raksturojoši rādītāji.

2009. gadā ir īstenota pašvaldību administratīvi teritoriālā reforma, un kopš 2009. gada 1. jūlija Latvijas administratīvi teritoriālo dalījumu veido 118 pašvaldību teritorijas. Lai plānotu, īstenotu, izvērtētu lielāku vai mazāku teritoriju attīstību, lemtu par valsts atbalsta politiku teritorijām un nozarēm, svarīgi apzināties un novērtēt esošo situāciju. Tā kā līdz šim par jaunajām administratīvajām teritorijām dati publicēti samērā ierobežotā apjomā, šajā pārskatā galvenais uzsvars likts uz dažādu rādītāju atspoguļošanu 118 teritoriju griezumā, turklāt, ne tikai, raksturojot situāciju laika posmā kopš to izveidošanas, bet atsevišķiem rādītājiem aprēķinot arī iepriekšējo periodu datus par šīm teritorijām. Pārskatā iekļauti tā sagatavošanas laikā pieejamie jaunākie dati, taču dažādiem rādītājiem laiks vai periods, uz ko tie attiecas, ir atšķirīgs.

Pārskatu „Reģionu attīstība Latvijā 2009" veido astoņas nodaļas, nobeiguma daļa un pielikumi.

Pirmā nodaļa ir saistīta ar administratīvi teritoriālo reformu. Šīs nodaļas sākumā dots skaidrojums par Latvijas administratīvi teritoriālo iedalījumu pirms reformas, pielikumā ir publicēti pēdējie pieejamie statistikas dati par teritorijām pirms reformas (par republikas pilsētām, rajoniem, rajonu pilsētām, pagastiem, novadiem). Nodaļas turpinājumā, izsekojot reformas gaitu, raksturots esošais Latvijas administratīvi teritoriālais iedalījums. Turpmākajās pārskata nodaļās tiek analizēti un salīdzināti Latvijas plānošanas reģioni un tajos ietilpstošās administratīvās teritorijas – republikas pilsētas un novadi atbilstoši administratīvajam iedalījumam, kas pastāv kopš 2009. gada 1. jūlija.

Pārskata otrajā nodaļā veikta plānošanas reģionu salīdzinoša analīze atbilstoši galvenajiem demogrāfiskajiem un sociālekonomiskajiem rādītājiem. Tā kā šobrīd tiek gatavoti plānošanas reģionu ekonomikas profili, kurus plānots arī publicēt, atšķirībā no iepriekšējiem pārskatiem šajā netiek pievērsta uzmanība teritoriju raksturojumam katra plānošanas reģiona ietvaros.

Trešajā nodaļā, balstoties uz demogrāfiskajiem un sociālekonomiskajiem pamatrādītājiem, veikta pašvaldību teritoriju analīze atsevišķi republikas pilsētu grupas un novadu grupas ietvaros. Pielikumā pievienoti galvenie statistikas dati par pašvaldību teritorijām. Teritoriju attīstības analīzē arvien lielāka vērība tiek pievērsta sabiedrības iesaistei, un 2009. gads bija pašvaldību vēlēšanu gads, tāpēc trešajā nodaļā ietverti vēlētāju aktivitātes rādītāji pašvaldībās un reģionos.

Ceturtajā nodaļā apkopoti pašvaldību 2009. gada budžetu rādītāji jaunajās teritorijās – aplūkotas pašvaldību ieņēmumu un izdevumu atšķirības. Tā kā viens no nozīmīgākajiem līdzsvarotas reģionālās attīstības instrumentiem ir pašvaldību finanšu izlīdzināšana, atsevišķā sadaļā apkopoti pašvaldību finanšu izlīdzināšanas rezultāti 2009. gadā un sniegts ieskats 2010. gadā plānotajā.

Lai arī sākotnēji šaurākam mērķim radīts, nozīmīgu vietu teritoriju attīstības vērtēšanā un atbalsta sniegšanā ir ieguvis teritorijas attīstības indekss. Piektajā nodaļā dota gan tradicionālā teritorijas attīstības gada indeksa aprēķina metodika, kurā sakarā ar administratīvi teritoriālo reformu ieviestas nelielas izmaiņas, gan arī izskaidrots Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras priekšlikums par gada indeksu papildinošo teritorijas attīstības ķēdes indeksu jeb attīstības līmeņa izmaiņu indeksu. Pielikumā dots jauno teritoriju attīstības gada indekss un aprēķinātais ķēdes indekss.

Sestajā nodaļā atšķirībā no iepriekšējām nodaļām, kurās analīze balstās uz kvantitatīviem datiem, pašvaldības grupētas atbilstoši dažādām kvalitatīva rakstura pazīmēm, kas saistītas ar apdzīvojumu, sasniedzamību un novietojumu.

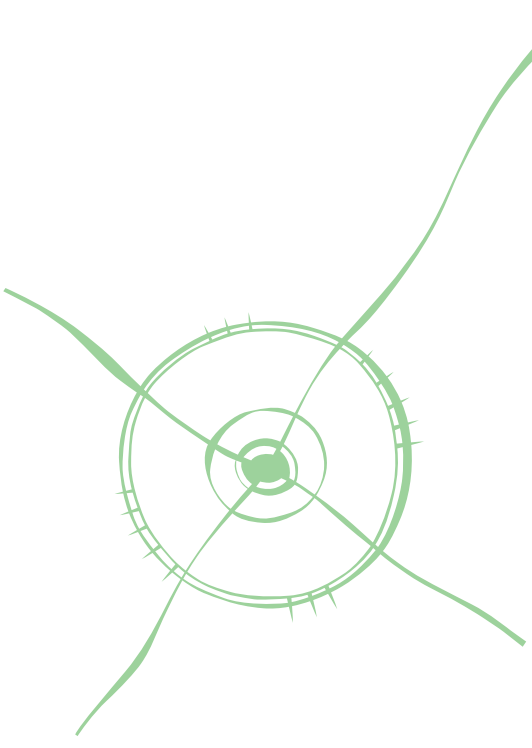
Septītajā nodaļā sniegts ieskats par Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošiem reģionālās attīstības valsts atbalsta instrumentiem, kā arī šo institūciju pārraudzībā esošo Eiropas Savienības fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu finansētām aktivitātēm. Turklāt atsevišķā sadaļā iekļauts pārskats par vienu no raksturīgākajiem reģionālās attīstības atbalsta instrumentiem – īpaši atbalstāmo teritoriju attīstības veicināšanu, ko pārskata periodā pārrauga Ekonomikas ministrija un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra.

Astotajā nodaļā dots skaidrojums par attīstības plānošanas un teritorijas attīstības plānošanas sistēmu valstī. Šajā nodaļā arī apskatīti teritorijas attīstības plānošanas jautājumi gan plānošanas reģionu, gan vietējā līmenī.

Nobeigumā sniegti galvenie secinājumi, kas izriet no pārskatā ietvertās informācijas.

Pārskatā iekļauts liels karšu klāsts, kurās vizualizēti dažādi teritorijas attīstību un tās izmaiņas laikā raksturojoši rādītāji teritoriālā izklājumā. Pārskata pielikumā var atrast apjomīgu datu kopumu par katru Latvijas teritoriju.

Pārskats „Reģionu attīstība Latvijā 2009" paredzēts plašam lasītāju lokam – politiķiem, ierēdņiem, pašvaldību darbiniekiem, zinātniekiem, docētājiem, studentiem un citiem interesentiem. Pieejams arī pārskata tulkojums angļu valodā.

I ADMINISTRATĪVI TERITORIĀLAIS IEDALĪJUMS LATVIJĀ

Administratīvi teritoriālais iedalījums 2009. gada pirmajā pusē

Latvijas teritorijas platība ir 64 559 km^2, un iedzīvotāju skaits valstī 2009. gada sākumā bija 2 267 886.*

Pārskata gada – 2009. gada – pirmajā pusē līdz 1. jūlijam Latvijā vēl pastāvēja administratīvi teritoriālais iedalījums, kas pamatā bija iepriekšējais, pēc Latvijas neatkarības atgūšanas mantojumā saņemtais iedalījums ar visai nelielām pārmaiņām, kas radās pašvaldību brīvprātīgas apvienošanās rezultātā.

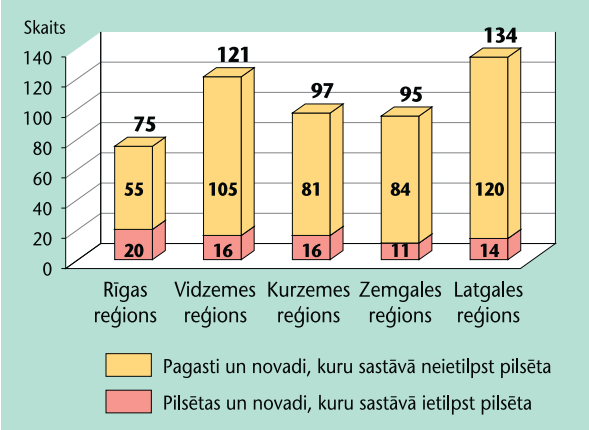
Pirms 2009. gada 1. jūlija kopējais pašvaldību skaits Latvijā bija 548, to skaitā 26 rajonu pašvaldības un 522 vietējās pašvaldības (7 republikas pilsētu, 50 pilsētu, 41 novada un 424 pagastu). Otrā līmeņa administratīvi teritoriālo iedalījumu veidoja 33 administratīvās teritorijas – rajonu un arī republikas pilsētu teritorijas (skat. 2. attēlu). Republikas pilsētas vienlaikus iekļāvās abos administratīvi teritoriālā iedalījuma līmeņos.

Lielākais vietējo pašvaldību skaits bija Latgales reģionā, kurā ietilpa vairāk nekā ceturtā daļa no visām Latvijas vietējām pašvaldībām – 134. Vidzemes reģionā bija 121 pašvaldība, Kurzemes – 97, Zemgales – 95, bet Rīgas reģionā – 75 (skat. 1. attēlu).

Līdz 2009. gada 1. jūlijam pastāvošajā administratīvi teritoriālajā iedalījumā teritoriju raksturojumam lietotais vietējo pašvaldību sadalījums pilsētu un lauku (vai pagastu) pašvaldību grupās, kas izmantots arī iepriekšējo gadu pārskatos par reģionu attīstību Latvijā, bija šāds:

- 77 pašvaldības – 7 republikas pilsētu un 70 pilsētu un pilsētnovadu (novadu, kuru sastāvā ietilpst pilsēta) pašvaldības veidoja pilsētu pašvaldību grupu;
- 445 pašvaldības – lauku novadu (novadu, kas veidoti tikai no pagastiem) un pagastu pašvaldības veidoja lauku (pagastu) pašvaldību grupu.

Šī pārskata 1. pielikumā atspoguļoti pēdējie pieejamie dati par administratīvajām teritorijām, kas pastāvēja līdz 2009. gada 1. jūlijam – rajoniem, republikas pilsētām, novadiem un pagastiem. Pārskata turpinājumā sniegta analīze par teritorijām, kādas tās ir pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas.

1. attēls. Pilsētu un pagastu grupu pašvaldību skaits plānošanas reģionos līdz 2009. gada 1. jūlijam.

Administratīvi teritoriālās reformas gaita

Latvijā pēc neatkarības atgūšanas mantojumā saņemtais administratīvi teritoriālais dalījums vairs neatbilda laika prasībām – tas nenodrošināja pašvaldībām uzticēto funkciju izpildi, radīja jau tā nepietiekamo resursu sadrumstalotību un līdz ar to neracionālu to izmantošanu. Tāpēc jau 1993. gadā valdībā pieņemtā Pašvaldību reformu koncepcija paredzēja administratīvi teritoriālās reformas īstenošanu. 1998. gadā tika pieņemts Administratīvi teritoriālās reformas likums. Atbilstoši likumam reformas mērķis bija izveidot ekonomiski attīstīties spējīgas administratīvās teritorijas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas spēj nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus iedzīvotājiem.

Likums un tam sekojošie normatīvie akti noteica vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas gaitu, paredzēja, ka notiek administratīvo teritoriju izpēte, pagastu un pilsētu apvienošanās projektu sagatavošana un to īstenošana. Attiecībā uz reģionālo pašvaldību reformēšanas procesu likums norādīja uz atsevišķa likuma par reģionālajām pašvaldībām nepieciešamību.

Sākotnēji bija paredzēts, ka vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas īstenošana notiks līdz 2004. gada beigām un 2005. gada marta pašvaldību

* PMLP dati.

2. attēls. Administratīvi teritoriālais iedalījums līdz 2009. gada 1. jūlijam.

3. attēls. Administratīvi teritoriālais iedalījums pēc 2009. gada 1. jūlija.

MAZSALACAS NOV.
RŪJIENAS NOV.
NAUKŠĒNU NOV.
VALKAS NOV.
ALOJAS NOV.
BURTNIEKU NOV.
STRENČU NOV.
LIMBAŽU NOVADS
VALMIERA
KOCĒNU NOV.
BEVERĪNAS NOV.
APES NOV.
ALŪKSNES NOVADS
PĀRGAUJAS NOV.
PRIEKUĻU NOV.
RAUNAS NOV.
SMILTENES NOV.
GULBENES NOVADS
VIĻAKAS NOV.
KRIMULDAS NOV.
CĒSU NOV.
LĪGATNES NOV.
BALVU NOVADS
AMATAS NOV.
JAUNPIEBALGAS
SIGULDAS NOV.
VECPIEBALGAS NOV.
CĒSVAINES NOV.
RUGĀJU NOV.
BALTINAVAS NOV.
MĀLPILS NOV.
ĒRGĻU NOV.
MADONAS NOVADS
LUBĀNAS NOV.
OGRES NOVADS
KĀRSAVAS NOV.
LIELVĀRDES NOV.
KOKNESES NOV.
PĻAVIŅU NOV.
VARAKĻĀNU NOV.
VIĻĀNU NOV.
CIBLAS NOV.
ĶEGUMA NOV.
AIZKRAUKLES NOV.
KRUSTPILS NOV.
RĒZEKNE
VECUMNIEKU NOV.
JAUNJELGAVAS NOV.
SALAS NOV.
JĒKABPILS
LUDZAS NOV.
RĒZEKNES NOVADS
LĪVĀNU NOV.
PREIĻU NOV.
RIEBIŅU NOV.
ZILUPES NOV.
NERETAS NOV.
VIESĪTES NOV.
JĒKABPILS NOV.
VĀRKAVAS NOV.
DAGDAS NOVADS
AGLONAS
AKNĪSTES NOV.
ILŪKSTES NOV.
DAUGAVPILS NOVADS
KRĀSLAVAS NOVADS
DAUGAVPILS
Limbaži
Staicele
Mazsalaca
Aloja
Valka
Seda
Smiltene
Gulbene
Balvi
Viļaka
Līgatne
Sigulda
Cēsis
Madona
Lubāna
Cesvaine
Ogre
Lielvārde
Aizkraukle
Jaunjelgava
Viesīte
Aknīste
Krustpils
Preiļi
Līvāni
Rēzekne
Ludza
Zilupe
Dagda
Krāslava
Daugavpils
Kārsava
Viļaka
Balvi
Alūksne
Ape
Smiltene
Gulbene
Madona
Cesvaine
Lubāna
Ogre
Lielvārde
Aizkraukle
Jaunjelgava
Viesīte
Aknīste
Krustpils
Preiļi
Līvāni
Rēzekne
Ludza
Zilupe
Dagda
Krāslava
Daugavpils

vēlēšanas jau notiks jaunajās teritorijās. Administratīvo teritoriju izpēte beidzās 2001. gadā, tika sagatavoti priekšlikumi vienotiem kritērijiem jauno teritoriju noteikšanai, dažādas pašvaldību grupas sagatavoja savus apvienošanās projektus, dažas pašvaldības arī apvienojās. Taču līdz ar biežo valdības maiņu, mainoties par pašvaldībām atbildīgajiem ministriem, tika grozīts arī reformas piedāvājums, un to neizdevās realizēt sākotnēji paredzētajos termiņos.

Administratīvi teritoriālās reformas likuma grozījumi* paredzēja, ka vietējo pašvaldību reforma tiek īstenota līdz 2009. gada pašvaldību vēlēšanām. Lai nodrošinātu pārdomātu un pamatotu pašvaldību apvienošanos, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija sagatavoja metodiskos norādījumus pašvaldību apvienošanās projektu izstrādei un piešķīra pašvaldībām mērķdotācijas šo projektu īstenošanai. Lai sekmētu pašvaldību apvienošanos un jauno novadu infrastruktūras attīstību, pašvaldībām tika piešķirti finanšu līdzekļi no valsts budžeta (200 tūkstoši latu par katru novadā apvienojušos teritoriālo vienību). Lai arī gausi, jau līdz 2009. gadam tika veikta vairāku pašvaldību apvienošanās jaunos novados. Daži pagasti mainīja nosaukumu un pārtapa par novadiem. Tāpēc arī vietējo pašvaldību skaits Latvijā katru gadu mainījās. Kopš reformas sākuma līdz 2009. gada 1. jūnijam Latvijā bija izveidots 41 novads (gan apvienošanās, gan nosaukuma maiņas rezultātā).

Galīgo izšķiršanos par vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālo iedalījumu pēc reformas, kurā tika paredzētas un arī aizvadītas 2009. gada pašvaldību vēlēšanas, izdarīja Saeima, 2008. gada decembrī pieņemot Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu. Saskaņā ar šo likumu Latvijā pēc reformas ir 118 pašvaldības – 9 republikas pilsētas un 109 novadi –, un tās darbojas kopš 2009. gada 1. jūlija. Līdz ar minētā likuma pieņemšanu spēku zaudēja Administratīvi teritoriālās reformas likums.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums kā valsts administratīvu teritoriju paredz arī apriņķus, un Ministru kabinetam jāsagatavo likumprojekts par apriņķu izveidošanu un darbību. Izšķiršanās par reģionālā līmeņa pašvaldībām (apriņķiem) vēl nav veikta, un pamazām nostiprinās plānošanas reģionu kā koordinācijas un sadarbības institūciju statuss.

Rajonu pašvaldību likvidēšanu regulēja 2008. gadā pieņemtais Rajonu pašvaldību reorganizācijas likums. Saskaņā ar to rajona padomei līdz 2008. gada beigām bija jāizstrādā un jāpieņem reorganizācijas plāns, paredzot tajā visu institūciju, mantas, finanšu līdzekļu, tiesību un saistību nodošanu vietējām pašvaldībām un plānošanas reģioniem. Līdz 2009. gada jūnijam rajonu pašvaldības vēl varēja veikt izmaiņas šajos plānos. Rajonu reorganizācijas plānu analīze liecina, ka pamatā rajonu institūcijas, manta, finanšu līdzekļi, tiesības un saistības nodotas jaunajām pašvaldībām, bet plānošanas reģioniem nodota atbildība par līgumiem ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniedzējiem (par pakalpojumiem novadu teritorijās). Dažos gadījumos rajonu manta nodota privatizācijai. Rajonu padomju pilnvaras beidzās 2009. gada 1. jūlijā, reorganizācijas plānu izpilde – 2009. gada 31. decembrī.

Divdesmitā gadsimta otrajā pusē un divdesmit pirmā gadsimta sākumā daudzas Eiropas valstis ir veikušas racionāla pašvaldību lieluma meklējumus – gan saistībā ar pašvaldības kompetenci, gan arī ar ekonomiskiem apsvērumiem. Tā, piemēram, Dānija* – valsts, no kuras Latvija ir daudz mācījusies, pēc neatkarības atgūšanas, veidojot un pilnveidojot demokrātisku un decentralizētu pašvaldību sistēmu, – kopš pagājušā gadsimta septiņdesmitajiem gadiem administratīvi teritoriālo reformu ir veikusi divas reizes. Līdz 1970. gadam Dānijā vietējo pašvaldību līmenī bija 86 pilsētas un apmēram 1300 pagasti, reģionālajā līmenī – 25 pašvaldības (*counties*). Pēc reformas 1970. gadā valstī bija 275 vietējās pašvaldības un 14 reģionālās pašvaldības. Lai varētu turpināt nodrošināt Dānijas sabiedrības labklājības augšupeju, 21. gadsimta sākumā dienas kārtībā nonāca jautājums par pašvaldību reformas nepieciešamību, un jau kopš 2007. gada sākuma Dānijā ir 98 vietējās pašvaldības un 5 reģionālās pašvaldības.**

Latvijas kaimiņvalstīs Igaunijā un Lietuvā pašvaldību administratīvi teritoriālā reforma tika īstenota jau pagājušā gadsimta deviņdesmitajos gados. Lietuva veica samērā radikālu reformu – pēc tās īstenošanas 1995. gadā iepriekšējās divu līmeņu pašvaldību sistēmas vietā ar vairāk nekā 580 pašvaldībām tika izveidota viena līmeņa pašvaldību sistēma ar 56 pašvaldībām (iepriekšējais rajonu līmenis palika kā vienīgais pašvaldību līmenis), pēc sistēmas pilnveidošanas šobrīd Lietuvā ir 60 pašvaldības. Igaunijā 1993. gadā tika likvidētas rajonu pašvaldības un palika 254 vietējās pašvaldības. Pēc atsevišķiem pašvaldību brīvprātīgas apvienošanās procesiem šobrīd Igaunijā ir 226 pašvaldības, taču dienas kārtībā – līdzīgi kā ilgu laiku bija Latvijā – ir jautājums par administratīvi teritoriālās reformas nepieciešamību, kā rezultātā tiktu izveidotas lielākas pašvaldības. Šobrīd Latvija var dalīties ar citām valstīm savā reformas pieredzē – gan par sasniegumiem, gan arī par kļūdām.

* 2005. un 2007. gadā.

* Dānija: iedzīvotāju skaits – 5,5 milj., teritorijas platība – 43,1 tūkst. km^2, galvaspilsēta – Kopenhāgena (1,18 milj. iedzīvotāju metropolē). Datu avots: *Factsheet Denmark. Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2009.*

** *Local Government Reform. In brief. The Ministry of Interior and Health. Denmark, 2006. Factsheet Denmark. Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2009.*

Administratīvi teritoriālais iedalījums pēc 2009. gada 1. jūlija

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu* kopš 2009. gada 1. jūlija Latvijā ir 118 administratīvās teritorijas – 9 republikas pilsētas un 109 novadi –, kurās pārvaldi savas kompetences ietvaros realizē pašvaldības. Līdz ar to Latvijā pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas ir 118 pašvaldības – republikas pilsētu pašvaldības un novadu pašvaldības (skat. 3. attēlu).

Saskaņā ar likumu republikas pilsētu raksturo šādas pazīmes:

- pilsētai ir attīstīta komercdarbība, transporta un komunālā saimniecība, kā arī sociālā infrastruktūra;
- pilsētai ir nozīmīgs kultūras iestāžu komplekss;
- pilsētā ir ne mazāk par 25 tūkstošiem pastāvīgo iedzīvotāju.

Savukārt attiecībā uz novadu izveidošanu likums paredz šādu noteikumu ievērošanu:

- novada teritorija ir ģeogrāfiski vienota, un tajā ir lauku teritorijas un apdzīvotās vietas;
- novada pašvaldība nodrošina likumā noteikto funkciju izpildi;
- novada teritorijā ir ne mazāk par 4000 pastāvīgo iedzīvotāju;
- novada teritorijā ir ciems, kurā ir vairāk par 2000 pastāvīgo iedzīvotāju, vai pilsēta;
- attālums no ikvienas apdzīvotās vietas novadā līdz novada administratīvajam centram nepārsniedz 50 kilometrus, un ceļa infrastruktūra ir piemērota nokļūšanai līdz novada administratīvajam centram;
- ir nodrošināta optimāla novada teritorijas izveidošana, ņemot vērā blakusesošo pašvaldību intereses un vēsturiskos sakarus.

Likums pieļauj, ka Saeima par novadu var noteikt arī teritoriju, kas neatbilst noteikumiem par minimālo iedzīvotāju skaitu novadā un ciemu ar vairāk nekā 2000 iedzīvotāju, tomēr tam jāatbilst pārējiem likumā minētajiem kritērijiem. Ar likumu apstiprinot jauno administratīvi teritoriālo iedalījumu, Saeima ir izmantojusi šo iespēju, jo ne visi novadi atbilst visiem likumā noteiktajiem kritērijiem.

Plānošanas reģioni un statistiskie reģioni Latvijā

Pieci plānošanas reģioni – Rīgas, Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales – Latvijā izveidoti reģionālās attīstības plānošanai, koordinācijai un pašvaldību sadarbības nodrošināšanai.** Plānošanas reģionu veidošanās aizsākās jau pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu otrajā pusē pēc pašvaldību iniciatīvas, bet valdība to teritorijas apstiprināja 2003. gadā (skat. 5. attēlu).

Informācijas uzskaites mērķiem Latvijā ir izveidoti seši statistiskie reģioni.*** Statistisko reģionu sistēmā Rīgas plānošanas reģions ir sadalīts divos statistiskajos reģionos – Rīgas (ietver Rīgas pilsētu) un Pierīgas (ietver pārējo Rīgas plānošanas reģiona teritoriju) statistiskajā reģionā. Pārējo četru plānošanas un statistisko reģionu robežas sakrīt (skat. 4. attēlu).

4. attēls. Statistisko reģionu teritorijas.

* Pieņemts LR Saeimā 2008. gada 18. decembrī.

** Atbilstoši Reģionālās attīstības likumam (09.04.2002.) sākotnēji plānošanas reģionu teritorijas noteica MK 25.03.2003. noteikumi Nr. 133 „Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām". Pēc administratīvi teritoriālās reformas to teritorijas nosaka MK 05.05.2009. noteikumi Nr. 391 „Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām."

*** Saskaņā ar MK 28.04.2004. rīkojumu Nr. 271 „Par Latvijas Republikas statistiskajiem reģioniem un tajos ietilpstošajām administratīvajām vienībām" un, lai izpildītu 26.05.2003. pieņemtās Eiropas Parlamenta un Eiropas Savienības Padomes regulas Nr. 1059/2003 „Par vienotas teritoriālo vienību klasifikācijas ieviešanu statistikas mērķiem (NUTS)" prasības par maksimāli pieļaujamo iedzīvotāju skaitu NUTS 3 līmenī – 800 000.

5. attēls. Plānošanas reģionu teritorijas.

Pašvaldības Latvijā un plānošanas reģionos

Iedzīvotāju skaits Latvijā 2010. gada sākumā bija 2 254 653,* vidējais iedzīvotāju skaits pašvaldībā – 19,1 tūkst. (līdz reformai – 4,3 tūkst.), un tas ir lielāks nekā vidēji Eiropas Savienībā.

Arī pēc reformas administratīvi teritoriālais iedalījums paredz platības un iedzīvotāju skaita ziņā atšķirīgas pašvaldības. To skaits sadalījumā pa grupām pēc iedzīvotāju skaita atspoguļots 1. tabulā. Pēc skaita visvairāk – 39 – ir pašvaldības ar iedzīvotāju skaitu no 5000 līdz 10 000, tikai nedaudz mazāk – 35 – ir pašvaldības ar iedzīvotāju skaitu no 2000 līdz 5000.

Iedzīvotāju skaits pašvaldībā	Republikas pilsētas	Novadi	Pašvaldības kopā
Līdz 2000	-	2	2
2000 – 5000	-	35	35
5000 – 10 000	-	39	39
10 000 – 20 000	-	18	18
20 000 – 30 0000	2	11	13
30 000 – 50 000	2	4	6
50 000 – 100 000	3	-	3
100 000 – 150 000	1	-	1
Virs 700 000	1	-	1
Kopā Latvijā	**9**	**109**	**118**

1. tabula. Pašvaldību skaits sadalījumā atbilstoši iedzīvotāju skaitam 2010. gada sākumā.

* PMLP dati.

Atbilstoši administratīvo teritoriju izmaiņām pašvaldību analīzei lieto jaunu pašvaldību sadalījumu divās grupās – republikas pilsētu vai pilsētu grupa un novadu grupa. Galveno pašvaldības raksturojošo pamatdatu apskats šo divu grupu ietvaros redzams šī pārskata III nodaļā.

Jāņem vērā, ka jaunais dalījums republikas pilsētu un novadu pašvaldību grupā nenodrošina teritoriju sadalījumu pilsētu un lauku teritorijās, jo lielā daļā novadu kā teritoriālas vienības un kā apdzīvotas vietas ir pilsētas ar urbānu dzīves vidi un infrastruktūru, līdz ar to daļa novadu klasificējamas kā jauktas pilsētu un lauku teritorijas.

Republikas pilsētu pašvaldībās visa teritorija raksturojama kā apdzīvota vieta, savukārt novadu teritorijās koncentrētas apdzīvotas vietas ir pilsētas un ciemi.

Pašvaldību teritoriju teritoriālās vienības (novados – pilsētas un pagasti, Rīgā – priekšpilsētas, rajoni) nav administratīvas teritorijas.

Ar 2010. gada grozījumiem Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā novados, kur viena no bijušajām administratīvajām vienībām bija pilsēta ar lauku teritoriju, šīs teritorijas ir sadalītas divās vienībās – pilsētā un pagastā (piemēram, viena no Talsu novadu izveidojušajām pašvaldībām – Valdemārpils pilsēta ar lauku teritoriju – pēc likuma grozījumiem veido divas Talsu novada teritoriālās vienības – Valdemārpils pilsētu un Ārlavas pagastu), izņemot vienu gadījumu – Jelgavas novada Kalnciema pilsēta ar lauku teritoriju tika pārveidota

par vienu teritoriālo vienību – Kalnciema pagastu, proti, Kalnciems zaudēja pilsētas tiesības.

2. tabulā sniegts plānošanas reģionos ietilpstošo pašvaldību saraksts. Rīgas plānošanas reģionā ietilpst 30 pašvaldības, Vidzemes – 26, Kurzemes – 19, Zemgales – 22 un Latgales reģionā – 21 pašvaldība.

Šajā pārskatā tiek analizēti un salīdzināti Latvijas plānošanas reģioni un tajos ietilpstošās administratīvās teritorijas – republikas pilsētas un novadi atbilstoši administratīvajam iedalījumam, kas pastāv kopš 2009. gada 1. jūlija.

Rīgas plānošanas reģions	Vidzemes plānošanas reģions	Kurzemes plānošanas reģions	Zemgales plānošanas reģions	Latgales plānošanas reģions
Rīga	Valmiera	Liepāja	Jēkabpils	Daugavpils
Jūrmala		Ventspils	Jelgava	Rēzekne
Ādažu novads	Alūksnes novads	Aizputes novads	Aizkraukles novads	Aglonas novads
Alojas novads	Amatas novads	Alsungas novads	Aknīstes novads	Baltinavas novads
Babītes novads	Apes novads	Brocēnu novads	Auces novads	Balvu novads
Baldones novads	Beverīnas novads	Dundagas novads	Bauskas novads	Ciblas novads
Carnikavas novads	Burtnieku novads	Durbes novads	Dobeles novads	Dagdas novads
Engures novads	Cēsu novads	Grobiņas novads	Iecavas novads	Daugavpils novads
Garkalnes novads	Cesvaines novads	Kuldīgas novads	Jaunjelgavas novads	Ilūkstes novads
Ikšķiles novads	Ērgļu novads	Nīcas novads	Jēkabpils novads	Kārsavas novads
Inčukalna novads	Gulbenes novads	Pāvilostas novads	Jelgavas novads	Krāslavas novads
Jaunpils novads	Jaunpiebalgas novads	Priekules novads	Kokneses novads	Līvānu novads
Kandavas novads	Kocēnu novads	Rojas novads	Krustpils novads	Ludzas novads
Krimuldas novads	Līgatnes novads	Rucavas novads	Neretas novads	Preiļu novads
Ķeguma novads	Lubānas novads	Saldus novads	Ozolnieku novads	Rēzeknes novads
Ķekavas novads	Madonas novads	Skrundas novads	Pļaviņu novads	Riebiņu novads
Lielvārdes novads	Mazsalacas novads	Talsu novads	Rundāles novads	Rugāju novads
Limbažu novads	Naukšēnu novads	Vaiņodes novads	Salas novads	Vārkavas novads
Mālpils novads	Pārgaujas novads	Ventspils novads	Skrīveru novads	Viļakas novads
Mārupes novads	Priekuļu novads		Tērvetes novads	Viļānu novads
Ogres novads	Raunas novads		Vecumnieku novads	Zilupes novads
Olaines novads	Rūjienas novads		Viesītes novads	
Ropažu novads	Smiltenes novads			
Salacgrīvas novads	Strenču novads			
Salaspils novads	Valkas novads			
Saulkrastu novads	Varakļānu novads			
Sējas novads	Vecpiebalgas novads			
Siguldas novads				
Stopiņu novads				
Tukuma novads				

2. tabula. Plānošanas reģioni un tajos ietilpstošās administratīvās teritorijas.

II PLĀNOŠANAS REĢIONU ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS

Plānošanas reģionu statuss un kompetence

Lielākās teritoriālās vienības, par kurām Latvijā tiek apkopota un analizēta statistikas informācija, ir plānošanas reģioni.

Latvijā ir pieci – Rīgas, Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales – plānošanas reģioni. To teritorijas apstiprinātas saskaņā ar Reģionālās attīstības likumu. Līdz 2009. gada 1. jūlijam teritorijas noteica MK 25.03.2003. noteikumi Nr. 133 „Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām", bet kopš 2009. gada 1. jūlija – MK 05.05.2009. noteikumi Nr. 391 „Noteikumi par plānošanas reģionu teritorijām" (skat. 5. attēlu).

Ar Reģionālās attīstības likuma 2006. gada grozījumiem ir nostiprināts, ka plānošanas reģions ir atvasināta publiskā persona. Katra reģiona attīstības politikas noteicēja, reģiona attīstības koordinētāja un lēmējinstitūcija ir Plānošanas reģiona attīstības padome. Tās locekļus ievēl plānošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību domju priekšsēdētāju sapulce no reģionā ietilpstošo pašvaldību deputātiem. Plānošanas reģioni savas kompetences ietvaros:

- nosaka plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības galvenos pamatprincipus, mērķus un prioritātes;
- nodrošina plānošanas reģiona attīstības koordināciju atbilstoši attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem galvenajiem pamatprincipiem, mērķiem un prioritātēm;
- vada un uzrauga plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentu izstrādi un ieviešanu;
- izvērtē un sniedz atzinumus par reģionālā un vietējā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu savstarpējo saskaņotību un atbilstību hierarhiski augstākiem attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī attīstības plānošanas dokumentu sistēmu regulējošiem normatīvajiem aktiem;
- nodrošina pašvaldību sadarbību un plānošanas reģiona sadarbību ar nacionālā līmeņa institūcijām reģionālās attīstības atbalsta pasākumu īstenošanā;
- izvērtē Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, Nacionālā attīstības plāna un nozaru attīstības programmu atbilstību plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem un, konstatējot neatbilstību, ierosina grozīt nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentus vai lemj par grozījumiem plānošanas reģiona plānošanas dokumentos;
- izstrādā un īsteno projektus reģionālās attīstības atbalsta pasākumu ietvaros.*

Lai reģionālās attīstības atbalsta pasākumu īstenošanā nodrošinātu koordināciju un sadarbību ar nacionālā līmeņa institūcijām un plānošanas reģionu, katrā plānošanas reģionā izveido Plānošanas reģiona sadarbības komisiju, kuras sastāvā ir plānošanas reģiona attīstības padomes un ministriju izvirzīti pārstāvji.

Plānošanas reģionu izpildinstitūcijas ir reģionu administrācijas vai aģentūras, kas ir valsts budžeta finansētas iestādes.

Līdz ar statusa precizēšanu plānošanas reģionu loma kļuvusi nozīmīgāka, tiek stiprināta to spēja līdzdarboties valsts reģionālās politikas plānošanā un īstenošanā, pamazām paplašinājusies plānošanas reģionu kompetence un to darbībai tiek novirzīts valsts budžeta finansējums.

Kopš 2008. gada sākuma plānošanas reģionu kompetencē ir uzdevums sniegt atzinumus par pašvaldību teritorijas plānojumu atbilstību tiesību aktiem (līdz tam to veica RAPLM).

Sākot ar 2010. gada 1. janvāri, plānošanas reģionu kompetencē ir nodota viena no bijušo rajonu funkcijām – pārzināt, koordinēt un organizēt sabiedriskā transporta pakalpojumus maršrutu tīklu reģionālajos vietējās nozīmes maršrutos (republikas pilsētas šo uzdevumu veic pašas).* Turklāt reģioniem ir uzdots īstenot valsts kultūrpolitiku plānošanas reģionā (balstoties uz sadarbības līgumiem ar Kultūras ministriju), kas ietver konsultatīvu un metodisku reģiona līmeņa kultūras projektu izstrādes un īstenošanas palīdzības nodrošināšanu, reģionālo Kultūras atbalsta programmu izstrādi un administrēšanu, un Profesionālo skolu tīkla optimizācijas programmas izstrādi un īstenošanu (balstoties uz sadarbības līgumiem ar Izglītības un zinātnes ministriju).

No pašvaldību viedokļa reģioni papildus veic specifiskas funkcijas:

- reģionāla un vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokumentu savstarpējās saskaņotības un atbilstības normatīvo aktu prasībām izvērtēšanu;
- netieši nodrošina pašvaldību līdzdalību valsts tiesību aktu projektu izvērtēšanā un atzinumu sagatavošanā;
- nodrošina koordināciju un informācijas apriti par finansējuma iespējām reģionā (tā, piemēram, katrā plānošanas reģionā darbojas ES fondu informācijas centrs);
- sagatavo un īsteno dažādus reģiona attīstībai nozīmīgus projektus gan ar pašvaldību pārstāvju tiešu iesaistīšanos, gan arī bez pašvaldību iesaistes.

Reģionālās attīstības likuma 2010. gada grozījumi paredz, ka plānošanas reģioniem var deleģēt pārvaldes uzdevumus, kas ir tiešās pārvaldes iestādes kompetencē. Tātad plānošanas reģioni pēc būtības ir sadarbības

* Reģionālās attīstības likums.

* Saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likumu.

struktūras – kā valsts institūcijas tie pilda valsts deleģētos uzdevumus, bet kā pašvaldību pārstāvji tie realizē pašvaldību rīcību koordinējošās funkcijas, īpaši kopējas attīstības plānošanas un projektu izstrādes jomā.

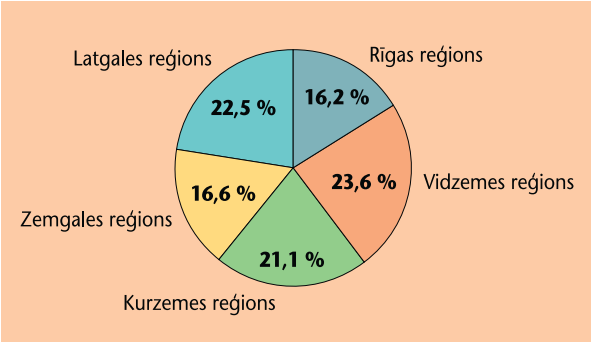
Neraugoties uz to, ka ir precizēts plānošanas reģionu statuss un tiem piešķirta noteikta kompetence, to pašreizējais statuss tomēr ir vērtējams kā pārejas risinājums jeb pagaidu stāvoklis. Būtisks plānošanas reģionu trūkums ir to atrautība no sabiedrības – iedzīvotāji nedz zina, ka tādi plānošanas reģioni darbojas, nedz arī jūt to sniegtos pakalpojumus. Lai Latvijas teritoriju līdzsvarota attīstība notiktu pietiekami efektīvi, tuvākajā nākotnē vai nu jāizveido reģionāla mēroga pašvaldības (apriņķi) ar skaidri definētu kompetenci – pienākumiem, atbildību, noteiktiem finanšu avotiem, vai arī reģiona mēroga jautājumu pārvaldīšanai jāizveido valsts pārvaldes institūcijas ar skaidri nosakāmu atbildības punktu (vadību). Priekšroka tomēr būtu dodama tieši vēlētām reģionu (apriņķu) pašvaldībām. Pārskatot pagaidu risinājumu ieilgušās darbības sekas (piemēram, rajonu pašvaldību darbības efektivitāti), jautājumu risināšanu par plānošanas reģionu statusu nevajadzētu atlikt. Taču šajā pārskatā galvenā uzmanība vērsta uz plānošanas reģionu teritoriju salīdzinājumu, balstoties uz dažādiem statistikas datiem, reģionu institucionālos un efektivitātes jautājumus neskatot.

Plānošanas reģionu teritorijas

Pēc teritorijas platības trīs plānošanas reģioni – Vidzemes, Latgales un Kurzemes – katrs aizņem vairāk nekā piekto daļu valsts teritorijas. Abi pārējie reģioni – Rīgas un Zemgales –, kas atrodas valsts austrumu – rietumu ass centrālajā daļā, pēc platības ir mazāki (skat. 3. tabulu un 6. attēlu).

Plānošanas reģions	Platība, km²	Īpatsvars, %
Rīgas reģions	10 435	16,2
Vidzemes reģions	15 246	23,6
Kurzemes reģions	13 596	21,1
Zemgales reģions	10 733	16,6
Latgales reģions	14 549	22,5
Kopā Latvijā	**64 559**	**100,0**

3. tabula. Plānošanas reģionu teritorijas un to īpatsvars valsts kopējā teritorijā.

6. attēls. Plānošanas reģionu teritoriju īpatsvars valsts kopējā teritorijā.

Demogrāfiskā situācija

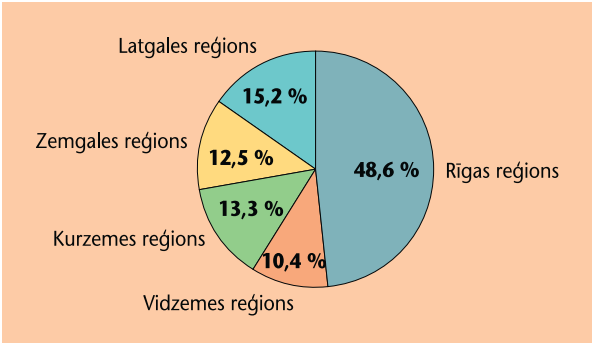
Demogrāfiskās situācijas raksturošanai Latvijas plānošanas reģionos izmantoti šādi pamatrādītāji: iedzīvotāju skaits, iedzīvotāju skaita izmaiņas, iedzīvotāju dabiskā kustība un migrācija, kā arī iedzīvotāju vecuma struktūra un demogrāfiskā slodze. Demogrāfisko situāciju raksturo momenta rādītāji, kas aplūkoti piecu gadu periodā – no 2005. gada sākuma līdz 2010. gada sākumam – un uzkrātie rādītāji, kas atspoguļo periodu no 2004. līdz 2008. gadam.

Iedzīvotāju skaits un tā īpatsvars

2010. gada sākumā Latvijas iedzīvotāju skaits bija 2255 milj. cilvēku. Gandrīz puse no valsts iedzīvotāju kopskaita – 48,6 % – dzīvoja Rīgas reģionā. Iedzīvotāju skaits Latgales, Kurzemes un Zemgales reģionā bija 13–15 % (katrā) no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, bet Vidzemes reģionā tas bija vismazākais – 10,4 % (skat. 4. tabulu un 7. attēlu).

Plānošanas reģions	Iedzīvotāju skaits	Īpatsvars, %
Rīgas reģions	1 099 907	48,6
Vidzemes reģions	234 005	10,4
Kurzemes reģions	300 282	13,3
Zemgales reģions	280 494	12,5
Latgales reģions	339 965	15,2
Kopā Latvijā	**2 254 653**	**100,0**

4. tabula. Plānošanas reģionu iedzīvotāju skaits un to īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā 2010. gada sākumā.

7. attēls. Plānošanas reģionu iedzīvotāju skaita īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā 2010. gada sākumā.

Rīgas reģiona lielo īpatsvaru valsts iedzīvotāju kopskaitā galvenokārt nosaka galvaspilsēta. 2010. gada sākumā Rīgā dzīvoja 31,5 % no valsts iedzīvotāju kopskaita un 64,5 % no Rīgas reģiona iedzīvotāju kopskaita. Lielāks iedzīvotāju īpatsvars Eiropas valstu galvaspilsētās ir tikai Reikjavīkā, Īslandē (apmēram 40 %).

No 2005. līdz 2010. gada sākumam Rīgas reģiona iedzīvotāju īpatsvars palielinājās par 1,2 procentpunktiem, un attiecīgi samazinājās pārējo reģionu iedzīvotāju kopējais īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā – Latgales reģiona iedzīvotāju skaita īpatsvars samazinājās par 0,7, Vidzemes reģiona – par 0,3, bet Kurzemes un Zemgales reģiona – par 0,1 procentpunktu katrā.

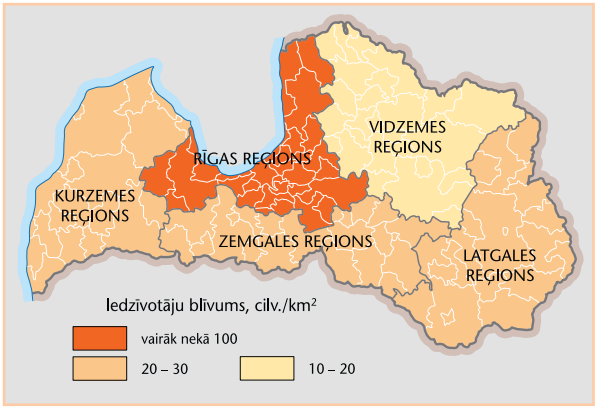
Iedzīvotāju blīvums

2010. gada sākumā Latvijā iedzīvotāju blīvums bija vidēji 34,9 cilv./km², kas piecu gadu laikā, demogrāfisko procesu ietekmē sarūkot kopējam iedzīvotāju skaitam, ir samazinājies. Salīdzinājumam – Eiropas Savienības 27 dalībvalstu vidējais iedzīvotāju blīvums ir 115 cilv./km², kas ir 3,3 reizes lielāks nekā caurmērā Latvijā.

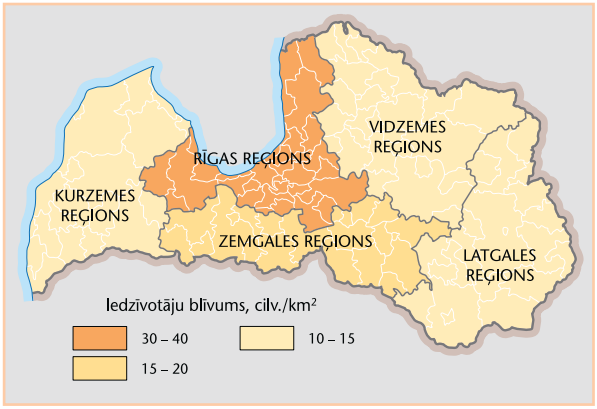
Starp reģioniem lielākais iedzīvotāju blīvums ir Rīgas reģionā – 105,4 cilv./km², kas ir trīs reizes lielāks nekā vidējais blīvums valstī un gandrīz 7 reizes lielāks nekā Vidzemes reģionā (15,3 cilv./km²). Kurzemes, Zemgales un Latgales reģionā iedzīvotāju blīvums ir samērā līdzīgs – 22–26 cilv./km². No aprēķiniem izslēdzot republikas pilsētas, pēc iedzīvotāju blīvuma reģionu atšķirības ir jūtami mazākas (skat. 5. tabulu, 8. un 9. attēlu).

Plānošanas reģions	Iedzīvotāju blīvums	
	kopējais	bez republikas pilsētām
Rīgas reģions	105,4	33,4
Vidzemes reģions	15,3	13,6
Kurzemes reģions	22,1	12,8
Zemgales reģions	26,1	17,7
Latgales reģions	23,4	13,9
Vidēji Latvijā	**34,9**	**17,3**

5. tabula. Iedzīvotāju blīvums plānošanas reģionos 2010. gada sākumā, cilv./km².

8. attēls. Iedzīvotāju blīvums plānošanas reģionos 2010. gada sākumā.

9. attēls. Iedzīvotāju blīvums plānošanas reģionos 2010. gada sākumā, neiekļaujot republikas pilsētu iedzīvotāju skaitu un platību.

Iedzīvotāju blīvums kā vērtēšanas rādītājs ir lietojams teritoriju apdzīvojuma rakstura apzināšanai, bet praktiska nozīme tam ir tikai, ņemot vērā teritorijā ietilpstošo pilsētu lielumu un struktūru.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Iedzīvotāju skaits Latvijā pastāvīgi samazinās. 2010. gada sākumā Latvijā dzīvoja 2 miljoni 254,7 tūkstoši cilvēku vai par 51,8 tūkst. cilvēku mazāk nekā 2005. gada sākumā. 2009. gada laikā iedzīvotāju skaits samazinājās par 6,6 tūkstošiem. Salīdzinājumam – Eiropas Savienības valstīs kopumā iedzīvotāju skaits palielinās – pēdējo piecu gadu tas pieaudzis par 2 %. No 27 ES valstīm 2005.–2010. gada laikā iedzīvotāju skaits samazinājās 9 valstīs.*

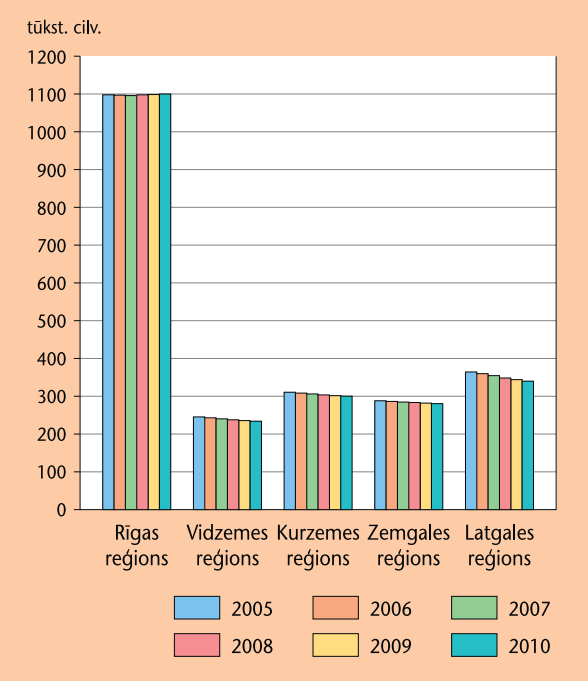
Piecu gadu laikā no kopējā Latvijas iedzīvotāju skaita samazinājuma lielākā bija Latgales reģiona daļa – 24,4 tūkstoši. Rīgas reģionā iedzīvotāju skaits pat nedaudz – par 2,1 tūkstoti – pieauga, bet pārējos reģionos samazinājās: Vidzemē – par 11,4, Kurzemē – par 10,4 un Zemgalē – par 7,7 tūkstošiem cilvēku (skat. 6. tabulu un 10. attēlu).

* Datu avots: *Eurostat*.

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rīgas reģions	1097,8	1096,9	1095,7	1097,7	1098,5	1099,9
Vidzemes reģions	245,4	243,0	240,3	237,8	235,6	234,0
Kurzemes reģions	310,7	308,4	306,1	303,6	301,6	300,3
Zemgales reģions	288,2	286,4	284,7	283,5	281,9	280,5
Latgales reģions	364,3	359,8	354,6	348,3	343,6	340,0
Kopā Latvijā	**2306,4**	**2294,6**	**2281,3**	**2270,9**	**2261,3**	**2254,7**

6. tabula. Iedzīvotāju skaits plānošanas reģionos 2005.–2010. gada sākumā, tūkst. cilv.

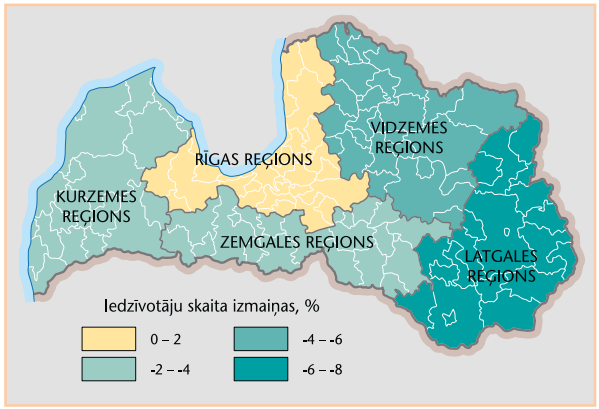
mazāk. Rīgas reģionā iedzīvotāju skaita izmaiņu temps, salīdzinot abus minētos piecu gadu periodus, izmainījās no negatīviem 2,3 procentiem uz pozitīviem 0,3 procentiem. Arī Kurzemes reģionā iedzīvotāju skaita sarukuma temps kopumā nedaudz kritās, savukārt pārējos reģionos palielinājās: Zemgales reģionā – par 1,0, Latgales reģionā par – 0,9, Vidzemes reģionā – par 0,2 procentpunktiem.

10. attēls. Iedzīvotāju skaita dinamika plānošanas reģionos 2005.–2010. gada sākumā.

Plānošanas reģions	2000–2005	2001–2006	2002–2007	2003–2008	2004–2009	2005–2010
Rīgas reģions	-2,3	-1,7	-1,0	-0,1	0,0	0,3
Vidzemes reģions	-4,4	-4,5	-4,7	-5,3	-5,1	-4,6
Kurzemes reģions	-3,6	-3,4	-3,5	-3,8	-3,7	-3,2
Zemgales reģions	-1,7	-2,1	-2,5	-2,7	-2,8	-2,7
Latgales reģions	-5,5	-5,9	-6,2	-7,1	-6,9	-6,4
Vidēji Latvijā	**-3,2**	**-2,9**	**-2,7**	**-2,6**	**-2,5**	**-2,1**

7. tabula. Iedzīvotāju skaita izmaiņas plānošanas reģionos slīdošos piecu gadu periodos, %.

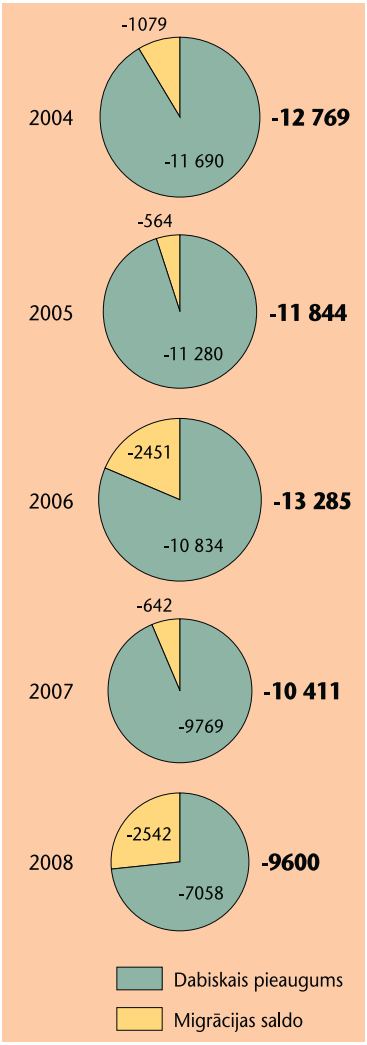
11. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas plānošanas reģionos no 2005. līdz 2010. gada sākumam.

Lai salīdzinātu iedzīvotāju skaita izmaiņu ātrumu, tiek aprēķināts iedzīvotāju skaita izmaiņu relatīvais rādītājs.* Desmit gadu laikā Latvijas reģionos vērojamas savstarpēji atšķirīgas un vienlaikus stabilas iedzīvotāju kustības tendences. 2005.–2010. gada periodā iedzīvotāju skaits visstraujāk saruka Latgales reģionā – par 6,4 %. Vidzemes reģionā iedzīvotāju skaits samazinājās par 4,6 %, Kurzemes reģionā – par 3,2 % un Zemgales reģionā – par 2,7 %. Labvēlīgākā demogrāfiskā situācija bija Rīgas reģionā, kur iedzīvotāju skaits nedaudz – par 0,3 % – pat palielinājās (skat. 7. tabulu un 11. attēlu). Nelielu pavērsienu iedzīvotāju skaita izmaiņu dinamikā ienesis 2009. gads, kad visos reģionos palēninājās iedzīvotāju skaita relatīvās samazināšanās temps.

Laikā no 2000. līdz 2010. gada sākumam iedzīvotāju skaita izmaiņu temps Latvijā pakāpeniski palēninājās. 2000.–2005. gada periodā iedzīvotāju skaits valstī samazinājās par 3,2 %, bet 2005.–2010. gada periodā – par 2,1 %, tātad par 1,1 procentpunktu

Iedzīvotāju skaita samazinājuma temps valstī pa gadiem svārstījās. Tāpat mainījās arī iedzīvotāju skaita izmaiņas ietekmējušie faktori. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, iedzīvotāju skaits valstī 2004. gadā samazinājās par 12 769 cilvēkiem, 2005. gadā – par 11 844, 2006. gadā – par 13 285, 2007. gadā – par 10 411 un 2008. gadā – par 9 600 cilvēkiem. Iedzīvotāju skaita samazināšanos galvenokārt ietekmējusi iedzīvotāju dabiskā kustība. Tās īpatsvars kopējā iedzīvotāju skaita samazinājumā 2004.–2008. gada periodā veidoja attiecīgi pa gadiem 0,50 %, 0,49 %, 0,47 %, 0,43 % un 0,31 %. Savukārt migrācijas īpatsvars 2004.–2008. gada periodā attiecīgi pa gadiem bija 0,05 %, 0,02 %, 0,11 %, 0,03 % un 0,11 %. Liela migrācijas ietekme bija 2006. gadā, nākošajā gadā tā kritās un atkal palielinājās augstā līmenī 2008. gadā (skat. 12. attēlu).

* Iedzīvotāju skaita izmaiņu rādītāju aprēķina, dalot iedzīvotāju skaita izmaiņas piecu gadu periodā pret iedzīvotāju skaitu perioda sākumā un izsakot to procentos.

12. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Latvijā un tās veidojošie faktori 2004.–2008. gadā, cilv.

2008. gadā, salīdzinot ar 2007. gadu, iedzīvotāju skaits samazinājās visos reģionos, izņemot Rīgas reģionu. Lai arī dabiskās kustības saldo tāpat bija negatīvs, Rīgas reģionā iedzīvotāju skaits kopumā pieauga par 0,07 %. Visvairāk, pārsvarā dabiskās kustības dēļ, tas saruka Latgales reģionā – par 1,35 %. Vidzemes, Kurzemes un Zemgales reģionā iedzīvotāju skaita samazinājumā gan migrācijas, gan dabiskās kustības attiecības bija līdzīgas (skat. 8. tabulu).

Plānošanas reģions	Dabiskās kustības rezultātā	Migrācijas rezultātā	Kopā
Rīgas reģions	-0,16	0,24	0,07
Vidzemes reģions	-0,47	-0,47	-0,95
Kurzemes reģions	-0,30	-0,37	-0,66
Zemgales reģions	-0,28	-0,27	-0,55
Latgales reģions	-0,72	-0,63	-1,35
Vidēji Latvijā	**-0,31**	**-0,11**	**-0,42**

8. tabula. Iedzīvotāju skaita izmaiņas un tās veidojošie faktori plānošanas reģionos 2008. gadā, % pret 2007. gadu.

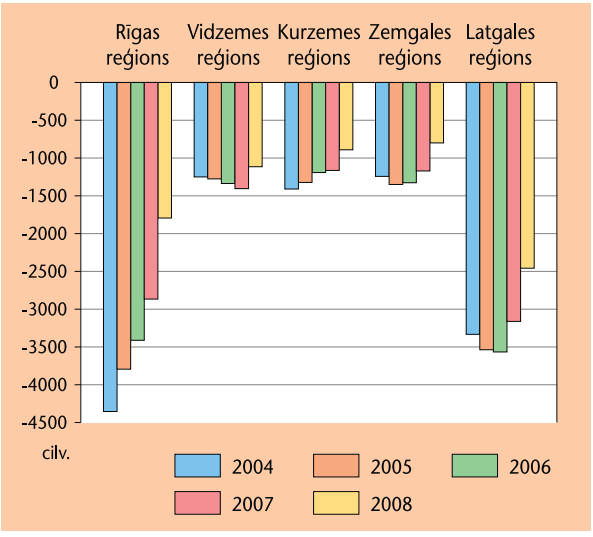
Iedzīvotāju dabiskā kustība

Iedzīvotāju dabiskās kustības negatīva bilance Latvijā turpinās jau kopš 1991. gada. Iedzīvotāju skaits Latvijā dabiskās kustības dēļ (mirušo skaitam pārsniedzot dzimušo skaitu) 2004.–2008. gadā samazinājās par 50,6 tūkst. Rīgas reģionā iedzīvotāju skaits samazinājās par 16,2 tūkst., Latgales reģionā – par 16,1 tūkst., bet Vidzemes, Kurzemes un Zemgales reģionā – nedaudz mazāk vai vairāk par 6 tūkst. katrā.

Latvijā piecu gadu periodā dabiskās kustības saldo jeb mirušo pārsvars pār dzimušajiem nedaudz samazinājās. 2004. gadā iedzīvotāju skaits valstī dabiskās kustības rezultātā saruka par 11 690 cilvēkiem, bet 2008. gadā – par 7058 cilvēkiem (skat. 9. un 10. tabulu un 13. attēlu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008	2004–2008
Rīgas reģions	-4354	-3794	-3412	-2867	-1794	-16 221
Vidzemes reģions	-1350	-1276	-1337	-1405	-1115	-6483
Kurzemes reģions	-1410	-1323	-1192	-1164	-891	-5980
Zemgales reģions	-1243	-1350	-1327	-1171	-800	-5891
Latgales reģions	-3333	-3537	-3566	-3162	-2458	-16 056
Kopā Latvijā	**-11 690**	**-11 280**	**-10 834**	**-9769**	**-7058**	**-50 631**

9. tabula. Iedzīvotāju dabiskā kustība plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, cilv.

13. attēls. Iedzīvotāju dabiskās kustības dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

Plānošanas reģions	2004			2008		
	Dzimuši	Miruši	Saldo	Dzimuši	Miruši	Saldo
Rīgas reģions	9976	14 330	-4354	12 593	14 387	-1794
Vidzemes reģions	2101	3451	-1350	2221	3336	-1115
Kurzemes reģions	2822	4232	-1410	3104	3995	-891
Zemgales reģions	2648	3891	-1243	3035	3835	-800
Latgales reģions	2787	6120	-3333	2995	5453	-2458
Vidēji Latvijā	**20 334**	**32 024**	**-11 690**	**23 948**	**31 006**	**-7058**

10. tabula. Iedzīvotāju dabiskā kustība plānošanas reģionos 2004. un 2008. gadā, cilv.

Eiropas Savienības valstīs kopumā 2004.–2008. gadā iedzīvotāju dabiskā kustība bija pozitīva, bet pēdējos gados tā fiksēta negatīva 10 valstīs.

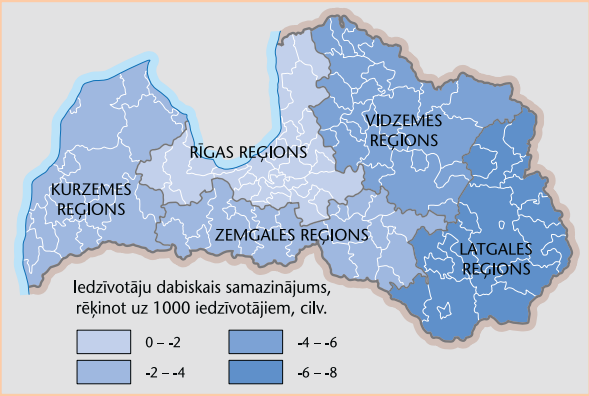
Iedzīvotāju skaita izmaiņas raksturo iedzīvotāju dabiskā pieauguma koeficients,* kas atspoguļo gan dabiskās kustības raksturu, gan dod iespēju salīdzināt teritorijas atbilstoši cilvēkresursu attīstības iespējām.

Mirušo pārsvars pār dzimušajiem, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, apskatāmajos piecos gados nedaudz samazinājās. 2004. gadā dabiskās kustības saldo uz 1000 iedzīvotājiem bija -5,1, bet 2008. gadā – -3,1. Kopumā valstī piecu gadu laikā, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, nomira par 22 cilvēkiem vairāk nekā piedzima. Skatoties reģionu griezumā, Latgales reģionā 2004.–2008. gada laikā šis rādītājs (-45,0) bija divas reizes lielāks nekā Latvijā vidēji, savukārt Rīgas reģionā viszemākais – -14,8.

Dabiskās kustības rezultātā Latvijā katru gadu uz 1000 iedzīvotājiem vidēji mira par 3–5 cilvēkiem vairāk nekā piedzima. Pozitīvas pārmaiņas dabiskajā kustībā notikušas visos reģionos, visvairāk – Rīgas reģionā, arī Zemgales un Kurzemes reģionā, pavisam nedaudz – Vidzemes un Latgales reģionā (skat. 11. tabulu un 14. attēlu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008	2004–2008
Rīgas reģions	-4,0	-3,5	-3,1	-2,6	-1,6	-14,8
Vidzemes reģions	-5,5	-5,2	-5,5	-5,9	-4,7	-26,8
Kurzemes reģions	-4,5	-4,3	-3,9	-3,8	-2,9	-19,5
Zemgales reģions	-4,3	-4,7	-4,6	-4,1	-2,8	-20,6
Latgales reģions	-9,1	-9,8	-10,0	-9,0	-7,1	-45,0
Vidēji Latvijā	**-5,1**	**-4,9**	**-4,7**	**-4,3**	**-3,1**	**-22,1**

11. tabula. Iedzīvotāju dabiskā kustība plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, cilv.

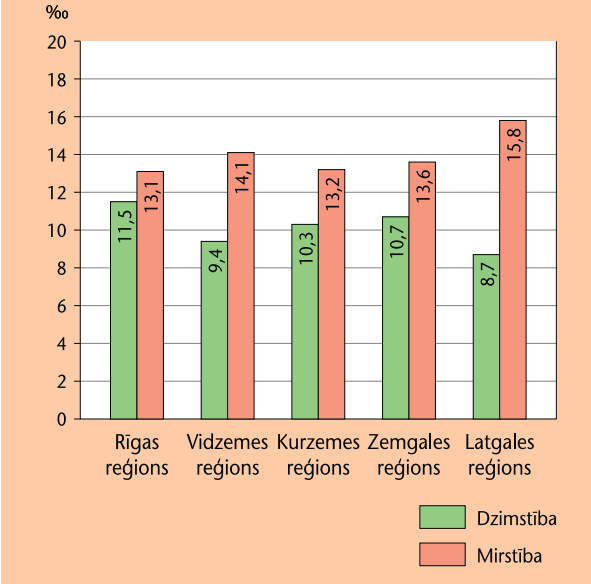
14. attēls. Iedzīvotāju dabiskais samazinājums plānošanas reģionos 2008. gadā, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem.

Latvijā kopš 2001. gada dzimstība nedaudz pieauga. 2008. gadā valstī piedzima 23 948 bērni, t.i., par 3614 bērniem vairāk nekā 2004. gadā. 2008. gadā tika reģistrēts lielākais dzimušo bērnu skaits pēdējo desmit gadu laikā. 2008. gadā valstī, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, vidēji piedzima 10,6 bērni, 2004. gadā – 8,8. Bet 2009. gadā dzimstības līmenis atkal samazinājās – līdz 9,6; skat. 12. tabulu).

Gads	Dzīvi dzimušo skaits kopā	Dzīvi dzimušo skaits uz 1000 iedz.	Summārais dzimstības koeficients
2004	20 334	8,8	1,24
2005	21 497	9,3	1,31
2006	22 264	9,7	1,35
2007	23 273	10,2	1,41
2008	23 948	10,6	1,45
2009	21 677	9,6	...

12. tabula. Dzimstības tendences Latvijā 2004.–2009. gadā.

Pēc dzimušo skaita uz 1000 iedzīvotājiem 2008. gadā Latvijas reģionu vidū vislabākais rādītājs bija Rīgas reģionā – 11,5 bērni, tam sekoja Zemgales – 10,7, Kurzemes – 10,3, Vidzemes – 9,4 un Latgales reģions – 8,7; skat. 15. attēlu).

15. attēls. Dzimstības un mirstības rādītāji plānošanas reģionos uz 1000 iedzīvotājiem 2008. gadā.

Summārais dzimstības koeficients* Latvijā 2008. gadā (1,45) bija lielāks nekā 2004. gadā (1,24), tomēr tas ir daudz mazāks nekā paaudžu maiņai nepieciešamais lielums (2,1–2,2).

Piecos gados mirstības līmenis Latvijā nedaudz samazinājās, par ko liecina gan mirušo skaita absolūtais samazinājums, gan mirstības vispārējā koeficienta izmaiņas. Mirušo skaits Latvijā 2008. gadā bija 31,0 tūkst., par 1018 cilvēkiem mazāk nekā 2004. gadā. Mirstības vispārējais koeficients no 13,8 mirušiem cilvēkiem uz 1000 iedzīvotājiem 2004. gadā nedaudz samazinājās – līdz 13,7 mirušiem cilvēkiem uz 1000

* Dabiskā pieauguma koeficients ir iedzīvotāju dabiskā pieauguma (samazinājuma) attiecība pret gada vidējo iedzīvotāju skaitu, uz 1000 iedzīvotājiem.

* Summārais dzimstības koeficients nosaka vidējo bērnu skaitu, kas varētu piedzimt sievietei viņas dzīves laikā, ja dzimstība katrā vecumā saglabātos apskatāmā perioda līmenī.

iedzīvotājiem 2008. gadā. Izteikti lielākais mirušo skaits, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, 2008. gadā bija Latgales reģionā – 15,8 cilvēki. Citos reģionos šis rādītājs bija visai līdzīgs – no 13,1 līdz 14,1 cilvēkam uz 1000 iedzīvotājiem.

Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācija

Ilgtermiņa migrācijas* rezultātā 2009. gadā iedzīvotāju skaits valstī samazinājās par 4700 cilvēkiem. Šis rādītājs ļoti strauji pieaudzis kopš 2007. gada (2007. gadā tas bija 642 cilvēki, 2008. gadā – 2542 cilvēki). Pēdējo piecu gadu periodā iedzīvotāju skaita samazinājuma apjoms migrācijas ietekmē ir svārstījies. Desmit gadu periodā kopumā tam bijusi tendence samazināties, bet desmit gadu perioda vidū un sevišķi beigās tas piedzīvoja strauju kāpumu. Zīmīgi, ka kopš gadsimtu mijas līdz pat 2007. gadam pastāvīgi pieauga iebraukušo cilvēku skaits, 2007. gadā sasniedzot 3541 cilvēku. Pēdējos divos gados imigrantu skaits samazinājās – 2009. gadā Latvijā uz pastāvīgu dzīvi iebrauca 2688 cilvēki, tomēr tas ir vairāk nekā pārskata perioda sākumā (skat. 13. tabulu).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Emigrācija	2744	2450	5252	4183	6007	7388
Imigrācija	1665	1886	2801	3541	3465	2688
Migrācijas saldo	**-1079**	**-564**	**-2451**	**-642**	**-2542**	**-4700**

13. tabula. Iedzīvotāju ārējā (starpvalstu) ilgtermiņa migrācija Latvijā 2004.–2009. gadā, cilv.

Latvijā 2004. gadā iedzīvotāju iekšējās migrācijas rezultātā pastāvīgo dzīves vietu no vienas administratīvās teritorijas uz citu mainīja 60,5, 2007. gadā – 55,1, 2008. gadā – 49,6 tūkstoši cilvēku. Piecu gadu periodā kopumā bija vērojama pakāpeniska iekšējās migrācijas intensitātes samazināšanās: ik gadus par 2000–3000 cilvēku.

2008. gada iekšējās migrācijas plūsmas struktūra parāda, ka iedzīvotāju pārvietošanās visvairāk notikusi sava reģiona robežās – no aptuveni 72–73 % (Latgales un Kurzemes reģionā) līdz 56 % (Zemgales reģionā).

2008. gadā visumā saglabājās, bet, salīdzinot ar 2007. gadu, samazinājās iepriekšējos gados raksturīgā tendence – liela migrācijas intensitāte starp Rīgu un Pierīgu. Tāpat arī turpinājās iedzīvotāju migrācija no citiem reģioniem uz Rīgu vai Pierīgas teritorijām.

Iedzīvotāju iekšzemes migrācijas plūsmas apjoms reģionu griezumā parādīts 14. tabulā, Rīgas plānošanas reģionā papildus nošķirot arī statistiskos reģionus – Rīgu un Pierīgu.*

Reģions, kurā ieradās	Kopā	Reģions, no kura ieradās: no Rīgas reģiona	*t.sk. no Rīgas*	*no Pierīgas reģiona*	no Vidzemes reģiona	no Kurzemes reģiona	no Zemgales reģiona	no Latgales reģiona
Rīgas reģions	**24 765**	15 870	*8343*	*7527*	2103	1962	2663	2167
t.sk. Rīga	***9367***	*3744*	-	*3744*	*1239*	*1260*	*1590*	*1534*
Pierīgas reģ.	***15 398***	*12 126*	*8343*	*3783*	*864*	*702*	*1073*	*633*
Vidzemes reģions	**5557**	1346	*720*	*626*	3564	165	275	207
Kurzemes reģions	**6000**	1145	*668*	*477*	168	4318	291	78
Zemgales reģions	**7015**	2057	*1277*	*780*	341	317	3943	357
Latgales reģions	**6238**	1092	*798*	*294*	209	79	320	4538
Kopā	***49 575***	**21 510**	***11 806***	***9704***	**6385**	**6841**	**7492**	**7347**

14. tabula. Iedzīvotāju iekšējā ilgtermiņa migrācija plānošanas reģionos 2008. gadā, cilv.

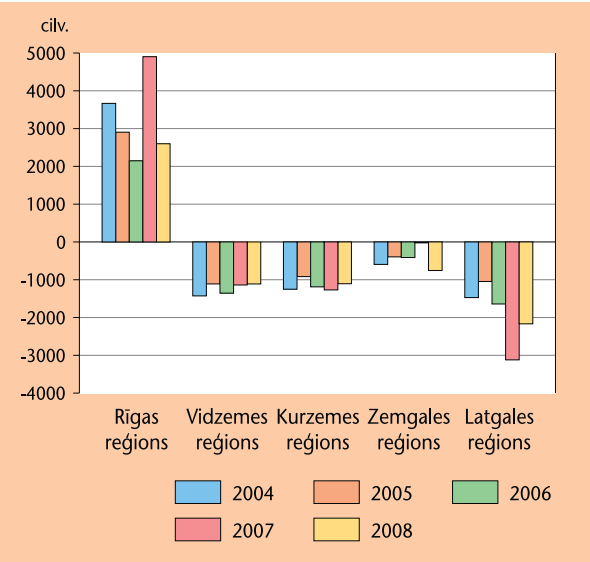
2008. gadā kopējās migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits palielinājās tikai Rīgas reģionā – par 2599 cilvēkiem, taču, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pieaugums apjomā kritās. Migrācijas saldo Rīgas reģionā bija pozitīvs visā pārskata periodā, un to galvenokārt noteica iebraukušo iedzīvotāju pārsvars pār izbraukušajiem galvaspilsētas apkaimes teritorijās. Pārējos četros reģionos migrācijas saldo pastāvīgi bija negatīvs. Migrācijas rezultātā 2008. gadā iedzīvotāju skaits visvairāk samazinājās Latgales reģionā – par 2167 cilvēkiem, Vidzemes un Kurzemes reģionā visai līdzīgi – nedaudz virs 1100 cilvēkiem, bet mazākais samazinājums raksturoja Zemgales reģionu – par 756 cilvēkiem, tomēr Zemgalei gada laikā bija visstraujākais migrācijas saldo kritums (skat. 15. tabulu un 16. attēlu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008	2004–2008
Rīgas reģions	3667	2905	2147	4902	2599	16 220
Vidzemes reģions	-1428	-1111	-1355	-1139	-1112	-6145
Kurzemes reģions	-1251	-917	-1189	-1270	-1106	-5733
Zemgales reģions	-594	-395	-412	-14	-756	-2171
Latgales reģions	-1473	-1046	-1642	-3121	-2167	-9449
Kopā Latvijā	**-1079**	**-564**	**-2451**	**-642**	**-2542**	**-7278**

15. tabula. Iedzīvotāju ilgtermiņa kopējās migrācijas saldo plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, cilv.

* Atbilstoši ANO rekomendācijām ilgtermiņa migranti ir personas, kuras ierodas valstī, lai paliktu tajā uz pastāvīgu dzīvi vai uz laiku, kas vienāds vai ilgāks par vienu gadu, kā arī personas, kas izbrauc no kādas valsts uz citu valsti ar nolūku uzturēties tur pastāvīgi vai arī vienu gadu un ilgāk. Šis uzturēšanās ilguma kritērijs ļauj nošķirt ilgtermiņa migrantus no citām valsts robežu šķērsojošajām personu grupām, piemēram, tūristiem. Tiek izšķirta ārējā (starpvalstu) un iekšējā (valsts ietvaros) migrācija. Iekšējās migrācijas statistikā netiek uzskaitīta personas dzīvesvietas maiņa vienas republikas pilsētas vai novada robežās (līdz administratīvi teritoriālajai reformai – vienas pilsētas, pagasta vai novada robežās).

* Pierīgas statistiskajā reģionā ietilpst viss Rīgas plānošanas reģions, izņemot Rīgas pilsētu.

16. attēls. Iedzīvotāju ilgtermiņa kopējās migrācijas saldo dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

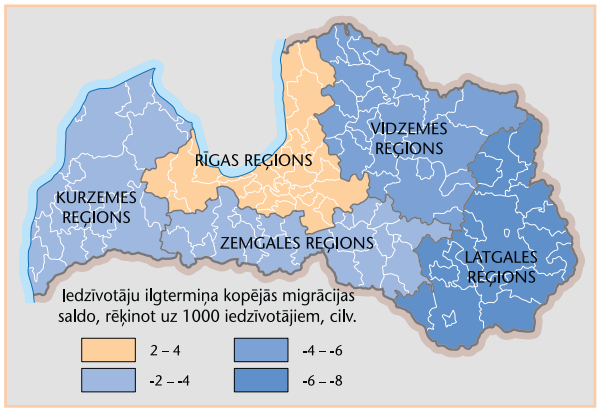
Latgales reģionā 2004.–2008. gada periodā iedzīvotāju skaits kopējās migrācijas dēļ samazinājās par 9,4 tūkst., Vidzemes reģionā – par 6,1 tūkst., Kurzemes reģionā – par 5,7 tūkst. un Zemgales reģionā – par 2,2 tūkstošiem cilvēku. Pretēja virziena procesi notika Rīgas reģionā, kur iedzīvotāju skaits migrācijas rezultātā piecu gadu laikā palielinājās par 16,2 tūkstošiem cilvēku.

Latvijā apskatāmo piecu gadu laikā starpvalstu ilgtermiņa migrācijas temps ir svārstījies. 2004. gadā, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, no Latvijas aizbrauca vidēji 0,5 cilvēki, nedaudz mazāks izbraukušo skaits bija 2005. un 2007. gadā – 0,2–0,3 cilvēki, bet 2006. un 2008. gadā vērojams samērā liels emigrantu skaita pieaugums: rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, no Latvijas izbrauca par 1,1 cilvēku vairāk nekā iebrauca (skat. 16. tabulu un 17. attēlu). Starpvalstu migrācijas tempa rādītāji pa gadiem uzrāda svārstības, kas, iespējams, ir saistītas ar situācijai un datu ticamības kritērijiem atbilstošas informācijas nepilnībām darba migrācijas uzskaitē.

Pārskata periodā Rīgai pastāvīgi ir migrācijas apjomu noteicošā loma, salīdzinot ar pārējām Latvijas teritorijām. Caurmērā nedaudz vairāk par pusi no starpvalstu imigrācijas dalībnieku kopskaita ik gadus par savu dzīvesvietu izvēlējušies Rīgu, un, savukārt, rīdzinieki veidojuši ap 40 % no Latvijas izbraukušajiem. Rīgas reģionu šajā periodā pastāvīgi raksturo pozitīva migrācijas bilance, savukārt lielākais izbraukušo īpatsvars noturīgi raksturo Latgales reģionu un Vidzemes reģionu, tas ir zemāks Kurzemei un Zemgalei.

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008	2004–2008
Rīgas reģions	3,3	2,6	2,0	4,5	2,4	14,8
Vidzemes reģions	-5,8	-4,5	-5,6	-4,8	-4,7	-25,4
Kurzemes reģions	-4,0	-3,0	-3,9	-4,2	-3,7	18,7
Zemgales reģions	-2,1	-1,4	-1,4	0,0	-2,7	-7,6
Latgales reģions	-4,0	-2,9	-4,6	-8,9	-6,3	-26,5
Vidēji Latvijā	**-0,5**	**-0,2**	**-1,1**	**-0,3**	**-1,1**	**-3,2**

16. tabula. Iedzīvotāju ilgtermiņa kopējās migrācijas saldo plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, cilv.

17. attēls. Iedzīvotāju ilgtermiņa kopējās migrācijas saldo plānošanas reģionos 2008. gadā, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem.

Iedzīvotāju vecumsastāvs un demogrāfiskā slodze

Pastāvīgo iedzīvotāju skaita attiecības starp trijām galvenajām vecuma grupām, kā arī šo attiecību izmaiņas laika gaitā ļauj spriest par iedzīvotāju demogrāfisko un ekonomisko potenciālu. Iedzīvotāju sadalījums dažādās vecuma grupās iespaido situāciju darba tirgū un liecina par nodarbinātības attīstības perspektīvām pašvaldības teritorijā vai par attīstības ierobežojumiem darbaspēka trūkuma dēļ. Salīdzinājumam iedzīvotāju vecuma struktūra 2005., 2009. un 2010. gada sākumā atainota 17. tabulā.

Plānošanas reģions	2005			2009			2010		
	Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma
Rīgas reģions	13,7	64,9	21,5	13,4	66,5	20,1	13,6	66,1	20,3
Vidzemes reģions	16,5	62,0	21,5	13,9	65,5	20,5	13,6	65,8	20,6
Kurzemes reģions	16,5	62,8	20,7	14,9	65,3	19,8	14,7	65,3	20,0
Zemgales reģions	16,3	63,6	20,1	14,5	66,5	19,0	14,4	66,5	19,1
Latgales reģions	14,4	63,4	22,2	12,9	66,4	20,7	12,8	66,4	20,8
Vidēji Latvijā	**14,8**	**63,9**	**21,3**	**13,7**	**66,2**	**20,1**	**13,7**	**66,1**	**20,2**

17. tabula. Iedzīvotāju sadalījums atbilstoši vecuma grupām plānošanas reģionos 2005., 2009. un 2010. gada sākumā, īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā, %.

Piecu gadu laikā valstī palielinājās darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars kopējā iedzīvotāju skaitā – no 63,9 % 2005. gada sākumā līdz 66,1 % 2010. gada sākumā. Tas palielinājās visos reģionos: Vidzemes, Zemgales un Latgales reģionā pieaugums bija 3–4 procentpunkti, nedaudz zemāks tas bija Kurzemē, bet vismazākais pieaugums bija Rīgas reģionā – 1,2 procentpunkti.

Iedzīvotāju skaits vecuma grupā līdz darbspējai valstī samazinājās par 32,2 tūkst. cilvēku, un to īpatsvars saruka no 14,8 % 2005. gada sākumā līdz 13,7 % 2010. gada sākumā. 2010. gada sākumā Latgales reģionā, salīdzinot ar citiem reģioniem, bija mazākais bērnu skaita īpatsvars – 12,8 %. Zemāks nekā vidēji valstī šīs vecumgrupas iedzīvotāju īpatsvars ir arī Vidzemes un Rīgas reģionā.

Latgales reģionā joprojām ir arī lielākais pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars (20,8 %), lai gan šī rādītāja atšķirības reģionu starpā nav lielas. Zemgales un Kurzemes reģionu raksturo nedaudz zemāks virs darbspējas vecuma iedzīvotāju īpatsvars nekā vidēji valstī.

Lai gan pēdējos gados bijis relatīvs darbspējas vecuma iedzīvotāju pieaugums, iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam skaita samazinājums nozīmē skaidri paredzamu darbspējas vecuma iedzīvotāju skaita sarukumu turpmākajos gados.

Pastāvīgo iedzīvotāju skaita attiecību starp trijām galvenajām vecuma grupām izmaiņas atspoguļo Latvijas iedzīvotāju sastāva novecošanās procesu. Uzskatāmi to raksturo arī iedzīvotāju vidējā vecuma pieaugums – no 40,0 gadiem 2005. gadā līdz 40,7 gadiem 2009. gadā (skat. 18. tabulu).

Reģions	2005	2009
Rīga	41,4	41,9
Pierīgas reģions	38,6	39,3
Vidzemes reģions	39,3	40,3
Kurzemes reģions	39,1	40,0
Zemgales reģions	38,8	39,6
Latgales reģions	40,6	41,4
Vidēji Latvijā	**40,0**	**40,7**

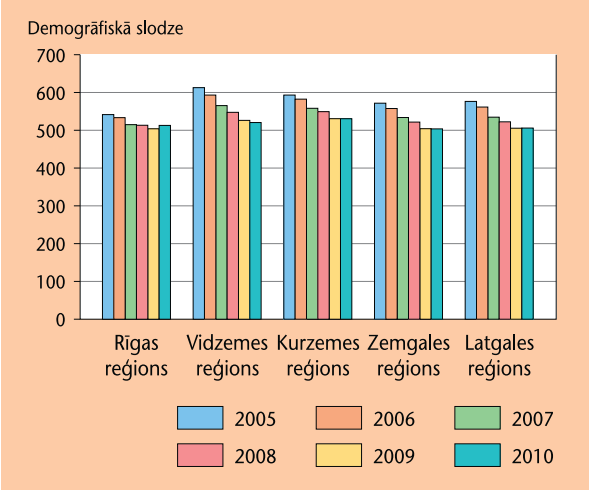
18. tabula. Iedzīvotāju vidējais vecums statistiskajos reģionos 2005. un 2009. gada sākumā, gadi.

Atšķirības reģionos iedzīvotāju vidējā vecuma ziņā lielā mērā atspoguļo valsts iekšējās migrācijas procesu virzienus. Augstāks Latgales reģiona un Rīgas pilsētas iedzīvotāju vidējais vecums saistīts ar pēdējos gados noturīgu migrācijas virzienu no Latgales uz valsts centrālo daļu, kā arī ar rīdzinieku pārvietošanos uz pastāvīgu dzīvi Pierīgā.

Bērnu un pensijas vecuma iedzīvotāju attiecību pret darbspējas vecuma iedzīvotājiem raksturo demogrāfiskā slodze, ko parasti aprēķina uz 1000 iedzīvotājiem. Izmaiņas iedzīvotāju vecumstruktūrā ietekmējušas arī demogrāfiskās slodzes rādītājus. 2009. gada sākumā valstī uz 1000 darbspējas vecuma iedzīvotājiem vidēji bija 510,1 bērns un pensijas vecuma iedzīvotājs. Demogrāfiskā slodze pēdējos gados ievērojami samazinājās gan valstī kopumā, gan katrā reģionā. Galvenokārt tas notika apgādājamo skaita samazinājuma dēļ. Demogrāfiskā slodze gan atkal nedaudz pieauga 2009. gadā un 2010. gada sākumā sasniedza 513,8. Laikā no 2005. līdz 2010. gada sākumam darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits valstī palielinājās par 15,6 tūkst., apgādājamo skaits samazinājās par 67,4 tūkst., to skaitā pensijas vecuma iedzīvotāju skaits – par 35,2 tūkst., bet bērnu skaits – par 32,2 tūkstošiem (skat. 19. tabulu un 18. attēlu).

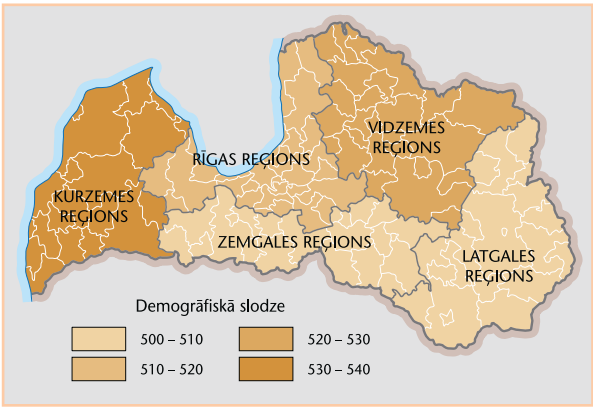
Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rīgas reģions	541,5	533,4	514,9	513,3	504,0	512,9
Vidzemes reģions	612,8	593,2	565,3	547,5	526,2	520,5
Kurzemes reģions	593,2	582,4	558,2	549,3	530,7	530,6
Zemgales reģions	571,7	557,6	533,8	521,7	504,2	503,7
Latgales reģions	576,4	561,5	534,7	522,4	505,5	505,9
Vidēji Latvijā	**565,0**	**553,4**	**531,2**	**524,0**	**510,1**	**513,8**

19. tabula. Demogrāfiskā slodze plānošanas reģionos 2005.–2010. gada sākumā.

18. attēls. Demogrāfiskās slodzes dinamika plānošanas reģionos 2005.–2010. gada sākumā.

Demogrāfiskās slodzes līmeņa atšķirības reģionos nav lielas. Zemāka par vidējo valstī tā ir Zemgales, Latgales un Rīgas reģionā, savukārt augstāka – Vidzemes un visaugstākā – Kurzemes reģionā (skat. 19. attēlu).

19. attēls. Demogrāfiskā slodze plānošanas reģionos 2010. gada sākumā.

Attiecība starp bērnu un pensijas vecuma cilvēku skaitu raksturo paaudžu nomaiņas vai Latvijas gadījumā – iedzīvotāju sastāva novecošanās tendences. Pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā ir lielāks par bērnu īpatsvaru. 2005. gada, kā arī 2010. gada sākumā

valstī starpība starp bērnu un pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvaru bija 6,5 procentpunkti. 2010. gada sākumā iedzīvotāju skaits pensijas vecumā Latgales reģionā 1,6 reizes pārsniedza bērnu skaitu, Vidzemes un Rīgas reģionā – 1,5 reizes, Kurzemes reģionā – 1,4 reizes, bet Zemgales reģionā – 1,3 reizes. Līdzīga situācija reģionu savstarpējā izkārtojumā bija arī 2005. gada sākumā.

Iedzīvotāju sadalījums pēc dzimuma

Latvijā valsts iedzīvotāju kopskaitā sieviešu skaits ievērojami pārsniedz vīriešu skaitu, turklāt šī starpība ir augstākā starp ES valstīm (saskaņā ar *Eurostat* datiem 2008. gadā 27 Eiropas Savienības valstīs vidēji uz 100 vīriešiem bija 104,9 sievietes, bet Latvijā – 116,9).

Visā pārskata periodā sieviešu un vīriešu skaita īpatsvars valsts iedzīvotāju kopskaitā tikai nedaudz svārstījās un gan 2005. gada sākumā, gan arī 2009. gada sākumā tas bija attiecīgi 53,9 % un 46,1 %. Arī reģionu ietvaros dzimumu grupu attiecības bija noturīgas un tikai nedaudz – 0,1 procentpunkta robežās – mainījušās Rīgas, Vidzemes un Zemgales reģionos, palielinoties vīriešu īpatsvaram, savukārt Latgalē pieaudzis sieviešu īpatsvars (skat. 20. tabulu).

Plānošanas reģions	2005		2009	
	Sievietes	Vīrieši	Sievietes	Vīrieši
Rīgas reģions	54,8	45,2	54,7	45,3
Vidzemes reģions	53,0	47,0	52,9	47,1
Kurzemes reģions	53,1	46,9	53,1	46,9
Zemgales reģions	52,9	47,1	52,8	47,2
Latgales reģions	53,4	46,6	53,5	46,5
Vidēji Latvijā	**53,9**	**46,1**	**53,9**	**46,1**

20. tabula. Iedzīvotāju dzimumstruktūra plānošanas reģionos 2005. un 2009. gada sākumā, %.

Lielākais vīriešu īpatsvars no kopējā reģiona iedzīvotāju skaita 2009. gada sākumā bija Zemgales un Vidzemes reģionā – attiecīgi 47,2 % un 47,1 %, mazākais Rīgas reģionā – 45,3 %. Rēķinot uz 100 vīriešiem, Rīgas reģionā bija 120,7 sievietes. Dzimumu grupu disproporciju uzskatāmi raksturo Rīgas reģiona situācija, kur līdz ar vislielāko kopējā iedzīvotāju skaita īpatsvaru sieviešu skaita pārsvars pār vīriešiem pārsniedz 100 000. Pārējos reģionos sieviešu skaits uz 100 vīriešiem bija 112–115 (skat. 21. tabulu).

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	121,0	121,0	120,6	120,8	120,7
Vidzemes reģions	112,7	112,8	112,7	112,3	112,2
Kurzemes reģions	113,4	113,5	113,8	113,5	113,2
Zemgales reģions	112,5	112,4	112,1	112,2	111,9
Latgales reģions	114,7	114,9	116,1	115,0	115,0
Vidēji Latvijā	**117,0**	**117,0**	**117,1**	**116,9**	**116,8**

21. tabula. Sieviešu skaits plānošanas reģionos 2005.–2009. gada sākumā, rēķinot uz 100 vīriešiem.

Mūža ilgums un demogrāfiskā prognoze

2008. gadā jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums* Latvijā bija 72,66 gadi, to skaitā vīriešiem – 67,19 gadi, sievietēm – 77,90 gadi. Piecu gadu – 2004.–2008. gada laikā prognozētā mūža ilgums kopumā ir nedaudz palielinājies. 2004. gadā paredzamais vidējais mūža ilgums vīriešiem bija 67,07, sievietēm – 77,20 gadi (skat. 22. tabulu).

Salīdzinājumā ar Eiropas Savienības vidējiem rādītājiem Latvijas iedzīvotāju paredzamais mūža ilgums ir ievērojami zemāks. Tā, piemēram, saskaņā ar *Eurostat* datiem, 2007. gadā paredzamais mūža ilgums vīriešiem ES–27 valstīs vidēji bija 76,07 gadi, bet Latvijā – 65,76 gadi (otrs zemākais rādītājs aiz Lietuvas), savukārt paredzamais mūža ilgums sievietēm vidēji ES bija 82,21 gads, bet Latvijā – 76,47 gadi (viszemākais rādītājs ES).

Gads	Pilsētās			Laukos			Kopā Latvijā		
	Sievietes	Vīrieši	Kopā	Sievietes	Vīrieši	Kopā	Sievietes	Vīrieši	Kopā
2004	77,83	67,94	72,83	75,52	64,92	70,39	77,20	67,07	72,14
2005	78,45	66,53	72,31	75,03	64,80	69,90	77,39	65,60	71,79
2006	77,75	67,11	71,99	76,04	64,56	70,77	76,78	65,85	71,27
2007	77,10	66,32	71,93	75,11	64,72	69,61	76,47	65,76	71,16
2008	78,32	67,84	73,37	77,04	65,98	71,21	77,90	67,19	72,66

22. tabula. Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums, gadi.

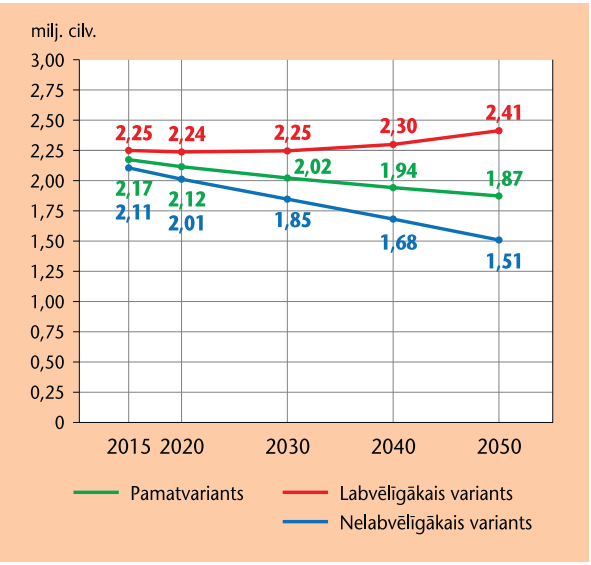
Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums laika periodā no 2004. līdz 2008. gadam palielinājās gan pilsētās, gan arī laukos, bet vienlaikus jāpiebilst, ka saglabājās būtiska vidējā prognozētā mūža ilguma atšķirība šo teritoriju grupu starpā.

Pārskata periodā palielinājusies sieviešu un vīriešu paredzamā dzīves ilguma atšķirība, kas ilgu laiku bija tuvu desmit gadiem, bet nu jau tā pietuvojusies 11 gadu robežai (2004. gadā – 10,13 gadi, 2008. gadā – 10,71 gads).

Saskaņā ar Eiropas Kopienu Statistikas biroja *Eurostat* izstrādātajām ES valstu demogrāfiskās attīstības prognozēm atbilstoši prognožu pamatvariantam 2050. gadā Latvijā iedzīvotāju skaits samazināsies līdz aptuveni 1,9 milj. cilvēku, bet pēc nelabvēlīgākā scenārija tas var samazināties pat līdz 1,5 milj. cilvēku. Prognoze pieļauj arī labvēlīgāko attīstības ceļu, paredzot iespējamo iedzīvotāju skaita palielinājumu līdz pat 2,4 milj. cilvēku (skat. 20. attēlu un 23. tabulu).

Eiropas Kopienu Statistikas biroja prognozes paredz, ka 2015.–2050. gada periodā palielināsies jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums, turklāt tas varētu notikt lielā mērā uz vīriešu mūža ilguma palielināšanās rēķina, un līdz ar to samazināsies sieviešu un vīriešu paredzamā mūža ilguma starpība (skat. 24. tabulu).

* Vidējais paredzamais mūža ilgums noteikta vecuma iedzīvotājiem ir gadu skaits, kādu vidēji nodzīvotu attiecīgo vecumu sasniegušās personas, ja viņu turpmākās dzīves laikā mirstība katrā vecumā saglabātos aprēķina gada līmenī.

*20. attēls. Latvijas iedzīvotāju skaita prognozes varianti 2015.–2050. gada sākumā.**

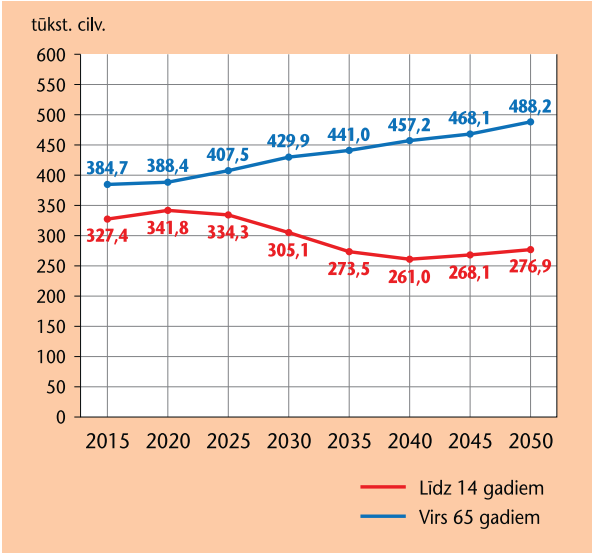
Gads	Kopā	Līdz 14 gadiem	No 15 līdz 64 gadiem	Virs 65 gadiem	Sievietes	Vīrieši
2015	2174,2	327,4	1462,1	384,7	1171,9	1002,3
2020	2115,4	341,8	1385,2	388,4	1138,2	977,3
2025	2068,1	334,3	1326,3	407,5	1110,6	957,5
2030	2022,4	305,1	1287,4	429,9	1084,3	938,0
2035	1978,6	273,5	1264,1	441,0	1058,9	919,7
2040	1942,1	261,0	1223,9	457,2	1037,0	905,1
2045	1909,1	268,1	1172,9	468,1	1016,4	892,7
2050	1872,9	276,9	1107,8	488,2	993,9	878,9

*23. tabula. Latvijas iedzīvotāju skaita prognozes 2015.–2050. gada sākumā atbilstoši prognožu pamatvariantam, tūkst. cilv.**

Gads	Sievietes	Vīrieši
2015	77,7	66,8
2020	78,6	68,1
2025	79,5	69,5
2030	80,4	70,9
2035	81,1	72,0
2040	81,6	72,9
2045	82,1	73,6
2050	82,5	74,3

24. tabula. Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums 2015.–2050. gada sākumā, gadi.*

Paredzamo Latvijas iedzīvotāju skaita kritumu pavadīs nelabvēlīgas iedzīvotāju vecuma sastāva izmaiņas, kur līdz ar pozitīvo vidējā dzīves ilguma pieaugumu sagaidāms visai mazs jaundzimušo skaits, kā rezultātā ilgstoši – vismaz līdz 2035. gadam – turpināsies iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam, kā arī darbspējas vecuma grupas īpatsvara sarukums (skat. 21. attēlu).

*21. attēls. Latvijas iedzīvotāju skaita prognozes dažādās vecuma grupās 2015.–2050. gada sākumā atbilstoši prognožu pamatvariantam.**

Sociālekonomiskā attīstība

Valsts un plānošanas reģionu salīdzinošai ekonomiskās attīstības raksturošanai šajā izdevumā izmantoti šādi rādītāji: iekšzemes kopprodukts (IKP), kopējā pievienotā vērtība atbilstoši darbības veidiem, nefinanšu investīcijas, ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības saskaņā ar komercdarbības formām, lieluma grupām un darbības veidiem, ekonomiski aktīvie individuālie komersanti un komercsabiedrības, iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos, nodarbinātības un bezdarba rādītāji.

IKP aprēķināšana ilgst vairāk nekā gadu, tāpēc IKP dati reģionu griezumā pieejami tikai par 2007. gadu. Visiem pārējiem izmantotajiem ekonomikas rādītājiem dati ir pieejami par 2008. gadu, bet Valsts kases dati par pašvaldību budžetiem un SIA *Lursoft* dati par komercsabiedrībām – par 2009. gadu.

Tā kā aprēķinos izmantojamie dati ir pieejami ar 1–2 gadu laika nobīdi, pārskatā sociāli ekonomiskās situācijas raksturojums lielā mērā atspoguļo valstī notikušos procesus līdz finanšu krīzes periodam, un daļēji – 2008. gadā – jau sākušos ekonomiskās situācijas izmaiņu īpatnības.

* Datu avots: *Eurostat*.

* Datu avots: *Eurostat*.

Iekšzemes kopprodukts

Kā ekonomiskās attīstības pamatrādītājs tiek izmantots iekšzemes kopprodukts.* IKP apjomu aprēķina gan faktiskajās, gan salīdzināmajās cenās. IKP aprēķinā salīdzināmajās cenās netiek ņemta vērā cenu svārstību ietekme, un tas dod iespēju kvalitatīvāk novērtēt IKP izmaiņas attīstības salīdzināšanai un pilnīgāk raksturo ekonomiskās pārmaiņas. IKP dati tiek rēķināti 2000. gada salīdzināmajās cenās, un to lielums ir aptuveni uz pusi mazāks nekā faktiskajās cenās. IKP apjoms netiek aprēķināts salīdzināmajās cenās reģionu griezumā, līdz ar to pārskatā IKP izmaiņu apjoms un temps tiek analizēts tikai faktiskajās cenās.

Pārskata sagatavošanas laikā IKP aprēķinu rezultāti republikas pilsētu griezumā ir pieejami par periodu līdz 2006. gadam, par reģioniem – līdz 2007. gadam, bet par valsti kopumā – līdz 2009. gadam. Tāpēc IKP izmaiņu dinamika reģionu salīdzinājumā tiek skatīta par laika periodu no 2003. līdz 2007. gadam, bet vispārējās attīstības tendences arī atbilstoši jaunākajai pieejamajai informācijai – par 2003.–2009. gadu. Provizoriskie valsts kopējā IKP aprēķini aptver arī 2010. gada pirmo ceturksni.**

Kopējā valsts IKP dinamika

Salīdzinot ar 2003. gadu (IKP 2003. gadā 2000. gada salīdzināmajās cenās – 5,9 miljardi latu), IKP apjoms Latvijā saskaņā ar CSP aprēķiniem 2004. gadā palielinājās par 8,7 %, 2005. gadā – par 10,6 %, 2006. gadā – par 12,2 %, 2007. gadā – par 10,0 %, bet 2008. gadā IKP samazinājās par 4,6 %. 2008. gadā Latvijā radītais IKP apjoms 2000. gada salīdzināmajās cenās bija 8,3 miljardi latu, faktiskajās – 16,3 miljardi latu (skat. 25. tabulu).

2008. gada pirmajos divos ceturkšņos samazinājās tautsaimniecības izaugsmes temps, gada otrajā pusē jau parādījās ļoti strauja lejupslīde, radot kopējo IKP kritumu 4,6 % apmērā un tā turpinājās visu 2009. gadu, kurā IKP kritums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu sasniedza 18 % (skat. 22. attēlu).

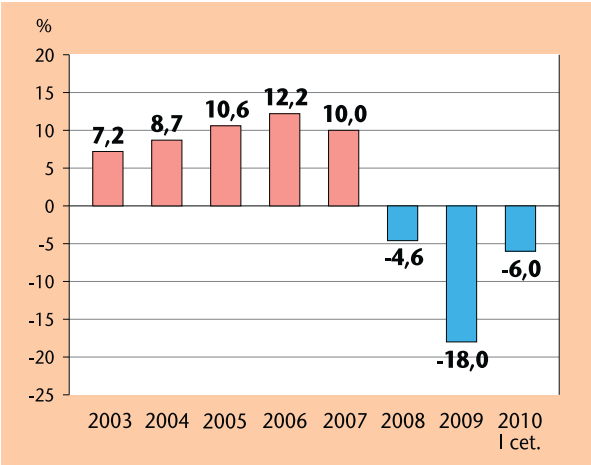
Eiropas Savienībā vidēji 2008. gadā, salīdzinājumā ar 2007. gadu, IKP palielinājās par 0,8 %. IKP kritums tika novērots 6 valstīs, Latvijā tas bija visstraujākais. Savukārt 2009. gadā, salīdzinājumā ar 2008. gadu, ES–27 IKP kritums vidēji bija 4,2 %, un tikai vienā valstī – Polijā – IKP rādītājs pieauga. 2008. gadā Latvijas IKP uz vienu iedzīvotāju pēc pirktspējas paritātes standarta bija 57 % no Eiropas Savienības vidējā, bet 2009. gadā – tikai 49 %.*

Latvijas tautsaimniecības apjoma sarukumu 2009. gadā galvenokārt noteica būvniecības (vairāk par 30 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu), tirdzniecības un apstrādes rūpniecības (vairāk par 25 % katrā), transporta un sakaru (vairāk par 15 %) sektora apjoma samazināšanās.

Septiņu gadu laikā (2003–2009) IKP uz vienu iedzīvotāju faktiskajās cenās Latvijā palielinājās par Ls 3125 vai par 114 % (salīdzināmajās cenās – par Ls 497 vai par 20 %). 2009. gadā vidēji Latvijā radītā vērtība uz vienu iedzīvotāju bija Ls 5874. Pārskata periodā kopumā tā pieaugums bijis straujš, sevišķi līdz 2007. gadam. Arī 2008. gadā faktiskajās cenās vēl bija IKP pieaugums (salīdzināmajās – jau kritums), tomēr tā temps jūtami samazinājās.

Gads	Pavisam, tūkst. Ls		Uz 1 iedzīvotāju, Ls	
	Faktiskajās cenās, Ls	2000.g. salīdzināmajās cenās, Ls	Faktiskajās cenās, Ls	2000.g. salīdzināmajās cenās, Ls
2003	6 392 778	5 858 420	2749	2519
2004	7 434 454	6 366 666	3214	2753
2005	9 059 087	7 041 687	3938	3061
2006	11 171 693	7 903 115	4883	3454
2007	14 779 810	8 691 656	6494	3819
2008	16 274 496	8 296 089	7150	3645
2009	13 244 321	6 801 469	5874	3016

25. tabula. Iekšzemes kopprodukts Latvijā 2003.–2009. gadā.

22. attēls. Iekšzemes kopprodukta indekss 2004.–2009. gadā un 2010. gada I ceturksnī, 2000. gada salīdzināmajās cenās, % pret iepriekšējo gadu.

Saskaņā ar CSP ātro novērtējumu,** pēc sezonāli neizlīdzinātajiem datiem 2010. gada I ceturksnī, salīdzinot ar 2009. gada pirmajiem trijiem mēnešiem, IKP apjoms salīdzināmajās cenās ir samazinājies par 6,0 %. Pa šo laiku rūpniecības nozarē apjoms ir pieaudzis par 9,6 %, savukārt pārējās nozarēs ir bijis kritums, īpaši būvniecībā.

* IKP ir valsts teritorijā saražoto gala produktu un pakalpojumu summārā vērtība gada laikā, ieskaitot Latvijas iedzīvotāju ārpus Latvijas robežām saražoto IKP.

** CSP skaidrojums: pirmdatu vāktais masīvs nedod iespēju iegūt kvalitatīvu pievienotās vērtības izsvērumu Latvijas pilsētu un rajonu dalījumā, jo vākšanas procedūra ir orientēta uz reģionālo dalījumu. To pašu apliecina arī uzņēmumu 2007. gada pārskatu datu padziļinātā analīze, kas tika veikta reģionu pievienotās vērtības aprēķina procesā un kura atspoguļo kvalitatīvo datu vākšanas problēmas esamību attiecībā uz daļu no daudznozaru uzņēmumiem, kuri darbojas vairāku teritoriju ietvaros. Tas nozīmē, ka nav iespējams iegūt arī iekšzemes kopprodukta novērtējumu tajā pašā griezumā, jo aprēķins balstās uz pievienotās vērtības novērtējumiem. Tādējādi IKP dati, sākot ar 2007. gadu, tiek sniegti tikai Latvijas statistisko reģionu dalījumā.

* Datu avots: *Eurostat*.

** Ātrais novērtējums iekļauj visas ekonomikas izmaiņu prognozi salīdzināmajās cenās.

IKP reģionu salīdzinājumā

Pēc ieguldījuma IKP veidošanā reģionu loma ir visai atšķirīga. Rīgas reģiona īpatsvars kopējā IKP 2007. gadā nedaudz pārsniedza 66 %, un visu pārējo reģionu IKP īpatsvars kopā bija nedaudz virs 33 %. Atbilstoši radītā IKP īpatsvaram rangā otrais reģions bija Kurzeme – nedaudz virs 10 %, bet Latgales reģiona IKP īpatsvars pārsniedza 8 %, Zemgales reģionā – bija pilni 8 % un Vidzemes reģionā – virs 6 %.

Piecu gadu laikā – no 2003. līdz 2007. gadam – īpatsvars valsts kopējā IKP samazinājās tikai Kurzemes reģionā. Rīgas, Vidzemes un Zemgales reģiona īpatsvars palielinājās (0,3–0,8 procentpunktu robežās), bet Latgales reģiona īpatsvars saglabājās 8,3 % līmenī.

Rīgas reģiona lomu valstī vislielākajā mērā noteikusi Rīga, kur radītais IKP veidoja 55,3 % no IKP kopapjoma valstī un gandrīz 81,5 % no visa IKP apjoma pašā Rīgas reģionā. Visu citu republikas pilsētu īpatsvars valsts mērogā pēc IKP lieluma ir visai neliels – tas nepārsniedz 3,6 %.

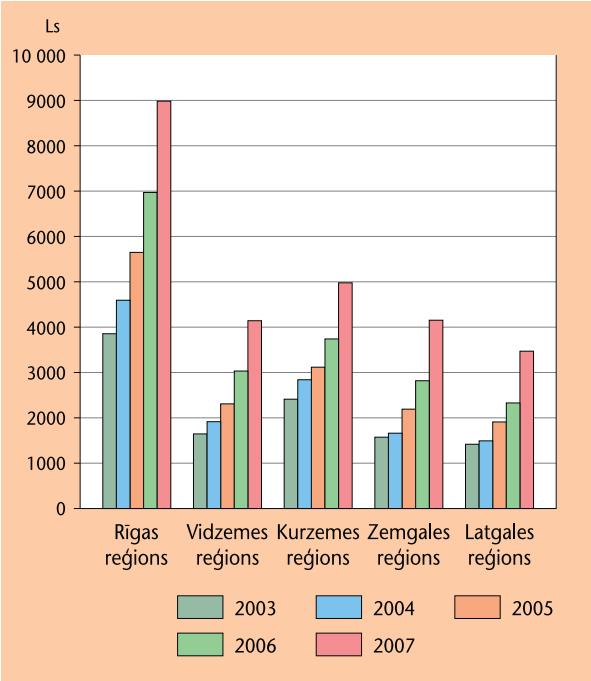
Reģionu salīdzinājumā IKP apjoma rādītājs ataino darbaspēka un ekonomiskās darbības izvietojuma specifiku – augstu koncentrāciju Rīgā. Lai salīdzinātu teritoriju attīstības līmeni atbilstoši radītai ekonomiskai vērtībai, lietderīgāk ir izmantot IKP aprēķinu uz vienu iedzīvotāju.

Rīgas reģionā 2007. gadā IKP apjoms uz vienu iedzīvotāju (Ls 8986) bija gandrīz 1,4 reizes lielāks nekā vidēji valstī. Kurzemes reģionā IKP apjoms uz vienu iedzīvotāju sasniedza Ls 4979, Zemgales un Vidzemes reģionā tas bija gandrīz vienāds – attiecīgi Ls 4154 un Ls 4143. Ievērojami zemāks tas bija Latgalē – Ls 3471, t.i., 2,6 reizes mazāks nekā Rīgas reģionā (skat. 26. tabulu, 23. un 24. attēlu).

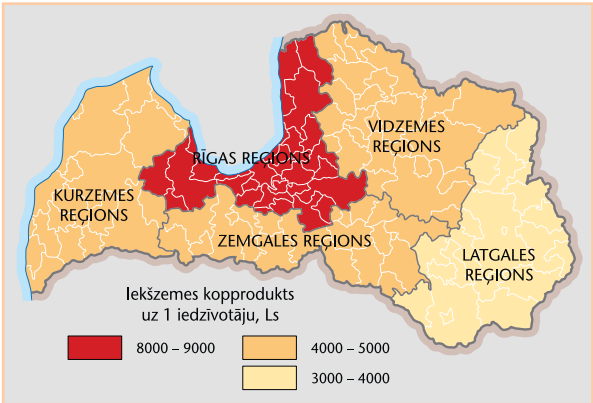
Plānošanas reģions	2003	2004	2005	2006	2007
Rīgas reģions	3855	4594	5649	6971	8986
Vidzemes reģions	1646	1916	2309	3033	4143
Kurzemes reģions	2412	2841	3118	3741	4979
Zemgales reģions	1574	1662	2192	2819	4154
Latgales reģions	1418	1493	1910	2329	3471
Vidēji Latvijā	**2749**	**3214**	**3938**	**4883**	**6494**

26. tabula. Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju plānošanas reģionos 2003.–2007. gadā, faktiskajās cenās, Ls.

Reģionālās atšķirības Latvijā pēc IKP uz vienu iedzīvotāju ir lielākās Eiropas Savienības dalībvalstu vidū. Reģionālā IKP uz vienu iedzīvotāju dispersija* NUTS 3 reģionu grupā (Latvijā tie ir 6 statistiskie reģioni), pēc *Eurostat* datiem, Latvijā laika periodā no 1996. līdz 2006. gadam palielinājās par 14 procentpunktiem un sasniedza 46,8 % (vidēji ES–27 – 33,1 %, Igaunijā – 44,7 %, Lietuvā – 27,6%). 2007. gadā šis rādītājs Latvijā nedaudz samazinājās – līdz 45,7 % (skat. 25. attēlu).

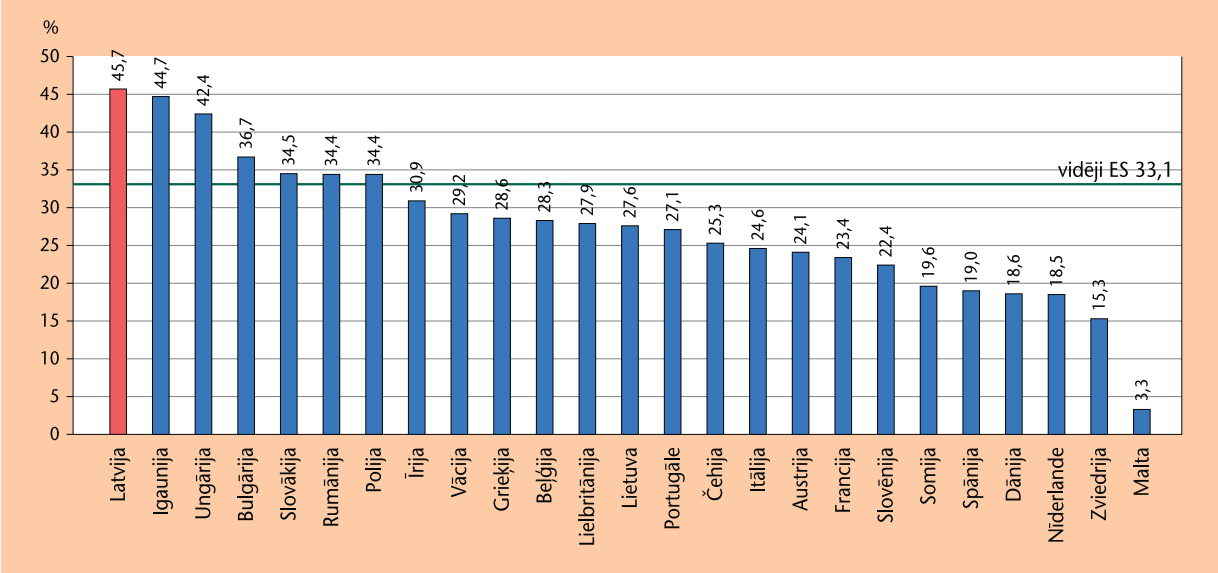
23. attēls. Iekšzemes kopprodukta uz vienu iedzīvotāju dinamika plānošanas reģionos 2003.–2007. gadā, faktiskajās cenās.

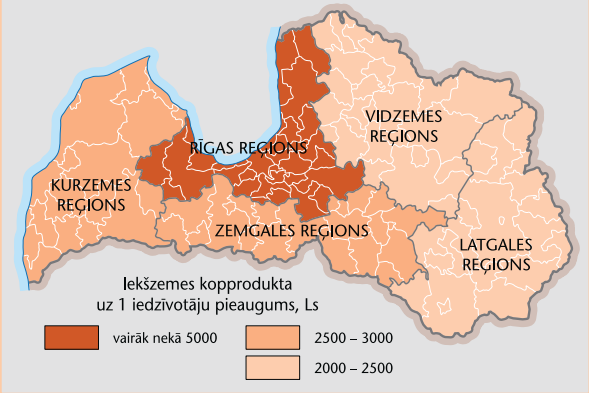
24. attēls. Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju plānošanas reģionos 2007. gadā, faktiskajās cenās.

Laikā no 2003. līdz 2007. gadam (ieskaitot) IKP uz vienu iedzīvotāju palielinājās visos Latvijas reģionos. Ekonomiskās attīstības raksturu ataino IKP pieauguma apjoma uz vienu iedzīvotāju atšķirības reģionos. Lielākais IKP pieaugums bija Zemgales reģionā – 2007. gadā IKP uz vienu iedzīvotāju bija 2,6 reizes lielāks nekā 2003. gadā. Vidzemes reģionā tas pieauga 2,5, Latgales – 2,4, Rīgas – 2,3 un Kurzemes reģionā – 2,1 reizi. Palielinājuma atšķirības var raksturot kā reģionu ekonomiskās darbības radītās vērtības nelielu izlīdzināšanās procesu, kurā reģionos ar sākotnēji zemāku IKP uz vienu iedzīvotāju tas palielinājās nedaudz straujāk. Absolūtos skaitļos šajā laika periodā lielākais IKP pieaugums bija Rīgas reģionā – par Ls 5131 uz vienu iedzīvotāju, bet mazākais pieaugums – Latgales reģionā – par Ls 2053 uz vienu iedzīvotāju (skat. 26. attēlu).

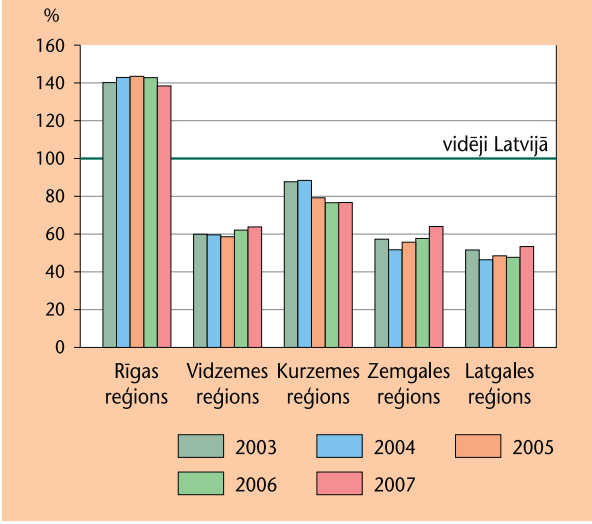
* Variācijas koeficients, izteikts procentos. Raksturo reģionu novirzi no valsts vidējā IKP līmeņa. Ja skaitlis ir 0, tad atšķirības starp reģioniem neeksistē, proti, valstī pilnīgi visos reģionos tiek saražots vienāds IKP.

*25. attēls. Reģionālā iekšzemes kopprodukta uz vienu iedzīvotāju dispersija Eiropas Savienības dalībvalstīs 2006. gadā (dati par Latviju – 2007. gads).**

26. attēls. Iekšzemes kopprodukta uz vienu iedzīvotāju pieaugums plānošanas reģionos 2003.–2007. gadā, faktiskajās cenās.

27. attēls. Iekšzemes kopprodukta uz vienu iedzīvotāju dinamika plānošanas reģionos 2003.–2007. gadā, faktiskajās cenās, % salīdzinājumā ar vidējo rādītāju valstī.

Reģionu attīstības līmeņa dinamiku raksturo IKP uz vienu iedzīvotāju attiecībā pret vidējo rādītāju valstī. Arī skatot šādā aspektā, reģionu attīstības līmeņa atšķirības piecu gadu periodā ir nedaudz samazinājušās (skat. 27. tabulu un 27. attēlu).

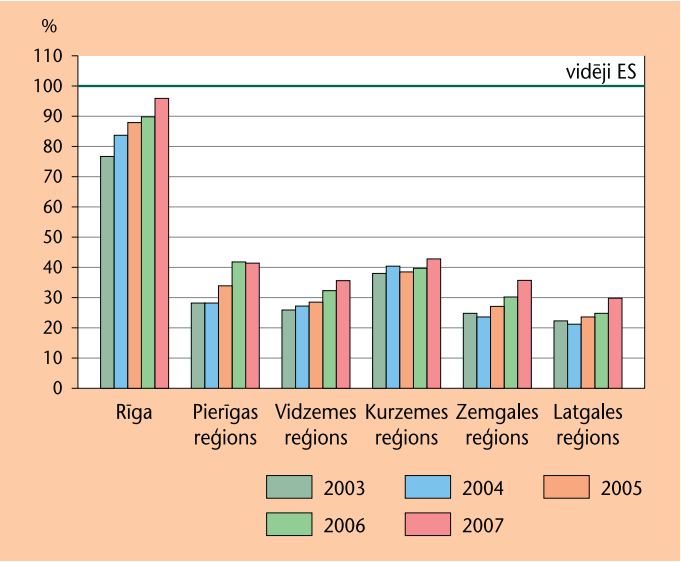
Plānošanas reģions	2003	2004	2005	2006	2007
Rīgas reģions	140,2	142,9	143,5	142,8	138,4
Vidzemes reģions	59,9	59,6	58,6	62,1	63,8
Kurzemes reģions	87,7	88,4	79,2	76,6	76,7
Zemgales reģions	57,3	51,7	55,7	57,7	64,0
Latgales reģions	51,6	46,4	48,5	47,7	53,4
Vidēji Latvijā	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

27. tabula. Iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju plānošanas reģionos 2003.–2007. gadā, faktiskajās cenās, % salīdzinājumā ar vidējo rādītāju valstī.

Rīgas un Kurzemes reģionā IKP uz vienu iedzīvotāju rādītāji salīdzinājumā ar vidējo rādītāju valstī piecu gadu laikā nedaudz samazinājās. Abos reģionos tie ir augstākie valstī. Un otrādi – pārējo reģionu radītāji salīdzinājumā ar valsts vidējo rādītāju nedaudz palielinājās. Rīgas reģionā 2003. gadā iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju salīdzinājumā ar vidējo rādītāju valstī veidoja 140,2 %, 2007. gadā tas bija nokrities līdz 138,4 %. Kurzemes reģionā bija kritums no 87,7 līdz 76,7 %, savukārt vislielākais kāpums bija Zemgalē – no 57,3 līdz 64,0 %.

Latvijas reģionus salīdzinot starptautiski – ar ES vidējo rādītāju pēc IKP uz vienu iedzīvotāju – var secināt, ka Latvijas reģioni apskatāmajā laika periodā ir uzrādījuši izaugsmi, taču ES vidējam rādītājam ir spējusi pietuvoties tikai Rīgas pilsēta kā statistiskais reģions un pēc IKP rādītāja var apgalvot, ka Rīgas pilsētā ir sasniegts tāds pats sociālekonomiskais attīstības līmenis kā vidēji Eiropas Savienībā. Pārējie reģioni no ES vidējā rādītāja gan ievērojami atpaliek (skat. 28. attēlu).

* Datu avots: *Eurostat*. Nav ietverti dati par Kipru un Luksemburgu.

*28. attēls. Iekšzemes kopprodukta uz vienu iedzīvotāju dinamika Latvijas statistiskajos reģionos 2003.–2007. gadā, % pret vidējo rādītāju Eiropas Savienībā, pēc pirktspējas paritātes standarta.**

vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu, motociklu, individuālo lietošanas priekšmetu, sadzīves aparatūras un iekārtu remonts – 15,2 %; transports, glabāšana un sakari – 11,4 % un apstrādes rūpniecība – 9,6 %. 2005.–2009. gada laikā lielāko īpatsvara samazinājumu piedzīvoja vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonta joma, apstrādes rūpniecība un transports, glabāšana un sakari. Attiecīgi pieauga operācijas ar nekustamo īpašumu, nomas un citas komercdarbības ieguldījums. Šajā periodā visā valstī un katrā reģionā pieauga finanšu starpniecības un operāciju ar nekustamo īpašumu īpatsvars, nomas un citas komercdarbības nozīme. 2005.–2009. gada laikā ražošanas sektoru ieguldījumu īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā samazinājās par 2,2 procentpunktiem (skat. 28. tabulu).

Kopējās pievienotās vērtības struktūra

Kopējā pievienotā vērtība (KPV) tiek aprēķināta naudas izteiksmē kā preču un pakalpojumu izlaides un starppatēriņa vērtības starpība.** Radītā kopējā pievienotā vērtība ir ražošanas vienību (iestāžu) ekonomiskās darbības kopvērtējums, kas tiek attiecināts uz statistisko reģionu.*** Tās aprēķina pamatā tiek ietverti CSP dati, kā arī Valsts kases, Valsts ieņēmumu dienesta, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas un Latvijas Bankas sniegtā informācija. Kopējās pievienotās vērtības sastāva analīze atbilstoši ekonomiskās darbības veidiem un tā izmaiņām laika gaitā dod iespēju izsekot struktūras pārmaiņām tautsaimniecības nozarēs un salīdzināt attīstības gaitu reģionos. CSP dati par kopējo pievienoto vērtību tiek iegūti izlases veidā, un konfidencialitātes ierobežojumu dēļ visa informācija par nozarēm reģionālā griezumā nav publiski pieejama.

Pievienotās vērtības struktūras dati par valsti kopumā ir pieejami līdz 2009. gadam, ieskaitot, bet sadalījumā pa reģioniem – tikai par laika periodu līdz 2007. gadam, ieskaitot.

Valsts kopējās pievienotās vērtības struktūra

Kopējā pievienotajā vērtībā Latvijā tirdzniecības un pakalpojumu īpatsvara un ražošanas nozaru īpatsvara attiecība 2009. gadā bija 76,7 % un 23,3 %. 2009. gadā valstī lielāko ieguldījumu kopējā pievienotajā vērtībā nodrošināja: operācijas ar nekustamo īpašumu, nomas un citas komercdarbības ieguldījums – 19,9 %;

Darbības veidi	2005	2006	2007	2008	2009
Lauksaimniecība, medniecība un mežsaimniecība (A)	3,8	3,4	3,5	3,0	3,0
Zvejniecība (B)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde (C)	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
Apstrādes rūpniecība (D)	12,6	11,8	11,4	10,6	9,6
Elektroenerģija, gāzes un ūdens apgāde (E)	2,5	2,4	2,4	2,8	3,6
Būvniecība (F)	6,1	7,4	9,0	8,9	6,5
Pakalpojumi (G-O)	74,5	74,6	73,2	74,2	76,7
Vairumtirdzn. un mazumtirdzn.; auto, moto, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonts (G)	20,1	20,9	19,8	17,3	15,2
Viesnīcas un restorāni (H)	1,7	1,9	1,8	1,7	1,4
Transports, glabāšana un sakari (I)	13,9	11,4	10,2	10,8	11,4
Finanšu starpniecība (J)	6,0	6,8	6,2	6,3	6,8
Operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība (K)	14,2	14,9	16,1	17,6	19,9
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana (L)	6,9	7,3	7,5	7,7	8,3
Izglītība (M)	4,8	4,5	4,7	5,2	5,7
Veselība un sociālā aprūpe (N)	3,0	2,9	2,8	2,8	3,1
Pārējie komunālie, sociālie un individuālie pakalpojumi (O)	3,9	4,0	4,1	4,8	4,9
Kopā Latvijā	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

28. tabula. Kopējās pievienotās vērtības sadalījums atbilstoši darbības veidiem 2005.–2009. gadā, faktiskajās cenās, %.

Pievienotās vērtības struktūra reģionu salīdzinājumā

2007. gadā Kurzemes reģionā lielākais īpatsvars kopējā pievienotajā vērtībā bija apstrādes rūpniecībai – 16,0 %, un tas ir arī lielākais visu citu reģionu vidū (skat. 29. tabulu). Otrs nozīmīgākais sektors Kurzemē – vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu,

* Datu avots: *Eurostat*.
** Saskaņā ar CSP definīciju.
*** Attiecībā uz Rīgas plānošanas reģionu pārskatā veiktās analīzes vajadzībām tiek apvienoti divu statistisko reģionu – Pierīgas reģiona un Rīgas pilsētas dati.

Plānošanas reģions	Lauksaimn., mednieciba un mežsaimn.	Zvejniecība	Ieguves rūpn. un karjeru izstrāde	Apstrādes rūpn.	Elektroenerģija, gāzes un ūdens apgāde	Būvniecība	Vairumtirdzn. un mazumtirdzn., auto, moto, sadz. priekšmetu un aparatūras remonts	Viesnīcas un restorāni	Transports, glabāšana un sakari	Finanšu starpniecība	Operācijas ar nekust. īp. un cita komercdarb.	Valsts pārvalde un aizsardzība, obl. sociālā apdrošināšana	Izglītība	Veselība un sociālā aprūpe	Sabiedriskie, sociālie un individuālie pakalp.	Kopā, tūkst. Ls
Rīgas reģions	1,2	0,0	0,2	9,9	2,2	9,4	22,2	2,1	10,7	7,8	18,4	5,2	3,8	2,5	4,3	8707,6
Vidzemes reģions	12,2	0,1	1,1	14,9	3,8	8,0	14,6	1,3	5,2	2,9	10,8	11,4	6,7	3,2	3,9	875,1
Kurzemes reģions	6,0	0,5	0,3	16,0	2,3	11,3	13,9	1,3	12,1	2,8	12,5	10,0	5,1	2,8	3,1	1341,1
Zemgales reģions	...	...	1,5	14,7	3,4	6,6	18,3	1,2	5,8	2,5	11,7	9,9	6,9	3,4	4,4	1042,8
Latgales reģions	...	...	0,5	12,2	2,6	5,9	13,1	1,2	12,5	3,0	10,9	16,3	8,0	3,9	3,8	1077,7
Vidēji Latvijā	**3,5**	**0,1**	**0,4**	**11,4**	**2,4**	**9,0**	**19,7**	**1,8**	**10,2**	**6,2**	**16,1**	**7,5**	**4,7**	**2,8**	**4,1**	**13 059,7***

29. tabula. Kopējās pievienotās vērtības struktūra atbilstoši darbības veidiem plānošanas reģionos 2007. gadā, faktiskajās cenās, %.

motociklu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonts – 13,9 %, trešais – operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība – 12,5 %. Lauksaimniecības, mednieciības un mežsaimniecības kopējās pievienotās vērtības īpatsvars bija 6,0 %. Salīdzinot ar citiem reģioniem, Kurzemē bija zems vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonta, kā arī izglītības sektora īpatsvars.

Piecu gadu (2003–2007) periodā Kurzemes reģionā, līdzīgi kā pārējos reģionos, kopējās pievienotās vērtības apjomā palielinājās operāciju ar nekustamo īpašumu, nomas un citas komercdarbības, kā arī būvniecības īpatsvars. Šajā laika posmā pastāvīgi saruka apstrādes rūpniecības relatīvais īpatsvars un transporta, glabāšanas un sakaru loma, nedaudz arī vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonta īpatsvars.

Latgales reģions 2007. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, citu reģionu vidū izcēlās ar valsts pārvaldes un aizsardzības, obligātās sociālās apdrošināšanas sektoru kā lielāko kopējā pievienotajā vērtībā – 16,3 % (valsts vidējais rādītājs – 7,5 %). Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonta īpatsvars – 13,1 % – iezīmēja otru nozīmīgāko sektoru. Transporta, glabāšanas un sakaru īpatsvars bija 12,5 %, un tas ir augstākais sektora lomas rādītājs, salīdzinot ar citiem reģioniem. Savukārt apstrādes rūpniecības īpatsvars ar 12,2 % bija salīdzinoši zems, un tikai Rīgas reģionā tas bija vēl zemāks. Latgalē ekonomiskās vērtības radīšanā salīdzinoši ļoti liela loma bija izglītības sektoram – 8,0 %, kas ir ievērojami augstāks nekā vidējais rādītājs (4,7 %) valstī.

Latgales reģiona ekonomiskā struktūra, salīdzinot ar 2003. gadu, bija nedaudz mainījusies. Pieauga būvniecības un operāciju ar nekustamo īpašumu, nomas un citas komercdarbības īpatsvars, bet samazinājās vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonta īpatsvars, kā arī apstrādes rūpniecības īpatsvars.

Rīgas reģionā 2007. gadā vislielāko kopējās pievienotās vērtības īpatsvaru – 22,2 % – veidoja vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, sadzīves priekšmetu un aparatūras remonta sektors. Tas bija arī ievērojami lielāks nekā pārējos reģionos. Tāpat lielu ieguldījumu reģionā veidoja operācijas ar nekustamo īpašumu, noma un cita komercdarbība – 18,4 %, kas arī ievērojami pārsniedza šī sektora īpatsvaru citos reģionos. Trešā lielākā sektora – transporta, glabāšanas un sakaru – īpatsvars bija 10,7 %, kas tikai nedaudz pārsniedza reģionu vidējo līmeni.

Salīdzinot ar citiem reģioniem, Rīgas reģions izcēlās ar mazāko izglītības, kā arī veselības un sociālās aprūpes sektora īpatsvaru radītās kopējās pievienotās vērtības struktūrā. Operāciju ar nekustamo īpašumu, nomas un citas komercdarbības ieguldījums kopējā pievienotajā vērtībā Rīgas reģionā 1,5 un vairāk reižu pārsniedza šo rādītāju pārējos reģionos.

Pārskata periodā Rīgas reģiona pievienotās vērtības struktūrā visvairāk palielinājās būvniecības, vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības, automobiļu, motociklu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparatūras un iekārtu remonta sektora īpatsvars un nedaudz arī finanšu starpniecības sektora īpatsvars. Savukārt visai ievērojami samazinājās transporta, glabāšanas un sakaru, kā arī apstrādes rūpniecības īpatsvars.

Vidzemes reģiona saimniecības struktūrā 2007. gadā vislielāko daļu veidoja apstrādes rūpniecība – 14,9 %, nedaudz no tās atpalika vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu, motociklu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparatūras un iekārtu remonts – 14,6 %. Trešā lielākā pievienotās vērtības radītāja bija valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana – 11,4 %. Salīdzinot ar citiem reģioniem, Vidzemē mazāka loma bija operācijām ar nekustamo īpašumu, nomai un citai komercdarbībai – 10,8 %.

2003.–2007. gada periodā Vidzemes saimniecības struktūrā pieauga būvniecības un operāciju ar nekustamo īpašumu, nomas un citas komercdarbības īpatsvars, bet samazinājās apstrādes rūpniecības, kā arī izglītības nozares īpatsvars.

Zemgales reģionā 2007. gadā lielāko ieguldījumu kopējā pievienotajā vērtībā veidoja vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu, motociklu, individuālās lietošanas priekšmetu, sadzīves aparatūras un iekārtu

* To skaitā Latvijas rezidentu ārpus Latvijas teritorijas saražotais.

remonta joma – 18,3 %, kas piecu gadu laikā piedzīvoja būtisku īpatsvara pieaugumu. Otrs nozīmīgākais sektors – apstrādes rūpniecība – 2007. gadā bija 14,7 %. Zemgale izcēlās ar relatīvi augstu izglītības jomas īpatsvaru – 6,9 % un zemu – otro mazāko pārējo reģionu vidū – transporta, glabāšanas un sakaru īpatsvaru kopējā pievienotajā vērtībā – 5,8 %.

Nefinanšu investīcijas

Par vienu no teritorijas ekonomiskās izaugsmes un attīstības potenciāla rādītājiem izmanto nefinanšu investīciju apjoma izmaiņas.*

Kopējais nefinanšu investīciju apjoms valstī 2008. gadā faktiskajās cenās veidoja 4874,9 milj. latu. No visām investīcijām kopā 69,2 % tika ieguldīti Rīgas reģionā, galvenokārt Rīgā. 2004. gadā Rīgas reģiona īpatsvars veidoja 64,4 %. Piecu gadu periodā, izņemot 2008. gadu, stabils investīciju apjoma kāpums bija raksturīgs Rīgas un Kurzemes reģionam. Pārējos reģionos tas svārstījās, bet kopumā ar mērenu pieaugumu līdz 2007. gadam (skat. 30. tabulu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	2350,7	2759,1	3178,3	3467,7	3374,1
Vidzemes reģions	263,9	306,7	339,4	318,1	309,0
Kurzemes reģions	475,3	506,0	525,2	523,9	554,0
Zemgales reģions	305,0	406,1	398,4	417,5	352,4
Latgales reģions	254,9	344,1	286,9	315,9	285,4
Vidēji Latvijā	**3649,8**	**4322,0**	**4728,2**	**5043,1**	**4874,9**

30. tabula. Nefinanšu investīciju dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, 2008. gada salīdzināmajās cenās, milj. Ls.

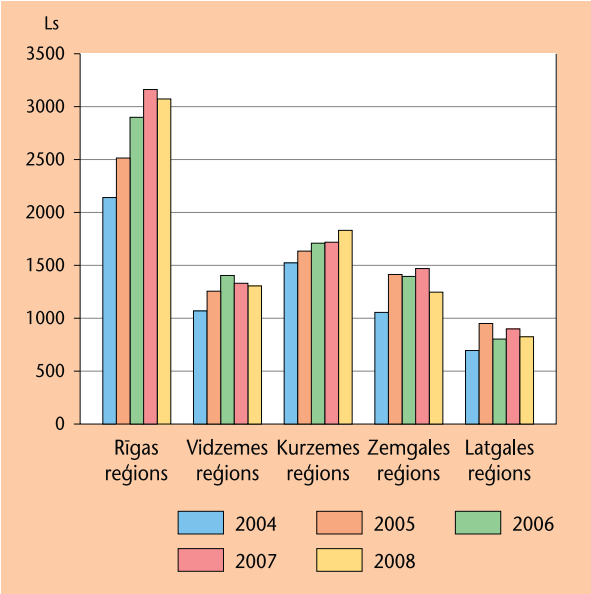
Teritoriju savstarpējai un to attīstības gaitas salīdzināšanai tiek aprēķinātas nefinanšu investīciju apjoma uz vienu iedzīvotāju izmaiņas. Nefinanšu investīciju rādītāji tiek lēsti pēdējā atskaites gada – šoreiz 2008. gada – salīdzināmajās cenās.

Nefinanšu investīciju apjoms, rēķinot kopā ar individuālo būvniecību, uz vienu iedzīvotāju 2008. gadā valstī vidēji bija Ls 2151,2. Daudz lielāks investīciju apjoms par valstī vidējo bija Rīgas reģionā – Ls 3072,6. Visai nedaudz no vidējā atpalika Kurzemes reģions – Ls 1830,7, ievērojami vairāk Vidzemes un Zemgales reģions – attiecīgi 1305,5 un 1246,5 lati, bet pēdējo vietu ieņēma Latgale, kur uz vienu iedzīvotāju nefinanšu investīciju apjoms bija tikai 825,0 lati (skat. 31. tabulu, 29. un 30. attēlu).

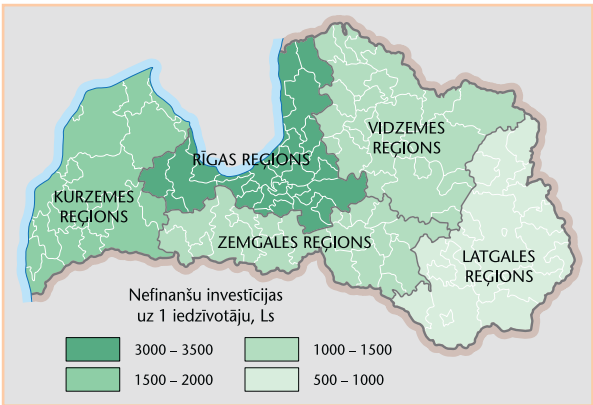
* CSP skaidrojums: nefinanšu investīcijas ir ilgtermiņa nemateriālie ieguldījumi, dzīvojamās ēkas, citas būves un celtnes, ilggadīgie stādījumi, tehnoloģiskās mašīnas un iekārtas, pārējie pamatlīdzekļi un inventārs, kā arī pamatlīdzekļu izveidošana, nepabeigto būvobjektu un kapitālā remonta izmaksas. Datus par nefinanšu investīcijām iegūst, apsekojot visus valsts un pašvaldību uzņēmumus, iestādes, komercsabiedrības, kurās nodarbināti vairāk nekā 30 strādājošo un neto apgrozījums iepriekšējā gadā bijis virs 500 tūkst. latu. Pārējās komercsabiedrības tiek apsekotas izlases veidā, lietojot vienkāršo gadījuma izlasi.

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	2140,5	2514,2	2899,1	3161,9	3072,6
Vidzemes reģions	1069,2	1255,8	1404,3	1330,6	1305,5
Kurzemes reģions	1523,4	1634,6	1709,4	1718,6	1830,7
Zemgales reģions	1055,1	1413,6	1395,3	1469,7	1246,5
Latgales reģions	695,0	950,4	803,3	898,9	825,0
Vidēji Latvijā	**1578,1**	**1878,7**	**2066,6**	**2215,7**	**2151,2**

31. tabula. Nefinanšu investīciju uz vienu iedzīvotāju dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, 2008. gada salīdzināmajās cenās, Ls.

29. attēls. Nefinanšu investīciju uz vienu iedzīvotāju dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, 2008. gada salīdzināmajās cenās.

30. attēls. Nefinanšu investīcijas uz vienu iedzīvotāju plānošanas reģionos 2008. gadā, faktiskajās cenās.

2004.–2008. gada periodā, sevišķi līdz 2008. gadam, Latvijā kopumā un katrā reģionā pieauga nefinanšu investīciju apjoms. Visstabilākā un apjomā lielākā izaugsme bija Rīgas reģionā – 144 %. To galvenokārt nodrošināja izaugsmes apjoms Rīgā. Visos pārējos reģionos investīciju apjoma pieaugums bija līdzīgs – no 112 līdz 117 % (valstī vidēji – 134 %). Līdz ar to pārskata periodā palielinājās reģionālās atšķirības gan pēc investīciju kopapjoma, gan arī, rēķinot uz vienu cilvēku.

Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības

Par ekonomiskās aktivitātes raksturu un struktūru ļauj spriest ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits (turpmāk – statistikas vienības).* Šis rādītājs, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, tiek izmantots ekonomiskās aktivitātes salīdzināšanai starptautiski.

2008. gadā Latvijā bija 125 908 ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības. Rīgas reģionā bija 66,2 tūkst. vai 52,5 % no kopējā statistikas vienību skaita, pārējos reģionos to sadalījums bija visai līdzīgs – no 10 līdz 13 % katrā.

2004.–2008. gada periodā statistikas vienību skaits visos reģionos, un līdz ar to arī valstī kopumā, palielinājās par 24,3 tūkst. Tirgus sektora statistikas vienību lielā īpatsvara dēļ Rīgas reģions nodrošināja arī nozīmīgāko pieauguma apjomu – 64 % no kopējā pieauguma valstī. Rīgas reģionā arī pieauguma ātrums bija lielāks nekā vidēji valstī, tiesa, proporcionāli līdzīgs tirgus sektora statistikas vienību pieauguma temps bija arī Kurzemes reģionā. Savukārt Zemgales un Latgales reģionā tas bija mērens, bet Vidzemes reģionā – niecīgs (skat. 34. tabulu).

Tirgus sektora statistikas vienību struktūrā atbilstoši komercdarbības formām 2008. gadā vislielāko skaitu veidoja komercsabiedrības – 49 %, tām sekoja pašnodarbinātās personas – 34 %, individuālie komersanti – 6,5 %, un zemnieku un zvejnieku saimniecības – 10,5 %. Laika periodā no 2004. līdz 2008. gadam kopējā statistikas vienību struktūrā izmaiņas bijušas nebūtiskas – 1–2 procentpunkti. Visos reģionos palielinājās pašnodarbināto personu, individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits, atšķirības izpaudās nelielās izmaiņās zemnieku un zvejnieku saimniecību kopskaitā un īpatsvarā.

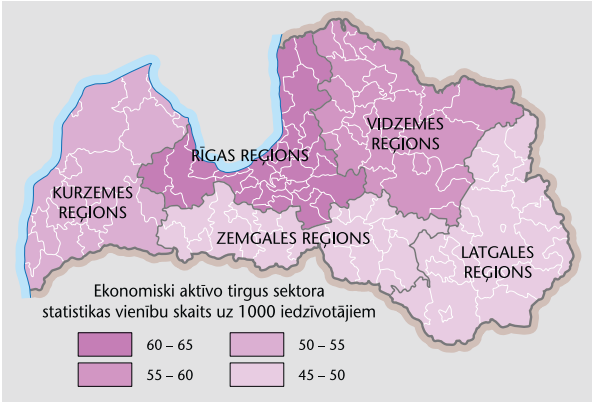
Reģionālās atšķirības struktūrā raksturo liels individuālo komersantu un komercsabiedrību pārsvars Rīgas reģionā – divas trešdaļas pret vienu trešdaļu, ko veido pašnodarbinātās personas un zemnieku un zvejnieku saimniecības. Turpretī visos pārējos reģionos 2008. gadā lielāko kopu veidoja pašnodarbinātās personas (skat. 32. tabulu). Latgalē pašnodarbinātās personas bija pat vairāk nekā puse no ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību kopskaita.

Plānošanas reģions	Skaits	Procentos pa komercdarbības formām: Pašnodarb. pers.	Individ. komersanti	Komercsabiedr.	Zemn. un zvejn. saimn.
Rīgas reģions	66 156	24,7	4,8	67,4	3,0
Vidzemes reģions	13 964	43,5	6,5	27,8	22,2
Kurzemes reģions	16 044	41,3	9,1	32,2	17,4
Zemgales reģions	13 257	39,5	10,0	30,1	20,3
Latgales reģions	16 487	51,4	8,0	24,2	16,4
Latvijā	**125 908**	**34,0**	**6,5**	**49,0**	**10,5**

32. tabula. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības plānošanas reģionos 2008. gadā.

* Tirgus sektora statistikas vienības ir juridiskas vai fiziskas personas, kuras galvenokārt pārdod savu vai tikai savu produkciju vai pakalpojumus par noteiktu cenu, kas ir ekonomiski nozīmīga. Šajā sektorā tiek klasificētas pašnodarbinātas fiziskās personas, zemnieku un zvejnieku saimniecības, individuālie komersanti un komercsabiedrības.

Uz 1000 iedzīvotājiem 2008. gadā Latvijā vidēji bija 55,6 ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības. Lielāks par vidējo rādītāju valstī bija statistikas vienību skaits Rīgas reģionā – 60,2 un, pateicoties tam, ka ir vairāk zemnieku un zvejnieku saimniecību, arī Vidzemes reģionā – 59,0 uz 1000 iedzīvotājiem. Pārējos reģionos šis rādītājs bija zemāks nekā vidēji valstī – Kurzemes reģionā bija 53,0, Latgales – 47,7 un Zemgales reģionā – 46,9 statistikas vienības uz 1000 iedzīvotājiem (skat. 31. attēlu).

31. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2008. gadā.

Pārskata periodā – no 2004. līdz 2008. gadam – visos reģionos ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem pieauga. Tas visstraujāk notika Kurzemē, kur to pieaugums bija par 13,7 un Rīgas reģionā – par 14,2 vienībām. Citos reģionos notikušais vienību skaita pieaugums – Latgales reģionā par 9,8, Zemgales reģionā par 7,6 un Vidzemes reģionā par 4,3 – bija zemāks par vidējo Latvijā (11,7; skat. 33. tabulu un 32. attēlu).

Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības tiek iedalītas četrās lieluma grupās atbilstoši nodarbināto skaitam: mikro (nodarbināto skaits vienāds vai mazāks par 9), mazās (no 10 līdz 49), vidējās (no 50 līdz 249) un lielās (strādājošo skaits lielāks par 249). Mikro, mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) 2008. gadā veidoja 99,6–99,9 % no visu vienību skaita reģionos, tādējādi to īpatsvars kopējā struktūrā reģionos atšķirās pavisam nedaudz. Vislielākais MVU īpatsvars bija Vidzemes reģionā, bet vismazākais – Rīgas reģionā, kuram raksturīga augstāka lielo uzņēmumu koncentrācija (skat. 34. tabulu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	46,1	50,6	55,7	61,0	60,2
Vidzemes reģions	54,7	53,5	57,1	60,4	59,0
Kurzemes reģions	39,3	43,3	50,4	54,9	53,0
Zemgales reģions	39,3	44,2	47,0	50,1	46,9
Latgales reģions	37,9	40,0	44,0	47,5	47,7
Vidēji Latvijā	**43,9**	**47,5**	**52,2**	**56,7**	**55,6**

33. tabula. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

Plānošanas reģions	2004 Skaits	Procentos pa lieluma grupām Mikro	Mazās	Vidējās	Lielās	2008 Skaits	Procentos pa lieluma grupām Mikro	Mazās	Vidējās	Lielās
Rīgas reģions	50 593	83,7	13,2	2,6	0,5	66 156	84,4	12,6	2,5	0,4
Vidzemes reģions	13 508	93,1	5,7	1,0	0,1	13 964	92,3	6,4	1,2	0,1
Kurzemes reģions	12 271	89,7	8,2	1,8	0,3	16 044	90,7	7,5	1,6	0,2
Zemgales reģions	11 371	91,7	6,6	1,5	0,2	13 257	91,4	7,0	1,4	0,2
Latgales reģions	13 891	92,6	6,0	1,1	0,2	16 487	92,6	6,1	1,2	0,2
Kopā Latvijā	**101 634**	**87,8**	**9,9**	**2,0**	**0,3**	**125 908**	**87,9**	**9,8**	**2,0**	**0,3**

34. tabula. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības atbilstoši lieluma grupām 2004. un 2008. gadā (pēc to biroja faktiskās atrašanās vietas).

Plānošanas reģions	Skaits	Procentos pa darbības veidiem Lauksaimn.	Rūpn. un enerģētika	Būvniec.	Tirdzn. un pakalp.	Ārpuster. org. un institt., kam nav noteikts darb. veids
Rīgas reģions	66 156	7,4	6,9	7,8	76,1	1,9
Vidzemes reģions	13 964	47,2	6,3	3,6	40,1	2,8
Kurzemes reģions	16 044	40,1	6,9	4,9	46,7	1,4
Zemgales reģions	13 257	42,5	5,6	4,2	47,2	0,4
Latgales reģions	16 487	47,0	5,2	2,6	41,9	3,2
Latvijā	**125 908**	**24,9**	**6,5**	**5,9**	**60,8**	**1,9**

35. tabula. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības sadalījumā atbilstoši galvenajiem darbības veidiem 2008. gadā.

32. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaita uz 1000 iedzīvotājiem dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

Latvijā 2008. gadā bija 393 lielie uzņēmumi. To skaits reģionos: Rīgas reģionā – 297 vai trīs ceturtdaļas no visiem lielajiem uzņēmumiem Latvijā, Kurzemes – 31, Latgales – 28, Zemgales – 23 un Vidzemes reģionā – 14.

2004.–2008. gada periodā lielo uzņēmumu skaits valstī kopumā palielinājās par 58 uzņēmumiem. Gandrīz viss pieaugums saistījās ar Rīgas reģionu – šeit izveidojās par 59 lielajiem uzņēmumiem vairāk. Latgales reģionā lielo uzņēmumu skaits palielinājās par 2, bet Vidzemes reģionā – samazinājās par 3 uzņēmumiem. Kurzemes un Zemgales reģionā lielo uzņēmumu skaits nemainījās.

Visai tuvs kopējās pievienotās vērtības struktūrai sektoros un reģionos ir arī tirgus sektora statistikas vienību sadalījums. Rīgas reģionā 2008. gadā 76,1 % no visām ekonomiski aktīvajām tirgus sektora statistikas vienībām darbojās tirdzniecībā vai sniedza pakalpojumus. Tas ir daudz nozīmīgāks īpatsvars, salīdzinot ar pārējiem reģioniem, kur tirdzniecības un pakalpojumu vienību īpatsvars sasniedza 40–47 %.

Lauksaimniecībā darbojās 24,9 % no kopējā statistikas vienību skaita. Visos reģionos, izņemot Rīgas, lauksaimniecības sektorā darbojās gandrīz puse no statistikas vienību skaita, turpretī Rīgas reģionā to bija visai maz – 7,4 %. Atšķirības pārējo sektoru uzņēmumu pārstāvniecībā starp reģioniem nav lielas. Rūpniecībā un enerģētikā darbojošos uzņēmumu īpatsvars visos reģionos atšķirās no 5,2 līdz 6,9 %, būvniecības jomā atšķirības ir nedaudz lielākas – no 2,6 līdz 7,8 %, kur izcēlās Rīgas reģions ar lielāko sektorā darbojošos uzņēmumu īpatsvaru (skat. 35. tabulu).

Ekonomiski aktīvie individuālie komersanti un komercsabiedrības

2008. gadā Latvijā bija 69 863 individuālie komersanti un komercsabiedrības, kas veidoja 55,5 % no ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaita. Rīgas reģionā bija 47 808 individuālie komersanti un komercsabiedrības vai 68,4 % no individuālo komersantu un komercsabiedrību skaita valstī. Starp pārējiem reģioniem to skaits sadalījās visai vienmērīgi. Kopš 2004. gada individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits valstī palielinājās par 18,4 tūkst., visvairāk Rīgas reģionā – par 11,7 tūkst., pārējos reģionos par 1000–2000 katrā (skat. 36. tabulu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	36 099	38 531	42 401	46 245	47 808
Vidzemes reģions	3394	3634	4252	4511	4792
Kurzemes reģions	4687	4940	5711	6291	6627
Zemgales reģions	3396	3575	4385	4866	5325
Latgales reģions	3864	3966	4545	4897	5311
Vidēji Latvijā	**51 440**	**54 646**	**61 294**	**66 810**	**69 863**

36. tabula. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

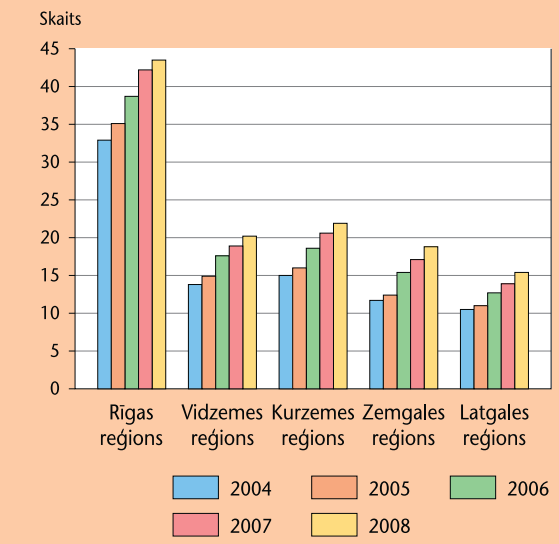
Par vienu no pamatrādītājiem teritoriju attīstības līmeņa raksturošanai un attīstības indeksa aprēķināšanai izmanto individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu, rēķinot to uz 1000 iedzīvotājiem. Pēc šī rādītāja, saprotams, izceļas Rīgas reģions, kur 2008. gadā uz 1000 iedzīvotājiem bija 43,5 individuālie komersanti un komercsabiedrības, bet pārējos reģionos – to bija no 15,4 Latgalē līdz 21,9 Kurzemē, tātad ievērojami mazāk.

Pārskata periodā individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem valstī kopumā palielinājās vidēji par 8,6 vienībām. Straujāk tas notika Rīgas reģionā, kur vienību skaits palielinājās par 10,7. Mazāks palielinājums bija Zemgales reģionā – par 7,1, Kurzemes reģionā – par 6,9, Vidzemes reģionā – par 6,5 un Latgales reģionā – par 4,8 vienībām.

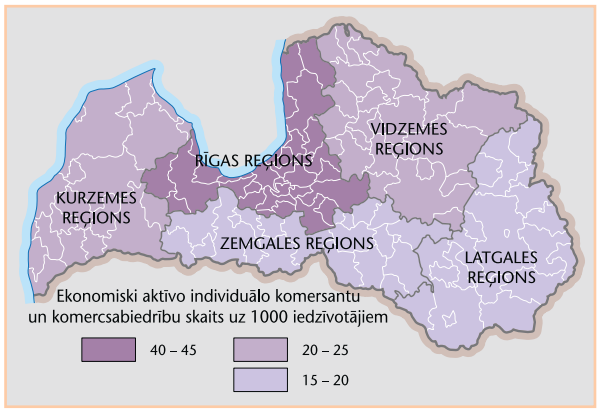
Pārskata periodā ekonomiski aktīvo komersantu un komercsabiedrību skaita uz 1000 iedzīvotājiem maksimālās atšķirības reģionos svārstījušās no 2,8 līdz 3,2 reizēm. Ne tikai no uzņēmumu sadalījuma struktūras un pievienotās vērtības, bet galvenokārt no uzņēmējdarbības aktivitātes līmeņa viedokļa šī starpība liecina par noturīgu negatīvu reģionālo atšķirību pastāvēšanu (skat. 37. tabulu, 33. un 34. attēlu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	32,9	35,1	38,7	42,2	43,5
Vidzemes reģions	13,8	14,9	17,6	18,9	20,2
Kurzemes reģions	15,0	16,0	18,6	20,6	21,9
Zemgales reģions	11,7	12,4	15,4	17,1	18,8
Latgales reģions	10,5	11,0	12,7	13,9	15,4
Vidēji Latvijā	**22,2**	**23,8**	**26,8**	**29,4**	**30,8**

37. tabula. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

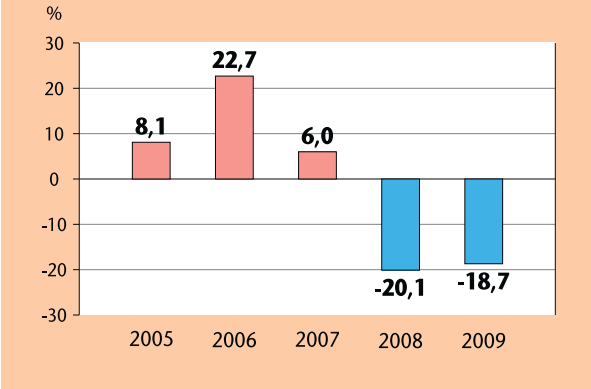
33. attēls. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaita uz 1000 iedzīvotājiem dinamika plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā.

34. attēls. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2008. gadā.

Uzņēmumu reģistrēšana un likvidēšana

Teritoriju attīstības potenciālu lielā mērā raksturo ekonomiskā aktivitāte, kas izpaužas uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas kustībā. 2006. gadā bija vislielākais jaundibināto uzņēmumu skaita pieaugums Latvijā, augsta aktivitāte turpinājās 2007. gadā, kad tika dibināts visvairāk uzņēmumu – 14 208, bet kopš 2008. gada Latvijā raksturīgs ļoti straujš ekonomiskās aktivitātes kritums vai, citiem vārdiem, jaunu uzņēmumu reģistrēšanas temps samazinājās – tika reģistrēti par 3000 uzņēmumu mazāk nekā iepriekšējā, 2007. gadā, un 2009. gadā – vēl par gandrīz diviem tūkstošiem vienību mazāk (skat. 35. attēlu).

*35. attēls. Jaundibināto uzņēmumu skaita pieaugums, % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.**

Visaugstākā ekonomiskās darbības uzsākšanas aktivitāte pastāvīgi vērojama Rīgas reģionā, galvenokārt Rīgā. Rīgas reģionā 2009. gadā reģistrēti 6,7 tūkst. vai gandrīz 72 % no kopējā jaundibināto uzņēmuma skaita, bet pārējos reģionos – no 500 līdz 800 vai 6–8 % katrā no kopējā jaundibināto uzņēmuma skaita (skat. 38. tabulu).

* SIA *Lursoft* dati.

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	8047	10 008	10 308	8046	6670
Vidzemes reģions	656	690	783	669	509
Kurzemes reģions	896	1073	1180	895	775
Zemgales reģions	641	870	1022	907	638
Latgales reģions	672	747	903	821	625
Kopā Latvijā	**10 927**	**13 404**	**14 208**	**11 347**	**9228**

*38. tabula. Jaundibināto uzņēmumu skaits plānošanas reģionos 2005.–2009. gadā.**

Ekonomisko aktivitāti raksturo arī uzņēmumu likvidācijas dinamika. 2007. gadā, kad bija visvairāk jaundibināto sabiedrību, arī likvidēto vienību skaits bija liels, gandrīz divkārt pārsniedzot 2009. gada rādītāju, kad Latvijā kopumā tika likvidēti 5715 uzņēmumi. Rīgas reģionā 2009. gadā tika likvidēti 4015 vai 70,3 % no visiem valstī likvidētajiem uzņēmumiem. Arī Kurzeme citu reģionu vidū izcēlās ar diezgan augstu likvidēto uzņēmumu īpatsvaru – 10,2 %, bet pārējos reģionos to īpatsvars bija 6–7 % katrā (skat. 39. tabulu).

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	3835	1617	9125	3347	4015
Vidzemes reģions	746	349	414	285	375
Kurzemes reģions	1174	512	622	484	582
Zemgales reģions	1203	439	432	307	324
Latgales reģions	1552	342	548	319	390
Kopā Latvijā	**8555**	**3274**	**11 186**	**4764**	**5715**

*39. tabula. Likvidēto uzņēmumu skaits plānošanas reģionos 2005.–2009. gadā.**

Strādājošo skaits pamatdarbā

Faktiskajās darba vietās strādājošo skaits pamatdarbā,** analizējot to kopsakarā ar bezdarba struktūru, raksturo tautsaimniecības cilvēkpotenciālu. Latvijā 2008. gadā bija 843,0 tūkst. pamatdarbā strādājošo, t.i., 37 % no visiem Latvijas iedzīvotājiem vai 56 % no iedzīvotājiem darbspējas vecumā. Laikā no 2004. līdz 2008. gadam to kopskaits valstī palielinājās par 61 600 vai 7,9 %. Lielāko pieaugumu veidoja Rīgas reģionā strādājošie – par 45 800. Pārējos reģionos strādājošo skaits pieauga par 3000–5000 katrā.

60,3 % no strādājošo skaita valstī bija nodarbināti Rīgas reģionā – kopā 508 200. Latgales reģionā strādāja 11,6 %, Kurzemes – 11,3 %, Zemgales – 8,8 % un Vidzemes reģionā – 8,1 % no strādājošo kopskaita Latvijā (skat. 40. tabulu).

Periodā kopš 2004. gada pastāvīgi turpināja palielināties privātā sektora īpatsvars pēc nodarbināto iedzīvotāju skaita un īpatsvars kopējā strādājošo skaitā. Rīgas reģionā jau iepriekšējos gados bija izveidojusies lielāka privātā sektora loma, kas pārskata periodā noteica ar citiem reģioniem salīdzinoši daudz mazāku – 1,2 procentpunktu strādājošo īpatsvara pieaugumu. Latgalē pieaugums bija atbilstošs vidējam valstī – 1,7 procentpunkti, Zemgalē bija vislielākais palielinājums – 3,7, Kurzemē – 3,2 un Vidzemē – 3,0 procentpunkti (skat. 41. tabulu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	462,4	488,3	494,8	515,5	508,2
Vidzemes reģions	64,3	67,3	67,5	69,2	68,1
Kurzemes reģions	90,9	94,7	94,7	98,0	95,4
Zemgales reģions	69,6	72,8	73,1	75,5	73,8
Latgales reģions	94,2	95,1	95,4	99,1	97,4
Kopā Latvijā	**781,4**	**818,2**	**825,6**	**857,2**	**843,0**

40. tabula. Strādājošo skaits pamatdarbā plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, pēc faktiskās darba vietas, tūkst. cilv. vidēji gadā.

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008
Rīgas reģions	69,8	70,5	71,7	71,4	70,9
Vidzemes reģions	58,3	60,3	61,1	61,8	61,3
Kurzemes reģions	63,2	65,2	65,7	67,2	66,4
Zemgales reģions	56,7	58,6	59,6	61,3	60,4
Latgales reģions	51,3	52,0	52,3	53,9	53,0
Vidēji Latvijā	**64,7**	**65,8**	**66,8**	**67,2**	**66,7**

41. tabula. Strādājošo skaita īpatsvars pamatdarbā privātajā sektorā plānošanas reģionos 2004.–2008. gadā, pēc faktiskās darba vietas, % vidēji gadā.

Nodarbinātības struktūra

2009. gadā Latvijā nodarbināto iedzīvotāju kopskaits* bija 986,7 tūkst. cilvēku. Visvairāk – 504,0 tūkst. vai 51,1 % no kopējā nodarbināto skaita valstī bija Rīgas reģionā, Latgalē – 141,5 tūkst. vai 14,3 %, Kurzemē – 128,4 tūkst. vai 13,0 %, Zemgalē – 118,8 tūkst. vai 12,0 % un Vidzemes reģionā – 94,0 tūkst. vai 9,5 % (skat. 42. tabulu).

No 2005. līdz 2009. gadam nodarbināto iedzīvotāju skaits Latvijā samazinājās par 49,2 tūkst. Gandrīz trīs ceturtdaļas no samazinājuma apjoma – 36,5 tūkst. – bija samazinājums Rīgas reģionā. Nodarbināto skaits Zemgales reģionā samazinājās par 3,5 tūkst., Kurzemes – par 2,8 tūkst., Vidzemes – par 10,9 tūkst., bet Latgales reģionā tas palielinājās par 4,5 tūkst.

Tirdzniecība un pakalpojumi bija galvenā joma darba vietu nodrošināšanā valstī (vidēji – 63,1 %) un arī visos reģionos. Rīgas reģionā 2008. gadā tirdzniecībā un pakalpojumu sniegšanā bija nodarbināti 69,5 % no kopējā nodarbināto skaita, Latgales reģionā – 57,6 %, Vidzemes un Zemgales reģionā – 56,5 % katrā un Kurzemes reģionā – 55,1 %.

* SIA *Lursoft* dati.

** Darba vieta, kurā darbinieks iesniedz algas nodokļa grāmatiņu.

* Nodarbinātie iedzīvotāji ir visas tās 15–74 gadus vecās personas, kas pārskata nedēļā veikušas jebkuru darbu vai nu par samaksu naudā, vai arī par atlīdzību precēs vai pakalpojumos. Par nodarbinātiem uzskata arī pašnodarbinātās personas uzņēmējdarbībā, lauku saimniecībā vai profesionālajā praksē. Nodarbināto skaitā ietver arī tās personas, kuras strādā savā lauku saimniecībā (zemnieku vai piemājas), lai saražotu produkciju pašu patēriņam vai arī pārdošanai.

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	540,5	553,9	575,2	573,4	504,0
Vidzemes reģions	104,9	105,0	105,9	105,9	94,0
Kurzemes reģions	131,2	138,4	145,7	144,5	128,4
Zemgales reģions	122,3	129,4	133,4	137,5	118,8
Latgales reģions	137,0	160,9	158,8	162,8	141,5
Kopā Latvijā	**1035,9**	**1087,6**	**1119,0**	**1124,1**	**986,7**

42. tabula. Nodarbināto iedzīvotāju skaits vecumā no 15 līdz 74 gadiem plānošanas reģionos 2005.–2009. gadā, tūkst cilv. (pēc darbaspēka apsekojuma datiem).

Otra galvenā nodarbinātības joma bija rūpniecība un enerģētika (vidēji 17,6 %). Kurzemē nodarbinātības īpatsvars šajā jomā bija visaugstākais – 22,3 %, bet pārējos reģionos tas svārstījās no 16,4 līdz 18,3 % no visiem nodarbinātajiem iedzīvotājiem.

Trešā lielākā joma bija būvniecība – ar vidēji 11,4 % strādājošo. Reģionu starpā būvniecībā nodarbināto īpatsvars atšķīrās no 14,0 % Zemgales reģionā līdz 9,5 % Kurzemes reģionā (skat. 43. tabulu).

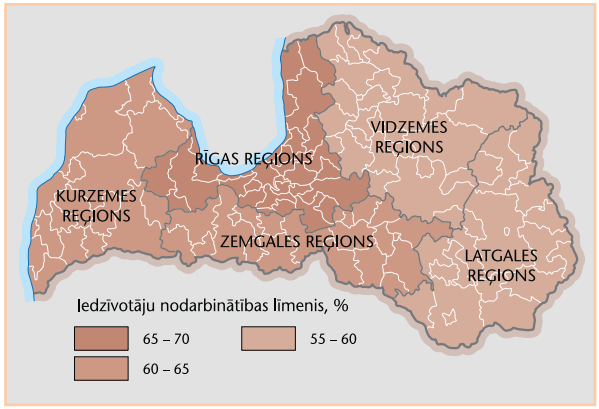
Nodarbinātības līmenis

Viens no pamatrādītājiem valsts un plānošanas reģionu ekonomiskās attīstības un iedzīvotāju aktivitātes raksturošanai ir nodarbinātības līmenis. Latvijā to aprēķina pēc nodarbināto iedzīvotāju skaita procentos no iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem kopskaita. Tas parāda, kāda daļa no darbspējas vecuma iedzīvotājiem attiecīgajā laika periodā ir reāli nodarbināta tautsaimniecībā.

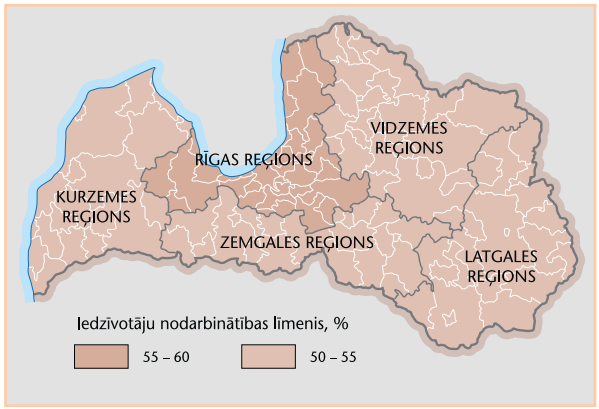
No 2005. līdz 2008. gadam visos reģionos nodarbinātības līmenis palielinājās, bet 2009. gadā sākās straujš kritums. 2009. gadā vidējais nodarbinātības līmenis Latvijā bija 55,2 % – ievērojami zemāks nekā iepriekšējos gados. Starp reģioniem 2009. gadā augstākais nodarbinātības līmenis bija Rīgas reģionā – 57,9 %, samērā augsts arī Kurzemes reģionā – 54,6 %, bet viszemākais – Latgalē – 50,8 % (skat. 44. tabulu, 36. un 37. attēlu).

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	61,5	64,9	65,7	65,9	57,9
Vidzemes reģions	56,8	55,6	57,0	57,7	52,0
Kurzemes reģions	55,5	57,4	61,6	61,2	54,6
Zemgales reģions	54,7	60,3	59,5	60,9	53,6
Latgales reģions	47,4	51,6	56,3	58,1	50,8
Vidēji Latvijā	**57,1**	**60,1**	**62,0**	**62,6**	**55,2**

44. tabula. Iedzīvotāju nodarbinātības līmenis plānošanas reģionos 2005.–2009. gadā, %.

36. attēls. Iedzīvotāju nodarbinātības līmenis plānošanas reģionos 2008. gadā.

37. attēls. Iedzīvotāju nodarbinātības līmenis plānošanas reģionos 2009. gadā.

Plānošanas reģions	Kopējais nodarbināto skaits, tūkst. cilv.	Lauksaimn., mežsaimn. un zivsaimn.	Rūpniecība un enerģētika	Būvniecība	Tirdzniec., izmitināšana un ēdināšanas pakalp.	Transp., uzglab., inform. un komunik. pakalp.	Finanšu, apdrošin., zinātn. un admin. pakalp., operācijas ar nekust. īp.	Valsts pārv. un aizsardz., obl. sociālā apdrošin.	Izglītība	Veselība un sociālā aprūpe	Pārējie saimn. darb. veidi
Rīgas reģions	573,4	2,2	16,4	11,6	22,0	12,9	10,4	7,2	7,2	4,6	5,3
Vidzemes reģions	105,9	15,9	16,5	11,1	18,8	6,8	6,2	7,2	10,0	4,4	3,2
Kurzemes reģions	144,5	13,2	22,3	9,5	12,7	11,1	4,8	7,9	9,5	4,5	4,7
Zemgales reģions	137,5	11,7	17,9	14,0	17,6	7,6	5,7	8,1	8,2	4,1	5,1
Latgales reģions	162,8	13,9	18,3	10,2	14,6	10,2	4,2	9,4	10,0	5,8	3,4
Latvijā	**1124,1**	**7,9**	**17,6**	**11,4**	**18,9**	**11,0**	**7,8**	**7,7**	**8,3**	**4,7**	**4,7**

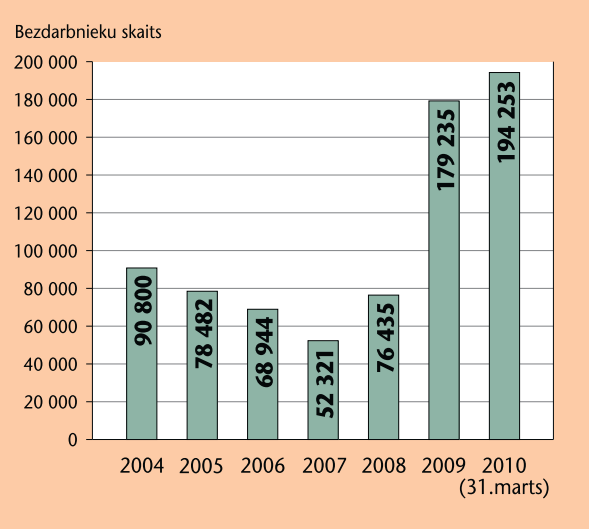
43. tabula. Nodarbināto sadalījums atbilstoši galvenajiem darbības veidiem 2008. gadā, % no kopējā nodarbināto skaita.

Eurostat nodarbinātības līmeņa aprēķiniem izmanto atšķirīgu vecuma grupu – nodarbinātības līmeni aprēķina kā nodarbināto iedzīvotāju skaitu procentos no iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 64 gadiem kopskaita. Pēc šiem aprēķiniem nodarbinātības līmenis Latvijā 2008. gadā bija 68,6 %, vidēji ES – 65,9 %, savukārt 2009. gadā Latvijā – 60,9%, vidēji ES – 64,6 %. Attiecīgi Latvijā nodarbinātības līmeņa kritums gada laikā bija 7,7 procentpunkti (vidēji ES – 1,3 procentpunkti) – lielākais Eiropas Savienībā.

Bezdarbs

Kā tautsaimniecības dzīvīgumu, cilvēkresursu pieejamību un sociālo situāciju teritorijās raksturojošu pamatrādītāju izmanto bezdarba līmeni* teritoriālā un attiecīgā laika perioda griezumā.

Latvijā 2007. gada beigās reģistrēto bezdarbnieku skaits bija 52 321. 2008. gada beigās tas sasniedza jau 76 435, un vēl straujāk bezdarbs pieauga 2009. gada laikā – palielinoties par vairāk nekā 100 tūkstošiem, bezdarbnieku skaits 2009. gada beigās sasniedza 179 235. 2010. gada 31. martā reģistrēto bezdarbnieku skaits valstī bija jau 194 253 (skat. 38. attēlu).

38. attēls. Bezdarbnieku skaits 2004.–2009. gada beigās un 2010. gada 31. martā.

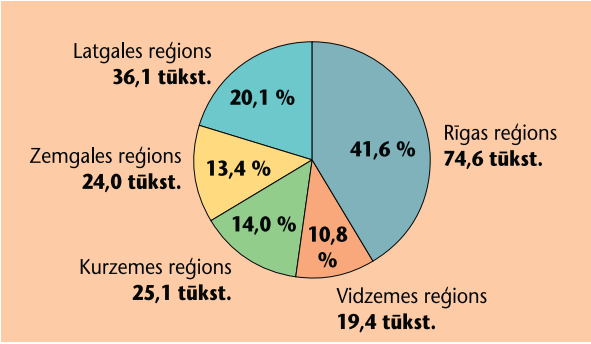
Bezdarba līmenis Latvijā 2008. gada laikā palielinājās par 1,6 procentpunktiem, bet 2009. gadā – jau par 6,9 procentpunktiem. Bezdarbnieku īpatsvars darbspējas vecuma iedzīvotāju skaitā valstī 2009. gada sākumā bija 5,1 %, bet 2010. gada sākumā – 12,0 %.

2010. gada 31. martā no bezdarbnieku kopskaita 41,6 % tika reģistrēti Rīgas reģionā, 20,1 % – Latgales reģionā, bet pārējos trijos reģionos – 10,8–14,0 % (skat. 39. attēlu).

Piecu gadu pārskata periods ir sadalāms divos posmos. Pirmajā – līdz 2008. gadam – bezdarba līmenis vidēji valstī samazinājās no 6,2 % 2005. gada sākumā līdz 3,5 % 2008. gada sākumā. Otrajā posmā – kopš 2009. gada – tas strauji palielinājās un 2010. gada sākumā sasniedza 12 %.

* Šajā izdevumā bezdarba līmenis tiek aprēķināts pēc Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto bezdarbnieku īpatsvara darbspējas vecuma iedzīvotāju skaitā. Abi šie rādītāji ir pieejami visām administratīvajām teritorijām, līdz ar to ir nodrošināta bezdarba līmeņa salīdzināšana starp teritorijām vienā teritoriju grupā, kā arī starp dažādām teritoriju grupām.

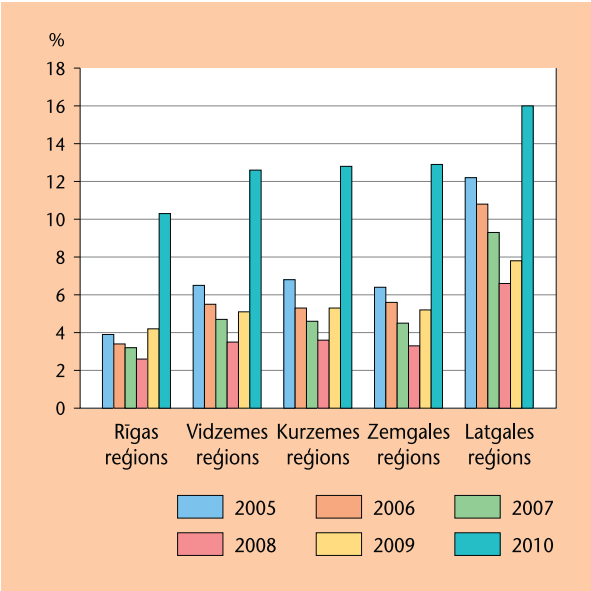
Visā pārskata periodā reģionu vidū augstākais bezdarba līmenis bija Latgales reģionā, kur 2008. gada sākumā tas (kā zemākais reģionā šajos gados) bija 6,6 % (vidēji valstī – 3,5 %), bet 2010. gada sākumā sasniedza 16,0 % (vidēji valstī – 12,0 %). Vienlaikus Rīgas reģionam pastāvīgi raksturīgs viszemākais bezdarba līmenis – 2008. gada sākumā tas bija nokrities līdz 2,6 %, bet 2010. gada sākumā sasniedza 10,3 %. Visos citos reģionos bezdarba līmenis un tā svārstības bijušas savstarpēji līdzīgas un tuvas valsts vidējam rādītājam (skat. 45. tabulu, 40., 41., 42. un 43. attēlu).

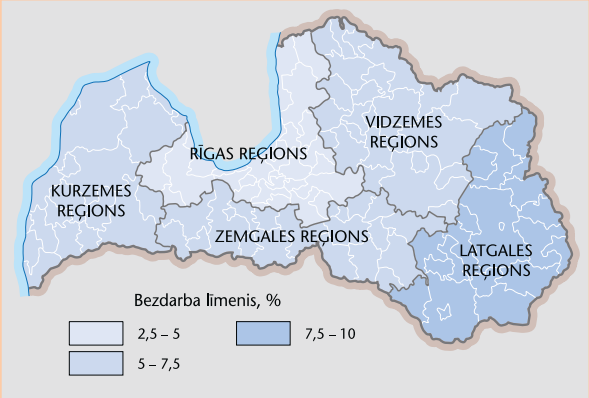
39. attēls. Plānošanas reģionu bezdarbnieku skaits un to īpatsvars kopējā bezdarbnieku skaitā valstī 2010. gada 31.martā.

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rīgas reģions	3,9	3,4	3,2	2,6	4,2	10,3
Vidzemes reģions	6,5	5,5	4,7	3,5	5,1	12,6
Kurzemes reģions	6,8	5,3	4,6	3,6	5,3	12,8
Zemgales reģions	6,4	5,6	4,5	3,3	5,2	12,9
Latgales reģions	12,2	10,8	9,3	6,6	7,8	16,0
Vidēji Latvijā	**6,2**	**5,3**	**4,6**	**3,5**	**5,1**	**12,0**

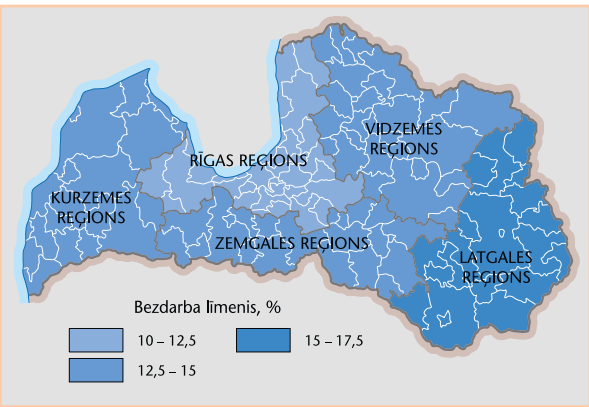
45. tabula. Bezdarba līmenis plānošanas reģionos 2005.–2010. gada sākumā, %.

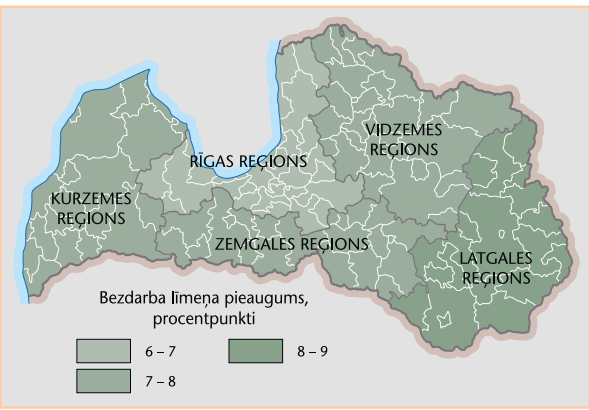
40. attēls. Bezdarba līmeņa dinamika plānošanas reģionos 2005.–2010. gada sākumā.

41. attēls. Bezdarba līmenis plānošanas reģionos 2009. gada sākumā.

42. attēls. Bezdarba līmenis plānošanas reģionos 2010. gada sākumā.

43. attēls. Bezdarba līmeņa pieaugums plānošanas reģionos 2010. gada sākumā salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu.

Pārskata perioda pirmajā posmā – līdz 2008. gadam – bezdarba struktūrā bija vērojamas lielas atšķirības reģistrēto bezdarbnieku sadalījumā pēc dzimuma. 2007. gada beigās Latgales reģions izcēlās ar mazāko sieviešu bezdarbnieču īpatsvaru kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaitā – 56,6 %, savukārt augstākais tas bija Rīgas reģionā – 64,3 %. Salīdzinoši augsts tas bija arī pārējos reģionos – 62,1–63,6 % robežās. Cita aina iezīmējusies kopš 2008. gada, kad visos reģionos strauji palielinājās vīriešu bezdarbnieku īpatsvars, tāpat arī samazinājās atšķirības reģionu vidū. 2009. gada beigās visaugstākais sieviešu bezdarbnieču īpatsvars tomēr joprojām bija Rīgas reģionā – 52,2 %, zemākais – Latgalē – 48,9 % (skat. 46. tabulu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	62,6	63,9	64,5	64,3	52,6	52,2
Vidzemes reģions	57,9	59,4	61,4	62,1	48,9	49,4
Kurzemes reģions	60,8	62,0	63,4	62,7	52,8	51,4
Zemgales reģions	60,9	61,2	62,7	63,6	50,5	50,0
Latgales reģions	54,0	54,7	55,2	56,6	52,4	48,9
Vidēji Latvijā	**59,0**	**59,9**	**60,9**	**61,6**	**52,0**	**51,0**

46. tabula. Sieviešu īpatsvars visu reģistrēto bezdarbnieku skaitā plānošanas reģionos 2004.–2009. gada beigās, %.

Plānošanas reģionu atšķirības nodarbinātības ziņā pārskata perioda pirmajā posmā (līdz 2008. gadam) nedaudz samazinājās, bet tās atkal palielinājās kopš 2009. gada un uzskatāmas par galveno teritoriju attīstības atšķirību negatīvo sociālo faktoru.

Darbaspēka kustība 2009. gadā un prognozes

2009. gadā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju* skaits vecumā no 15 līdz 74 gadiem, salīdzinot ar 2008. gadu, samazinājās par 2,3 %. Savukārt darba meklētāju skaits, kā arī to īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitā palielinājās 2,2 reizes. 2009. gadā darba meklētāju skaits bija 200,7 tūkst. (2008. gadā – 91,3 tūkst.), savukārt to īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaitā – 16,9 % (2008. gadā – 7,5 %; skat. 47. tabulu).

Plānošanas reģions	Ekon. aktīvie iedz., tūkst.	Darba meklētāji, tūkst.	Darba mekl. īpatsvars ekon. aktīvo iedz. kopskaitā, %
Rīgas reģions	602,9	98,9	16,4
Vidzemes reģions	115,6	21,6	18,7
Kurzemes reģions	150,4	22,0	14,6
Zemgales reģions	147,3	28,5	19,3
Latgales reģions	171,1	29,7	17,4
Latvijā	**1187,3**	**200,7**	**16,9**

47. tabula. Darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā plānošanas reģionos 2009. gadā, %.

Kopumā valstī 2009. gadā bija nodarbināti 986,7 tūkst. cilvēku (55,2 % no iedzīvotāju kopskaita vecumā no 15 līdz 74 gadiem; skat. 44. tabulu iepriekš). Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, 2009. gadā samazinājās gan nodarbināto iedzīvotāju skaits, gan nodarbināto īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (2008. gadā attiecīgi 1124,1 tūkst. cilvēku un 62,6 %).

Negatīvos procesus darba tirgū ir ietekmējis straujais ekonomikas sarukums. Saskaņā ar darba tirgus attīstības prognozi** pozitīvas tendences (nodarbinātības pieaugums) gaidāmas nedaudz vēlāk nekā ekonomikas

* Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji jeb darbaspēks ir nodarbinātās personas un personas, kuras aktīvi meklē darbu.

** Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību. LR Ekonomikas ministrija, Rīga, 2009. gada decembris.

izaugsme. Tāpat tiek paredzēts, ka nodarbināto skaita palielinājums būs krietni mērenāks nekā tautsaimniecības izaugsme. Ir sagaidāms, ka darbaspēka pieprasījuma pieaugums atsāksies 2011. gadā, tomēr tas būs neliels un arī vēl 2015. gadā nodarbināto iedzīvotāju skaits būs par aptuveni 10 % mazāks nekā 2008. gadā – līdz 2015. gadam saglabāsies ievērojams darbaspēka piedāvājuma pārsvars pār pieprasījumu. Līdz ar to vidējais bezdarba līmenis laika periodā no 2010. līdz 2015. gadam saglabāsies augsts – 10–13 %.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

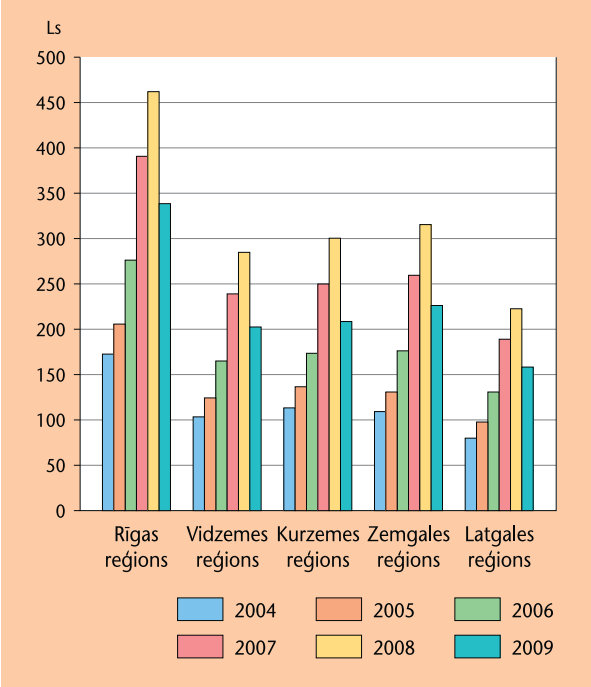
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību pamatbudžetos raksturo gan iedzīvotāju pastāvīgo ienākumu lielumu un labklājību, gan arī pašvaldību spēju nodrošināt pakalpojumu augstāku kvalitāti. Iedzīvotāju ienākuma nodoklis veido pašvaldības budžeta ieņēmumu bāzes lielāko daļu. Laikā no 2004. līdz 2009. gadam saistībā gan ar pašu iedzīvotāju ieņēmumu palielināšanos, gan arī ar izmaiņām, palielinot pārskaitāmo iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļu pašvaldību budžetos, to kopējie ieņēmumi būtiski pieauga.

2009. gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu apjoms pašvaldību budžetos valstī vidēji bija Ls 265,9 uz vienu iedzīvotāju, bet tas bija ievērojami zemāks nekā 2008. gadā, kad ieņēmumi sasniedza visu laiku augstāko līmeni – Ls 367,3 uz vienu iedzīvotāju. 2009. gadā Rīgas reģionā iedzīvotāju ienākuma nodokļa apjoms pašvaldību budžetos sasniedza Ls 338,5 uz vienu iedzīvotāju – būtiski vairāk nekā citos reģionos. Latgalē – reģionā ar viszemāko rādītāju – tas bija tikai Ls 158,3.

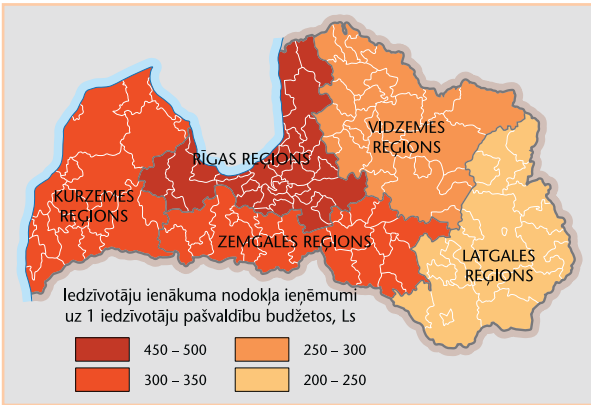
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos, rēķinot uz vienu iedzīvotāju, 2004.–2009. gada periodā visos reģionos aptuveni dubultojās. Piecu gadu laikā – no 2005. līdz 2009. gadam – pēc iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu apjoma uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos lielākais pieaugums tika sasniegts Rīgas reģionā – Ls 133. Zemgales reģionā pieaugums bija Ls 95, Vidzemes – Ls 78, Kurzemes – Ls 72, bet mazākais tas bija Latgales reģionā – Ls 61 (skat. 48. tabulu, 44., 45., 46. un 47. attēlu).

Plānošanas reģions	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Rīgas reģions	172,6	205,7	276,2	390,7	462,0	338,5
Vidzemes reģions	103,4	124,3	165,0	239,0	284,8	202,5
Kurzemes reģions	113,3	136,6	173,5	249,9	300,4	208,5
Zemgales reģions	109,2	130,8	176,2	259,5	315,4	226,2
Latgales reģions	79,9	97,7	130,8	189,0	222,6	158,3
Vidēji Latvijā	**134,7**	**161,5**	**215,6**	**308,7**	**367,3**	**265,9**

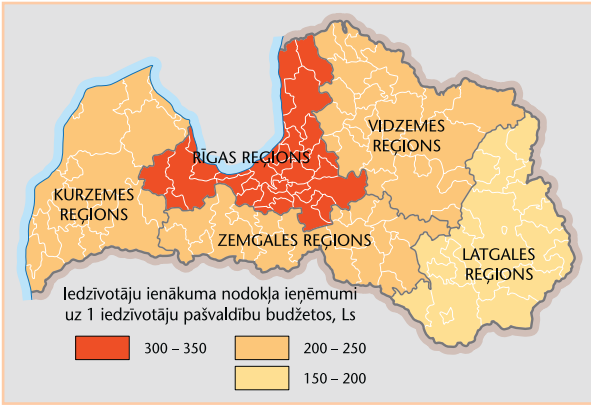
48. tabula. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos plānošanas reģionos 2004.–2009. gadā, Ls.

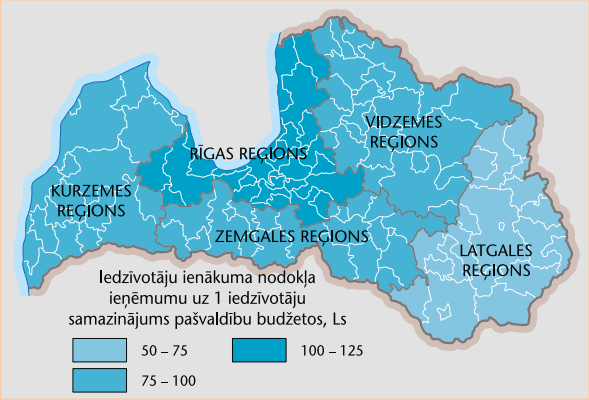
44. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos dinamika plānošanas reģionos 2004.–2009. gadā.

45. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos plānošanas reģionos 2008. gadā.

46. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos plānošanas reģionos 2009. gadā.

47. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju samazinājums pašvaldību budžetos plānošanas reģionos 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu.

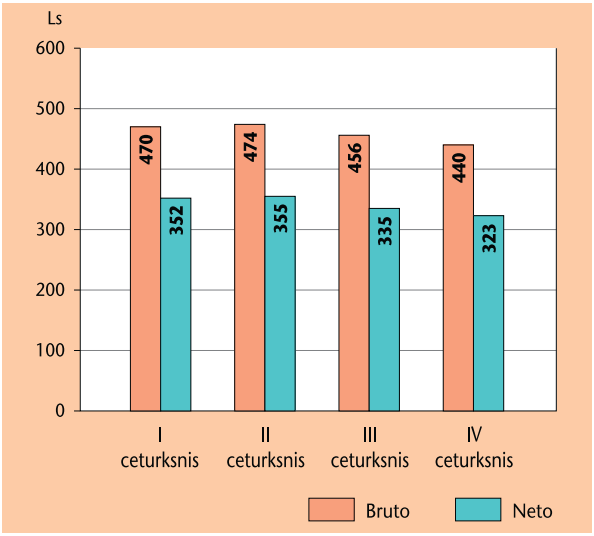
Piecu gadu periodā – no 2005. līdz 2008. gadam, kā arī 2009. gadā – reģionālās atšķirības pēc iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu lieluma uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos saglabājās. Gan 2005., gan 2008., gan arī 2009. gadā atšķirība starp rādītāju lielumu Rīgas (augstākais rādītājs) un Latgales reģionā (zemākais rādītājs) bija 2,1 reize.

Mazāka ir bijusi atšķirība starp reģioniem, kas izpaudusies atbilstoši strādājošo mēneša vidējam bruto darba samaksas lielumam. 2005. gadā attiecība starp augstāko rādītāju – samaksu Rīgas reģionā un zemāko rādītāju – Latgales reģionā bija 1,5 reizes, bet 2009. gadā – 1,6 reizes (skat. 49. tabulu). Savukārt galvenā loma šo atšķirību pieaugumā bija sabiedriskā sektora lielākam īpatsvaram ne galvaspilsētas reģionos – vidējā samaksa visā valstī sabiedriskajā sektorā ir lielāka nekā privātajā, un, sākot ar 2008. gada pēdējo ceturksni un visā 2009. gadā notika darba samaksas samazinājums. Tā, piemēram, 2009. gadā, salīdzinot pirmā ceturkšņa un pēdējā ceturkšņa rādītājus, darba samaksas samazinājums bija par 6,4 % (skat. 48. un 49. attēlu).

Darba samaksas sadalījuma mainību iespaidojis valsts noteiktās minimālās mēneša darba samaksas apmērs atbilstošajā gadā. Pārskata periodā tā tika dubultota – no Ls 80 2004. gadā līdz Ls 180 2009. gadā. Iedzīvotāju ieņēmumu atšķirības plānošanas reģionos lielā mērā ietekmē strādājošo īpatsvars atšķirīgās darba samaksas lieluma grupās. Lielākā nozīme ir darba samaksas lieluma grupai Ls 160 un mazāk (Latgales reģionā tā ir aptuveni divas reizes plašāka nekā Rīgas reģionā), kā arī samaksas lieluma grupai no Ls 600 līdz 800, kuras kopā veido lielāko darba samaksas fonda un arī tā izmaiņu apjomu.

Plānošanas reģions	2005	2006	2007	2008	2009 Kopā	2009 Sabiedr. sekt.	2009 Privāt. sekt.
Rīgas reģions	271	337	440	527	511	563	481
Vidzemes reģions	195	235	309	381	354	413	308
Kurzemes reģions	209	249	334	408	386	421	366
Zemgales reģions	201	245	325	395	370	412	335
Latgales reģions	177	214	277	341	320	375	265
Vidēji Latvijā	**246**	**302**	**398**	**479**	**461**	**504**	**433**

49. tabula. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa plānošanas reģionos 2005.–2009. gadā, Ls.

48. attēls. Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa 2009. gadā pa ceturkšņiem.

Darbinieku skaita un darba samaksas izmaiņas 2008. un 2009. gadā

Darba samaksas kritums ir cieši saistīts ar ekonomisko aktivitāšu un darbaspēka pieprasījuma kritumu 2008. gada beigās un sekojošo darbinieku skaita samazinājumu 2009. gadā.

Pēc CSP datiem 2009. gada ceturtajā ceturksnī vidējais darbinieku skaits bija 654,1 tūkst. cilvēku* un, salīdzinot ar 2008. gada atbilstošo periodu, tas saruka par 225,3 tūkst. cilvēku vai par 25,6 %. Vidēji 2009. gadā darbinieku skaits bija 708,3 tūkst, par 193,3 tūkst vai par 21,4 % mazāks nekā vidēji 2008. gadā (skat. 49. attēlu).

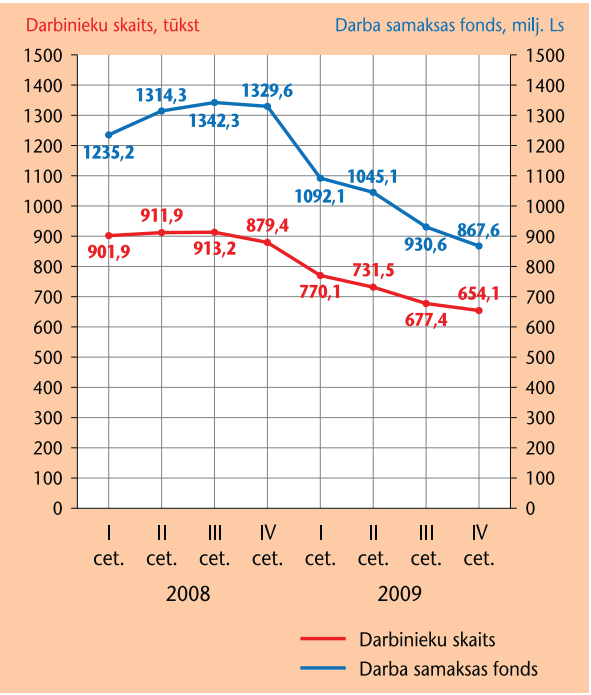
2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu sabiedriskajā sektorā vidējais darbinieku skaits samazinājās par 21,2 tūkst. jeb par 7,2 %. Privātajā sektorā šis process notika intensīvāk un darbinieku skaits samazinājās par 171,9 tūkst. jeb par 28,4 %.

Līdz ar darbinieku skaita samazinājumu turpināja sarukt arī bruto darba samaksas fonds. 2009. gadā, salīdzinot ar 2008. gadu, bruto darba samaksas fonds samazinājās par 24,6 %. Savukārt 2009. gada ceturtajā ceturksnī bruto darba samaksas fonds, salīdzinot ar 2008. gada atbilstošo periodu, saruka par 34,7 %.

2009. gadā, salīdzinot ar 2008. gadu, mēneša vidējā bruto darba samaksa samazinājās no 479 līdz 461 latam – tātad par Ls 19 jeb 3,9 % (skat. 49. tabulu). Savukārt mēneša vidējā neto darba samaksa saruka par Ls 8 – no 350 līdz 342 latiem, galvenokārt neapliekamā minimuma samazināšanas rezultātā.

Lielāka mēneša vidējā bruto darba samaksa 2009. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, bija Rīgas reģionā, kur, salīdzinot ar 2008. gadu, novērots mazākais tās sarukums (par Ls 16). Vidzemes reģionā mēneša vidējā bruto darba samaksa samazinājās par Ls 27, Zemgales – par Ls 25, Kurzemes – par Ls 22, Latgales reģionā – par Ls 21.

* Datu avots: ceturkšņa statistikas pārskati par komersantu, iestāžu, nodibinājumu, biedrību un fondu darbību, administratīvie dati.

49. attēls. Vidējais darbinieku skaits un darba samaksas fonds (bruto) 2008. un 2009. gadā vidēji ceturkšņos.*

2005.–2009. gada periodā strādājošo bruto mēneša vidējā darba samaksa palielinājās no 143 līdz 240 latiem, savukārt neto darba samaksa palielinājās no 115 līdz 184 latiem.

Nabadzība un sociālā nevienlīdzība

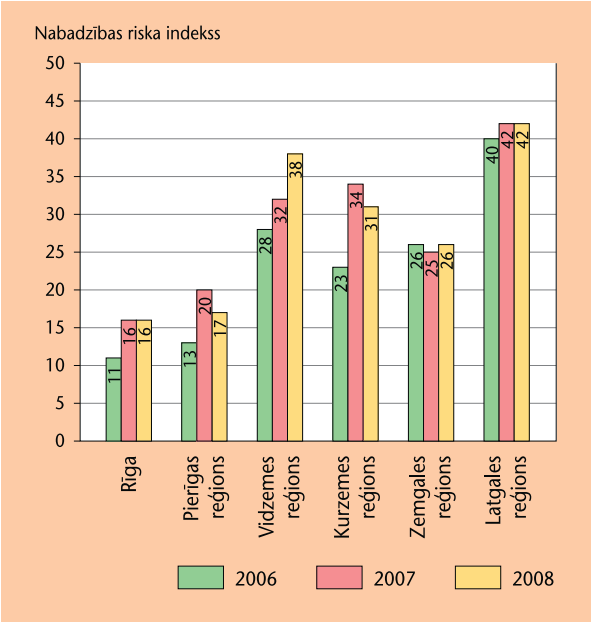
2008. gadā CSP Kopienas statistikas apsekojuma ietvaros veica ienākumu un dzīves apstākļu izpēti (EU-SILC).** Provizoriskie dati par 2008. gadu liecina, ka Latvijā pēdējo gadu laikā ir pieaudzis un joprojām saglabājas augsts nabadzības risks, t.i., to personu īpatsvars, kuru ienākumi ir zemāki par nabadzības riska slieksni.*** 2008. gadā nabadzības riska indekss**** saglabājās 2007. gada līmenī – 26 %. Proti, 2008. gadā vairāk nekā ceturtā daļa (600 tūkst.) Latvijas iedzīvotāju bija pakļauti nabadzības riskam, un tas ir ievērojami vairāk nekā 2004. gadā (19 % jeb aptuveni 450 tūkstoši valsts iedzīvotāju).

Pēc CSP veiktā apsekojuma datiem kopš 2005. gada novērots straujš patērētāju rīcībā esošo ienākumu kāpums, kas ievērojami paaugstināja arī nabadzības riska slieksni. Tas vienas personas mājsaimniecībai no 2004. līdz 2008. gadam palielinājās 2,6 reizes, bet 2008. gadā tā pieauguma temps samazinājās. 2008. gadā nabadzības riska slieksnis vienas personas mājsaimniecībai bija Ls 2295 (skat. 50. tabulu).

	2004	2005	2006	2007	2008
Vid. rīcībā esošais ienākums uz 1 ekvivalento patērētāju, Ls gadā	1818	2249	2845	4160	4283
Nabadzības riska slieksnis 1 personas mājsaimn., Ls gadā	880	1058	1400	2030	2295
Nabadzības riska slieksnis, % pret iepriekšējo gadu	-	120	132	145	113

50. tabula. Rīcībā esošo ienākumu un nabadzības riska sliekšņa dinamika 2004.–2008. gadā.

Nabadzības riska rādītāji Latvijas statistiskajos reģionos atšķiras.* Pats augstākais tas bija Latgales reģionā, kuram sekoja Vidzemes un Kurzemes reģions. Ievērojami zemāks risks tikt pakļautam nabadzībai bija Rīgā un Pierīgas statistiskajā reģionā. Savukārt Zemgales reģionā nabadzības risks atbilda vidējam Latvijas rādītājam – 26 % (skat. 50. attēlu).

50. attēls. Nabadzības riska indekss statistiskajos reģionos 2006.–2008. gadā.

* Pēc CSP definīcijas darba samaksa ir: tiešā darba samaksa, regulārā darba samaksa un piemaksas, neregulārās piemaksas un prēmijas, samaksa par ikgadējo atvaļinājumu un papildatvaļinājumu, mācību atvaļinājumu un citām nenostrādātām, bet apmaksātām dienām, darbnespējas lapu A apmaksa, darba samaksa natūrā.

** Lai nodrošinātu Kopienas statistikas sistemātisku apkopošana par ienākumiem, to sadali, nabadzības līmeni un struktūru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1177/2003 (2003. gada 16. jūnijs), tika izveidota visas ES valstis aptveroša statistisko pētījumu sistēma, ko dēvē par Kopienas statistiku attiecībā uz ienākumiem un dzīves apstākļiem (EU-SILC).

*** Nabadzības riska slieksnis ir 60 % no ekvivalento rīcībā esošo ienākumu mediānas. Mediāna ir statistiskais rādītājs, kas raksturo novērojumu, kas sagrupēti no zemākās vērtības līdz augstākajai, centra vērtību (sadalījuma viduspunktu).

**** Nabadzības riska indekss ir iedzīvotāju īpatsvars (procentos), kuru ekvivalentais rīcībā esošais ienākums ir zem 60 % no nacionālā ekvivalentā rīcībā esošā ienākuma mediānas.

* Nabadzības riska rādītājus CSP apkopo statistisko reģionu griezumā.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2008. gadā nabadzības riska indekss samazinājās Pierīgas un Kurzemes reģionā (par 3 procentpunktiem katrā), palielinājās Vidzemes un Zemgales reģionā (attiecīgi par 6 un 1 procentpunktu), bet Rīgā un Latgales reģionā nabadzības riska indekss saglabājās 2007. gada līmenī, turklāt saglabājās arī nevienlīdzības lielums – nabadzības riska indekss Latgales reģionā bija 2,6 reizes augstāks nekā Rīgā.

Nabadzības riska indekss ir atšķirīgs dažādās iedzīvotāju grupās. 2008. gada dati, salīdzinājumā ar 2007. gadu, liecina, ka, samazinoties ekonomiskās aktivitātes līmenim un pieaugot bezdarbam, lielākā mērā no tā cieta gados jauni cilvēki. Personu vecumā no 18 līdz 24 gadiem nabadzības risks valstī pieauga par 2 procentpunktiem un sasniedza 19 % (augstākais rādītājs šajā vecuma grupā apskatāmo piecu gadu laikā), par 1 procentpunktu palielinājās nabadzības risks vecuma grupās no 0 līdz 17 gadiem un no 25 līdz 49 gadiem. Savukārt vecuma grupās no 50 līdz 64 gadiem un virs 65 gadiem nabadzības risks samazinājās (skat. 51. tabulu).

Vecuma grupa	2004	2005	2006	2007	2008
0-17	22	26	21	25	26
18-24	*17*	*18*	*17*	*17*	*19*
25-49	*17*	*19*	*16*	*18*	*19*
50-64	*20*	*26*	*23*	*25*	*23*
18-64	18	21	18	20	20
65 un vairāk	21	30	33	51	48

51. tabula. Nabadzības riska indekss atbilstoši vecuma grupām 2004.–2008. gadā.

Salīdzinot 2008. gada datus ar 2004. gada datiem, redzams, ka nabadzības riska indekss pieauga visās vecuma grupās. Par 2 procentpunktiem palielinājums bija vecuma grupās no 18 līdz 24 gadiem un no 25 līdz 49 gadiem, par 3 procentpunktiem – vecuma grupā no 50 līdz 64 gadiem, par 4 procentpunktiem – vecuma grupā no 0 līdz 17 gadiem. Savukārt personu vecumā virs 65 gadiem nabadzības riska indekss palielinājās vairāk nekā divkārt.

Valstī vidēji nabadzības risks personām vecumā no 18 līdz 64 gadiem 2008. gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī (20 %). Šajā vecuma grupā nabadzības risks pieauga Rīgā, Vidzemes un Zemgales reģionā, bet samazinājās Pierīgas un Kurzemes reģionā, un bez izmaiņām palika Latgales reģionā.

Lielā mērā nabadzības riskam tika pakļautas tās mājsaimniecības, kuru ienākumu pieaugums atpalika no kopējā ienākumu pieauguma tempa valstī, tās mājsaimniecības, kuras ievērojamā mērā ir atkarīgas no valsts sociālās palīdzības un pensijām (sociālajiem transfertiem*). Kā var redzēt 52. tabulā, sociālie transferti būtiski samazināja nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju daļu, tomēr piecu gadu laikā to ietekme sarukusi. 2004. gadā nabadzības riska indekss pēc sociālo transfertu saņemšanas samazinājās par 21 procentpunktu, bet 2008. gadā – par 12 procentpunktiem.

	2004	2005	2006	2007	2008
Pirms visiem soc. transfertiem	40	40	39	37	38
Pēc visiem soc. transfertiem	19	23	21	26	26

52. tabula. Nabadzības riska indekss pirms un pēc sociālo transfertu saņemšanas 2004.–2008. gadā, %.

Jaunākie salīdzināmie EU-SILC apsekojuma dati par ES dalībvalstīm ir par 2007. gadu. Latvija uz kopējā Eiropas Savienības fona raksturojama kā valsts ar augstāko nabadzības risku. Tajā pašā laikā nabadzības riska slieksnis Latvijā ir septītais zemākais, un tas pārsniedz šo rādītāju ne tikai Rumānijā un Bulgārijā, bet arī Polijā, Lietuvā, Ungārijā un Slovākijā.

Iedzīvotāju noslāņošanos vai ieņēmumu jeb materiālo labumu sadalījuma vienlīdzību raksturo arī Džini koeficients.** Tā vērtība statistiskajos reģionos 2008. gadā liecina, ka lielākā noslāņošanās ienākumos bijusi Pierīgas un Kurzemes reģionā, savukārt mazākā nevienlīdzība raksturo Zemgales reģionu (skat. 53. tabulu).

Statistiskais reģions	2006	2007	2008
Rīga	33	36	35
Pierīgas reģions	33	39	38
Vidzemes reģions	32	33	36
Kurzemes reģions	33	35	37
Zemgales reģions	34	34	33
Latgales reģions	32	36	35

53. tabula. Džini koeficients statistiskajos reģionos 2006.–2008. gadā.

* Pensijas, sociālās apdrošināšanas pabalsti, valsts sociālie pabalsti, pašvaldību sociālās palīdzības pabalsti, stipendijas, saņemtie alimenti, saņemtā nauda un materiālā palīdzība no citām mājsaimniecībām.

** Džini koeficients raksturo, cik vienlīdzīgi valstī tiek sadalīta ienākumu masa. Tas variē no 0 līdz 100. Vienlīdzīgs nullei tas ir, ja pastāv absolūta vienlīdzība, bet tas ir 100, ja pastāv absolūta nevienlīdzība ienākumu sadalē. Tātad, jo lielāka nevienlīdzība ienākumu sadalē, jo lielāks koeficients.

III REPUBLIKAS PILSĒTU UN NOVADU PAŠVALDĪBU ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS

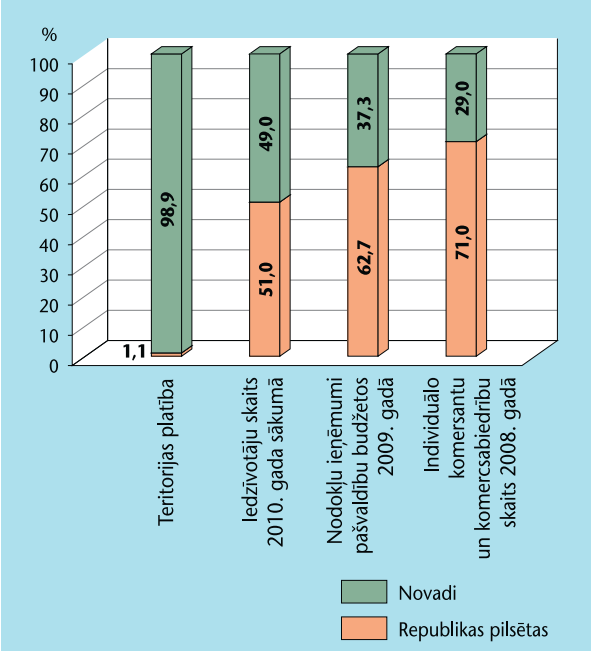
Iepriekšējā nodaļā tika apskatīta situācija Latvijas reģionos un veikts to salīdzinājums, bet šajā nodaļā sniegtajiem datiem un situācijas pārskatam ir vēl ciešāka piesaiste teritorijām, jo analīzē izmantots mazāks teritoriālais mērogs – pašvaldības līmenis.

Latvijā kopš 2009. gada 1. jūlija administratīvi teritoriālo iedalījumu veido 118 pašvaldību teritorijas – 9 republikas pilsētas un 109 novadi.

Latvijas 118 administratīvās teritorijas ir ļoti atšķirīgas gan teritorijas platības, gan iedzīvotāju skaita, apdzīvojuma, dabas, izvietojuma un kultūrvēsturisko apstākļu, gan arī sociālekonomiskās situācijas, attīstības iespēju, pašvaldību rīcībspējas, finanšu resursu, pašvaldību darbības kvalitātes, efektivitātes u.c. faktoru ziņā.

Apskatot abas pašvaldību grupas – republikas pilsētu grupu un novadu grupu – redzams, ka iedzīvotāju skaita ziņā abas pašvaldību grupas ir visai līdzīgas (republikas pilsētās dzīvo 51 %, novados – 49 % valsts iedzīvotāju), bet citu pamatrādītāju apjoma sadalījums starp šīm grupām ir atšķirīgāks (skat. 51. attēlu).

Pārskata 2. pielikumā sniegti dati par katru republikas pilsētu un novadu, un interesenti var tos izmantot konkrētu teritoriju analīzei, bet nodaļas turpinājumā akcentētas atšķirības starp teritorijām atbilstoši galvenajiem rādītājiem atsevišķi republikas pilsētu grupā un novadu grupā.

51. attēls. Teritorijas, iedzīvotāju skaita, nodokļu ieņēmumu pašvaldību budžetos un individuālo komersantu un komercsabiedrību skaita sadalījums republikas pilsētu un novadu grupās.

Republikas pilsētu raksturojums

Deviņas republikas pilsētas – Rīga, Daugavpils, Jēkabpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne, Valmiera un Ventspils* – par visām kopā aizņem tikai 1,1 % Latvijas teritorijas: to kopējā platība ir 717 km^2. Republikas pilsētās dzīvo 51 % valsts iedzīvotāju,** republikas pilsētu pašvaldību budžetos ienāk 62,7 %*** visu pašvaldību nodokļu ieņēmumu un tajās darbojas 71 % individuālo komersantu un komercsabiedrību.****

54. tabulā dati atspoguļo galveno demogrāfisko un sociālekonomisko rādītāju amplitūdu republikas pilsētu grupā, tādējādi raksturojot, cik pilsētas ir atšķirīgas. Nodaļas turpinājumā sīkāk analizēts katrs rādītājs šajā pašvaldību grupā, pamatdati ietverti arī izdevuma 2. pielikumā.

Rādītāja nosaukums	Rādītāja skaitliskā nozīme		
	Lielākais vai labākais	Mazākais vai vājākais	Atšķirība reizēs
Teritorijas platība, km^2	Rīga 303	Jēkabpils, Valmiera 18	16,8
Iedzīvotāju skaits, tūkst. (2010.g. sākumā)	Rīga 709,1	Jēkabpils 26,5	26,8
Iedz. skaita izmaiņas, % (no 2005. līdz 2010.g. sākumam)	Jūrmala 1,0	Daugavpils -5,2	neaprēķina
Iedzīvotāju blīvums, cilv./km^2 (2010.g. sākumā)	Rīga 2340,4	Jūrmala 561,3	4,2
Bezdarba līmenis, % (2010.g. sākumā)	Rīga 9,9	Rēzekne 17,0	1,7
Iedz. ien. nod. ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls (2009.g.)	Rīga 365,2	Daugavpils 191,9	1,9
Demogrāfiskā slodze (2010.g. sākumā)	Daugavpils 482,4	Liepāja 547,6	1,1
Ekon. aktīvo tirgus sekt. stat. vien. skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	Rīga 67,4	Daugavpils 34,9	1,9
Ekon. aktīvo individ. komersantu un komercsab. skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	Rīga 53,6	Daugavpils 21,1	2,5

54. tabula. Teritoriālās atšķirības republikas pilsētās.

* Līdz 2009. gada 1. jūlijam republikas pilsētas statuss bija 7 pilsētām – Rīgai, Daugavpilij, Jelgavai, Jūrmalai, Liepājai, Rēzeknei un Ventspilij. Pēc administratīvi teritoriālās reformas republikas pilsētas statuss ir vēl divām pilsētām – Jēkabpilij un Valmierai.

** 2010. gada sākumā.

*** 2009. gadā.

**** 2008. gadā.

Iedzīvotāju skaits, teritorijas platība un iedzīvotāju blīvums

Iedzīvotāju skaits deviņās republikas pilsētās kopā 2010. gada sākumā bija 1,15 milj. cilvēku. Lielākā pilsēta ne tikai Latvijā, bet visā Baltijā ir Rīga, kurā dzīvo 709,1 tūkst. iedzīvotāju, kas ir gandrīz trešā daļa no visas valsts iedzīvotājiem. Vēl tikai vienā pilsētā iedzīvotāju skaits pārsniedz simts tūkstošus – tā ir Daugavpils ar 103,8 tūkst. iedzīvotāju. Trijās pilsētās iedzīvotāju skaits ir no piecdesmit līdz simts tūkstošiem – Liepājā (84,4 tūkst.), Jelgavā (65,1 tūkst.) un Jūrmalā (56,1 tūkst.), bet četrās pilsētās tas ir mazāks par piecdesmit tūkstošiem – Ventspilī (42,9 tūkst.), Rēzeknē (35,1 tūkst.), Valmierā (27,3 tūkst.) un Jēkabpilī (26,5 tūkst.; skat. 55. tabulu).

Republikas pilsēta	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2010.g. sākumā	Platība, km^2	Iedz. blīvums 2010.g. sāk., cilv./km^2
Daugavpils	104 870	103 754	72	1441,0
Jēkabpils	26 578	26 468	26	1038,0
Jelgava	65 630	65 106	61	1067,3
Jūrmala	56 069	56 130	100	561,3
Liepāja	85 149	84 411	61	1383,8
Rēzekne	35 625	35 148	18	1952,7
Rīga	715 978	709 145	303	2340,4
Valmiera	27 453	27 323	18	1501,3
Ventspils	43 088	42 883	58	739,4
Kopā rep. pilsētās	**1 160 440**	**1 150 368**	**717**	**1605,1**
Kopā Latvijā	2 267 886	2 254 653	64 559	34,9

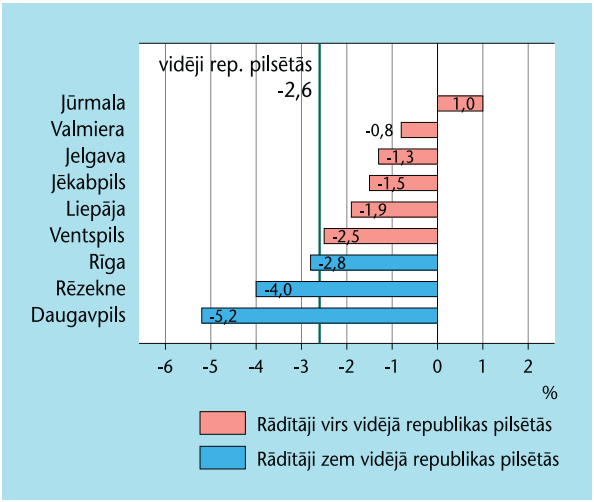
55. tabula. Iedzīvotāju skaits, teritorijas platība un iedzīvotāju blīvums republikas pilsētās.

Arī teritorijas platības ziņā lielākā pilsēta ir Rīga (303 km^2), bet mazākās – Valmiera un Rēzekne (18 km^2). Ņemot vērā pilsētu platību un iedzīvotāju skaita starpību, ievērojami atšķirīgs ir iedzīvotāju blīvums pilsētās. Visblīvāk apdzīvotā republikas pilsēta ir Rīga – 2,34 tūkst. iedzīvotāju uz km^2, bet zemākais blīvums ir Jūrmalā – 561 iedzīvotājs uz km^2.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Iedzīvotāju skaits republikas pilsētās samazinās, turklāt straujāk nekā valstī kopumā. Piecu gadu laikā – no 2005. gada sākuma līdz 2010. gada sākumam – visai grupai tas ir samazinājies par vairāk nekā 30 tūkstošiem cilvēku jeb par 2,6 %.

Tikai vienā republikas pilsētā iedzīvotāju skaits pa šiem gadiem ir pieaudzis – tā ir Jūrmala, un līdzīga tendence vērojama arī citās tuvās Pierīgas novadu pašvaldībās. Pārējās pilsētās iedzīvotāju skaits samazinās. Visstraujākais samazinājums pēdējo piecu gadu laikā ir Daugavpilī un Rēzeknē. Arī Rīgā iedzīvotāju skaita samazinājums ir straujāks nekā vidēji valstī un republikas pilsētu grupā (skat. 52. attēlu).

52. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas republikas pilsētās 2005.–2010. gada sākumā.

Iedzīvotāju skaits grupā samazinās gan negatīvas dabiskās, gan mehāniskās kustības rezultātā. Tikai divās pilsētās analizētajā periodā kādā no gadiem bija vērojama pozitīva iedzīvotāju dabiskā kustība (2008. gadā Jelgavā un Valmierā), bet pamatiezīme ir tā, ka mirstība pārsniedz dzimstību. Pozitīvi, ka līdz pat 2008. gadam dzimušo skaits pilsētās ar katru gadu palielinājās – 2008. gadā deviņās republikas pilsētās kopējais dzimušo skaits bija 12,8 tūkst.

Pārskata periodā pastāvīga pozitīva iedzīvotāju mehāniskā kustība bija vērojama tikai Jūrmalā, dažus gadus tā ir bijusi pozitīva arī Jelgavā. Pārējās republikas pilsētās izbraukušo skaits ir bijis lielāks, nekā uz dzīvi iebraukušo skaits.

72. attēlā atspoguļotas iedzīvotāju skaita izmaiņas visās pašvaldību teritorijās laika periodā no 2005. līdz 2010. gada sākumam.

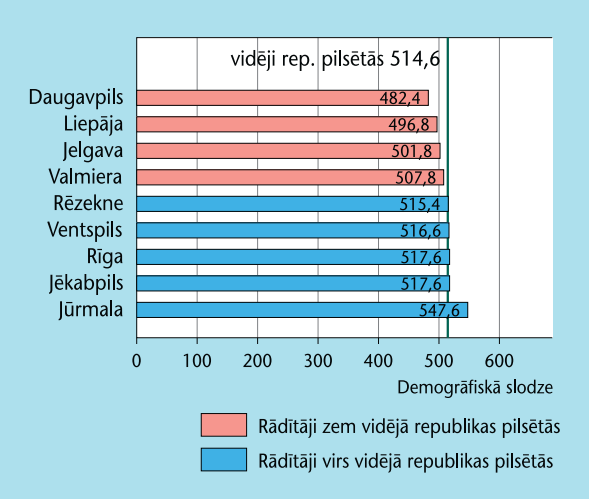
Demogrāfiskā slodze

Demogrāfisko un sociālekonomisko potenciālu teritorijās lielā mērā nosaka iedzīvotāju vecuma sastāvs un sakarības starp galvenajām vecuma grupām. Iedzīvotāju struktūru kā komplekss rādītājs raksturo demogrāfiskās slodzes līmenis – to aprēķina kā iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam un iedzīvotāju virs darbspējas vecuma skaitu uz 1000 iedzīvotājiem darbaspējas vecumā.

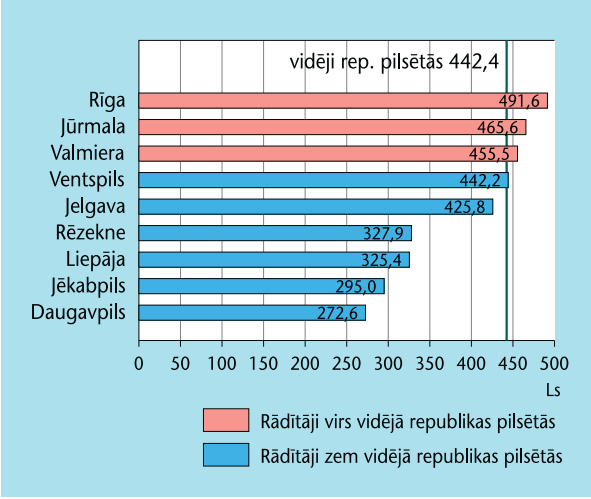
Demogrāfisko situāciju valstī kopumā raksturo iedzīvotāju skaita samazināšanās, zema dzimstība, iedzīvotāju virs darbspējas vecuma īpatsvara palielinājums.

Republikas pilsētu grupā kopumā demogrāfiskā slodze pēdējos gados palielinās – 2010. gada sākumā tā bija 514,6 (nedaudz augstāka kā vidēji Latvijā – 513,8), 2009. gada sākumā – 503,9 (zemāka kā vidēji Latvijā – 510,1).

Labvēlīgāka demogrāfiskā slodze ir Daugavpilī, Liepājā, Jelgavā, bet visaugstākā demogrāfiskā slodze ir Jūrmalā (skat. 53. attēlu).

53. attēls. Demogrāfiskās slodzes rādītāji republikas pilsētās 2010. gada sākumā.

54. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju republikas pilsētu pašvaldību budžetos 2008. gadā.

Augstākais iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam īpatsvars ir Jelgavā un Liepājā (abās pilsētās 14,8 %), kas labvēlīgi var ietekmēt nākotnes attīstības tendences. Savukārt augstākais iedzīvotāju virs darbspējas vecuma īpatsvars ir Rīgā (21,4 %), kur pilsētai jārēķinās ar lielāku sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu pieprasījumu.

73. attēlā parādīta demogrāfiskā slodze visās pašvaldību teritorijās 2010. gada sākumā.

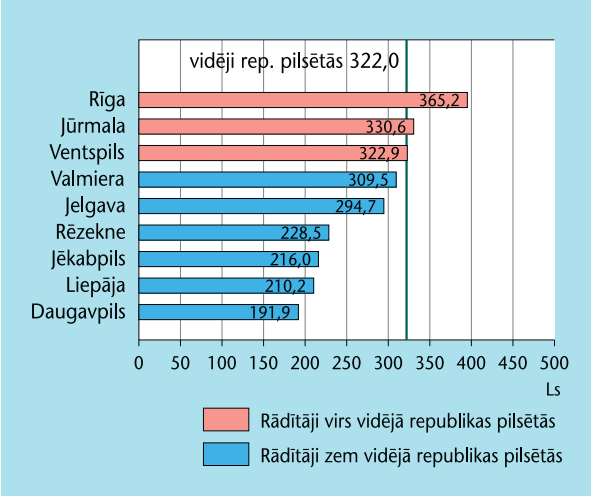
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Pēc iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumiem pašvaldību budžetā zināmā mērā var spriest par iedzīvotāju labklājību teritorijā. Vērtējot šī rādītāja izmaiņas laikā, jāņem vērā, ka ieņēmumu pieaugums pa gadiem ir saistīts ne tikai ar iedzīvotāju ienākumu izmaiņām, bet arī ar pašvaldību budžetā ieskaitāmās daļas izmaiņām, kā arī ar nodokļa likmes un apliekamās bāzes izmaiņām.

Līdz 2008. gadam bija vērojama strauja iedzīvotāju ienākumu palielināšanās, kā arī nodokļa atskaitījuma daļa pašvaldību budžetos katru gadu palielinājās – līdz ar to līdz 2008. gadam iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos uz vienu iedzīvotāju ar katru gadu pieauga. 2008. gadā šis rādītājs republikas pilsētu grupā vidēji bija Ls 442,4, kas salīdzinājumā ar vidējo līmeni valstī veidoja 120,4 %.

2009. gadā līdz ar ekonomikas lejupslīdi samazinājās iedzīvotāju ienākumi. Lai arī nodokļa atskaitījuma daļa pašvaldībām 2009. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tika palielināta (no 80 uz 83 %), iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi ievērojami samazinājās un rādītājs uz vienu iedzīvotāju republikas pilsētu grupā bija Ls 322,0 (73 % no 2008. gada līmeņa).

54. un 55. attēlā redzami iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi republikas pilsētu pašvaldību budžetos uz vienu iedzīvotāju 2008. un 2009. gadā. Lielākie nodokļa ieņēmumi ir Rīgā un Jūrmalā, zemākie – Daugavpilī.

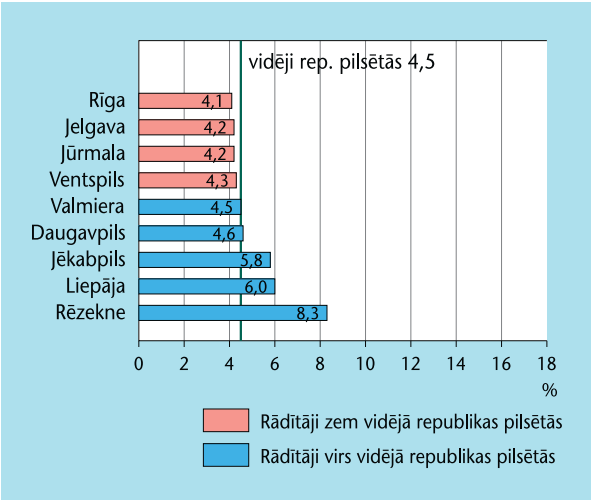

55. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju republikas pilsētu pašvaldību budžetos 2009. gadā.

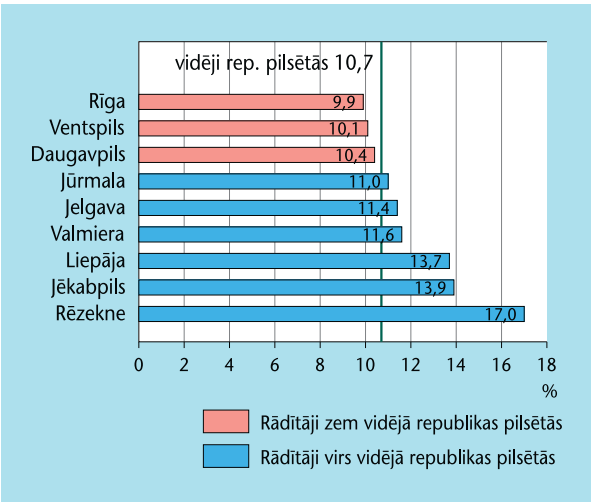
74. un 75. attēlos atainoti iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos visās pašvaldībās attiecīgi 2008. un 2009. gadā, 76. attēlā – nodokļa ieņēmumu samazinājums 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu.

Bezdarba līmenis

Līdz ar ekonomikas lejupslīdes sākumu 2008. gadā iepriekš vērojamā tendence, kas liecināja par bezdarba samazināšanos, ir beigusies, un bezdarba rādītāji aug – vietām straujāk, citviet – ne tik strauji. Vēl 2009. gada sākumā bezdarba līmenis vidēji republikas pilsētu grupā bija 4,5 %, bet 2010. gada sākumā tas sasniedza 10,7 %. Salīdzinājumā ar vidējo rādītāju valstī (2010. gada sākumā – 12 %) rādītājs pilsētu grupā ir nedaudz labāks.

56. attēls. Bezdarba līmeņa rādītāji republikas pilsētās 2009. gada sākumā.

57. attēls. Bezdarba līmeņa rādītāji republikas pilsētās 2010. gada sākumā.

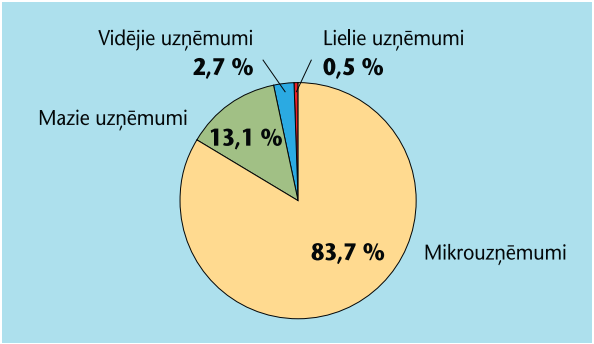
Starp deviņām republikas pilsētām pastāv ievērojamas atšķirības. Zemākais bezdarba līmenis 2010. gada sākumā bija Rīgā (9,9 %), Ventspilī (10,1 %), Daugavpilī (10,4 %), bet augstākais – Rēzeknē (17,0 %), kur jau iepriekš bija augstāks bezdarba līmenis un 2009. gadā – visstraujākais bezdarba pieaugums (skat. 56. un 57. attēlu). Kā redzams, krasas atšķirības pastāv arī starp viena reģiona – Latgales – pilsētām.

77. un 78. attēlā parādīts bezdarba līmenis visās pašvaldību teritorijās attiecīgi 2009. un 2010. gada sākumā, 79. attēlā – bezdarba pieaugums 2010. gada sākumā salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu.

Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības, ekonomiski aktīvie individuālie komersanti un komercsabiedrības

Republikas pilsētās saskaņā ar CSP uzņēmumu un organizāciju reģistra datiem 2008. gadā* darbojās 66,2 tūkst. ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību, tas ir, 52,6 % no visām šādām vienībām valstī.

Tirgus sektora statistikas vienību kopskaitā republikas pilsētu grupā izteikti lielākais īpatsvars ir komercsabiedrībām (68,3 %), tad seko pašnodarbinātās personas (24,8 %; skat. 56. tabulu). Visvairāk pēc lieluma ir mikrouzņēmumu (komersanti, pašnodarbinātie) – tie veido 84 % no visām tirgus sektora statistikas vienībām (skat. 58. attēlu).

58. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību sadalījums atbilstoši lieluma grupām 2008. gadā republikas pilsētu grupā (provizoriskie dati).

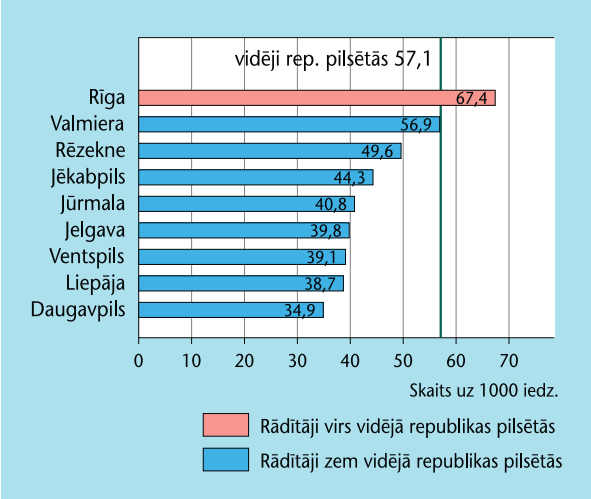
Apskatot gan kopējo tirgus sektora statistikas vienību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, gan arī individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, redzams, ka ar izteikti lielāko ekonomisko aktivitāti izceļas Rīga (67,4 tirgus sektora statistikas vienības un 53,6 individuālie komersanti un komercsabiedrības uz 1000 iedzīvotājiem), bet zemākais rādītājs ir Daugavpilij (skat. 59. un 60. attēlu). Te gan jāņem vērā arī komercsabiedrību lielums.

80. un 81. attēlā parādīts attiecīgi ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem un ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem visās pašvaldībās 2008. gadā.

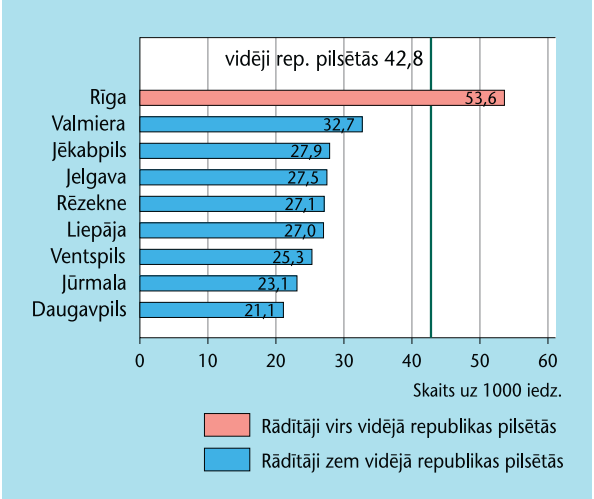
Ekon. aktīvo tirgus sektora stat. vienību komercdarb. forma	Republikas pilsētās			Latvijā		
	Skaits	Uz 1000 iedz.	% no visām formām	Skaits	Uz 1000 iedz.	% no visām formām
Pašnodarbinātās personas	16 416	14,2	24,8	42 769	18,9	34,0
Individuālie komersanti	4398	3,8	6,6	8225	3,6	6,5
Komercsabiedrības	45 225	39,0	68,3	61 638	27,2	49,0
Zemnieku un zvejnieku saimn.	170	0,1	0,3	13 276	5,9	10,5
Kopā	**66 209**	**57,1**	**100,0**	**125 908**	**55,6**	**100,0**

56. tabula. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits republikas pilsētās 2008. gadā sadalījumā atbilstoši komercdarbības formām (provizoriskie dati).

* CSP provizoriskie dati par 2008. gadu.

59. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem republikas pilsētās 2008. gadā (provizoriskie dati).

60. attēls. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem republikas pilsētās 2008. gadā (provizoriskie dati).

Novadu raksturojums

Latvijas 109 novados dzīvo nepilna puse (49,0 %) valsts iedzīvotāju,* bet šo novadu teritorija aizņem gandrīz visu (98,9 %) valsts teritoriju. Novadu pašvaldību budžetos ienāk 37,3 % no visiem pašvaldību nodokļu ieņēmumiem,** un to teritorijā darbojas 29,0 % individuālo komersantu un komercsabiedrību.***

Latvijas novadi ir ļoti atšķirīgi gan platības, gan iedzīvotāju skaita, gan citu demogrāfisko un sociālekonomisko rādītāju ziņā. 57. tabulā uzskatāmi atainotas novadu atšķirības galvenajos rādītājos, bet nodaļas turpinājumā sniegta detalizētāka analīze par katru no šiem rādītājiem novadu grupā. Pamatdati ietverti arī izdevuma 2. pielikumā. Bet, tā kā jaunais administratīvi teritoriālais dalījums pastāv tikai kopš 2009. gada 1. jūlija, pieejamo datu klāsts par šīm teritorijām ir visai neliels.

Iedzīvotāju skaits, teritorijas platība un iedzīvotāju blīvums

Iedzīvotāju skaits 109 novados kopā 2010. gada sākumā bija 1,1 milj. cilvēku. Iedzīvotāju skaita ziņā novadi ir ļoti atšķirīgi: mazākajos novados dzīvo nepilni divi tūkstoši iedzīvotāju (Baltinavas novadā – 1365, Alsungas novadā – 1650), bet lielākajos – iedzīvotāju skaits pārsniedz 30 tūkstošus (Ogres novadā – 38 944, Talsu novadā – 34 620, Tukuma novadā – 33 492, Rēzeknes novadā – 31 876). Vidējais iedzīvotāju skaits vienā novadā ir 10,1 tūkst. Visvairāk ir tādu novadu, kur iedzīvotāju skaits ir no 5000 līdz 10 000 (39), tikai nedaudz mazāk ir novadu, kur iedzīvotāju skaits ir robežās no 2000 līdz 5000 (skat. 58. tabulu).

Arī pēc teritorijas platības novadi ir ļoti atšķirīgi. Lielākais ir Rēzeknes novads (2525 km²), virs diviem tūkstošiem kvadrātkilometru platība ir arī Ventspils (2457 km²) un Madonas (2160 km²) novadam. Pēc teritorijas platības mazākais ir Saulkrastu novads (48 km²), mazāks par 100 km² ir arī Stopiņu (53 km²) un Carnikavas novads (80 km²). Novada vidējā platība ir 586 km².

Rādītāja nosaukums	Rādītāja skaitliskā nozīme: Lielākais vai labākais	Mazākais vai vājākais	Atšķirība reizēs
Teritorijas platība, km²	Rēzeknes nov. 2525	Saulkrastu nov. 48	52,6
Iedzīvotāju skaits, tūkst. (2010.g. sākumā)	Ogres nov. 38,9	Baltinavas nov. 1,4	28,5
Iedzīvotāju skaita izmaiņas, % (no 2005. līdz 2010.g. sākumam)	Mārupes nov. 52,0	Alsungas nov. -14,0	neaprēķina
Iedzīvotāju blīvums, cilv./km² (2010.g. sākumā)	Salaspils nov., Stopiņu nov. 184,0	Rucavas nov. 4,5	40,9
Bezdarba līmenis, % (2010.g. sākumā)	Ādažu nov. 7,8	Viļānu nov. 28,3	3,6
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls (2009.g.)	Garkalnes nov. 429,1	Vārkavas nov. 85,6	5,0
Demogrāfiskā slodze (2010.g. sākumā)	Ropažu nov. 437,9	Varakļānu nov. 623,4	1,4
Ekon. aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	Vārkavas nov. 131,9	Inčukalna nov. 29,0	4,6
Ekonomiski aktīvo individ. komersantu un komercsab. skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	Mārupes nov. 54,4	Vārkavas nov. 2,9	18,8

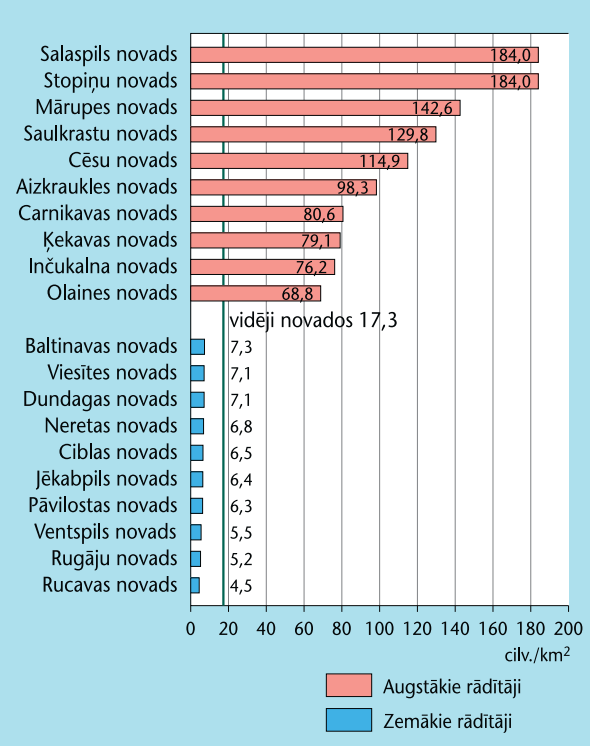
57. tabula. Teritoriālās atšķirības novados.

* 2010. gada sākumā.
** 2009. gadā.
*** 2008. gadā.

Ņemot vērā novadu platību un iedzīvotāju skaita atšķirību, dažāds ir arī iedzīvotāju blīvums novados. 61. attēlā atspoguļoti desmit novadi ar augstāko un desmit novadi ar zemāko iedzīvotāju blīvumu. Kā redzams, augstākais iedzīvotāju blīvums pamatā ir Pierīgas novados, kā arī divos novados, kas veidoti bijušajam rajona centram apvienojoties tikai ar vienu pagastu (Cēsu novads, Aizkraukles novads). Zemākais iedzīvotāju blīvums visbiežāk ir novados, kur apvienojušās tikai lauku teritorijas.

Iedzīvotāju skaits pašvaldībā	Novadu skaits	Iedzīvotāju skaits grupā kopā	Vid. iedz. skaits pašvaldībā grupā
Līdz 2000	2	3015	1508
2000 – 5000	35	127 202	3634
5000 – 10 000	39	292 807	7508
10 000 – 20 000	18	259 859	14 437
20 000 – 30 0000	11	282 470	25 679
Virs 30 000	4	138 932	34 733
Kopā	**109**	**1 104 285**	**10 131**

58. tabula. Novadi sadalījumā pēc iedzīvotāju skaita 2010. gada sākumā.

61. attēls. Iedzīvotāju blīvuma augstākie un zemākie rādītāji novados 2010. gada sākumā.

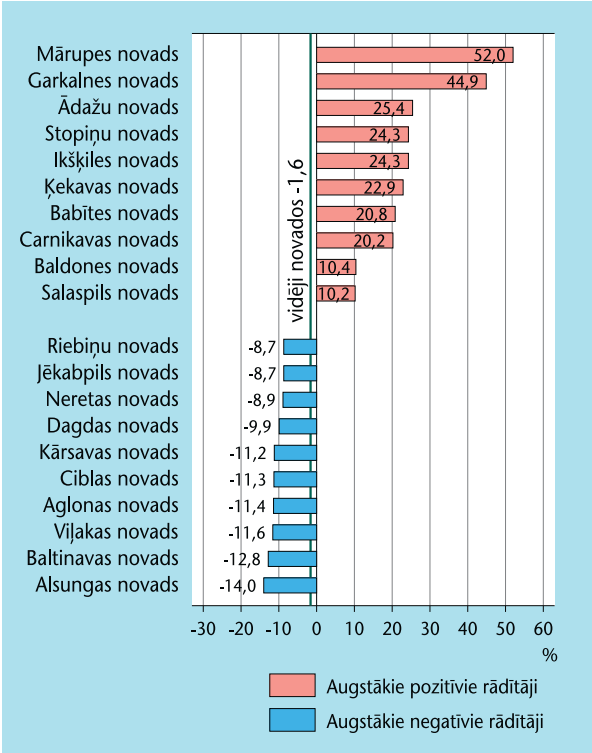
Iedzīvotāju blīvums visās Latvijas pašvaldībās 2010. gada sākumā redzams 71. attēlā.

Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Iedzīvotāju skaits Latvijas novados kopumā samazinās, taču ne tik strauji kā valstī kopumā, un straujāks samazinājums bijis republikas pilsētu grupā. Piecu gadu laikā – no 2005. gada sākuma līdz 2010. gada sākumam – novadu grupā tas ir samazinājies par 1,6 % (Latvijā vidēji – par 2,1 %).

Aplūkojot situāciju atsevišķi katrā novada teritorijā, redzams, ka 87 novados iedzīvotāju skaits pēdējos piecos gados ir samazinājies, bet 22 novados – palielinājies.

62. attēlā redzami 10 novadi, kuros ir reģistrēts lielākais iedzīvotāju skaita palielinājums, un 10 novadi, kur iedzīvotāju skaits ir samazinājies visstraujāk.

62. attēls. Lielākās iedzīvotāju skaita izmaiņas novados 2005.–2010. gada sākumā.

Novadu griezumā iedzīvotāju skaits ir palielinājies Pierīgā, kā arī Nīcas novadā citas lielās pilsētas – Liepājas – pievārtē. Sevišķi ievērojams ir iedzīvotāju skaita palielinājums Garkalnes un Mārupes novadā. Savukārt visstraujākā iedzīvotāju skaita samazināšanās ir vērojama Latgales reģiona novados – vairāk pierobežā (Baltinavas, Viļakas, Kārsavas un Ciblas novadā), kā arī otrajā pēc skaita mazākajā – Alsungas – novadā Kurzemes reģionā.

Jāņem vērā, ka šie analizētie iedzīvotāju skaita un izmaiņu dati saistīti ar iedzīvotājiem, kam attiecīgajās teritorijās ir deklarēta dzīvesvieta. Realitātē vērojami gadījumi, kad, pārceļoties uz citu dzīvesvietu, tai skaitā arī uz ārvalstīm, deklarētā dzīvesvieta paliek iepriekšējā.

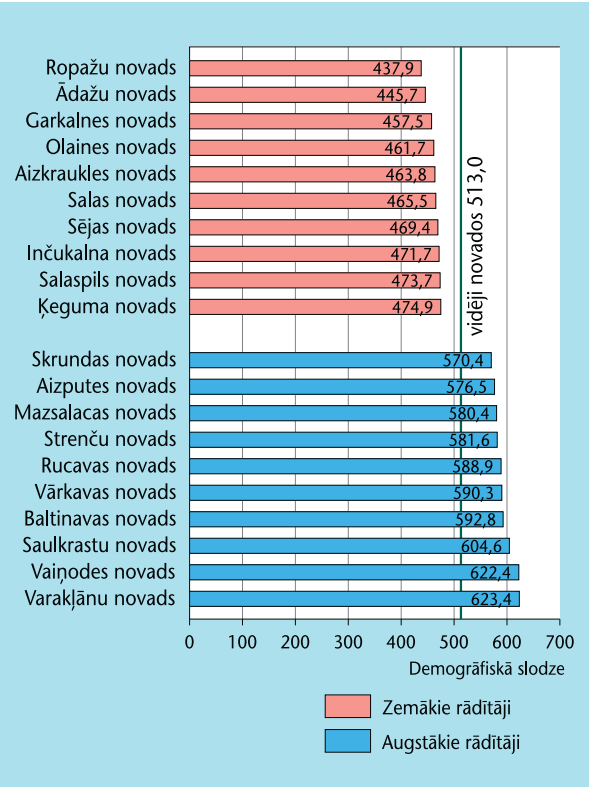
72. attēlā atspoguļotas iedzīvotāju skaita izmaiņas visās pašvaldību teritorijās laika periodā no 2005. līdz 2010. gada sākumam.

Demogrāfiskā slodze

Demogrāfiskā slodze, kas raksturo iedzīvotāju vecumstruktūru, novadu grupā kopumā pēdējā gada laikā ir pazeminājusies – 2009. gadā tā bija 516,9 (vidēji Latvijā – 510,3), 2010. gadā – 513,0 (vidēji Latvijā – 513,8).

73. attēls, kurā parādīta demogrāfiskā slodze visās pašvaldību teritorijās 2010. gada sākumā, liecina, ka atšķirībām nav izteikti reģionāls raksturs.

63. attēlā redzamas demogrāfiskās slodzes galējo rādītāju vērtības novadu grupā 2010. gada sākumā. Zemākā demogrāfiskā slodze un līdz ar to labvēlīgākā situācija ir Pierīgas pašvaldībās, Aizkraukles un Salas novadā, savukārt visaugstākā demogrāfiskā slodze ir Varakļānu novadā.

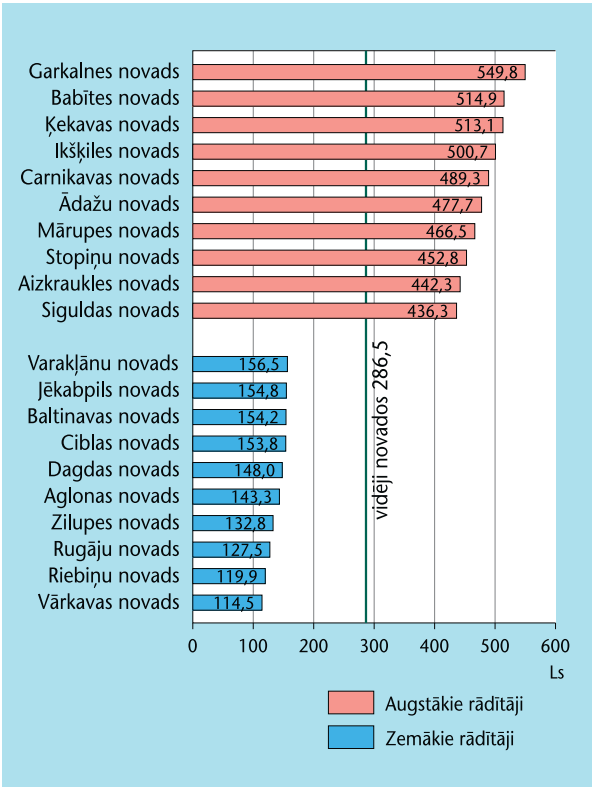
63. attēls. Demogrāfiskās slodzes augstākie un zemākie rādītāji novados 2010. gada sākumā.

Novadu grupā kopumā iedzīvotāju īpatsvars līdz darbspējas vecumam samazinās, bet, atšķirībā no situācijas pilsētu grupā, iedzīvotāju virs darbspējas vecuma īpatsvars paliek nemainīgs (pilsētās palielinās).

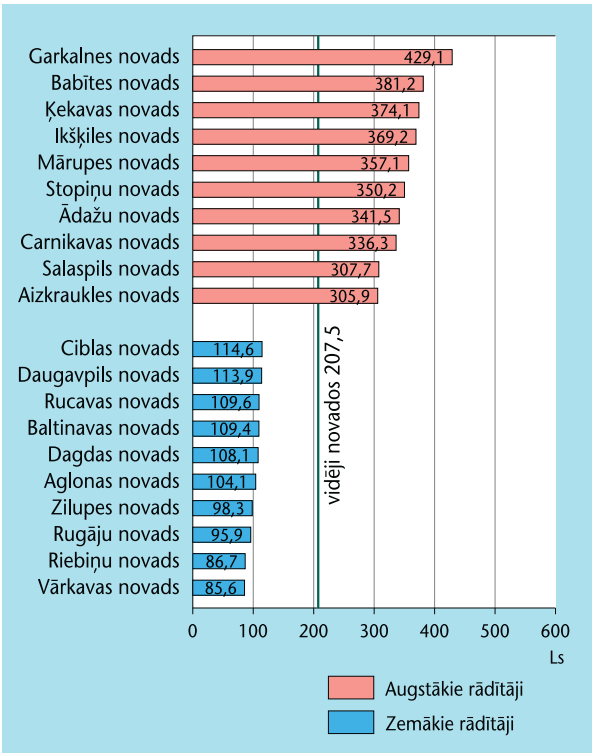
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos zināmā mērā norāda gan uz labklājības līmeni teritorijā, gan arī uz pašvaldības finanšu kapacitāti un autonomiju. Vērtējot šī rādītāja izmaiņas laikā, jāņem vērā, ka ieņēmumu pieaugums pa gadiem ir saistīts ne tikai ar pārmaiņām iedzīvotāju ienākumos, bet arī ar pašvaldību budžetā ieskaitāmās daļas, nodokļa likmes un apliekamās bāzes izmaiņām.

Līdz 2008. gadam visās pašvaldībās bija vērojama strauja iedzīvotāju ienākumu palielināšanās, turklāt arī nodokļa atskaitījuma daļa katru gadu palielinājās, tādējādi līdz 2008. gadam iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos uz vienu iedzīvotāju ar katru gadu palielinājās. 2008. gadā šis rādītājs novadu grupas teritorijās vidēji bija Ls 286,5 – 78,0 % no vidējā valstī (Ls 367,3) un 64,8 % salīdzinājumā ar vidējo rādītāju pilsētu grupā.

64. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos augstākie un zemākie rādītāji novados 2008. gadā.

65. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos augstākie un zemākie rādītāji novados 2009. gadā.

2009. gadā līdz ar ekonomikas lejupslīdi iedzīvotāju ienākumi samazinājās. Lai gan nodokļa atskaitījuma daļa pašvaldībām 2009. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tika palielināta, iedzīvotāju ienākuma nodokļa

ieņēmumi ievērojami samazinājās un rādītājs uz vienu iedzīvotāju novadu grupā bija Ls 207,5 (72,4 % no 2008. gada līmeņa). Valstī vidēji iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos bija Ls 265,9, attiecīgi novadu grupas rādītāja vērtība salīdzinājumā ar to veidoja 78,0 % (līdzīgi arī 2008. gadā).

74. un 75. attēlā redzami iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos visās novadu teritorijās attiecīgi 2008. un 2009. gadā, 64. un 65. attēlā – 10 novadi ar augstākajiem šī nodokļa ieņēmumiem uz vienu iedzīvotāju un 10 novadi ar zemākajiem ieņēmumiem šajos gados.

Labāka situācija ir novados valsts centrālajā daļā – Rīgas, Zemgales reģionā un vairākos novados pie lielajām pilsētām (Liepājas, Valmieras), turpretī attālākajos pierobežas reģionos, kā arī dažos citos, īpaši Latgales reģiona novados, tā ir nelabvēlīgāka.

Atšķirība starp augstāko (Garkalnes novads) un zemāko (Vārkavas novads) rādītāju novadu grupā 2009. gadā ir 5 reizes vai starpība starp augstāko un zemāko rādītāju ir Ls 344. Lielākais iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju tiek ieturēts Pierīgas novados, turklāt vairākiem novadiem šis rādītājs ir augstāks nekā Rīgai, kam ir augstākais rādītājs pilsētu grupā. 2009. gadā augstāki iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju nekā Rīgā bija četros – Garkalnes, Babītes, Ķekavas un Ikšķiles – novados.

76. attēlā atspoguļots iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu samazinājums uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos 2009. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Dati liecina, ka pēc absolūtām vērtībām lielākais nodokļa ieņēmumu samazinājums pašvaldību budžetos ir bijis novados, kur ieņēmumi ir augstāki (Pierīga). Taču, neraugoties uz šo samazinājumu, joprojām pēc nodokļa apjoma uz vienu iedzīvotāju starp novadiem ir saglabājušās lielas atšķirības.

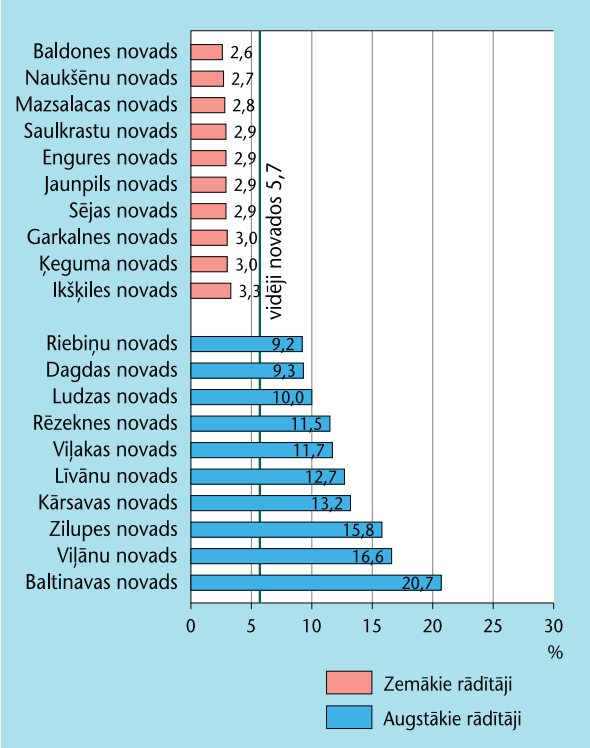
Bezdarba līmenis

2009. gada sākumā bezdarba līmenis novadu grupā vidēji bija 5,7 %, bet 2010. gada sākumā tas sasniedza 13,4 %. Salīdzinājumā ar vidējo rādītāju valstī (2010. gada sākumā – 12 %) un republikas pilsētu grupas rādītāju situācija novados kopumā ir nelabvēlīgāka.

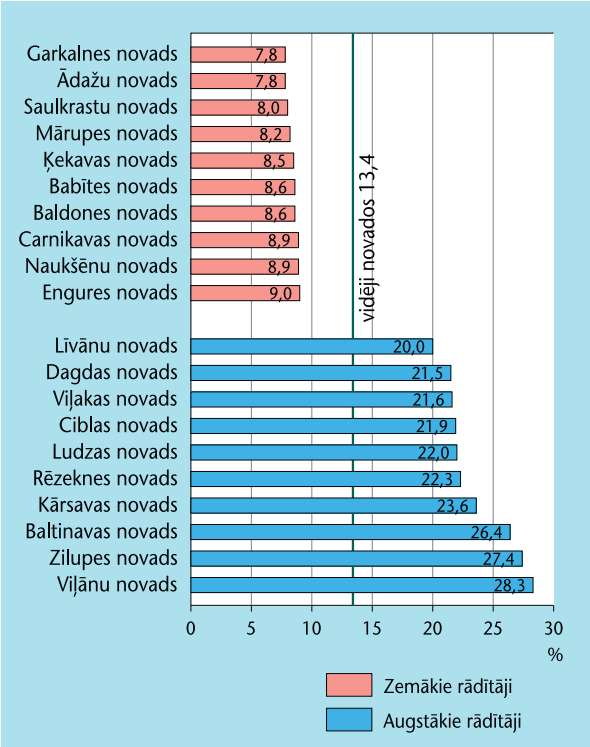
Bezdarba ziņā starp novadiem pastāv ļoti lielas atšķirības (skat. 66. un 67. attēlu). Zemākais bezdarba līmenis 2010. gada sākumā bija Pierīgas novados – Garkalnes un Ādažu novadā (abos 7,8 %), bet augstākais bezdarbs bija Latgales reģiona novados, visaugstākais – Viļānu novadā (28,3 %).

77. un 78. attēlā parādīts bezdarba līmenis visās pašvaldību teritorijās, attiecīgi 2009. un 2010. gada sākumā.

Salīdzinot situāciju 2009. un 2010. gada sākumā, visstraujākais bezdarba līmeņa pieaugums ir reģistrēts Ciblas novadā (par 13,5 procentpunktiem), bet vislēnākais tas bijis Ādažu novadā (par 4,3 procentpunktiem). 79. attēls, kurā atainots bezdarba līmeņa pieaugums 2010. gada sākumā salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu, liecina, ka novados, kur bija augstāks bezdarba līmenis, tas ir audzis straujāk, tādējādi vēl vairāk palielinot nelabvēlīgās atšķirības. Vērojami arī atsevišķi izņēmumi. Tā, piemēram, viens no straujākajiem bezdarba līmeņa pieaugumiem ir Rīgas reģiona Mālpils novadā, kas saistīts ar darbības apturēšanu vienā no lielākajām novada ražotnēm.

66. attēls. Bezdarba līmeņa augstākie un zemākie rādītāji novados 2009. gada sākumā.

67. attēls. Bezdarba līmeņa augstākie un zemākie rādītāji novados 2010. gada sākumā.

Ekonomiski aktīvās tirgus sektora statistikas vienības, ekonomiski aktīvie individuālie komersanti un komercsabiedrības

Pēc CSP uzņēmumu un organizāciju reģistra datiem novadu teritorijās 2008. gadā* darbojās 59,7 tūkst. tirgus sektora statistikas vienību, kas ir 47,4 % no visām šādām vienībām valstī.

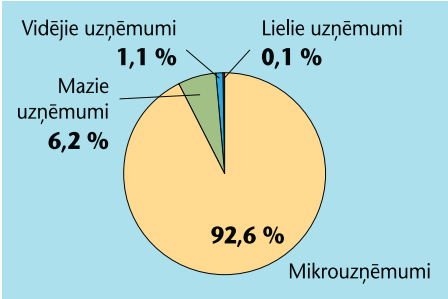
Tirgus sektora statistikas vienību kopskaitā novados lielākais īpatsvars ir pašnodarbinātām personām (44,1 %), tad seko komercsabiedrības (27,5 %), kas ir izteikti dominējošā komercdarbības forma pilsētu grupā (skat. 59. tabulu). Novados visvairāk ir mikrouzņēmumu (individuālie komersanti, pašnodarbinātie) – tie veido 92,6 % no visām ekonomiski aktīvajām tirgus sektora statistikas vienībām novados (skat. 68. attēlu).

Apskatot kopējo tirgus sektora statistikas vienību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem 2008. gadā, redzams, ka augstākais rādītājs ir Vārkavas, zemākais – Inčukalna novadā (skat. 69. attēlu). No šī rādītāja vien par ekonomisko aktivitāti nevar spriest, jo kā viena vienība tiek skaitīta gan pašnodarbināta persona, gan liels uzņēmums. Izvērtējot ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaitu uz 1000 iedzīvotājiem, redzams, ka lielāka ekonomiskā aktivitāte ir Pierīgas novados (augstākais rādītājs Mārupes novadā – 54,4 individuālie komersanti un komercsabiedrības uz 1000 iedzīvotājiem), bet zemākais rādītājs – Vārkavas novadā (2,9), kurā ir vislielākais tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem (skat. 70. attēlu)!

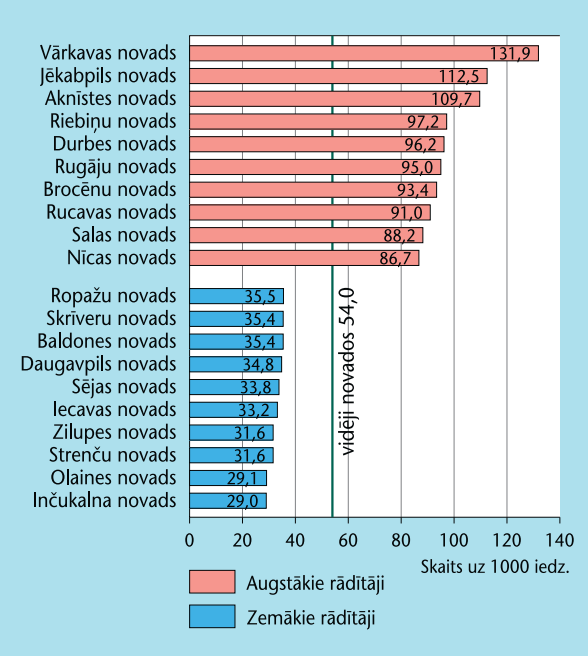
80. un 81. attēlā parādīts attiecīgi ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem un ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem visās pašvaldībās 2008. gadā.

Ekon. aktīvo tirgus sektora stat. vienību komercdarb. forma	Novados			Latvijā		
	Skaits	Uz 1000 iedz.	% no visām formām	Skaits	Uz 1000 iedz.	% no visām formām
Pašnodarb. personas	26 353	23,8	44,1	42 769	18,9	34,0
Individ. komersanti	3827	3,5	6,4	8225	3,6	6,5
Komercsabiedrības	16 413	14,8	27,5	61 638	27,2	49,0
Zemnieku un zvejnieku saimn.	13 106	11,8	22,0	13 276	5,9	10,5
Kopā	**59 699**	**54,0**	**100,0**	**125 908**	**55,6**	**100,0**

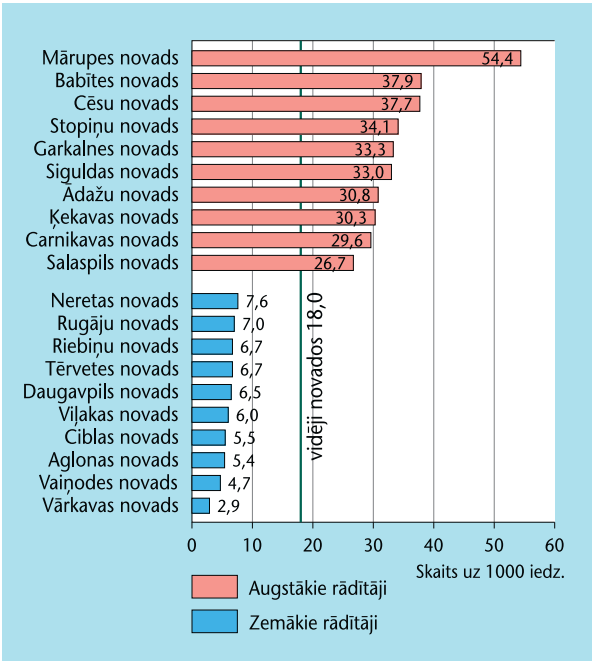
59. tabula. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits novados 2008. gadā sadalījumā atbilstoši komercdarbības formām (provizoriskie dati).

68. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību sadalījums atbilstoši lieluma grupām 2008. gadā novadu grupā (provizoriskie dati).

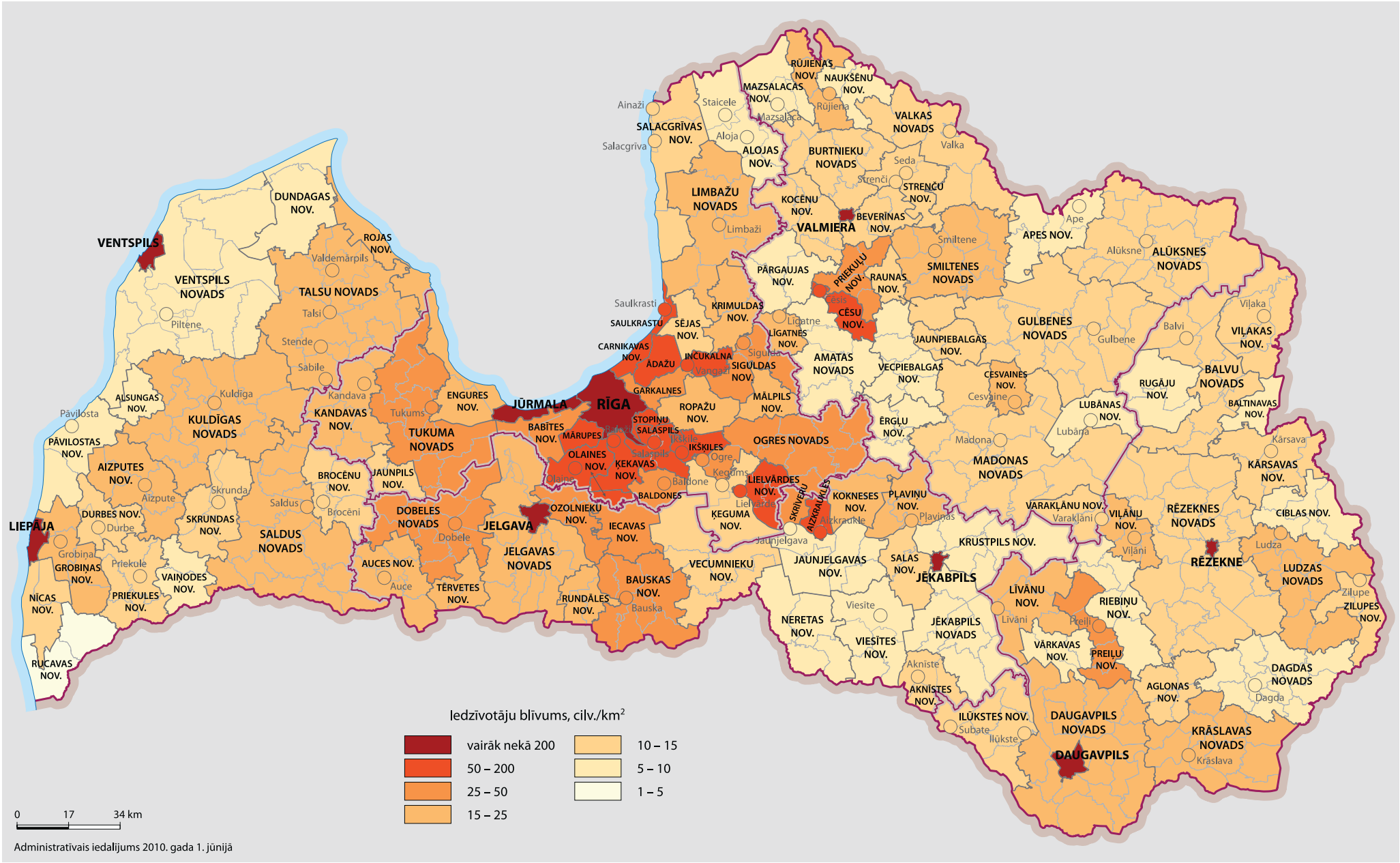

69. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaita uz 1000 iedzīvotājiem augstākie un zemākie rādītāji novados 2008. gadā (provizoriskie dati).

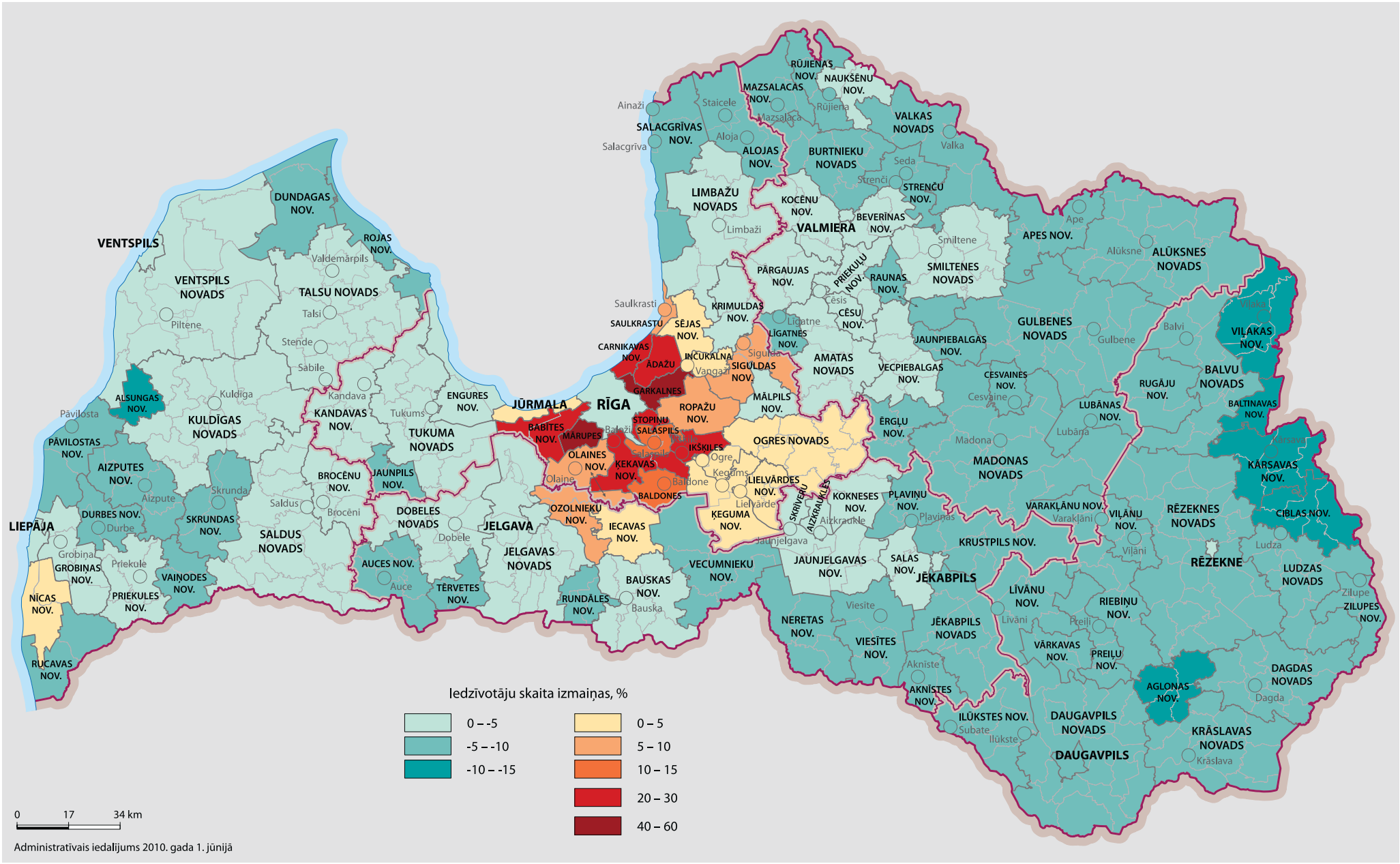

70. attēls. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaita uz 1000 iedzīvotājiem augstākie un zemākie rādītāji novados 2008. gadā (provizoriskie dati).

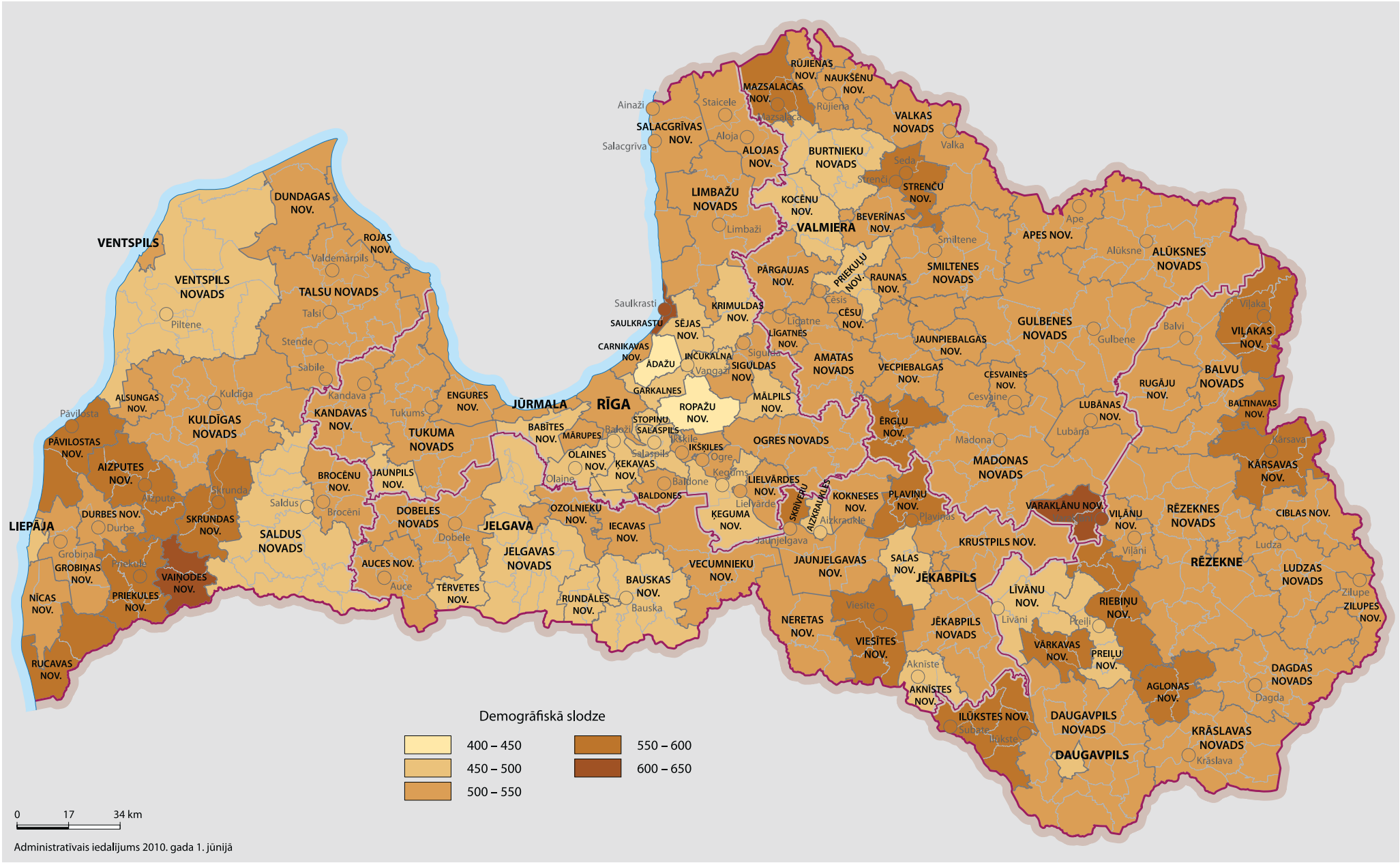
* CSP provizoriskie dati par 2008. gadu.

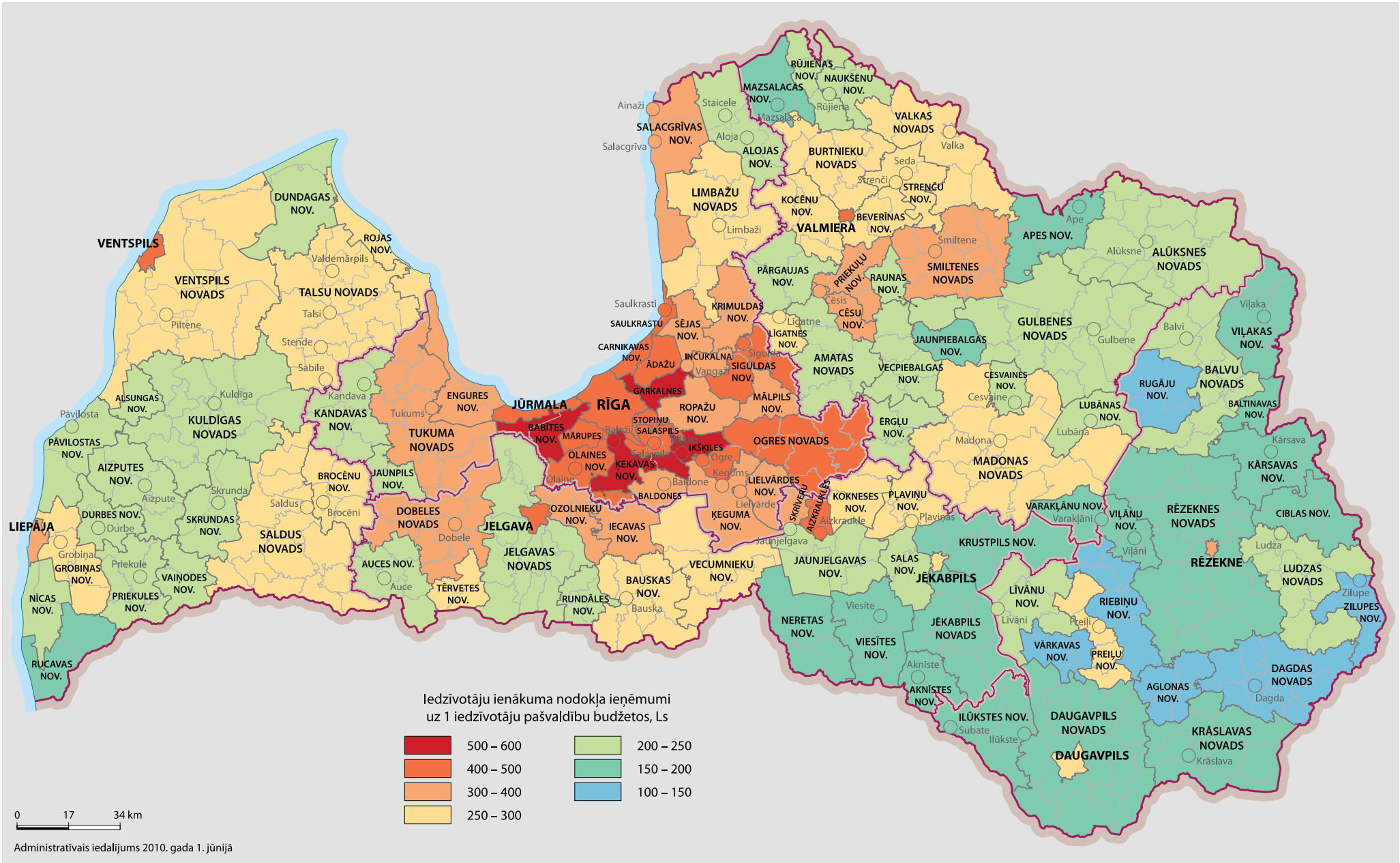
71. attēls. Iedzīvotāju blīvums pašvaldību teritorijās 2010. gada sākumā.

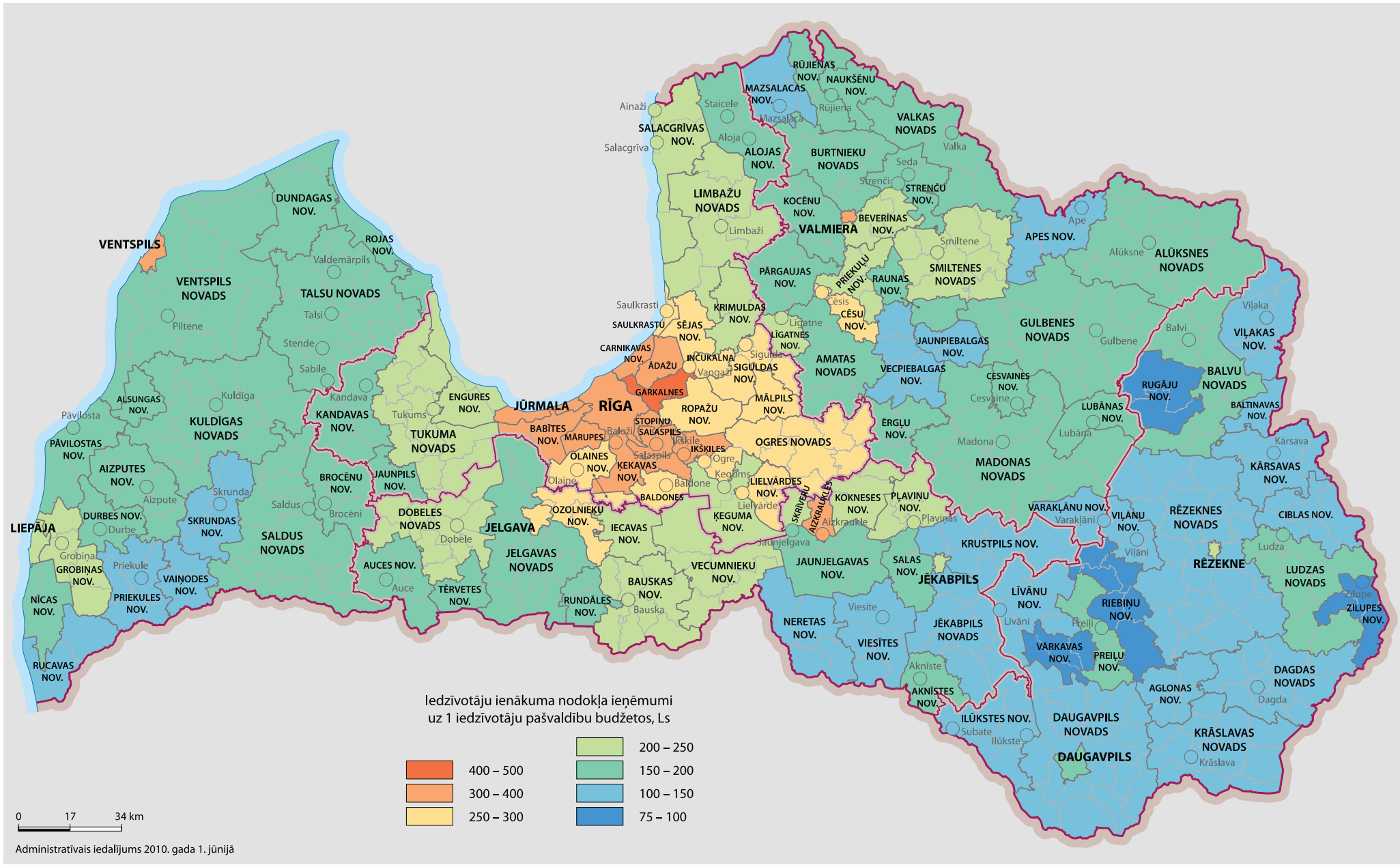
72. attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas pašvaldību teritorijās no 2005. līdz 2010. gada sākumam.

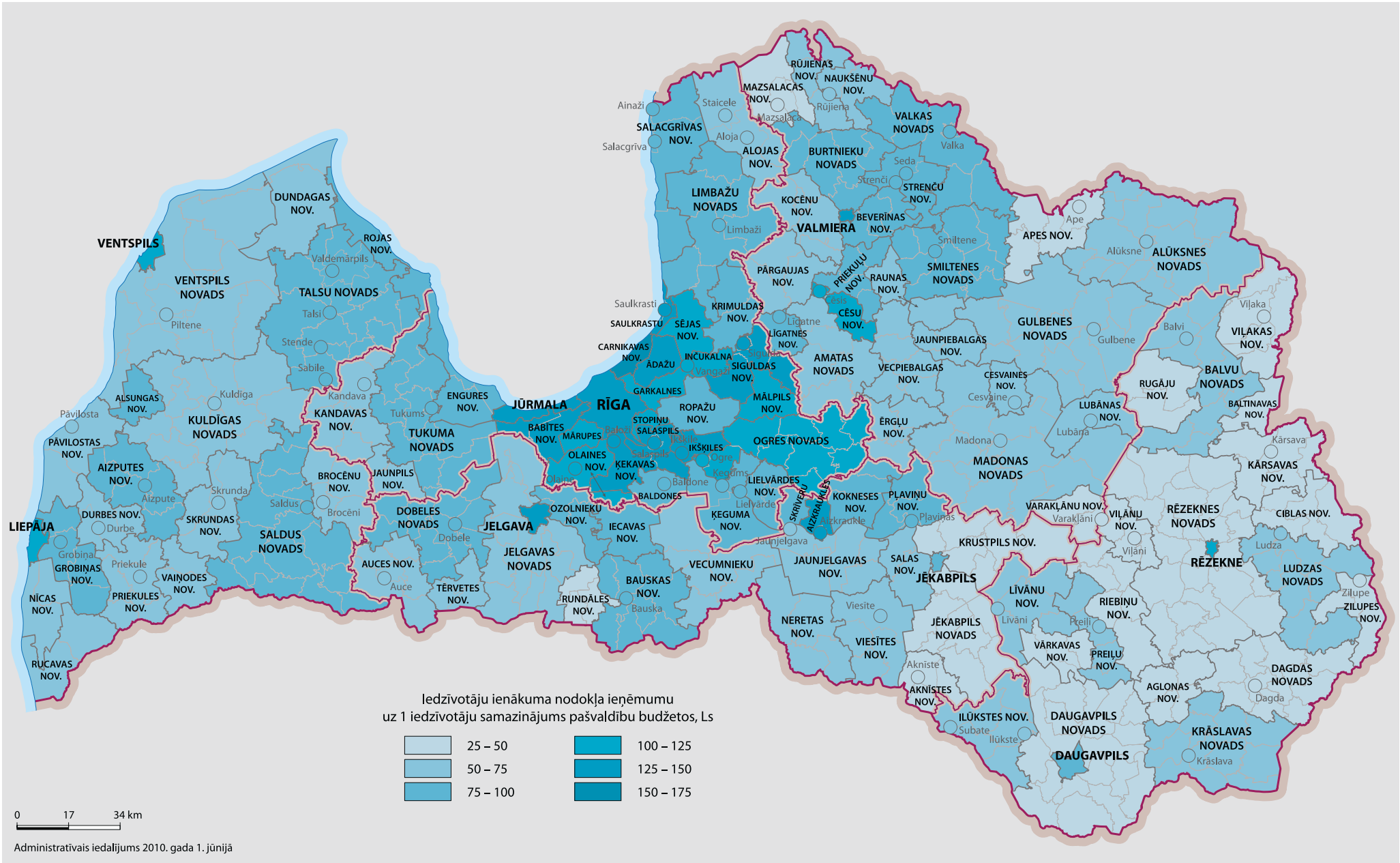
73. attēls. Demogrāfiskā slodze pašvaldību teritorijās 2010. gada sākumā.

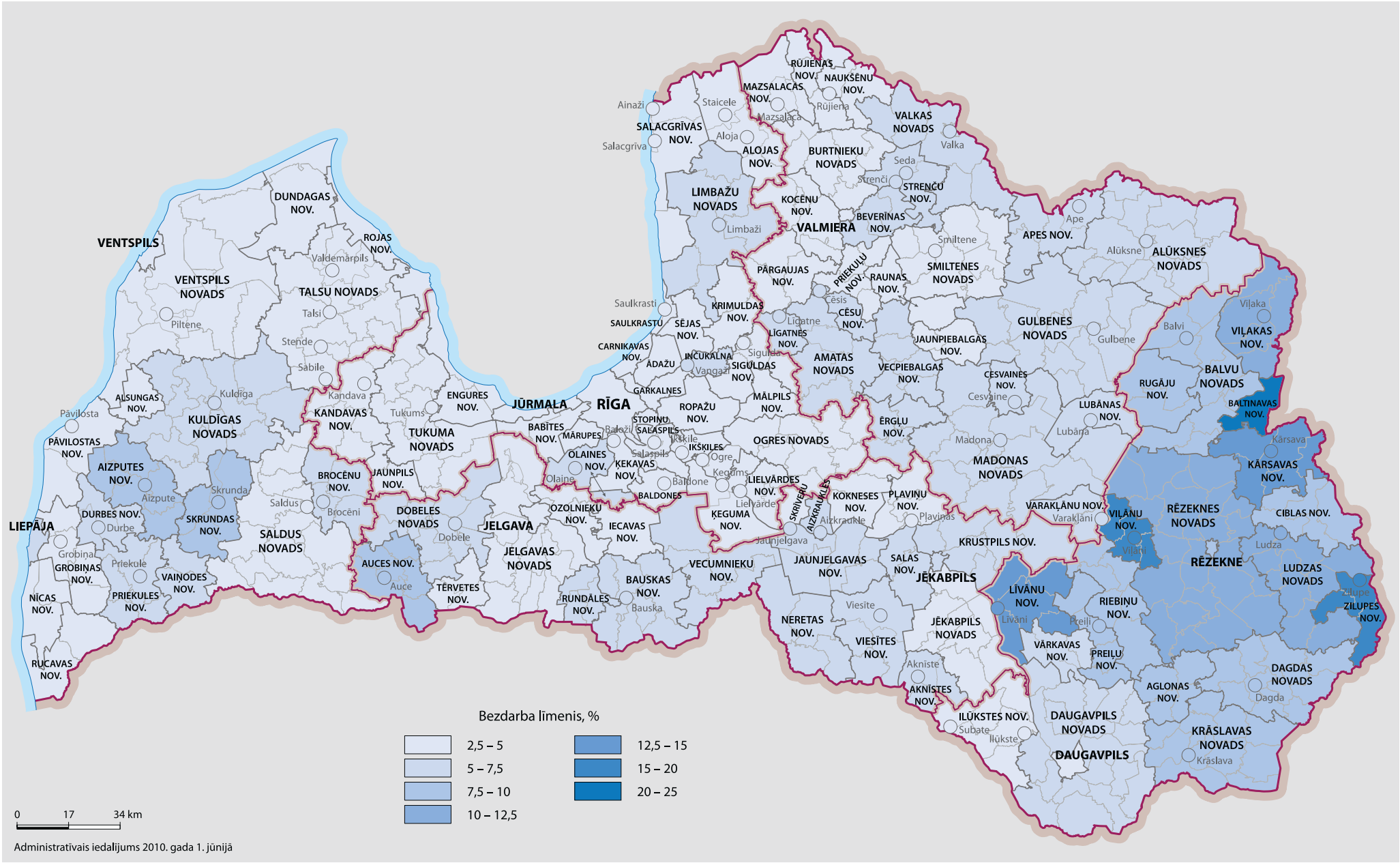
74. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos 2008. gadā.

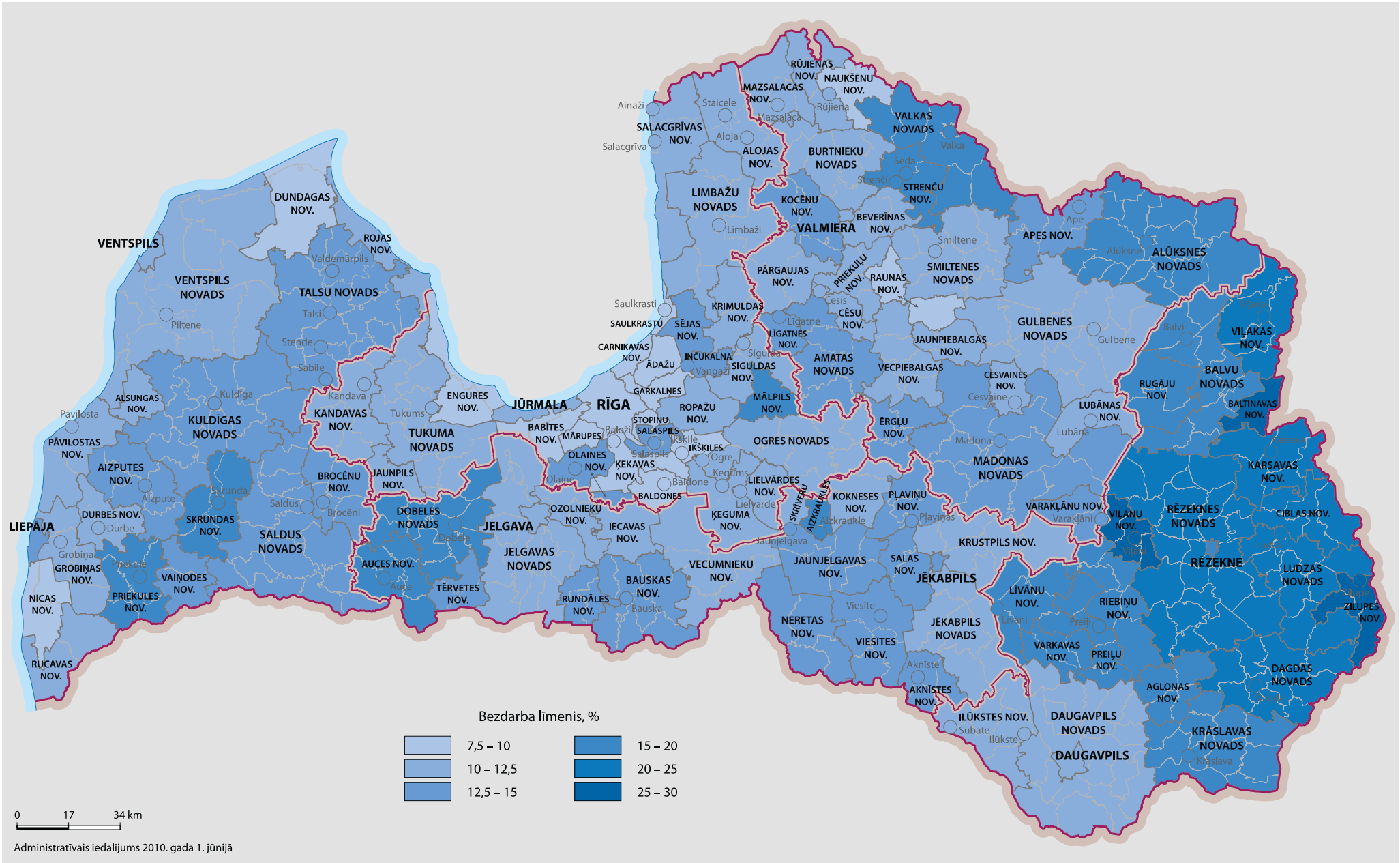
75. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos 2009. gadā.

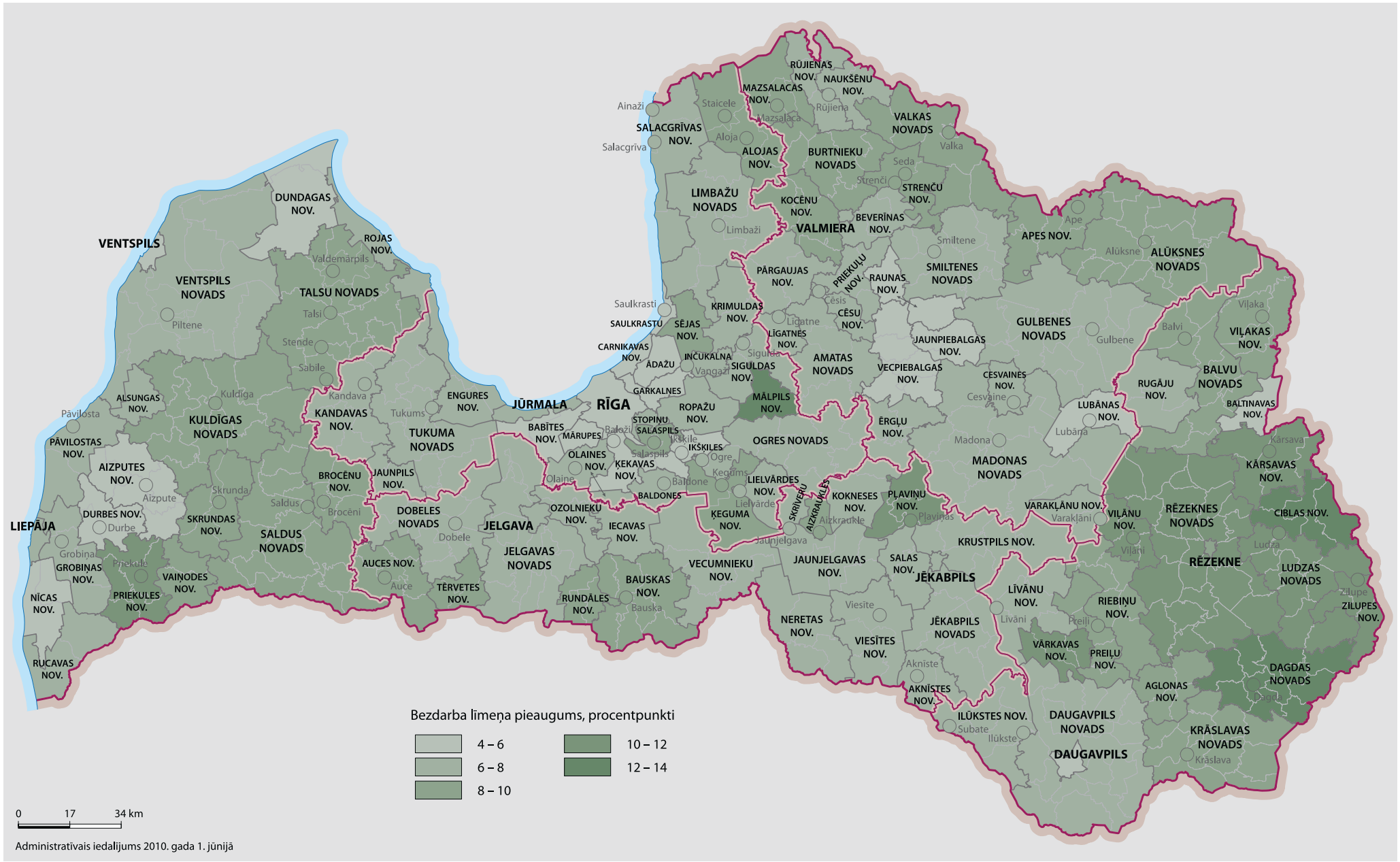
76. attēls. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu uz vienu iedzīvotāju samazinājums pašvaldību budžetos 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu.

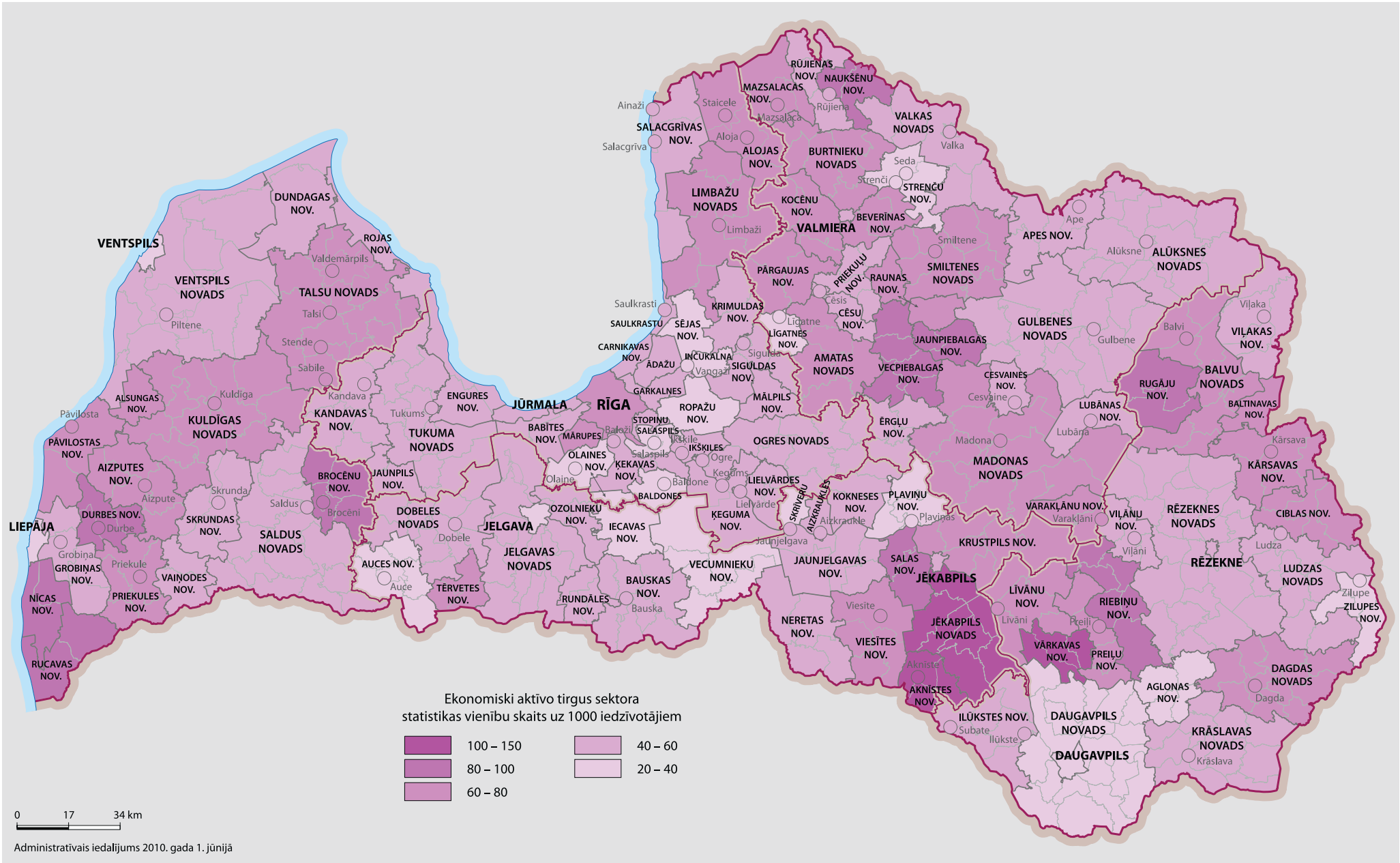
77. attēls. Bezdarba līmenis pašvaldību teritorijās 2009. gada sākumā.

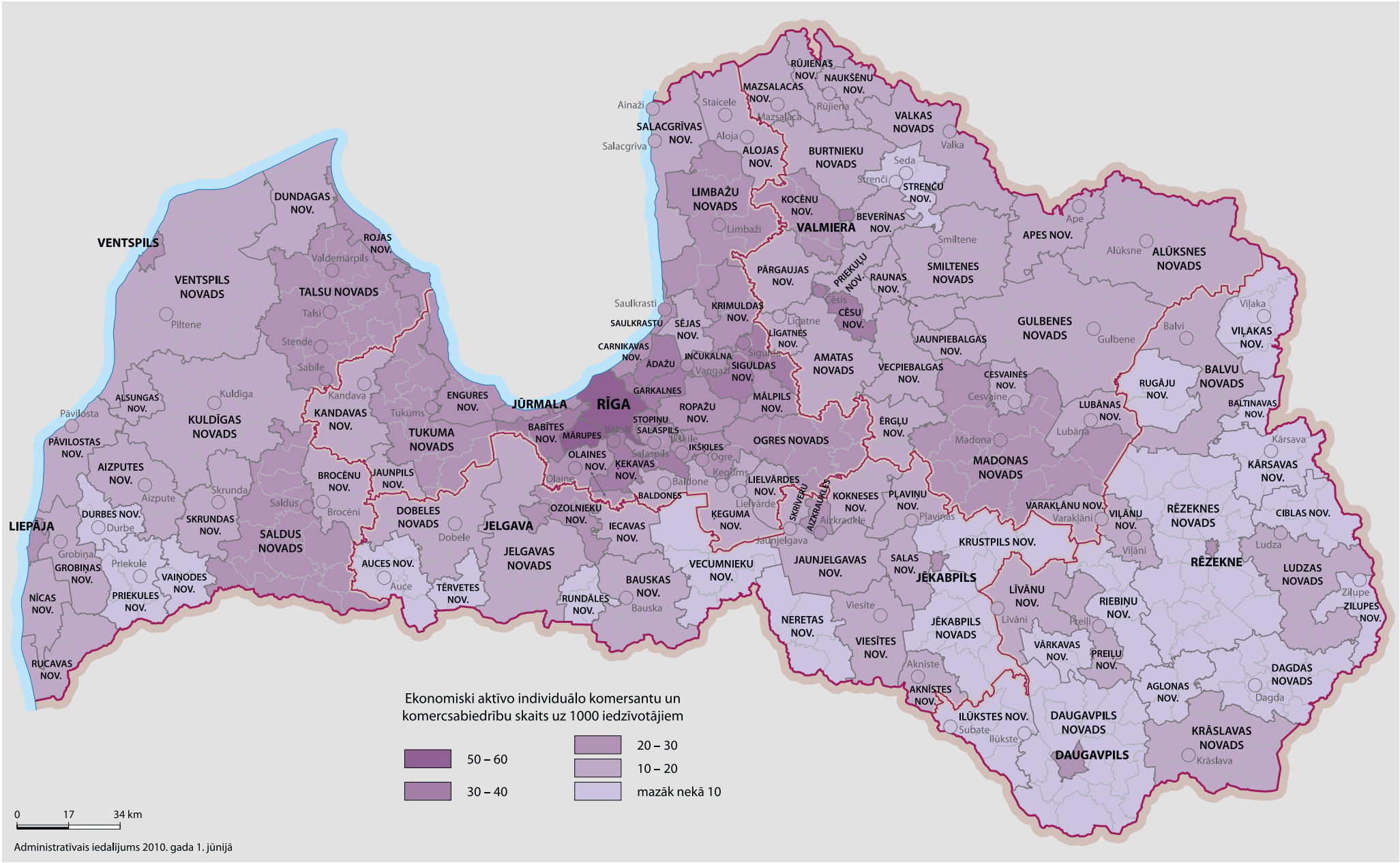
78. attēls. Bezdarba līmenis pašvaldību teritorijās 2010. gada sākumā.

79. attēls. Bezdarba līmeņa pieaugums pašvaldību teritorijās 2010. gada sākumā salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu.

80. attēls. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem pašvaldību teritorijās 2008. gadā (provizoriskie dati).

81. attēls. Ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem pašvaldību teritorijās 2008. gadā (provizoriskie dati).

Pašvaldību vēlēšanas

Ik pēc četriem gadiem Latvijā pilsoņi ievēl savas pašvaldības lēmējinstitūcijas – domes vai padomes* – deputātus. 2009. gads bija kārtējo, pēc neatkarības atgūšanas piekto,** pašvaldību vēlēšanu gads. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem, kad vēlēšanas notika martā, 2009. gadā tās tika rīkotas vienlaikus ar Eiropas Parlamenta deputātu vēlēšanām un notika 6. jūnijā. Lai arī uz to laiku Latvijā vēl darbojās nereformētās pašvaldības, vēlēšanas jau notika jaunajos 118 vēlēšanu apgabalos. 2009. gada 1. jūlijā uz savu pirmo sēdi sanāca jaunievēlētās domes.

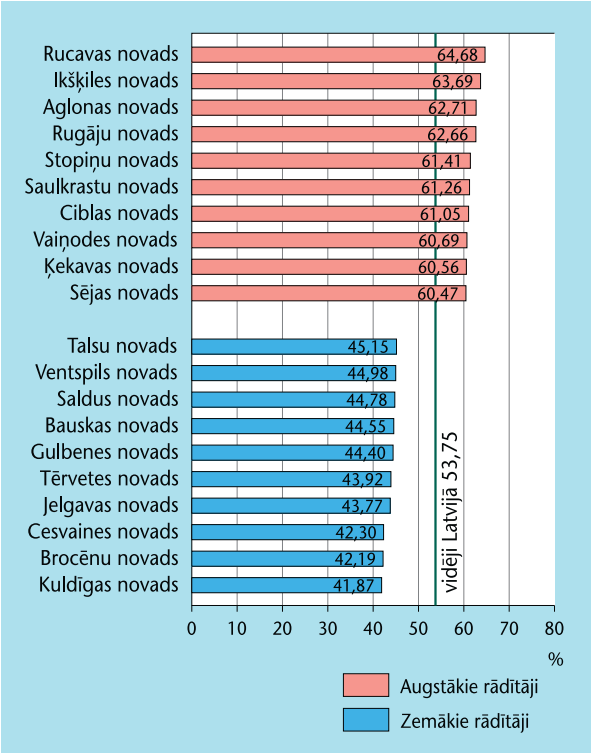
Vērtējot teritoriju attīstību, līdztekus demogrāfiskiem un sociālekonomiskiem rādītājiem arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta arī rādītājiem, kas raksturo sabiedrības iesaisti publiskajā pārvaldē, sabiedrības viedokli par pārvaldi. Viens no šādiem rādītājiem ir vēlētāju aktivitāte. Tāpēc šajā pārskatā pirmo reizi ir sniegta arī informācija par vēlētāju aktivitāti pašvaldībās un reģionos kopumā, balstoties uz Centrālās vēlēšanu komisijas datiem.***

Latvijas Republikā tiesības vēlēt domi ir Latvijas pilsonim un kopš 2005. gada vēlēšanām – arī Eiropas Savienības pilsonim, kurš nav Latvijas pilsonis, bet ir reģistrēts Iedzīvotāju reģistrā. Tiesības vēlēt ir personai, kura vēlēšanu dienā sasniegusi 18 gadu vecumu, ir reģistrēta vēlētāju reģistrā un dzīvesvietā attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā, vai personai, kurai attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā pieder likumā noteiktajā kārtībā reģistrēts nekustamais īpašums.****

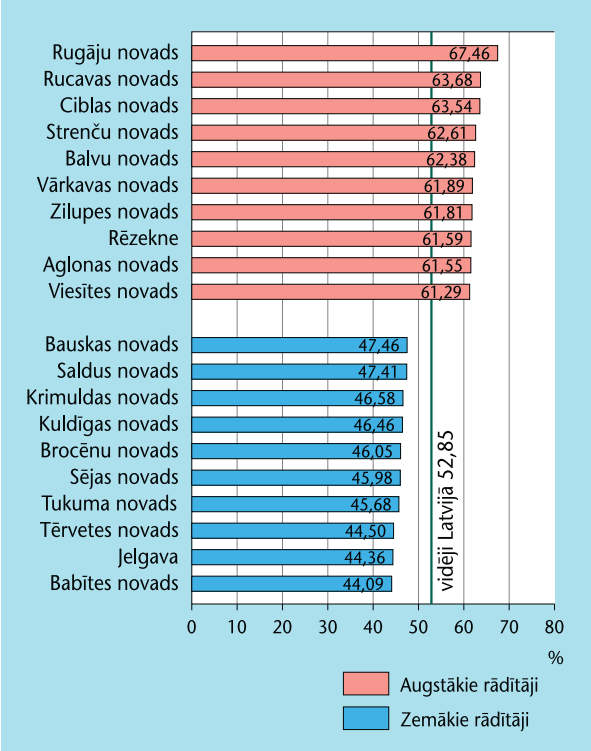
Vēlētāju aktivitāte 2009. gada pašvaldību vēlēšanās Latvijā bija 53,75 %. Salīdzinājumā ar 2005. gadu (vēlētāju aktivitāte – 52,85 %) tā nedaudz paaugstinājusies, bet jāņem vērā, ka 2005. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējām vēlēšanām bija ievērojams kritums – 2001. gadā vēlētāju aktivitāte sasniedza 61,98 %.***** Vēlēšanu aktivitāte pašvaldību vēlēšanās parasti ir zemāka nekā Saeimas vēlēšanās.******

Kaimiņvalstī Igaunijā, kur pēdējās pašvaldību vēlēšanas notika 2009. gada rudenī, vēlētāju aktivitāte (60,57 %) bija augstāka nekā Latvijā, turklāt tā ievērojami cēlusies salīdzinājumā ar iepriekšējām vēlēšanām (2005. gadā – 47,44 %).******* Savukārt Lietuvā pašvaldību vēlēšanās raksturīga zema vēlētāju aktivitāte (2007. gadā – 36,5 %, 2002. gadā – 49,23 %).********

* Līdz 2009. gada 1. jūlijam pašvaldību lēmējinstitūcija bija dome (pilsētās, novados) vai padome (pagastos, rajonos).
** Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas pašvaldību vēlēšanas notika 1994., 1997., 2001., 2005. un 2009. gadā.
*** Centrālās vēlēšanu komisijas mājaslapa: *www.cvk.lv.*
**** Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likums (13.01.1994).
***** Vēlētāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās 1997. gadā – 56,84 %, 1994. gadā – 58,5 %, bet 1994. gadā apmēram 10 % vēlēšanu zīmju bija nederīgas.
****** Vēlētāju aktivitāte parlamenta vēlēšanās 1993. gadā – 89,9 %, 1995. gadā – 71,9 %, 1998. gadā – 71,89 %, 2002. gadā – 71,51 % un 2006. gadā – 60,98 %. Datu avots: CVK.
******* *Estonian National Electoral Committee, www.vvk.ee.*
******** *The Central Electoral Commission of the Republic of Lithuania.*

*82. attēls. Augstākie un zemākie vēlētāju aktivitātes rādītāji 2009. gada pašvaldību vēlēšanās.**

*83. attēls. Augstākie un zemākie vēlētāju aktivitātes rādītāji 2005. gada pašvaldību vēlēšanās tagadējo pašvaldību teritorijās.**

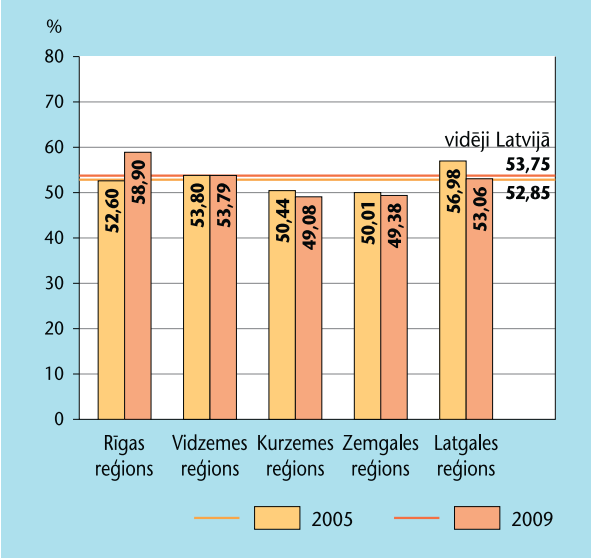
* Datu avots: CVK.

85. attēlā atspoguļota vēlētāju aktivitāte visās pašvaldībās 2009. gada pašvaldību vēlēšanās, bet 82. attēlā redzamas pašvaldības ar augstāko un zemāko iedzīvotāju aktivitāti. Salīdzinājumam 83. un 86. attēlā apkopoti arī 2005. gada pašvaldību vēlēšanu aktivitātes dati tagadējās 118 administratīvajās teritorijās.

Datu apkopojums pa reģioniem (skat. 84. attēlu) liecina, ka pēdējās vēlēšanās augstākā vēlētāju aktivitāte bijusi Rīgas plānošanas reģionā, zemākā – Kurzemes plānošanas reģionā, savukārt iepriekš augstākā vēlētāju aktivitāte bija Latgales reģionā. 2009. gadā aktivitātes atšķirības bija lielākas nekā iepriekšējās vēlēšanās.

Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS 2009. gada augustā veiktā pētījuma „Līdzdalību vēlēšanās ietekmējoši faktori" rezultāti liecina, ka Latvijas Republikas pilsoņi, kuri nepiedalījās 2009. gada 6. jūnija vēlēšanās, visbiežāk (19 %) norāda, ka „nav ticības, neuzticas nevienam". Iedzīvotāji minējuši, ka neuzticas valdībai un deputātiem, netic, ka vēlēšanas kaut ko mainīs un kaut kas uzlabosies. Aptuveni desmitā daļa respondentu arī norādījuši, ka „neredz jēgu" dalībai vēlēšanās (12 %), vēlēšanu dienā „nebija dzīvesvietā" (10 %), „nezināja, par ko balsot/nebija, par ko balsot" (10 %) vai tajā laikā „atradās ārpus Latvijas" (9 %).*

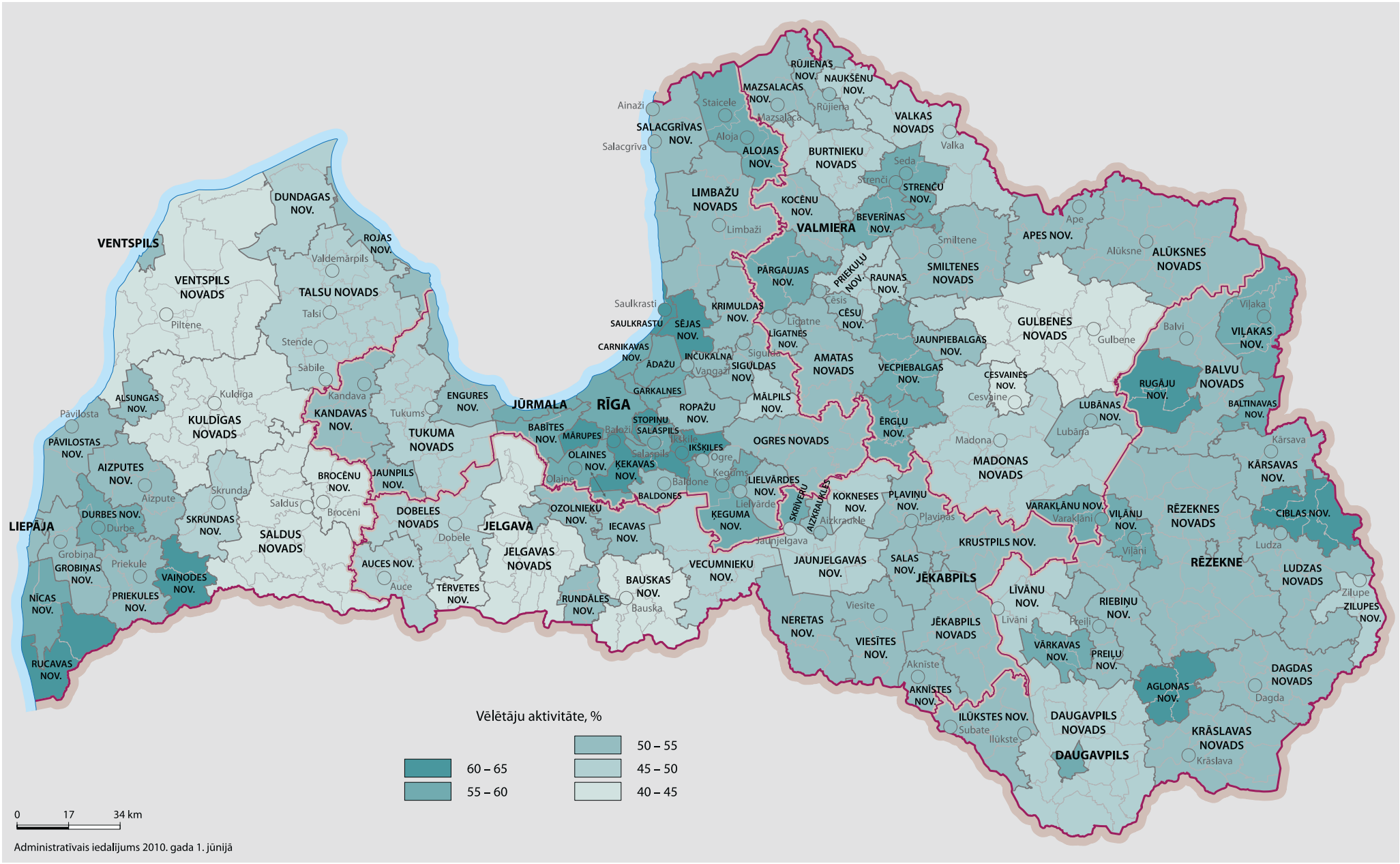
Savukārt visbiežāk (41 %) iedzīvotāji, kuri piedalījās šajās vēlēšanās, to pamatoja ar viedokli, ka tādējādi pilda savu „pilsoņa pienākumu". Aptuveni piektā daļa pilsoņu (21 %) norādīja, ka iemesls, kāpēc viņi piedalījās vēlēšanās, bija „cerība uz labāku nākotni, pārmaiņām". Gandrīz vienlīdz bieži pētījuma dalībnieki nosaukuši arī argumentus „lai ietekmētu novada (pilsētas, pagasta) nākotni" (14 %) un „vēlējās atbalstīt noteiktu partiju/kandidātu" (14 %), kā arī desmitā daļa respondentu norādīja, ka tādā veidā „gribēja paust savu viedokli".*

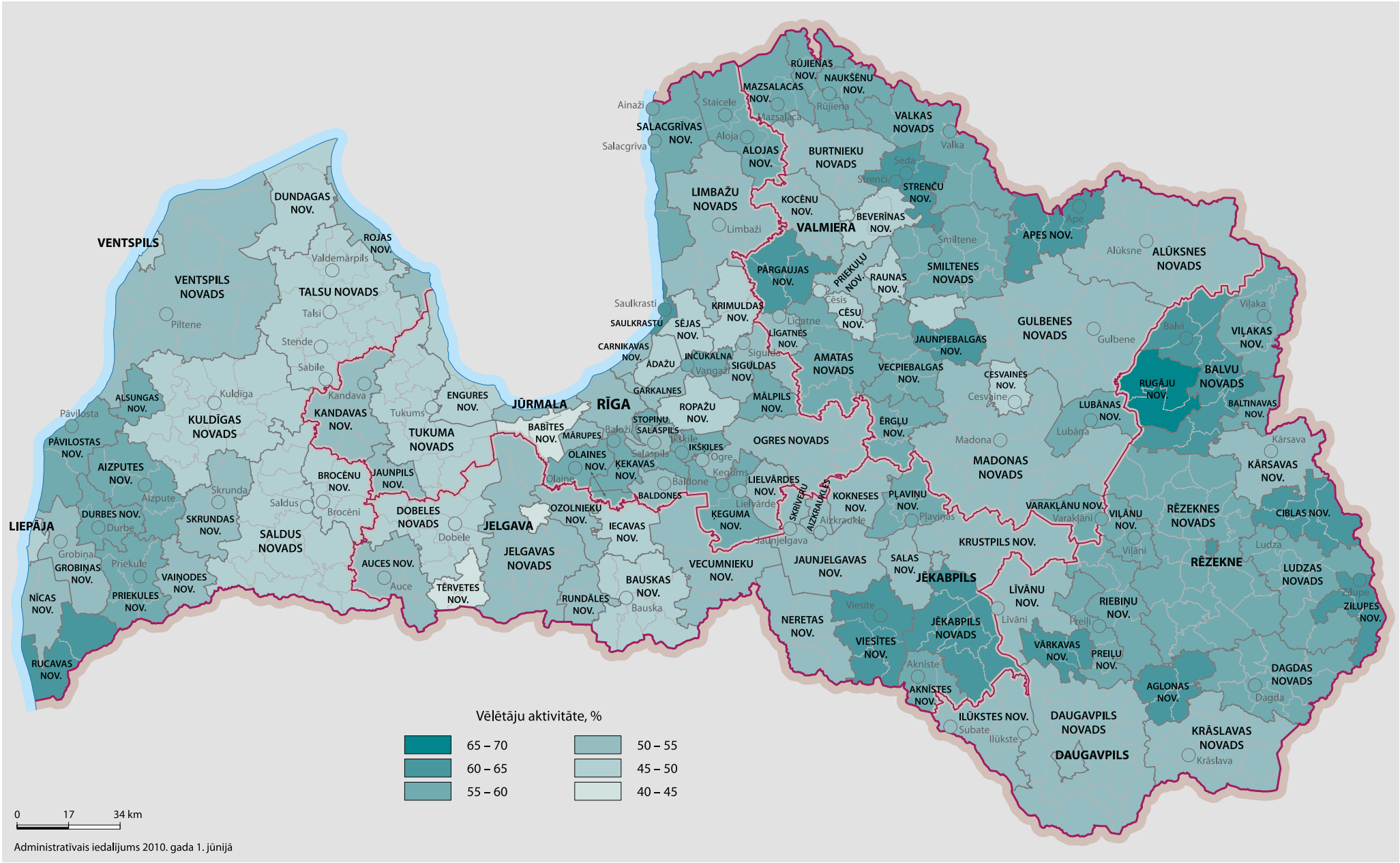

84. attēls. Vēlētāju aktivitāte 2005. un 2009. gada pašvaldību vēlēšanās plānošanas reģionos.

* „Līdzdalību vēlēšanās ietekmējoši faktori." Latvijas iedzīvotāju aptauja. SKDS, 2009. gada augusts, 11.–12. lpp.

* „Līdzdalību vēlēšanās ietekmējoši faktori." Latvijas iedzīvotāju aptauja. SKDS, 2009. gada augusts, 9.–10. lpp.

VENTSPILS
DUNDAGAS NOV.
ROJAS NOV.
VENTSPILS NOVADS
TALSU NOVADS
ALSUNGAS NOV.
KULDĪGAS NOVADS
KANDAVAS NOV.
ENGURES NOV.
TUKUMA NOVADS
PĀVILOSTAS NOV.
AIZPUTES NOV.
BROCĒNU NOV.
JAUNPILS NOV.
DURBES NOV.
SKRUNDAS NOV.
SALDUS NOVADS
DOBELES NOVADS
LIEPĀJA
GROBIŅAS NOV.
VAIŅODES NOV.
AUCES NOV.
JELGAVA
JELGAVAS NOVADS
NĪCAS NOV.
PRIEKULES NOV.
TĒRVETES NOV.
RUCAVAS NOV.
JŪRMALA
RĪGA
BABĪTES NOV.
MĀRUPES
OLAINES NOV.
KEKAVAS NOV.
OZOLNIEKU NOV.
IECAVAS NOV.
RUNDĀLES NOV.
BAUSKAS NOV.
VECUMNIEKU NOV.
BALDONES
STOPIŅU NOV.
SALASPILS
IKŠĶILES
ROPAŽU NOV.
GARKALNES
ĀDAŽU
INČUKALNA
CARNIKAVAS NOV.
SAULKRASTU
SĒJAS NOV.
SIGULDAS NOV.
MĀLPILS NOV.
OGRES NOVADS
ĶEGUMA NOV.
LIELVĀRDES NOV.
SKRĪVERU
AIZKRAUKLES
KOKNESES NOV.
PĻAVIŅU NOV.
SALAS NOV.
JAUNJELGAVAS NOV.
KRUSTPILS NOV.
JĒKABPILS
NERETAS NOV.
VIESĪTES NOV.
JĒKABPILS NOVADS
AKNĪSTES NOV.
ILŪKSTES NOV.
DAUGAVPILS NOVADS
DAUGAVPILS
KRĀSLAVAS NOVADS
DAGDAS NOVADS
AGLONAS NOV.
PREIĻU NOV.
VĀRKAVAS NOV.
LĪVĀNU NOV.
RIEBIŅU NOV.
ZILUPES NOV.
LUDZAS NOVADS
RĒZEKNE
RĒZEKNES NOVADS
CIBLAS NOV.
VIĻĀNU NOV.
VARAKĻĀNU NOV.
KĀRSAVAS NOV.
BALTINAVAS NOV.
VIĻAKAS NOV.
BALVU NOVADS
RUGĀJU NOV.
LUBĀNAS NOV.
MADONAS NOVADS
ĒRGĻU NOV.
CESVAINES NOV.
VECPIEBALGAS NOV.
AMATAS NOVADS
JAUNPIEBALGAS NOV.
GULBENES NOVADS
CĒSU NOV.
LĪGATNES NOV.
KRIMULDAS NOV.
PĀRGAUJAS NOV.
RAUNAS NOV.
PRIEKUĻU NOV.
SMILTENES NOVADS
APES NOV.
ALŪKSNES NOVADS
VALMIERA
BEVERĪNAS NOV.
KOCĒNU NOV.
STRENČU NOV.
BURTNIEKU NOVADS
ALOJAS NOV.
SALACGRĪVAS NOV.
LIMBAŽU NOVADS
VALKAS NOVADS
MAZSALACAS NOV.
RŪJIENAS NOV.
NAUKŠĒNU NOV.
Ainaži
Salacgrīva
Aloja
Staicele
Mazsalaca
Rūjiena
Valka
Seda
Strenči
Limbaži
Smiltene
Ape
Alūksne
Saulkrasti
Cēsis
Līgatne
Sigulda
Vangaži
Inčukalns
Ādaži
Garkalne
Baloži
Ikšķile
Salaspils
Ogre
Kegums
Baldone
Olaine
Jaunjelgava
Aizkraukle
Pļavinas
Varakļāni
Viļāni
Līvāni
Preiļi
Viesīte
Aknīste
Ilūkste
Subate
Krāslava
Dagda
Ludza
Zilupe
Riebiņi
Rēzekne
Viļaka
Balvi
Gulbene
Cesvaine
Madona
Lubāna
Kārsava
Alūksne
Valmiera
Smiltene
Cēsis
Līgatne
Sigulda
Mālpils
Ogre
Kegums
Lielvārde
Aizkraukle
Jaunjelgava
Pļavinas
Krustpils
Jēkabpils
Līvāni
Preiļi
Viesīte
Aknīste
Ilūkste
Subate
Krāslava
Dagda
Ludza
Zilupe
Rēzekne
Viļāni
Varakļāni
Madona
Lubāna
Kārsava
Cesvaine
Gulbene
Balvi
Viļaka
Alūksne
Smiltene
Ape
Valka
Rūjiena
Mazsalaca
Staicele
Aloja
Salacgrīva
Ainaži
Limbaži
Seda
Strenči
Talsi
Ventspils
Valdemārpils
Piltene
Stende
Sabile
Talsi
Kuldīga
Kandava
Tukums
Pāvilosta
Aizpute
Skrunda
Saldus
Brocēni
Dobele
Durbe
Grobiņa
Priekule
Auce
Bauska
Jelgava
Olaine
Baloži
Ikšķile
Salaspils
Ogre
Kegums
Baldone

*86. attēls. Vēlētāju aktivitāte 2005. gada pašvaldību vēlēšanās tagadējo pašvaldību teritorijās.**

* Datu avots: CVK.

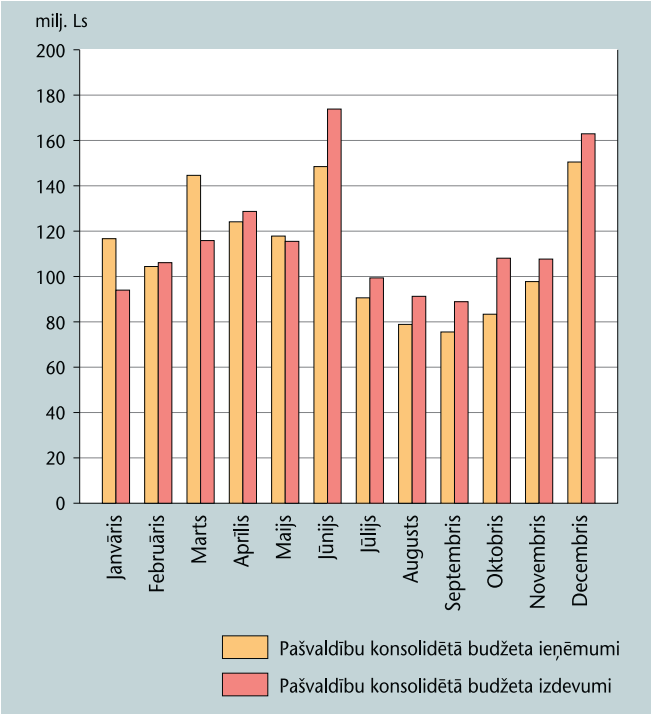
IV PAŠVALDĪBU FINANŠU RĀDĪTĀJU ANALĪZE

Pašvaldību budžetu kopapjoms

Pašvaldību budžeta rādītāji atspoguļo, kādi finanšu līdzekļi savu funkciju, pienākumu un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanai un attīstībai ir pašvaldību rīcībā un kādām jomām tie tiek izlietoti.

Valsts kasē ir izveidota Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskatu (VBPBP) datu bāze. Visas pašvaldības Valsts kasē ik mēnesi iesniedz mēneša pārskatus par budžeta izpildi un pēc audita veikšanas un Valsts kontroles atzinuma saņemšanas – detalizētākus gada pārskatus. Gan konkrētu pašvaldību budžeta pārskati, gan pārskati par visu pašvaldību kopbudžeta izpildi pieejami jebkuram interesentam Valsts kases mājaslapā.* Izmantojot gan ierobežotas pieejas VBPBP datu bāzi, gan publiski pieejamos budžeta datus, šajā izdevumā ir veikta pašvaldību budžetu analīze.

Katras pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta. Šāds sadalījums pastāv kopš pagājušā gadsimta deviņdesmito gadu pirmās puses, šobrīd tas vairs nav situācijai atbilstošs un sarežģī jebkādu analīzi un vērtējumu, kā arī padara necaurspīdīgāku pašvaldību budžeta sistēmu kopumā. Ne vietējo, ne ārvalstu ekspertu ieteikumi mainīt šo savā ziņā tehnisko jautājumu līdz šim nav guvuši atbalstu no atbildīgo un ieinteresēto institūciju puses.

*87. attēls. Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi un izdevumi 2009. gadā pa mēnešiem.**

Dati par pašvaldību konsolidētā budžeta dinamiku redzami 60. tabulā. Līdz 2008. gadam bija vērojams straujš pašvaldību budžeta ieņēmumu un izdevumu pieaugums. Lielāks kļuva gan budžeta ieņēmumu un izdevumu apjoms, gan arī pēc 2005. gada – pašvaldību konsolidētā budžeta īpatsvars valsts konsolidētajā kopbudžetā. Tas nozīmē, ka no 2005. līdz 2008. gadam pašvaldību budžeta pieaugums bija straujāks nekā valsts budžeta pieaugums. 2008. gadā pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumu apjoms bija 1,683 miljardi latu (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus), un tie veidoja 29,4 % no valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumiem. Pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumi bija 1,787 miljardi latu, un tie veidoja 28,5 % no valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumiem.

2009. gadā pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi bija 1,336 miljardi latu, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tie samazinājās par 20,7 % un bija pat zemāki nekā 2007. gadā. Pašvaldību budžeta ieņēmumu samazinājums 2009. gadā bija straujāks nekā valsts budžeta ieņēmumu sarukums un attiecīgi samazinājās pašvaldību budžeta ieņēmumu īpatsvars valsts konsolidētajā kopbudžetā – līdz 28,2 %.

Gads	Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi, milj. Ls	Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi, milj. Ls	Pašvaldību budžeta ieņēmumu īpatsvars valsts konsolidētajā kopbudžetā, %	Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi, milj. Ls	Pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumi, milj. Ls	Pašvaldību budžeta izdevumu īpatsvars valsts konsolidētajā kopbudžetā, %
2004	2522,2	679,0	26,9	2599,6	687,5	26,4
2005	3199,8	805,7	25,2	3297,8	823,4	25,0
2006	4015,6	1032,6	25,7	4070,9	1038,5	25,5
2007	5350,1	1432,4	26,8	5255,4	1457,5	27,7
2008	5727,2	1683,3	29,4	6266,5	1787,3	28,5
2009	4734,7	1335,5	28,2	5626,8	1394,6	24,8

*60. tabula. Valsts konsolidētā kopbudžeta un pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi un izdevumi 2004.–2009. gadā.***

* Valsts kases mājaslapas adrese: *www.kase.gov.lv.*

** Datu avoti: Gada pārskati par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi. Par 2009. gadu – oficiālais mēneša pārskats (2009. gada janvāris–decembris) par konsolidētā kopbudžeta izpildi (ieskaitot ziedojumus un dāvinājumus).

* Datu avots: 2009. gada oficiālie mēneša pārskati par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi (7. tabula).

Pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumi 2009. gadā pārsniedza ieņēmumus, tie bija 1,395 miljardi latu vai gandrīz ceturtā daļa no valsts konsolidētā kopbudžeta.

87. attēlā redzams pašvaldību konsolidētā budžeta 2009. gada ieņēmumu un izdevumu sadalījums pa mēnešiem. Augstākie izdevumi jūnijā saistīti ar pedagogu atvaļinājuma naudas izmaksu. Gada pēdējā mēnesī augstāki tēriņi nekā vidēji gadā ir raksturīga publiskā sektora budžeta iezīme (ne pozitīva). Tomēr jāteic, ka 2009. gada situācija nav salīdzināma ar citiem gadiem. Decembra augstākie ieņēmumi un izdevumi pārskatos saistīti arī ar rajonu pašvaldību reorganizāciju. Gada otrajā pusē pēc reformas, pašvaldībām pārņemot rajonu pašvaldību institūcijas savā pārziņā, attiecīgo pašvaldību budžeta pārskatos tika iekļauti arī bijušo rajona institūciju visa gada ieņēmumi un izdevumi.

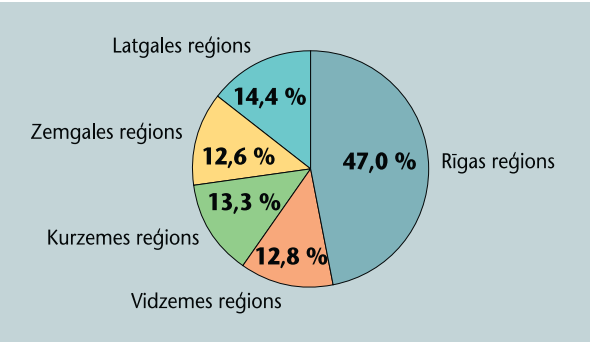
Pašvaldību budžetu ieņēmumi

2009. gadā pašvaldību pamatbudžeta bruto ieņēmumi bija 1499,71 milj. latu,* pamatbudžeta neto ieņēmumi – 1263,73 milj. latu; pašvaldību speciālā budžeta bruto ieņēmumi bija 81,86 milj. latu, neto – 69,08 milj. latu; pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumu apjoms – 1332,80 milj. latu (šeit nav iekļauti ziedojumi un dāvinājumi; skat. 61. tabulu).

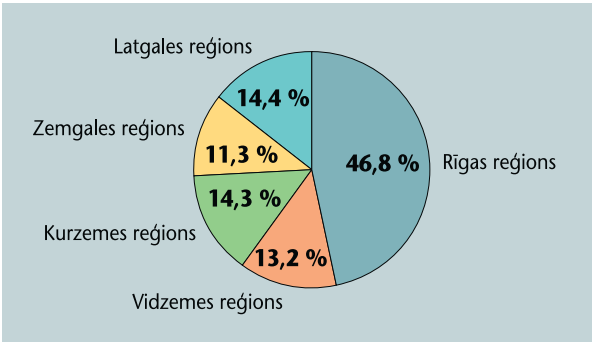
Gads	Pamatbudžeta ieņēmumi, Ls		Speciālā budžeta ieņēmumi, Ls		Pašvaldību konsolidētā budžeta ieņēmumi, Ls
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	
2008	1 798 695 475	1 555 079 965	173 709 845	124 458 275	1 679 538 240
2009	1 499 707 349	1 263 725 244	81 858 801	69 076 599	1 332 801 843

*61. tabula. Pašvaldību pamatbudžeta, speciālā budžeta un konsolidētā budžeta ieņēmumi 2008. un 2009. gadā.**

47 % no pašvaldību pamatbudžeta kopapjoma veido Rīgas reģiona pašvaldību ieņēmumi, 14 % – Latgales reģiona, pa 13 % – Kurzemes, Vidzemes un Zemgales reģiona pašvaldību ieņēmumi (skat. 88. attēlu). Samērā līdzīgs ir arī speciālā budžeta ieņēmumu sadalījums pa reģioniem (skat. 89. attēlu).

*88. attēls. Pašvaldību 2009. gada pamatbudžeta kopējie ieņēmumi sadalījumā pa reģioniem.***

*89. attēls. Pašvaldību 2009. gada speciālā budžeta kopējie ieņēmumi sadalījumā pa reģioniem.***

3.1. pielikumā sniegti pašvaldību budžeta ieņēmumu rādītāji 118 teritorijās. Pēc apjoma lielākie pamatbudžeta ieņēmumi ir Rīgai (2009. gadā – 432,87 milj. latu), mazākie – Rucavas novadam (0,87 milj. latu). Speciālā budžeta apjoms 2009. gadā bija no 25,66 milj. latu (Rīgā) līdz 25 tūkst. latu (Baltinavas novadā).

Galvenās ieņēmumu grupas, kas veido visu pašvaldību pamatbudžeta bruto ieņēmumus (2009. gadā 1499,71 milj. latu), ir nodokļu ieņēmumi, nenodokļu ieņēmumi (to skaitā ieņēmumi no uzņēmējdarbības, īpašuma, pašvaldību un valsts nodevām), maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi, kā arī ārvalstu finanšu palīdzība, valsts budžeta transferti (tai skaitā ieņēmumi no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda, mērķdotācijas), pašvaldību budžeta transferti (skat. 62. tabulu). Nosakot visu pašvaldību pamatbudžeta neto ieņēmumus (2009. gadā 1263,73 milj. latu), no bruto atskaitītas pašvaldību iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā un pašvaldību budžeta transferti (tā, piemēram, mērķdotācijas pedagogu algām kā valsts budžeta transferts tika pārskaitīts rajonu pašvaldībām, bet tālāk kā pašvaldību budžeta transferts – vietējām pašvaldībām).

* Bruto summā ieskaitīti arī pašvaldību transferti un ieņēmumi no pašvaldību izlīdzināšanas fonda, kur lielāko daļu iemaksu veic pašvaldības.

** Aprēķini veikti pēc pašvaldību mēneša (janvāris–decembris) pārskatu kopsummas.

* Datu avoti: Gada pārskats par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi 2008. gadā. Par 2009. gadu – oficiālais mēneša pārskats (2009. gada janvāris–decembris) par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi – pašvaldību konsolidētā budžeta izpilde (7. tabula, bez ziedojumiem un dāvinājumiem).

** Aprēķini veikti pēc pašvaldību mēneša (janvāris–decembris) pārskatu kopsummas.

Pamatbudžeta ieņēmumu rādītāji	Izpilde, milj. Ls	% no pamatbudžeta ieņēmumiem (bruto)
Nodokļu ieņēmumi	682,93	45,54
Nenodokļu ieņēmumi	27,54	1,84
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	99,87	6,66
Ārvalstu finanšu palīdzība	4,48	0,30
Valsts budžeta transferti	517,45	34,50
Pašvaldību budžetu transferti	167,44	11,16
Kopā ieņēmumi (bruto)	**1499,71**	**100,00**

*62. tabula. Pašvaldību pamatbudžeta bruto ieņēmumi 2009. gadā.**

Katras pašvaldības finanšu autonomijas un spējas līmeni raksturo nodokļu ieņēmumi. Pašvaldības saņem ieņēmumus no četriem nodokļiem – nekustamā īpašuma nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa, izložu un azartspēļu nodokļa un dabas resursu nodokļa. Tie visi ir valsts nodokļi.** Pašvaldību pamatbudžetos ienāk ieņēmumi no nekustamā īpašuma nodokļa (viss nodoklis tiek ieskaitīts tās pašvaldības budžetā, kur nekustamais īpašums atrodas), no iedzīvotāju ienākuma nodokļa (2009. gadā atskaitījuma daļa 83 % apjomā nonāca tās pašvaldības budžetā, kurā ienākumu saņēmējs deklarējis savu dzīvesvietu) un no izložu un azartspēļu nodokļa (25 % no azartspēļu nodokļa nonāk tās pašvaldības budžetā, kur tiek organizēta azartspēle, un 100 % nodokļa no vietēja mēroga izlozēm nonāk tās pašvaldības budžetā, kur izloze organizēta). Pašvaldību speciālajā budžetā tiek ieskaitīti dabas resursu nodokļa ieņēmumi.

2009. gadā nodokļu ieņēmumu apjoms pašvaldību pamatbudžetā bija 682,93 milj. latu, t.i., par 24,8 % mazāk nekā 2008. gadā (908,40 milj. latu), un tie veidoja 45,5 % no pamatbudžeta bruto ieņēmumiem un 51 % no vietējo pašvaldību budžeta kopsummas.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi ir lielākie pašvaldību ieņēmumi, to apjoms 2009. gadā bija 604,91 milj. latu, 2008. gadā – 830,64 milj. latu. Samazinājums sasniedza 27,2 %, turklāt 2009. gadā pašvaldību budžetā ieskaitāmā daļa bija 83 %, bet 2008. gadā – 80 %. Lai gan ekonomikas lejupslīdes laikā palielinās bezdarba līmenis, samazinās atalgojums, kā arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļa pašvaldību budžetā 2010. gadā samazināta līdz 80 %, 2010. gada iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu pašvaldību budžetā prognoze ir augstāka nekā 2009. gadā (saskaņā ar MK 22.12.2009. noteikumiem Nr. 1571 – 657,63 milj. latu) – salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2010. gadā ir palielināta nodokļa likme (2009. gadā – 23 %, 2010. gadā – 26 %), kā arī īstenota virkne jaunu pasākumu: paplašināta iedzīvotāju ienākuma nodokļa bāze, atsevišķām nodarbēm samazināta ar nodokli neapliekamā summa, samazināta attaisnoto izdevumu norma u.c.

Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi 2009. gadā bija 73,04 milj. latu, šī nodokļa ieņēmumus atšķirībā no iedzīvotāju ienākuma nodokļa neietekmēja ekonomikas lejupslīde, un salīdzinājumā ar 2008. gadu tie palielinājās (2008. gadā – 70,68 milj. latu). Jāpiebilst, ka 2008., 2009. un 2010. gadā ir noteikta nekustamā īpašuma nodokļa par zemi maksājumu palielinājuma maksimālā robeža (25 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, ja nav mainīts zemes lietošanas mērķis). Tā kā no 2010. gada nodoklis tiek piemērots arī dzīvokļiem un dzīvojamajām mājām un no 2011. gada likums vairs neparedz par zemi maksājamā nodokļa palielinājuma ierobežojumus, tad sagaidāms, ka pašvaldību ieņēmumi no šī nodokļa pieaugs.

Apskatot atsevišķu pašvaldību budžetus 118 teritoriju sadalījumā (skat. 3.1. pielikumu), redzams, ka 2009. gadā nodokļu ieņēmumu īpatsvars bija no 15 % (Baltinavas, Jaunpiebalgas un Vārkavas novads) līdz 79 % (Garkalnes, Mārupes novads), bet, rēķinot uz vienu iedzīvotāju, nodokļu ieņēmumu amplitūda bija no Ls 101 (Riebiņu novads) līdz Ls 481 (Garkalnes novads). Starp reģioniem visaugstākā pašvaldību finanšu kapacitāte, kas bija ievērojami augstāka par pārējiem reģioniem, raksturoja Rīgas plānošanas reģionu, zemākā – Latgales reģionu (skat. 63. tabulu un 90. attēlu).

Plānošanas reģions	Nodokļu ieņēmumi, milj. Ls	Nodokļu ieņēmumi uz 1 iedz., Ls	Nodokļu ieņēmumu īpatsvars pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumos, %
Rīgas reģions	428,24	389	64
Vidzemes reģions	51,60	220	33
Kurzemes reģions	70,49	235	41
Zemgales reģions	68,93	246	44
Latgales reģions	58,38	172	32

*63. tabula. Nodokļu ieņēmumi pašvaldību pamatbudžetā sadalījumā pa plānošanas reģioniem 2009. gadā.**

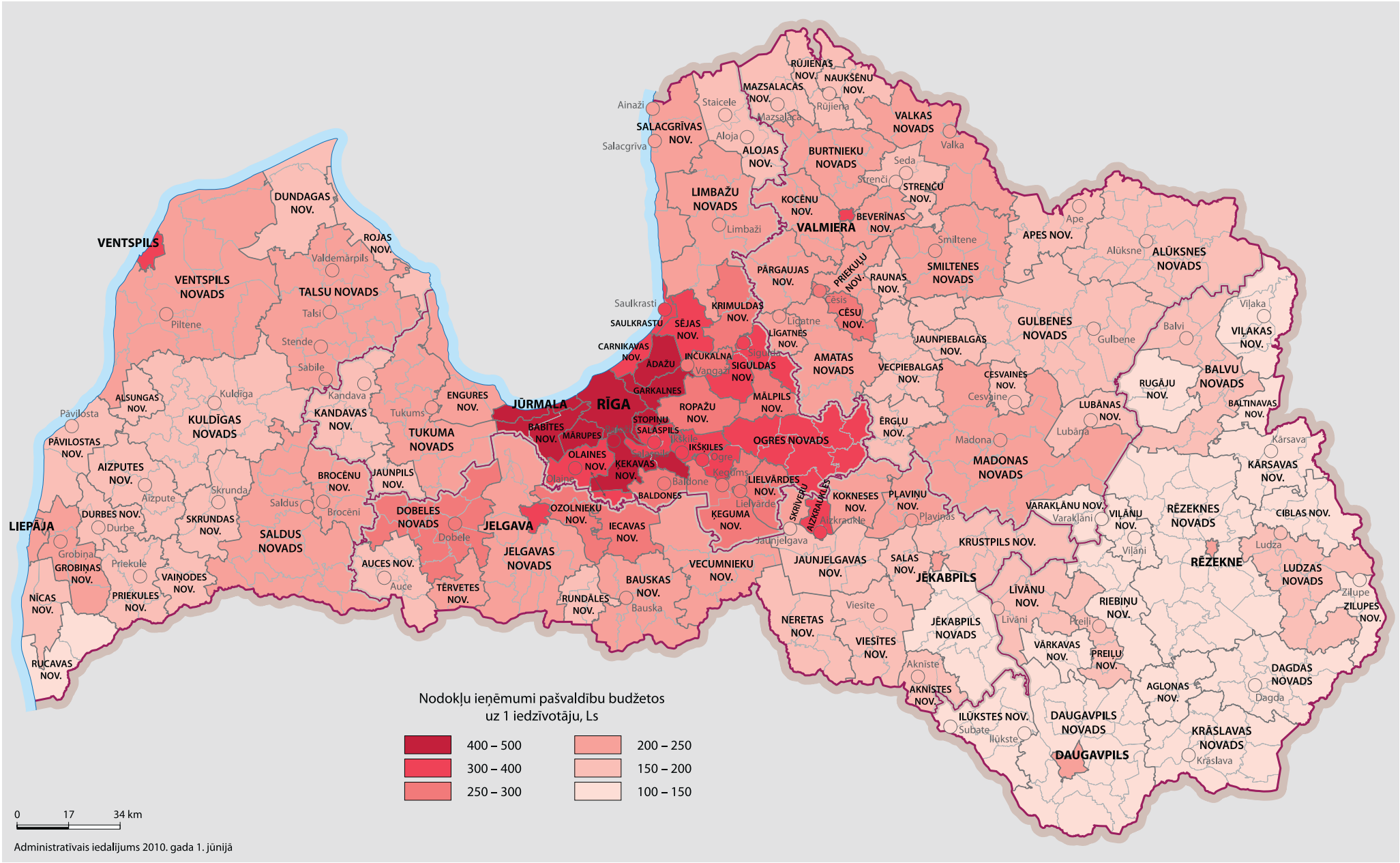
Aiz nodokļu ieņēmumiem nākošais lielākais pašvaldību ieņēmumu īpatsvars bija valsts budžeta transfertiem (517,45 milj. latu), no tiem 409,57 milj. latu bija uzturēšanas izdevumu transferti no valsts budžeta. 14,65 milj. latu valsts budžeta transfertos veidoja kapitālo izdevumu mērķdotācijas, 93,27 milj. latu – valsts budžeta transferti ES struktūrfondu finansēto projektu īstenošanai.

Pašvaldību budžeta transferti (167,44 milj. latu) pamatā bija saistīti ar valsts budžeta transfertu kustību caur rajonu pašvaldībām uz vietējām pašvaldībām.

* Datu avots: 2009. gada oficiālais mēneša (janvāris–decembris) pārskats par konsolidētā kopbudžeta izpildi – pašvaldību pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi (8. tabula).

** Latvijā nav pašvaldību nodokļu.

* Datu avots: Aprēķini pēc pašvaldību mēneša pārskata (2009. gada janvāris–decembris).

90. attēls. Nodokļu ieņēmumi pašvaldību budžetos uz vienu iedzīvotāju 2009. gadā.

Pašvaldību budžetu izdevumi

2009. gadā pašvaldību pamatbudžeta bruto izdevumi bija 1515,70 milj. latu, pamatbudžeta neto izdevumi bija 1279,83 milj. latu, pašvaldību speciālā budžeta bruto izdevumi – 121,37 milj. latu, neto – 112,47 milj. latu, pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumu apjoms bija 1392,30 milj. latu. Pašvaldību izdevumi 2009. gadā pārsniedza gada ieņēmumus (skat. 64. tabulu).

Pašvaldību pamatbudžeta izdevumu pēc ekonomiskās klasifikācijas analīze liecina, ka 2009. gadā 81,9 % bija uzturēšanas izdevumi, 18,1 % – kapitālie izdevumi. Speciālajā budžetā kapitālie izdevumi sasniedza 30,6 %. 2008. gadā kapitālo izdevumu kopapjoms un īpatsvars bija augstāks (pamatbudžetā – 21,4 %, speciālajā budžetā – 44,9 %).*

Izdevumi atlīdzībai 2009. gada pamatbudžeta izdevumos (neto) veidoja 51 % vai tie bija 653,21 milj. latu, speciālajā budžetā vēl 3,06 milj. latu. Salīdzinājumā ar 2008. gadu šīs izdevumu daļas apjoms samazinājās, bet īpatsvars palielinājās (2008. gadā pamatbudžetā izdevumi atlīdzībai bija 773,98 milj. latu – 47 % no neto izdevumiem, 2007. gadā – 608,75 milj. latu; speciālajā budžetā 2008. gadā izdevumi atlīdzībai bija 6,46 milj. latu).

Gads	Pamatbudžeta izdevumi, Ls		Speciālā budžeta izdevumi, Ls		Pašvaldību konsolidētā budžeta izdevumi, Ls
	Bruto	Neto	Bruto	Neto	
2008	1 879 376 614	1 635 943 516	181 853 076	146 917 491	1 782 861 007
2009	1 515 699 555	1 279 832 551	121 373 861	112 467 201	1 392 299 752

*64. tabula. Pašvaldību pamatbudžeta, speciālā budžeta un konsolidētā budžeta izdevumi 2008. un 2009. gadā.***

3.2. pielikumā redzami pašvaldību budžeta izdevumu pēc ekonomiskās klasifikācijas rādītāji 118 teritorijās. Tomēr šeit jāņem vērā, ka 2009. gada rādītāji nav salīdzināmi ar citiem gadiem (izņemot 7 republikas pilsētas, kuras iepriekš neietilpa rajonu sastāvā), jo līdz ar rajonu reorganizācijas procesu pašvaldības, kas pārņēma kādu rajona institūciju, budžeta pārskatos iekļauti attiecīgās institūcijas visa gada budžeta rādītāji.

Pašvaldību pamatbudžeta izdevumi pēc funkcionālajām kategorijām norāda, kādi izdevumi pašvaldībām bijuši dažādās jomās un nozarēs (skat. 65. tabulu). Jāņem vērā, ka šajos izdevumos iekļauti arī pašvaldību transferti un maksājumi pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā (PFIF). Tā, piemēram, funkcionālajā kategorijā „Vispārējie valdības dienesti" (01) ir ne tikai administrācijas izdevumi, bet arī izdevumi maksājumiem PFIF; funkcionālajā kategorijā „Izglītība" (09) izdevumos iekļauts caur rajona pašvaldību veiktais valsts budžeta transferts – mērķdotācijas skolotāju algām u.c.

* Aprēķinam izmantoti neto izdevumi.

** Datu avoti: Gada pārskats par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi 2008. gadā. Par 2009. gadu – oficiālais mēneša pārskats (2009. gada janvāris–decembris) par valsts konsolidētā kopbudžeta izpildi – pašvaldību konsolidētais budžets (7. tabula, bez ziedojumiem un dāvinājumiem).

Kods	Funkcionālā kategorija	Izdevumi, Ls	Izdevumi uz 1 iedz., Ls	Īpatsvars izdevumos, %
01	Vispārējie valdības dienesti	276 769 982	122,8	18,3
02	Aizsardzība	99 419	0,0	0,0
03	Sabiedriskā kārtība un drošība	23 817 179	10,6	1,6
04	Ekonomiskā darbība	150 616 031	66,8	9,9
05	Vides aizsardzība	21 305 267	9,4	1,4
06	Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	117 877 925	52,3	7,8
07	Veselība	19 062 335	8,5	1,3
08	Atpūta, kultūra un reliģija	104 844 768	46,5	6,9
09	Izglītība	679 862 340	301,5	44,9
10	Sociālā aizsardzība	121 444 309	53,9	8,0
	Izdevumi kopā (bruto)	**1 515 699 555**	**672,3**	**100,0**

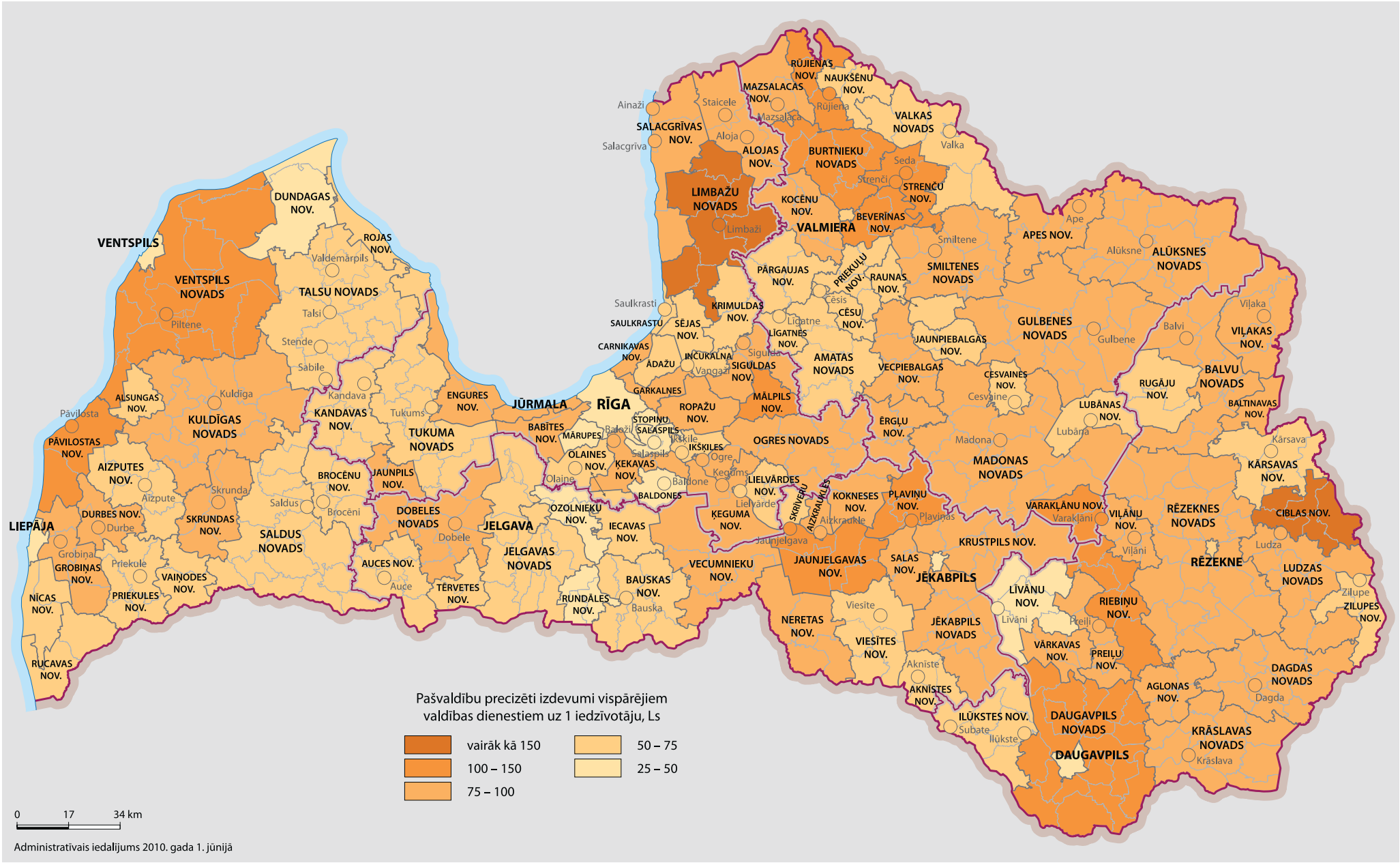
*65. tabula. Pašvaldību pamatbudžeta izdevumi pēc funkcionālajām kategorijām 2009. gadā.**

3.3. pielikumā apkopoti pašvaldību 2009. gada pamatbudžeta izdevumu pēc funkcionālās klasifikācijas rādītāji 118 teritorijās. Šajos rādītājos iekļauti arī pārņemto rajonu pašvaldību institūciju rādītāji.

Tradicionāli pašvaldību apjomā lielākie izdevumi ir izglītībai (44,9 %) – šajos izdevumos iekļauti ne tikai izglītības iestāžu ēku uzturēšanas un saimnieciskie izdevumi, bet ietilpst arī skolotāju algas, kuras tiek finansētas no valsts budžeta mērķdotācijas.

Jau vairākus gadus otra lielākā izdevumu kategorija ir vispārējie valdības dienesti – 2009. gadā tie veidoja 18,3 %. Pat, ja atskaita pašvaldību iemaksas PFIF (68,4 milj. latu) un pašvaldību procentu maksājumus (23,6 milj. latu), šī kategorija administrācijas izdevumiem veidoja 12,2 % no izdevumiem (jāatzīmē gan, ka dažas rajonu pašvaldības vairākus gadus savos pārskatos mērķdotācijas skolotāju algām transfertus iekļāva kā izdevumus šajā (01) kategorijā, nevis kā izglītības izdevumus). Vērtējot atsevišķu pašvaldību izdevumus, valdības dienestu izdevumu kategoriju (koriģētu ar iemaksām PFIF un procentu maksājumiem) zināmā mērā var uzskatīt arī par pašvaldības administratīvās efektivitātes rādītāju – jo augstāki šie izdevumi uz vienu iedzīvotāju vai lielāks to īpatsvars izdevumos, jo zemāka ir pašvaldības administratīvā efektivitāte. 3.3. pielikumā sniegtie dati liecina, ka 2009. gadā republikas pilsētu grupā viszemākā administratīvā efektivitāte ir bijusi Jūrmalā (koriģētie valdības dienestu izdevumi – Ls 89 uz vienu iedzīvotāju, 14 % no izdevumiem), bet augstākā efektivitāte – Daugavpilī un

* Datu avots: aprēķini pēc 2009. gada oficiālā mēneša (janvāris–decembris) pārskata datiem par konsolidētā kopbudžeta izpildi – pašvaldību pamatbudžetu ieņēmumi un izdevumi (8. tabula).

*91. attēls. Pašvaldību precizēti izdevumi vispārējiem valdības dienestiem uz vienu iedzīvotāju 2009. gadā.**

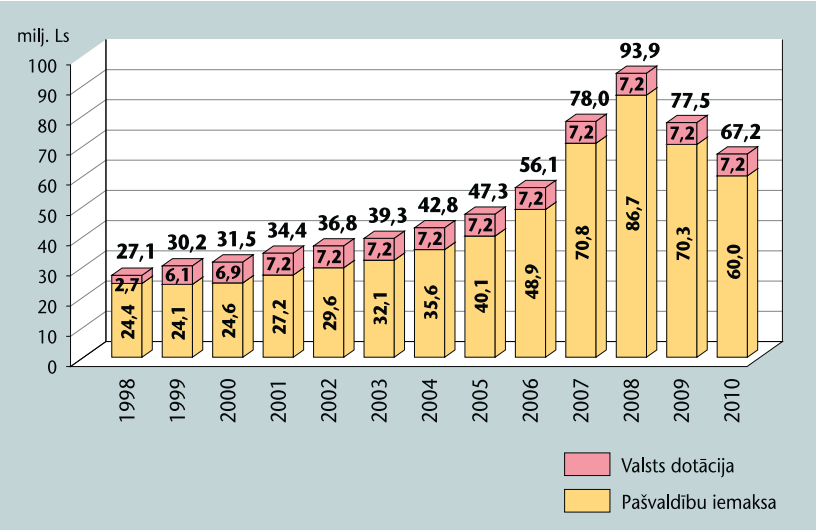
* No funkcionālās kategorijas „Vispārējie valdības dienesti" atskaitīta iemaksa PFIF un procentu maksājumi.

Ventspilī (Daugavpilī – Ls 33 uz vienu iedzīvotāju, 7 % no izdevumiem; Ventspilī – Ls 37 uz vienu iedzīvotāju, 5 % no izdevumiem). Novadu grupā viszemākā administratīvā efektivitāte ir bijusi Limbažu novadā (Ls 215 uz vienu iedzīvotāju, 31 % no izdevumiem). Pavisam bija 14 novadi, kam šie izdevumi uz vienu iedzīvotāju 2009. gadā bija augstāki par Ls 100. Savukārt augstākā efektivitāte bija Mārupes novadā (Ls 33 uz vienu iedzīvotāju, 5 % no izdevumiem), labs rādītājs vērojams arī Ozolnieku novadā (Ls 36 uz vienu iedzīvotāju, 7 % no izdevumiem). Te gan jāņem vērā, ka viena gada augsti izdevumi varētu būt saistīti arī ar kapitālajiem izdevumiem vai investīcijām šajā jomā, taču, ja tendence vērojama vairākus gadus, tad problēma ir darbības efektivitātē (skat. 91. attēlu).

Katras pašvaldības budžeta rādītāju salīdzinājums dinamikā, salīdzinājums ar citām pašvaldībām un sasaiste ar dažādiem naturāliem un rezultātu rādītājiem dod pašvaldībām iespēju analizēt savas darbības efektivitāti.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšana

Latvijā pastāv ievērojamas atšķirības starp pašvaldību finanšu kapacitāti, kas skaidrojamas gan ar objektīviem sociālekonomiskiem, ģeogrāfiskiem un kultūrvēsturiskiem faktoriem, gan ar tādiem, ko rakstura pašvaldību darbības efektivitāte, gan arī ar subjektīviem faktoriem. Arī pašvaldību izdevumu vajadzības ir atšķirīgas – gan nevienādās demogrāfiskās un sociālekonomiskās situācijas dēļ, gan arī ģeogrāfiskā novietojuma un dabas apstākļu dēļ. Tāpēc Latvijā no 1995. gada darbojas pašvaldību finanšu izlīdzināšana. Kopš 1998. gada sistēmu regulē likums „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu", balstoties uz kuru Ministru kabinets ik gadu pieņem noteikumus par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ieņēmumiem un to sadales kārtību. 2009. gadā likumā veikti grozījumi, lai to varētu piemērot reformētajai pašvaldību sistēmai, un 2010. gada aprēķini veikti, balstoties uz šo likumu ar grozījumiem.

92. attēls. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ieņēmumu dinamika pa gadiem (1998.–2009. gadā – faktiskie ieņēmumi, 2010. gadā – MK noteikumos noteiktie).

Eiropas Padomes Ministru komitejas rekomendācija Rec(2005)1 dalībvalstīm par vietējo un reģionālo pašvaldību finanšu līdzekļiem* akcentē, ka „nozīmīgs finanšu izlīdzināšanas līmenis ir priekšnosacījums fiskālās decentralizācijas veiksmei un stabilai vietējai pašvaldībai. Vienlaikus finanšu izlīdzināšana ir priekšnosacījums ekonomiskās stabilitātes un līdzsvarotas, ilgtspējīgas reģionālās attīstības politikas īstenošanas panākumiem." Ņemot vērā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda apjomu, pamatoti var apgalvot, ka šī sistēma ir viens no nozīmīgākajiem reģionālās attīstības instrumentiem Latvijā, kas vērsts uz nelabvēlīgo atšķirību samazināšanu starp pašvaldībām.

Latvijā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēma nodrošina gan pašvaldību ieņēmumu izlīdzināšanu, gan arī izlīdzināšanu atbilstoši atšķirīgām izdevumu vajadzībām.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda (PFIF) līdzekļus veido valsts budžeta dotācija un pašvaldību iemaksas (skat. 92. attēlu). Finanšu izlīdzināšanas fonda apjoms no 27,1 milj. latu 1998. gadā bija pieaudzis līdz 93,9 milj. latu 2008. gadā, bet kopš 2009. gada, līdz ar pašvaldību budžeta apjoma samazināšanos, sarūk arī finanšu izlīdzināšanas fonda apjoms. Turklāt 2009. gadā pirmo reizi fonda faktiskais apjoms nesakrita ar sākotnējo MK noteikumos plānoto fonda apjomu. Faktiskais pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda apjoms bija 77,5 milj. latu, bet sākotnēji plānotais un Ministru kabineta noteikumos noteiktais – 84,1 milj. latu.* Tā kā nepiepildījās iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu prognozes pašvaldībās, ar valsts budžeta likuma grozījumiem tika samazināta izlīdzināšanai izmantotā iedzīvotāju ienākuma nodokļa prognoze, un no tā izriet, ka mazākas par plānoto bija pašvaldību iemaksas fondā un attiecīgi mazākas arī saņemtās dotācijas no fonda.

2010. gadā Ministru kabineta noteikumos noteiktais pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda apjoms ir 67,2 milj. latu.**

* Apstiprinājusi EP Ministru komiteja 2005. gada 19. janvārī 912. ministru vietnieku sanāksmē.

* MK 16.12.2008. noteikumi Nr. 1064 „Noteikumi par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ieņēmumiem un to sadales kārtību 2009. gadā".

** MK 22.12.2009. noteikumi Nr. 1571 „Noteikumi par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ieņēmumiem un to sadales kārtību 2010. gadā".

Kopš 2001. gada, neatkarīgi no tā, vai fonds palielinājies vai samazinājies, valsts budžeta dotācijas apjoms ir nemainīgs – 7 152 897 lati. 2008. gadā, kad fonda apjoms bija vislielākais, pašvaldību iemaksas veidoja 92,3 %, 2009. gadā pašvaldību daļa bija 90,7 %, bet 2010. gadā tā plānota 89,3 % apjomā.

Apjoma ziņā lielākā iemaksas veicēja fondā ir Rīgas pilsētas pašvaldība. 2009. gadā Rīgas iemaksa bija 47,2 milj. latu vai Ls 65,9 uz vienu iedzīvotāju, 2010. gadā plānots PFIF iemaksāt 46,1 milj. latu. 66. tabulā redzama Rīgas iemaksu dinamika PFIF pa gadiem.

Gads	Veiktā iemaksa, milj. Ls	Iemaksa pret visām pašvaldību iemaksām PFIF, %	Iemaksa pret visu PFIF, %
2000	17,8	72,5	56,5
2001	19,3	70,8	56,1
2002	21,0	70,7	57,1
2003	23,0	71,7	58,5
2004	24,6	69,1	57,5
2005	27,3	68,1	57,7
2006	31,5	64,4	56,2
2007	46,5	65,7	59,6
2008	52,6	60,7	56,1
2009	47,2	67,1	60,9
2010	46,1	76,7	68,5

*66. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības iemaksas PFIF.**

dību grupa – pārējās pašvaldības, to skaitā rajoni), pēc četriem demogrāfiskiem kritērijiem (iedzīvotāju skaits, bērnu skaits vecumā līdz 6 gadiem (ieskaitot), bērnu un jauniešu skaits vecumā no 7 līdz 18 gadiem, iedzīvotāju skaits virs darbspējas vecuma), kā arī vēl pēc diviem kritērijiem (bērnu skaits bērnunamos, kas ievietoti tajos līdz 1998. gadam, iemītnieku skaits pansionātos, kas ievietoti tajos līdz 1998. gadam). Pēdējo divu kritēriju iekļaušana izlīdzināšanas sistēmā no 1998. gada bija saistīta ar izmaiņām pašvaldību savstarpējos norēķinos.

Pēc katras pašvaldības vērtēto ieņēmumu un finanšu nepieciešamības salīdzinājuma pašvaldība vai nu veic iemaksu PFIF, vai saņem dotāciju no fonda, vai arī tā nedz maksā, nedz arī saņem, bet ir neitrālā pozīcijā. Latvijas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas savdabīga iezīme un vienlaikus arī trūkums bija tas, ka dotācijas no PFIF saņēma arī rajonu pašvaldības, kurām nebija nekādu savu nodokļu ieņēmumu. Līdz ar to sanāca, ka sistēma nodrošināja gan vietējo pašvaldību izlīdzināšanu, gan arī rajonu pašvaldību finansēšanu.

67. tabulā atspoguļoti pašvaldību vērtētie ieņēmumi pirms izlīdzināšanas un izlīdzinātie ieņēmumi pēc izlīdzināšanas 2009. gadā dažādās pašvaldību grupās saskaņā ar MK noteikumos plānoto.

Saskaņā ar sākotnēji plānoto atšķirība starp ieņēmumiem uz vienu iedzīvotāju pirms izlīdzināšanas vietējo pašvaldību lauku grupā bija 8,6 reizes, bet pēc izlīdzināšanas – 2,4 reizes, pilsētu grupā pirms izlīdzināšanas – 2 reizes, pēc izlīdzināšanas – 1,6 reizes. Tas apliecina, ka šī sistēma paredz daļēju finanšu izlīdzināšanu. Izvērtēt to, vai šāds izlīdzināšanas līmenis ir vai nav pietiekams, ir sarežģīti. 2009. gada pirmajā pusē pirms administratīvi teritoriālās reformas noslēguma 57 pašvaldības veica iemaksas PFIF, 65 bija neitrālas, bet 431 saņēma dotāciju (to skaitā 26 rajonu pašvaldības).

Tā kā 2009. gadā faktiskā iedzīvotāju ienākuma nodokļu ieņēmumu izpilde bija mazāka nekā plānots, ar likumu „Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2009. gadā”"* pašvaldību iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu prognoze no 664 milj. latu tika samazināta līdz 621,67 milj. latu. Un attiecīgi kopš 2009. gada 1. jūlija pašvaldības veica iemaksas finanšu izlīdzināšanas fondā atbilstoši samazinātajai prognozei, tāpat arī dotāciju noteikšanā izmantoja samazināto prognozi.

Pašvaldību grupa	Vērtētie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju pirms izlīdzināšanas				Izlīdzinātie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju pēc izlīdzināšanas			
	Min, Ls	Max, Ls	Atšķirība, reizes	Vidēji, Ls	Min, Ls	Max, Ls	Atšķirība, reizes	Vidēji, Ls
Rajoni	-	-	-	-	26 (Gulbenes raj.)	68 (Madonas raj.)	2,6	42
Republikas pilsētas	230 (Daugavpils)	452 (Jūrmala)	2,0	390	246 (Daugavpils)	394 (Jūrmala)	1,6	-
Pārējās vietējās pašvaldības	71 (Goliševas pag.)	609 (Garkalnes nov.)	8,6	259	194 (Gārsenes pag.)	461 (Garkalnes nov.)	2,4	-

*67. tabula. 2009. gadā sākotnēji plānotie vērtētie ieņēmumi pirms un pēc izlīdzināšanas.***

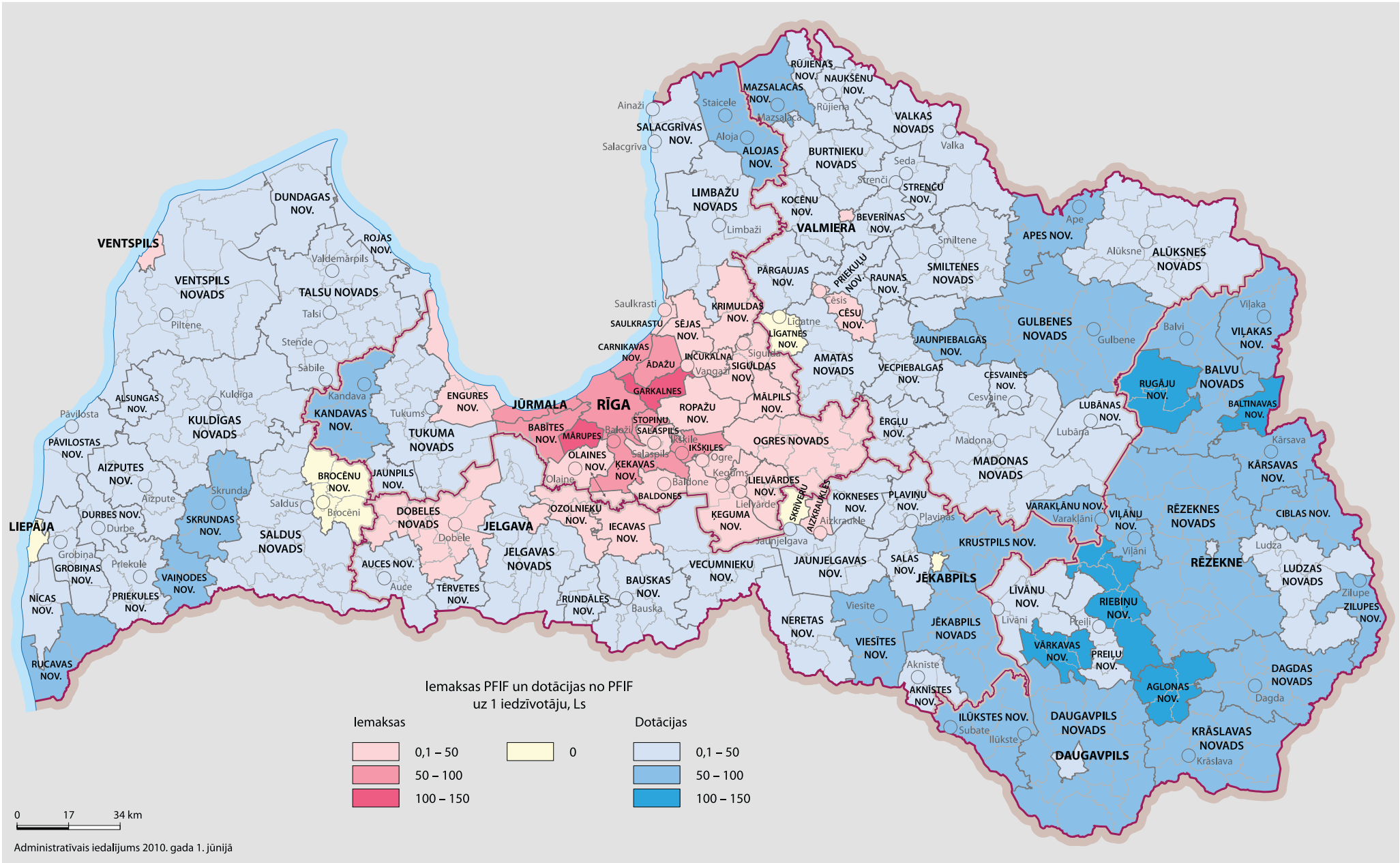
Pašvaldību finanšu izlīdzināšana 2009. gadā

Pašvaldību vērtētos ieņēmumus izlīdzināšanas aprēķiniem nosaka kā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu un nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu prognožu summu. 2009. gadā sākotnējās nodokļu ieņēmumu prognozes bija 735,37 milj. latu, to skaitā 664 milj. latu ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa un 71,37 milj. latu nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi.***

No 1998. līdz 2009. gadam izmantotajā pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmā pašvaldību atšķirīgo izdevumu nepieciešamību noteica pēc pašvaldības grupas (pilsētu grupa – 7 republikas pilsētas un lauku pašval-

* Datu avots: par 2000.–2008. gadu un 2010. gadu ikgadējie MK noteikumi par PFIF ieņēmumiem un to sadales kārtību, par 2009. gadu – faktiskā izpilde.
** Avots: aprēķini pēc PFI datiem MK noteikumos.
*** MK 16.12.2008. noteikumi Nr. 1064.

* Pieņemts Saeimā 2009. gada 16. jūnijā.

VENTSPILS
DUNDAGAS NOV.
ROJAS NOV.
VENTSPILS NOVADS
TALSU NOVADS
PĀVILOSTAS NOV.
ALSUNGAS NOV.
KULDĪGAS NOVADS
KANDAVAS NOV.
TUKUMA NOVADS
ENGURES NOV.
JŪRMALA
RĪGA
BABĪTES NOV.
MĀRUPES
STOPIŅU NOVADS
ROPAŽU NOV.
GARKALNES
ĀDAŽU
CARNIKAVAS NOV.
SAULKRASTU NOV.
SĒJAS NOV.
INČUKALNA NOV.
SIGULDAS NOV.
KRIMULDAS NOV.
LĪGATNES NOV.
CĒSU NOV.
PĀRGAUJAS NOV.
PRIEKUĻU NOV.
RAUNAS NOV.
SMILTENES NOVADS
VALMIERA
LIMBAŽU NOVADS
KOCĒNU NOV.
BEVERĪNAS NOV.
BURTNIEKU NOVADS
ALOJAS NOV.
SALACGRĪVAS NOV.
MAZSALACAS NOV.
RŪJIENAS NOV.
NAUKŠĒNU NOV.
VALKAS NOVADS
STRENČU NOV.
APES NOV.
ALŪKSNES NOVADS
GULBENES NOVADS
JAUNPIEBALGAS NOV.
AMATAS NOVADS
VECPIEBALGAS NOV.
CĒSVAINES NOV.
MĀLPILS NOV.
OGRES NOVADS
ĒRĢĻU NOV.
MADONAS NOVADS
LUBĀNAS NOV.
RUGĀJU NOV.
BALVU NOVADS
BALTINAVAS NOV.
VIĻAKAS NOV.
KĀRSAVAS NOV.
RĒZEKNES NOVADS
CIBLAS NOV.
LUDZAS NOVADS
ZILUPES NOV.
RĒZEKNE
VIĻĀNU NOV.
VARAKĻĀNU NOV.
KRUSTPILS NOV.
JĒKABPILS
SALAS NOV.
JAUNJELGAVAS NOV.
PLAVIŅU NOV.
KOKNESES NOV.
SKRĪVERU
AIZKRAUKLES
ĶEGUMA NOV.
LIELVĀRDES NOV.
BALDONES
IECAVAS NOV.
OZOLNIEKU NOV.
VECUMNIEKU NOV.
BAUSKAS NOV.
RUNDĀLES NOV.
JELGAVA
JELGAVAS NOVADS
DOBELES NOVADS
AUCES NOV.
TĒRVETES NOV.
BROCĒNU NOV.
JAUNPILS NOV.
OLAINES NOV.
KEKAVAS NOV.
IKŠĶILES
SALASPILS
STOPIŅU NOVADS
LIELVĀRDE
JAUNJELGAVA
AIZKRAUKLE
PLAVIŅAS
MADONA
CĒSVAINE
GULBENE
ALŪKSNE
SMILTENE
VIĻAKA
BALVI
LUDZA
DAUGAVPILS
DAUGAVPILS NOVADS
KRĀSLAVAS NOVADS
AGLONAS NOV.
DAGDAS NOVADS
PREIĻU NOV.
VĀRKAVAS NOV.
LĪVĀNU NOV.
RIEBIŅU NOV.
JĒKABPILS NOVADS
VIESĪTES NOV.
AKNĪSTES NOV.
ILŪKSTES NOV.
NERETAS NOV.
LIEPĀJA
GROBIŅAS NOV.
NĪCAS NOV.
PRIEKULES NOV.
VAIŅODES NOV.
RUCAVAS NOV.
SKRUNDAS NOV.
SALDUS NOVADS
DURBES NOV.
AIZPUTES NOV.
PĀVILOSTAS NOV.
KULDĪGAS NOVADS
Ventspils
Talsi
Kuldīga
Tukums
Jelgava
Dobele
Saldus
Aizpute
Durbe
Priekule
Grobiņa
Liepāja
Rucava
Nīca
Auce
Bauska
Iecava
Olaine
Ogre
Kegums
Baldone
Salaspils
Baloži
Ikšķile
Babīte
Mārupe
Rīga
Jūrmala
Engure
Kandava
Tukums
Brocēni
Jaunpils
Dobele
Aizkraukle
Skrīveri
Plavinas
Madona
Cesvaine
Gulbene
Alūksne
Balvi
Viļaka
Balvu
Rugāji
Baltinava
Kārsava
Ludza
Zilupe
Rēzekne
Viļāni
Varakļāni
Krustpils
Jēkabpils
Līvāni
Riebiņi
Preiļi
Vārkava
Viesīte
Aknīste
Neretas
Salas
Jaunjelgava
Vecumnieku
Bauskas
Rundāles
Ozolnieku
Tērvetes
Aizpute
Skrunda
Saldus
Durbe
Priekule
Grobiņa
Nīca
Rucava
Vaiņode
Pāvilosta
Alsunga
Kuldīga
Sabile
Talsi
Valdemārpils
Piltene
Ventspils
Rojas
Dundaga
Mazsalaca
Rūjiena
Naukšēni
Valka
Seda
Strenči
Limbaži
Staicele
Ainaži
Salacgrīva
Aloja
Valmiera
Smiltene
Cēsis
Līgatne
Sigulda
Vangaži
Inčukalns
Ādaži
Garkalne
Saulkrasti
Sēja
Krimulda
Carnikava
Pārgauja
Priekuļu
Raunas
Apes
Alūksne
Viļaka
Balvi
Gulbene
Jaunpiebalga
Amata
Vecpiebalga
Cesvaine
Madona
Lubāna
Rugāji
Baltinava
Kārsava
Ludza
Zilupe
Rēzekne
Viļāni
Varakļāni
Krustpils
Jēkabpils
Līvāni
Riebiņi
Preiļi
Vārkava
Viesīte
Aknīste
Neretas
Salas
Jaunjelgava
Vecumnieku
Bauskas
Rundāles
Ozolnieku
Tērvetes
Auce
Iecava
Olaine
Ķegums
Baldone
Salaspils
Baloži
Ikšķile
Babīte
Mārupe
Rīga
Jūrmala
Engure
Kandava
Tukums
Brocēni
Jaunpils
Dobele
Aizkraukle
Skrīveri
Plavinas
Madona
Cesvaine
Gulbene
Alūksne
Smiltene
Viļaka
Balvi

Tā rezultātā pašvaldību faktiskās iemaksas fondā un saņemtās dotācijas no tā bija mazākas, nekā sākotnēji plānots.

3.4. pielikumā atspoguļoti vietējo pašvaldību 2009. gada finanšu izlīdzināšanas dati 118 teritorijās. Tie nedaudz atšķiras no pašvaldību budžeta ieņēmumu analīzē atspoguļotajiem datiem, kas balstās uz 2009. gada janvāra–decembra mēneša pārskatiem, jo pēdējos 2009. gada izlīdzināšanas maksājumus pašvaldības vēl saņēma 2010. gada janvārī (kopā 2,2 milj. latu apmērā). Pielikuma tabulā, veicot salīdzinājumu uz vienu iedzīvotāju, izmantoti PMLP dati par iedzīvotāju skaitu 2009. gada 1. janvārī.

Apkopojot visa 2009. gada pašvaldību finanšu izlīdzināšanas datus par 118 teritorijām, redzams, ka summāri 31 pašvaldība veica iemaksas fondā, 5 bija neitrālas, bet 82 saņēma dotāciju no fonda. Deviņu republikas pilsētu grupā piecas pašvaldības (Jelgava, Jūrmala, Rīga, Valmiera un Ventspils) veica iemaksas, divas bija neitrālas (Jēkabpils, Liepāja), bet divas (Daugavpils, Rēzekne) saņēma dotāciju. Dati liecina, ka pirms izlīdzināšanas augstākie vērtētie ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju bija Ls 506 (Garkalnes novads), bet zemākie – Ls 100 (Riebiņu novads) – t.i., pieckārtīga atšķirība. Pēc izlīdzināšanas augstākie izlīdzinātie ieņēmumi bija Ls 385 (Garkalnes novads), zemākie – Ls 201 (Aknīstes un Līvānu novads) – t.i., atšķirība par 1,9 reizēm.

93. attēlā atspoguļotas vietējo pašvaldību faktiskās iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā uz vienu iedzīvotāju, dotācijas no fonda vai pašvaldību neitrālā pozīcija 2009. gadā 118 pašvaldību teritorijās.

Arī rajonu reorganizācijas process 2009. gadā ietekmēja finanšu izlīdzināšanas rādītājus. Tā divu rajonu – Gulbenes un Ventspils rajona – dotācijas ir iekļautas attiecīgi Gulbenes novada un Ventspils novada dotācijās (šie ir rajoni, kur novads izveidots no visa rajona teritorijas). Pārējo 24 rajonu pašvaldību dotāciju kopapjoms 2009. gadā bija 42,39 milj. latu vai 54,7 % no finanšu izlīdzināšanas fonda.

Vērtējot iemaksas apjomu salīdzinājumā ar iedzīvotāju ienākuma nodokļa apjomu vai, rēķinot iemaksu uz vienu iedzīvotāju, augstākie rādītāji pēdējos gados bija Pierīgas pašvaldībās. Tā, piemēram, Garkalnes novada iemaksa fondā 2009. gadā bija Ls 121,6, Mārupes – Ls 100,6, Babītes pagasta – Ls 91,7 uz vienu iedzīvotāju.

Savukārt, apskatot saņemtās dotācijas apjomu uz vienu iedzīvotāju, 93. attēlā uzskatāmi redzams, ka lielākās dotācijas saņem Latgales reģiona pašvaldības. 2009. gadā augstākā dotācija uz vienu iedzīvotāju bija Ls 123 (Vārkavas novads). Apskatot pašvaldību budžeta ieņēmumu datus izdevuma 3.1 pielikumā, redzams, ka divām pašvaldībām (Riebiņu un Vārkavas novads) ieņēmumi no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ir lielāki nekā nodokļu ieņēmumi.

68. tabulā apkopota informācija par summārajām pašvaldību iemaksām un saņemtajām dotācijām sadalījumā pa plānošanas reģioniem, ņemot vērā arī dotācijas rajonu pašvaldībām. Rīgas plānošanas reģions kopumā summāri veica iemaksas fondā, bet pārējie četri reģioni summāri saņēma dotācijas. Kurzemes plānošanas reģionā vienīgā iemaksu veicēja fondā bija Ventspils pilsēta, Vidzemes reģionā – Valmiera un Cēsu novads, Zemgales reģionā – Jelgava, Aizkraukles, Dobeles, Iecavas un Ozolnieku novads, bet Latgales reģionā iemaksas fondā neveica neviena pašvaldība.

Plānošanas reģions	Veikto iemaksu kopapjoms, milj. Ls	Saņemto dotāciju kopapjoms, milj. Ls	Iemaksu/dotāciju saldo, milj. Ls*	Iemaksu/dotāciju saldo uz 1 iedz., milj. Ls*	Reģiona teritorijas attīstības indekss pēc 2009.g. datiem
Rīgas reģions	61,587	11,850	-49,737	-45,10	0,956
Vidzemes reģions	1,431	16,137	14,706	70,52	-0,803
Kurzemes reģions	1,185	11,780	10,595	35,03	-0,701
Zemgales reģions	1,820	12,649	10,828	38,32	-0,508
Latgales reģions	0	23,733	23,733	68,97	-1,164

68. tabula. Iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā un dotācijas no fonda (ieskaitot rajonus) 2009. gadā sadalījumā pa plānošanas reģioniem.

68. tabulas dati liecina, ka vidēji uz vienu iedzīvotāju lielākās dotācijas saņēma Vidzemes reģions, lai gan tas nav reģions ar zemāko attīstības rādītāju. Nobīdes no tiešas sakarības starp indeksu un dotācijas/iemaksas apjomu uz vienu iedzīvotāju ietekmēja daļēji neobjektīvais dotācijas sadalījums rajonu pašvaldībām.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšana 2010. gadā

2009. gada 22. oktobrī Saeima pieņēma grozījumus likumā „Par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu". Ar šiem grozījumiem pastāvošā izlīdzināšanas sistēma pamatā ir saglabāta, bet tā ir piemērota reformētajai pašvaldību sistēmai, kā arī novērsts trūkums, kas saistīts ar neobjektīvu un novecojušu kritēriju izmantošanu aprēķinos. Likuma grozījumi paredz:

- saglabāt divas pašvaldību grupas – republikas pilsētu pašvaldību un novadu pašvaldību grupu. Mainīt finanšu nepieciešamības sadalījumu starp grupām, paredzot, ka republikas pilsētu grupas daļa kopējā pašvaldību finanšu nepieciešamībā ir 47 %, novadu grupas daļa – 53 % (šīs izmaiņas saistītas ar to, ka republikas pilsētu grupai klāt nākušas Jēkabpils un Valmieras pilsētas);
- katras pašvaldības finanšu nepieciešamības noteikšanai visām pašvaldībām izmantot tikai četrus demogrāfiskos kritērijus, izslēgt divus daļēji subjektīvos kritērijus (bērnu skaits bērnunamos, kas tajos ievietoti līdz 1998. gadam un iemītnieku skaits pansionātos, kas tajos ievietoti līdz 1998. gadam);
- aprēķinos lietot kritēriju īpatsvaru, kas noteikts, balstoties uz 2007. gada pašvaldību budžeta datiem. Abām pašvaldību grupām noteikt vienādu kritēriju īpatsvaru;
- visām pašvaldībām noteikt vienādu neizlīdzināmo apakšējo robežu (95 % no finanšu nepieciešamības), pēc kuras aprēķina nepieciešamās izlīdzināšanas fonda dotācijas apjomu katrai pašvaldībai.

* Negatīvs skaitlis – iemaksas pārsniedz dotācijas, pozitīvs skaitlis – dotācijas pārsniedz iemaksas.

Saskaņā ar likumu 2009. gada 22. decembrī pieņemti MK noteikumi Nr. 1571 „Noteikumi par pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda ieņēmumiem un to sadales kārtību 2010. gadā". Tie paredz, ka izlīdzināšanas fonda ieņēmumi plānoti Ls 67 233 891 apmērā, un tos veido:

- dotācija izlīdzināšanas fondā no valsts budžeta – Ls 7 152 897;
- pašvaldību iemaksas izlīdzināšanas fondā – Ls 60 080 994.

3.4. pielikumā atspoguļoti pašvaldību 2010. gada izlīdzināšanas dati, kā to paredz Ministru kabineta noteikumi. Veicot salīdzinājumu uz vienu iedzīvotāju, izmantoti PMLP dati par iedzīvotāju skaitu 2010. gada 1. janvārī.

Saskaņā ar MK noteikumiem 2010. gadā 21 pašvaldība veic iemaksas fondā, 10 ir neitrālas un 87 saņem dotāciju no fonda. Deviņu republikas pilsētu grupā piecas pašvaldības (Jelgava, Jūrmala, Rīga, Valmiera un Ventspils) veic iemaksas fondā, divas ir neitrālas (Liepāja un Rēzekne), bet divas (Daugavpils un Jēkabpils) saņem dotāciju.

69. tabulā sniegtie dati atspoguļo pašvaldību vērtēto ieņēmumu atšķirības pirms un pēc izlīdzināšanas abās pašvaldību grupās. Pirms izlīdzināšanas augstākie vērtētie ieņēmumi ir Ls 532 uz vienu iedzīvotāju un zemākie – Ls 121 uz vienu iedzīvotāju, bet pēc izlīdzināšanas augstākie ieņēmumi ir Ls 439 un zemākie – Ls 244 uz vienu iedzīvotāju. Iespējams, ka, vēl vairāk samazinoties pašvaldību budžeta ieņēmumiem, vajadzētu padziļināt izlīdzināšanas līmeni.

94. attēlā atspoguļotas plānotās pašvaldību iemaksas fondā uz vienu iedzīvotāju, dotācijas no fonda vai pašvaldību neitrālā pozīcija 2010. gadā.

70. tabulā apkopota informācija par plānotajām summārajām pašvaldību iemaksām PFIF un saņemtajām dotācijām sadalījumā pa plānošanas reģioniem 2010. gadā. Līdzīgi kā iepriekšējos gados, tikai Rīgas plānošanas reģions kopumā summāri veic iemaksas fondā, bet pārējie četri reģioni summāri saņem dotācijas no tā. Kurzemes plānošanas reģionā vienīgā iemaksu veicēja ir Ventspils pilsēta, Vidzemes reģionā – Valmieras pilsēta, Zemgales reģionā – Jelgavas pilsēta un Aizkraukles novads, bet Latgales reģionā iemaksas PFIF neveic neviena pašvaldība.

70. tabulas dati liecina, ka vidēji uz vienu iedzīvotāju lielākās dotācijas saņem Latgales reģions un ka pastāv tieša un cieša sakarība starp dotācijas/iemaksas apjomu un reģiona teritorijas attīstības indeksu: jo zemāks attīstības indekss, jo lielāka saņemtā dotācija. Iepriekšējā gadā šajā sakarībā bija nobīdes, jo izlīdzināšanas sistēmā pastāvēja ar rajoniem saistīti daļēji neobjektīvi aprēķini.

Plānošanas reģions	Plānoto iemaksu kopapjoms, milj. Ls	Plānoto dotāciju kopapjoms, milj. Ls	Iemaksu/dotāciju saldo, milj. Ls*	Iemaksu/dotāciju saldo uz 1 iedz., milj. Ls*	Reģiona teritorijas attīstības indekss pēc 2009.g. datiem
Rīgas reģions	56,849	4,140	-52,708	-47,92	0,956
Vidzemes reģions	0,619	13,732	13,112	56,03	-0,803
Kurzemes reģions	1,435	12,169	10,734	35,75	-0,701
Zemgales reģions	1,177	8,580	7,403	26,39	-0,508
Latgales reģions	0	28,612	28,612	84,16	-1,164

70. tabula. Plānotās iemaksas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā un dotācijas no fonda 2010. gadā sadalījumā pa plānošanas reģioniem.

Tā kā ar pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma grozījumiem no izlīdzināšanas aprēķiniem tika izņemti divi kritēriji – bērnu skaits bērnunamos, kas tur ievietoti līdz 1998. gada 1. janvārim, un iemītnieku skaits pansionātos, kas tur ievietoti līdz 1998. gada 1. janvārim, tad, lai nodrošinātu attiecīgu finansējumu par šiem iemītniekiem pašvaldību iestādēs, likuma grozījumi pašvaldībām paredz arī speciālu mērķdotāciju no valsts budžeta, kas tiek aprēķināta, balstoties uz attiecīgo iemītnieku skaitu un noteiktajiem normatīviem – pašvaldībām par bērniem bērnunamos par vienu bērnu, kas tur ievietots līdz 1998. gadam – Ls 6000 un par iemītniekiem veco ļaužu pansionātos un centros par vienu iemītnieku, kas tajos ievietots līdz 1998. gadam – Ls 3000. Šīs mērķdotācijas apjoms 2010. gadā ir Ls 2 565 000.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas attīstība

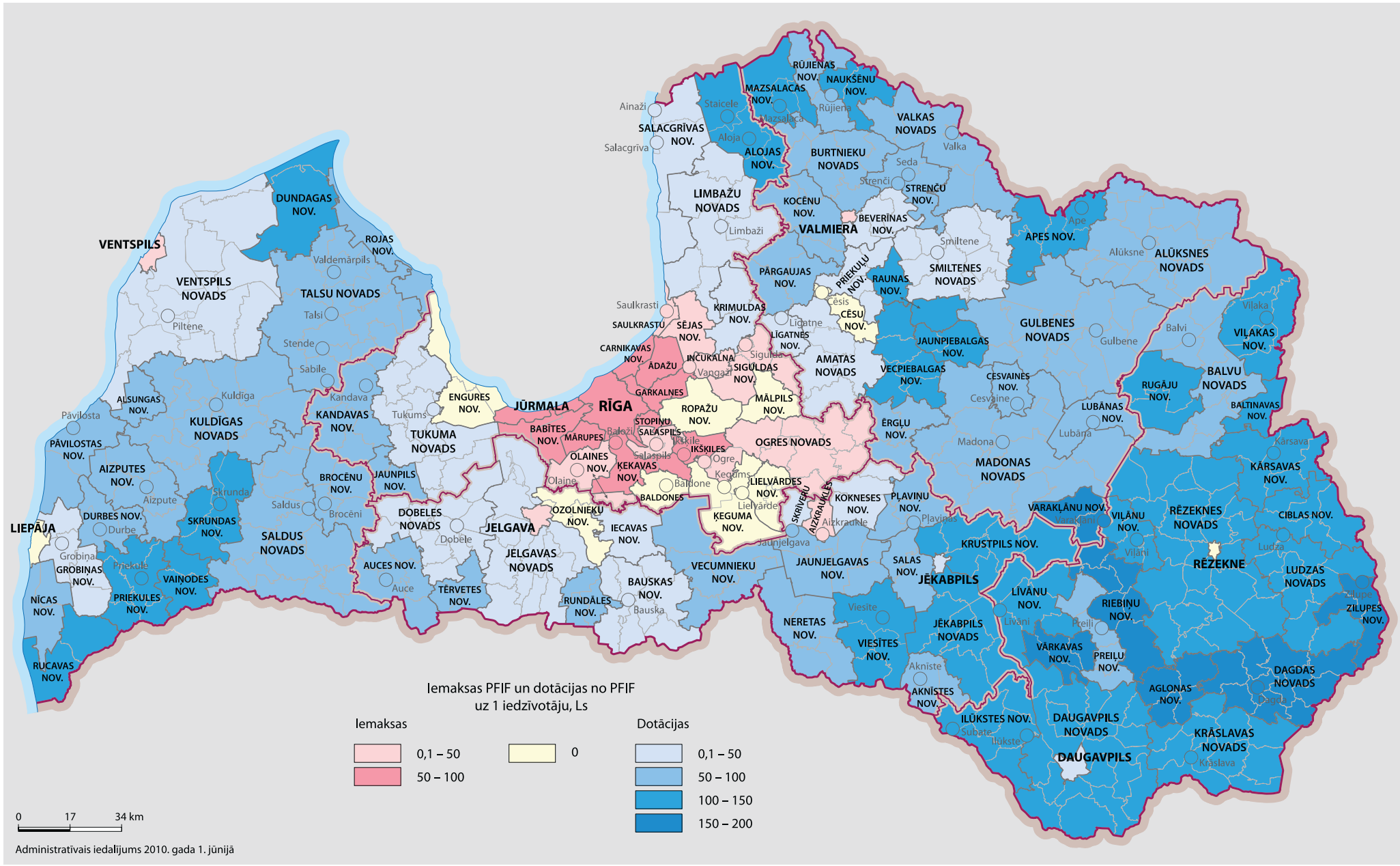
2009. gadā likumā veiktie pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas grozījumi ir pagaidu risinājums tuvākajiem diviem gadiem pēc pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas. Līdz ar grozījumiem likuma pārejas noteikumos noteikts, ka Ministru kabinets līdz 2011. gada 1. janvārim iesniedz Saeimai likumprojektu par pašvaldību finanšu izlīdzināšanu. Tas nozīmē, ka 2010. gada laikā ieinteresētajām pusēm – pašvaldībām, Finanšu ministrijai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai – jāvienojas par jaunas, objektīvas, stabilas, uz Eiropas Padomes rekomendācijās ietvertiem principiem balstītas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas izveidi.

Pašvaldību grupa	Vērtētie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju pirms izlīdzināšanas		Atšķirība, reizes	Vidēji, Ls	Izlīdzinātie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju pēc izlīdzināšanas		Atšķirība, reizes	Vidēji, Ls
	Min, Ls	Max, Ls			Min, Ls	Max, Ls		
Republikas pilsētas	217 (Daugavpils)	431 (Jūrmala)	2,0	378	244 (Daugavpils)	366 (Jūrmala)	1,5	355
Novadi	121 (Zilupes nov.)	532 (Garkalnes nov.)	4,4	256	278 (Ludzas nov.)	439 (Garkalnes nov.)	1,6	308

*69. tabula. 2010. gadā plānotie vērtētie ieņēmumi pirms un pēc izlīdzināšanas.**

* Avots: Aprēķini pēc PFI informācijas MK 22.12.2009. noteikumos Nr. 1571 un pēc PMLP datiem par iedzīvotāju skaitu 2010. gada sākumā.

* Negatīvs skaitlis – iemaksas pārsniedz dotācijas, pozitīvs skaitlis – dotācijas pārsniedz iemaksas.

VENTSPILS
DUNDAGAS NOV.
ROJAS NOV.
VENTSPILS NOVADS
TALSU NOVADS
ALSUNGAS NOV.
KULDĪGAS NOVADS
KANDAVAS NOV.
PĀVILOSTAS NOV.
AIZPUTES NOV.
DURBES NOV.
LIEPĀJA
GROBIŅAS NOV.
NĪCAS NOV.
PRIEKULES NOV.
VAIŅODES NOV.
SKRUNDAS NOV.
RUCAVAS NOV.
SALDUS NOVADS
BROCĒNU NOV.
TUKUMA NOVADS
ENGURES NOV.
JŪRMALA
RĪGA
BABĪTES NOV.
MĀRUPES
OLAINES NOV.
ĶEKAVAS NOV.
BALDONES
OZOLNIEKU NOV.
DOBELES NOVADS
JELGAVA
JELGAVAS NOVADS
IECAVAS NOV.
AUCES NOV.
TĒRVETES NOV.
BAUSKAS NOV.
RUNDĀLES NOV.
VECUMNIEKU NOV.
ROPAŽU NOV.
STOPIŅU NOV.
SALASPILS
IKŠĶILES
OGRES NOVADS
ĶEGUMA NOV.
LIELVĀRDES NOV.
SKRĪVERU
AIZKRAUKLES
JAUNJELGAVAS NOV.
SALAS NOV.
JĒKABPILS
NERETAS NOV.
JĒKABPILS NOVADS
VIESĪTES NOV.
AKNĪSTES NOV.
ILŪKSTES NOV.
DAUGAVPILS
DAUGAVPILS NOVADS
KRĀSLAVAS NOVADS
AGLONAS NOV.
DAGDAS NOVADS
PREIĻU NOV.
VĀRKAVAS NOV.
LĪVĀNU NOV.
RIEBIŅU NOV.
LUDZAS NOVADS
ZILUPES NOV.
RĒZEKNE
RĒZEKNES NOVADS
CIBLAS NOV.
VIĻĀNU NOV.
KRUSTPILS NOV.
VARAKĻĀNU NOV.
KĀRSAVAS NOV.
MADONAS NOVADS
ĒRGĻU NOV.
LUBĀNAS NOV.
CESVAIŅES NOV.
VECPIEBALGAS NOV.
JAUNPIEBALGAS NOV.
GULBENES NOVADS
BALVU NOVADS
BALTINAVAS NOV.
RUGĀJU NOV.
VIĻAKAS NOV.
ALŪKSNES NOVADS
APES NOV.
SMILTENES NOVADS
RAUNAS NOV.
PRIEKUĻU NOV.
CĒSU NOV.
AMATAS NOVADS
SIGULDAS NOV.
MĀLPILS NOV.
LĪGATNES NOV.
INČUKALNA NOV.
ĀDAŽU NOV.
GARKALNES NOV.
CARNIKAVAS NOV.
KRIMULDAS NOV.
SĒJAS NOV.
SAULKRASTU NOV.
PĀRGAUJAS NOV.
LIMBAŽU NOVADS
KOCĒNU NOV.
VALMIERA
BEVERĪNAS NOV.
STRENČU NOV.
BURTNIEKU NOVADS
ALOJAS NOV.
SALACGRĪVAS NOV.
MAZSALACAS NOV.
RŪJIENAS NOV.
NAUKŠĒNU NOV.
VALKAS NOVADS
Ainaži
Salacgrīva
Staicele
Aloja
Mazsalaca
Rūjiena
Valka
Seda
Strenči
Limbaži
Smiltene
Ape
Alūksne
Cēsis
Līgatne
Sigulda
Vangaži
Saulkrasti
Ķekava
Baldone
Olaine
Ikšķile
Salaspils
Ogre
Kegums
Lielvārde
Aizkraukle
Jaunjelgava
Plavinas
Madona
Lubāna
Cesvaine
Gulbene
Balvi
Viļaka
Baltinava
Kārsava
Ludza
Viļāni
Preiļi
Līvāni
Varakļāni
Rēzekne
Krustpils
Jēkabpils
Viesīte
Aknīste
Subate
Ilūkste
Daugavpils
Krāslava
Dagda
Aglona
Zilupe
Riebiņi
Vārkava
Līvāni
Jaunjelgava
Aizkraukle
Skrīveri
Ķegums
Lielvārde
Ogre
Ikšķile
Salaspils
Baloži
Stopiņu
Garkalne
Ropaži
Ādaži
Inčukalns
Sigulda
Līgatne
Cēsis
Priekuļu
Raunas
Smiltene
Pārgauja
Krimulda
Sēja
Saulkrasti
Carnikava
Limbaži
Burtnieku
Kocēni
Valmiera
Beverīna
Strenči
Seda
Valka
Alūksne
Apes
Gulbene
Jaunpiebalga
Vecpiebalga
Cesvaine
Madona
Lubāna
Ērgļu
Mālpils
Amata
Ogres
Ķeguma
Lielvārdes
Skrīveru
Aizkraukles
Kokneses
Plavinu
Varakļānu
Viļānu
Rēzeknes
Ciblas
Kārsavas
Balvu
Rugāju
Baltinavas
Viļakas
Gulbenes
Alūksnes
Smiltenes
Raunas
Priekuļu
Cēsu
Amatas
Siguldas
Mālpils
Līgatnes
Inčukalna
Ādažu
Garkalnes
Carnikavas
Krimuldas
Sējas
Saulkrastu
Pārgaujas
Limbažu
Kocēnu
Valmieras
Beverīnas
Strenču
Burtnieku
Alojas
Salacgrīvas
Mazsalacas
Rūjienas
Naukšēnu
Valkas
Ķekavas
Olaines
Babītes
Mārupes
Stopiņu
Salaspils
Ikšķiles
Ozolnieku
Iecavas
Bauskas
Rundāles
Vecumnieku
Ropažu
Ķeguma
Lielvārdes
Skrīveru
Aizkraukles
Kokneses
Plavinu
Salas
Jaunjelgavas
Neretas
Viesītes
Jēkabpils
Jēkabpils novads
Aknīstes
Ilūkstes
Daugavpils
Daugavpils novads
Krāslavas novads
Aglonas
Dagdas novads
Preiļu
Vārkavas
Līvānu
Riebiņu
Ludzas novads
Zilupes
Rēzekne
Rēzeknes novads
Ciblas
Viļānu
Krustpils
Varakļānu
Kārsavas
Madonas novads
Ērgļu
Lubānas
Cesvaines
Vecpiebalgas
Jaunpiebalgas
Gulbenes novads
Balvu novads
Baltinavas
Rugāju
Viļakas
Alūksnes novads
Apes
Smiltenes novads
Raunas
Priekuļu
Cēsu
Amatas novads
Siguldas
Mālpils
Līgatnes
Inčukalna
Ādažu
Garkalnes
Carnikavas
Krimuldas
Sējas
Saulkrastu
Pārgaujas
Limbažu novads
Kocēnu
Valmieras
Beverīnas
Strenču
Burtnieku novads
Alojas
Salacgrīvas
Mazsalacas
Rūjienas
Naukšēnu
Valkas novads

V TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS INDEKSS

Attīstības gada indekss

Iepriekšējās nodaļās tika apskatīta Latvijas teritoriju attīstība atbilstoši dažādiem rādītājiem. Lai teritorijas varētu salīdzināt atbilstoši vairākiem rādītājiem kopā, jālieto sintētisks rādītājs – indekss, kas sevī ietver dažādus rādītājus.

Latvijā jau desmit gadus dažādu teritoriālo vienību attīstības novērtējumam lieto teritorijas attīstības indeksu. Tā aizsākums un izveidošanas mērķis ir saistīts ar pirmo metodiku potenciālo īpaši atbalstāmo reģionu (teritoriju) noteikšanai, ko 1997. gadā izstrādāja Latvijas Statistikas institūts (LSI). Šīs rangu metodes, pēc kuras 1997. gadā noteica potenciālos īpaši atbalstāmos reģionus 1998.–2000. gada periodam, vienkāršots algoritms bija šāds:

- visas Latvijas administratīvi teritoriālās vienības sakārtoja (ranžēja) atbilstoši dažādiem kompleksā ietvertajiem rādītājiem, piešķirot attiecīgus rangus;
- pēc tam visu rādītāju rangus svēra ar īpašiem rādītāju nozīmīguma koeficientiem un aprēķināja svērto rangu summu katrai teritoriālajai vienībai;
- šīs summas atkal ranžēja, un rezultātā katras teritoriālās vienības rangs parādīja noteiktas teritorijas vietu vispārējas noslāņošanās procesā.*

Rangu metode bija vienkārša un uzskatāma, viegli saprotama lietotājam, deva iespējas salīdzināt dažādas pašvaldības. Taču, kritiski vērtējot rangu metodi, jāatzīst, ka tā, sakārtojot teritorijas pa vietām par katru rādītāju atsevišķi, kā arī atbilstoši apvienotajam rādītājam, ne vienmēr precīzi atspoguļoja reālās atšķirības atbilstoši rādītāju vērtībai. Galvenais trūkums bija tas, ka rangi (ieņemamās vietas) nebija metriski samērojami.

2000. gadā, kad bija nepieciešams noteikt teritorijas ar īpaši atbalstāmās teritorijas statusu jaunam periodam (2001.–2004. gadam), LSI zinātnieki, pilnveidojot iepriekšējo, sagatavoja jaunu metodiku, kas paredzēja dažādu rādītāju standartizāciju ar tam sekojošu teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanu, un 2001. gadā to sāka izmantot.

Standartizētos rādītājus aprēķina no sākotnējiem rādītājiem, kuri izteikti cilvēku, naudas, procentu vai citās reālās vienībās. Standartizācijas rezultātā sākotnējās mērvienības zūd, tādēļ dažādi rādītāji kļūst savstarpēji salīdzināmi. Tehniski to izdara, no konkrētās teritorijas interesējošā rādītāja lieluma atskaitot rādītāja vidējo aritmētisko un dalot ar šī rādītāja standartnovirzi. Tālāk katrai teritorijai var aprēķināt visu aprēķinos izmantoto standartizēto rādītāju svērto aritmētisko vidējo jeb teritorijas attīstības indeksu un sakārtot teritorijas šo indeksu secībā, piešķirot secīgu rangu.

* Vaidere I., Vanags E., Vanags I., Vilka I. „Reģionālā politika un pašvaldību attīstība Eiropas Savienībā un Latvijā". LU Akadēmiskais apgāds, Rīga, 2006. 105.–109. lpp.

Rādītāju standartizāciju veic, izmantojot formulu

$$t = \frac{x - \bar{x}}{s},$$

kur:

t – konkrētā novērojuma objekta (teritorijas) standartizētā vērtība;

x – standartizējamais rādītājs savās specifiskajās mērvienībās konkrētā teritorijā;

$\bar{x}$ – attiecīgā rādītāja aritmētiskais vidējais attiecīgajā teritoriju grupā (aprēķina vai nu kā svērto vidējo, vai kā divu absolūto lielumu attiecību);

s – standartnovirze, variācijas rādītājs, kuru aprēķina ar formulu

$$s = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2 f}{\sum f}},$$

kur f ir statistiskais svars – parasti tas ir iedzīvotāju skaits teritorijā.

Standartizēto rādītāju vērtības aprēķina katram attīstības pamatrādītājam, katrai teritorijai. Teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanai izmantotie statistikas pamatrādītāji un to nozīmīguma svari atspoguļoti 71. tabulā.

Rādītājs	Reģioni, rajoni	Svari Pagasti	Pilsētas
Iekšzemes kopprodukts uz 1 iedz., fakt. cenās, Ls	0,3	-	-
Bezdarba līmenis, %			
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz 1 iedz.	0,15	0,25	0,3
pašvaldību budžetos, Ls	0,1	0,25	0,3
Nefinanšu investīcijas uz 1 iedzīvotāju, Ls	0,1	-	-
Demogrāfiskā slodze	0,1	0,15	0,2
Ekon. aktīvo individ. komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedz.	0,1	-	-
Iedzīvotāju blīvums, cilv./km^2	0,05	0,1	-
Iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējo 5 gadu laikā, %	0,1	0,15	0,2
Zemes vidējā kadastrālā vērtība, Ls/ha	-	0,1	-
Svaru summa	**1,0**	**1,0**	**1,0**

71. tabula. Līdz administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanai lietotie teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanai izmantotie rādītāji un to svari dažādās teritoriju grupās.

Teritorijas attīstības indekss parāda teritoriju augstāku vai zemāku attīstību no vidējā valsts sociālekonomiskās attīstības līmeņa attiecīgajā gadā (ja indekss visām

teritorijām būtu 0, tad valstī starp teritorijām nepastāvētu attīstības atšķirības). Rezultātā teritorijas attīstības indekss ir strukturāls rādītājs, kas parāda, kuras teritorijas atrodas virs vidējā valsts attīstības līmeņa un kuras zem, t.sk. parādot, cik liela ir šo teritoriju attīstības novirze no vidējā valsts līmeņa (pamatā svārstās no +3 līdz -3). Tātad teritorijas attīstības indeksa vērtības pašas par sevi neraksturo attīstības tempa pieaugumu vai samazinājumu, salīdzinot ar iepriekšējo gadu vai citiem fiksētiem periodiem.

Līdz administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanai 2009. gada vasarā teritorijas attīstības indeksu noteica četru teritoriju grupu ietvaros – plānošanas reģionu, rajonu, pilsētu un pagastu grupās. Katrai vietējai pašvaldībai tika noteikts indekss un rangs vai nu pilsētu grupas (republikas pilsētas, rajonu pilsētas, novadi, kuru sastāvā ietilpa pilsēta), vai pagastu grupas (pagasti, novadi, kuru sastāvā neietilpa pilsēta) ietvaros. Pēdējie, pēc 2007. gada datiem aprēķinātie teritorijas attīstības indeksi un rangi par pilsētu, pagastu un rajonu teritorijām pirms reformas, lasāmi šī pārskata 1. pielikumā. Tajā iekļauti arī pēdējie pieejamie dati par šo teritoriju pamatrādītājiem.

No sākotnēji ierobežotas lietošanas – vietējo pašvaldību un rajonu indeksu izmantošanas īpaši atbalstāmās teritorijas statusa piešķiršanai – teritorijas attīstības indeksa izmantošana ir ievērojami paplašinājusies. Teritorijas attīstības indeksu piemēro:

- reģionālās attīstības valsts atbalsta programmas izstrādē;
- atbalsta diferencēšanai Eiropas Savienības fondu līdzfinansēto pasākumu ietvaros;
- Eiropas Savienības, valsts atbalsta un citu finanšu instrumentu ietekmes uz teritoriju attīstību un ekonomiskās efektivitātes novērtēšanā;
- dažādu teritoriju attīstības salīdzināšanā, vērtēšanā, prognozēšanā un cita veida teritoriju attīstības analīzē.

Turklāt kopš 2003. gada papildus teritorijas attīstības indeksam Latvijas mērogā katrai vietējai pašvaldībai tika aprēķināts tās attīstības indekss tikai sava plānošanas reģiona ietvaros, apvienojot visas reģiona pilsētas, pagastus un novadus vienā grupā un izmantojot četrus pamatrādītājus (bezdarba līmeni, iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu apmēru uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetā, demogrāfisko slodzi un iedzīvotāju skaita izmaiņas). Šis rādītājs pamatā izmantojams attīstības plānošanas jautājumu risināšanai reģionā.

Lai noteiktu teritorijas attīstības indeksu administratīvajām teritorijām pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas, Ministru kabinets 2009. gadā pieņēma noteikumus par indeksa aprēķināšanu jaunajām teritorijām atbilstoši jaunajam administratīvi teritoriālajam dalījumam.* 2010. gada maijā Ministru kabinets pieņēma jaunus noteikumus par indeksa aprēķināšanu nākamajam laika posmam.**

* MK 07.04.2009. noteikumi Nr. 319 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām" (kopš 2010. gada maija vairs nav spēkā).

** MK 25.05.2010. noteikumi Nr. 482 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām".

Pēc administratīvi teritoriālās reformas teritorijas attīstības indeksa vērtības aprēķina trīs grupu ietvaros – plānošanas reģioniem (5 teritorijas), republikas pilsētām (9) un novadiem (109). Plānošanas reģioniem indeksa aprēķins nav mainījies – tiek izmantoti tie paši astoņi rādītāji ar iepriekšējiem nozīmīguma svariem (skat. 71. tabulu), bet abām pašvaldību grupām izmanto tikai četrus rādītājus (kādi iepriekš bija pilsētu grupā) un to svarus (skat. 72. tabulu).

Rādītājs	Svari
Bezdarba līmenis, %	0,3
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju pašvaldību budžetos, Ls	0,3
Demogrāfiskā slodze	0,2
Iedzīvotāju skaita izmaiņas pēdējo 5 gadu laikā, %	0,2
Svaru summa	**1,0**

*72. tabula. Teritorijas attīstības indeksa aprēķiniem nepieciešamie rādītāji un to svari novadiem un republikas pilsētām.**

Attīstības indeksa aprēķiniem sākotnējos datus ņem no CSP, Valsts kases, Valsts zemes dienesta un Nodarbinātības valsts aģentūras, izmantojot gan gadā uzkrājušos statistikas rādītājus (IKP, iedzīvotāju ienākuma nodokļa apmērs, nefinanšu investīcijas), gan momenta statistikas rādītājus (demogrāfiskie rādītāji) saskaņā ar stāvokli apskatāmā gada sākumā. Atbilstoši esošajai mainīgajai ekonomiskajai situācijai – lai aprēķinos izmantotu iespējami jaunākus datus – CSP dati par iedzīvotāju skaitu pašvaldību iedalījumā, kas ietekmē visu rādītāju aprēķināšanas aktualitāti, jaunākajos (šajā pārskatā iekļautajos) aprēķinos ir aizstāti ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem. CSP un PMLP datu ticamība ir pietiekami augsta, starpība datos nav liela un izskaidrojama ar metodoloģijas atšķirībām.**

73. tabulā ievietotie plānošanas reģionu attīstības indeksi pēc 2008. un 2009. gada datiem norāda

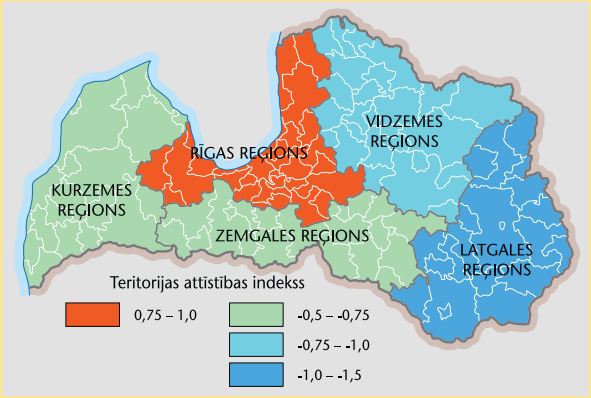
	Teritorijas attīstības indekss			
	pēc 2008.g. datiem		pēc 2009.g. datiem	
Plānošanas reģions	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs
Rīgas reģions	0,989	1	0,956	1
Vidzemes reģions	-0,827	4	-0,803	4
Kurzemes reģions	-0,651	3	-0,701	3
Zemgales reģions	-0,516	2	-0,508	2
Latgales reģions	-1,267	5	-1,164	5

73. tabula. Plānošanas reģionu teritorijas attīstības indekss atbilstoši 2008. un 2009. gada datiem.

* MK 07.04.2009. noteikumi Nr. 319 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām" (kopš 2010. gada maija vairs nav spēkā). MK 25.05.2010. noteikumi Nr. 482 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām".

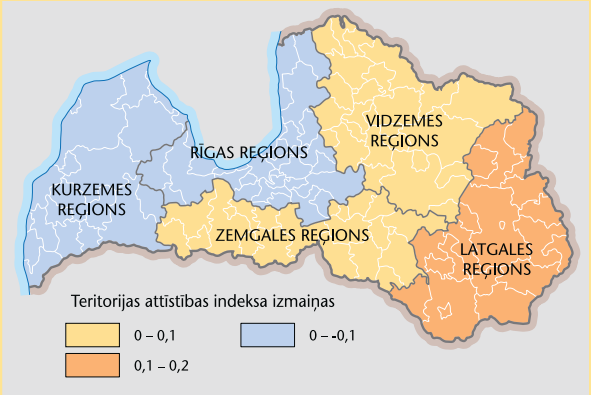
** CSP savā aprēķinā ņem vērā arī pārskata gadam sekojošā gada janvārī reģistrētos jaundzimušos, kuri dzimuši iepriekšējā gadā, turpretī PMLP to nedara.

uz stabilo Rīgas reģiona ievērojami labāko situāciju kā citos reģionos – šis ir vienīgais plānošanas reģions ar pozitīvu attīstības indeksu (skat. arī 95. attēlu).

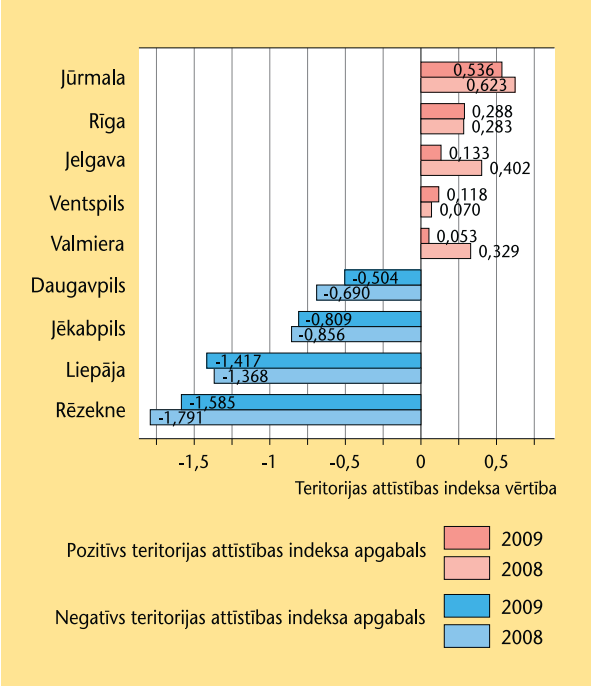
95. attēls. Plānošanas reģionu teritorijas attīstības indekss atbilstoši 2009. gada datiem.

Vidzemes, Zemgales un Latgales reģiona indeksa vērtība 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu nedaudz paaugstinājās, bet Rīgas un Kurzemes reģiona attīstības indeksa vērtība – nedaudz pazemінājās (skat. 96. attēlu). Reģionu rangi šajos pēdējos divos gados nemainījās. Atbilstoši indeksa vērtībai izteikti labākais bija Rīgas reģions, bet vājākais – Latgales reģions. Ja aplūkojam rangus nedaudz ilgākā laika periodā, tad 2007. gadā pozīcijām mainījās Zemgales un Kurzemes reģions (līdz 2007. gadam Kurzemes reģionam bija otrais rangs un Zemgales reģionam – trešais, taču kopš 2007. gada Zemgale rangā atrodas augstāk nekā Kurzeme).*

96. attēls. Plānošanas reģionu teritorijas attīstības indeksa izmaiņas 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu.

97., 100. un 101. attēlā redzami republikas pilsētu attīstības indeksi atbilstoši 2008. un 2009. gada datiem. Abos apskatāmajos gados piecām pilsētām bija pozitīvs attīstības indekss, četrām – negatīvs; augstākais rangs bija Jūrmalai (pirms 2008. gada Rīga rangā atradās augstāk nekā Jūrmala*), zemākais – Rēzeknei, otrs zemākais – Liepājai (šo divu republikas pilsētu zemākās pozīcijas šādā secībā ir nemainīgas kopš 2005. gada, bet 2004. gadā zemākā rangā bija Liepāja). Salīdzinot 2009. un 2008. gada datus, teritorijas attīstības indekss bija paaugstinājies piecām republikas pilsētām – Rīgai, Ventspilij, Daugavpilij, Jēkabpilij un Rēzeknei –, bet pazeminājies četrām – Jūrmalai, Jelgavai, Valmierai un Liepājai (skat. 102. attēlu).

97. attēls. Republikas pilsētu teritorijas attīstības indekss atbilstoši 2008. un 2009. gada datiem.

100. un 101. attēlā redzami novadu teritorijas attīstības indeksi atbilstoši 2008. un 2009. gada datiem. 109 novadu grupā saskaņā ar jaunākajiem, 2009. gada datiem 47 novadiem bija pozitīva attīstības indeksa vērtība (to īpatsvars veido 43 % no novadu skaita) un 62 (57 % novadu) – negatīva indeksa vērtība, bet atbilstoši 2008. gada datiem 46 novadu teritorijām bija pozitīvs indekss. Novadu teritoriju grupā nemainīgi augstākās rangā ir tuvās Pierīgas pašvaldības, savukārt starp teritorijām ar desmit zemākajām attīstības indeksa vērtībām abos gados ir deviņi Latgales reģiona un viens (Varakļānu novads) Vidzemes reģiona novads (skat. 98. un 99. attēlu).

Pārskata 4. pielikuma tabulās vienkopus publicēti plānošanas reģionu, republikas pilsētu un novadu attīstības indeksi un rangi, kas aprēķināti atbilstoši 2008. un 2009. gada datiem.

102. attēlā redzams, kā 2009. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu mainījās novadu teritoriju attīstības indekss – 53 teritorijām indekss paaugstinājās, bet 56 – pazemінājās. Tomēr šeit vēlreiz jāatgādina, ka teritorijas attīstības indekss raksturo teritoriju attīstības līmeni vienā konkrētā gadā un tā uzdevums ir konstatēt katras teritorijas salīdzinošo attīstības līmeni uz visu citu līdzīgu teritoriju fona. Tādēļ, vērtējot teritorijas attīstības indeksa dinamikas rindas, jāatceras, ka tās raksturo vienīgi atsevišķu teritoriju apsteidzošu vai atpaliekošu attīstību, salīdzinot ar visu teritoriju vidējo attīstību,

* Pārskats „Reģionu attīstība Latvijā 2008". VRAA, Rīga, 2009. 133. lpp.

bet pašvaldības vai visas grupas, vai valsts attīstību indeksa dinamika raksturo nepilnīgi. Attiecīgi indeksa skatījums noder, lai vērtētu, kuru teritoriju iedzīvotāji un viņu ievēlētās pašvaldības strādā izdevīgākos, kuras – sarežģītākos apstākļos, lai sadalītu atbalsta finanšu līdzekļus vai noteiktu īpaši atbalstāmās teritorijas.

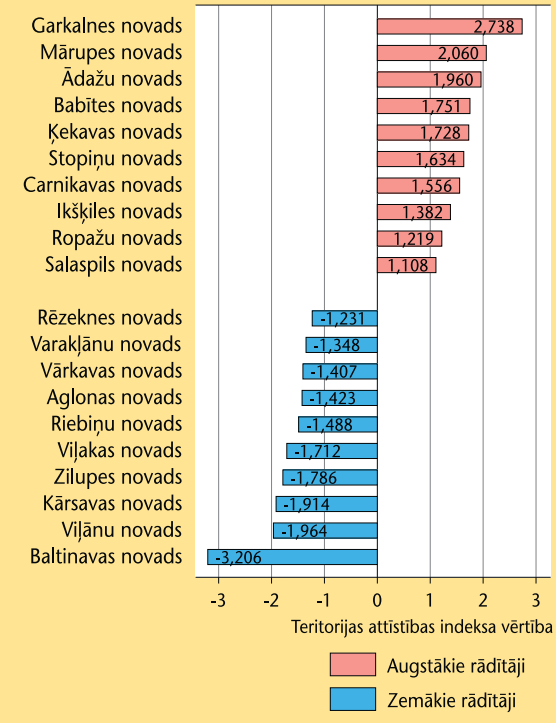
Kā jau iepriekš minēts, viens no teritorijas attīstības indeksa lietojumiem ir valsts atbalsta (līdzfinansējuma) diferenciācija ES fondu finansētos pašvaldību projektos Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta (VSID) īstenošanā. Reģionālās attīstības likums paredz, ka Ministru kabinets nosaka indeksa aprēķināšanas kārtību, tā vērtības, kritērijus un kārtību valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģioniem Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai.

2009. gadā līdz 28. jūlijam spēkā bija MK 30.08.2008. noteikumi Nr. 815 „Noteikumi par kritērijiem valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģioniem Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai". Līdz ar jaunu MK 28.07.2009. noteikumu Nr. 840 „Noteikumi par kritērijiem un kārtību valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģioniem Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai" pieņemšanu, kas attiecas uz jaunajām reformētajām teritorijām, iepriekšminētie MK noteikumi zaudēja spēku. 2009. gada 15. decembrī ar MK noteikumiem Nr. 1488 tika veikti grozījumi vasarā pieņemtajos noteikumos – ar grozījumiem ir samazināts valsts līdzfinansējuma dotācijas īpatsvars.

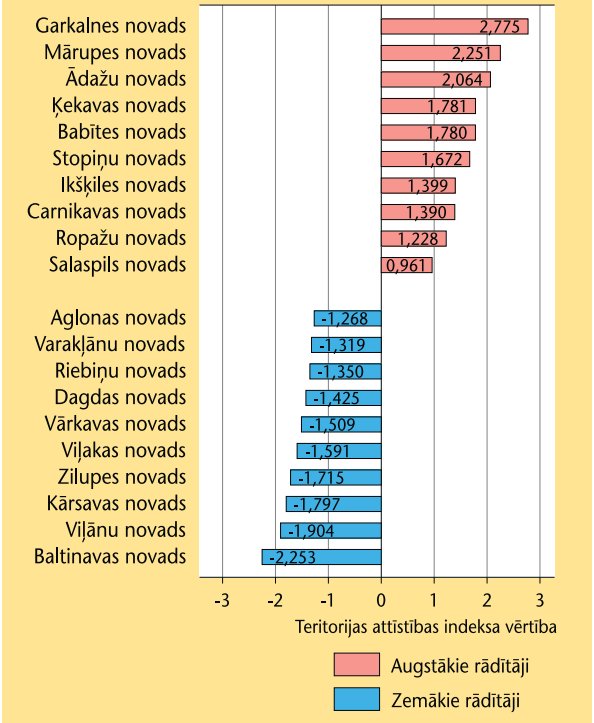
74. tabulā parādīta valsts budžeta dotācija un pašvaldības finansējums ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētajos projektos līdz 2009. gada 30. jūnijam un pēc 2009. gada 30. septembra dažādās teritoriju grupās. Kā redzams, valsts līdzfinansējumu var saņemt visas pašvaldības, bet, jo zemāks ir teritorijas attīstības indekss, jo lielāks ir valsts budžeta dotācijas īpatsvars un, attiecīgi, mazāks pašvaldības finansējuma īpatsvars.

Grupa	Teritorijas attīstības indekss (intervāls)	Valsts budžeta dotācija, %		Pašvaldības finansējums, %	
		Projekta iesniegums iesniegts līdz 2009.g. 30.jūn.	pēc 2009.g. 30.sept.	Projekta iesniegums iesniegts līdz 2009.g. 30.jūn.	pēc 2009.g. 30.sept.
V	-2,000 un zemāks	60	30	40	70
IV	no -1,000 līdz -1,999	50	25	50	75
III	no 0 līdz -0,999	40	20	60	80
II	no 0,001 līdz 0,999	30	15	70	85
I	1,000 un augstāks	20	10	80	90

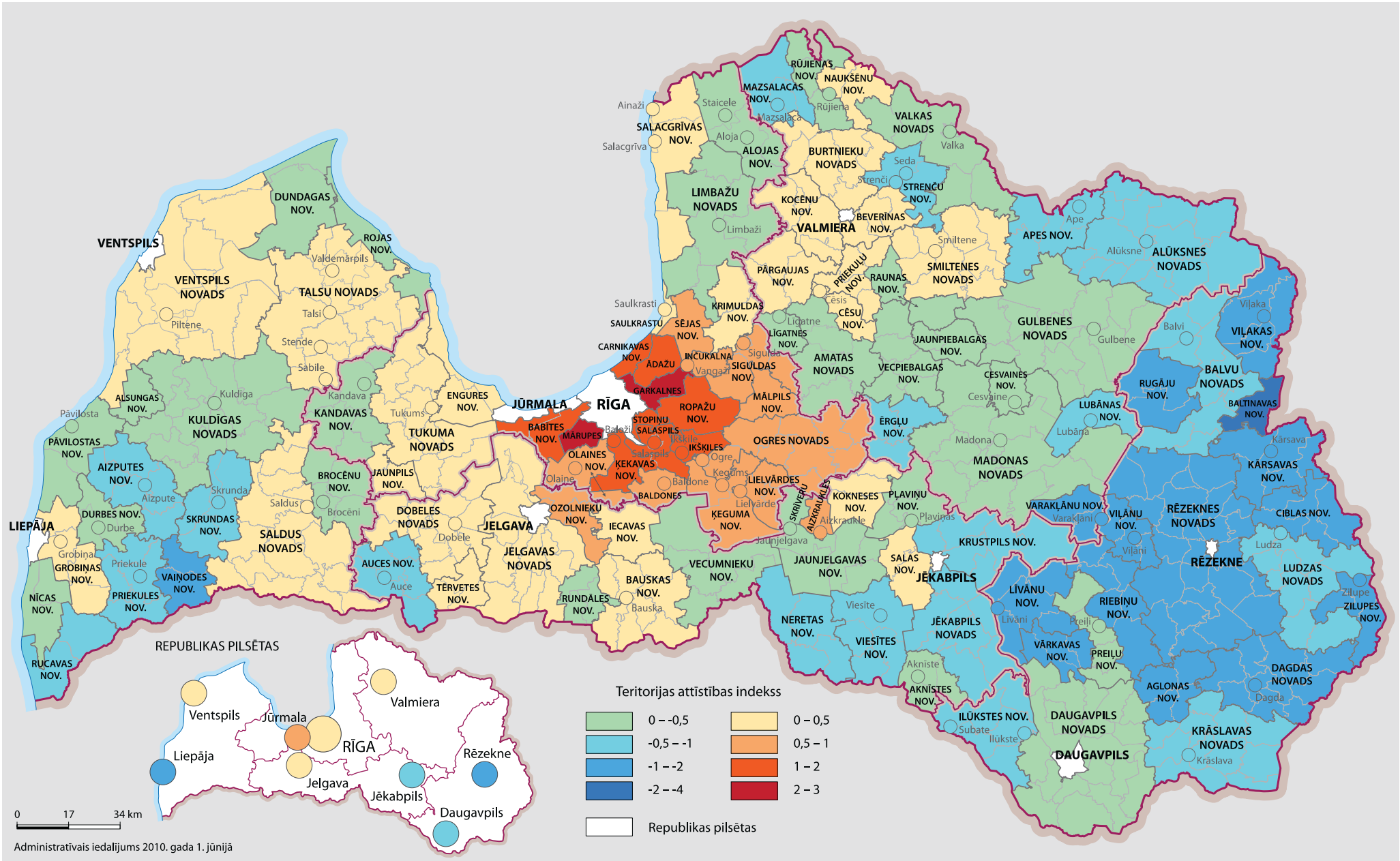
74. tabula. Nacionālā publiskā finansējuma sadalījuma proporcijas starp valsts budžeta dotāciju un pašvaldības (novada, republikas pilsētas) finansējumu, kā arī starp valsts budžeta dotāciju plānošanas reģionam un pašvaldības finansējumu.

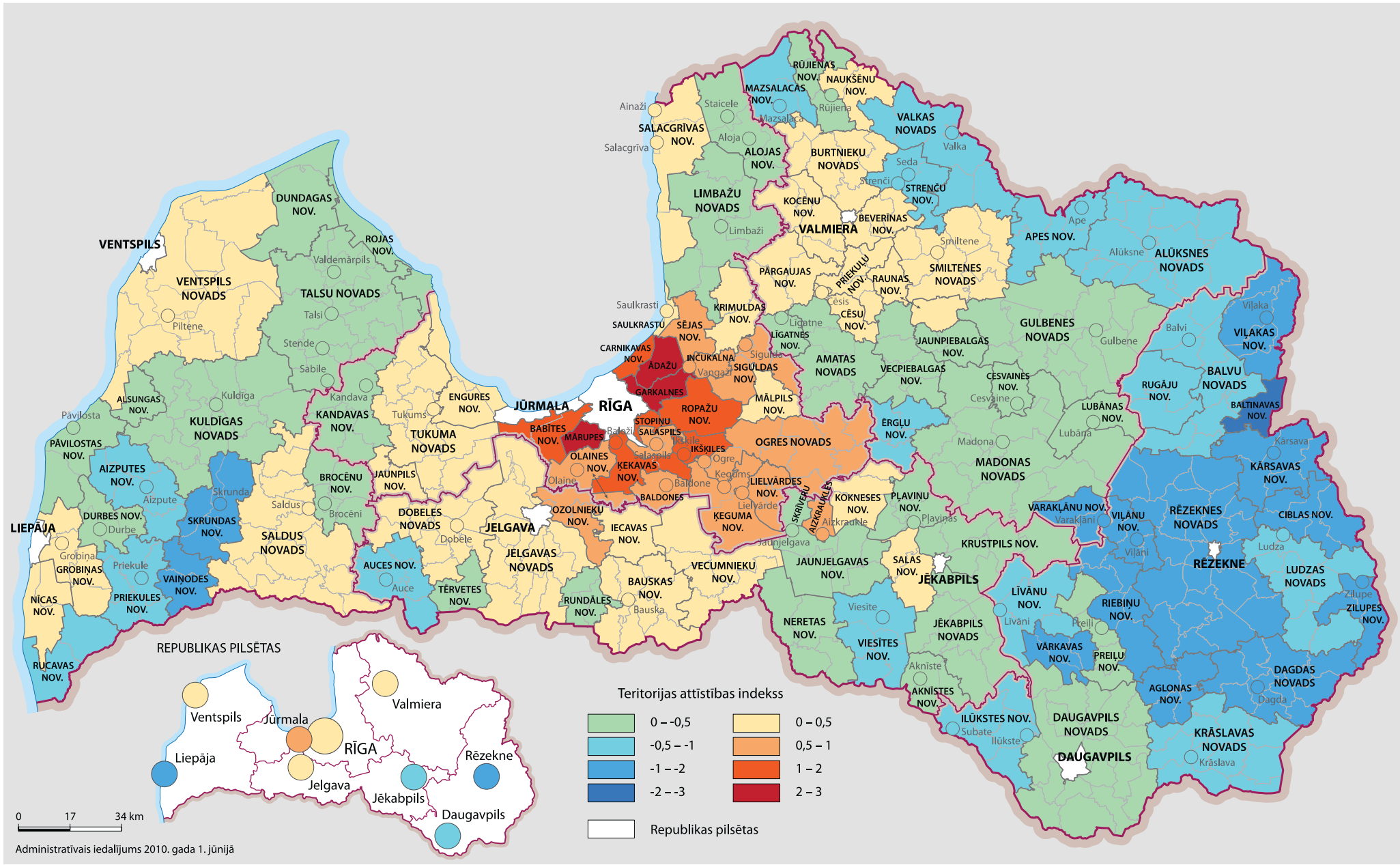
98. attēls. Novadi ar augstākajām un zemākajām teritorijas attīstības indeksa vērtībām atbilstoši 2008. gada datiem.

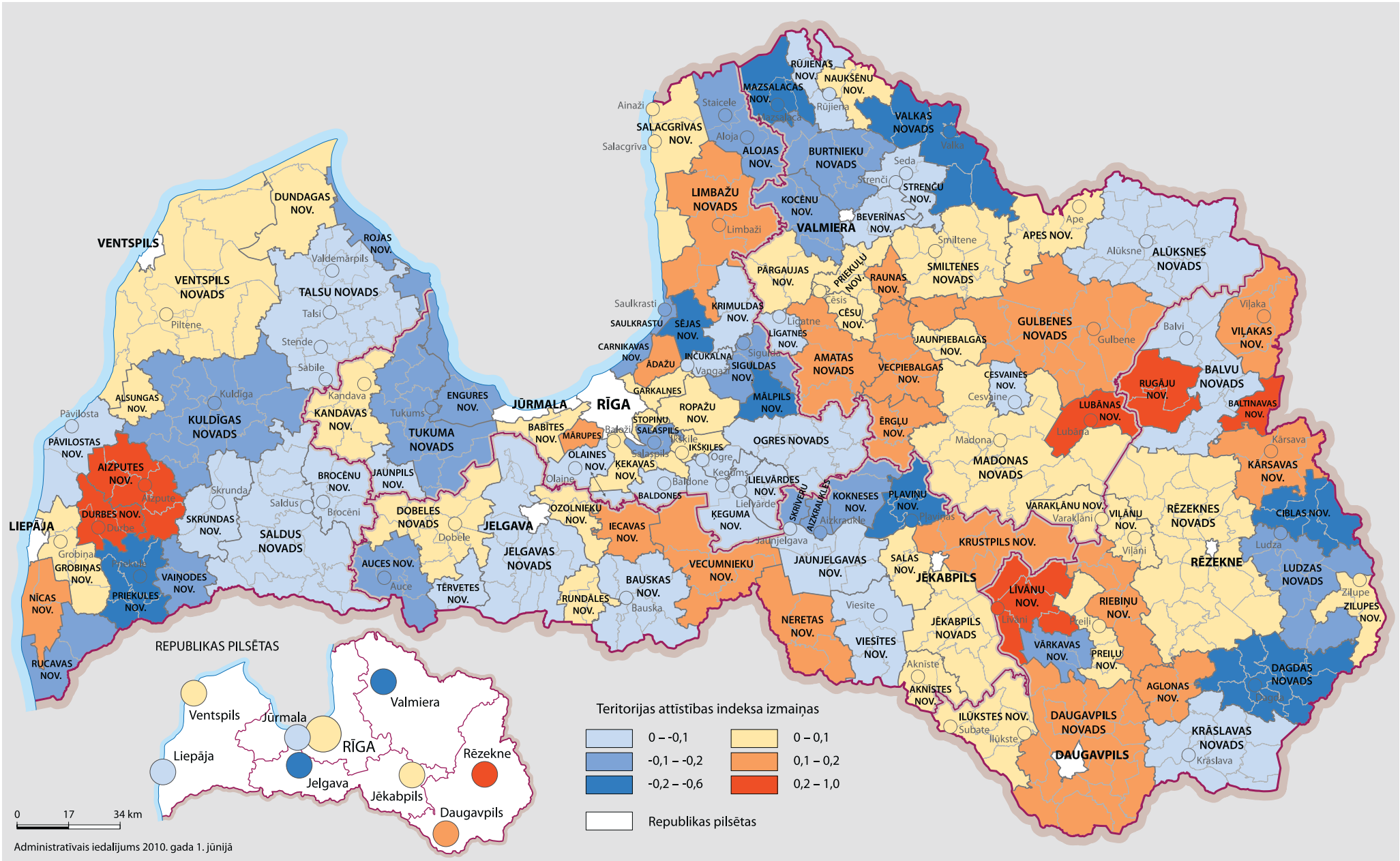
99. attēls. Novadi ar augstākajām un zemākajām teritorijas attīstības indeksa vērtībām atbilstoši 2009. gada datiem.

100. attēls. Novadu un republikas pilsētu teritorijas attīstības indekss atbilstoši 2008. gada datiem.

101. attēls. Novadu un republikas pilsētu teritorijas attīstības indekss atbilstoši 2009. gada datiem.

102. attēls. Novadu un republikas pilsētu teritorijas attīstības indeksa izmaiņas 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu.

Atbildīgā institūcija pieņem lēmumu par valsts budžeta dotāciju, pamatojoties uz tādu teritorijas attīstības indeksu, kāds tas ir bijis projekta iesnieguma iesniegšanas laikā. 2009. gadā teritorijas attīstības indekss bija noteikts MK 07.04.2009. noteikumos Nr. 319 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām".

Ņemot vērā teritorijas attīstības indeksa reālo ietekmi uz pašvaldību projektu finansēm, nenorimst arī diskusija par teritorijas attīstības indeksa pilnveidošanas nepieciešamību. Tā, piemēram, jau kopš teritorijas attīstības indeksa lietošanas sākuma ir izskanējis viedoklis, ka lielākā vērība pievērsta ekonomikas attīstībai, bet nepietiekama – sociālajai sfērai, un nav ņemti vērā dabas apstākļus raksturojošie rādītāji. Cits viedoklis pauž, ka nepietiek tikai ar attīstības līmeni, bet jāredz arī tā izmaiņas, izmaiņu ātrums, virziens, apsteidzoši vai atpaliekoši attīstības tempi.*

Lai pilnveidotu teritoriju attīstības novērtēšanas metodiku, VRAA pasūtījumā tika veikts un 2009. gada jūlijā pabeigts pētījums „Reģionālās politikas un teritoriju attīstības novērtēšanas metodoloģiskie risinājumi".**

Attīstības ķēdes indekss

Tā kā analītiskajā darbā rodas nepieciešamība raksturot teritorijas attīstību dažādā skatījumā – gan statiskā, gan dinamiskā, RAPLM un VRAA līdztekus izmantotajam teritorijas attīstības indeksam ir sagatavojusi teritorijas attīstības ķēdes indeksa aprēķinu. Papildus ieviešot attīstības ķēdes indeksu, lai nejuktu termini, teritorijas attīstības indeksu precīzāk var saukt arī par teritorijas attīstības gada indeksu.

Teritorijas attīstības gada indeksa vērtības neraksturo attīstības tempu, rezultātā neatkarīgi no attīstības tempa pieauguma vai samazinājuma katru gadu saglabājas aptuveni vienāds teritoriju skaits, kurām ir pozitīvs un kurām ir negatīvs indekss. Teritorijas attīstības ķēdes indekss risina šo problēmu, proti, attīstības novērtējumā tiek ievērtēts arī attīstības temps, taču nevis katrai teritorijai atsevišķi, bet katrai teritorijai attiecībā pret iepriekšējo gadu vidējiem rādītājiem valstī. Tāpēc, aprēķinot teritorijas attīstības ķēdes indeksu, pārskata gadam jāizmanto iepriekšējā gada aritmētiskais vidējais un standartnovirze. Tādējādi teritorijas attīstības ķēdes indeksa vērtības atsevišķām teritorijām raksturo nevis vienkāršu attīstības tempu, bet gan to, cik šis attīstības temps ir bijis samērīgs ar iepriekšējā gada attīstības līmeni (vidējais rādītājs). Piemēram, var būt situācija, ka teritorijā gada laikā ir notikusi attīstība, taču attīstības ķēdes indekss ir negatīvs, jo nav sasniegts iepriekšējā gada vidējais attīstības līmenis valstī. Un otrādi – var būt arī situācija, ka teritorijā gada laikā nav notikusi attīstība vai arī ir piedzīvots regress, taču attīstības ķēdes indekss ir pozitīvs, jo attīstības kritums nav bijis tik straujš, lai paslīdētu zem iepriekšējā gada vidējā attīstības līmeņa valstī. Aprēķinot teritorijas attīstības ķēdes indeksu teritoriju grupām kopumā, ķēdes indeksa vērtība (pozitīva vai negatīva) tieši raksturo attīstības pieaugumu vai kritumu.

Šajā pārskatā plānošanas reģionu, republikas pilsētu un novadu attīstības padziļinātai analīzei iekļauti arī attīstības ķēdes indeksi. Attīstības ķēdes indeksa aprēķiniem izmantoti konkrētas teritorijas rādītāji 2009. gadā, savukārt aritmētiskais vidējais teritoriju grupā un standartnovirze 2008. gadā.

Plānošanas reģionu grupā attīstības gada indeksa vidējā vērtība ir nulle, savukārt attīstības ķēdes indekss, kas atspoguļo pārmaiņas attīstībā gada laikā (2008.–2009. gads), ir negatīvs – -0,730 (skat. 75. tabulu).

Rādītāja nosaukums	Vidēji Latvijā 2009 $\bar{x}_9$	Vidēji Latvijā 2008 $\bar{x}_8$	Vidējā novirze $\bar{x}_9-\bar{x}_8$	Standartnovirze s	Standartizētā vērtība $t=\frac{\bar{x}_9-\bar{x}_8}{s}$	Rādītāja nozīmības svars	Attīst. indeksa komponenti un ķēdes indekss
IKP uz 1 iedz. (2007. un 2006.g.)	6493,5	4878,5	1615,0	2043,3	0,790	0,3	0,237
Bezdarba līmenis	12,0	5,1	6,9	1,3	-5,547	0,15	-0,832
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi uz 1 iedz. pašvald. budžetos	265,9	366,3	-100,3	95,2	-1,054	0,1	-0,105
Nefinanšu investīcijas uz 1 iedz.	2151,2	2215,7	-64,4	816,7	-0,079	0,1	-0,008
Demogrāfiskā slodze	513,8	510,3	3,6	10,3	-0,345	0,1	-0,035
Ekonomiski aktīvo individ. komersantu un komercsab. skaits uz 1000 iedz.	30,8	29,4	1,4	12,4	0,113	0,1	0,011
Iedzīvotāju blīvums	34,9	35,1	-0,2	31,2	-0,007	0,05	0,000
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (no 2005. līdz 2010.g. sāk. un no 2004. līdz 2009.g. sāk.)	-2,1	-2,1	0,0	2,7	0,013	0,1	0,001
Kopā attīstības ķēdes indekss							**-0,730**

75. tabula. Plānošanas reģionu attīstības ķēdes indeksa detalizēts aprēķins atbilstoši 2009. gada datiem, salīdzinot ar 2008. gada vidējiem rādītājiem.

* Pārskats „Reģionu attīstība Latvijā 2008". VRAA, Rīga, 2009. 15. lpp.

** VRAA, SIA *Konsorts. http://www.vraa.gov.lv.*

Galvenās attīstības indeksa komponentes valstī, kas noteica teritorijas attīstības ķēdes indeksa negatīvo vērtību, bija bezdarba līmenis un iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju. Bezdarba līmenis valstī pieauga vidēji par 6,9 procentpunktiem, bet iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos samazinājās par 27,4 %.

76. tabulā redzams plānošanas reģionu attīstības ķēdes indekss. Līdzīgi kā ar gada indeksu – Rīgas plānošanas reģionam tas ir pozitīvs, bet pārējiem četriem reģioniem – negatīvs. Ķēdes indeksa vērtība ļauj spriest, ka straujākā lejupslīde ir notikusi Latgales reģionā.

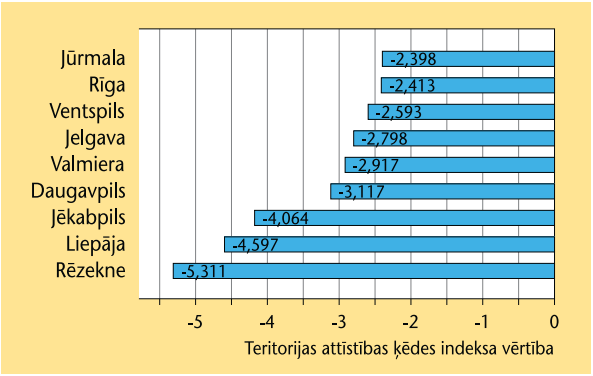
Plānošanas reģions	Teritorijas attīstības ķēdes indeksa vērtība	Rangs
Rīgas reģions	0,383	1
Vidzemes reģions	-1,549	4
Kurzemes reģions	-1,407	3
Zemgales reģions	-1,328	2
Latgales reģions	-2,111	5

76. tabula. Plānošanas reģionu attīstības ķēdes indekss un rangs atbilstoši 2009. gada datiem, salīdzinot ar 2008. gada vidējiem rādītājiem.

Republikas pilsētu attīstības gada indeksa vidējā vērtība atbilstoši izmantotajai metodikai arī ir nulle. Savukārt, attīstības ķēdes indekss republikas pilsētu grupā 2009. gadā, kas aprēķināts salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem 2008. gadā, ir -2,803. Tas rāda visas republikas pilsētu grupas negatīvu attīstību 2009. gadā. Attīstības ķēdes indeksa detalizēts aprēķins republikas pilsētu grupai parādīts 77. tabulā.

103. attēlā redzams, ka visām deviņām republikas pilsētām attīstības ķēdes indekss 2009. gadā bija negatīvs. Šie dati norāda, ka visās republikas pilsētās bija vērojama attīstības lejupslīde – galvenokārt bezdarba līmeņa pieauguma un iedzīvotāju ienākumu samazinājuma rezultātā.

Vērtējot teritoriju attīstību atbilstoši gada indeksam un ķēdes indeksam, atšķiras ne tikai paši indeksi, bet nedaudz arī teritoriju ieņemtās vietas (rangi). Republikas pilsētu grupā pirmo vietu gan atbilstoši attīstības gada indeksam, gan attīstības ķēdes indeksam ieņēma Jūrmala. Pilsētas ar negatīvu attīstības gada indeksu (Daugavpils, Jēkabpils, Liepāja un Rēzekne) saglabāja savas vietas (attiecīgi 6., 7., 8. un 9.) arī atbilstoši attīstības ķēdes indeksam. Ventspilij bija labāks ķēdes indeksa nekā gada indeksa rangs (4. vieta pēc attīstības gada indeksa, 3. vieta pēc ķēdes indeksa), bet Jelgavai bija nedaudz sliktāks ķēdes indeksa rangs (attiecīgi – 3. rangs pēc gada indeksa un 4. rangs pēc ķēdes indeksa).

103. attēls. Republikas pilsētu teritorijas attīstības ķēdes indekss atbilstoši 2009. gada datiem, salīdzinot ar 2008. gada vidējiem rādītājiem.

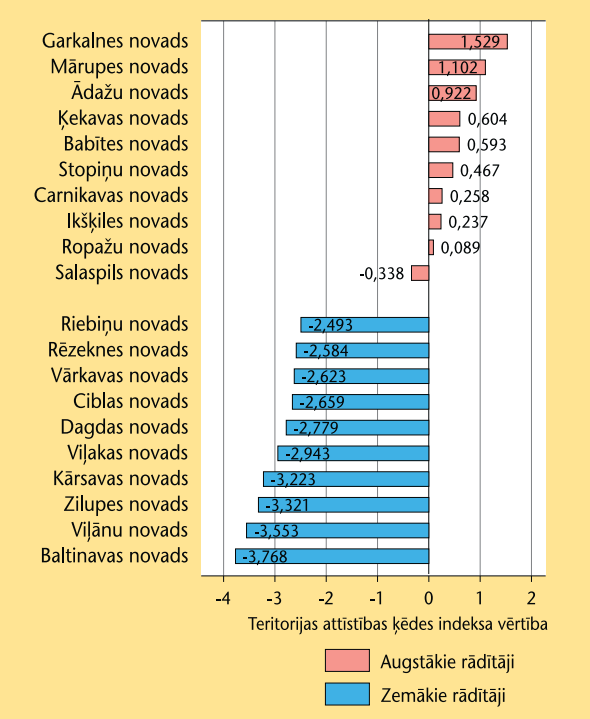
Novadu pašvaldību grupas attīstības ķēdes indekss 2009. gadā, salīdzinot ar vidējiem rādītājiem 2008. gadā, arī bija negatīvs – -1,156, kas raksturo visu novadu pašvaldību grupas negatīvu attīstību 2009. gadā. Novadu grupas attīstības ķēdes indeksa detalizēts aprēķins parādīts 78. tabulā, novadi ar augstāko un zemāko attīstības ķēdes indeksa vērtību redzami 104. attēlā, bet visu novadu attīstības gada un ķēdes indeksi atspoguļoti 4. pielikumā.

Rādītāja nosaukums	Vidēji Latvijā 2009 $\bar{x}_9$	Vidēji Latvijā 2008 $\bar{x}_8$	Vidējā novirze $\bar{x}_9-\bar{x}_8$	Standartnovirze s	Standartizētā vērtība $t=\frac{\bar{x}_9-\bar{x}_8}{s}$	Rādītāja nozīmības svars	Attīst. indeksa komponenti un ķēdes indekss
Bezdarba līmenis	10,7	4,5	6,2	0,9	-7,236	0,3	-2,171
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi uz 1 iedz. pašvald. budžetos	322,0	442,4	-120,4	77,7	-1,548	0,3	-0,465
Demogrāfiskā slodze	514,6	503,9	10,7	15,0	-0,711	0,2	-0,142
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (no 2005. līdz 2010.g. sāk. un no 2004. līdz 2009.g. sāk.)	-2,6	-2,4	-0,2	1,5	-0,128	0,2	-0,026
Kopā attīstības ķēdes indekss							**-2,803**

77. tabula. Republikas pilsētu attīstības ķēdes indeksa detalizēts aprēķins atbilstoši 2009. gada datiem, salīdzinot ar 2008. gada vidējiem rādītājiem.

Rādītāja nosaukums	Vidēji Latvijā 2009 $\bar{x}_9$	Vidēji Latvijā 2008 $\bar{x}_8$	Vidējā novirze $\bar{x}_9-\bar{x}_8$	Standartnovirze s	Standartizētā vērtība $t=\frac{\bar{x}_9-\bar{x}_8}{s}$	Rādītāja nozīmības svars	Attīst. indeksa komponenti un ķēdes indekss
Bezdarba līmenis	13,4	5,7	7,7	2,5	-3,132	0,3	-0,940
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi uz 1 iedz. pašvald. budžetos	207,5	286,5	-78,9	96,5	-0,818	0,3	-0,245
Demogrāfiskā slodze	513,0	516,9	-3,9	33,0	0,119	0,2	0,024
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (no 2005. līdz 2010.g. sāk. un no 2004. līdz 2009.g. sāk.)	-1,6	-1,8	0,3	9,5	0,028	0,2	0,006
Kopā attīstības ķēdes indekss							**-1,156**

78. tabula. Novadu attīstības ķēdes indeksa detalizēts aprēķins atbilstoši 2009. gada datiem, salīdzinot ar 2008. gada vidējiem rādītājiem.

104. attēls. Novadu augstākās un zemākās teritorijas attīstības ķēdes indeksa vērtības atbilstoši 2009. gada datiem, salīdzinot ar 2008. gada vidējiem rādītājiem.

Dati par novadu teritoriju ķēdes attīstības indeksu norāda, ka 2009. gadā tas bija pozitīvs tikai 9 novados, savukārt pārējos 100 novados ķēdes indekss bija negatīvs – tātad kopumā tikai 9 novados bijusi pozitīva attīstība. Visvairāk negatīvo attīstību ietekmēja pieaugušais bezdarba līmenis.

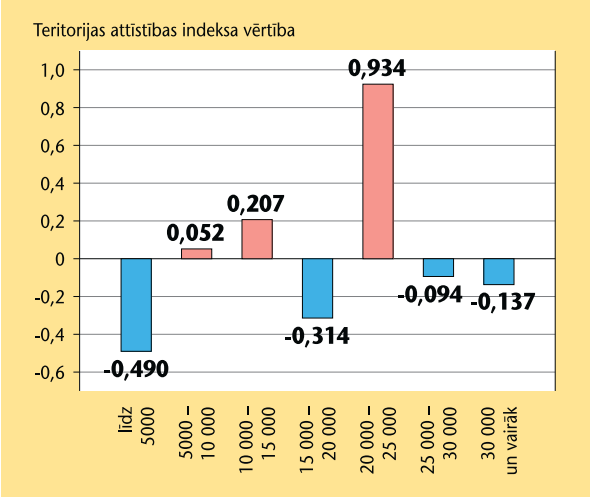
Salīdzinājumā ar teritorijas attīstības gada indeksu galvenā ķēdes indeksa priekšrocība ir tāda, ka ķēdes indekss raksturo teritoriju attīstību divos aspektos, proti, rāda gan salīdzinošu attīstības līmeni teritorijās, gan arī attīstības dinamiku pēdējā gada laikā. Tomēr jāņem vērā, ka ķēdes indekss ir gada indeksu papildinošs, nevis aizstājošs. Tāpēc joprojām aktuāls ir jautājums par teritorijas attīstības indeksa pilnveidošanu. Tā jāsāk, atbildot uz jautājumiem, kādam mērķim indekss nepieciešams un kāds ir tā uzdevums. Iespējams, nevajag meklēt vienu universālu indeksu, par kādu kļuvis 2000. gadā ar ierobežotu mērķi sagatavotais teritorijas attīstības indekss, bet gan dažādiem mērķiem piemērojami atšķirīgi indeksi un to kombinācijas.

Jaunie MK 25.05.2010. noteikumi Nr. 482 „Noteikumi par teritorijas attīstības indeksa aprēķināšanas kārtību un tā vērtībām" nosaka gan gada indeksa, gan arī ķēdes indeksa aprēķinu kārtību, ieviešot nedaudz izmainītus terminus. Attiecīgi teritorijas attīstības gada indekss (līdz jaunajiem noteikumiem – teritorijas attīstības indekss) turpmāk tiek saukts par teritorijas attīstības līmeņa indeksu, bet teritorijas attīstības ķēdes indekss – par teritorijas attīstības līmeņa izmaiņu indeksu. Saskaņā ar MK noteikumiem teritorijas attīstības līmeņa indekss raksturo attīstības līmeni attiecīgajā gadā, parādot teritoriju augstāku vai zemāku attīstību, salīdzinot ar vidējo attīstības līmeni valstī, bet teritorijas attīstības līmeņa izmaiņu indekss raksturo attīstības līmeņa izmaiņas pret iepriekšējo gadu, parādot teritoriju atpaliekošu vai apsteidzošu attīstību, salīdzinot ar vidējo attīstības līmeni iepriekšējā gadā.

Iedzīvotāju skaita un teritorijas attīstības indeksa kopsakarība novados

Līdz administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanai pagastu grupā pastāvēja izteikta likumsakarība starp iedzīvotāju skaitu pašvaldībā un tās teritorijas attīstības gada indeksu: jo lielāks iedzīvotāju skaits pagastā vai lauku novadā, jo augstāks teritorijas attīstības indekss. Šo sakarību varēja izmantot par vienu no administratīvi teritoriālās reformas ekonomiskā pamatojuma argumentiem. Te gan jāņem vērā, ka iedzīvotāju skaits pagastos pirms reformas svārstījās no nepilniem trim simtiem iedzīvotāju līdz vairāk nekā 12 000, un ievērojama daļa no pagastiem ar lielāko iedzīvotāju skaitu atradās tuvajā Pierīgā.

105. attēlā redzama kopsakarība starp iedzīvotāju skaitu un teritorijas attīstības indeksu novadu grupā pēc administratīvi teritoriālās reformas. Attēlā parādīts vidējais teritorijas attīstības indekss atbilstoši iedzīvotāju skaitam noteiktās novadu grupās, kas veidotas ar soli 5000 iedzīvotāju. Izteikti zemākais indekss ir novadiem, kur iedzīvotāju skaits ir mazāks par 5000, bet augstākais indekss – grupai, kur iedzīvotāju skaits ir no 20 000 līdz 25 000. Tieša sakarība starp iedzīvotāju skaitu un teritorijas attīstības indeksu nav vērojama – novadiem, kuros iedzīvotāju skaits ir lielāks par 25 000, indekss ir arī zemāks nekā novadiem, kur iedzīvotāju skaits ir 5000–10 000 un 10 000–15 000, kas, savukārt, liecina, ka teritorijas attīstības indeksu ietekmē ne tikai iedzīvotāju skaits, bet arī daudzi citi faktori, piemēram, ģeogrāfiskais novietojums, kultūrvēsturiskais mantojums, vadības efektivitāte.

105. attēls. Iedzīvotāju skaita un teritorijas attīstības indeksa kopsakarība novados 2009. gadā.

VI PAŠVALDĪBU RAKSTUROJUMS PĒC DAŽĀDĀM ATTĪSTĪBU IETEKMĒJOŠĀM PAZĪMĒM

Iepriekšējās nodaļās galvenās reģionu un pašvaldību teritoriju attīstības tendences raksturotas, balstoties uz statistikas rādītāju un to izmaiņu analīzi normatīvajos aktos noteiktajās administratīvo teritoriju grupās – republikas pilsētās, novados, kā arī plānošanas reģionos. Teritoriju attīstības specifisku ievirzi būtiski ietekmē to novietojuma, apdzīvojuma un teritoriālo saikņu raksturs. Minētās kopsakarības uzskatāmi parāda šī pārskata iepriekšējās nodaļās kartogrāfiskajā materiālā attēlotie statistikas dati. Arī teritorijas attīstības indeksa un iedzīvotāju skaita kopsakarības novados (skat. 105. attēlu), precīzāk, tas, ka nepastāv tieša sakarība starp iedzīvotāju skaitu un indeksa vērtību, norāda uz dažādu faktoru, kas nav saistīti ar iedzīvotāju skaitu, būtiskumu. Tāpēc šajā nodaļā nošķirtas un apskatītas tādas specifiskas teritoriju grupas kā pilsētu un lauku teritorijas, pierobežas un piekrastes teritorijas.

Pilsētu un lauku teritorijas

Apzinoties pilsētas svarīgo lomu plašākas teritorijas attīstībā un policentriska pilsētu tīkla attīstību kā visas valsts teritorijas attīstības nodrošinātāju, iepriekšējos gados RAPLM un VRAA pasūtījumā ir veikti pētījumi par šiem jautājumiem. 2008. gadā tika pabeigts pētījums „Latvijas pilsētu sociālekonomiskās attīstības tendences",* bet 2009. gadā noslēgts pētījums „Latvijas pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības izvērtējums".**

Latvijas pilsētu tīklu veido 76 pilsētas, kurās dzīvo gandrīz 70 % no valsts iedzīvotājiem (skat. 106. attēlu). Latvijā pastāvošais apdzīvojuma tīkls ir veidojies un pastāv, savstarpēji mijiedarbojoties apdzīvojuma centriem piemītošajam pievilkšanās spēkam un visu teritoriju iedzīvotāju kustībai. Pilsētu saiknes ar apkārtējām teritorijām ietekmē gan tajās dzīvojošo iedzīvotāju dzīvesveidu, gan tām piegulošo teritoriālo struktūru veidošanos, gan pašu pilsētu attīstību. Katra pilsēta veido ap sevi noteiktu tieces areālu. Tas lielā mērā ir saistīts ar pilsētas centralitātes funkciju. Galvenie faktori, kas nosaka pilsētu intensīvas ietekmes un saikņu veidošanos, ir iedzīvotāju vispārējā mobilitāte, darba un izglītības (mācību) migrācija, kā arī saimnieciskie sakari.

107. attēlā atspoguļota Latvijas teritoriju sasniedzamība. Apdzīvojumā (skat. 106. attēlu) un attiecīgi iedzīvotāju skaita sadalījumā (skat. 71. attēlu III nodaļā) redzama vistiešākā ceļu tīkla ietekme. Ārpus pilsētām iedzīvotāju blīvums ir lielāks tajās teritorijās, kas atrodas pie valsts nozīmes satiksmes maģistrālēm.

Latvijas pašvaldību teritorijas atbilstoši pilsētu piederības statusam var iedalīt trijās grupās:

- republikas pilsētas,
- pilsētnovadi;
- lauku (pagastu) novadi (skat. 108. attēlu).

Deviņas republikas pilsētas veido atsevišķas administratīvās teritorijas, un pastāv ciešas funkcionālās saiknes ar citām to apkaimes administratīvajām teritorijām. Šīs pilsētas aizņem 1,1 % valsts teritorijas un tajās dzīvo 51 % no visiem iedzīvotājiem.

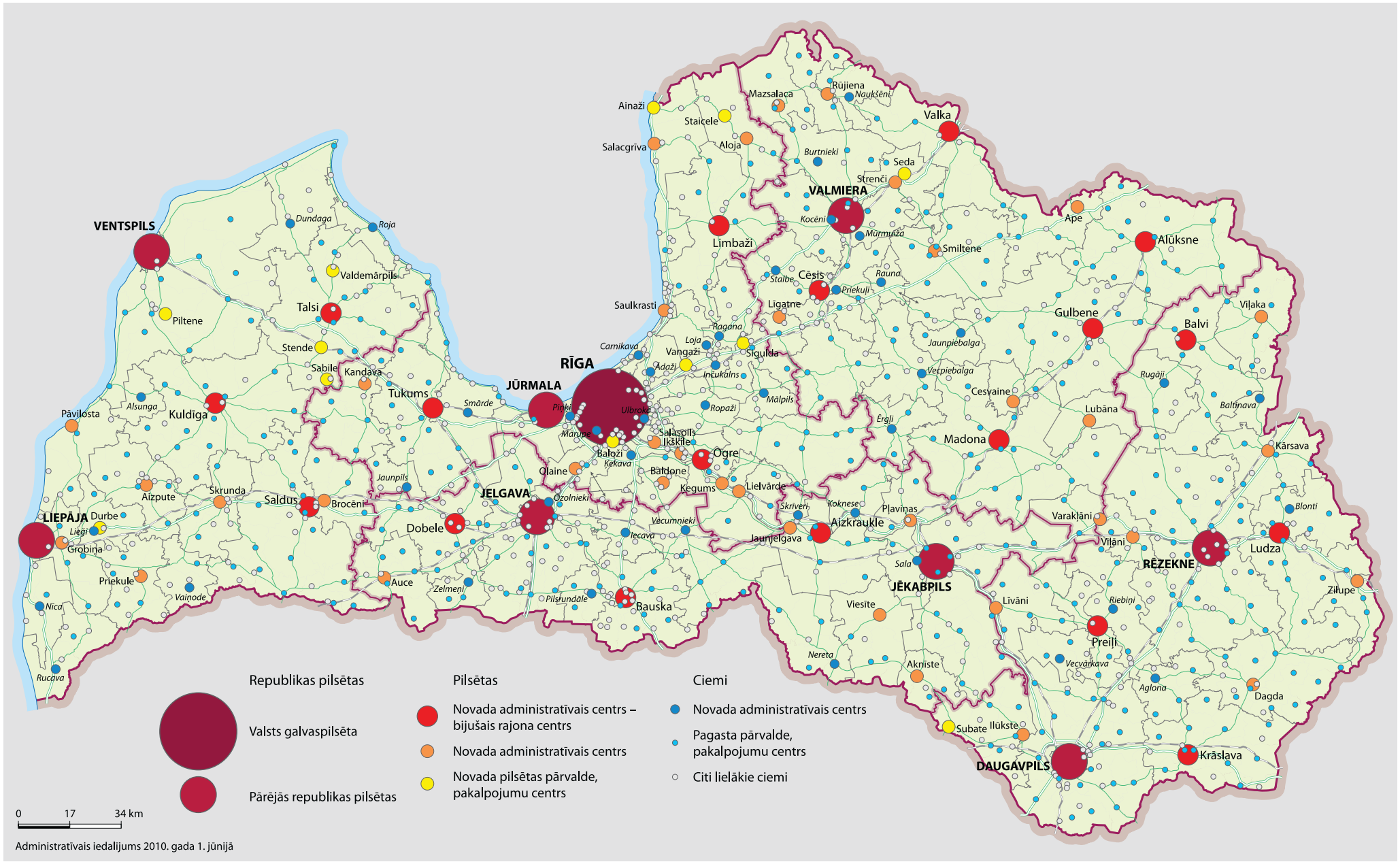
60 novadu administratīvās teritorijas var klasificēt kā pilsētnovadus, jo katrs no tiem ietver vienu vai vairākas pilsētas.* Šīs teritorijas bieži ietekmē arī kaimiņos esošo novadu attīstību, sevišķi tajos gadījumos, kad šādā pilsētnovadā ir bijušā rajona centra pilsēta, bet daļa apkārtesošo pagastu nav iekļauti šajā novadā. Pilsētnovadu teritorijas aizņem 63,5 % valsts teritorijas un to iedzīvotāju īpatsvars ir 33,7 % no valsts iedzīvotāju kopskaita. Pilsētnovads ar lielāko pilsētu skaitu ir Talsu novads, kurā ietilpst četras pilsētas – Talsi, Sabile, Stende un Valdemārpils. Četros novados ir pa divām pilsētām (Alojas, Ilūkstes, Salacgrīvas un Strenču novads). Pilsētnovados atšķirīgs ir arī pilsētu un pagastu iedzīvotāju skaita īpatsvars. Tā, piemēram, Cēsu novadā, kas izveidots apvienojoties Cēsu pilsētai un Vaives pagastam, no 19,9 tūkst. iedzīvotāju 92 % ir pilsētas iedzīvotāji, bet Gulbenes novadā, kas izveidots, apvienojoties visām bijušā Gulbenes rajona pašvaldībām (Gulbenes pilsēta un 13 pagasti), pilsētā dzīvo 34 % iedzīvotāju.

Pārējās 49 novadu pašvaldību teritorijas veido viens vai vairāki apvienojušies pagasti (lielākais novadā apvienojušos pagastu skaits ir Rēzeknes novadā – 25). No vienas puses, šos novadus var dēvēt par lauku novadiem, jo to sastāvā nav pilsētu, bet vienlaikus jāņem vērā, ka šajā grupā ir daudz Pierīgas novadu, kurus par lauku teritorijām var dēvēt visai nosacīti. Lauku (pagastu) novadu kopējā teritorija aizņem 35,4 % no valsts teritorijas un tajos dzīvo 15,2 % valsts iedzīvotāju.

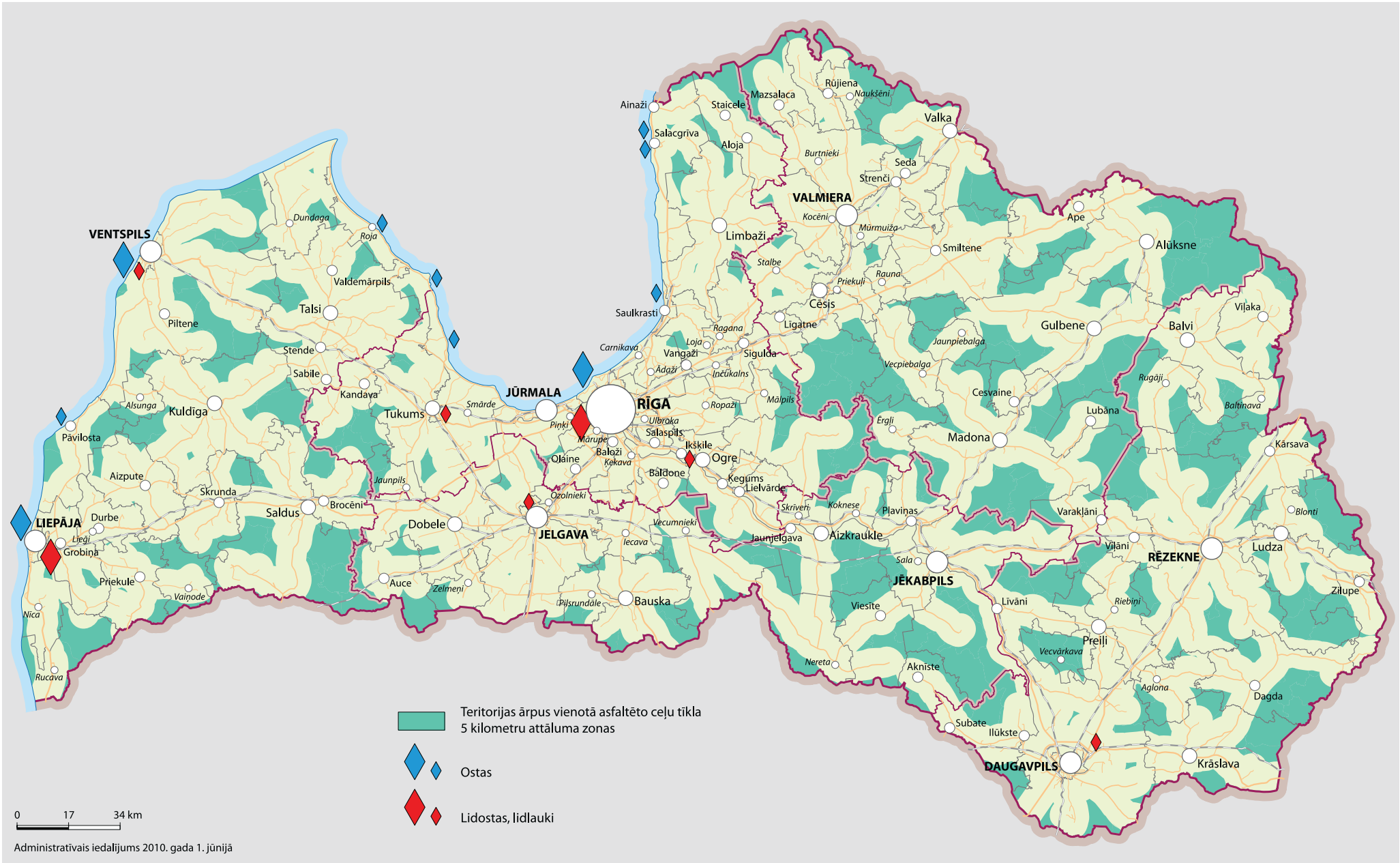
* VRAA pasūtījumā 2007.–2008. gadā veica SIA *Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija*. Pētījums pieejams VRAA mājaslapā (*www.vraa.gov.lv*).

** VRAA pasūtījumā 2008.–2009. gadā veica SIA *Konsorts*. Pētījums pieejams VRAA mājaslapā (*www.vraa.gov.lv*).

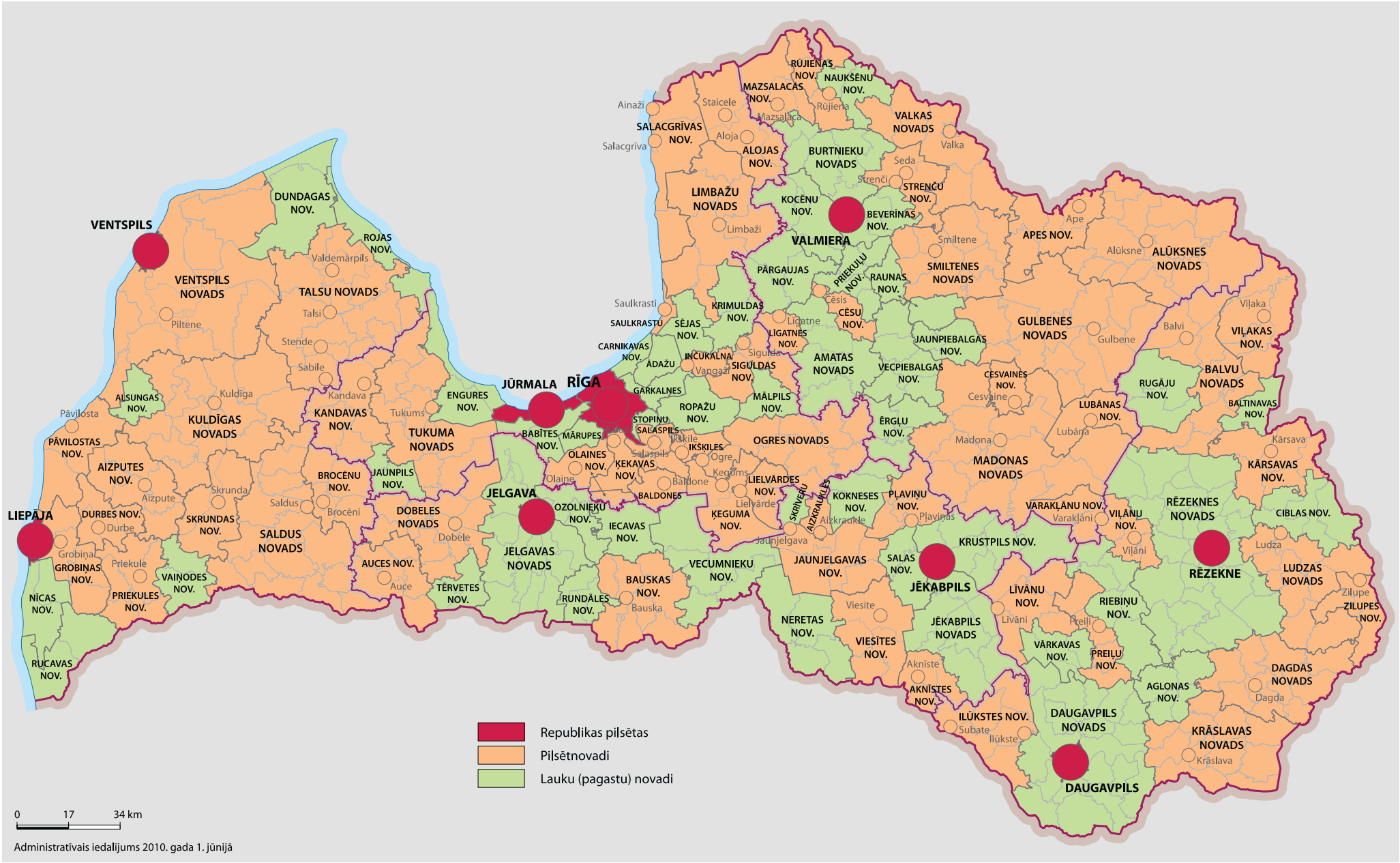
* Līdz 2010. gada februārim arī Kalnciemam bija pilsētas statuss, bet kopš 2010. gada februāra Kalnciema pilsēta ar bijušo pilsētas lauku teritoriju veido Kalnciema pagastu kā vienotu teritoriālo vienību Jelgavas novadā. Attiecīgi Jelgavas novads iekļauts lauku novadu grupā.

106. attēls. Apdzīvotās vietas Latvijā.

107. attēls. Infrastruktūras sasniedzamība.

108. attēls. Latvijas pašvaldību teritorijas pēc pilsētu piederības statusa.

Piedāvātais pašvaldību grupējums balstās uz formālu novērtējumu – ir vai nav pašvaldības teritorijā apdzīvota vieta ar pilsētas statusu. Piemēram, OECD,* nosakot lauku teritorijas, ir izvēlējusies tikai viena rādītāja – iedzīvotāju blīvuma – kritēriju, attiecīgi paredzot: ja iedzīvotāju blīvums pašvaldībā ir zemāks par 150 cilvēkiem uz kvadrātkilometru, tad tā uzskatāma par lauku pašvaldību.** Izmantojot šo kritēriju, tikai divas no Latvijas novadu pašvaldībām nav vērtējamas kā lauku pašvaldības – Salaspils un Stopiņu novads (abos 184 cilv./km^2), bet, tā kā Stopiņu novadā kā apdzīvota vieta nav neviena pilsēta, tas ir iekļauts lauku novadu grupā.

79. tabulā apkopoti dati par triju iepriekšminēto pašvaldību grupu pamatrādītāju vidējām vērtībām. Ar ekonomiku saistītie rādītāji (iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, bezdarba līmenis, individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits) izteikti labāki ir republikas pilsētu grupā, savukārt rādītāji, kas zināmā mērā raksturo dzīves vides pievilcīgumu (iedzīvotāju skaita pieaugums, demogrāfiskā slodze), labāki ir lauku novados, no kuriem daudzi ir piepilsētu novadi, to skaitā Pierīgas novadi.

Kā viens no pilsētu un lauku mijiedarbības pētījuma secinājumiem minēts, ka, jo lielāka iedzīvotāju skaita un ekonomikas potenciāla ziņā ir pilsēta, jo lielāka pēc platības un daudzveidīgāka ir tās ietekme uz apkārtējo lauku teritoriju un citām pēc iedzīvotāju skaita un ekonomikas daudzveidības mazākām pilsētām.*** Apskatot novadus atbilstoši to sasaistei ar lielajām jeb republikas pilsētām un pilsētām, kas ir bijušie rajonu centri, var nošķirt vēl divas novadu grupas – piepilsētu novadus un bijušo rajonu centru novadus (skat. 80. tabulu).

Tā kā nepastāv vienota novadu tipoloģijas klasifikācija, piepilsētu novadu grupas vidējie rādītāji aprēķināti ar formālu pieeju – grupā iekļauti tie novadi, kam ir robežas ar kādu no republikas pilsētām (izņemot Jūrmalu). Atbilstoši šai pieejai kā piepilsētas klasificējams 21 novads (to skaitā ir gan pilsētnovadi, gan lauku novadi), savukārt bijušo rajonu centru novadu skaits ir 18. Salīdzinot šo novadu grupu vidējos rādītājus savā starpā un ar visu novadu vidējiem rādītājiem, var secināt, ka kopumā labvēlīgāki rādītāji ir piepilsētu novadiem, norādot uz lielo pilsētu ietekmi plašākas teritorijas attīstībā. Lielo pilsētu tuvumā dzīvojošajiem iedzīvotājiem ir labākas un daudzveidīgākas iespējas izvēlēties darbu, mācības un pavadīt brīvo laiku. Šīs pilsētas, balstoties

Rādītāja nosaukums	Republikas pilsētas	Novadi	tai skaitā *pilsēt-novadi*	*lauku novadi*	Latvijā
Iedzīvotāju skaita izmaiņas, % (no 2005. līdz 2010.g. sākumam)	-2,6	-1,6	*-2,3*	*0,2*	-2,1
Iedzīvotāju blīvums, cilv./km^2 (2010.g. sākumā)	1605,1	17,3	*18,6*	*15,0*	34,9
Demogrāfiskā slodze (2010.g. sākumā)	514,6	513,0	*516,0*	*506,4*	513,8
Iedz. skaita līdz darbspējas vecumam īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	13,1	14,3	*14,3*	*14,4*	13,7
Iedz. skaita darbspējas vecumā īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	66,0	66,1	*66,0*	*66,4*	66,1
Iedz. skaita virs darbspējas vecuma īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	20,8	19,6	*19,7*	*19,3*	20,2
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašv. budžetos uz 1 iedz., Ls (2008.g.)	442,4	286,5	*292,7*	*272,6*	367,3
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašv. budžetos uz 1 iedz., Ls (2009.g.)	322,0	207,5	*210,3*	*201,4*	265,9
Bezdarba līmenis, % (2009.g. sākumā)	4,5	5,7	*5,9*	*5,3*	5,1
Bezdarba līmenis, % (2010.g. sākumā)	10,7	13,4	*13,8*	*12,5*	12,0
Ekon. aktīvo individ. komersantu un komercsab. skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	42,8	18,3	*19,0*	*16,8*	30,8

79. tabula. Republikas pilsētu, pilsētnovadu un lauku novadu vidējie demogrāfiskie un sociālekonomiskie rādītāji.

Rādītāja nosaukums	Novadi	tai skaitā *piepilsētas novadi*	*bij. rajonu centru novadi*	Latvijā
Iedzīvotāju skaita izmaiņas, % (no 2005. līdz 2010.g. sākumam)	-1,6	*-3,7*	*5,2*	-2,1
Iedzīvotāju blīvums, cilv./km^2 (2010.g. sākumā)	17,3	*20,0*	*19,3*	34,9
Demogrāfiskā slodze (2010.g. sākumā)	513,0	*511,2*	*494,9*	513,8
Iedz. skaita līdz darbspējas vecumam īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	14,3	*14,2*	*14,9*	13,7
Iedz. skaita darbspējas vecumā īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	66,1	*66,2*	*66,9*	66,1
Iedz. skaita virs darbspējas vecuma īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	19,6	*19,6*	*18,2*	20,2
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašv. budžetos uz 1 iedz., Ls (2008.g.)	286,5	*285,9*	*318,6*	367,3
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašv. budžetos uz 1 iedz., Ls (2009.g.)	207,5	*204,9*	*235,3*	265,9
Bezdarba līmenis, % (2009.g. sākumā)	5,7	*5,9*	*5,2*	5,1
Bezdarba līmenis, % (2010.g. sākumā)	13,4	*14,1*	*12,3*	12,0
Ekon. aktīvo individ. komersantu un komercsab. skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	18,3	*20,3*	*19,9*	30,8

80. tabula. Piepilsētu novadu un bijušo rajonu centru novadu vidējie demogrāfiskie un sociālekonomiskie rādītāji.

* Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija.

** VRAA, SIA *Konsorts* pētījums „Latvijas pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības izvērtējums", Rīga, 2009. gads.

*** VRAA, SIA *Konsorts* pētījums „Latvijas pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības izvērtējums", Rīga, 2009., 260. lpp.

uz plašāku tieces areālu, var palielināt savu potenciālu, pilnveidojot savu funkcionālo struktūru, piedāvāt jaunas investīciju iespējas.

Latvijā izveidojusies vienas galvenās pilsētas – Rīgas – dominante. Pēc iedzīvotāju skaita tā ir lielākā ne tikai Latvijā, bet arī Baltijas valstīs un viena no lielākajām Baltijas jūras reģiona austrumu daļā. Latvijā ir izteikta iedzīvotāju un saimniecības, it īpaši pakalpojumu, ražošanas, finanšu, izglītības, kultūras un zinātnes iestāžu koncentrācija tieši galvaspilsētā. Rīga par lielu ekonomiskās aktivitātes centru ir izveidojusies ilgstošā periodā un dinamiski. Rīgā dzīvo 33 % no Latvijas iedzīvotājiem, tās uzņēmumi ražo apmēram 55 % rūpniecības kopprodukcijas. Ap to ir izveidojusies ietekmes telpa, kurā dzīvo gandrīz puse no visiem valsts iedzīvotājiem. Saistībā ar piepilsētas satiksmes attīstību blīva apdzīvojuma areāli starveidā izplūst no Rīgas gar galvenajām satiksmes maģistrālēm. Rīgas ietekme uz apkārtējo teritoriju vēsturiski ir lielāka nekā citām Latvijas pilsētām.

Rīgas ietekmes teritorijā ietilpst ne tikai vietējās lauku pašvaldības, bet arī citas lielākas pilsētas – republikas pilsētas Jūrmala un Jelgava, bijušais rajona centrs Ogre un vairākas mazākas pavadoņpilsētas* (skat. 110. attēlu). Analizējot iedzīvotāju mobilitāti un uzņēmumu sakarus, var redzēt, ka Rīga ir nozīmīgs sadarbības virziens visai Latvijas teritorijai. Tomēr ikdienas svārstmigrācijas areālā ir ietverta teritorija, kas būtībā aptver visu bijušo Rīgas rajonu, Jūrmalas un Jelgavas pilsētu, ievērojamu daļu no bijušā Ogres rajona un atsevišķas, galvenokārt lauku daļas no bijušā Limbažu, Cēsu, Aizkraukles, Bauskas, Jelgavas un Tukuma rajona teritorijas. Rīgas pilsētas ietekmes areāls neaptver visu Rīgas plānošanas reģionu – piemēram, Kandavas, Salacgrīvas un Alojas novada teritorija tajā neietilpst. Savukārt, piemēram, Jelgavas pilsēta, Ozolnieku novads, daļa Jelgavas novada teritorijas, bijušā Bauskas rajona teritorijas ziemeļu daļa ietilpst Rīgas ietekmes areālā. Jelgavas pilsētai ir duāla situācija: tai kā Zemgales reģiona centram jārēķinās ar lielas daļas tās iedzīvotāju un uzņēmumu ikdienas sakariem ar Rīgu.

Šī pārskata III, IV un V nodaļā sniegtais datu kartogrāfiskais atspoguļojums liecina par izteikti pozitīvo Rīgas ietekmi uz apkārtējo teritoriju attīstību. Un otrādi – vērojama noteikta kopsakarība starp attālumu no Rīgas un teritorijas attīstības līmeni – jo tālāk no Rīgas, jo zemāki attīstības rādītāji, īpaši tas attiecas uz pierobežas teritorijām.

Pierobežas teritorijas

Latvijas valsts robežas kopējais garums ir 1852 km. Lielāko daļu – trīs ceturtdaļas (1356 km) – veido sauszemes robeža, bet jūras robeža ir 496 km gara. Vispāratzīts, ka valstu pierobežas apvidi objektīvi atšķiras no iekšzemes apvidiem, un šīs atšķirības lielākoties ir vietējiem iedzīvotājiem nelabvēlīgas.**

Valsts robeža un pierobeža ir savstarpēji saistīti jēdzieni, kuru saturu nosaka tiesību akti.*** Līdz 2009. gada 16. decembrim spēkā bija Saeimā 1994. gada 27. oktobrī pieņemtais Latvijas Republikas valsts robežas likums, bet no 2009. gada 16. decembra spēkā ir 2009. gada 12. novembrī pieņemtais jaunais Latvijas Republikas valsts robežas likums.

Valsts robežas josla tiek izmantota robežapsardzības nolūkos, kā arī robežu apzīmēšanai nepieciešamo elementu izvietošanai, un, nosakot valsts robežas režīmu, tā ir lielā mērā izslēgta no tirgus tautsaimnieciskās aprites. Gar valsts robežu apmēram 2 km platumā ir noteikta pierobežas josla ar valsts pierobežas joslas režīmu – nelieliem personiskās brīvības, saimnieciskās darbības (celtniecības, ceļu infrastruktūras attīstības, uzņēmējdarbības un jaunu uzņēmumu atvēršanas) u.c. aktivitāšu ierobežojumiem. Pierobeža ir sauszemes robežas līnijai pieguloša valsts teritorijas daļa, kas saskaņā ar likumu noteikta Ministru kabineta noteikumos pa administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību robežām.* Pierobeža ir arī Valsts robežsardzes darbības teritorija, kurai noteiktie ierobežojumi būtiski neietekmē saimniecisko un citu darbību.

No attīstības viedokļa pierobeža ir telpiski plašāks un funkcionāls reģions, kura teritorijām vai to daļām ir raksturīgs novietojums pie valsts robežas, kur tā kalpo kā barjera. Sauszemes pierobežas telpā valsts robeža tieši ietekmē savstarpēji saistīto teritoriju, iedzīvotājus un infrastruktūras tīklu saiknes. Līdz ar to visa veida aktivitātes valsts pierobežas teritorijās tiek ierobežotas ar īpašām telpas, sociālekonomiskām, kultūras, politikas un institucionālajām problēmām.

Atbilstoši administratīvi teritoriālajai reformai pierobežas telpu var definēt divās zonās. Pirmā zona atbilst bijušo pilsētu un pagastu, šobrīd novadu iekšējo, valsts robežas līnijai piegulošo teritoriālo vienību struktūrai, savukārt otrā zona aptver pierobežas teritorijas robežai piekļauto pašvaldību teritorijas iekšzemes virzienā ārpus pirmās zonas.

* Rīgas reģiona teritorijas plānojums (2005).

** Melluma A. „Latvijas pierobeža. Kāda tā ir?" *Latvijas Vēstnesis*. 13.03.2003.

*** Melluma A. „Latvijas pierobeža." *Zinātne*, Rīga, 2000. 7. lpp.

* Pierobežas teritoriju laika posmam no 01.07.2009. līdz 16.08.2010. nosaka MK 24.11.2002. noteikumos Nr. 499 „Latvijas Republikas pierobežas režīma un pierobežas joslas režīma noteikumi" ar MK 05.05.2009. noteikumiem Nr. 388 veiktie grozījumi. Pārskata sagatavošanas laikā ir izstrādāts MK noteikumu projekts „Noteikumi par Latvijas Republikas valsts robežas joslu, pierobežas joslu un pierobežu, kā arī pierobežas, pierobežas joslas un valsts robežas joslas norādījuma zīmju un informatīvo norāžu paraugiem un to uzstādīšanas kārtību", kas 18.02.2010. ir izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē. Šis noteikumu projekts paredz paplašināt pierobežu Eiropas Savienības ārējās robežas posmā.

Latvijas valsts pierobeža ietilpst 34 novada pašvaldību teritorijās, savukārt valsts robeža – 31 novada teritorijā (skat. 110. attēlu). Neviena republikas pilsēta neatrodas pierobežas teritorijā. Katrā no pieciem plānošanas reģioniem ir pašvaldības ar pierobežas teritorijām. Pierobežas iedzīvotāju kopējais skaits pirmajā zonā ir apmēram 145 tūkst. jeb aptuveni 6,5 % no valsts iedzīvotāju kopskaita.

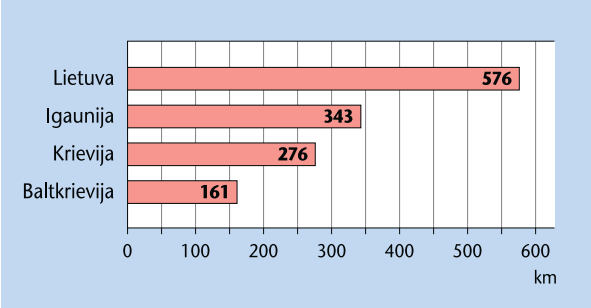
Visu 34 novadu ar ietilpstošu pierobežas teritoriju kopējā platība ir 25,8 tūkst. km², iedzīvotāju skaits šajos novados ir 359,5 tūkst.* jeb 16 % no valsts iedzīvotāju kopskaita un 33 % no visu novadu iedzīvotāju skaita.

81. tabulā ievietoti dati par pierobežas novadu vidējiem statistikas pamatrādītājiem. Gan salīdzinot pierobežas novadu vidējos datus ar Latvijas vidējiem, gan arī ar novadu vidējiem, redzams, ka pierobežas situācija kopumā ir nelabvēlīgāka. Iedzīvotāju skaits pierobežā ir samazinājies ievērojami straujāk nekā novados kopumā, iedzīvotāju blīvums ir zemāks. Demogrāfiskā slodze ir nedaudz augstāka nekā vidēji Latvijā un visos novados, iedzīvotāju līdz darbspējas vecumam īpatsvars – zemāks, iedzīvotāju virs darbspējas vecuma īpatsvars – augstāks. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi uz vienu iedzīvotāju pašvaldību budžetos ir zemāki par vidējiem, 2009. gadā tie veidoja 60 % no vidējā rādītāja valstī un 76 % no vidējā rādītāja visos novados. Bezdarba līmenis pierobežā ir augstāks par vidējo, bet individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem – 2,4 reizes zemāks nekā valstī vidēji.

Pierobežas teritoriju nelabvēlīgās atšķirības ir uzsvērtas arī 2000. gadā veiktajā apjomīgajā Latvijas pierobežas pētījumā,* kas bija paredzēts kā pamats Latvijas pierobežas attīstības stratēģijas izstrādei (vēlāk domātas kā politikas pamatnostādnes).

Pierobežas teritoriju nomales situāciju uzskatāmi parāda gan pašvaldību teritoriju pamatdatu kartogrāfisks attēlojums (skat. 71.–81. attēlu III nodaļā), gan arī pamatdatus apkopojošās teritorijas attīstības indeksa vērtības (skat. 100. un 101. attēlu V nodaļā). Tiesa, šie individuālie pašvaldību dati parāda, ka, lai arī kopumā pierobežā situācija ir nelabvēlīgāka, arī starp pierobežas teritorijām pastāv ievērojamas atšķirības.

Pierobežas zona ir pēc piederības un garuma diferencēta (skat. 109. attēlu), un situācija pierobežas novadu teritorijās ir atšķirīga ES pierobežā un NVS pierobežā.

109. attēls. Latvijas sauszemes robežas garums ar kaimiņvalstīm.

Rādītāja nosaukums	Novadi	tai skaitā pierobežas novadi	tai skaitā piekrastes novadi	Latvijā
Iedzīvotāju skaita izmaiņas, % (no 2005. līdz 2010.g. sākumam)	-1,6	*-5,9*	*-1,8*	-2,1
Iedzīvotāju blīvums, cilv./km² (2010.g. sākumā)	17,3	*13,9*	*12,4*	34,9
Demogrāfiskā slodze (2010.g. sākumā)	513,0	*515,5*	*531,1*	513,8
Iedz. skaita līdz darbspējas vecumam īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	14,3	*13,6*	*13,7*	13,7
Iedz. skaita darbspējas vecumā īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	66,1	*66,0*	*65,3*	66,1
Iedz. skaita virs darbspējas vecuma īpatsvars, % (2010.g. sākumā)	19,6	*20,5*	*21,0*	20,2
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašv. budžetos uz 1 iedz., Ls (2008.g.)	286,5	*224,3*	*299,8*	367,3
Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi pašv. budžetos uz 1 iedz., Ls (2009.g.)	207,5	*158,4*	*212,1*	265,9
Bezdarba līmenis, % (2009.g. sākumā)	5,7	*6,9*	*4,4*	5,1
Bezdarba līmenis, % (2010.g. sākumā)	13,4	*15,7*	*10,6*	12,0
Ekon. aktīvo individ. komersantu un komercsab. skaits uz 1000 iedz. (2008.g.)	18,3	*12,6*	*19,8*	30,8

81. tabula. Pierobežas novadu un piekrastes novadu vidējie demogrāfiskie un sociālekonomiskie rādītāji.

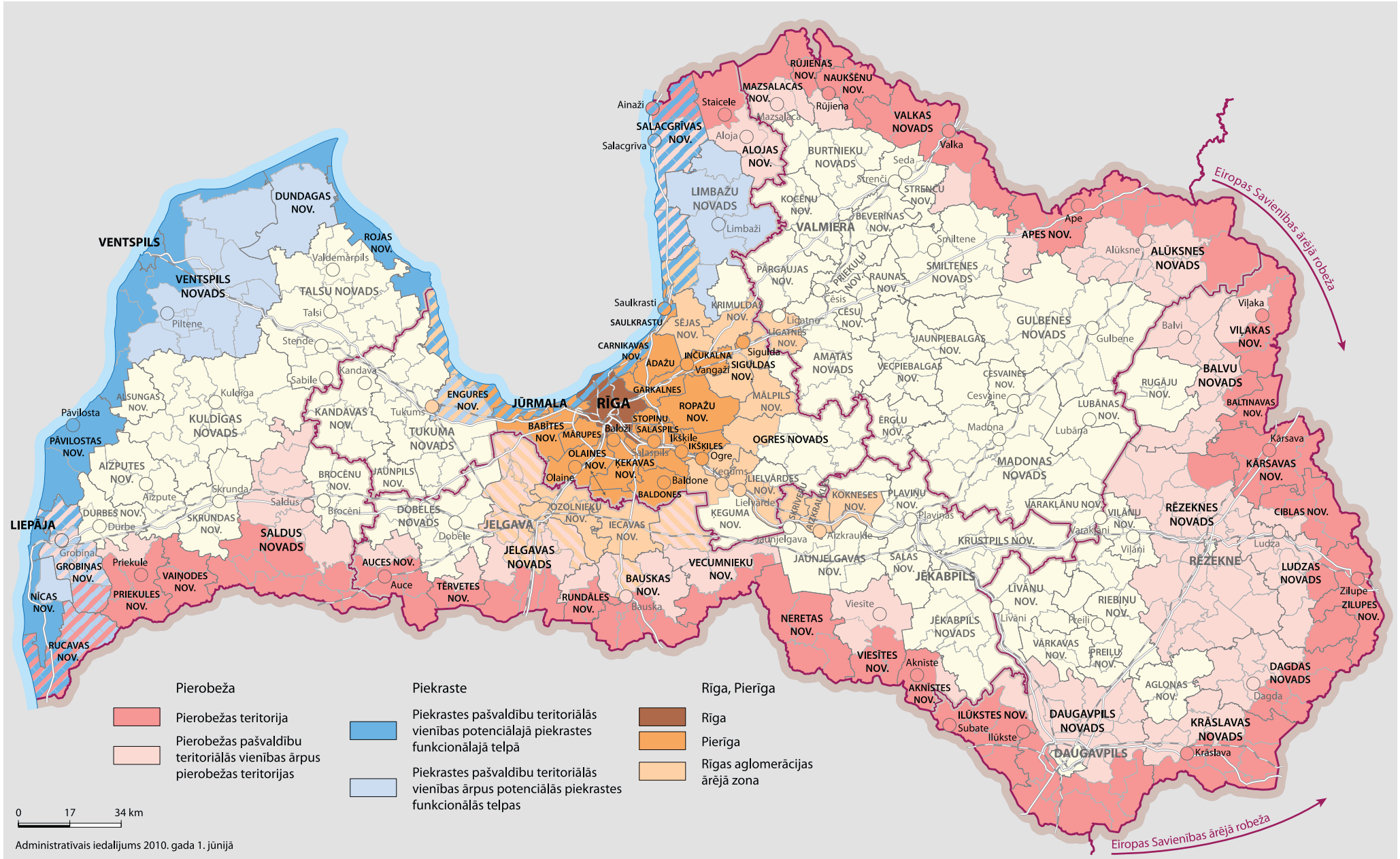
Robeža ar Igauniju un Lietuvu nepalielina „nomales" efektu teritoriju attīstībā pēc iestāšanās Eiropas Savienībā, bet saglabā nelielu robežefekta ietekmi no laika pirms iestāšanās ES. Iedzīvotāji šajās teritorijās labprāt izmanto arī kaimiņu valstu tirgu savu vajadzību nodrošināšanai (iepirkumi, izklaides, ostas).

Baltkrievijas un Krievijas pierobežas Latgales reģiona teritorijas daudzviet ir izteiktas „nomales", ar striktiem kustības ierobežojumiem robežas šķērsošanai. Šajās teritorijās ir izteikti mazs darbavietu skaits, augsts bezdarbs, un tajās ir liels pensijas vecuma iedzīvotāju skaits (skat. datus 2. pielikumā un 71.–81. attēlu III nodaļā). Lielā daļā šo teritoriju problēmas pastiprina arī ievērojamais attālums no Rīgas.

Lai gan pierobežas teritorijās ir problēmas, vienlaikus jāuzsver, ka pierobežas situācijai ir specifisks attīstības potenciāls, kas var izpausties mērķtiecīgas valsts reģionālās politikas gadījumā. Nozīmīgs pierobežas attīstības priekšnoteikums ir pārrobežu starptautiskā sadarbība, kas palielina iespējas īstenot apjomīgus attīstības projektus.

* 2010. gada sākumā.

* Melluma A. „Latvijas pierobeža". Rīga, *Zinātne*, 2000.

110. attēls. Pierobežas, piekrastes un Rīgas aglomerācijas teritorijas.

Piekrastes teritorijas

Baltijas jūras piekraste, ietverot Rīgas jūras līci, ir 496 km gara. Jūras piekraste vērtējama kā viens no būtiskākajiem Latvijas teritorijas attīstības faktoriem (ostu darbība, zvejniecība, tūrisms, dzīves vide), tai pašā laikā tā ir saistīta ar dažādiem vides aizsardzības aspektiem, saimnieciskās darbības un būvniecības ierobežojumiem, kā arī ar papildu pasākumiem tūrisma un atpūtas vajadzību nodrošināšanai.

Jēdziens *piekraste* Latvijā tiek interpretēts dažādi, arī normatīvajos aktos piekraste nav definēta viennozīmīgi. Piemēram, Civillikumā* ir minēts, ka jūras piekrastes josla pieder pie publiskiem ūdeņiem līdz tai vietai, kuru sasniedz jūras augstākās bangas, bet Aizsargjoslu likumā jēdziens *piekraste* tiek lietots vārdu savienojumā *Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla*, kurā ietilpst gan jūras aizsargjosla, gan krasta kāpu aizsargjosla, gan ierobežotas saimnieciskās darbības josla.**

Piekrastes izmantošanas vēsture Latvijā ir bijusi sarežģīta. Aptuveni 60 % krasta līnijas no 1945. līdz 1991. gadam bija iekļauti Padomju Savienības pierobežas zonā ar ierobežotu piekļuvi un izmantošanu. No vienas puses, pierobežas statuss veicināja dabas vērtību saglabāšanos, taču, no otras puses, kavēja priekšstata veidošanos par piekrasti kā vienotu telpisku vienību – īpašu lineāru reģionu.** Pēc Latvijas Republikas neatkarības atgūšanas slēgtās teritorijas statuss tika atcelts, taču vienota politika šī īpašā reģiona izmantošanai un attīstībai radīta netika. Piekrastes izmantošanu noteica dažādu nozaru intereses, kuru savstarpējā saskaņošana notika reti. Tika veikti gan pasākumi ostu (it īpaši mazo) darbības aktivizēšanā, gan īstenotas aktivitātes vides aizsardzības jomā. Vienlaikus palielinājās iedzīvotāju un Latvijas viesu interese par piekrastes izmantošanu atpūtai un tūrismam, taču atbilstoša publiskā infrastruktūra tika izveidota tikai dažviet. Publiskās infrastruktūras veidošanu ierobežoja gan dabas aizsardzības prasības, gan tas, ka zemes reformas rezultātā lielākā piekrastes daļa nonāca privātīpašumā. Turklāt privātīpašnieki ierobežoja jau esošās infrastruktūras izmantošanu. Pēc zemes reformas strauji palielinājās pieprasījums pēc apbūves platībām individuālai būvniecībai, tāpēc vairāku pašvaldību teritorijas plānojumos tika noteiktas apbūves platības, kas ievērojami pārsniedza jau apbūvēto teritoriju platību, taču pilnvērtīgs publiskās infrastruktūras tīkls, kas spētu nodrošināt gan vietējo iedzīvotāju, gan viesu vajadzības, izplānots netika.**

Piekraste (jūras krasta līnija) ietilpst divu plānošanas reģionu (Rīgas un Kurzemes) 16 pašvaldību administratīvajās teritorijās, kuru skaitā ir 4 republikas pilsētas (Rīga, Jūrmala, Liepāja un Ventspils) un 12 novadu pašvaldības (skat. 110. attēlu). Pašvaldību ar piekrastes teritorijām kopējā platība ir 8100 km² un tās aizņem 12,5 % no Latvijas teritorijas. Kopējais iedzīvotāju skaits piekrastes pašvaldībās ir 986,4 tūkst.*** cilvēku jeb 44 % no valsts iedzīvotāju kopskaita. Savukārt piekrastes pašvaldību grupā 90 % no iedzīvotājiem ir četru republikas pilsētu iedzīvotāji, bet novadu iedzīvotāju skaita īpatsvars attiecīgi ir tikai 10 %.

Piekrastē darbojas 10 ostas (skat. 107. attēlu), to skaitā trīs lielās ostas, kuru teritorijām ir īpašas ekonomiskās zonas statuss (Rīgas Brīvosta, Liepājas Speciālā ekonomiskā zona, Ventspils Brīvosta), un tās ir ļoti nozīmīgi šo pilsētu ekonomikas dzinējspēki. Divos novados ir pa divām ostām: Rojas novadā – Rojas un Mērsraga osta, Salacgrīvas novadā – Salacgrīvas un Kuivižu osta.

12 novadu, kuros ir piekrastes (jūras krasta) teritorijas, kopējā platība ir 7,6 tūkst. km² un iedzīvotāju skaits – 93,8 tūkst.* Te gan jāpiebilst, ka tas ir deklarēto pastāvīgo iedzīvotāju skaits, bet piekrastes novadiem ir raksturīgs arī nozīmīgs vasarnieku un atpūtnieku skaits vasaras sezonā.

81. tabulā ietverti dati par piekrastes novadu statistikas pamatrādītāju vidējām vērtībām. Piekrastes novadu vidējo rādītāju salīdzinājums ar visu novadu vidējiem rādītājiem liecina, ka kopumā situācija ir visai līdzīga – daži rādītāji ir nedaudz labāki, daži – sliktāki. Taču tas skaidrojams ar to, ka piekrastes pašvaldībās situācija ir visai līdzīga, bet starp visiem novadiem pastāv ļoti lielas atšķirības (skat. teritorijas attīstības indeksa kartogrāfisko attēlojumu 100. un 101. attēlā V nodaļā). Starp piekrastes novadiem atbilstoši teritorijas attīstības indeksam vājākais ir Rucavas novads, kurš vienlaikus ir arī pierobežas novads un atrodas vistālāk no Rīgas, bet atbilstoši indeksam spēcīgākais piekrastes novads ir tuvās Pierīgas pašvaldība – Carnikavas novads.

Bezdarba līmenis piekrastes novados vidēji ir zemāks nekā novados kopumā, taču pastāvīgo iedzīvotāju skaits piekrastes novados sarūk nedaudz straujāk nekā vidēji visos novados.

Apskatot piekrastes novadu vidējos rādītājus, jāņem vērā, ka novadiem, kas iekļauti šajā grupā, piekrastes teritorijas un nozīmības īpatsvars ir ļoti atšķirīgs. Tā, piemēram, Ventspils novadā, kas teritorijas ziņā ir ļoti liels, piekraste stiepjas apmēram 90 km garumā, bet novadā ir ļoti plašas mežu platības, un tas iestiepjas gandrīz 50 km iekšzemē. Visīsākā robeža ar jūru ir Grobiņas novadam – 3 km, Limbažu novadā jūras krasts stiepjas 5,5 km garumā – tā ir neliela daļa no novada teritorijas. Savukārt Rojas novadam, kurā darbojas divas ostas, tikpat kā visa novada teritorija ir piekraste.

Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģijā („Latvija 2030") ir norādīts, ka Baltijas jūras piekraste ir viena no Latvijas lielākajām valsts vērtībām, kur dabas un kultūras mantojuma saglabāšana jālīdzsvaro ar ekonomiskās attīstības veicināšanu. Baltijas jūras piekraste ir definēta kā viena no nacionālo interešu telpām, teritorija ar izcilu vērtību un nozīmi Latvijas ilgtspējīgai attīstībai un identitātes saglabāšanai, kas ietver valsts attīstībai nozīmīgus stratēģiskus resursus. Tā kā vienlaikus šajās teritorijās

* 1102., 1104. un 1114. pantā.

** Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādņu 2011.–2017. gadam projekts. RAPLM, 2010. gads.

*** 2010. gada sākumā.

* 2010. gada sākumā.

veidojas dažādu interešu konflikti un problēmas, kas pārsniedz atsevišķu reģionu un nozaru kompetenci, ir nepieciešami kompleksi risinājumi un mērķtiecīga valsts politika.

Lai kompleksi risinātu stratēģijā „Latvija 2030" norādītos piekrastes problēmu jautājumus, RAPLM ir izstrādājusi politikas plānošanas dokumenta projektu „Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādnes 2011.–2017. gadam" (turpmāk – pamatnostādnes), kas šī pārskata sagatavošanas laikā ir nodotas publiskajai apspriešanai un kuras plānots apstiprināt līdz 2010. gada beigām. Pirms pamatnostādņu izstrādes, balstoties uz RAPLM darba uzdevumu, Kurzemes un Rīgas plānošanas reģions katrs sagatavoja „Pārskatu problēmām un konfliktsituācijām reģiona piekrastē".*

Pamatnostādņu izpratnē piekraste ir Baltijas jūras un sauszemes saskares josla, kurā norit jūras krasta ģeoloģiskie procesi (erozija un akumulācija), vērojama savdabīga jūras un krasta ainava, ko veido pludmale, stāvkrasti, upju grīvas, randu pļavas, kāpas, lagūnu ezeri, bākas, moli, ostas, ostu pilsētas, ciemi un viensētas, kur dzīvesveids (zveja jūrā, zivju apstrāde, jūraszāļu vākšana) un kultūras mantojums (apbūve, dialekti, tradīcijas u.c.) atšķiras no iekšzemes. Piekrastes platums katrā vietā var būt atšķirīgs, taču tās izmantošana ir cieši saistīta ar plašāku apkārtējo telpu. Šī apkārtējā telpa, kuras sociālie, ekonomiskie vai vides procesi ir vai nākotnē var tikt funkcionāli saistīti ar piekrastes joslu, ir piekrastes funkcionālā telpa. Pašvaldības, kuru administratīvās teritorijas robežojas ar Baltijas jūru un Rīgas jūras līci, ir piekrastes pašvaldības.

Starptautiskajā nozīmē piekraste ir Latvijas vizītkarte un sadarbības platforma ar pārējām Baltijas jūras reģiona valstīm, liela bioloģiskās daudzveidības un savdabīgas ainavas vērtība, kā arī perspektīvs ārvalstu tūristu galamērķis.

Nacionālā līmenī piekraste vērtējama kā nozīmīga vienotā dabas un kultūras mantojuma telpa un ekonomiskās attīstības virzītājspēks ar esošajiem un potenciālajiem jūras un sauszemes dabas resursiem, lielām un mazām ostām, kuru vēsturiskā attīstība ir noteikusi savdabīgu apdzīvoto vietu tīklu, saimniecisko un satiksmes infrastruktūru, kā arī visiem Latvijas iedzīvotājiem nozīmīgs atpūtas un tūrisma resurss.

Reģionālā un vietējā mērogā piekraste ar īpašajām dabas un kultūras vērtībām nosaka gan attiecīgo Latvijas reģionu, gan vietu atpazīstamību, gan būtiskākos saimnieciskās darbības virzienus – ostu darbību, zvejniecību, tūrisma pakalpojumus, kā arī piedāvā vietējiem iedzīvotājiem un viesiem īpašu dzīves telpu jūras tuvumā.

Kā pamatproblēmas norādot, ka: „Latvijā piekrastes potenciāls tiek izmantots nepilnīgi. Piekraste nav novērtēta pietiekami un netiek izmantota kā īpašs Latvijas ilgtspējīgas attīstības resurss un priekšrocība. Nacionāla līmeņa politikas dokumentos trūkst vienota skatījuma uz piekrastes attīstības jautājumiem. Nav atbalsta politikas piekrastes potenciāla ilgtspējīgai izmantošanai", pamatnostādnēs noteikts piekrastes vērtību kopums, definēts piekrastes attīstības mērķis un trīs apakšmērķi, kā arī noteikti rīcības virzieni un būtiskākie uzdevumi piekrastes ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai.

Piekrastes vērtība nacionālā līmenī ir tās vienotais dabas un kultūras mantojums – piekrastei raksturīgo dabas un kultūras (materiālo un nemateriālo) vērtību kopums, kas ietver arī vidi, kura laika gaitā ir izveidojusies cilvēku un vietu mijiedarbībā.

Piekrastes vienotais dabas un kultūras mantojums ietver:

- Baltijas jūras ūdeņus, jūras un sauszemes saskares joslu;
- virszemes ūdeņus, ezerus un upes ar ievērojamu nozīmi piekrastes ekosistēmā un attīstībā;
- retās un īpaši aizsargājamās sugas un biotopus, kas sastopami tikai piekrastē;
- mežus ar ievērojamu nozīmi erozijas procesu ierobežošanā, atpūtā un tūrismā;
- piekrasti raksturojošās dabas ainavas – jūras krastus, kāpas, pludmali, upju ietekas;
- dabas resursu atradnes – ārstnieciskās dūņas, minerālūdeņu avotus, termālos ūdeņus, minerālresursus, kūdru un naftu;
- ostas, molus, laivu piestātnes;
- bākas;
- pilsētas, ciemus, viensētas ar vēsturisku nozīmi piekrastes attīstībā un īpašo dzīves telpu ārpus tām;
- piekrastei raksturīgo dzīvesveidu – zvejniecību un to pavadošās nodarbes (zivju apstrādi, jūraszāļu vākšanu u.c.), darbu ostās, kūrortpakalpojumu sniegšanu;
- materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu, piemēram, kuršu, suitu un lībiešu kultūrtelpu, kultūrvēsturisko ainavu, tradicionālo apbūvi, amatu prasmes, dialektus, vietvārdus, tradīcijas.*

Pamatnostādņu projektā noteiktais piekrastes attīstības mērķis ir attīstīt daudzveidīgu un daudzfunkcionālu piekrasti, saglabājot vienoto piekrastes dabas un kultūras mantojumu un palielinot tā lomu piekrastes ilgtspējīgā attīstībā, kas sekmēs iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu, Latvijas konkurētspēju un atpazīstamību.*

Piekrastes telpiskās attīstības politikas apakšmērķi ir:

- uzlabot pārvaldību, izveidojot un īstenojot uz ilgtspējīgas piekrastes apsaimniekošanas principiem balstītu piekrastes un tās funkcionālās telpas pārvaldības sistēmu un veicinot aktīvas un atbildīgas piekrastes kopienas veidošanos;
- nodrošināt piekrastes ilgtspējīgu apsaimniekošanu, saglabājot vienoto dabas un kultūras mantojumu. Veidot augstas kvalitātes dzīves telpu, vienlaikus nodrošinot labu vides stāvokli Baltijas jūrā;
- attīstīt piekrasti kā ekonomiski līdzsvarotu, daudzfunkcionālu telpu, veicinot uzņēmējdarbību piekrastei specifiskās jomās (ostu darbība, zvejniecība, atpūta un tūrisms) un uzlabojot publisko infrastruktūru.*

* Pārskati pieejami šo plānošanas reģionu mājaslapās *(www.kurzemesregions.lv, www.rpr.gov.lv)*.

* Piekrastes telpiskās attīstības pamatnostādņu 2011.–2017. gadam projekts. RAPLM, 2010. gads.

VII REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS ATBALSTA INSTRUMENTI

Viena no tirgus ekonomikas darbības iezīmēm ir dažāda kapitāla koncentrācijas tendence, teritoriju attīstībā tā izpaužas kā ekonomiski spēcīgāko teritoriju straujāka un vājāko – lēnāka attīstība, kas izraisa teritoriālo noslāņošanos. Reģionālās politikas uzdevums ir ar valsts un pašvaldību pārziņā esošiem regulējošiem, atbalsta un pārdales instrumentiem nodrošināt līdzsvarotu teritorijas attīstību. Latvijā valsts un reģionālās attīstības plānošanas un koordinācijas vadošā valsts pārvaldes iestāde ir 2003. gadā izveidotā Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija (RAPLM). Tās pārziņā darbojas un reģionālo politiku īsteno Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA). Teritoriālās atšķirības, kas raksturotas pārskata iepriekšējās nodaļās un kuras bez valsts īstenotiem pasākumiem būtu vēl lielākas, pamato mērķtiecīgas valsts attīstības politikas, kas vērsta gan uz atsevišķu teritoriju konkurētspējas paaugstināšanu, gan uz nelabvēlīgu atšķirību izlīdzināšanu, un tās īstenošanu koordinējošas institūcijas – RAPLM – nepieciešamību.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras vadībā tiek īstenoti gan vairāki reģionālās attīstības valsts (nacionālie) atbalsta pasākumi jeb instrumenti, gan arī šīs institūcijas ir atbildīgas par vairāku ES struktūrfondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu finansētu atbalsta pasākumu īstenošanu.

Nacionālie reģionālās attīstības atbalsta pasākumi

2009. gadā RAPLM un VRAA vadībā tika īstenoti šādi reģionālās attīstības valsts (nacionālie) atbalsta pasākumi jeb instrumenti:

- mērķdotācijas pašvaldību investīcijām;
- mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem;
- mērķdotācijas investīcijām novadu infrastruktūrai un mērķdotācijas pašvaldību apvienošanās projektu izstrādei;
- mērķdotācijas bezmaksas interneta pieejas punktiem bibliotēkās;
- mērķdotācijas teritorijas plānojumiem un to grozījumiem;
- nodokļu atlaides uzņēmumiem īpaši atbalstāmajās teritorijās.

Kopīgais valsts budžeta finansējuma apjoms iepriekšminētajos valsts atbalsta instrumentos 2009. gadā bija 17,4 milj. latu – ievērojami mazāks nekā iepriekšējos gadus (2008. gadā RAPLM un VRAA apsaimniekoto nacionālo instrumentu kopējais finansējums bija 78,3 milj. latu, 2007. gadā – 60,5 milj. latu).

Mērķdotācijas pašvaldību investīcijām

2009. gadā mērķdotāciju pašvaldību investīcijām piešķiršanas, izlietošanas un uzraudzības kārtību noteica Ministru kabineta 21.08.2007. noteikumi Nr. 566 „Kārtība, kādā piešķir, izlieto un uzrauga mērķdotācijas pašvaldību investīcijām infrastruktūras sakārtošanai un attīstībai 2008.–2010. gadā".

Saskaņā ar noteikumiem mērķdotācijas piešķir izglītības un kultūras iestāžu infrastruktūras atjaunošanai vai attīstībai, kultūrvēsturisko pieminekļu saglabāšanai, sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un veselības aprūpes iestāžu infrastruktūras atjaunošanai vai attīstībai, ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas, attīrīšanas un novadīšanas infrastruktūras sakārtošanai apdzīvotās vietās, kā arī siltumapgādes, ceļu un ielu infrastruktūras atjaunošanai vai attīstībai. Mērķdotācijas piešķir 2006. vai 2007. gada valsts budžeta programmā 03.00.00 „Mērķdotācijas investīcijām pašvaldībām" uzsākto pašvaldību investīciju projektu aktivitāšu pabeigšanai, kuru īstenošanai ir piešķirta nepilna apmēra mērķdotācija vai projekta pieteikumā bija plānots mērķdotācijas finansējums projekta turpināšanai.

Viena pašvaldības investīciju projekta maksimāli pieļaujamais apmērs kārtējā budžeta gadā ir 2 milj. latu. Mērķdotācijas iegulda objektos, kas ir pašvaldības īpašumā vai mērķdotācijas saņemšanas laikā tiek nomāti (no citām pašvaldībām vai valsts institūcijām) vismaz uz turpmākajiem 20 gadiem, ja pašvaldības nomas tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā. Mērķdotācijas piešķir no finansējuma, kas šim mērķim saskaņā ar likumu par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēts Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas budžetā. Pašvaldība nodrošina pašvaldības investīciju projekta līdzfinansējuma daļu saskaņā ar pašvaldības teritorijas attīstības indeksu.

Mērķdotācijas saņemšanai no 2009. gada valsts budžeta programmas 25.00.00 „Pašvaldību attīstības nacionālie instrumenti" apakšprogrammas 25.02.00 „Atbalsts pašvaldību investīciju projektiem" VRAA 2008. gadā saņēma un izvērtēja 327 projektu pieteikumus. 2008. gada 14. novembrī, pieņemot likumu „Par valsts budžetu 2009. gadam", Saeima pašvaldību investīciju projektiem piešķīra 27,38 milj. latu finansējumu, atbalstot 128 projektus. 2009. gada 16. jūnijā, pieņemot

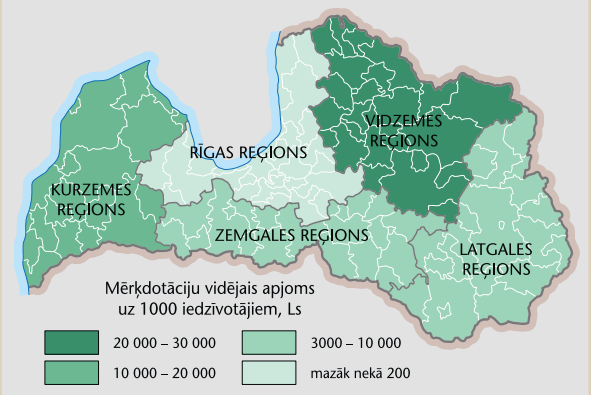
2009. gada valsts budžeta likuma grozījumus, sākotnēji plānotais finansējums tika samazināts līdz 12,17 milj. latu, kā rezultātā mērķdotācija bija pieejama 71 projektam. Pirms tam 2008. gadā valsts budžeta programmas 25.00.00 „Pašvaldību attīstības nacionālie instrumenti" apakšprogrammas 25.02.00 „Atbalsts pašvaldību investīciju projektiem" ietvaros atbalstu saņēma 156 investīciju projekti 18,8 milj. latu apjomā.

Līdzīgi kā iepriekšējos, arī 2009. gadā lielākā finansējuma daļa – 72,3 % – un projektu skaits bija saistīti ar investīcijām izglītības iestādēs, to skaitā 20,8 % no visa finansējuma skolu sporta infrastruktūrai. Izglītības iestāžu infrastruktūrai sekoja investīcijas sporta institūciju (14,3 %) un kultūras iestāžu (12,5 %) infrastruktūras projektos, bet visai neliels bija finansējums sociālās aprūpes (0,6 %) un ceļu un komunālās infrastruktūras (0,4 %) projektos.

82. tabulā sniegti dati par piešķirto mērķdotāciju sadalījumu starp pašvaldībām plānošanas reģionos. Šajā apakšprogrammā 2009. gadā gan lielākais absolūtā finansējuma apjoms, gan finansējuma daļa un finansējums uz 1000 iedzīvotājiem bija pašvaldībām Vidzemes reģionā (5,16 milj. latu, 42 % no programmas finansējuma). Savukārt lielākais atbalstīto projektu skaits bija Latgales reģionā. Mazāko atbalstu šīs apakšprogrammas ietvaros saņēma Rīgas reģions, kur ir finanšu ziņā spēcīgākās pašvaldības.

Plānošanas reģions	Mērķdotāciju apjoms, tūkst. Ls	Mērķdotāciju apjoms uz 1000 iedz., Ls	Mērķdotāciju īpatsvars no kopējā apjoma, %	Finansēto projektu skaits	Vidējais projekta apjoms, tūkst. Ls
Rīgas reģions	146,0	133	1,2	5	29,2
Vidzemes reģions	5163,4	21 918	42,4	16	322,7
Kurzemes reģions	3205,2	10 626	26,3	19	168,7
Zemgales reģions	2497,6	8859	20,5	10	249,8
Latgales reģions	1154,6	3360	9,5	21	55,0
Latvijā	**12 166,8**	**5380**	**100,0**	**71**	**171,4**

82. tabula. Mērķdotācijas pašvaldību investīcijām plānošanas reģionos 2009. gadā.

111. attēls. Mērķdotāciju pašvaldību investīcijām vidējais apjoms uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2009. gadā.

Vidējais viena projekta finansējums bija 171,4 tūkst. latu, taču projekti bija ļoti atšķirīgi – sākot no nepilna tūkstoša līdz gandrīz diviem miljoniem latu. Finansējuma apjomā lielākie projekti 2009. gadā bija Valmieras pamatskolas būvniecība (1,988 milj. latu), pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Cēsīs (1,452 milj. latu), bibliotēkas būvniecība Ventspilī (971 tūkst. latu), Jelgavas 4. vidusskolas piebūves celtniecība (950 tūkst. latu), pirmsskolas izglītības iestādes piebūves celtniecība Kuldīgā (703 tūkst. latu). Pārskata 5. pielikumā doti dati par šīs atbalsta programmas ietvaros pašvaldībām piešķirtā finansējuma apjomu un finansēto projektu mērķiem 2007.–2009. gadā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados 2009. gada pavasarī pašvaldības varēja iesniegt VRAA projektu pieteikumus šīs mērķdotācijas saņemšanai no 2010. gada valsts budžeta līdzekļiem. 2009. gadā pašvaldības iesniedza 89 projektu pieteikumus. Ņemot vērā ekonomisko situāciju valstī un to, ka mērķdotācijas pašvaldību investīciju projektu īstenošanai 2010. gadā netika paredzētas, Ministru kabinets 2009. gada 15. decembrī pieņēma grozījumus MK 21.08.2007. noteikumos Nr. 566 „Kārtība, kādā piešķir, izlieto un uzrauga mērķdotācijas pašvaldību investīcijām infrastruktūras sakārtošanai un attīstībai 2008.–2010. gadā", svītrojot pašvaldību investīciju projektu pieteikumu piešķiršanas, izlietošanas un uzraudzības kārtību mērķdotācijas saņemšanai no 2010. gada valsts budžeta līdzekļiem.

Mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem

Saskaņā ar likuma „Par valsts budžetu 2009. gadam" 36. pantu Ministru kabinets 2009. gada 3. martā pieņēma noteikumus Nr. 208 „Kārtība, kādā izlieto mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem", un 2009. gadā valsts budžeta programmas 12.00.00 „Mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem" ietvaros tika piešķirts finansējums tikai vienas pašvaldības projektam – Aizputes daudzfunkcionālajai sporta zālei 400 tūkst. latu apmērā.

2007. gadā mērķdotācijas apjoms bija 4,6 milj. latu, 2008. gadā – 2,16 milj. latu, bet 2009. gadā – jau minētie 400 tūkst. latu.

Plānošanas reģions	Mērķdotācijas apjoms, tūkst. Ls	Mērķdotācijas apjoms uz 1000 iedz., Ls	Finansēto projektu skaits
Rīgas reģions	-	-	-
Vidzemes reģions	-	-	-
Kurzemes reģions	400,0	1323	1
Zemgales reģions	-	-	-
Latgales reģions	-	-	-
Latvijā	**400,0**	**176**	**1**

83. tabula. Mērķdotācija pašvaldību pasākumiem plānošanas reģionos 2009. gadā.

112. attēls. Mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem vidējais apjoms uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2009. gadā.

skaita ziņā mazākās pašvaldības un to skaits lielāks, bet mērķdotācijas aprēķina pēc algoritma, ka novadam piešķir 200 tūkst. latu uz vienu pašvaldību pirms apvienošanās. Tādēļ Rīgas reģiona pašvaldību mazākais atbalsta apjoms un daļa pamatojama ar to, ka šajā reģionā pēc reformas ir mazākās izmaiņas – lielas daļas Pierīgas pašvaldību teritorijas pēc reformas ir palikušas nemainīgas. Izvērtējot programmas ietvaros piešķirtā finansējuma sadalījumu pa reģioniem saistībā ar to attīstības indeksu, pamatoti var apgalvot, ka programma ir bijusi vērsta arī uz teritoriālo atšķirību izlīdzināšanu.

Pārsvarā gadījumu pašvaldības šo mērķdotāciju pieprasījumu pamatoja ar principu, ka līdzekļi 200 tūkst. latu apmērā nonāk katrā novadu veidojošajā teritorijā. No pašvaldību viedokļa tas ir būtisks solidaritātes un savstarpējas uzticēšanās apliecinājums, tomēr šādam risinājumam ne vienmēr ir pietiekams ekonomiskās efektivitātes pamatojums – iespējams, ka finansējums tiek ieguldīts infrastruktūras objektos, no kuru uzturēšanas pašvaldībām visai tuvā nākotnē būs jāatsakās.

Mērķdotācijas investīcijām novadu infrastruktūrai administratīvi teritoriālās reformas ietvaros

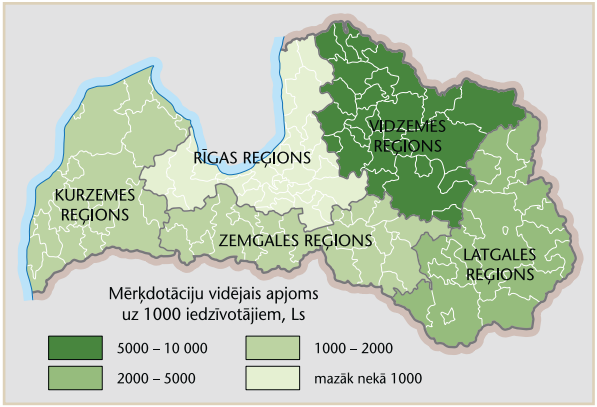
Administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas ietvaros, lai atbalstītu pašvaldības, kas īstenojušas reformu un pieņēmušas lēmumu par apvienošanos apstiprinātā teritoriālā iedalījuma ietvaros, kopš 2005. gada tiek piešķirta vienreizēja mērķdotācija investīcijām novada attīstībai. 2005. un 2006. gadā mērķdotācijas piešķīra pašvaldībām, kas jau īstenojušas apvienošanos, bet no 2007. gada arī pašvaldībām, kas pieņēmušas lēmumu apvienoties (skat. 84. tabulu). Vienreizējās dotācijas apmērs vienam novada pagastam vai pilsētai ir 200 tūkst. latu.

2009. gadā kopējais finansējums novadu infrastruktūrai bija 4,11 milj. latu (3,15 milj. latu no RAPLM budžeta programmas, pārējā daļa no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem). Turklāt tika dzēsti 13 pašvaldību aizņēmumi Valsts kasē 1,94 milj. latu apmērā. Tādējādi piecu gadu laikā novadu infrastruktūras investīciju programmas ietvaros novadi kopā saņēmuši atbalstu 98,85 milj. latu apmērā (t. sk. no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem un dzēstie kredīti Valsts kasē).

85. tabulas dati liecina, ka 2009. gadā lielāko finansējumu saņēmušas Vidzemes reģiona pašvaldības, bet visā atbalsta laikā no 2005. līdz 2009. gadam lielākais atbalsts kopumā ir bijis Latgales reģionā, savukārt, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem – Vidzemes reģionā. Pamatojums ir tāds, ka šajos reģionos pirms reformas bija iedzīvotāju

Plānošanas reģions	Mērķdotāciju apjoms 2005.–2008.g. kopā, tūkst. Ls	Mērķdotāciju apjoms 2009.g., tūkst. Ls	Dzēstie kredīti 2009.g., tūkst. Ls	Mērķdotāciju apjoms 2005.–2009.g. kopā, tūkst. Ls*	Mērķdotāciju apjoms 2005.–2009.g. kopā uz 1000 iedz., Ls**	Mērķdotāciju īpatsvars no kopējā apjoma, %
Rīgas reģions	11 009,8	490,2	599,7	12 099,7	10 972	12,4
Vidzemes reģions	21 129,8	1188,2	1020,3	23 338,3	98 890	23,8
Kurzemes reģions	17 356,4	200,0	186,7	17 743,1	58 667	18,1
Zemgales reģions	15 582,0	375,3	137,7	16 095,0	56 957	16,4
Latgales reģions	27 722,0	900,0	-	28 622,0	83 175	29,2
Kopā Latvijā	**92 800,0**	**3153,7**	**1944,4**	**97 898,1**	**43 167**	**100,0**

85. tabula. Mērķdotācijas investīcijām novadu infrastruktūrai plānošanas reģionos 2005.–2009. gadā.

113. attēls. Mērķdotāciju investīcijām novadu infrastruktūrai vidējais apjoms uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2009. gadā (ieskaitot kredītu dzēšanu).

Gads	Mērķdotāciju apjoms, milj. Ls
2005	1,8
2006	2,8
2007	32,9
2008	55,6
2009	4,1
2005–2009	**96,9**

84. tabula. Novada pašvaldībām piešķirto mērķdotāciju apjoms pa gadiem.

* Nav iekļauts finansējums no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem 2009. gadā, no kuriem tika maksāti pašvaldību rēķini.

** Aprēķinos izmantots iedzīvotāju skaits 2009. gada 1. janvārī.

Reformas īstenošanas ietvaros no valsts budžeta pašvaldībām tika piešķirta arī mērķdotācija pašvaldību apvienošanās projektu izstrādei. Līdz reformas pabeigšanai šim mērķim tika piešķirti 310 tūkst. latu. Maksimālais viena apvienošanās projekta sagatavošanas finansējums bija 10 tūkst. latu.

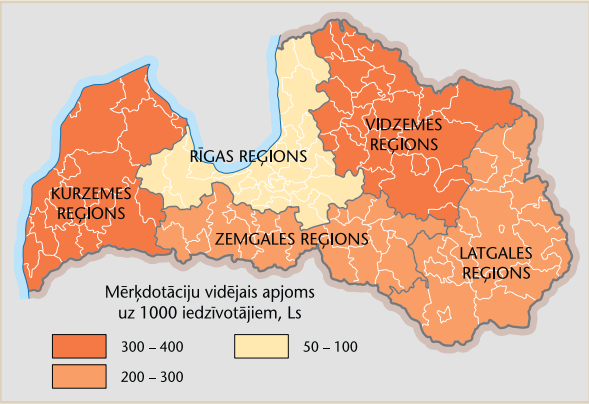
Ar pašvaldību darbības reformēšanu saistīta arī 2009. gadā no valsts budžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" RAPLM piešķirtie līdzekļi mērķdotācijām pašvaldībām, kurās likvidētas vai reorganizētas izglītības iestādes vai kurās no darba atbrīvoti pedagogi – pedagogu atlaišanas pabalstu izmaksai. Šim mērķim pašvaldībām piešķīra 1,94 milj. latu.

Mērķdotācijas bezmaksas interneta pieejas punktiem bibliotēkās

Bibliotēku likums nosaka, ka valsts un pašvaldību bibliotēku lietotājiem ir tiesības bez maksas izmantot publiski pieejamos datorus, internetu un vispārpieejamos elektroniskās informācijas resursus. Kopš 2007. gada pašvaldībām ik gadu tiek piešķirtas mērķdotācijas, lai segtu izmaksas, kas radušās, nodrošinot bezmaksas interneta un datoru izmantošanu pašvaldību bibliotēkās.

Plānošanas reģions	Mērķdotāciju apjoms, tūkst. Ls	Mērķdotāciju apjoms uz 1000 iedz., Ls	Mērķdotāciju īpatsvars no kopējā apjoma, %
Rīgas reģions	82,41	75	20,4
Vidzemes reģions	73,32	311	18,2
Kurzemes reģions	91,88	304	22,8
Zemgales reģions	70,35	249	17,4
Latgales reģions	85,83	249	21,3
Latvijā	**403,79**	**178**	**100,0**

86. tabula. Mērķdotācijas bezmaksas interneta pieejas punktiem bibliotēkās plānošanas reģionos 2009. gadā.

114. attēls. Mērķdotāciju bezmaksas interneta pieejas punktiem bibliotēkās vidējais apjoms uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2009. gadā.

Mērķdotācijas apmērs katrai pašvaldībai tiek aprēķināts proporcionāli interneta abonēšanas izmaksām pašvaldību bibliotēkās un maksai par palīdzības dienesta pakalpojumiem. 2007. gadā pašvaldībām tika piešķirti 700 tūkst. latu, 2008. gadā šīs mērķdotācijas ietvaros tika piešķirti 940,9 tūkst. latu (no šī finansējuma 1,5 % jeb 14,5 tūkst. latu netika izlietoti), 2009. gadā – 403,8 tūkst. latu. Šo mērķdotāciju saņēma visas 522 pašvaldības (pirms reformas).

86. tabulā atspoguļots 2009. gadā piešķirto mērķdotāciju apjoma sadalījums starp plānošanas reģioniem, bet 114. attēlā redzams finansējums uz 1000 iedzīvotājiem reģionos.

Mērķdotācijas teritorijas plānojumiem

Pašvaldību un reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ir svarīgs priekšnoteikums visa veida investīciju piesaistei. Šādu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu esamība un reāla ievērošana veicina arī iedzīvotāju uzticēšanos savai pašvaldībai un rada noteiktu stabilitātes sajūtu saistībā ar vietu, kur atrodas dzīvesvieta vai īpašums. Teritorijas attīstības plānošanas jomā valsts atbalsts izpaužas gan teritorijas attīstības plānošanas sistēmas pilnveidošanā, gan metodikas sagatavošanā, gan arī mērķdotācijās pašvaldībām no valsts budžeta teritorijas plānojuma sagatavošanai.

No 2003. gada sākuma atbildīgā ministrija, kas veic Teritorijas plānošanas likumā noteiktās funkcijas, ir Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija. Ikgadējas mērķdotācijas pašvaldībām teritoriālo plānojumu izstrādei valsts budžetā ir paredzētas kopš 1996. gada. Dotāciju piešķiršanas kārtību nosaka Ministru kabineta noteikumi, kas sākumā, balstoties uz valsts budžeta likumu, tika pieņemti katru gadu, bet pēc Teritorijas plānošanas likuma pieņemšanas (2002. gadā) tie nav mainījušies tik bieži. 2009. gadā spēkā bija Ministru kabineta 14.02.2006. noteikumi Nr. 121 „Kārtība, kādā piešķir mērķdotācijas plānošanas reģionu, rajonu un vietējo pašvaldību teritorijas plānojumu un to grozījumu izstrādei" (ar grozījumiem).

Laika posmā no 1996. līdz 2002. gadam mērķdotācijas teritorijas plānojumu izstrādei piešķirtas 5,76 milj. latu apjomā.* Laikā no 2003. līdz 2009. gadam (ieskaitot) no valsts budžeta pašvaldībām piešķirti nepilni četri ar pusi miljoni latu. Tātad kopā līdz 2009. gada sākumam teritorijas plānošanai pašvaldības bija saņēmušas apmēram 10 milj. latu. Jāpiebilst, ka ik gadu plānotais mērķdotāciju apjoms ir bijis lielāks nekā faktiskā izpilde, jo ne visas pašvaldības, kam tika apstiprināta mērķdotācija, to spēja apgūt.

Sākotnēji mērķdotācijas bija paredzētas attīstības programmu un teritoriālo plānojumu, kā arī detālplānojumu un apbūves noteikumu izstrādei. Noteikumi paredzēja, ka mērķdotāciju var izlietot arī statistikas datu un kartogrāfiskā materiāla, datoru un programmnodrošinājuma iegādei. Kopš 2003. gada mērķdotācija vairs netiek piešķirta attīstības programmu izstrādei, bet tikai ar teritorijas plānojuma sagatavošanu saistītiem pasākumiem, to skaitā arī ietekmes uz vidi stratēģiskajam novērtējumam.

* Latvijas un Somijas bilaterālais projekts „Latvijas reģionālās attīstības uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveide" 1. ziņojums. Rīga, 2003.

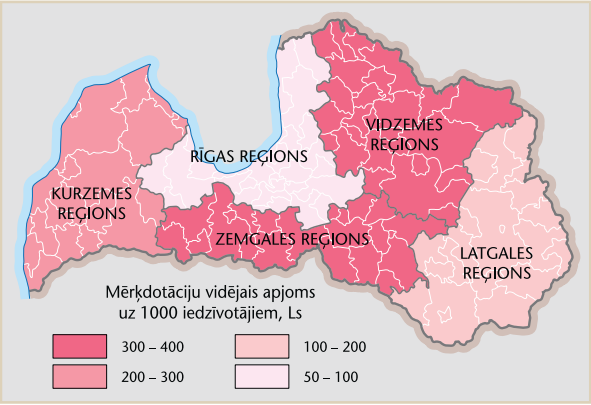
Sākot ar 2008. gadu, mērķdotācijas pieprasījumu pieņemšanu, pieprasījumu un pārskatu par piešķirtās mērķdotācijas un saņēmēja līdzfinansējuma izlietojumu izvērtēšanu un mērķdotāciju izmaksu veic VRAA. Tā nodrošina arī komisijas sekretariāta funkcijas teritorijas plānojuma izstrādes mērķdotācijas piešķiršanai.

87. tabulā sniegta informācija par mērķdotāciju sadalījumu starp pašvaldībām plānošanas reģionos laika posmā no 2003. līdz 2009. gadam, kā arī mērķdotāciju sadalījumu 2009. gadā. 2008. gadā piešķirto mērķdotāciju apjoms bija 600 tūkst. latu, 2009. gadā – 369,1 tūkst. latu. 2009. gadā atbalstu saņēma 36 pašvaldību (pirms reformas sadalījumā) teritorijas plānojumi.

Šajos piecos gados lielāko finansējumu teritorijas plānojumiem saņēmušas Latgales reģiona pašvaldības, jo Latgales reģionā arī bija lielākais pašvaldību skaits.

Plānošanas reģions	Mērķdotāciju apjoms 2003.–2009.g. kopā, tūkst. Ls	Mērķdotāciju apjoms 2009.g., tūkst. Ls	Mērķdotāciju apjoms 2009.g. uz 1000 iedz., Ls	Mērķdotāciju īpatsvars no kopējā apjoma 2009.g., %
Rīgas reģions	747,4	88,0	80	23,8
Vidzemes reģions	840,2	73,0	309	19,8
Kurzemes reģions	879,5	78,9	261	21,4
Zemgales reģions	886,2	91,5	324	24,8
Latgales reģions	1034,0	37,7	110	10,2
Latvijā	**4387,3**	**369,1**	**163**	**100,0**

87. tabula. Mērķdotācijas teritorijas plānojumiem plānošanas reģionos 2003.–2009. gadā.

115. attēls. Mērķdotāciju teritorijas plānojumiem vidējais apjoms uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2009. gadā.

Teritorijas attīstības plānošana ir viens no pašvaldību pienākumiem, ko paredz likums „Par pašvaldībām" (1994. gads). Šajā pārskatā VIII nodaļa veltīta teritorijas attīstības plānošanas jautājumiem.

Nodokļu atlaides uzņēmējiem īpaši atbalstāmajās teritorijās

Saskaņā ar Reģionālās attīstības likumu, likumu „Par uzņēmuma ienākuma nodokli" un likumu „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" nodokļa maksātāji, kas ir reģistrēti un darbojas īpaši atbalstāmajās teritorijās, VRAA var iesniegt attīstības projektu pieteikumus uzņēmuma ienākuma nodokļa un iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu saņemšanai. Projekta akcepta gadījumā ienākuma nodokļa maksātājs ir tiesīgs piemērot likumā noteikto īpašo pamatlīdzekļu nolietojuma norakstīšanas kārtību (nosakot apliekamo ienākumu) un īpašo zaudējumu pārnešanas kārtību, sākot ar to taksācijas periodu, kas sākas kalendārajā gadā, kurā Nacionālā reģionālās attīstības padome (NRAP) ir pieņēmusi lēmumu par attīstības projekta atbilstību īpaši atbalstāmās teritorijas attīstības programmai līdz tā taksācijas perioda beigām, kurā beidzas īpaši atbalstāmās teritorijas statuss. Uz 2009. gadu attiecināmais īpaši atbalstāmo teritoriju statusa periods bija sācies 2007. gada 1. janvārī un noslēdzās 2009. gada 31. decembrī. 2007. gadā apstiprinātie projekti uz atlaidēm varēja pretendēt trīs gadus, 2008. gadā apstiprinātie – uz diviem gadiem, bet 2009. gada projekti – vairs tikai uz gadu.

VRAA reizi gadā līdz 1. oktobrim no Valsts ieņēmumu dienesta pēc uzņēmumu deklarāciju apkopošanas saņem informāciju par ienākuma nodokļa maksātājiem piemērotajiem ienākuma nodokļa atvieglojumiem. Reizi gadā VRAA ienākuma nodokļa maksātājiem pieprasa iesniegt pārskatu par attīstības projekta īstenošanas gaitu.

2007. gadā nodokļa atlaižu saņemšanai bija atbalstīti 53 projekti, 2008. gadā – 14 projekti, bet 2009. gadā – 7 projekti. Kopējais piešķirto nodokļu atvieglojuma apjoms 2007. un 2008. gadā bija 9,13 milj. latu, no tiem 73,6 % – Latgales reģionā (skat. 88. tabulu).

Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits 2007.g.	Atbalstīto projektu skaits 2008.g.	Nodokļu atvieglojumu apjoms 2007. un 2008.g., tūkst. Ls	Atbalstīto projektu skaits 2009.g.
Rīgas reģions	1	1	46,4	-
Vidzemes reģions	15	6	158,4	4
Kurzemes reģions	4	1	452,7	1
Zemgales reģions	2	2	331,8	-
Latgales reģions	31	4	6715,2	2
Kopā Latvijā	**53**	**14**	**9130,0**	**7**

88. tabula. Piemērotās nodokļu atlaides īpaši atbalstāmajās teritorijās.

2008. gadā atbalstam līdz 2009. gada beigām tika pieteikti 14 projekti pārtikas ražošanas, būvniecības, tirdzniecības, remonta pakalpojumu, transporta pakalpojumu un grāmatvedības pakalpojumu nozarē.

Būtiski norādīt, ka pārskata periodā ir veikti likuma „Par uzņēmumu ienākuma nodokli" un likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" grozījumi (spēkā no 2010. gada 1. janvāra), kas paredz vienkāršot uzņēmumu un iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumu piešķiršanas kārtību īpaši atbalstāmajās teritorijās reģistrētajiem nodokļa maksātajiem, mazinot birokrātiskos šķēršļus, un optimizēt valsts atbalsta uzņēmējdarbībai administrēšanu. Grozījumi paredz noteikt, ka nodokļa maksātājs, kas reģistrēts un darbojas īpaši atbalstāmajās teritorijās, neiesniedzot attīstības projektu, var piemērot īpašu pamatlīdzekļu nolietojuma un nemateriālo

ieguldījumu vērtības norakstīšanas kārtību, aprēķinot apliekamo ienākumu, kā arī īpašu zaudējumu segšanas kārtību. Grozījumi paredz arī svītrot likuma normas pieņemšanu, kas attiecas uz lēmuma par nodokļa maksātāja, kas darbojas īpaši atbalstāmajās teritorijās, attīstības projekta atbilstību attiecīgās teritorijas attīstības programmai Nacionālajā reģionālās attīstības padomē.

Valsts reģionālās attīstības aģentūras koordinētie pētījumi

Lai dažādu reģionālās attīstības instrumentu nepieciešamība un izmantošana būtu pamatota, būtiski ir izzināt, analizēt un izvērtēt situāciju. Tāpēc viens no VRAA darbības virzieniem ir reģionālās attīstības izpēte.

2009. gadā VRAA pasūtījumā ir pabeigti vairāki pētījumi, kuru rezultāti ir izmantojami valsts un teritoriju attīstības novērtēšanai, attīstības politikas un plānošanas dokumentu izstrādē:

- „Reģionālās politikas un teritorijas attīstības novērtēšanas metodoloģiskie risinājumi";
- „Priekšlikumu sagatavošana Latvijas pilsētu politikas izstrādei";
- „Latvijas pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības izvērtējums";
- „Par pirmskolas izglītības iestāžu un alternatīvu bērnu pieskatīšanas pakalpojumu attīstību Latvijas plānošanas reģionos".

Gan šie, gan iepriekšējos gados pabeigtie pētījumi ir pieejami VRAA mājaslapā (*www.vraa.gov.lv*).

RAPLM un VRAA pārziņā esošais ES fondu atbalsts

Latvija kā Eiropas Savienības dalībvalsts, īstenojot ES reģionālo politiku, izmanto ES sniegto finanšu palīdzību ekonomiskajai un sociālajai attīstībai. 2007.–2013. gada plānošanas periodā ES finanšu instrumentu apsaimniekošana Latvijā notiek, pamatojoties uz trim valsts plānošanas dokumentiem – Valsts Stratēģisko ietvardokumentu (2007.–2013. gadam), Latvijas Lauku attīstības programmu (2007.–2013. gadam) un Rīcības programmu Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadā. Šo plānu īstenošana ir ļoti nozīmīga visas valsts attīstībai kopumā, un tiem ir arī būtiska ietekme uz atsevišķu teritoriju attīstību.

Par Latvijas Lauku attīstības programmas (2007.–2013. gadam), saskaņā ar kuru tiek nodrošināts Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalsts, un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadā īstenošanu ir atbildīga Zemkopības ministrija.

Savukārt Finanšu ministrija ir vadošā iestāde Valsts Stratēģiskā ietvardokumenta (VSID) īstenošanā. VSID finanšu instrumenti, kuru ietvaros Latvija saņem finanšu palīdzību, ir Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds (ESF) un Kohēzijas fonds (KF). ERAF, ESF un Kohēzijas fonda investīcijas VSID norādīto problēmjautājumu risināšanai un izvirzīto mērķu sasniegšanai tiek vadītas ar triju darbības programmu (DP) palīdzību:

- 1. DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība" ir ESF darbības programma;
- 2. DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas" ir ERAF darbības programma;
- 3. DP „Infrastruktūra un pakalpojumi" ir ERAF un KF darbības programma.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija un Valsts reģionālās attīstības aģentūra ir iesaistītas VSID īstenošanā. RAPLM ir atbildīgā iestāde, bet VRAA ir sadarbības iestāde vairākās ESF un ERAF aktivitātēs. 89. tabulā redzams,

Nr.	Aktivitāte, ES fonds	Noteiktais ES fondu līdzfinansējums, milj. Ls	Apstiprināto projektu skaits	ES fondu līdzfinansējuma apjoms apstiprinātajos projektos, milj. Ls
1.5.3.1.	Speciālistu piesaiste plānošanas reģioniem, pilsētām un novadiem (ESF)	2,550	-	-
1.5.3.2.	Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana (ESF)	2,550	-	-
3.1.4.3.	Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros (ERAF)	21,028	29	18,698
3.1.4.4.	Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai (ERAF)	2,548	16	1,897
3.2.2.1.1.	Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība (ERAF)	98,944	32	39,941
3.2.2.2.	Publisko interneta pieejas punktu attīstība (ERAF)	2,550	-	-
3.6.1.1.	Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai (ERAF)	177,834	43	98,397
3.6.1.2.	Rīgas pilsētas ilgtspējīga attīstība (ERAF)	7,028	-	-
3.6.2.1.	Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai (ERAF)	8,062	-	-

*89. tabula. RAPLM un VRAA pārziņā esošo VSID (2007.–2013. gadam) aktivitāšu īstenošanas progress periodā līdz 2009. gada 31. decembrim.**

* Datu avots: RAPLM ziņojums par ES fondu līdzfinansēto pasākumu un aktivitāšu ieviešanu par periodu līdz 2009. gada 31. decembrim.

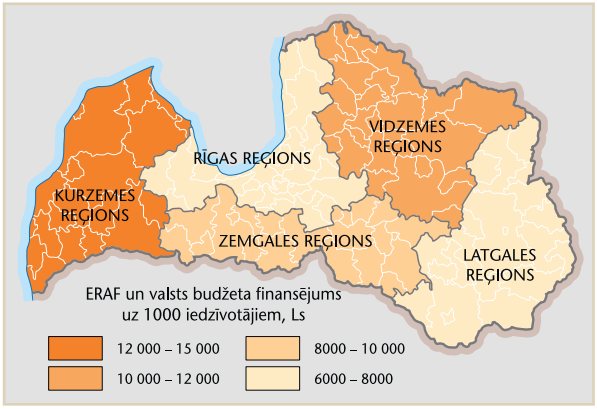
kādas VSID aktivitātes ir RAPLM un VRAA pārziņā, kā arī dots pārskats par šo aktivitāšu plānoto ES fondu finansējumu un progresu līdz 2009. gada 31. decembrim. Pārskata 6. pielikumā sniegti dati par daļu no minētajās aktivitātēs atbalstītajiem projektiem. Turklāt RAPLM pārziņā ir arī VSID horizontālo prioritāšu „Teritorijas līdzsvarota attīstība", „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" un „Informācijas sabiedrība" ieviešana.

Šajā periodā RAPLM nodrošina arī nacionālās atbildīgās iestādes funkciju izpildi ES struktūrfondu 3. mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" programmām. Eiropas teritoriālās sadarbības mērķis ir stiprināt pārrobežu sadarbību ar kopēju vietēju un reģionālu ierosmju palīdzību, starpvalstu sadarbību ar tādu pasākumu palīdzību, kas veicina integrētu teritoriālu attīstību saistībā ar Kopienas prioritātēm, kā arī starpreģionu sadarbību un pieredzes apmaiņu attiecīgajā teritoriālajā līmenī.

Kā redzams 89. tabulā, no deviņām RAPLM un VRAA pārziņā esošajām aktivitātēm līdz 2009. gada beigām projektu atbalsts tika sākts četrās no tām. Viena no tām – „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" – vērtējama kā nacionālas nozīmes aktivitāte. Tās ietvaros sniegts atbalsts valsts institūcijām elektronisko pakalpojumu pilnveidošanai, un rezultāts ietekmēs visas valsts teritorijas attīstību. Bet pārējām trim aktivitātēm, kurās atbalsta sniegšana sākta, ir reģionāla un vietēja mēroga ietekme. Turpinājumā dots pārskats par šajās trijās aktivitātēs atbalstīto projektu finansējuma sadalījumu starp plānošanas reģionu teritorijām periodā no 2007. gada līdz 2009. gada 31. decembrim, kas ir tikai starpposms programmu īstenošanā.

Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits	ERAF finansējums, Ls	Valsts budžeta finansējums, Ls	ERAF un valsts budžeta finansējums kopā, Ls	ERAF un valsts budžeta finansējums kopā uz 1000 iedz., Ls
Rīgas reģions	6	6 746 745	245 496	6 992 241	6341
Vidzemes reģions	7	2 283 529	104 204	2 387 733	10 117
Kurzemes reģions	5	4 060 940	246 694	4 307 634	14 243
Zemgales reģions	5	2 626 729	125 470	2 752 199	9739
Latgales reģions	6	2 543 543	151 178	2 694 721	7831
Latvijā	**29**	**18 261 486**	**873 042**	**19 134 528**	**8437**

*90. tabula. ERAF un valsts budžeta finansējums VSID aktivitātē 3.1.4.3. „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

*116. attēls. ERAF un valsts budžeta finansējums uz 1000 iedzīvotājiem VSID aktivitātē 3.1.4.3. „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos plānošanas reģionos.**

VSID aktivitāte 3.1.4.3. „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros" (ERAF)*

Aktivitātes mērķis ir veicināt vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas, kā arī nodarbinātību un pakalpojumu pieejamību nacionālās un reģionālās nozīmes attīstības centros,** attīstot pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūru. Šīs aktivitātes ietvaros finansējuma saņēmējs ir nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centra pašvaldība vai tās iestāde, kas reģistrēta nodokļu maksātāju reģistrā.

Aktivitāti īsteno ierobežotas projektu iesniegumu atlases veidā. Balstoties uz iedzīvotāju skaitu, bērnu skaitu rindā uz vietām pirmsskolas izglītības iestādē, bērnu skaitu pirmsskolas vecumā un vietu skaitu bērnudārzos, ir noteiktas kvotas plānošanas reģioniem un Rīgai.

Kopējais aktivitātei pieejamais finansējums ir 24 738 700 latu, to skaitā ERAF finansējums – 21 027 895 lati un nacionālais finansējums – 3 710 805 lati. Līdz 2009. gada beigām šīs aktivitātes ietvaros ir noslēgti līgumi par 29 projektu īstenošanu ar 18,261 milj. latu ES līdzfinansējumu.*

Līdz 2009. gada beigām bija apgūti 89 % no aktivitātei plānotā ES līdzfinansējuma. Pēc apjoma lielāko ES un valsts budžeta atbalstu ir saņēmis Rīgas plānošanas reģions, mazāko – Vidzemes plānošanas reģions, taču salīdzinošais rādītājs – finansējums uz 1000 iedzīvotājiem – augstākais ir Kurzemes reģionā (14,24 tūkst. latu), zemākais – Rīgas reģionā (6,3 tūkst. latu). Starp atbalstītajiem projektiem ir astoņu republikas pilsētu projekti (Rēzekne ir vienīgā republikas pilsēta, kam nav projekta šīs aktivitātes ietvaros), kas kopā veido 49 % no ES un valsts budžeta finansējuma.

* Aktivitātes īstenošanu regulē MK 22.07.2008. noteikumi Nr. 584 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.1.4.3. aktivitāti „Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros"".

** Šīs aktivitātes ietvaros nacionālas un reģionālas nozīmes centra statuss ir 30 pašvaldībām – Rīgas, Daugavpils, Jēkabpils, Jelgavas, Jūrmalas, Liepājas, Rēzeknes, Valmieras un Ventspils pilsētu pašvaldībām, kā arī Cēsu, Ogres, Bauskas, Aizkraukles, Siguldas, Limbažu, Alūksnes, Valkas, Gulbenes, Kuldīgas, Madonas, Saldus, Tukuma, Smiltenes, Talsu, Dobeles, Krāslavas, Balvu, Līvānu, Preiļu un Ludzas novadu pašvaldībām.

* Datu avots: VRAA.

Šīs aktivitātes ietvaros tiek veikta gan pirmsskolas izglītības iestāžu atsevišķu bloku renovācija un iestāžu paplašināšana, gan arī paredzēta jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu būvniecība un to teritorijas labiekārtošana. Tā, piemēram, aktivitātes ietvaros jaunas pirmsskolas izglītības iestādes paredzēts būvēt Rīgā (152 bērniem) un Ventspilī (154 bērniem). Attiecīgi atsevišķu projektu informācija liecina, ka viena projekta attiecināmo izmaksu apjomi ir robežās no 100 tūkst. latu (Krāslavas novads) līdz 2,47 milj. latu (Rīga), bet ES un valsts budžeta finansējuma apjoms ir robežās no 92,5 tūkst. latu līdz 2,177 milj. latu (skat. 6. pielikumu).

Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits	ERAF finansējums, Ls	Valsts budžeta finansējums, Ls	ERAF un valsts budžeta finansējums kopā, Ls	ERAF un valsts budžeta finansējums kopā uz 1000 iedz., Ls
Rīgas reģions	3	254 487	9 684	264 171	240
Vidzemes reģions	3	440 690	43 787	484 477	2053
Kurzemes reģions	5	535 874	51 579	587 453	1942
Zemgales reģions	2	100 422	6 807	107 229	379
Latgales reģions	3	565 863	50 538	616 401	1791
Latvijā	**16**	**1 897 336**	**162 395**	**2 059 731**	**908**

*91. tabula. ERAF un valsts budžeta finansējums VSID aktivitātē 3.1.4.4. „Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

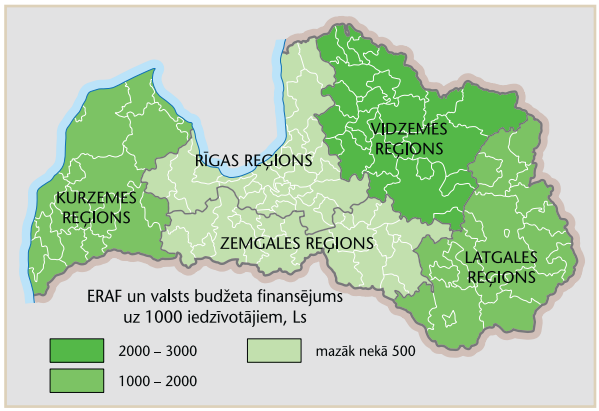
VSID aktivitāte 3.1.4.4. „Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai" (ERAF)*

Aktivitātes mērķis ir veicināt vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas, nodrošinot bērnu, invalīdu un pensijas vecuma personu sociālās aprūpes, sociālo prasmju attīstības, izglītošanas un brīvā laika pavadīšanas iespējas, attīstot alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamību ārpus nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centriem.** Finansējuma saņēmēji var būt pašvaldības, pašvaldību iestādes, biedrības un nodibinājumi. Kopējais aktivitātei pieejamais finansējums ir 2 997 840 latu, t. sk. ERAF finansējums – 2 548 164 lati un nacionālais publiskais finansējums – 449 676 lati.

Aktivitāti īsteno atklātas projektu iesniegumu atlases veidā. Lai veicinātu valsts teritoriju līdzsvarotu attīstību, plānošanas reģioniem ir noteiktas kvotas, pamatojoties uz statistikas datiem par iedzīvotāju skaitu, dienas aprūpes centru skaitu, pirmsskolas vecuma bērnu skaitu un personu ar funkcionāliem traucējumiem skaitu.

Līdz 2009. gada beigām šīs aktivitātes ietvaros ir noslēgti līgumi par 16 projektu īstenošanu ar 1,897 milj. latu ES līdzfinansējumu,*** apgūti 74 % no aktivitātei plānotā ES līdzfinansējuma. Atbalstīto projektu iesniedzēji ir pašvaldības vai to iestādes.

Šīs aktivitātes ietvaros līdz 2009. gada beigām apjoma ziņā lielāko atbalsta finansējumu ir saņēmis Latgales reģions, lielākais atbalsts, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, ir nonācis Vidzemes reģionā, savukārt lielākais atbalstīto projektu skaits ir no Kurzemes reģiona. Ņemot vērā aktivitātē noteiktās plānošanas reģionu kvotas, turpmākais atbalsts paredzēts Rīgas un Zemgales reģiona projektiem.

*117. attēls. ERAF un valsts budžeta finansējums uz 1000 iedzīvotājiem VSID aktivitātē 3.1.4.4 „Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos plānošanas reģionos.**

Apstiprināto projektu ietvaros tiks izveidoti, rekonstruēti un aprīkoti bērnu brīvā laika pavadīšanas centri, dienas aprūpes centri personām ar kustību traucējumiem un krīzes centri (skat. 6. pielikumu).

VSID aktivitāte 3.6.1.1. „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai" (ERAF)**

Aktivitātes mērķis ir nodrošināt 16 nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru (pilsētu)*** ārpus Rīgas plānošanas reģiona izaugsmi, sniedzot atbalstu projektu īstenošanai pilsētvides un pilsētreģionu konkurētspējas, sasniedzamības vai pieejamības un pievilcības

* Aktivitātes īstenošanu regulē MK 15.09.2008. noteikumi Nr. 751 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.1.4.4. aktivitāti „Atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai"".

** Nacionālas un reģionālas nozīmes centri šīs aktivitātes ietvaros ir šādu pilsētu – Rīgas, Daugavpils, Jelgavas, Jēkabpils, Jūrmalas, Liepājas, Rēzeknes, Valmieras, Cēsu, Ventspils, Alūksnes, Aizkraukles, Balvu, Bauskas, Dobeles, Gulbenes, Krāslavas, Kuldīgas, Limbažu, Līvānu, Ludzas, Madonas, Ogres, Preiļu, Saldus, Siguldas, Smiltenes, Talsu, Tukuma, Valkas – teritorijas.

*** Datu avots: VRAA.

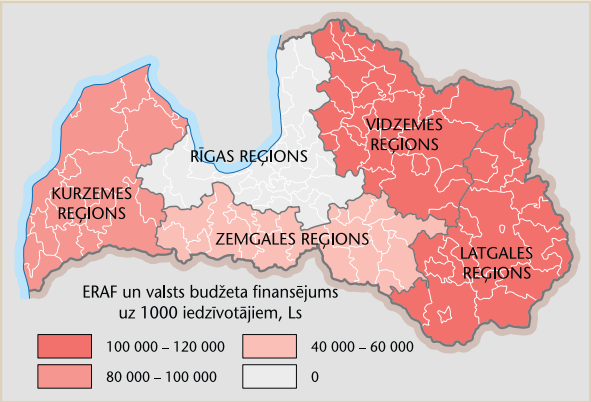
* Datu avots: VRAA.

** Aktivitāti līdz 2010. gada februārim regulēja MK 27.05.2008. noteikumi Nr. 377 „Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.6.1.1. aktivitāti "Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai"".

*** Aktivitātes ietvaros atbalstu saņem 16 pilsētas ar nacionālas un reģionālas nozīmes centra statusu – Daugavpils, Jēkabpils, Jelgava, Liepāja, Rēzekne, Valmiera, Ventspils, Aizkraukle, Cēsis, Gulbene, Kuldīga, Līvāni, Madona, Saldus, Smiltene un Talsi.

Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits	ERAF finansējums, Ls	Valsts budžeta finansējums, Ls	ERAF un valsts budžeta finansējums kopā, Ls	ERAF un valsts budžeta finansējums kopā uz 1000 iedz., Ls
Rīgas reģions	-	-	-	-	-
Vidzemes reģions	13	23 691 857	1 196 757	24 888 614	105 459
Kurzemes reģions	13	23 240 892	1 438 894	24 679 786	81 603
Zemgales reģions	6	10 822 167	497 423	11 319 590	40 058
Latgales reģions	11	37 433 296	2 544 524	39 977 820	116 175
Latvijā	**43**	**95 188 212**	**5 677 598**	**100 865 810**	**44 476**

*92. tabula. ERAF un valsts budžeta finansējums VSID aktivitātē 3.6.1.1. „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

*118. attēls. ERAF un valsts budžeta finansējums uz 1000 iedzīvotājiem VSID aktivitātē 3.6.1.1. „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

faktoru attīstībai saskaņā ar integrētām pašvaldību attīstības programmām. Šīs aktivitātes ietvaros finansējuma saņēmējs ir nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centra pašvaldība vai tās iestāde, kas nav izveidota ar mērķi veikt saimniecisko darbību. Kopējais aktivitātei pieejamais finansējums ir 209 216 720 latu, to skaitā Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 177 834 211 lats un nacionālais publiskais finansējums – 31 382 509 lati.

Aktivitāti īsteno ierobežotas projektu iesniegumu atlases veidā. Līdz 2009. gada beigām šīs aktivitātes ietvaros ir noslēgti līgumi par 43 projektu īstenošanu ar 95,188 milj. latu ES līdzfinansējumu.* Vadoties no iedzīvotāju skaita, aktivitātē ir noteiktas maksimālās projekta attiecināmās ERAF atbalsta izmaksas – tā, piemēram, pašvaldībai ar iedzīvotāju skaitu virs 100 tūkst. (Daugavpils) tās ir 22,4 milj. latu, bet pašvaldībai, kur iedzīvotāju skaits ir mazāks par 10 tūkst. – 4,6 milj. latu.

Dati liecina, ka līdz pārskata perioda beigām lielāko finansējumu gan pēc absolūtā apjoma, gan, rēķinot uz 1000 iedzīvotājiem, ir saņēmis Latgales reģions. Bet aktivitātes ietvaros vēl tiks atbalstīta virkne projektu, jo līdz 2009. gada beigām tika noslēgti līgumi par 54 % no aktivitātei plānotā ES līdzfinansējuma.

* Datu avots: VRAA.

Tā kā pašvaldību vajadzības un attīstības iespējas ir dažādas, atšķirīgi ir arī atbalstītie projekti – gan pēc nozarēm, gan pēc apjoma. Tā, piemēram, paredzēts atjaunot vai no jauna izveidot kultūras un izglītības iestāžu un objektu infrastruktūru, tai skaitā paaugstināt energoefektivitāti, daudzos projektos paredzēts veikt satiksmes infrastruktūras (ielu, laukumu, tiltu) un inženierkomunikāciju rekonstrukciju, starp projektiem ir arī biznesa inkubatora būvniecība (Valmierā). Pēc projekta attiecināmo izmaksu apjoma līdz šim lielākais atbalstītais projekts ir Daugavpils cietokšņa inženiertehnisko sistēmu rekonstrukcija un ielu kompleksā labiekārtošana (8,836 milj. latu), turklāt tas nav vienīgais projekts Daugavpilī (skat. 6. pielikumu).

Šajā aktivitātē kā mērķa teritorija nav iekļauts Rīgas plānošanas reģions, bet tā attīstībai ir paredzēta cita aktivitāte – 3.6.1.2. „Rīgas pilsētas ilgtspējīga attīstība" (ERAF). Šīs aktivitātes mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas degradēto teritoriju revitalizāciju (funkcionālo aktivizēšanu) saskaņā ar integrēto pašvaldības attīstības programmu, veicinot Latvijas galvaspilsētas turpmākās sociāli ekonomiskās izaugsmes priekšnosacījumu veidošanos. Finansējuma saņēmējs ir Rīgas pilsētas pašvaldība. Kopējais aktivitātei paredzētais finansējums ir 8 268 281 lats, tai skaitā ERAF finansējums – 7 028 040 latu un nacionālais publiskais finansējums – 1 240 241 lats.

Turklāt pēc RAPLM priekšlikuma ir veikta darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi" prioritātes „Policentriskā attīstība" paplašināšana, izveidojot jaunu 3.6.2.1. aktivitāti „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai", kuras ietvaros plānots sniegt atbalstu lielākajiem novadiem (Aizputes, Alūksnes, Balvu, Bauskas, Daugavpils, Dobeles, Grobiņas, Jelgavas, Krāslavas, Limbažu, Ludzas, Ogres, Preiļu, Rēzeknes, Siguldas, Tukuma, Valkas un Ventspils novada pašvaldībām) to attīstības centru specializācijas nostiprināšanai, sniedzot atbalstu uzņēmējdarbības infrastruktūras (dabas un fiziskās vides) sakārtošanai, kā arī sabiedrisko pakalpojumu pieejamības un iedzīvotāju mobilitātes sekmēšanai. Kopējais aktivitātei paredzētais finansējums ir 9 484 399 lati, to skaitā ERAF finansējums – 8 061 739 lati un nacionālais publiskais finansējums – 1 422 660 latu. Vienlaikus RAPLM atzīst, ka aktivitātei paredzētais finansējums ir nepietiekošs, lai nodrošinātu būtisku teritoriju attīstības tempu kāpumu.

VSID horizontālo prioritāšu uzraudzība

VSID (2007.–2013. gadam) ietvaros paralēli trīs darbības programmām ir noteiktas horizontālās prioritātes:

- „Teritoriju līdzsvarota attīstība";
- „Rīgas starptautiskā konkurētspēja";
- „Makroekonomikas stabilitāte";
- „Vienādas iespējas";
- „Ilgtspējīga attīstība";
- „Informācijas sabiedrība".

RAPLM ir atbildīga par trīs horizontālo prioritāšu – „Teritoriju līdzsvarota attīstība", „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" un „Informācijas sabiedrība" – koordināciju. Pirmās divas prioritātes ir tieši saistītas ar reģionālās attīstības politikas īstenošanu.

Par prioritāti „Teritoriju līdzsvarota attīstība" VSID norādīts: „Valsts līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai svarīgi ir mazināt nelabvēlīgās attīstības rādītāju atšķirības starp dažādām valsts teritorijas daļām, īpaši starp galvaspilsētas reģionu un pārējo teritoriju, īstenojot policentriskas attīstības modeli un dodot priekšroku salīdzinoši mazāk attīstīto teritoriju atbalstam. Izmantojot vienmērīgo apdzīvoto vietu pārklājumu valsts teritorijā, iespējams izveidot attīstības centru struktūru, kur līdzās nacionālas nozīmes attīstības centriem nozīmīgu vietu ieņem reģionālas, novadu un vietējas nozīmes attīstības centri. Attīstības centru uzdevums ir kalpot par valsts teritoriju sociālās un ekonomiskās attīstības dzinējspēkiem, kā arī par publisko pakalpojumu centriem. SF un KF atbalsta uzdevums būs mazināt nelabvēlīgās sociāli ekonomiskās attīstības tendences, atbalstot nacionālas, reģionālas un novadu nozīmes attīstības centrus".* Prioritātes īstenošanas vērtējumam paredzēts izmantot plānošanas reģionu teritorijas attīstības indeksa izmaiņas, par bāzes gadu izmantojot 2005. gada datus.

Par prioritāti „Rīgas starptautiskā konkurētspēja": „Rīgas kā Baltijas jūras reģiona mēroga darījumu, zinātnes un kultūras izcilības centra nostiprināšanās ir izšķirošs faktors arī visas valsts straujai izaugsmei. Galvaspilsētas ekonomiskā potenciāla un starptautiskās konkurētspējas nostiprināšana, kā arī pilsētas straujās izaugsmes efekta pārnese uz pārējo valsts teritoriju ir arī ES fondu investīciju uzdevums. Kā viena no lielākajām Baltijas reģiona pilsētām Latvijas galvaspilsēta Rīga atrodas unikālā situācijā, lai gūtu ievērojamu labumu no fondu līdzekļiem".* Prioritātes īstenošanas vērtējumam paredzēts izmantot IKP rādītāju uz vienu iedzīvotāju Rīgā procentos pret vidējo IKP rādītāju uz vienu iedzīvotāju citās Baltijas jūras reģiona galvaspilsētās (Kopenhāgena, Stokholma, Helsinki, Tallina, Viļņa), par bāzi izmantojot 2004. gada rādītājus.

Lai nodrošinātu ar reģionālo attīstību saistīto horizontālo prioritāšu ieviešanu VSID īstenošanā, tiek izmantoti šādi instrumenti:

- VSID iekļautas specifiskas, uz konkrētu teritoriju vērstas atbalsta aktivitātes, t. sk. aktivitātes Rīgas konkurētspējas veicināšanai;
- atsevišķās aktivitātēs noteikti specifiski projektu vērtēšanas kritēriji, kas dod priekšroku vai priekšrocību par labu kādam no projektiem konkrētās teritorijās;
- atsevišķās aktivitātēs noteikta diferencēta ES fondu līdzfinansējuma likme jeb samazināts ES fondu un valsts līdzfinansējuma apjoms sociāli ekonomiskā ziņā attīstītākajām teritorijām;
- atsevišķās aktivitātēs noteiktas teritoriālās kvotas jeb noteikts finansējuma apjoms konkrētai teritorijai (reģionam).

* Valsts Stratēģiskais ietvardokuments 2007.–2013. gada periodam, 43. lpp.

Pārskata periodā RAPLM horizontālo prioritāšu ievērošanas nodrošināšanai ir veikusi šādas aktivitātes:

- sniedza atzinumus par atbildīgo iestāžu izstrādātajiem Ministru kabineta noteikumu projektiem, t. sk. par projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, kā arī izteica viedokli par ES fondu uzraudzības komitejas sēdes darba materiāliem, tādējādi nodrošinot horizontālo prioritāšu ieviešanas principu (teritoriālā kvota, diferencēta ES fondu līdzfinansējuma likme, specifiski projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji u.c.) ievērtēšanu ES fondu ieviešanas dokumentos;
- sagatavoja priekšlikumu ES fondu darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi" grozījumiem, kas paredz izveidot 3.6.2. pasākumu „Komplekss atbalsts novadu pašvaldību izaugsmes sekmēšanai";
- pilnveidoja horizontālo prioritāšu īstenošanas uzraudzības sistēmu, sniedzot priekšlikumus Ministru kabineta noteikumu projekta „Eiropas Savienības fondu ieviešanas un uzraudzības kārtība" izstrādei, kā arī līdzdarbojoties vadlīniju izstrādē, kas nosaka horizontālo politiku ieviešanas uzraudzības sistēmas darbības pamatprincipus un uzraudzības kārtību 2007.–2013. gada plānošanas periodā;
- nodrošināja plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību metodisko vadību attīstības programmu izstrādē un investīciju projektu identificēšanā, aicinot pašvaldības pievērst īpašu uzmanību tādiem pasākumiem, kas ir saistīti ar vietējiem uzņēmējiem labvēlīgas vides veidošanu un uzņēmējdarbības aktivitātes palielināšanu;
- nodrošināja dalību atbildīgo institūciju organizētajos semināros, skaidrojot horizontālo prioritāšu nozīmi un sniedzot norādes potenciālajiem projektu pieteikumu iesniedzējiem projektu pieteikumu veidlapas horizontālo prioritāšu sadaļu aizpildīšanai.*

Sagatavotajā „Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas ziņojumā par horizontālo prioritāšu „Teritoriju līdzsvarota attīstība" un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" īstenošanu 2007.–2009. gadā"** kā ES fondu ieguldījumi apskatīti līdz 2010. gada 1. martam veiktie maksājumi*** projektu īstenotājiem, ar kuriem līgumi par projektu īstenošanu noslēgti līdz 2009. gada 31. decembrim. Šāds rādītājs teritorijas attīstības kontekstā sniedz informāciju par finansējumu, kas apskatītājā periodā faktiski nonācis konkrētās teritorijās. Jāņem gan vērā, ka līdz 2010. gada 31. janvārim finansējuma saņēmējiem bija izmaksāti tikai 15,2 % ES fondu finansējuma****, no kuriem RAPLM ziņojumā apskatīti nedaudz mazāk kā puse ieguldījumu

* RAPLM ziņojums „Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas ziņojums par horizontālo prioritāšu „Teritoriju līdzsvarota attīstība" un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" īstenošanu 2007.–2009. gadā".

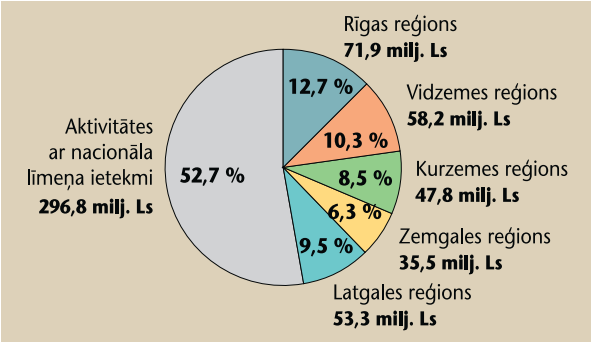
** Ziņojums pieejams RAPLM mājaslapā *(www.raplm.gov.lv)*.

*** Maksājuma pieprasījuma metrika „MP veiktais maksājums, LVL" ES fondu vadības informācijas sistēmā.

**** Finanšu ministrijas sagatavotā informācija par ES fondu apguves salīdzinājumu starp Baltijas valstīm 2007.–2013. gadā (pieejama *www.esfondi.lv)*.

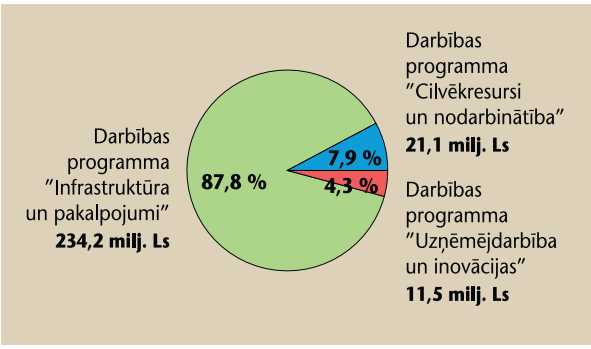
aktivitātēs ar reģionāla un vietēja līmeņa ietekmi jeb teritoriālajās aktivitātēs.* Līdz ar to ziņojumā konstatētie fakti un sakarības ļauj izdarīt tikai vispārējus secinājumus par sākotnējo ievirzi finansējuma piesaistē.

Izmaksātais ES fondu ieguldījumu apjoms 2007.–2009. gada periodā sasniedza 563,7 milj. latu, no kuriem gandrīz pusi (266,8 milj. latu jeb 47,3 %) veidoja teritoriālo aktivitāšu, tas ir, aktivitāšu ar reģionāla un vietēja līmeņa ietekmi – finansējums (skat. 119. attēlu).**

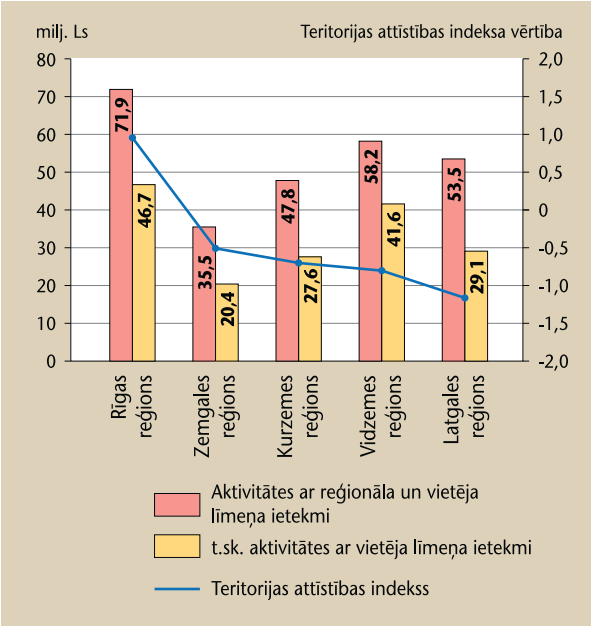
119. attēls. ES fondu ieguldījumi sadalījumā pa plānošanas reģioniem 2007.–2009. gadā.

Ievērojamu īpatsvaru (87,7 %) ziņojumā apskatīto teritoriālo aktivitāšu ieguldījumu veidoja darbības programma „Infrastruktūra un pakalpojumi" (skat. 120. attēlu).**

120. attēls. ES fondu teritoriālo aktivitāšu ieguldījumi pa darbības programmām 2007.–2009. gadā.

Teritoriālo aktivitāšu finansējums salīdzinoši vienmērīgi sadalījies pa reģioniem, vidējo līmeni (20 %) pārsniedzot Rīgas reģionam (26,9 %) un mazāk par vidējo līmeni finansējumu piesaistot vien Zemgales reģionam (13,3 %). Tādējādi Rīgas reģiona saņemtais finansējuma apjoms divas reizes pārsniedza Zemgales reģiona piesaistīto finansējumu. Atbilstoši izvērtējuma rezultātiem nav vērojama tieša sakarība starp izmaksātā finansējuma apjomu un reģiona teritorijas attīstības indeksu.* Šeit jāpiezīmē, ka RAPLM ziņojumā par horizontālo prioritāšu īstenošanu par teritorijas attīstības indeksu sauc teritorijas attīstības ķēdes indeksu. 121. attēlā dots VSID īstenošanas ietvaros plānošanas reģionos piesaistītais finansējums un teritorijas attīstības gada indekss jeb teritorijas attīstības indekss (skat. V nodaļu).

121. attēls. ES fondu teritoriālo aktivitāšu ieguldījumi plānošanas reģionos 2007.–2009. gadā. Salīdzinājumam izmantots teritorijas attīstības indekss pēc 2009. gada datiem.

Objektīvāks par iepriekšminēto ir reģionu salīdzinājums pēc saņemtā finansējuma apjoma uz iedzīvotāju skaitu, ievērojot, ka Rīgas reģionā ir vislielākais iedzīvotāju skaits, kas gandrīz piecas reizes pārsniedz iedzīvotāju skaita ziņā mazāko – Vidzemes reģionu. Apskatot teritoriālo aktivitāšu finansējumu uz vienu iedzīvotāju reģionos, redzams, ka lielāko finansējuma apjomu pēc šī rādītāja ir piesaistījis Vidzemes reģions, savukārt mazāko – Rīgas reģions, attiecīgi reģioni ar mazāko un lielāko iedzīvotāju skaitu.*

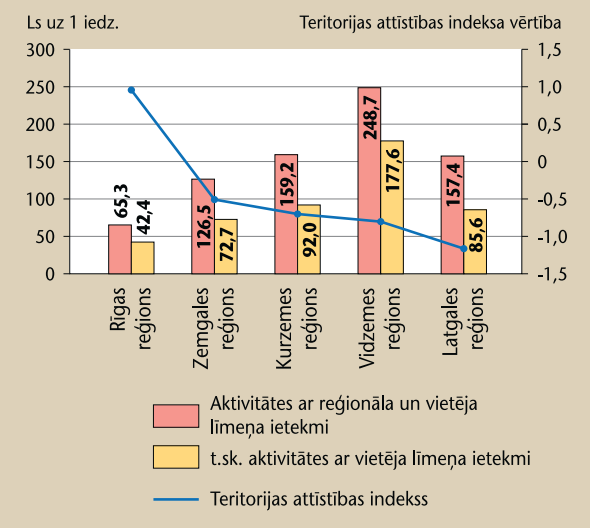
122. attēlā dots VSID īstenošanas ietvaros plānošanas reģionos piesaistītais finansējums uz vienu iedzīvotāju un teritorijas attīstības gada indekss jeb teritorijas attīstības indekss.

Vienlaikus RAPLM ziņojumā uzsver, ka vērtēts tika salīdzinoši neliels izmaksātā finansējuma īpatsvars no kopējā visa perioda (2007.–2013. gads) ES fondu finansējuma, kā arī tas, ka netika vērtēti iesniegtie un apstiprinātie projekti, kas varētu uzrādīt citādāku finansējuma teritoriālo sadalījumu.

* Lai noteiktu aktivitāšu sadalījumu pa kategorijām, galvenokārt tika vērtēts aktivitātes ieviešanas nosacījumos paredzēto un faktisko finansējuma saņēmēju darbības mērogs, ievērojot, ka reģionālai attīstībai ir būtiski tikai tādi ieguldījumi, kam ir reģionāls vai vietējs mērogs. Vienlaikus tika ņemti vērā arī tādi aspekti kā darbības programmu papildinājumos noteikto aktivitātes īstenošanas rezultātu teritoriālais mērogs un apstiprinātajos projektu pieteikumos norādītā projekta īstenošanas teritorija.

** RAPLM ziņojums „Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas ziņojums par horizontālo prioritāšu „Teritoriju līdzsvarota attīstība" un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" īstenošanu 2007.–2009. gadā".

* RAPLM ziņojums „Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas ziņojums par horizontālo prioritāšu „Teritoriju līdzsvarota attīstība" un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" īstenošanu 2007.–2009. gadā".

122. attēls. ES fondu teritoriālo aktivitāšu ieguldījumi uz vienu iedzīvotāju plānošanas reģionos 2007.–2009. gadā. Salīdzinājumam izmantots teritorijas attīstības indekss pēc 2009. gada datiem.

Kopumā RAPLM ziņojumā secināts, ka, lai arī ES fondu programmēšanas dokumentos teritoriju līdzsvarota attīstība ir izvirzīta kā viena no horizontālajām prioritātēm, ES fondu atbalsta plānošanā un ieviešanā tomēr dominē nozares, nevis teritoriāla pieeja (92 % no kopējā ES fondu atbalsta 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir „ieprogrammēti" nozaru prioritāšu īstenošanai un tikai 8 % finansējuma tiek tieši novirzīti teritoriju prioritāšu īstenošanai). Tas, savukārt, nosaka vairākus trūkumus ES fondu apguvē, t. sk.:

- sadrumstalots un nekoordinēts atbalsts teritoriju attīstībai;
- nepietiekošs un ierobežots atbalsts teritoriju specifisko prioritāšu īstenošanai, jo teritoriju attīstības vajadzības un prioritātes ir pakārtotas centralizēti izvirzītām un īstenotām nozaru prioritātēm;
- atsevišķos gadījumos neveiksmīgi izvēlēti vai tikai formāli lietoti teritoriālie principi un kritēriji atbalsta sniegšanai nozaru atbalsta pasākumos.*

Izvērtējot ieguldījumus no Rīgas starptautiskās konkurētspējas viedokļa, RAPLM norāda, ka pārskata periodā tika veikti ievērojami ieguldījumi izglītības un zinātnes jomā, kas sekmēs Rīgas starptautisko konkurētspēju. Papildus ES fondu ietvaros ir plānoti Rīgas konkurētspējai nozīmīgie ieguldījumi transporta jomā (piemēram, investīciju projekts infrastruktūras attīstībai Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra, starptautiskās lidostas *Rīga* pasažieru termināla rekonstrukcijas, paplašināšanas un jauna termināla būvniecības projekts, investīciju projekts Rīgas transporta sistēmas sasaistei ar *Via Baltica* – Daugavas Ziemeļu šķērsojums ar pievadceļiem, Rīgas piepilsētas dzelzceļa pasažieru pārvadājumu sistēmas modernizācija) un pilsētvides sakārtošanai (piemēram, Rīgas degradēto teritoriju sakārtošanas projekti). Vienlaikus ir atzīts, ka veiktās un plānotās investīcijas ir nepietiekamas Rīgas pilsētas attīstības līmeņa starptautiski nozīmīgam kāpumam.* Tāpēc šajā ziņā RAPLM pozitīvi vērtē pilsētvides prioritātes „Policentriska attīstība" paplašināšanu, izveidojot jaunu 3.6.2.1. aktivitāti „Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai", kuras ietvaros atbalstu plānots sniegt Rīgas plānošanas reģiona novadu – Limbažu, Ogres, Siguldas, Tukuma – pašvaldībām to attīstības centru specializācijas nostiprināšanai, tādējādi sekmējot Rīgas ekonomiku papildinošās ražošanas un rekreācijas pakalpojumu attīstību un stiprinot Rīgas kā Baltijas jūras reģiona biznesa, zinātnes un kultūras centra potenciālu.

Aktivitāte īpaši atbalstāmo teritoriju attīstības sekmēšanai

Viens no Latvijas reģionālās attīstības politikas pirmajiem un raksturīgākajiem instrumentiem ir uzņēmējdarbības sekmēšanas programma īpaši atbalstāmajās teritorijās. Līdz laikam, kad Latvijai kļuva pieejami ES struktūrfondu līdzekļi, galvenais programmas atbalsts bija Reģionālā fonda līdzekļi, bet kopš 2004. gada būtisks atbalsts ir ES struktūrfondu finansējums.

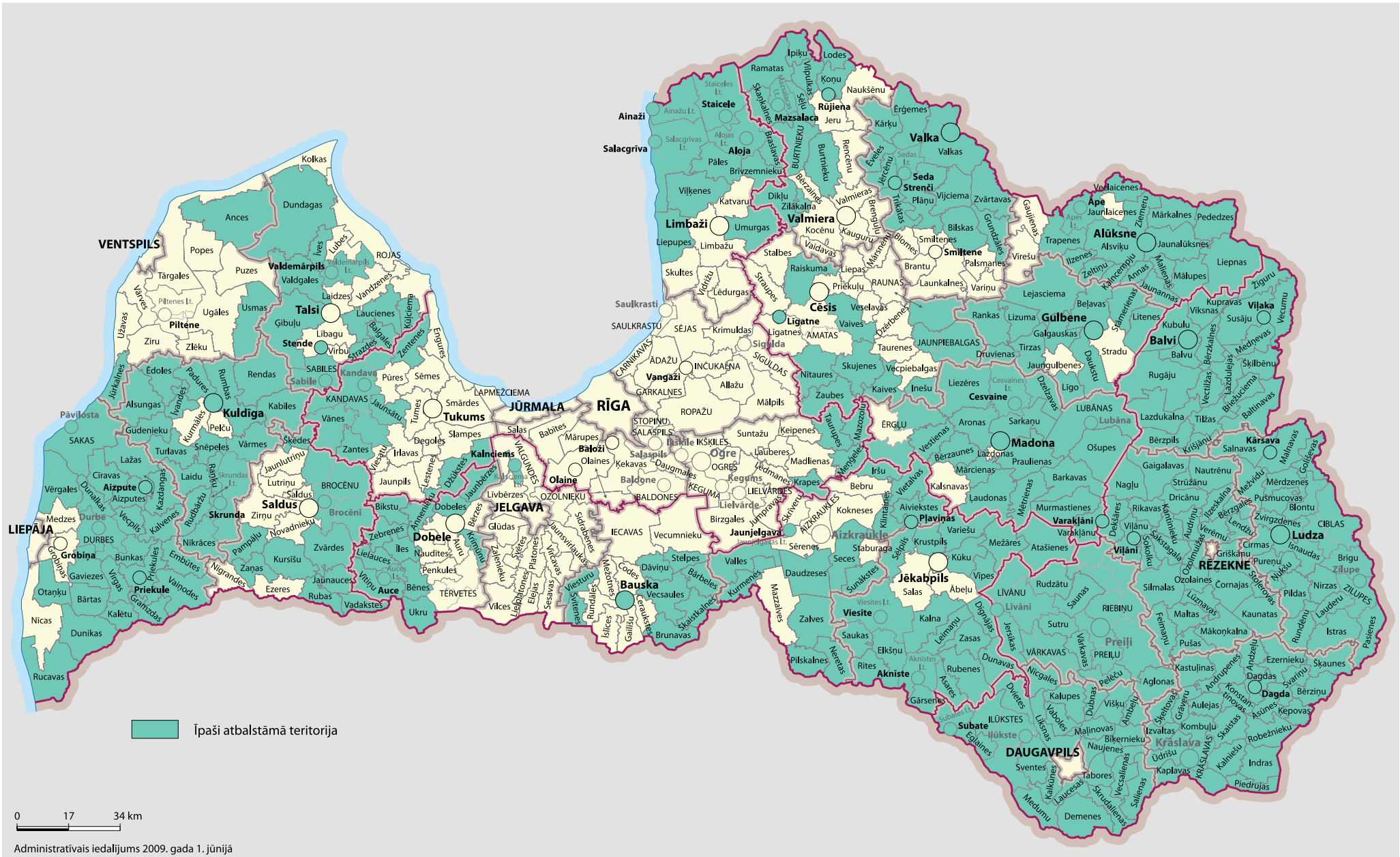
2004.–2006. gada plānošanas periodā šāda uzņēmējdarbības sekmēšanas programma bija VRAA administrēta grantu shēma VPD aktivitātē 2.2.1.2. „Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās" (kopējais publiskais finansējums aktivitātei bija 8,99 milj. latu). 2007.–2013. gada periodā īpaši atbalstāmo teritoriju attīstības sekmēšanai tiek īstenota VSID aktivitāte 2.3.2.2. „Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās", par kuru atbildīgā iestāde ir Ekonomikas ministrija, bet sadarbības iestāde – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA).

Turpinājumā sniegts gan ieskats Ekonomikas ministrijas un LIAA aktivitātes īstenošanā, gan arī atgādināts par īpaši atbalstāmajām teritorijām Latvijā, to regulējumu un atbalsta iespējām.

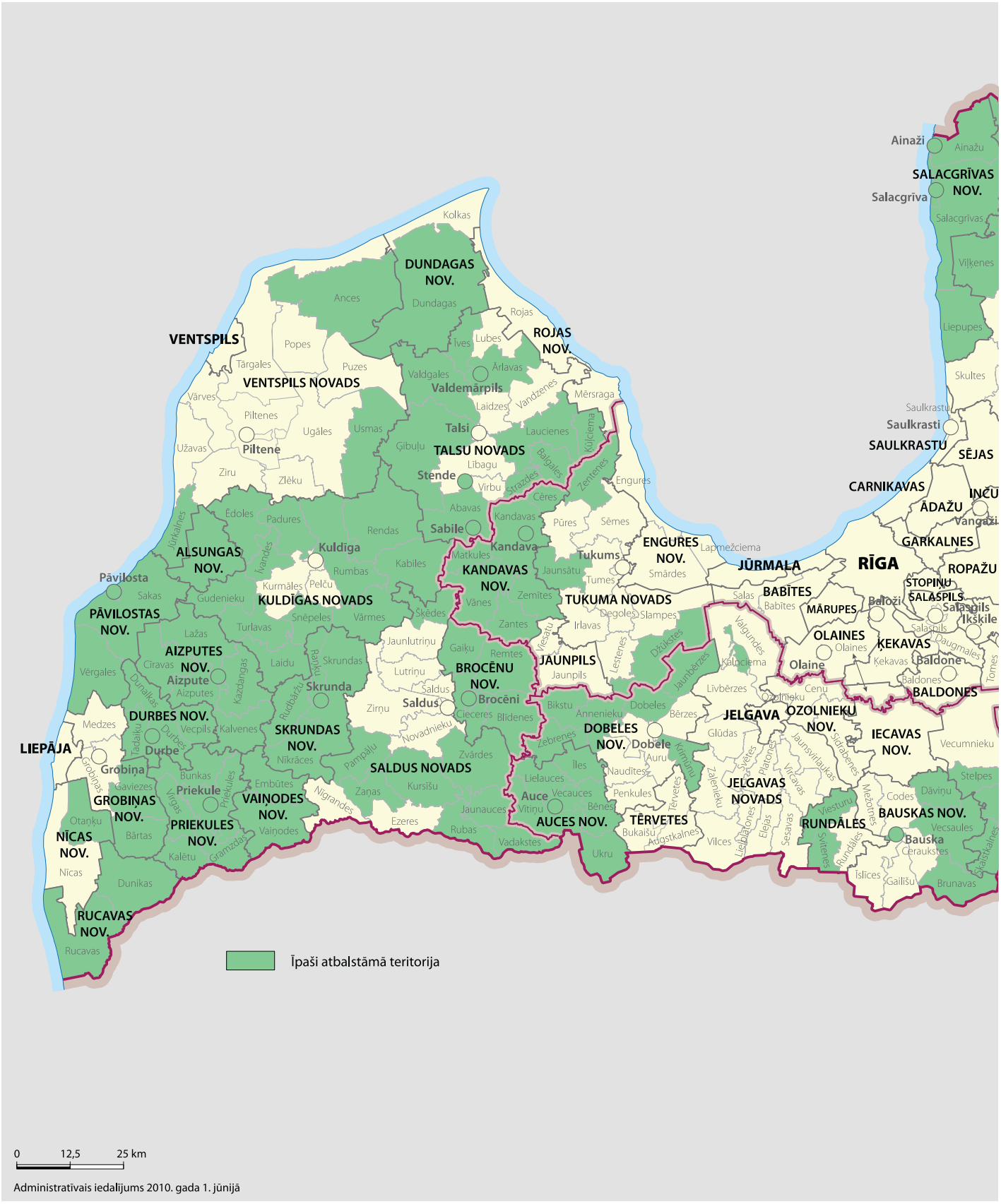
* RAPLM ziņojums „Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas ziņojums par horizontālo prioritāšu „Teritoriju līdzsvarota attīstība" un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" īstenošanu 2007.–2009. gadā".

	Laika posms				
	1998.-2000.	2001.-2004.	2004.-2006.	2006.-2009.	2010.-2012.
Statusa tiesiskais pamats	Likums "Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem" (22.05.1997.), 29.07.1997. MK noteikumi Nr.263 "Kārtība, kādā piešķirams īpaši atbalstāmā reģiona statuss"	Likums "Par īpaši atbalstāmajiem reģioniem" (22.05.1997.), 29.07.1997. MK noteikumi Nr.263 "Kārtība, kādā piešķirams īpaši atbalstāmā reģiona statuss"	Reģionālās attīstības likums (21.03.2002.), 11.11.2003. MK noteikumi Nr.637 "Īpaši atbalstāmās teritorijas statusa piešķiršanas un atcelšanas kārtība"	Reģionālās attīstības likums (21.03.2002.), 11.11.2003. MK noteikumi Nr.637 "Īpaši atbalstāmās teritorijas statusa piešķiršanas un atcelšanas kārtība", RAPL ministra 30.05.2006. rīkojums Nr.2-02/128 "Par potenciālo īpaši atbalstāmo teritoriju noteikšanas metodiku"	Reģionālās attīstības likums (21.03.2002.), 11.11.2003. MK noteikumi Nr.637 "Īpaši atbalstāmās teritorijas statusa piešķiršanas un atcelšanas kārtība", RAPL ministra 14.09.2009. rīkojums Nr.2-02/313 "Par potenciālo īpaši atbalstāmo teritoriju noteikšanas metodikas apstiprināšanu"
ĪAT iedzīvotāju skaita īpatsvars no valsts iedzīvotāju kopskaita	15%	15%	25%	25%	2010.g. – 2009.g. teritorijas ar izņēmumiem; 2011.-2012.g. noteikti izņēmumi, iedzīvotāju skaits ĪAT – 9%, statuss administratīvām vienībām
Noteiktais ĪAT sadalījums pa reģioniem	-	-	Pēc reģionu teritorijas attīstības indeksa, iedzīvotāju skaits ĪAT reģionos no valsts iedzīvotāju kopskaita: Latgales reģionā – 8,8 %; Vidzemes reģionā – 6,7 %; Kurzemes reģionā – 4,4 %; Zemgales reģionā – 4,0 %; Rīgas reģionā – 1,2 %	Pēc reģionu teritorijas attīstības indeksa, iedzīvotāju skaits ĪAT reģionos no valsts iedzīvotāju kopskaita: Latgales reģionā – 9,4 %; Vidzemes reģionā – 5,8 %; Kurzemes reģionā – 4,4 %; Zemgales reģionā – 3,5 %; Rīgas reģionā – 1,6 %	Pēc reģionu teritorijas attīstības indeksa, iedzīvotāju skaits ĪAT reģionos no valsts iedzīvotāju kopskaita: Latgales reģionā – 2,7 %; Vidzemes reģionā – 1,9 %; Kurzemes reģionā – 1,7 %; Zemgales reģionā – 1,6 %; Rīgas reģionā – 1,1 %
Galvenās iesaistītās institūcijas	Ekonomikas ministrija, VARAM, BOVSIA "Reģionu attīstība", Reģionālās attīstības padome	Ekonomikas ministrija, VARAM, BOVSIA "Reģionu attīstība", Reģionālās attīstības padome	RAPLM, VRAA, Nacionālā reģionālās attīstības padome, plānošanas reģionu attīstības padomes	RAPLM, VRAA, Nacionālā reģionālās attīstības padome, plānošanas reģionu attīstības padomes	RAPLM, VRAA, Nacionālā reģionālās attīstības padome, plānošanas reģionu attīstības padomes
Institūcijas, kas piešķir statusu	MK, balstoties uz pašvaldību rangiem un VARAM priekšlikumu	MK, balstoties uz teritorijas attīstības indeksu un VARAM priekšlikumu	Plānošanas reģionu attīstības padomes, balstoties uz RAPLM metodiku. Apstiprina NRAP.	Plānošanas reģionu attīstības padomes, balstoties uz RAPLM metodiku. Apstiprina NRAP.	Plānošanas reģionu attīstības padomes, balstoties uz RAPLM metodiku. Apstiprina NRAP.
Nacionālie atbalsta instrumenti teritorijām ar ĪAT statusu	Reģionālais fonds, nodokļu atvieglojumi (UIN, IIN)	Reģionālais fonds, nodokļu atvieglojumi (UIN, IIN)	Reģionālais fonds mērķkredītu procentu atmaksai, nodokļu atviegl. (UIN, IIN), balstoties uz sagatavotiem projektiem	Reģionālais fonds mērķkredītu procentu atmaksai, nodokļu atviegl. (UIN, IIN), balstoties uz sagatavotiem projektiem	Nodokļu atvieglojumi (UIN, IIN) piemēroti likumā noteiktā kārtībā
ES fondu atbalsts	-	-	VPD 2.2.1.2. apakšaktivitāte, grantu shēma "Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās", administrē VRAA	Līdz 2008.g. beigām VPD 2.2.1.2. apakšaktivitātes, grantu shēma "Atbalsts ieguldījumiem uzņēmumu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās", administrē VRAA. No 2007.g. – VSID aktivitāte 2.3.2.2. "Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās", administrē LIAA	VSID aktivitāte 2.3.2.2. "Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās", administrē LIAA, atbildīgā iestāde – Ekonomikas ministrija

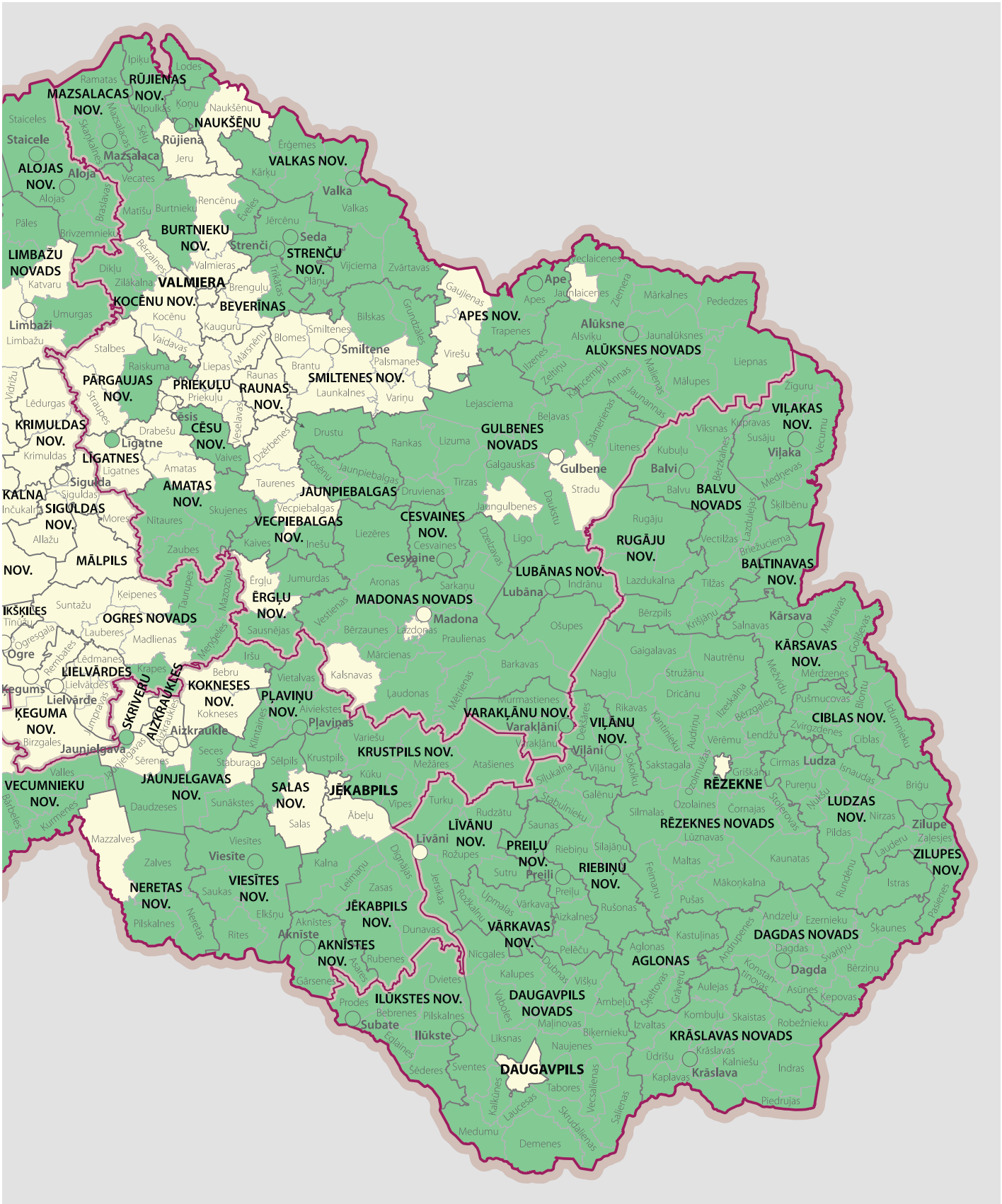
93. tabula. Pārskats par īpaši atbalstāmajām teritorijām Latvijā.

123. attēls. Īpaši atbalstāmās teritorijas 2009. gadā.

124. attēls. Īpaši atbalstāmās teritorijas 2010. gadā.

RŪJIENAS NOV.
MAZSALACAS NOV.
NAUKŠĒNU NOV.
Rūjiena
Mazsalaca
Staicele
ALOJAS NOV.
Aloja
VALKAS NOV.
Valka
BURTNIEKU NOV.
Seda
STRENČU NOV.
Strenči
LIMBAŽU NOVADS
Limbaži
VALMIERA
KOCĒNU NOV.
BEVERĪNAS
APES NOV.
Ape
ALŪKSNES NOVADS
Alūksne
PĀRGAUJAS NOV.
PRIEKUĻU NOV.
RAUNAS NOV.
SMILTENES NOV.
Smiltene
GULBENES NOVADS
Gulbene
VIĻAKAS NOV.
Viļaka
KRIMULDAS NOV.
CĒSU NOV.
Cēsis
Līgatne
LĪGATNES
AMATAS NOV.
Sigulda
JAUNPIEBALGAS
CESVAINES NOV.
Cesvaine
VECPIEBALGAS NOV.
BALVU NOVADS
Balvi
KALNAČAS NOV.
SIGULDAS NOV.
MĀLPILS NOV.
RUGĀJU NOV.
BALTINAVAS NOV.
LUBĀNAS NOV.
Lubāna
MADONAS NOVADS
Madona
ĒRGĻU NOV.
IKŠĶILES NOV.
OGRES NOVADS
Ogre
KĀRSAVAS NOV.
Kārsava
LIELVĀRDES NOV.
Lielvārde
ĶEGUMA NOV.
Ķegums
SKRĪVERU NOV.
AIZKRAUKLES NOV.
Aizkraukle
KOKNESES NOV.
PĻAVIŅU NOV.
Pļaviņas
VARAKĻĀNU NOV.
Varakļāni
VIĻĀNU NOV.
Viļāni
CIBLAS NOV.
Ludza
REZEKNE
LUDZAS NOV.
Zilupe
JAUNJELGAVA
Jaunjelgava
KRUSTPILS NOV.
VECUMNIEKU NOV.
JAUNJELGAVAS NOV.
SALAS NOV.
JĒKABPILS
REZEKNES NOVADS
ZILUPES NOV.
LĪVĀNU NOV.
Līvāni
PREIĻU NOV.
Preiļi
RIEBIŅU NOV.
Viesīte
VIESĪTES NOV.
NERETAS NOV.
JĒKABPILS NOV.
VĀRKAVAS NOV.
DAGDAS NOVADS
Dagda
AGLONAS
AKNĪSTES NOV.
Aknīste
ILŪKSTES NOV.
Ilūkste
DAUGAVPILS NOVADS
KRĀSLAVAS NOVADS
Krāslava
DAUGAVPILS

VSID aktivitāte 2.3.2.2. „Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās" (ERAF)*

Aktivitātes mērķis ir veicināt komercdarbības attīstību īpaši atbalstāmajās teritorijās, tādējādi samazinot nelabvēlīgās atšķirības starp reģionu teritorijām, kā arī sekmējot līdzsvarotu valsts attīstību. Aktivitātes ietvaros finansējumu var saņemt mikro, mazie un vidējie komersanti tādiem ilgtermiņa ieguldījumiem kā ieguldījumiem pamatlīdzekļos un nemateriāliem ieguldījumiem. Aktivitātes īstenošanas veids ir atklāta projektu iesniegumu atlase. Kopējais aktivitātei pieejamais finansējums ir 21,2 milj. latu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda. Vienam projektam maksimālais pieejamais finansējums ir 150 tūkst. latu.

Līdz 2009. gada 31. decembrim aktivitātes ietvaros 7 kārtās bija noslēgti līgumi un uzsākta projektu īstenošana, un 8. kārtā iesākta līgumu slēgšana. Saskaņā ar LIAA publicēto informāciju līdz 2009. gada beigām nepilnās astoņās kārtās atbalstu bija guvis 231 projekts tā īstenošanai īpaši atbalstāmajās teritorijās (projekta iesniedzēja juridiskā adrese var būt arī teritorijā, kurai nav īpaši atbalstāmās teritorijas statuss). Kopējais paredzētais ERAF atbalsts šajos projektos ir 14,05 milj. latu (66,3 % no plānošanas periodā pieejamā finansējuma).

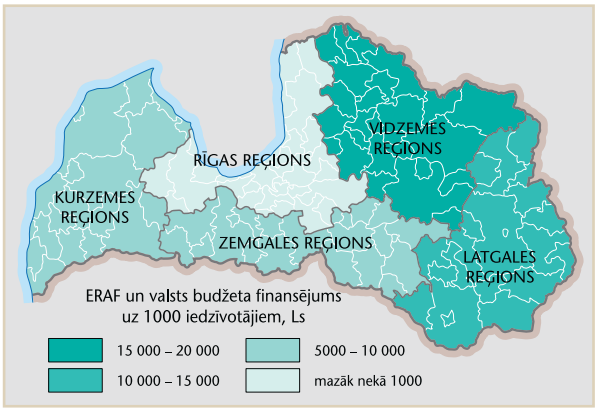
94. tabulā atspoguļots aktivitātē līdz 2009. gada beigām atbalstīto projektu skaits (ja ir noslēgts līgums), finansējuma apjoms sadalījumā pa plānošanas reģioniem un finansējums reģionos uz 1000 iedzīvotājiem. Šie dati liecina, ka kopapjomā lielāko finansējumu ir saņēmuši projekti, kurus paredzēts īstenot Latgales reģionā, arī pēc skaita visvairāk atbalstīto projektu ir šajā reģionā. Tā kā Latgales reģionam ir zemākais teritorijas attīstības indekss un tajā ir lielākais īpaši atbalstāmo teritoriju īpatsvars, projektu skaita un finansējuma sadalījums atbilst aktivitātes mērķim un būtībai. Līdzīgi kā iepriekšējā periodā, augsta aktivitāte raksturīga arī Vidzemes reģionam – atbalstīto projektu skaits ir tikai nedaudz zemāks nekā Latgales reģionā, bet, rēķinot finansējumu uz 1000 iedzīvotājiem, Vidzemes reģionam tas ir pat augstākais (skat. 125. attēlu).

Atbalstītie projekti pēc nozarēm ir ļoti daudzveidīgi. Tikai daži piemēri: vēja ģeneratoru remonta darbnīcas izveide; uzņēmuma konkurētspējas paaugstināšana, paplašinot dārza mēbeļu izstrādājumu sortimentu un samazinot ražošanas izmaksas; trikotāžas ceha izveide; pudeļu dozatoru ražotne; maizes ceptuves modernizācija; metāla žogu un vārtu izgatavošanas un apstrādes uzņēmējdarbības uzsākšana; virtuālais serveris 2009; biomēslojumu ražošana, izmantojot digestāta un kūdras maisījumu.

* Aktivitāti regulē MK 24.02.2009. noteikumi Nr. 197 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.3.2.2. aktivitāti "Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmajās teritorijās"".

Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits	ERAF finansējums, Ls	ERAF un valsts finansējums kopā uz 1000 iedz., Ls
Rīgas reģions	16	1 095 061	993
Vidzemes reģions	72	4 416 404	18 712
Kurzemes reģions	36	2 070 279	6845
Zemgales reģions	27	1 570 614	5558
Latgales reģions	80	4 893 771	14 221
Kopā Latvijā	**231**	**14 046 130**	**6193**

*94. tabula. ERAF un valsts finansējums VSID aktivitātē 2.3.2.2. „Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

*125. attēls. ERAF un valsts finansējums uz 1000 iedzīvotājiem VSID aktivitātē 2.3.2.2. „Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazo komersantu attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās" līdz 2009. gada 31. decembrim atbalstītajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

Īpaši atbalstāmās teritorijas Latvijā

Īpaši atbalstāmo teritoriju noteikšana speciāla atbalsta iespēju izmantošanai Latvijā aizsākās ar Īpaši atbalstāmo reģionu programmas darbību un tās ietvaros tika ieviests joprojām izmantotais teritorijas attīstības indekss. Pirmo reizi īpaši atbalstāmās teritorijas** Ministru kabinets noteica 1997. gadā laika posmam no 1998. līdz 2000. gadam, pamatā balstoties uz teritorijām aprēķinātajiem attīstības rangiem, kā arī uz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas priekšlikumiem par teritorijām, kuru attīstību ierobežoja likumos un citos tiesiskajos aktos ietvertie noteikumi (piemēram, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas u.c.). Minētajā posmā iedzīvotāju skaits īpaši atbalstāmajās teritorijās nedrīkstēja pārsniegt 15 % no valsts iedzīvotāju kopskaita.

Pārskats par galvenajiem aspektiem, kas saistīti ar īpaši atbalstāmajām teritorijām no to noteikšanu no 1998. gada līdz šodienai pa laika posmiem dots 93. tabulā.

Saskaņā ar Reģionālās attīstības likumu īpaši atbalstāmā teritorija ir tāda, kurā ilgstoši saglabājas negatīvas

* Datu avots: LIAA.

** Sākotnēji šīs teritorijas sauca par teritorijām ar īpaši atbalstāmā reģiona statusu.

ekonomiskās un sociālās attīstības tendences vai viena no šīm tendencēm un kurai ar likumu piešķirts īpaši atbalstāmās teritorijas statuss. Īpaši atbalstāmās teritorijas statusa piešķiršanas mērķis ir radīt iespējas ekonomiski vāju vai mazāk labvēlīgu teritoriju ekonomiskajai un sociālajai attīstībai, lai veicinātu līdzvērtīgu sociālo un ekonomisko apstākļu izveidošanos visā valsts teritorijā. Likums paredz, ka īpaši atbalstāmo teritoriju attīstība tiek veicināta ar īpašu kredītpolitiku, nodokļu atvieglojumiem, kas nodrošina papildu iespējas finansēt projektus, kuru īstenošana attiecīgajā teritorijā veicina saimniecisko darbību, rada jaunas un saglabā esošās darba vietas un sekmē šīs teritorijas iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos. Savulaik tam bija atvēlēti arī Reģionālā fonda līdzekļi. Īpaši atbalstāmās teritorijas statusu piešķir un atceļ plānošanas reģionu attīstības padomes saskaņā ar Ministru kabineta noteikto kārtību.* Kopš 2004. gada svarīgākais īpaši atbalstāmo teritoriju attīstības sekmēšanas instruments ir ES fondu finansētas aktivitātes attiecīgā perioda plāna īstenošanā (2004.–2006. gada periodā VRAA grantu shēma, 2007.–2013. gada periodā LIAA projektu konkurss).

Īpaši atbalstāmās teritorijas 2009. gadā redzamas 123. attēlā, bet 2010. gadā – 124. attēlā. 2010. gadā īpaši atbalstāmās teritorijas statuss saglabāts visām iepriekšējām teritorijām, izņemot pilsētas, kuras saņem Eiropas Reģionālās attīstības fonda pilsētvides prioritātes „Policentriska attīstība" atbalstu. Pārskata periodā iedzīvotāju skaits īpaši atbalstāmajās teritorijās nedrīkstēja pārsniegt 25 % no valsts iedzīvotāju kopskaita.

Īpaši atbalstāmo teritoriju statusu 2011.–2012. gadam piešķir vietējo pašvaldību pārvaldītai teritorijai, kuras attīstības centrs nav starptautiskas, nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centrs.* Plānošanas reģions, vadoties pēc centralizēti piedāvātajiem pašvaldību izaugsmes potenciālu un attīstības līmeni raksturojošajiem kritērijiem (bezdarba līmeņa, nodokļu ieņēmumiem uz vienu iedzīvotāju pašvaldības budžetā, darbspējīgo iedzīvotāju īpatsvara), kā arī papildus piemērojot savā rīcībā esošus kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājus, noteica īpaši atbalstāmās teritorijas. Īpaši atbalstāmajās teritorijās dzīvojošo skaita procentuālā sadalījuma pa plānošanas reģioniem noteikšanai tika izmantots statistisko reģionu teritorijas attīstības indekss. Kopumā iedzīvotāju skaits šajās teritorijās nepārsniedz 9 % no valsts iedzīvotāju kopskaita.

RAPLM pārziņā esošais ES atbalsts Eiropas teritoriālās sadarbības īstenošanai

Šajā pārskatā iepriekš apskatītās ES struktūrfondu finansētās VSID aktivitātes nav vienīgās RAPLM pārziņā esošās ES struktūrfondu atbalstītās programmas. Ministrija 2007.–2013. gada periodā ir arī nacionālā atbildīgā iestāde ES struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība" (ETS) programmu politikas izstrādē un koordinēšanā. Nacionālās atbildīgās iestādes uzdevums ir veicināt ETS programmu un projektu ieviešanu Latvijā un Latvijas projektu pieteicēju aktivitāti, sekmējot Latvijai piešķirtā ERAF finansējuma apgūšanu.

2007.–2013. gada plānošanas periodā Latvija piedalās desmit ETS programmās, no kurām astoņas tiek finansētas no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) līdzekļiem, bet divas programmas tiek īstenotas ar Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instrumenta (EKPI) atbalstu. Šīs programmas ir:

- Igaunijas un Latvijas pārrobežu sadarbības programma;
- Latvijas un Lietuvas pārrobežu sadarbības programma;
- Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programma;
- Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma;
- starpreģionu sadarbības programma INTERREG IVC;
- pilsētvides attīstības programma URBACT II;
- ESPON 2013 programma (Eiropas telpiskās plānošanas pārraudzības tīkls);
- labas teritoriālās sadarbības programmu pārvaldības programma INTERACT II;
- Igaunijas, Latvijas un Krievijas pārrobežu sadarbības programma EKPI ietvaros;
- Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma EKPI ietvaros.

ETS programmās visi projekti tiek ieviesti uz starptautiskās (pārrobežu, transnacionālās vai starpreģionu) sadarbības pamata, vienmēr veidojot partnerību vismaz starp divām dalībvalstīm. Turklāt ETS programmu ieviešanu nosaka noslēgto starpvalstu līgumu nosacījumi, bet budžetu veido attiecīgās programmās iesaistīto dalībvalstu kopējais finansējums, kas projektu atlases procedūrā netiek sadalīts pa valstīm. Latvijā ETS programmu projektu partneri ir plānošanas reģioni, valsts pārvaldes institūcijas un to pārraudzībā esošas iestādes, pašvaldības un to izveidotas iestādes, nevalstiskās organizācijas, bet dažās programmās – arī privātie uzņēmēji.

Kopējais Eiropas Komisijas Latvijai iedalītais finansējums ETS programmu īstenošanai 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir 89,9 milj. eiro jeb 63,2 milj. latu,** bet kopējais pieejamais finansējuma apjoms Latvijas partneriem visās

* Reģionālās attīstības likums (21.03.2002.).

* Rīga, Jūrmala, Jelgava, Ventspils, Liepāja, Daugavpils, Rēzekne, Jēkabpils, Valmiera, Alūksne, Cēsis, Gulbene, Madona, Valka, Kuldīga, Tukums, Talsi, Saldus, Dobele, Bauska, Ogre, Limbaži, Aizkraukle, Balvi, Ludza, Krāslava, Preiļi, Līvāni, Smiltene un Sigulda.

** Aprēķinos izmantots Latvijas Bankas noteiktais valūtas kurss 1 eiro = Ls 0,702804.

augstākminētajās ETS programmās ir 501,8 milj. eiro jeb 352,7 milj. latu. ETS programmās attiecīgās dalībvalsts projektu partneru ieguvums var būt lielāks nekā nacionālais ieguldījums programmās, tādējādi apgūtā Latvijas finansējuma apjoms ir atkarīgs no Latvijas partneru aktivitātes sadarbības projektos.

ETS programmu ieviešana tika sākta 2008. gadā. RAPLM dati liecina, ka līdz 2009. gada beigām ir apstiprināts 131 projekts:*

- pārrobežu sadarbības programmu ietvaros 2008.–2009. gadā tika apstiprināti 84 projekti ar Latvijas partneru dalību, kuros kopējais Latvijas partneru projektu budžets (ERAF finansējums un nacionālais finansējums) veido 23,95 milj. latu. 45 projekti ir apstiprināti Latvijas un Lietuvas programmā, 26 projekti – Igaunijas un Latvijas programmā un 13 projekti – Centrālā Baltijas jūras reģiona programmā;
- Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas ietvaros tika apstiprināti 36 projekti ar Latvijas partneru dalību. Latvijas partneru projektu budžets ir 8,55 milj. latu;
- starpreģionu sadarbības programma INTERREG IVC un pilsētvides attīstības programma URBACT II aptver visu Eiropas Savienības teritoriju. INTERREG IVC programmā tika apstiprināti 10 projekti ar Latvijas partneru dalību, kur Latvijas partneru projektu budžets veido 1,06 milj. latu, savukārt URBACT II programmā apstiprināts viens projekts, kura ES finansējums un nacionālais finansējums Latvijas partneriem veido 0,05 milj. latu.

Latvijas partneru skaits atbalstītajos projektos ir lielāks par projektu skaitu, jo vienā projektā var būt iesaistīti vairāki Latvijas partneri.

Igaunijas un Latvijas pārrobežu sadarbības programma atbalsta pārrobežu sadarbības projektus starp Igaunijas un Latvijas partneriem programmas teritorijā (Kurzemes, Vidzemes un Rīgas reģioni Latvijā, Hījumā, Jegevas, Lēnes, Pelvas, Pērnavas, Sāremā, Tartu, Valgas, Veru un Vīlandes apriņķi Igaunijā). Šajā programmā ir trīs prioritātes:

- „Lielāka programmas teritorijas saliedētība";
- „Programmas teritorijas augstāka konkurētspēja";
- „Aktīvas, ilgtspējīgas un integrētas kopienas".

Latvijas un Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas mērķis ir veicināt ilgtspējīgu un vienlīdzīgu pierobežas reģiona sociālekonomisko attīstību, lai padarītu to konkurētspējīgu ar ekonomisko un uzņēmējdarbības attīstību un pievilcīgu dzīvošanai un apmeklēšanai. Programmas attiecināmās teritorijas Latvijā ir Kurzemes, Zemgales un Latgales reģioni, Lietuvā – Klaipēdas, Panevēžas, Šauļu, Telšu, Utenas un Kauņas (kā papildus teritorija) apriņķi. Programmā ir izdalītas trīs prioritātes:

- „Sociālekonomiskās attīstības un konkurētspējas veicināšana reģionā";
- „Dzīvošanai pievilcīgas vides izveidošana un ilgtspējīgas sabiedrības attīstība";
- „Tehniskā palīdzība – Atbalsts programmas ieviešanai".

* Aprēķini pēc datiem par apstiprinātajiem projektiem RAPLM mājaslapā *(www.raplm.gov.lv)*.

Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas vīzija ir radīt globāli atpazīstamu, dinamisku un konkurētspējīgu reģionu, kas ir pievilcīgs gan biznesam, gan tūristiem, kur cilvēki vēlas dzīvot, strādāt un investēt. Šīs programmas teritorijas Latvijā ir attiecināmie pārrobežu sadarbības dalībnieki, NUTS 3 reģioni: Kurzeme, Rīga, Pierīga un tiem pieguļošās teritorijas – Zemgale un Vidzeme. Centrālā Baltijas jūras reģiona programma ietver trīs prioritātes:

- „Droša un veselīga vide";
- „Ekonomiski konkurētspējīgs un inovatīvs reģions";
- „Pievilcīgas un dinamiskas kopienas".

Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas mērķis ir veicināt transnacionālo attīstību, lai izveidotu ilgtspējīgu, konkurētspējīgu un teritoriāli vienotu Baltijas jūras reģionu. Programmas attiecināmā teritorijā ietilpst šādas dalībvalstis: Dānija, Zviedrija, Somija, Igaunija, Latvija, Lietuva, Polija, Vācija (atsevišķas tās federālās zemes – Berlīne, Brēmene, Hamburga, Brandenburga, Meklenburga-Priekšpomerānija un Šlēsviga-Holšteina, Līneburgas NUTS 2 līmeņa teritorija Lejassaksijā), kā arī Norvēģija un Baltkrievija. Programmā ir četras prioritātes:

- „Inovāciju sekmēšana visā Baltijas jūras reģionā";
- „Baltijas jūras reģiona iekšējās un ārējās pieejamības uzlabošana";
- „Baltijas jūras kā kopējā resursa pārvaldība";
- „Pievilcīgas un konkurētspējīgas pilsētas un reģioni".

Starpreģionu sadarbības programmas INTERREG IVC mērķis ir atbalstīt reģionālās attīstības politiku inovāciju, zināšanu ekonomikas, vides un risku novēršanas jomās, kā arī veicināt Eiropas ekonomisko modernizāciju un konkurētspējas palielināšanos. Programmas attiecināmā teritorijā ietilpst visas 27 Eiropas Savienības dalībvalstis, Norvēģija un Šveice. Programmā ir trīs prioritātes:

- „Inovācijas un zināšanu ekonomika";
- „Vide un risku novēršana";
- „Tehniskā palīdzība".

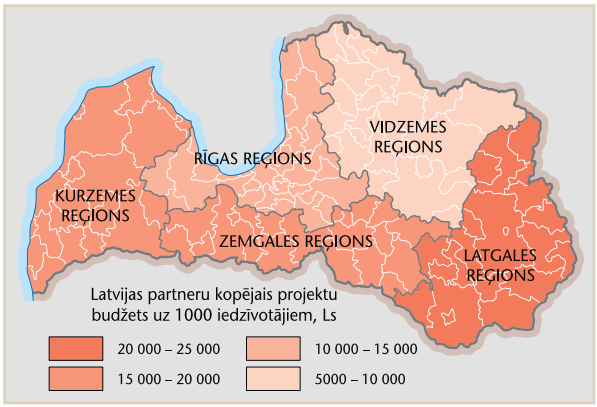
Pilsētvides attīstības programmas URBACT II mērķis ir uzlabot ilgtspējīgas, integrētas pilsētu attīstības politikas efektivitāti Eiropā, lai īstenotu Lisabonas un Gēteborgas stratēģijas. Programmas attiecināmā teritorijā ietilpst visas 27 Eiropas Savienības dalībvalstis, Norvēģija un Šveice. Programmā ir trīs prioritātes:

- „Pilsētas – izaugsmes un nodarbinātības instruments";
- „Pievilcīgas un sociāli vienotas pilsētas";
- „Tehniskā palīdzība".

95. tabulā dots pārskats par Latvijas partneru projektu kopējo budžetu (ERAF un nacionālais līdzfinansējums kopā) ETS programmu projektos, kas apstiprināti līdz 2009. gada beigām – sadalījumā pa plānošanas reģioniem pēc projektu Latvijas partneru programmas datu bāzē dotajām kontaktadresēm. Apjoma ziņā lielākais finansējums ir piesaistīts Rīgas reģionā (43,4 % no visa Latvijas partneru finansējuma), otrs lielākais – Latgales

Plānošanas reģions	Igaunijas-Latvijas programma, tūkst. Ls	Latvijas-Lietuvas programma, tūkst. Ls	Centrālā Baltijas jūras reģiona programma, tūkst. Ls	Baltijas jūras reģ. programma, tūkst. Ls	INTERREG IVC, tūkst. Ls	URBACT II, tūkst. Ls	Kopā, tūkst. Ls
Rīgas reģions	3923,68	757,20	1820,87	7227,68	803,74	48,49	14 581,67
Vidzemes reģions	1191,27	-	212,19	327,51	178,33	-	1909,30
Kurzemes reģions	1911,29	2818,88	-	259,40	-	-	4989,57
Zemgales reģions	369,55	4298,79	-	525,10	-	-	5193,43
Latgales reģions	72,73	6578,55	-	212,25	80,28	-	6943,81
Latvijā	**7468,53**	**14 453,42**	**2033,06**	**8551,93**	**1062,35**	**48,42**	**33 617,78**

*95. tabula. Latvijas partneru kopējais projektu budžets ETS programmās līdz 2009. gada beigām apstiprinātajos projektos sadalījumā pa plānošanas reģioniem.**

*126. attēls. Latvijas partneru kopējais projektu budžets ETS programmās līdz 2009. gada beigām apstiprinātajos projektos uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos.**

reģionā, bet mazākais finansējums – Vidzemes reģionā. Jāatzīmē, ka projektu rezultātu un ietekmes sadalījums starp reģioniem var būt atšķirīgs no šī finansējuma sadalījuma, jo partneru kontaktadreses vieta ne vienmēr sakrīt ar projekta īstenošanas vietu un rezultātu saņēmušo teritoriju.

Dati 126. attēlā liecina, ka visaugstākais Latvijas partneru finansējums ETS programmās uz 1000 iedzīvotājiem ir Latgales reģionā, tam seko Zemgales, Kurzemes un Rīgas reģions, bet zemākais finansējums uz 1000 iedzīvotājiem ir Vidzemes reģionā.

Atšķirībā no ES 1. mērķa programmas VSID īstenošanas, kur uzraudzības ietvaros tiek sekots līdzi arī horizontālo prioritāšu, t. sk. līdzsvarotai teritoriju attīstībai, ievērošanai, ETS programmu īstenošanai normatīvajos aktos nav nosacījumu uzraudzīt un izvērtēt ietekmi uz nacionāla mēroga reģionālo attīstību. Tāpēc nacionālā atbildīgā iestāde vēl nav lēmusi par metodiku, kā šāda veida izvērtējumu veikt un attiecīgi apstiprināto projektu datu bāzē vēl netiek veikta projektu klasifikācija pēc to ietekmes mēroga Latvijā un darbības rezultāta teritorijas. ETS programmu izvērtējums tiek veikts programmu līmenī.

Citi RAPLM pārziņā esoši atbalsta instrumenti

Iepriekš šajā nodaļā apskatītas RAPLM un VRAA pārziņā esošās valsts atbalsta programmas un ES SF finansētas programmas un pasākumi, bet papildus tam minēto institūciju pārziņā ir vēl divi finanšu instrumenti, kas vērsti uz reģionālās attīstības sekmēšanu – Šveices Konfederācijas finanšu instruments un Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments.

Šveices Konfederācijas finanšu instruments

Šveices Konfederācijas finanšu instrumenta mērķis ir sniegt finansiālu atbalstu investīciju projektiem noteiktās nozarēs, lai veicinātu saņēmējvalstu pilnvērtīgu iekļaušanos Eiropas Savienības paplašinātajā iekšējā tirgū. Saprašanās memorands par Šveices Konfederācijas finanšu instrumenta ieviešanu 2006.–2010. gadam tika parakstīts 2006. gadā, un kopējais sadarbības programmas finansējums ir 59,880 milj. Šveices franku jeb apmēram 31,137 milj. latu.* Šveices Konfederācijas finansiālo palīdzību paredzēts novirzīt četrām atbalsta jomām:

- „Drošība, stabilitāte un atbalsts reformām";
- „Vide un infrastruktūra";
- „Atbalsts privātam sektoram";
- „Cilvēkresursu un sociālā attīstība".

2007. gada 20. decembrī tika noslēgts Latvijas Republikas valdības un Šveices Konfederācijas padomes ietvarlīgums par Latvijas un Šveices sadarbības programmas īstenošanu ekonomisko un sociālo atšķirību samazināšanai paplašinātajā Eiropas Savienībā. RAPLM pārziņā ir prioritātes „Drošība, stabilitāte un atbalsts reformām" apakšprioritātes „Reģionālās attīstības iniciatīvas attālos un mazattīstītos reģionos" 1. mērķa „Stiprināt struktūru un kapacitāti reģionālā un pašvaldību līmenī" noteikto aktivitāšu ieviešana, lai nodrošinātu skolēnu pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus.

2009. gada februārī Latvijas un Šveices sadarbības programmas individuālā projekta iesniegums „Pašvaldību aktivitāšu īstenošana, lai nodrošinātu skolēnu pārvadāšanu

* Finansējuma sadalījums pa reģioniem veikts pēc projektu Latvijas partneru norādītajām kontaktadresēm RAPLM projektu datu bāzē.

* Pēc Latvijas Bankas kursa 28.06.2010. 1 Šveices franks = Ls 0,520.

un ar to saistītos atbalsta pasākumus" tika izskatīts un saskaņots Latvijas un Šveices sadarbības programmas vadības komitejā un iesniegts apstiprināšanai kompetentās Šveices iestādēs. Projekta īstenotājs ir VRAA, projekta mērķis – uzlabot skolēnu pārvadāšanas sistēmu attālos un mazāk attīstītos reģionos, nodrošinot skolēnu pārvadāšanu no dzīvesvietas uz mācību iestādi un atpakaļ.

Projekta kopējās izmaksas ir 20,88 milj. Šveices franku jeb aptuveni 9,7 milj. latu, to skaitā 2,3 milj. latu ir Latvijas valsts un pašvaldību budžeta līdzfinansējums. Projekta ietvaros plānots iegādāties aptuveni 110 jaunus skolēnu autobusus. Autobusu piegāde pašvaldībām plānota 2010./2011. mācību gada sākumā.

Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments

Latvija kā Eiropas Ekonomikas zonas dalībniece izmanto Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finanšu palīdzību. Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta mērķis ir novērst sociālo un ekonomisko nevienlīdzību Eiropas Ekonomikas zonas ietvaros un atbalstīt jaunās Eiropas Savienības dalībvalstis to centienos pilnvērtīgi piedalīties paplašinātās Eiropas iekšējā tirgū.

2004.–2009. gadā Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta ietvaros Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija bija starpniekinstitūcija divām prioritātēm:

- „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība";
- „Pārrobežu sadarbība".

Turklāt prioritātei „Pārrobežu sadarbība" RAPLM bija arī apsaimniekotājinstitūcija.

Finanšu instrumenta līdzfinansējuma saņēmēji ir individuālie projekti (atklāto konkursu rezultātā) un programmas. Individuālais projekts ir pašvaldību reģionālā vai nacionālā līmenī īstenojams projekts, kura apjoms nav mazāks par 250 000 eiro. Programma – pašvaldību, reģionālā vai valsts līmenī īstenojams apakšprojektu kopums.

Prioritāte „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība"

Prioritātes „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība" ietvaros tiek atbalstīti:

- individuālie projekti „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība";
- programma „Valsts un privātās partnerības attīstības veicināšana Latvijā".

Individuālo projektu apakšprioritātes un atbalstāmās aktivitātes ir:

- vietējās un reģionālās attīstības veicināšana, tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos;
- valsts un privātās partnerības veicināšana, tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir projektu priekšizpēte un iepirkumu dokumentācijas sagatavošana;
- atbalsts līdzsvarotas ekonomikas attīstībai, tās ietvaros īpaši atbalstāmās aktivitātes ir:
  - attīstības centru infrastruktūras sakārtošana, radot uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi,
  - sadarbības tīklu veidošana starp pašvaldībām, augstākās izglītības un pētniecības iestādēm, sociālajiem partneriem un kapitālsabiedrībām;
- institucionālo spēju stiprināšana reģionālās attīstības institūcijās un institūcijās, kas saistītas ar valsts un privātās partnerības projektu ieviešanu un vadību, un tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos;
- pētījumu un izvērtēšanas spēju stiprināšana reģionālās attīstības kontekstā, tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos;
- kompetences līmeņa celšana par finanšu pārvaldi un audita veikšanu pašvaldībās, tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos;
- sadarbības tīkla veidošana un pieredzes apmaiņa par vietējo attīstību starp reģionālās attīstības institūcijām, tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos;
- sadarbības tīkla veidošana starp Latvijas un Norvēģijas institūcijām un vietējām pašvaldībām, tās ietvaros īpaši atbalstāmā aktivitāte ir administratīvās kapacitātes stiprināšana reģionos.

2009. gadā RAPLM parakstīja piecus līgumus par individuālo projektu īstenošanu (arī 2008. gadā tika parakstīti pieci līgumi), kur Norvēģijas finanšu instrumenta finansējuma kopējā summa ir 2,608 milj. eiro jeb 1,833 milj. latu.* 96. tabulā atspoguļotie dati liecina, ka 2009. gadā visaktīvākais finansējuma piesaistē ir bijis Kurzemes reģions – to raksturo gan lielākais atbalstīto projektu skaits, gan lielākais absolūtais finansējuma apjoms, gan arī lielākais finansējums uz 1000 iedzīvotājiem. 2009. gadā šīs programmas ietvaros neviens projekts netika uzsākts Vidzemes un Latgales reģionā, taču šajos reģionos pa vienam projektam tika atbalstīts 2008. gadā.

Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits	Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansējums, eiro	Valsts vai pašvaldību līdzfinansējums, eiro	Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansējums un valsts vai pašvaldību līdzfinansējums kopā		
				eiro	Ls	uz 1000 iedz., Ls
Rīgas reģions	1	552 500	97 500	650 000	456 822	414
Vidzemes reģions	-	-	-	-	-	-
Kurzemes reģions	3	1 483 598	297 036	1 780 634	1 251 437	4138
Zemgales reģions	1	572 066	100 953	673 019	473 000	1674
Latgales reģions	-	-	-	-	-	-
Latvijā	**5**	**2 608 164**	**495 489**	**3 103 653**	**2 181 260**	**962**

96. tabula. Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta prioritātes „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība" ietvaros 2009. gadā noslēgto līgumu par individuālo projektu īstenošanu finansējuma sadalījums pa plānošanas reģioniem.

* Aprēķinos izmantots Latvijas Bankas noteiktais valūtas kurss 1 eiro = Ls 0,702804.

Prioritātes „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība" programmas „Valsts un privātās partnerības attīstības veicināšana Latvijā" mērķis ir veicināt publiskās infrastruktūras būvniecības, apsaimniekošanas un finansēšanas īstenošanu, iesaistot valsts un privāto partnerību, tādējādi sekmējot sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti un pieejamību valsts un reģionālā līmenī. Šīs programmas apsaimniekotājs ir Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. Programmas apakšprojektu atklātajam konkursam pieejamais Norvēģijas finansējums ir 1,940 milj. eiro jeb aptuveni 1,363 milj. latu. 2009. gadā LIAA parakstīja 13 līgumus par programmas apakšprojektu īstenošanu (kopējā summa – 2,233 milj. eiro).

Prioritāte „Pārrobežu sadarbība"

Prioritātes „Pārrobežu sadarbība" ietvaros tiek īstenota programma „Pārrobežu sadarbība". Šīs programmas mērķis ir veicināt vienmērīgu un ilgtspējīgu Latvijas Republikas pierobežas reģionu sociālekonomisko attīstību. Apakšprojekti ir jāizstrādā un jāīsteno vismaz ar vienu sadarbības partneri no Dienvidigaunijas vai Rietumigaunijas reģiona (Igaunija), Klaipēdas, Panevēžas, Šauļu, Telšu vai Utenas apriņķa (Lietuva), Pleskavas apgabala (Krievija) vai Vitebskas apgabala (Baltkrievija). Galvenajam partnerim jeb projekta iesniedzējam ir jābūt no Latvijas. Projekts jāīsteno partnerībā ar iepriekš norādīto sadarbības partneri vai partneriem kādā no Latvijas pierobežas teritorijām.

Pārrobežu sadarbības programmas ietvaros tiek atbalstīti projekti šādās prioritātēs:

- „Vides aizsardzība";
- „Ilgtspējīga attīstība";
- „Eiropas kultūras mantojuma saglabāšana";
- „Veselība";
- „Bērni ar īpašām vajadzībām (bērni invalīdi)";
- „Cilvēkresursu attīstība un izglītība";
- „Tieslietas";
- „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība";
- „Šengena".

Programmas „Pārrobežu sadarbība" atbalstāmās aktivitātes ir:

- dokumentācijas sagatavošana, publikācijas, informācijas nodrošināšana un izplatīšana, sabiedrības informētības līmeņa celšana;
- pasākumi, izstādes, veicināšanas pasākumi, nometņu organizēšana;
- tikšanās, konferences, semināri, apmācības, pieredzes apmaiņas vizītes, tālmācība;
- kultūras apmaiņas pasākumi;
- investīcijas infrastruktūrā;
- pētījumi, izpētes programmas, stratēģijas, analīzes, audits;
- plānošanas un attīstības dokumentu izstrāde, priekšizpēte;
- reģiona mārketinga aktivitātes, tūristiem paredzētu informācijas materiālu drukāšana;
- sadarbības tīklu, partnerību, savstarpējās sadarbības, datu bāzu izveidošana un attīstība;
- tehnoloģiju un zināšanu pārnese, pilotprojektu, kopīgu turpmākās sadarbības pasākumu finansēšana.

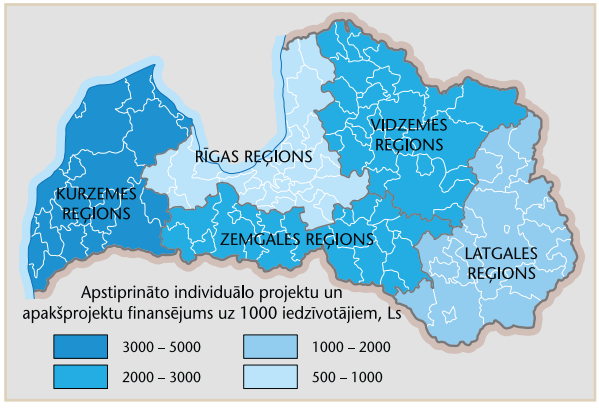
Plānošanas reģions	Atbalstīto projektu skaits	Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansējums, eiro	Projektu finansējums kopā		
			eiro	Ls	uz 1000 iedz., Ls
Rīgas reģions	2	649 176	763 737	536 757	487
Vidzemes reģions	2	796 375	936 912	658 466	2790
Kurzemes reģions	1	255 504	300 593	211 258	699
Zemgales reģions	3	444 396	522 819	367 440	1300
Latgales reģions	2	452 634	532 510	374 250	1088
Latvijā	**10**	**2 598 085**	**3 056 571**	**2 148 170**	**947**

97. tabula. Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta prioritātes „Pārrobežu sadarbība" programmas „Pārrobežu sadarbība" ietvaros 2009. gadā atbalstīto apakšprojektu finansējuma sadalījums pa plānošanas reģioniem.

Pārrobežu sadarbības programmas apakšprojektu apjoms ir no 5000 līdz 500 000 eiro, un vismaz 15 % no projekta atbalstāmajām izmaksām ir jāfinansē projekta īstenotājam. Apakšprojekta realizācijas ilgums nedrīkst pārsniegt 18 mēnešus.

Pieejamais Norvēģijas valdības līdzfinansējums programmai „Pārrobežu sadarbība" ir 2,602 milj. eiro jeb 1,829 milj. latu. 2009. gadā RAPLM kā programmas „Pārrobežu sadarbība" apsaimniekotāja ir noslēgusi desmit līgumus par apakšprojektu īstenošanu, kur Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansējuma kopējā summa ir 2,598 milj. eiro jeb 1,826 milj. latu. Šajā programmā lielāko finansējuma apjomu ir saņēmis Vidzemes reģions (skat. 97. tabulu).

127. attēlā redzams abu iepriekš apskatīto Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta prioritāšu finansējuma sadalījums uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos 2009. gadā. Augstākais projektu finansējums ir Kurzemes reģionā, tam seko Zemgales un Vidzemes reģions, bet ievērojami zemāks finansējums ir Latgales un Rīgas reģionā.

127. attēls. Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta prioritātes „Reģionālā politika un ekonomisko aktivitāšu attīstība" ietvaros 2009. gadā apstiprināto individuālo projektu un prioritātes „Pārrobežu sadarbība" programmas „Pārrobežu sadarbība" ietvaros 2009. gadā apstiprināto apakšprojektu finansējums uz 1000 iedzīvotājiem plānošanas reģionos.

VIII TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANA

Attīstības plānošanas sistēmas tiesiskais ietvars

Dažādu mērogu teritoriju – valsts, plānošanas reģionu, pilsētu, novadu vai to atsevišķu teritoriālo vienību – attīstības plānošanas dokumenti ir svarīgs priekšnoteikums teritoriju attīstībai, līdz ar to tiem ir jākalpo par pamatu lēmumu pieņemšanai starptautisku, valsts, pašvaldību un privātu investīciju piesaistei vai dažādu citu atbalsta pasākumu īstenošanai attiecīgās teritorijās. Pašvaldību attīstības plānu jeb nākotnes redzējuma esamība, tai skaitā apstiprināts teritorijas plānojums, kas nosaka teritorijas atļauto izmantošanu, un šo plānu reāla ievērošana veicina sabiedrības – iedzīvotāju, uzņēmēju – uzticēšanos savai pašvaldībai un rada stabilitātes izjūtu par dzīvesvietu un īpašumu.

Attīstības plānošanas procesā svarīgi ir divi aspekti: gan plānošanas procesa caurredzamība un publiskums, dažādu sabiedrības grupu (iedzīvotāju, uzņēmēju, nevalstisko organizāciju) iesaiste tajā, gan teritorijas attīstības plānošanas dokumenta saturs un tā ievērošana.

Latvijā kopumā publiskajā sektorā ir sagatavots un apstiprināts daudz dažādu attīstības plānošanas dokumentu – pamatnostādņu, stratēģiju, programmu, plānu, koncepciju u.c. Dokumentu ir gana daudz, tomēr nepietiekama ir gan to savstarpējā sasaiste, gan sasaiste ar budžetu, kā arī sociāli ekonomiskās attīstības plānošanas un telpiskās plānošanas sasaiste un ieviešanas iespējas. Lai sakārtotu šīs sistēmas nepilnības, tika sagatavots Attīstības plānošanas sistēmas likums,* kas stājās spēkā 2009. gada 1. janvārī.

Attīstības plānošanas sistēmas likuma vispārīgais mērķis ir, nosakot attīstības plānošanas sistēmu, sekmēt valsts ilgtspējīgu un stabilu attīstību, kā arī iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanos. Likuma darbība attiecas uz attīstības plānošanu Saeimā, Ministru kabinetā, tiešās valsts pārvaldes iestādēs, plānošanas reģionos, pašvaldībās un valsts pārvaldes iestādēs, kas nav pakļautas Ministru kabinetam. Likuma izpratnē attīstības plānošana ir principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde ar nolūku īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību, savukārt attīstības plānošanas sistēma aptver politikas un teritorijas attīstības plānošanu, kā arī nodrošina attīstības plānošanas sasaisti ar finanšu plānošanu un valsts un pašvaldību institūciju pieņemto lēmumu savstarpējo saskaņotību.

Likums nošķir trīs attīstības plānošanas dokumentu veidus:

- teritorijas attīstības plānošanas dokumentus;
- politikas plānošanas dokumentus;
- institūciju vadības dokumentus.

Teritorijas attīstības plānošanas dokuments tiek izstrādāts, lai nodrošinātu līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts un tās teritoriju (plānošanas reģiona, vietējās pašvaldības) attīstību, koordinējot sociālekonomiskās un telpiskās attīstības prioritātes atbilstoši to potenciālam un resursiem. Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentos nosaka attiecīgās teritorijas ilgtermiņa attīstības prioritātes un telpisko perspektīvu, bet vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentos – vidēja termiņa prioritātes un to īstenošanai nepieciešamo pasākumu kopumu.

Politikas plānošanas dokumentā nosaka mērķus, uzdevumus un rīcību vienas vai vairāku politikas jomu, nozaru vai apakšnozaru attīstības veicināšanai. Politikas plānošanas dokumenti ir pamatnostādnes, plāns un koncepcija.*

Institūcijas vadības dokumentā atbilstoši attiecīgās institūcijas kompetencei nosaka attīstības plānošanas un budžeta plānošanas savstarpējo sasaisti un nodrošina attīstības plānošanas dokumentu pēctecīgu īstenošanu. Institūciju vadības dokumenti ir institūcijas darbības stratēģija un gada darba plāns.*

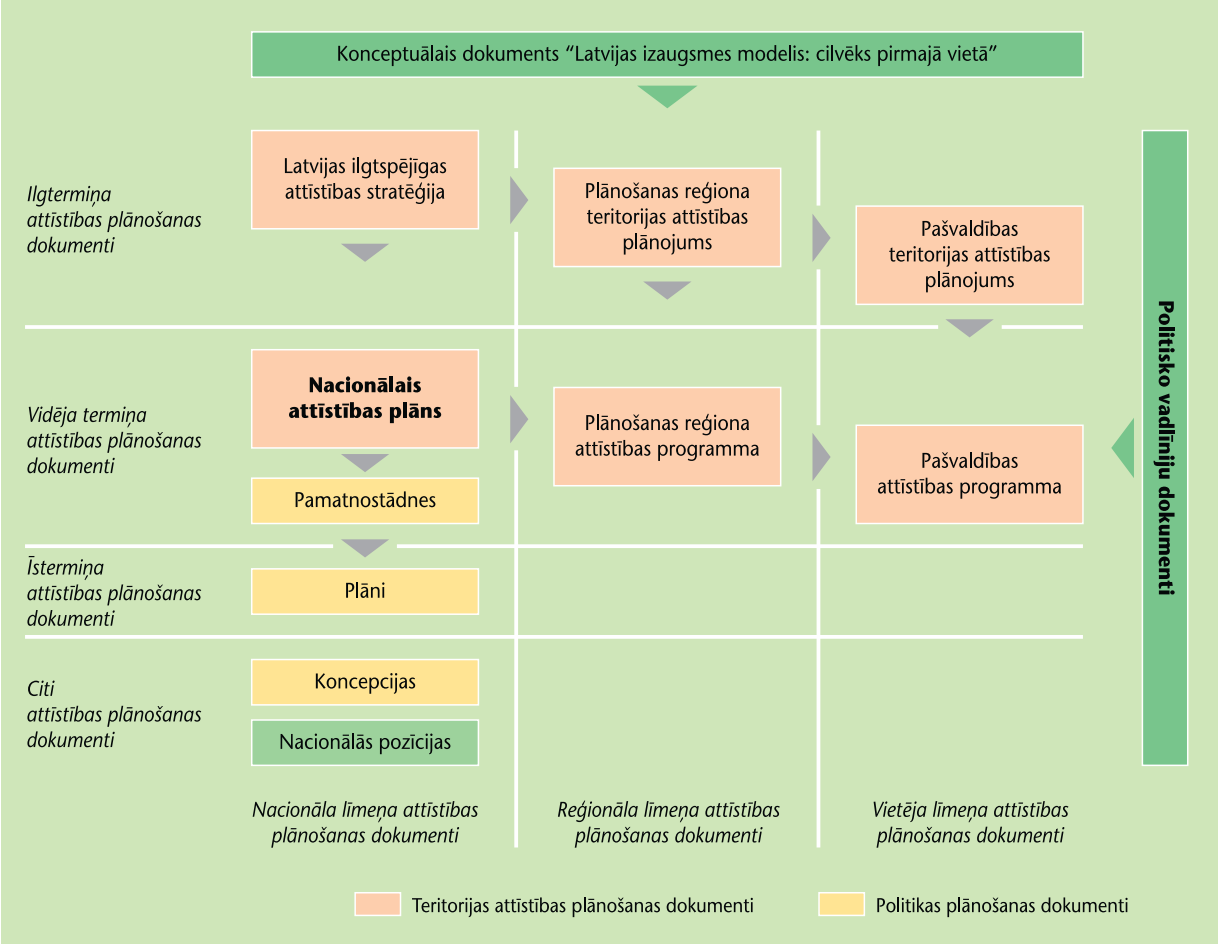
Attīstības plānošanas dokumenti tiek izstrādāti arī konceptuāla lēmuma pieņemšanai (koncepcijas) vai nacionālās pozīcijas formulēšanai.

Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumu attīstības plānošanas dokumentus izstrādā trijos līmeņos – nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī, un attīstību plāno ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz 7 gadiem) un īstermiņā (līdz 3 gadiem).

Attīstības plānošanas sistēmas likums arī nosaka dažādu līmeņu attīstības plānošanas dokumentu hierarhiju (skat. 128. attēlu). Izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, tos savstarpēji saskaņo un ievēro ilgtermiņa konceptuālo dokumentu „Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā", kā arī attiecīgā pārvaldes līmeņa politisko vadlīniju dokumentus, kuri izvirza uzdevumus valsts un pašvaldību institūcijām. Hierarhiski augstākais nacionālā līmeņa ilgtermiņa plānošanas dokuments ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam („Latvija 2030"). Tās izstrādi nodrošina Ministru kabinets, bet apstiprina Saeima. Šī stratēģija nosaka valsts ilgtermiņa attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Tai seko vidēja termiņa plānošanas dokuments – Nacionālais attīstības plāns. Tā izstrādi nodrošina un to arī apstiprina Ministru kabinets. Nacionālais attīstības plāns nosaka nozaru politiku un teritoriju attīstības prioritāšu un rīcības virzienu kopumu un to finansēšanas avotus Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto attīstības prioritāšu un rīcības virzienu īstenošanai vidējā termiņā.

* Pieņemts Saeimā 2008. gada 8. maijā.

* MK 13.10.2009. noteikumi nr. 1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi".

128. attēls. Attīstības plānošanas dokumentu hierarhija atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likumam un Reģionālās attīstības likumam.

Īstermiņa plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti ilgtermiņa un vidēja termiņa dokumentiem. Reģionālā līmeņa plānošanas dokumenti ir hierarhiski pakārtoti nacionālajam līmenim, bet vietējā līmeņa plānošanas dokumenti – reģionālā un nacionālā līmeņa dokumentiem.

Teritorijas attīstības plānošanas tiesiskais ietvars

Galvenie tiesību akti, kas regulē teritorijas attīstības plānošanu, Latvijā ir:

- Reģionālās attīstības likums (2002);
- Teritorijas plānošanas likums (2002).

Reģionālās attīstības likuma mērķis ir veicināt un nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, kā arī samazināt nelabvēlīgās atšķirības starp tām.

Lai nodrošinātu teritorijas attīstības plānošanas sistēmas sakārtošanu atbilstoši Attīstības plānošanas sistēmas likumam, 2009. gadā RAPLM sagatavoja grozījumus Reģionālās attīstības likumā (stājās spēkā 2010. gada 1. aprīlī). Saskaņā ar Reģionālās attīstības likuma grozījumiem teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija, Nacionālais attīstības plāns, plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritorijas attīstības plānojumi un attīstības programmas.

Likums uzdod vietējām pašvaldībām un plānošanas reģioniem līdz 2013. gada 1. janvārim nodrošināt savas attīstības programmas atbilstību Reģionālās attīstības likumam. Likums nosaka, ka līdz teritorijas attīstības plānojuma izstrādi regulējošu normatīvo aktu spēkā stāšanās brīdim plānošanas reģioni un vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas plānošanu veic saskaņā ar Teritorijas plānošanas likumu un tam pakārtotajiem normatīvajiem aktiem.

Teritorijas plānošanas likums* regulē teritorijas plānojuma izstrādi. Tajā ir noteikti teritorijas plānošanas līmeņi (nacionālais, plānošanas reģiona un vietējās pašvaldības) un plānojuma veidi (nacionālā līmenī – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija; plānošanas reģiona līmenī – plānošanas reģiona teritorijas plānojums; vietējās pašvaldības

* Pieņemts Saeimā 2002. gada 12. jūnijā.

līmenī – vietējās pašvaldības teritorijas plānojums, detālplānojums). Šis likums ir pamatā pārskata gatavošanas laikā spēkā esošajiem Ministru kabineta noteikumiem, kas reglamentē attiecīgā plānošanas līmeņa teritorijas plānojuma saturu un to izstrādes kārtību, t.sk. sabiedriskās apspriešanas, likumības izvērtēšanas, spēkā stāšanās, grozīšanas un ievērošanas pārraudzības kārtību:

- MK 05.04.2005. noteikumi Nr. 236 „Plānošanas reģiona teritorijas plānošanas noteikumi";
- MK 06.10.2009. noteikumi Nr. 1148 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi".

Lai pievērstu lielāku uzmanību dažādu sabiedrības grupu iesaistei attīstības plānošanā, saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumu pieņemti MK 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā". Šo noteikumu mērķis ir sekmēt efektīvu, atklātu, ietverošu, savlaicīgu un atbildīgu sabiedrības līdzdalību attīstības plānošanas procesā, tādējādi paaugstinot plānošanas procesa kvalitāti un plānošanas rezultātu atbilstību sabiedrības vajadzībām un interesēm. Sabiedrības iesaisti teritorijas plānojumu sagatavošanā nosaka plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritorijas plānošanas noteikumi (MK noteikumi 05.04.2005. Nr. 236 un MK 06.10.2009. noteikumi Nr. 1148).

2009. gadā sperts liels solis telpiskās (teritoriju) plānošanas sistēmas pilnveidošanā – 2009. gada 14. jūlijā Ministru kabinets apstiprināja RAPLM sagatavoto Telpiskās plānošanas sistēmas attīstības koncepciju, kuras mērķis ir noteikt valdības politiku telpiskās plānošanas sistēmas pilnveidošanai valstī pēc pašvaldību administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas. Koncepcija paredz noteikt vienkāršotus nosacījumus pašvaldību teritorijas plānojuma izstrādei, lai tādējādi tiktu nodrošināta tāda detalizācijas pakāpe, kas ļautu racionāli izmantot plānošanas resursus un veicinātu racionālu zemes izmantošanu. Koncepcija vērsta arī uz atsevišķu prasību noteikšanu apdzīvotām vietām (pilsētām, ciemiem) un lauku teritorijām, paredzot normatīvajos aktos noteikt atšķirīgus nosacījumus gadījumiem, kad izstrādājams detālplānojums. Koncepcijas ietvaros risināts arī jautājums par teritorijas plānojuma un detālplānojuma apstrīdēšanu, paredzot, ka plānošanas dokumentus būs iespējams apstrīdēt noteiktā termiņā, nevis visā tā darbības laikā. Tāpat koncepcija piedāvā detālplānojumu apstiprināt kā administratīvo aktu, tādējādi dodot iespēju privātpersonai aizstāvēt savas tiesiskās intereses detālplānojuma izstrādes gaitā, līdzīgi kā tas notiek būvniecības procesā.

Nolūkā savstarpēji sasaistīt teritorijas attīstības plānošanas līmeņus, kā arī sociālekonomiskās attīstības plānošanas, telpiskās attīstības plānošanas un budžeta plānošanas procesus, RAPLM ir sagatavojusi Teritorijas attīstības plānošanas likumprojektu, kas 2010. gada pirmajā pusē tika plaši izdiskutēts ar pašvaldībām, plānošanas reģioniem, nevalstiskajām organizācijām, profesionālajām organizācijām un dažādām ieinteresētajām grupām.

Likumprojekts paredz, ka teritorijas attīstības plānošana tiek īstenota, izstrādājot šādus savstarpēji saskaņotus un hierarhiski pakārtotus dokumentus:

- nacionālajā līmenī – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Nacionālo attīstības plānu;
- reģionālajā līmenī – plānošanas reģiona attīstības stratēģiju un attīstības programmu;
- vietējā līmenī – vietējās pašvaldības attīstības stratēģiju, attīstības programmu, teritorijas plānojumu, lokālplānojumu (ja nepieciešams) un detālplānojumu (ja nepieciešams).

Likumprojekts papildus paredz, ka visos plānošanas līmeņos specifisku jautājumu risināšanai, piemēram, inženiertehniskās apgādes infrastruktūras attīstībai vietējā līmenī vai mobilitātes plāna izstrādei reģionālā līmenī var izstrādāt tematiskos plānojumus.

Likumprojekts sekmēs daudz efektīvāku un operatīvāku teritorijas attīstības plānošanu, jo nepieciešamības gadījumā ļaus izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus, izvairoties no nepārtrauktajiem grozījumiem teritorijas plānojumā, kuru, savukārt, varēs izstrādāt ar mazāku detalizācijas pakāpi.

Likumprojekts paredz jaunu vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu apstiprināšanas un apstrīdēšanas kārtību, nosakot konkrētu termiņu apstrīdēšanai: 3 mēneši apstiprinātam, bet vēl spēkā neesošam teritorijas plānojumam vai lokālplānojumam un 6 mēneši spēkā esošam teritorijas plānojumam vai lokālplānojumam, ja konstatēti izstrādes procedūras pārkāpumi vai neatbilstība normatīvajiem aktiem. Saskaņā ar Administratīvā procesa likumu detālplānojuma apstrīdēšanas laiks tiek noteikts viens mēnesis.

Līdz ar likumprojekta apstiprināšanu spēku zaudēs Teritorijas plānošanas likums un Reģionālās attīstības likuma normas teritorijas attīstības plānošanas jautājumos, kas dublē likumprojekta normas.

Valsts līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenti

Pārskata gadā valsts galvenais attīstības plānošanas dokuments bija Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013. gadam.*

Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013. gadam (NAP) definē valsts prioritātes, izvirza vidēja termiņa mērķus, uzdevumus un nosaka rīcības veidu to sasniegšanai. NAP sadaļā „Izaugsme reģionos" norādīti reģionālās politikas ietvaros risināmie uzdevumi 2007.–2013. gadā. NAP kā viens no būtiskākajiem teritoriju integrētas attīstības redzējumiem tiek piedāvāta policentriskās attīstības stratēģija, kas paredz nostiprināt pilsētu kā reģionu attīstības dzinējspēku potenciālu, kā arī veidot pilsētu tīklu, kas potenciāli radītu priekš-

* Pieņemts Ministru kabinetā 2006. gada 4. jūlijā.

nosacījumus līdzsvarotai valsts attīstībai. Līdz ar to pilsētām ir paredzēts kļūt par nozīmīgu katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku. Par vienu no instrumentiem policentriskas attīstības sekmēšanai programmēšanas periodā no 2007. līdz 2013. gadam tiek ieviesta Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansēta pilsētvides prioritāte „Policentriska attīstība", kuras ietvaros plānotie atbalsta pasākumi ir vērsti uz pilsētu kā reģionu attīstības dzinējspēku potenciāla nostiprināšanu, to pilsētvides kvalitātes sekmēšanu, kā arī funkcionālo saišu veidošanu ar pieguļošajām teritorijām saskaņā ar integrēto pieeju pilsētu attīstībai.

Ņemot vērā krasās pārmaiņas ekonomiskajā situācijā, vienlaikus ievērojot NAP noteikto valsts izaugsmes mērķi (dzīves kvalitātes paaugstināšana, ko nosaka virzība no darbietilpīgas ekonomikas uz zināšanām un prasmēm balstītu ekonomikas attīstību), 2009. gadā noritēja darbs pie Latvijas Stratēģiskās attīstības plāna 2010.–2013. gadam, kas ir apstiprināts 2010. gadā.* Plāns piedāvā esošajai sociāli ekonomiskajai situācijai aktuālu stratēģisko mērķi, prioritātes un rīcības virzienus, kas saistīti ar kvantitatīviem mērķa rādītājiem.

Kā viens no plāna rīcības virzieniem paredzēta reģionu atšķirību mazināšana ar mērķi līdz 2013. gadam nepalielināt reģionālās atšķirības, reģionālā IKP uz vienu iedzīvotāju izkliedi saglabājot 44 % apmērā. Lai to īstenotu, plānots atbalstīt reģionu ekonomisko aktivitāti, nodrošinot mērķtiecīgus un koordinētus ieguldījumus attīstības centros un specifiskajās mērķa teritorijās, paaugstināt pašvaldību finansiālo rīcībspēju, paplašinot un dažādojot pašvaldību budžetu ieņēmumu bāzi, kā arī sekmēt pakalpojumu sasniedzamību visā Latvijas teritorijā.

2009. gadā Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas uzdevumā ekspertu grupa asociētā profesora Roberta Ķīļa vadībā turpināja darbu pie Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam („Latvija 2030") projekta. Tā veidošanā aktīvi iesaistījās arī dažādu paaudžu un profesiju cilvēki visā Latvijā, izsakot savu viedokli par Latvijas attīstības stratēģiskajām izvēlēm un iespējamajiem risinājumiem. Stratēģijas uzdevums ir noteikt valsts attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu nākamajiem 20 gadiem, tādēļ arī dokumenta projekta sabiedriskajā apspriešanā 2009. gada vasarā bija vērojama liela cilvēku atsaucība un interese ne tikai Rīgā, bet arī reģionos ārpus galvaspilsētas. Tik plaša sabiedrības līdzdalība valsts līmeņa dokumenta izstrādē ir svarīga pieredze Latvijā un parāda jaunu ceļu, kā sabiedrība var piedalīties politikas veidošanā.

2010. gada 10. jūnijā Latvijas Republikas Saeima apstiprināja Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam („Latvija 2030"). Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteikto, stratēģija ir hierarhiski augstākais valsts attīstības plānošanas dokuments un tajā izvirzītie valsts ilgtermiņa mērķi, attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva tiek īstenota, realizējot pakārtotu nozaru un teritoriju attīstības politiku. Līdz ar to „Latvija 2030" kļūst par valsts galveno attīstības plānošanas instrumentu un pilda arī nacionālā plānojuma funkciju.

Reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumenti

Plānošanas reģionu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu kopumu nosaka Reģionālās attīstības likums un Teritorijas plānošanas likums.

2009. gadā plānošanas reģioniem spēkā bija šādi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti:

- Rīgas reģionam – Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.–2020. gadam (aktualizēta 2008. gadā), Rīgas reģiona attīstības programma 2005.–2011. gadam, Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.–2027. gadam;
- Vidzemes reģionam – Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.–2013. gadam, Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007.–2027. gadam;
- Kurzemes reģionam – Kurzemes reģiona attīstības stratēģija (2004. gadā pabeigts konceptuāls dokuments), Kurzemes plānošanas reģiona rīcības plāns 2010.–2013. gadam, Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.–2026. gadam;
- Zemgales reģionam – Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2008.–2014. gadam, Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.–2026. gadam;
- Latgales reģionam – Latgales attīstības plāns (apstiprināts 2000. gadā), Latgales attīstības programmas SVID analīze un prioritātes (2007.–2013. gadam) un Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006.–2026. gadam.

Turklāt reģionos ir sagatavoti un apstiprināti arī dažādi atsevišķu jomu, nozaru attīstības plānošanas dokumenti, piemēram, Rīgas reģionā – Rīgas plānošanas reģiona inovatīvās attīstības programma (2005.–2010. gadam), Zemgales reģionā – Zemgales tūrisma attīstības programma, Zemgales uzņēmējdarbības attīstības programma u.c.

2009. gadā RAPLM metodiskā vadībā visos plānošanas reģionos tika sākts darbs pie Reģionu ekonomikas profilu izstrādes. Mērķis ir nodrošināt reģiona ekonomikas iezīmēm (specifikai) un attīstības perspektīvām atbilstošu prioritāšu izvirzīšanu. Reģiona ekonomikas profils ir teritorijas ilgtermiņa ekonomiskās attīstības raksturojums, kas atspoguļo reģiona ekonomiskās attīstības pamatu, ekonomiskās attīstības virzītājspēku perspektīvu, kā arī reģiona ekonomikas attīstībai nepieciešamos priekšnosacījumus. Plānošanas reģionu ekonomikas profili tiks izmantoti visa veida investīciju (publisko, ārvalstu un vietējo privāto) piesaistei reģionu attīstībai atbilstoši to izaugsmes resursiem un prioritātēm.

* Pieņemts Ministru kabinetā 2010. gada 9. aprīlī.

Pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti

Likums „Par pašvaldībām" (1994. gads) nosaka pašvaldības pienākumu izstrādāt pašvaldības attīstības programmu un teritorijas plānojumu, nodrošināt teritorijas attīstības programmas realizāciju un teritorijas plānojuma administratīvo pārraudzību.

Jāatzīst, ka, vērtējot situāciju pašvaldībās kopumā, attīstības programmu izstrāde nav bijusi pašvaldību prioritāte. To visbiežāk sekmējusi valsts budžeta vai cita finanšu atbalsta piesaistīšanas iespēja (piemēram, ES struktūrfondi), nevis pašu izpratne par šādu dokumentu nozīmi sabiedrībā un pašvaldības darbības vadīšanā un īstenošanā. Tā, piemēram, dati par situāciju pirms administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas liecina, ka 16 % pašvaldību nebija spēkā esošu attīstības programmu, bet tikai nedaudz vairāk kā trešdaļai pašvaldību bija pēdējos piecos gados izstrādātas vai aktualizētas attīstības programmas. Iespējams, ka šāda nostāja bija saistīta arī ar administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas gaidīšanu. Vienlaikus jāuzteic arī attīstības programmas – reāla instrumenta izstrādes piemēri mērķtiecīgai pašvaldības izaugsmes plānošanai un visa veida investīciju piesaistei. Piemēram, pilsētvides prioritātes „Policentriska attīstība" aktivitātes „Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai" finansējuma saņēmēji – pašvaldības – izstrādāja attīstības programmas, ievērojot integrētu pieeju teritoriju attīstībai, paredzot dažādu nozaru vajadzību koordinēšanu, plānoto investīciju savstarpējo papildināšanu, kā arī sadarbību ar apkārtējām teritorijām.

Daudz labāka situācija ir teritorijas plānojumu izstrādē. Šī pārskata perioda sākumā (2009. gada 1. janvārī) spēkā esoši teritorijas plānojumi bija 94 % vietējo pašvaldību (494 no 524 vietējām pašvaldībām). 2009. gadā īstenotās administratīvi teritoriālās reformas rezultātā izveidotās jaunās novadu pašvaldības „mantojumā" saņēma gan spēkā esošus teritorijas plānojumus, gan teritorijas plānojumus un to grozījumus dažādās izstrādes stadijās, gan arī to, ka atsevišķām teritorijām plānojuma nebija vispār. Apvienoto novadu situāciju sarežģī arī ar atšķirīgu pieeju un dažādās grafiskajās programmatūrās izstrādātie iepriekšējo vietējo pašvaldību teritorijas plānojumi – līdz ar to tie praksē ir ļoti grūti savietojami un salīdzināmi.

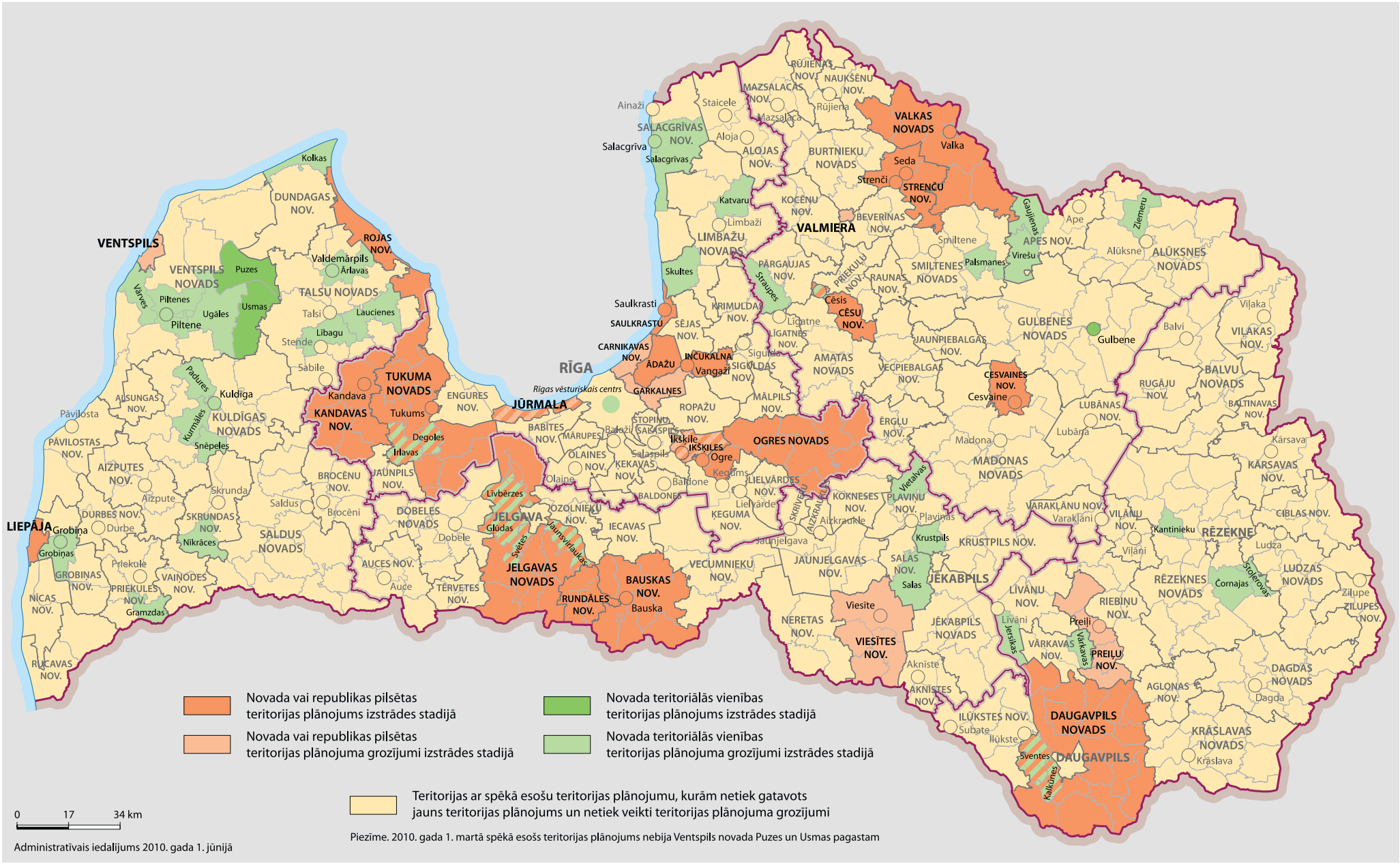
2009. gada beigās novadu teritoriālo vienību skaits, kurām nebija spēkā esoša teritorijas plānojuma, bija sarucis līdz piecām. 2009. gada 31. decembrī visām novadu teritoriālajām vienībām Rīgas, Vidzemes un Zemgales plānošanas reģionā bija spēkā esošs teritorijas plānojums. Savukārt Latgales plānošanas reģionā trijām Krāslavas novada teritoriālajām vienībām (Kombuļu, Piedrujas un Skaistas pagastam) un Kurzemes plānošanas reģionā divām Ventspils novada teritoriālajām vienībām (Puzes un Usmas pagastam) nebija spēkā esoša teritorijas plānojuma.* Pārskata sagatavošanas laikā (2010. gada maijā) Teritorijas plānošanas likumā noteikto prasību vēl nebija izpildījis Ventspils novada Usmas pagasts.

Atbilstoši Teritorijas plānošanas likumā noteiktajam, triju mēnešu laikā pēc jaunizveidotās novada domes pirmās sēdes, novada domei bija no jauna jāapstiprina ar saistošajiem noteikumiem novada pašvaldības teritorijā ietilpstošo bijušo vietējo pašvaldību (novada teritoriālo vienību) teritorijas plānojums. Tikpat kā visas novadu pašvaldības to ir izdarījušas. Lēmumus par esošā teritorijas plānojuma atstāšanu spēkā ir pieņēmušas arī tās novadu pašvaldības, kurām nav novada teritoriālā iedalījuma.

Daļai novadu teritoriālo vienību teritorijas plānojums ir izstrādāts pirms 2004. gada. Izvērtējot esošo situāciju un ņemot vērā izmaiņas normatīvajos aktos, kā arī sabiedrības aktivitātes pieaugumu, daudzas pašvaldības pieņēmušas lēmumu par jauna teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu vai grozījumu veikšanu spēkā esošajā teritorijas plānojumā. 2009. gadā tika pieņemti 17 lēmumi par jaunu teritorijas plānojumu izstrādi, to skaitā 14 lēmumus pieņēma jaunievēlētās pašvaldību domes. No 18 pieņemtajiem lēmumiem par grozījumu veikšanu esošajā teritorijas plānojumā 11 attiecināmi uz jaunievēlētajām domēm.* 2010. gada 1. martā dažādos izstrādes posmos kopumā bija 21 republikas pilsētas, novada vai tā teritoriālās vienības teritorijas plānojums, kā arī 48 teritorijas plānojumu grozījumi (skat. 129. attēlu).

Teritorijas plānošanas likums paredzēja, ka RAPLM ik gadu jāsagatavo ziņojums par teritorijas plānojumu izstrādi pašvaldībās, pamatojoties uz vietējo pašvaldību sniegto informāciju, bet 2010. gadā veiktie likuma grozījumi šo uzdevumi vairs neparedz. Līdz 2008. gadam RAPLM arī sniedza atzinumus par pašvaldību teritorijas plānojumu atbilstību tiesību aktiem. Kopš 2008. gada atzinumu sniegšanas funkcija par izstrādāto vietējo pašvaldību teritorijas plānojumiem vai to grozījumiem nodota plānošanas reģioniem, kas izvērtē teritorijas plānojumu atbilstību tiesību aktiem un reģiona plānojumam. Saskaņā ar plānošanas reģionu sniegto informāciju, 2009. gadā kopā tika sniegti 56 atzinumi saistošajiem noteikumiem par atbilstību tiesību aktiem: Rīgas plānošanas reģions bija sniedzis 14 atzinumus (2008. gadā – 8), Vidzemes plānošanas reģions – 8 (39), Kurzemes plānošanas reģions – 6 (12), Zemgales plānošanas reģions – 16 (27) un Latgales plānošanas reģions – 12 (38). Turklāt sniegti 34 atzinumi teritorijas plānojuma galīgajai redakcijai un 76 atzinumi par atbilstību plānošanas reģiona plānojumam.

* Datu avots: RAPLM. Par teritorijas plānojumu izstrādi 2009. gadā vietējās pašvaldībās.

Novada vai republikas pilsētas teritorijas plānojums izstrādes stadijā
Novada teritoriālās vienības teritorijas plānojums izstrādes stadijā
Novada vai republikas pilsētas teritorijas plānojuma grozījumi izstrādes stadijā
Novada teritoriālās vienības teritorijas plānojuma grozījumi izstrādes stadijā
Teritorijas ar spēkā esošu teritorijas plānojumu, kurām netiek gatavots jauns teritorijas plānojums un netiek veikti teritorijas plānojuma grozījumi
0 17 34 km
Administratīvais iedalījums 2010. gada 1. jūnijā
Piezīme. 2010. gada 1. martā spēkā esošs teritorijas plānojums nebija Ventspils novada Puzes un Usmas pagastam
VENTSPILS
VENTSPILS NOVADS
DUNDAGAS NOV.
ROJAS NOV.
TALSU NOVADS
TUKUMA NOVADS
KANDAVAS NOV.
KULDĪGAS NOVADS
ALSUNGAS NOV.
PĀVILOSTAS NOV.
AIZPUTES NOV.
LIEPĀJA
GROBIŅAS NOV.
PRIEKULES NOV.
NĪCAS NOV.
RUCAVAS NOV.
VAIŅODES NOV.
SKRUNDAS NOV.
SALDUS NOVADS
BROCĒNU NOV.
JAUNPILS NOV.
DOBELES NOVADS
AUCES NOV.
TĒRVETES NOV.
ENGURES NOV.
JŪRMALA
RĪGA
Rīgas vēsturiskais centrs
CARNIKAVAS NOV.
SAULKRASTU NOV.
SĒJAS NOV.
KRIMULDAS NOV.
LĪGATNES NOV.
SIGULDAS NOV.
INČUKALNA NOV.
ĀDAŽU NOV.
GARKALNES NOV.
MĀLPILS NOV.
ROPAŽU NOV.
STOPIŅU NOV.
BABĪTES NOV.
MARUPES NOV.
OLAINES NOV.
KEKAVAS NOV.
BALDONES NOV.
OZOLNIEKU NOV.
IECAVAS NOV.
JELGAVA
JELGAVAS NOVADS
LIELVĀRDES NOV.
ĶEGUMA NOV.
OGRES NOVADS
AMATAS NOVADS
VECPIEBALGAS NOV.
JAUNPIEBALGAS NOV.
GULBENES NOVADS
CĒSU NOV.
CĒSVAINES NOV.
PĀRGAUJAS NOV.
RAUNAS NOV.
PRIEKUĻU NOV.
SMILTENES NOVADS
APES NOV.
ALŪKSNES NOVADS
BALVU NOVADS
RUGĀJU NOV.
BALTINAVAS NOV.
VIĻAKAS NOV.
LUBĀNAS NOV.
ĒRGĻU NOV.
MADONAS NOVADS
KĀRSAVAS NOV.
VARAKĻĀNU NOV.
VIĻĀNU NOV.
RĒZEKNE
RĒZEKNES NOVADS
LUDZAS NOVADS
CIBLAS NOV.
KRUSTPILS NOV.
JAUNJELGAVAS NOV.
SALAS NOV.
JĒKABPILS
JĒKABPILS NOVADS
LĪVĀNU NOV.
RIEBIŅU NOV.
PREIĻU NOV.
VĀRKAVAS NOV.
VIESĪTES NOV.
NERETAS NOV.
AKNĪSTES NOV.
ILŪKSTES NOV.
DAUGAVPILS NOVADS
DAUGAVPILS
AGLONAS NOV.
DAGDAS NOVADS
KRĀSLAVAS NOVADS
KOKNESES NOV.
PLAVIŅU NOV.
VECUMNIEKU NOV.
BAUSKAS NOV.
RUNDĀLES NOV.
TĒRVETES NOV.
AUCES NOV.
SKRĪVERU NOV.
AIZKRAUKLES NOV.
VIESĪTES NOV.
VALKAS NOVADS
BURTNIEKU NOVADS
STRENČU NOV.
KOCĒNU NOV.
BEVERĪNAS NOV.
ALOJAS NOV.
SALACGRĪVAS NOV.
LIMBAŽU NOVADS
VALMIERA
MAZSALACAS NOV.
RŪJIENAS NOV.
NAUKŠĒNU NOV.
ALŪKSNES NOVADS
SMILTENES NOVADS
GULBENES NOVADS
BALVU NOVADS
VILAKAS NOV.
MADONAS NOVADS
KĀRSAVAS NOV.
RĒZEKNES NOVADS
LUDZAS NOVADS
JĒKABPILS NOVADS
DAUGAVPILS NOVADS
KRĀSLAVAS NOVADS
Ventspils
Kolkas
Puzes
Ugāles
Usmas
Piltene
Talsi
Laucienes
Libagu
Stende
Sabile
Valdemārpils
Ārlavas
Kuldīga
Kandava
Tukums
Degoles
Irlavas
Snēpeles
Kumaļes
Padures
Pāvilosta
Aizpute
Skrunda
Saldus
Brocēni
Durbe
Grobiņa
Priekule
Gramzdas
Nīkrāces
Dobele
Auce
Jelgava
Glūdas
Līvbērzes
Svetes
Jaunsvitlaukas
Olaine
Baldone
Ķekava
Ogre
Ikšķile
Salaspils
Baloži
Rīga
Jūrmala
Babīte
Marupes
Ropaži
Mālpils
Garkalne
Ādaži
Inčukalns
Vangaži
Sigulda
Līgatne
Krimulda
Sēja
Saulkrasti
Carnikava
Līgatne
Straupes
Cēsis
Cesvaine
Gulbene
Balvi
Viļaka
Alūksne
Apes
Virešu
Palsmanes
Smiltene
Raunas
Priekuļu
Pārgaujas
Skultes
Limbaži
Katvaru
Salacgrīva
Salacgrīvas
Aloja
Ainaži
Staicele
Mazsalaca
Rūjiena
Valka
Seda
Strenči
Gaujienas
Ziemeru
Lubāna
Madona
Varakļāni
Viļāni
Kantinieku
Rēzekne
Ludza
Čornajas
Stoļerovas
Zilupe
Krustpils
Jaunjelgava
Aizkraukle
Plavinas
Vietalvas
Salas
Jēkabpils
Līvāni
Jersikas
Preiļi
Varkavas
Viesīte
Aknīste
Ilūkste
Subate
Sventes
Daugavpils
Kalkūnes
Dagda
Krāslava
Zilupes
Riebiņu
Aizkraukles
Skrīveru
Vecumnieku
Bauska
Rundāles
Tērvetes
Auces
Olaines
Iecavas
Ozolnieku
Ķeguma
Lielvārde
Ikšķile
Ogres
Salaspils
Baloži
Stopiņu
Babītes
Marupes
Ropažu
Mālpils
Garkalnes
Ādažu
Inčukalna
Vangaži
Sigulda
Līgatne
Krimulda
Sējas
Saulkrasti
Carnikavas

NOBEIGUMS

2009. gadā tika pabeigta ieilgusī administratīvi teritoriālā reforma, un kopš 2009. gada 1. jūlija vairāk nekā piecsimt divu līmeņu pašvaldību vietā Latvijā ir 118 pašvaldības – 9 republikas pilsētas un 109 novadi. Arī pēc reformas pašvaldības gan iedzīvotāju skaita, gan teritorijas platības ziņā ir ļoti atšķirīgas.

Starp reformētajiem novadiem vairs nav vērojama izteikta iedzīvotāju skaita un teritorijas attīstības indeksa kopsakarība, kāda tā bija pirms reformas pagastu grupā. Tai pašā laikā pašvaldību sociālekonomisko rādītāju, budžeta rādītāju un arī teritorijas attīstības indeksa analīze liecina, ka tieši pēc iedzīvotāju skaita vismazākajiem novadiem šie rādītāji ir vājāki. Savukārt starp citām novadu grupām, kas noteiktas atbilstoši iedzīvotāju skaitam, šāda sakarība nav vērojama. Tas nozīmē, ka novados ar iedzīvotāju skaitu virs pieciem tūkstošiem ir citi par mērogu ekonomiku nozīmīgāki faktori, kas ietekmē to attīstību, kā, piemēram, apdzīvojuma koncentrācija, attālums no dažādas nozīmes attīstības centriem, lielo ceļu tuvums, ceļu tīkls un vēl citi faktori, to skaitā pašvaldību darbības efektivitāte.

Pašvaldību darbība jaunajās administratīvajās teritorijās aizsākās ar pašvaldību domju vēlēšanām 2009. gada 6. jūnijā. Lai gan varēja vērot ekonomikas lejupslīdi un sabiedrības uzticēšanās varas un pārvaldes institūcijām bija zema, tomēr vēlētāju aktivitātes līmenis šajās vēlēšanās bija nedaudz augstāks nekā iepriekšējās – 2005. gadā –, un lielākā aktivitāte bija Rīgas plānošanas reģionā.

Demogrāfijas datu analīze liecina, ka pārskata periodā četros Latvijas reģionos (Vidzemes, Kurzemes, Zemgales un Latgales reģionā) un arī valstī kopumā saglabājās iedzīvotāju dabiskās kustības negatīva bilance, tomēr dabiskās kustības saldo vai mirušo pārsvars pār dzimušajiem nedaudz samazinājās, un līdz ar to arī iedzīvotāju skaita sarukuma tempi Latvijā pakāpeniski palēninājās. Savukārt Rīgas reģionā iedzīvotāju skaits mehāniskās kustības rezultātā palielinājās.

No 2004. līdz 2007. gadam, ieskaitot, notika strauja Latvijas tautsaimniecības izaugsme, palielinājās ekonomiskās un sociālās infrastruktūras kvalitāte un kvantitāte, īpaši lielajās pilsētās un tām tuvajās teritorijās. 2008. gada pirmajos divos ceturkšņos samazinājās tautsaimniecības izaugsmes temps, gada otrajā pusē jau bija konstatējama ļoti strauja lejupslīde, tā turpinājās visu 2009. gadu un relatīvi mazākā mērā turpinās arī 2010. gada pirmajā pusē.

Gan plānošanas reģionu, gan pašvaldību sociālekonomiskie rādītāji liecina, ka starp dažādām valsts teritorijām joprojām pastāv ļoti ievērojamas atšķirības. Gandrīz bez izmaiņām ir saglabājusies būtiska plaisa starp valsts centrālo daļu (Rīgu un Pierīgu) un pārējo Latvijas teritoriju. Reģistrētā bezdarba līmeņa rādītāji un to izmaiņas īpaši uzskatāmi parāda, ka ekonomiski vājākās teritorijās situācijas pasliktināšanās notiek straujāk nekā labvēlīgākās teritorijās. Tiek prognozēts, ka bezdarba līmenis vēl tuvākos gadus būs ļoti augsts un tā samazināšanās temps būs lēns.

Pašvaldību budžeta ieņēmumu analīze liecina par pašvaldību atšķirīgajām iespējām tiesību aktos noteikto un citu vietējiem iedzīvotājiem svarīgo funkciju īstenošanā, bet izdevumu rādītāju dažādība norāda uz atšķirībām prioritātēs un arī darbības efektivitātē.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēma ekonomiskās lejupslīdes laikā darbojās pretēji sagaidāmajam. Vājāko pašvaldību ieņēmumi kritās, bet vajadzības saistībā ar sociālās palīdzības sniegšanu palielinājās. Vienlaikus samazinājās arī pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda apjoms, ko pamatā veido iemaksas no spēcīgākajām pašvaldībām, jo arī to ieņēmumi kritās, un līdz ar to atbalsts vājākajām pašvaldībām arī samazinājās. Ekonomiskās lejupslīdes laikā, iespējams, būtu nepieciešams vēl vairāk izlīdzināt pašvaldību ieņēmumus.

Ņemot vērā, ka Latvijā joprojām saglabājas ievērojamas reģionālās atšķirības, turpmākajos gados ir nepieciešama daudz aktīvāka un mērķtiecīgāka pieeja valsts atbalsta nodrošināšanai dažādām Latvijas teritorijām. Reģionālās politikas efektivitāte būs tieši atkarīga no tā, cik daudzveidīgs un atbilstošs teritoriju attīstības potenciālam būs piedāvātais reģionālās attīstības atbalsta pasākumu klāsts.

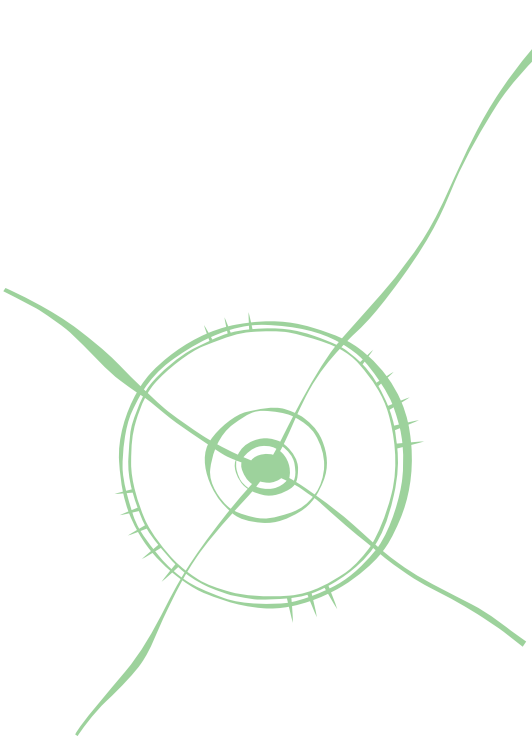
Šobrīd reģionālā politika un tās īstenošanas atbalsts ar plānošanas līdzekļiem turpina attīstīties virzienā, kas paredz īpašu lomu un atbildību atvēlēt pilsētām kā teritoriju izaugsmes virzītājspēkiem, kuru attīstības virzieni un iespējas ir cieši saistāmas ar lauku teritoriju attīstības vajadzībām.

Līdz ar novadu izveidi apvienoto mazo teritoriju attīstība ir kļuvusi par jaunizveidotās pašvaldības atbildības telpu. Šī jaunā situācija prasa novadu pašvaldībām izstrādāt un īstenot gan savu ilgtermiņa attīstības politiku, gan arī vidēja termiņa attīstības programmas.

Valstī tiek pārveidota attīstības plānošanas dokumentu sistēma, sasaistot dažāda termiņa un atbildības līmeņu plānošanas procesus vienkopus, padarot tos uzraugāmākus, nodrošinot to sasaisti ar finansējumu. Tiesiski izmaiņas tiek atspoguļotas Attīstības plānošanas sistēmas likumā, 2009. gadā veiktajos grozījumos Reģionālās attīstības likumā, kā arī sagatavotajā jaunajā Teritorijas attīstības plānošanas likuma projektā.

Lai gan plānošanas reģionu statuss tiek stiprināts, tas tomēr ir vērtējams kā pārejas risinājums. Lai Latvijas teritoriju līdzsvarota attīstība notiktu efektīvi, tuvākajā nākotnē jāizveido reģionāla mēroga pašvaldības (apriņķi) ar skaidri noteiktu kompetenci – pienākumiem, atbildību, noteiktiem finanšu avotiem – vai arī reģiona kompetences pārvaldīšanai jāizveido valsts pārvaldes institūcijas ar skaidri nosakāmu atbildību un vadību.

Tuvojas jaunais programmēšanas periods, kas sāksies 2014. gadā. Tas prasa izvērtēt esošo pieredzi, sasniegumus un kļūdas. Tāpēc svarīgs RAPLM un VRAA uzdevums ir sagatavot un ieviest reģionālās attīstības indikatoru moduli (RAIM), kas būs neatsverams instruments valsts politikas, reģionu un pašvaldību darbības un attīstības novērtēšanai, lēmumu pieņemšanai un nākotnes plānošanai.

Lietotie saīsinājumi

CSP	Centrālā statistikas pārvalde
CVK	Centrālā vēlēšanu komisija
EKPI	Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instruments
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ES-27	Eiropas Savienības dalībvalstis pēc 2007. gada 1. janvāra paplašināšanās
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ETS	Eiropas teritoriālā sadarbība
EU-SILC	Kopienas statistika attiecībā uz ienākumiem un dzīves apstākļiem
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
ĪAT	īpaši atbalstāmā teritorija
IIN	iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	iekšzemes kopprodukts
KF	Kohēzijas fonds
KPV	kopējā pievienotā vērtība
Latvija 2030	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LR	Latvijas Republika
Ls	lats
LSI	Latvijas Statistikas institūts
MK	Ministru kabinets
MVU	mikro, mazie un vidējie uzņēmumi
NAP	Nacionālais attīstības plāns (2007.–2013. gads)
NRAP	Nacionālā reģionālās attīstības padome
NUTS	ES statistikas nolūkiem izstrādāta teritoriālo vienību klasifikācija
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PFI	pašvaldību finanšu izlīdzināšana
PFIF	Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
RAIM	reģionālās attīstības indikatoru modulis
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
SF	struktūrfondi
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
skat.	skatīt
SVID	stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu analīze
UIN	uzņēmuma ienākuma nodoklis
VBPBP	Valsts budžeta un pašvaldību budžeta pārskatu datu bāze
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VK	Valsts kase
VPD	Vienotais programmdokuments (2004.–2006. gads)
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSID	Valsts stratēģiskais ietvardokuments (2007.–2013. gads)
VZD	Valsts zemes dienests

Izmantotā literatūra

Latvijas pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības izvērtējums. SIA *Konsorts*, 2009.

Līdzdalību vēlēšanās ietekmējoši faktori. Latvijas iedzīvotāju aptauja. SKDS, 2009. gada augusts.

Melluma A. Latvijas pierobeža. *Zinātne*, Rīga, 2000.

Melluma A. Latvijas pierobeža. Kāda tā ir? *Latvijas Vēstnesis*. 13.03.2003.

Par teritorijas plānojumu izstrādi 2009. gadā vietējās pašvaldībās. RAPLM, 2010.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas ziņojums par horizontālo prioritāšu „Teritoriju līdzsvarota attīstība" un „Rīgas starptautiskā konkurētspēja" īstenošanu 2007.–2009. gadā. RAPLM, 2010.

Reģionu attīstība Latvijā 2008. VRAA, Rīga, 2009.

Vaidere I., Vanags E., Vanags I., Vilka I. „Reģionālā politika un pašvaldību attīstība Eiropas Savienībā un Latvijā". LU Akadēmiskais apgāds, Rīga, 2006.

Ziņojums par Latvijas tautsaimniecības attīstību. LR Ekonomikas ministrija, Rīga, 2009. gada decembris.

Local Government Reform. In brief. The Ministry of Interior and Health. Denmark, 2006.

Factsheet Denmark. Ministry of Foreign Affairs of Denmark, 2009.

Mājaslapas

Centrālā statistikas pārvalde: *www.csb.lv*
Centrālā vēlēšanu komisija: *www.cvk.lv*
Ekonomikas ministrija: *www.em.gov.lv*
Finanšu ministrija: *www.fm.gov.lv*
ES fondu informācija: *www.esfondi.lv*
Latvijas Banka: *www.latvijasbanka.lv*
Latvijas investīciju un attīstības aģentūra: *www.liaa.gov.lv*
SIA *Lursoft*: *www.lursoft.lv*
Nodarbinātības valsts aģentūra: *www.nva.gov.lv*
Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde: *www.pmlp.gov.lv*
Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija: *www.raplm.gov.lv*
Valsts reģionālās attīstības aģentūra: *www.vraa.gov.lv*
Valsts kase: *www.kase.gov.lv*
Zemkopības ministrija: *www.zm.gov.lv*

Kurzemes plānošanas reģions: *www.kurzemesregions.lv*
Latgales plānošanas reģions: *www.latgale.lv*
Rīgas plānošanas reģions: *www.rpr.gov.lv*
Vidzemes plānošanas reģions: *www.vidzeme.lv*
Zemgales plānošanas reģions: *www.zemgale.lv*

Estonian National Electoral Committee: www.vvk.ee
Eurostat: epp.eurostat.ec.europa.eu
The Central Electoral Commission of the Republic of Lithuania: www.vrk.lt

1. PIELIKUMS. Līdz 2009. gada 1. jūlijam pastāvējušo administratīvo teritoriju attīstības indekss un pamatrādītāji

Rajonu teritoriju attīstības indekss un pamatrādītāji

Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km^2	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km^2	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	IKP uz 1 iedz. 2006.g., Ls	Nefinanšu investīcijas uz 1 iedz. 2007.g., Ls	Iedz. ien. nodokļa ieņēmumi pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. beigās, %	Individ. komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedz. 2007.g.
Aizkraukles rajons	0,319	4	2563,2	39 530	15,4	-4,7	514,4	3482,7	2182,7	261,3	20,1	14,3
Alūksnes rajons	-0,642	19	2243,5	23 926	10,7	-6,0	544,2	1837,9	692,9	190,1	20,8	14,2
Balvu rajons	-1,201	25	2387,3	26 410	11,1	-8,4	542,2	1551,6	336,9	161,0	23,0	9,5
Bauskas rajons	-0,134	12	1882,6	50 544	26,9	-3,1	491,8	1867,3	924,8	232,4	18,3	13,9
Cēsu rajons	0,130	5	2975,6	56 001	18,8	-4,0	524,9	2643,7	1319,9	254,0	17,2	22,0
Daugavpils rajons	-0,971	22	2523,0	37 883	15,0	-7,8	524,8	1313,3	587,8	139,3	17,1	6,0
Dobeles rajons	-0,104	11	1628,1	37 415	22,9	-4,5	513,3	2472,2	1174,3	256,1	23,2	13,8
Gulbenes rajons	-0,281	15	1871,8	25 496	13,6	-6,9	523,5	2362,5	806,0	193,5	18,4	18,7
Jēkabpils rajons	-0,138	13	2994,9	51 610	17,2	-4,5	520,2	2544,1	1184,3	200,3	19,6	17,5
Jelgavas rajons	-0,088	10	1603,0	37 410	23,3	0,8	496,2	1855,9	919,6	222,8	16,8	13,8
Krāslavas rajons	-1,170	24	2289,1	32 100	14,0	-8,8	535,3	1421,0	346,9	140,4	25,0	9,6
Kuldīgas rajons	-0,539	18	2504,0	35 128	14,1	-5,4	541,2	1874,4	965,1	193,0	23,9	16,4
Liepājas rajons	-0,726	20	3590,8	42 943	12,0	-5,2	564,4	1867,9	806,4	198,9	18,7	12,0
Limbažu rajons	-0,349	16	2601,4	36 991	14,2	-5,7	529,8	1930,9	800,6	233,7	14,6	16,6
Ludzas rajons	-1,161	23	2412,7	30 309	12,6	-8,9	525,3	1616,2	977,7	155,7	28,3	10,3
Madonas rajons	-0,409	17	3353,6	41 662	12,4	-7,0	536,5	2288,1	1083,3	199,8	17,7	16,9
Ogres rajons	0,428	3	1837,9	65 102	35,3	3,1	508,6	2367,3	1197,4	337,1	17,8	20,8
Preiļu rajons	-0,744	21	2035,6	37 212	18,2	-7,1	521,7	1977,2	714,3	167,1	22,7	12,6
Rēzeknes rajons	-1,367	26	2811,4	39 349	14,0	-6,8	525,0	1258,2	1164,8	134,1	32,7	8,8
Rīgas rajons	1,930	1	3144,6	173 116	55,3	15,3	480,2	4771,9	4012,3	372,9	17,1	27,8
Saldus rajons	0,120	6	2178,1	36 118	16,6	-4,5	504,7	2907,0	1103,2	221,8	17,5	21,1
Talsu rajons	-0,066	9	2748,2	45 954	16,7	-4,7	522,0	2505,5	1002,8	221,5	16,2	21,5
Tukuma rajons	-0,058	8	2448,1	54 428	22,2	-1,7	532,1	2225,0	1081,6	239,1	12,2	18,5
Valkas rajons	-0,198	14	2436,0	30 908	12,7	-6,2	538,6	2652,2	987,8	239,9	19,2	15,0
Valmieras rajons	0,536	2	2365,3	57 583	24,3	-2,9	507,4	3317,7	1540,6	293,3	16,5	21,8
Ventspils rajons	-0,001	7	2456,5	13 768	5,6	-3,2	497,8	2595,7	1183,7	227,3	12,5	15,9
Rajonos kopā/vidēji			**63 886,3**	**1 158 896**	**18,1**	**-2,1**	**515,9**	**2577,5**	**1472,1**	**242,1**	**...**	**17,6**

Piezīme. Bezdarba līmenis – bezdarbnieku skaits ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā. NVA dati.

Pilsētu grupas teritoriju attīstības indekss un pamatrādītāji

Pilsēta, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem: Vērtība	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem: Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. skaita izmaiņas no 2004.g. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņēmumi pašvald. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sākumā, %
Daugavpils	-	-0,314	22	72	104 857	-5,7	469,4	269,8	4,6
Jelgava	-	0,284	12	61	65 419	-1,0	494,8	425,7	4,2
Jūrmala	-	0,279	13	100	55 870	0,8	510,5	469,6	4,2
Liepāja	-	-0,584	33	61	84 747	-2,0	544,5	325,8	6,0
Rēzekne	-	-0,796	39	18	35 526	-4,6	487,1	325,6	8,3
Rīga	-	0,412	8	303	713 016	-3,0	505,6	490,6	4,2
Ventspils	-	0,214	17	58	42 963	-2,6	505,1	440,1	4,3
Aizkraukles novads	Aizkraukles	0,374	9	102	10 007	-2,8	460,9	443,4	6,4
Jaunjelgava ar l.t.	Aizkraukles	-0,456	28	11	2392	-2,0	529,4	281,6	5,9
Pļaviņas	Aizkraukles	-1,114	47	7	3672	-5,5	562,6	324,7	3,6
Alūksne	Alūksnes	-0,673	36	14	9093	-3,6	532,9	319,5	7,3
Ape ar l.t.	Alūksnes	-2,179	66	128	1704	-12,2	576,3	177,1	6,8
Balvi	Balvu	-0,621	35	5	7943	-3,8	459,8	294,9	7,3
Viļaka	Balvu	-3,118	73	6	1563	-12,5	541,4	223,3	11,4
Bauska	Bauskas	-0,436	26	6	10 180	-3,0	514,7	369,0	6,1
Cēsis	Cēsu	-0,132	20	19	18 237	-2,6	525,3	399,6	5,3
Līgatne	Cēsu	-2,029	64	7	1252	-8,2	673,8	322,5	4,9
Ilūkstes novads	Daugavpils	-1,622	58	351	6371	-8,1	557,3	215,3	4,9
Subate ar l.t.	Daugavpils	-2,455	70	99	1105	-9,6	587,6	115,3	4,7
Auce ar l.t.	Dobeles	-1,166	48	44	3925	-4,5	555,1	304,8	8,0
Dobele	Dobeles	-0,203	21	8	11 195	0,0	517,6	435,4	7,4
Gulbene	Gulbenes	-0,733	37	12	8904	-6,6	502,8	325,6	6,0
Aknīste ar l.t.	Jēkabpils	-1,930	63	133	1794	-8,0	502,5	222,9	6,6
Jēkabpils	Jēkabpils	-0,541	30	26	26 494	-1,7	506,1	294,3	5,9
Viesīte ar l.t.	Jēkabpils	-2,314	69	314	2676	-8,3	560,3	211,5	5,6
Kalnciems ar l.t.	Jelgavas	-0,541	31	23	2521	-1,3	495,3	246,9	6,1
Dagda	Krāslavas	-2,533	72	3	2529	-7,1	580,6	246,0	9,3
Krāslavas novads	Krāslavas	-1,100	45	67	10 931	-5,4	468,4	230,7	7,5
Kuldīga	Kuldīgas	-0,966	43	13	12 862	-2,1	564,1	291,7	6,2
Skrunda ar l.t.	Kuldīgas	-2,105	65	266	3718	-6,8	574,1	234,3	7,5
Aizpute	Liepājas	-2,504	71	7	5229	-5,8	623,9	296,6	9,7
Durbes novads	Liepājas	-1,445	55	153	2143	-5,6	559,7	243,7	5,6
Grobiņa	Liepājas	-0,355	24	5	4244	-1,7	563,7	383,6	4,2
Priekule	Liepājas	-1,453	56	5	2475	-4,2	577,4	265,1	6,8
Sakas novads	Liepājas	-1,839	61	325	1745	-11,6	605,3	204,4	4,6
Ainaži ar l.t.	Limbažu	-1,198	49	154	1562	-13,7	491,9	312,1	4,9
Aloja ar l.t.	Limbažu	-0,953	42	182	2403	-7,6	536,4	265,3	2,9
Limbaži	Limbažu	-0,355	25	9	8584	-3,9	499,9	384,9	6,4
Salacgrīva ar l.t.	Limbažu	-0,608	34	326	5739	-4,5	539,0	327,1	4,5
Staicele ar l.t.	Limbažu	-1,566	57	262	1885	-6,4	596,1	171,5	3,8
Kārsava	Ludzas	-3,671	76	4	2437	-5,2	606,5	199,8	12,2
Ludza	Ludzas	-1,258	51	11	9677	-5,6	481,5	269,8	9,2
Zilupes novads	Ludzas	-3,716	77	114	2646	-6,6	501,7	150,8	16,2
Cesvaine ar l.t.	Madonas	-1,397	54	190	3176	-6,3	544,0	242,0	5,1
Lubānas novads	Madonas	-1,917	62	347	2880	-7,1	561,8	238,0	5,7
Madona	Madonas	-0,442	27	10	8857	-6,3	512,2	362,2	5,1
Varakļāni	Madonas	-3,349	74	5	2111	-6,2	674,1	186,4	7,7
Ikšķiles novads	Ogres	1,780	2	131	8302	23,7	537,4	520,8	3,3
Ķeguma novads	Ogres	0,442	6	198	4495	0,7	464,6	359,2	2,9
Lielvārdes novads	Ogres	0,372	10	60	7910	3,5	520,0	392,3	3,8
Ogres novads	Ogres	0,519	4	110	29 825	2,7	501,0	457,7	5,2
Līvānu novads	Preiļu	-2,226	67	306	11 583	-5,0	494,4	207,8	13,7
Preiļu novads	Preiļu	-0,815	40	157	9997	-5,3	463,7	287,4	8,0
Viļāni	Rēzeknes	-3,578	75	5	3544	-5,8	550,3	213,6	16,4
Baldone ar l.t.	Rīgas	0,516	5	179	5486	7,5	537,6	354,7	2,6
Baloži	Rīgas	2,921	1	7	5310	32,0	387,9	513,3	4,1
Olaine	Rīgas	0,266	14	7	12 685	-1,3	474,0	440,5	6,1
Salaspils novads	Rīgas	0,942	3	126	22 757	8,4	464,9	448,2	4,8
Saulkrasti ar l.t.	Rīgas	0,307	11	48	6066	6,5	593,8	423,7	2,9
Siguldas novads	Rīgas	0,262	15	205	15 561	5,1	522,9	461,1	4,7
Vangaži	Rīgas	0,228	16	5	4012	-2,4	452,6	349,7	5,2
Brocēnu novads	Saldus	-1,016	44	496	7197	-4,1	530,0	255,0	5,5
Saldus	Saldus	-0,557	32	10	12 407	-2,4	524,8	343,6	5,7
Sabiles novads	Talsu	-1,652	59	165	3151	-7,3	558,4	190,8	6,3
Stende	Talsu	-1,203	50	5	1928	1,1	582,9	235,5	4,6
Talsi	Talsu	-0,468	29	8	11 299	-4,7	503,9	381,9	4,6
Valdemārpils ar l.t.	Talsu	-1,314	52	138	2642	-4,2	548,7	205,0	3,9
Kandavas novads	Tukuma	-0,859	41	386	8295	-3,0	552,5	212,8	3,6
Tukums	Tukuma	-0,031	18	13	20 005	1,4	533,3	357,3	4,4
Seda ar l.t.	Valkas	-1,773	60	75	1600	-8,3	632,7	254,1	9,8
Smiltene	Valkas	-0,318	23	7	5798	-4,8	531,4	432,0	4,0
Strenči	Valkas	-1,314	53	6	1389	-7,2	589,2	347,3	5,6
Valka	Valkas	-0,796	38	14	6157	-6,0	536,9	331,7	6,6
Mazsalaca ar l.t.	Valmieras	-2,246	68	73	2208	-8,5	693,3	205,1	2,9
Rūjiena	Valmieras	-1,104	46	8	3439	-6,5	572,5	296,2	4,3
Valmiera	Valmieras	0,435	7	18	27 371	-0,5	506,5	456,0	4,5
Piltene ar l.t.	Ventspils	-0,038	19	202	1683	-5,2	473,7	267,4	2,6
Pilsētās un pilsētnovados kopā/vidēji				**7612**	**1 595 361**	**-2,5**	**507,9**	**415,1**	**4,9**

Pagastu grupas teritoriju attīstības indekss un pamatrādītāji

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Aiviekstes pagasts	Aizkraukles	-0,112	176	144,7	942	6,5	-3,1	546,8	247,5	4,6	120,4
Bebru pagasts	Aizkraukles	0,085	105	120,2	1297	10,8	-5,1	452,4	228,8	3,6	108,5
Daudzeses pagasts	Aizkraukles	-0,076	166	210,5	1144	5,4	-2,9	493,5	229,7	5,9	90,0
Iršu pagasts	Aizkraukles	-0,377	279	69,7	541	7,8	-11,6	494,5	165,9	6,1	113,9
Klintaines pagasts	Aizkraukles	-0,291	243	93,7	885	9,4	-3,4	600,4	191,6	4,2	126,3
Kokneses pagasts	Aizkraukles	0,459	36	170,6	4244	24,9	-2,8	531,6	324,0	4,3	142,0
Kurmenes pagasts	Aizkraukles	-0,230	215	111,9	779	7,0	-5,6	561,1	213,0	7,0	98,5
Mazzalves pagasts	Aizkraukles	-0,037	154	209,1	1259	6,0	-5,3	484,7	197,7	2,4	96,1
Neretas pagasts	Aizkraukles	-0,334	256	125,6	1880	14,9	-10,6	570,6	195,0	6,9	96,7
Pilskalnes pagasts	Aizkraukles	-0,336	259	99,8	507	5,1	-17,7	424,2	178,3	11,5	94,8
Seces pagasts	Aizkraukles	-0,259	229	176,0	1152	6,5	-5,3	527,9	182,0	5,0	115,6
Sērenes pagasts	Aizkraukles	0,633	23	118,8	860	7,2	-2,6	389,3	315,1	6,5	112,5
Skrīveru pagasts	Aizkraukles	0,553	33	105,3	4116	39,1	-1,2	572,2	327,5	4,4	240,4
Staburaga pagasts	Aizkraukles	-0,009	144	58,5	455	7,8	-13,0	501,7	215,5	5,0	120,6
Sunākstes pagasts	Aizkraukles	-0,610	342	109,1	535	4,9	-11,9	646,2	136,4	5,5	111,9
Valles pagasts	Aizkraukles	-0,238	219	178,8	1140	6,4	-7,2	568,1	207,8	3,2	103,3
Vietalvas pagasts	Aizkraukles	-0,238	218	130,3	949	7,3	-11,0	513,6	215,8	5,7	108,9
Zalves pagasts	Aizkraukles	-0,289	241	210,1	774	3,7	-10,8	511,7	176,5	6,1	88,1
Alsviķu pagasts	Alūksnes	-0,155	194	212,8	1610	7,6	-5,8	545,1	224,5	6,5	105,6
Annas pagasts	Alūksnes	-0,335	258	52,6	516	9,8	-9,9	495,7	124,1	8,7	109,1
Gaujienas pagasts	Alūksnes	-0,041	155	125,8	1025	8,1	-8,0	520,8	234,8	3,6	91,4
Ilzenes pagasts	Alūksnes	-0,591	339	62,5	435	7,0	-5,0	599,3	154,6	6,6	93,7
Jaunalūksnes pagasts	Alūksnes	-0,318	252	183,9	1334	7,2	-4,6	538,6	165,9	7,0	88,1
Jaunannas pagasts	Alūksnes	-0,118	179	94,0	569	6,1	-3,1	455,2	151,5	4,9	87,8
Jaunlaicenes pagasts	Alūksnes	0,005	139	52,2	487	9,3	-3,6	551,0	180,2	3,8	73,8
Kalncempju pagasts	Alūksnes	-0,503	315	43,0	256	6,0	-15,5	542,2	116,3	6,0	104,6
Liepnas pagasts	Alūksnes	-0,820	378	281,0	1017	3,6	-10,5	709,2	162,4	5,2	81,9
Malienas pagasts	Alūksnes	-0,702	360	55,3	460	8,3	-8,4	602,8	91,0	5,9	111,6
Mālupes pagasts	Alūksnes	-0,638	346	129,4	723	5,6	-5,2	558,2	125,9	6,5	84,0
Mārkalnes pagasts	Alūksnes	-0,702	359	123,9	430	3,5	-7,9	498,3	133,9	7,7	74,5
Pededzes pagasts	Alūksnes	-1,478	429	142,0	842	5,9	-7,0	591,7	76,9	13,8	69,5
Trapenes pagasts	Alūksnes	-0,475	303	137,2	912	6,6	-1,9	619,9	142,5	5,2	98,7
Veclaicenes pagasts	Alūksnes	-0,378	280	71,9	429	5,9	-11,9	425,2	114,3	7,6	60,4
Virešu pagasts	Alūksnes	-0,371	277	154,4	739	4,8	-8,4	539,6	160,8	5,0	93,0
Zeltiņu pagasts	Alūksnes	-0,351	266	62,9	409	6,5	-3,8	509,2	157,2	6,6	95,2
Ziemera pagasts	Alūksnes	-0,334	257	116,8	936	8,0	-6,5	478,7	123,9	6,5	75,1
Baltinavas pagasts	Balvu	-1,974	445	186,5	1387	7,5	-13,0	633,7	149,0	20,7	84,1
Balvu pagasts	Balvu	-0,368	275	82,8	808	9,8	-4,8	562,9	175,7	7,4	112,9
Bērzkalnes pagasts	Balvu	-0,562	334	102,8	567	5,5	-9,1	406,9	121,2	9,7	88,5
Bērzpils pagasts	Balvu	-1,016	403	127,7	912	7,1	-10,6	631,5	126,7	6,8	60,1
Briežuciema pagasts	Balvu	-1,201	414	83,7	657	7,9	-9,1	542,3	105,5	9,9	74,4
Krišjāņu pagasts	Balvu	-1,435	428	71,1	432	6,1	-10,7	505,2	89,6	10,1	68,6
Kubuļu pagasts	Balvu	-1,005	401	167,7	1637	9,8	-7,5	728,6	167,2	7,6	92,3

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Kupravas pagasts	Balvu	0,564	31	3,7	502	135,7	-16,2	494,0	111,3	10,4	141,5
Lazdukalna pagasts	Balvu	-1,221	416	195,5	1047	5,4	-9,0	618,2	128,9	10,4	67,8
Lazdulejas pagasts	Balvu	-0,825	380	87,0	377	4,3	-4,6	514,1	110,7	9,2	66,1
Medņevas pagasts	Balvu	-1,213	415	99,4	803	8,1	-10,3	690,5	174,5	10,7	88,9
Rugāju pagasts	Balvu	-0,645	347	319,4	1632	5,1	-9,1	505,5	122,9	8,0	74,8
Susāju pagasts	Balvu	-1,689	439	198,8	868	4,4	-9,9	653,3	117,3	12,6	82,4
Šķilbēnu pagasts	Balvu	-1,071	406	96,4	1291	13,4	-10,0	578,2	117,0	7,5	89,5
Tilžas pagasts	Balvu	-0,956	398	104,3	1161	11,1	-7,4	603,6	144,7	10,9	73,4
Vectilžas pagasts	Balvu	-0,451	300	91,0	503	5,5	-5,5	488,2	100,2	7,1	64,2
Vecumu pagasts	Balvu	-1,902	443	124,9	685	5,5	-18,1	604,2	104,2	19,9	77,1
Viksnas pagasts	Balvu	-0,818	377	122,0	800	6,6	-10,5	577,9	104,7	9,9	90,8
Žīguru pagasts	Balvu	-0,843	384	111,3	835	7,5	-14,4	512,7	224,0	13,2	87,3
Bārbeles pagasts	Bauskas	-0,248	222	97,9	923	9,5	-4,9	481,5	203,0	4,7	141,2
Brunavas pagasts	Bauskas	-0,175	200	111,7	1716	15,4	-9,2	511,9	168,4	6,4	150,4
Ceraukstes pagasts	Bauskas	0,376	45	67,7	1928	28,5	2,1	508,6	244,8	5,8	234,2
Codes pagasts	Bauskas	0,420	41	95,5	2815	29,5	-3,3	478,5	265,8	5,7	244,1
Dāviņu pagasts	Bauskas	-0,163	197	80,7	906	11,2	-8,6	468,4	179,0	3,7	153,7
Gailīšu pagasts	Bauskas	0,780	17	80,2	2659	33,2	-5,3	377,7	312,3	5,3	240,6
Iecavas novads	Bauskas	0,579	27	311,8	9812	31,5	2,8	512,3	316,8	5,0	292,4
Īslices pagasts	Bauskas	0,674	21	104,4	4093	39,3	-3,0	437,7	298,0	6,8	254,0
Mežotnes pagasts	Bauskas	0,201	73	75,5	1806	24,0	-8,4	490,1	224,2	5,7	234,8
Rundāles pagasts	Bauskas	0,260	61	91,4	2237	24,5	-7,7	482,4	256,5	6,5	230,3
Skaistkalnes pagasts	Bauskas	0,011	138	106,2	1358	12,8	-8,2	539,7	264,0	4,0	141,9
Stelpes pagasts	Bauskas	0,148	83	68,4	991	14,5	-5,4	513,0	203,1	5,0	142,4
Svitenes pagasts	Bauskas	-0,090	168	58,2	975	16,8	-5,8	530,6	146,8	5,2	214,4
Vecsaules pagasts	Bauskas	0,068	116	164,1	2265	13,8	-5,3	459,4	196,5	4,7	148,2
Vecumnieku pagasts	Bauskas	0,346	49	281,2	4714	16,8	-1,7	517,2	293,8	5,5	153,9
Viesturu pagasts	Bauskas	-0,035	153	81,6	1166	14,3	-8,3	485,4	127,3	6,0	228,9
Amatas novads	Cēsu	0,270	58	228,5	3486	15,2	0,5	525,6	283,9	5,3	146,3
Dzērbenes pagasts	Cēsu	-0,093	171	124,6	1017	8,2	-6,7	552,7	233,4	6,6	129,7
Inešu pagasts	Cēsu	0,002	141	87,9	762	8,7	-6,4	473,9	158,9	3,3	95,4
Jaunpiebalgas novads	Cēsu	-0,121	180	251,2	2722	10,8	-5,5	557,2	195,3	4,4	118,3
Kaives pagasts	Cēsu	-0,791	373	117,5	417	3,5	-13,5	654,8	119,5	7,9	100,6
Liepas pagasts	Cēsu	0,312	52	74,6	3169	42,4	-4,7	537,6	259,4	5,4	143,0
Līgatnes pagasts	Cēsu	0,313	51	160,4	2809	17,5	-3,9	480,0	283,6	6,5	127,4
Mārsnēnu pagasts	Cēsu	-0,132	181	69,1	880	12,7	0,0	535,8	175,1	6,5	148,0
Nītaures pagasts	Cēsu	-0,155	193	173,5	956	5,5	-10,2	517,5	188,9	2,4	109,5
Priekuļu pagasts	Cēsu	0,808	16	98,3	4807	48,9	-6,5	492,4	408,4	4,4	179,7
Raiskuma pagasts	Cēsu	0,115	95	174,4	1721	9,8	-3,4	556,1	283,1	4,3	107,1
Raunas novads	Cēsu	0,033	125	308,9	4106	13,3	-7,0	519,6	217,4	3,7	129,5
Skujenes pagasts	Cēsu	-0,479	305	180,0	949	5,4	-8,0	555,7	177,0	9,2	107,9
Stalbes pagasts	Cēsu	-0,045	158	159,9	1313	8,2	-3,3	519,7	222,6	3,1	123,1
Straupes pagasts	Cēsu	0,139	86	151,9	1473	9,7	-3,2	500,0	229,5	3,2	106,6

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Taurenes pagasts	Cēsu	0,077	114	102,2	993	9,7	-2,6	491,0	225,7	8,6	110,1
Vaives pagasts	Cēsu	0,050	124	153,6	1669	11,0	7,0	514,5	211,7	5,6	139,6
Vecpiebalgas pagasts	Cēsu	0,083	107	110,0	1589	14,4	-5,1	525,0	243,2	3,0	91,7
Veselavas pagasts	Cēsu	0,247	64	59,4	697	11,7	-5,6	431,2	208,9	4,3	145,9
Zaubes pagasts	Cēsu	-0,235	217	163,3	977	6,0	-9,5	575,8	222,5	6,3	106,4
Ambeļu pagasts	Daugavpils	-1,490	431	69,4	720	10,4	-10,3	730,8	96,1	10,1	75,6
Biķernieku pagasts	Daugavpils	-0,813	375	69,1	797	11,6	-9,6	553,6	61,2	7,2	91,7
Demenes pagasts	Daugavpils	-0,510	317	181,2	1872	10,3	-9,6	446,7	92,7	6,2	96,6
Dubnas pagasts	Daugavpils	-0,352	267	64,2	974	15,1	-4,4	498,5	109,6	4,0	120,0
Dvietes pagasts	Daugavpils	-0,535	321	118,3	684	5,8	-10,4	530,2	149,5	4,3	80,5
Eglaines pagasts	Daugavpils	-0,558	328	79,1	1046	13,2	-9,0	561,2	101,7	3,9	92,6
Kalkūnes pagasts	Daugavpils	0,229	68	67,2	2492	37,1	-7,6	503,9	207,2	3,8	187,7
Kalupes pagasts	Daugavpils	-0,523	319	119,0	1620	13,6	-4,9	516,9	140,4	7,0	100,9
Laucesas pagasts	Daugavpils	-0,032	151	60,7	1589	26,0	-3,8	465,9	133,2	5,0	178,5
Līksnas pagasts	Daugavpils	-0,399	287	138,2	1222	8,8	-6,8	531,3	215,7	6,4	119,4
Maļinovas pagasts	Daugavpils	-0,280	237	72,0	1110	15,4	-5,9	491,9	90,9	3,4	119,8
Medumu pagasts	Daugavpils	-0,393	285	116,5	1061	9,1	-14,6	509,2	150,3	4,3	68,7
Naujenes pagasts	Daugavpils	0,479	35	129,4	5991	45,7	-3,2	482,9	218,0	4,1	135,7
Nīcgales pagasts	Daugavpils	-0,281	239	96,6	888	9,2	-12,1	477,5	186,3	4,8	110,3
Salienas pagasts	Daugavpils	-0,711	362	124,6	820	6,6	-7,4	564,9	90,3	5,0	70,6
Skrudalienas pagasts	Daugavpils	-0,647	348	99,7	1524	15,3	-10,4	531,7	107,3	7,3	95,6
Sventes pagasts	Daugavpils	-0,680	354	127,1	1270	10,0	-7,6	628,2	118,7	5,9	101,1
Tabores pagasts	Daugavpils	-0,222	213	77,1	1035	13,5	-5,4	480,7	101,4	5,0	124,8
Vaboles pagasts	Daugavpils	-0,598	340	77,6	893	11,5	-9,7	572,2	173,8	5,1	115,4
Vecsalienas pagasts	Daugavpils	-0,603	341	82,0	727	8,9	-9,5	511,4	86,4	5,0	86,8
Višķu pagasts	Daugavpils	-0,264	230	104,2	2072	19,8	-14,3	562,6	190,7	4,1	114,1
Annenieku pagasts	Dobeles	-0,044	157	85,4	1168	13,7	-3,5	565,7	271,4	5,0	167,7
Auru pagasts	Dobeles	0,349	48	110,0	3265	29,4	-3,9	488,1	276,6	7,6	196,8
Bēnes pagasts	Dobeles	0,050	123	88,9	2005	22,6	-5,2	544,7	233,8	6,7	182,9
Bērzes pagasts	Dobeles	0,224	69	80,5	1968	24,4	-5,7	517,3	276,4	6,1	257,6
Bikstu pagasts	Dobeles	-0,143	189	96,0	1055	11,0	-5,0	520,2	195,1	7,1	167,8
Dobeles pagasts	Dobeles	-0,108	175	72,6	954	13,1	-8,5	474,5	223,3	9,3	225,6
Īles pagasts	Dobeles	0,012	137	76,7	586	7,7	-5,9	487,3	195,9	3,8	139,3
Jaunbērzes pagasts	Dobeles	-0,016	147	110,4	1122	10,2	-4,1	547,6	241,0	6,1	188,8
Krimūnu pagasts	Dobeles	0,185	75	70,8	1212	17,1	-7,3	478,0	270,1	7,8	266,3
Lielauces pagasts	Dobeles	-0,219	211	79,3	562	7,0	-5,5	415,6	195,5	10,6	120,7
Naudītes pagasts	Dobeles	0,072	115	89,7	887	9,9	-9,3	442,3	284,0	6,2	156,3
Penkules pagasts	Dobeles	0,262	60	74,0	1080	14,6	-4,5	479,5	238,2	6,3	209,1
Tērvetes novads	Dobeles	0,151	81	223,6	4173	18,6	-8,4	490,9	254,3	5,0	210,9
Ukru pagasts	Dobeles	-0,560	332	94,5	500	5,3	-17,1	533,7	161,7	7,1	154,2
Vitiņu pagasts	Dobeles	-0,486	310	133,6	1197	9,0	-9,8	552,5	132,3	8,4	157,0
Zebrenes pagasts	Dobeles	-0,329	254	90,4	561	6,2	-10,5	516,2	197,0	4,3	133,4
Beļavas pagasts	Gulbenes	-0,573	337	169,2	1889	11,2	-5,0	615,9	127,5	6,6	125,3
Daukstu pagasts	Gulbenes	-0,201	205	164,6	1274	7,7	-6,1	495,3	173,3	6,0	125,5
Druvienas pagasts	Gulbenes	-0,406	288	67,7	570	8,4	-9,4	524,1	140,3	5,1	107,8
Galgauskas pagasts	Gulbenes	-0,669	352	98,2	725	7,4	-5,8	632,9	142,0	5,0	120,1
Jaungulbenes pagasts	Gulbenes	-0,013	145	90,5	1299	14,4	-9,7	496,5	242,0	5,1	125,4
Lejasciema pagasts	Gulbenes	-0,367	274	337,6	1809	5,4	-5,6	635,6	194,6	3,6	92,5
Līgo pagasts	Gulbenes	-0,452	301	78,8	440	5,6	-12,9	549,3	164,0	3,9	122,6
Litenes pagasts	Gulbenes	-0,069	165	127,3	1115	8,8	-11,4	480,7	132,5	2,7	88,9
Lizuma pagasts	Gulbenes	0,022	129	107,7	1556	14,4	-7,4	483,3	206,0	3,6	118,0
Rankas pagasts	Gulbenes	-0,291	242	183,6	1612	8,8	-6,9	548,5	155,3	5,2	106,6
Stāmerienas pagasts	Gulbenes	-0,423	292	130,4	1173	8,8	-9,8	541,4	161,9	5,3	113,0
Stradu pagasts	Gulbenes	0,116	94	173,8	2130	12,3	-2,8	446,0	224,6	5,6	115,7
Tirzas pagasts	Gulbenes	-0,482	308	130,5	1000	7,7	-7,6	572,3	114,5	2,8	114,1
Ābeļu pagasts	Jēkabpils	0,156	80	126,7	1007	7,9	0,9	483,1	200,7	3,2	114,9
Asares pagasts	Jēkabpils	-0,815	376	83,8	575	6,9	-5,0	642,9	110,9	3,4	101,4
Atašienes pagasts	Jēkabpils	-0,500	314	243,0	769	3,2	-12,1	572,6	132,9	3,1	68,6
Dignājas pagasts	Jēkabpils	-0,240	220	83,4	586	7,0	-8,9	538,1	139,4	3,9	101,5
Dunavas pagasts	Jēkabpils	-0,333	255	124,0	784	6,3	-16,2	519,4	135,9	1,4	94,6
Elkšņu pagasts	Jēkabpils	-0,479	306	138,4	603	4,3	-13,1	534,4	151,7	5,6	89,3
Gārsenes pagasts	Jēkabpils	0,080	109	68,0	938	13,8	-8,9	410,5	192,6	3,6	113,4
Kalna pagasts	Jēkabpils	-0,271	234	173,0	714	4,1	-11,3	525,6	151,3	3,8	112,7
Krustpils pagasts	Jēkabpils	-0,117	177	86,0	992	11,5	-0,4	535,6	207,8	5,6	143,1
Kūku pagasts	Jēkabpils	-0,383	282	114,3	2066	18,0	-2,5	676,9	184,1	5,1	150,4
Leimaņu pagasts	Jēkabpils	-0,559	329	101,5	564	5,5	-10,0	508,0	164,8	6,1	106,1
Mežāres pagasts	Jēkabpils	-0,346	261	142,8	951	6,7	-11,3	465,3	126,5	5,4	109,8
Rites pagasts	Jēkabpils	-0,491	312	97,8	703	7,2	-7,4	524,9	189,7	5,2	87,6
Rubenes pagasts	Jēkabpils	-1,137	412	182,1	1205	6,6	-11,9	694,8	110,5	3,8	97,9
Salas pagasts	Jēkabpils	0,278	57	195,2	3336	17,0	-2,1	440,4	248,1	6,0	124,7
Saukas pagasts	Jēkabpils	-0,396	286	100,4	718	7,3	-10,0	599,1	160,1	4,7	102,2
Sēlpils pagasts	Jēkabpils	-0,253	226	122,0	1076	8,8	-5,0	596,4	180,2	3,1	109,8
Variešu pagasts	Jēkabpils	-0,349	265	148,4	1266	8,5	-8,5	492,9	168,8	6,1	120,7
Vīpes pagasts	Jēkabpils	-0,251	225	77,0	788	10,2	-7,1	527,1	148,5	5,4	122,0
Zasas pagasts	Jēkabpils	-0,347	263	114,6	1005	8,8	-8,1	590,2	169,9	3,3	97,6
Elejas pagasts	Jelgavas	0,295	55	66,7	2538	38,3	0,9	518,9	246,4	7,1	235,8
Glūdas pagasts	Jelgavas	0,756	18	103,5	2992	28,9	7,6	456,7	254,4	3,9	347,0
Jaunsvirlaukas pagasts	Jelgavas	0,565	29	122,5	3253	26,4	-1,9	471,3	297,1	4,4	245,9
Lielplatones pagasts	Jelgavas	0,020	132	50,0	859	17,2	-7,0	509,7	258,5	6,7	245,4
Līvbērzes pagasts	Jelgavas	0,529	34	146,1	2379	16,3	6,3	474,9	235,1	2,8	263,2
Ozolnieku novads	Jelgavas	1,185	10	129,2	8350	64,6	10,0	527,9	374,0	4,2	406,8
Platones pagasts	Jelgavas	0,603	25	87,0	1679	19,3	-5,5	457,5	296,4	3,9	240,5
Sesavas pagasts	Jelgavas	0,022	131	98,9	1870	18,9	-7,5	502,0	191,8	3,9	242,9
Sidrabenes pagasts	Jelgavas	0,078	113	156,8	1833	11,7	-2,7	511,1	191,3	2,9	161,0
Svētes pagasts	Jelgavas	0,615	24	59,0	1817	30,7	4,8	500,4	265,4	4,7	333,7
Valgundes novads	Jelgavas	0,387	44	210,5	2120	10,1	0,0	483,6	281,5	2,9	143,8
Vilces pagasts	Jelgavas	0,004	140	126,9	1782	14,0	-10,7	418,8	191,3	5,8	197,5
Vircavas pagasts	Jelgavas	0,210	71	100,9	1705	16,9	-7,5	487,8	191,1	3,1	260,0
Zaļenieku pagasts	Jelgavas	0,027	127	122,4	1712	13,9	-5,5	582,3	227,2	3,2	219,1
Andrupenes pagasts	Krāslavas	-0,856	385	136,2	1410	10,4	-10,8	549,5	109,4	10,8	75,6

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Andzeļu pagasts	Krāslavas	-0,940	396	96,4	706	7,4	-10,5	575,9	71,5	11,4	70,8
Asūnes pagasts	Krāslavas	-1,179	413	78,0	594	7,6	-12,1	645,4	104,8	11,4	78,2
Aulejas pagasts	Krāslavas	-0,905	391	74,5	665	8,9	-11,7	561,0	148,7	10,3	75,6
Bērziņu pagasts	Krāslavas	-0,358	269	98,2	473	4,8	-22,1	442,1	67,1	3,7	75,7
Dagdas pagasts	Krāslavas	-0,629	345	57,3	869	15,2	-6,9	508,7	126,6	9,2	95,4
Ezernieku pagasts	Krāslavas	-0,543	324	128,6	944	7,3	-14,7	555,2	168,1	5,6	63,3
Grāveru pagasts	Krāslavas	-1,366	426	65,4	604	9,2	-9,3	593,7	87,4	15,3	80,8
Indras pagasts	Krāslavas	-1,349	423	130,2	1325	10,2	-13,8	625,8	107,0	10,2	88,8
Izvaltas pagasts	Krāslavas	-0,897	389	71,4	804	11,3	-13,6	617,7	166,7	7,6	83,2
Kalniešu pagasts	Krāslavas	-1,331	421	112,3	900	8,0	-9,2	598,6	76,7	11,4	82,6
Kaplavas pagasts	Krāslavas	-0,701	358	125,2	758	6,0	-8,3	501,0	122,4	9,5	62,1
Kastuļinas pagasts	Krāslavas	-0,838	381	120,0	951	7,9	-10,1	571,9	107,2	9,9	59,3
Kombuļu pagasts	Krāslavas	-0,886	388	81,0	702	8,7	-15,0	577,5	198,8	8,8	84,4
Konstantinovas pag.	Krāslavas	-0,727	367	79,1	623	7,9	-7,7	448,8	101,4	8,8	82,9
Ķepovas pagasts	Krāslavas	-0,944	397	57,3	282	4,9	-24,0	438,8	79,7	6,6	82,1
Piedrujas pagasts	Krāslavas	-0,928	395	64,6	614	9,5	-14,6	531,2	74,8	4,7	83,1
Robežnieku pagasts	Krāslavas	-1,077	407	127,3	1034	8,1	-8,4	646,5	91,9	6,5	88,5
Skaistas pagasts	Krāslavas	-1,007	402	117,2	738	6,3	-14,1	560,3	102,2	8,9	76,3
Svariņu pagasts	Krāslavas	-1,347	422	92,1	466	5,1	-12,6	595,9	80,6	11,0	71,3
Šķaunes pagasts	Krāslavas	-0,753	370	123,4	651	5,3	-12,0	453,1	124,5	12,1	68,0
Šķeltovas pagasts	Krāslavas	-1,624	436	75,3	781	10,4	-9,2	665,2	82,9	10,9	75,6
Ūdrīšu pagasts	Krāslavas	-1,128	411	107,9	1746	16,3	-0,2	644,1	133,3	14,6	85,5
Alsungas pagasts	Kuldīgas	-0,219	210	190,9	1685	8,9	-14,3	529,0	239,1	4,4	128,0
Ēdoles pagasts	Kuldīgas	-0,309	251	144,9	1009	7,0	-4,5	538,1	183,1	3,8	139,1
Gudenieku pagasts	Kuldīgas	-0,548	325	112,2	765	6,8	-13,8	468,3	135,0	5,0	115,1
Īvandes pagasts	Kuldīgas	-0,176	201	71,6	415	5,8	-11,3	471,6	168,9	4,6	153,9
Kabiles pagasts	Kuldīgas	-0,492	313	178,7	883	4,9	-7,9	576,8	125,1	6,1	137,3
Kurmāles pagasts	Kuldīgas	0,264	59	113,8	2236	19,7	-4,6	469,1	240,0	5,3	156,9
Laidu pagasts	Kuldīgas	-0,524	320	114,8	1293	11,2	-5,2	565,4	126,5	5,8	148,5
Nīkrāces pagasts	Kuldīgas	-0,727	366	133,8	721	5,5	-10,9	550,5	112,0	9,2	133,7
Padures pagasts	Kuldīgas	-0,106	174	112,9	1141	10,1	2,5	552,4	195,5	4,8	147,7
Pelču pagasts	Kuldīgas	0,445	39	56,6	1078	19,0	1,3	450,9	281,3	5,4	168,8
Raņķu pagasts	Kuldīgas	-0,360	270	46,8	515	11,1	-10,3	488,4	149,5	9,5	174,9
Rendas pagasts	Kuldīgas	-0,433	296	263,1	1115	4,2	-11,3	577,1	212,5	6,5	124,3
Rudbāržu pagasts	Kuldīgas	-0,370	276	110,5	1099	10,0	-11,9	558,9	165,2	7,7	145,0
Rumbas pagasts	Kuldīgas	-0,105	173	226,0	1649	7,3	-5,6	505,9	247,5	5,6	124,5
Snēpeles pagasts	Kuldīgas	-0,375	278	76,9	824	10,7	-6,2	548,9	164,3	5,8	151,8
Turlavas pagasts	Kuldīgas	-0,307	249	124,5	985	7,9	-9,2	487,9	124,1	4,4	144,2
Vārmes pagasts	Kuldīgas	-0,307	250	147,2	1135	7,7	-3,3	517,4	145,3	8,0	136,3
Aizputes pagasts	Liepājas	-0,292	246	88,8	1003	11,3	-5,5	526,6	190,6	8,1	162,6
Bārtas pagasts	Liepājas	-0,505	316	115,5	695	6,0	-9,0	590,4	160,7	5,7	153,2
Bunkas pagasts	Liepājas	-0,445	298	110,9	1043	9,4	-4,2	542,9	163,2	6,4	156,6
Cīravas pagasts	Liepājas	-0,133	182	131,6	1287	9,8	-10,7	494,8	217,7	6,2	146,7
Dunalkas pagasts	Liepājas	-0,267	233	87,4	815	9,3	-9,4	529,1	226,1	6,4	159,4
Dunikas pagasts	Liepājas	-0,384	283	210,4	745	3,5	-8,1	555,3	151,2	3,8	108,1

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Embūtes pagasts	Liepājas	-0,425	293	117,3	428	3,6	-16,9	475,9	173,3	6,6	154,1
Gaviezes pagasts	Liepājas	-0,165	198	128,8	928	7,2	-6,9	494,4	202,3	5,3	154,0
Gramzdas pagasts	Liepājas	-0,194	204	84,7	778	9,2	-9,2	470,7	164,8	4,7	139,7
Grobiņas pagasts	Liepājas	0,163	79	131,4	2727	20,8	-2,9	536,3	238,3	3,9	221,1
Kalētu pagasts	Liepājas	-0,281	238	79,8	736	9,2	-9,8	492,9	141,4	6,9	132,6
Kalvenes pagasts	Liepājas	-0,221	212	118,7	800	6,7	-4,3	512,3	207,9	5,7	151,5
Kazdangas pagasts	Liepājas	-0,681	355	133,8	1520	11,4	-8,3	639,7	177,9	8,2	165,7
Lažas pagasts	Liepājas	-0,277	236	160,0	679	4,2	-11,0	525,8	181,2	4,7	149,8
Medzes pagasts	Liepājas	0,232	66	109,0	1526	14,0	4,3	503,4	250,1	4,8	215,5
Nīcas pagasts	Liepājas	0,260	62	230,6	2918	12,7	3,4	543,1	264,6	4,0	160,2
Otaņķu pagasts	Liepājas	-0,204	206	120,3	976	8,1	-4,0	539,4	168,1	5,0	145,0
Priekules pagasts	Liepājas	-0,553	326	152,8	706	4,6	-6,0	565,4	161,1	8,0	163,4
Rucavas pagasts	Liepājas	-0,426	294	237,8	1269	5,3	-10,9	612,5	168,0	4,2	115,1
Vaiņodes pagasts	Liepājas	-0,648	350	189,5	2549	13,4	-5,4	666,0	203,4	6,1	156,6
Vecpils pagasts	Liepājas	-0,249	223	80,1	520	6,5	-9,2	529,4	162,4	4,7	152,5
Vērgales pagasts	Liepājas	-0,023	148	190,4	1512	7,9	-3,9	510,5	200,4	4,0	128,5
Virgas pagasts	Liepājas	-0,480	307	86,3	947	11,0	-3,8	616,0	193,5	7,0	143,2
Braslavas pagasts	Limbažu	-0,421	289	82,8	728	8,8	-11,5	548,9	128,9	4,3	128,1
Brīvzemnieku pagasts	Limbažu	-0,134	184	104,9	1144	11,0	-11,5	503,3	199,6	4,9	123,2
Katvaru pagasts	Limbažu	0,014	135	124,1	1379	11,1	-4,0	522,1	210,4	6,7	138,6
Lēdurgas pagasts	Limbažu	0,086	104	162,7	1579	9,7	-4,6	458,0	185,0	5,4	119,9
Liepupes pagasts	Limbažu	-0,029	150	157,5	2259	14,3	-7,3	524,3	249,7	5,7	185,8
Limbažu pagasts	Limbažu	0,067	117	228,0	2473	10,8	-3,3	531,3	242,4	6,1	126,6
Pāles pagasts	Limbažu	-0,344	260	146,0	869	5,9	-7,4	574,3	174,2	5,3	106,3
Skultes pagasts	Limbažu	0,142	85	146,8	2073	14,2	0,6	617,0	255,9	3,9	431,4
Umurgas pagasts	Limbažu	-0,365	273	189,5	1239	6,5	-9,6	584,4	180,5	6,5	113,0
Vidrižu pagasts	Limbažu	0,178	76	102,5	1601	15,6	-2,6	511,8	261,6	7,3	144,0
Viļķenes pagasts	Limbažu	-0,361	271	224,4	1474	6,6	-9,6	561,4	205,5	5,1	117,5
Blontu pagasts	Ludzas	-0,678	353	96,7	497	5,1	-6,8	524,5	147,6	8,0	72,9
Briģu pagasts	Ludzas	-1,884	442	125,0	719	5,8	-11,8	608,5	84,4	20,8	78,2
Ciblas novads	Ludzas	-0,766	371	241,8	1347	5,6	-13,5	515,2	148,0	7,9	68,6
Cirmas pagasts	Ludzas	-0,215	209	87,3	770	8,9	-2,0	423,3	163,5	7,0	89,3
Goliševas pagasts	Ludzas	-1,916	444	79,6	479	6,0	-10,0	492,2	80,4	20,9	67,0
Isnaudas pagasts	Ludzas	-0,560	330	115,3	1170	10,1	-3,9	457,0	171,0	10,0	91,4
Istras pagasts	Ludzas	-1,356	424	164,2	840	5,1	-11,9	615,4	110,2	12,1	58,8
Lauderu pagasts	Ludzas	-1,324	420	75,1	424	5,7	-16,7	547,4	74,8	13,5	70,3
Malnavas pagasts	Ludzas	-1,262	418	163,8	1492	9,1	-19,5	604,3	172,6	13,8	106,4
Mērdzenes pagasts	Ludzas	-0,999	400	89,6	809	9,0	-15,8	509,3	171,8	12,7	87,6
Mežvidu pagasts	Ludzas	-1,027	404	124,9	1014	8,1	-3,7	569,7	135,4	8,5	86,2
Nirzas pagasts	Ludzas	-0,840	383	92,2	517	5,6	-16,6	547,9	132,4	9,3	74,8
Ņukšu pagasts	Ludzas	-0,838	382	68,7	512	7,5	-13,4	450,4	107,1	11,0	79,0
Pasienes pagasts	Ludzas	-1,623	435	120,5	703	5,8	-9,3	528,3	96,8	16,3	69,0
Pildas pagasts	Ludzas	-1,664	438	118,2	712	6,0	-11,7	687,2	89,4	14,7	65,8
Pureņu pagasts	Ludzas	-0,910	392	59,6	451	7,6	-14,4	503,3	103,6	7,3	101,6
Pušmucovas pagasts	Ludzas	-0,729	368	72,4	656	9,0	-13,9	497,7	165,6	9,4	98,1

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Rundēnu pagasts	Ludzas	-1,588	433	124,5	628	5,0	-10,3	577,9	89,8	9,3	62,0
Salnavas pagasts	Ludzas	-1,883	441	166,3	890	5,3	-15,9	645,1	104,3	16,6	75,7
Zvirgzdenes pagasts	Ludzas	-0,724	365	98,8	919	9,3	-8,9	581,8	149,3	8,8	88,1
Aronas pagasts	Madonas	-0,138	185	149,7	1598	10,7	-0,1	568,2	198,5	6,2	117,4
Barkavas pagasts	Madonas	-0,032	152	189,0	1511	8,0	-5,2	503,5	203,9	4,8	105,7
Bērzaunes pagasts	Madonas	-0,047	159	115,9	1747	14,9	-4,0	517,8	210,7	6,3	122,5
Dzelzavas pagasts	Madonas	-0,447	299	122,9	1285	10,5	-10,3	584,5	206,8	4,9	130,1
Ērgļu novads	Madonas	-0,382	281	378,9	3574	9,4	-9,4	587,0	240,8	6,2	112,1
Kalsnavas pagasts	Madonas	0,079	112	146,9	2037	13,8	-6,7	521,3	304,8	4,9	113,2
Lazdonas pagasts	Madonas	0,130	89	22,3	754	33,8	-8,3	458,4	229,9	7,0	133,7
Liezēres pagasts	Madonas	-0,143	188	254,9	1487	5,8	-8,1	508,1	168,0	3,9	109,4
Ļaudonas pagasts	Madonas	-0,542	323	204,3	1528	7,5	-9,7	573,6	174,6	5,1	113,5
Mārcienas pagasts	Madonas	-0,092	170	89,8	1133	12,6	-9,8	504,6	130,8	5,8	102,0
Mētrienas pagasts	Madonas	-0,292	244	140,3	811	5,8	-9,7	463,9	150,3	4,2	103,1
Murmastienes pagasts	Madonas	-0,960	399	173,3	866	5,0	-11,8	549,2	123,4	3,6	91,9
Ošupes pagasts	Madonas	-0,715	363	229,9	1210	5,4	-15,3	481,0	120,7	7,5	84,0
Praulienas pagasts	Madonas	-0,062	163	197,3	1766	8,9	-5,7	490,3	198,4	6,8	113,4
Sarkaņu pagasts	Madonas	-0,003	143	167,7	1621	9,7	-0,1	439,6	201,5	6,7	118,2
Varakļānu pagasts	Madonas	-1,087	408	99,3	969	9,8	-6,7	673,6	106,9	5,2	116,1
Vestienas pagasts	Madonas	-0,287	240	118,2	741	6,3	-6,0	573,2	212,8	4,9	96,8
Birzgales pagasts	Ogres	0,079	111	293,3	1887	6,4	-2,1	498,8	234,3	3,3	123,4
Jumpravas pagasts	Ogres	0,565	30	87,1	2120	24,3	3,1	518,6	342,7	3,4	232,7
Krapes pagasts	Ogres	0,053	122	72,5	787	10,8	-7,5	504,8	215,4	4,4	122,2
Ķeipenes pagasts	Ogres	0,060	119	87,2	1185	13,6	-5,6	515,3	210,7	2,8	130,2
Lauberes pagasts	Ogres	0,123	91	80,2	780	9,7	-4,6	502,9	197,8	1,9	132,3
Lēdmanes pagasts	Ogres	0,059	121	78,1	1438	18,4	-3,3	528,2	204,6	4,4	159,3
Madlienas pagasts	Ogres	-0,142	187	167,8	1989	11,8	-8,4	587,4	232,8	2,8	125,7
Mazozolu pagasts	Ogres	-0,064	164	96,9	640	6,6	-7,8	474,7	208,0	1,8	107,5
Meņģeles pagasts	Ogres	-0,061	161	89,7	662	7,4	-16,6	448,6	187,9	3,1	109,4
Suntažu pagasts	Ogres	0,335	50	160,1	2137	13,3	-1,3	490,2	285,0	3,4	166,3
Taurupes pagasts	Ogres	-0,148	190	126,2	945	7,5	-12,9	541,6	184,0	2,3	117,8
Aglonas pagasts	Preiļu	-0,485	309	131,9	2219	16,8	-15,5	560,5	189,6	5,2	72,7
Jersikas pagasts	Preiļu	-0,720	364	113,9	1070	9,4	-2,7	509,2	195,4	12,7	95,7
Pelēču pagasts	Preiļu	-0,905	390	84,4	853	10,1	-6,5	618,6	103,7	6,1	90,4
Riebiņu novads	Preiļu	-0,882	387	629,8	6336	10,0	-9,1	580,4	117,8	9,2	98,8
Rudzātu pagasts	Preiļu	-0,293	247	124,8	923	7,4	-10,5	546,1	171,1	3,4	87,0
Saunas pagasts	Preiļu	-0,703	361	122,3	1113	9,1	-9,7	651,3	135,1	5,6	111,1
Sutru pagasts	Preiļu	-0,925	394	78,0	707	9,0	-9,8	603,2	112,2	9,1	113,9
Vārkavas novads	Preiļu	-0,874	386	208,9	1736	8,3	-10,1	627,0	106,1	7,0	89,3
Vārkavas pagasts	Preiļu	-0,693	356	78,7	675	8,6	-7,4	577,1	115,2	5,6	112,6
Audriņu pagasts	Rēzeknes	-0,577	338	67,1	1253	18,7	-4,6	541,2	155,8	11,4	151,0
Bērzgales pagasts	Rēzeknes	-0,562	333	55,3	708	12,8	-11,8	503,2	198,4	5,3	114,7
Čornajas pagasts	Rēzeknes	-0,769	372	150,0	1422	9,4	-10,4	504,8	113,6	11,2	94,2
Dekšāres pagasts	Rēzeknes	-0,628	344	104,7	935	9,1	-4,7	532,8	126,9	6,7	111,6
Dricānu pagasts	Rēzeknes	-0,799	374	103,6	1106	10,7	-8,4	624,1	151,8	7,3	97,4
Feimaņu pagasts	Rēzeknes	-1,859	440	135,1	1001	7,4	-9,2	604,2	115,6	14,9	80,3
Gaigalavas pagasts	Rēzeknes	-1,093	409	192,6	1086	5,6	-8,4	564,8	153,5	10,8	74,2
Griškānu pagasts	Rēzeknes	0,059	120	76,5	1999	26,0	-2,1	422,8	191,2	9,0	205,0
Ilzeskalna pagasts	Rēzeknes	-0,823	379	78,7	891	11,3	-10,5	555,0	148,1	7,9	113,8
Kantinieku pagasts	Rēzeknes	-1,119	410	57,5	594	10,3	-14,0	530,9	128,1	13,1	109,7
Kaunatas pagasts	Rēzeknes	-1,042	405	169,7	1372	8,1	-9,0	552,0	153,3	7,8	75,4
Lendžu pagasts	Rēzeknes	-0,258	228	64,5	780	12,1	-5,1	529,4	217,9	8,6	101,9
Lūznavas pagasts	Rēzeknes	-0,560	331	74,2	1127	15,2	-7,8	504,7	204,7	10,7	93,3
Mākoņkalna pagasts	Rēzeknes	-1,361	425	163,4	733	4,5	-10,1	579,7	119,9	13,6	71,0
Maltas pagasts	Rēzeknes	-0,536	322	90,1	3304	36,8	-7,5	506,6	195,2	12,0	118,8
Nagļu pagasts	Rēzeknes	-1,261	417	138,7	574	4,2	-7,0	590,0	149,7	10,5	47,6
Nautrēnu pagasts	Rēzeknes	-0,920	393	156,9	1358	8,7	-13,4	609,0	142,7	6,2	86,5
Ozolaines pagasts	Rēzeknes	0,066	118	80,5	2015	25,1	7,4	465,5	185,7	9,9	154,2
Ozolmuižas pagasts	Rēzeknes	-0,611	343	48,9	1066	21,8	-5,6	486,8	176,8	11,3	174,0
Pušas pagasts	Rēzeknes	-1,483	430	80,9	511	6,3	-11,0	572,3	160,6	16,9	73,2
Rikavas pagasts	Rēzeknes	-1,529	432	82,5	882	10,7	-12,4	533,9	137,4	15,1	114,2
Sakstagala pagasts	Rēzeknes	-0,752	369	93,0	1638	17,6	-3,8	506,9	135,8	11,0	122,0
Silmalas pagasts	Rēzeknes	-1,606	434	194,8	3237	16,6	-7,4	500,7	100,0	21,5	110,5
Sokolku pagasts	Rēzeknes	-1,636	437	56,8	856	15,1	-10,2	478,4	80,7	23,0	135,9
Stoļerovas pagasts	Rēzeknes	-0,355	268	61,7	751	12,2	-1,3	514,1	128,6	5,6	98,5
Stružānu pagasts	Rēzeknes	-1,405	427	37,9	960	25,4	-3,4	660,9	140,4	16,6	62,9
Vērēmu pagasts	Rēzeknes	0,165	78	70,5	1748	24,9	-6,5	451,8	233,2	7,9	175,2
Viļānu pagasts	Rēzeknes	-1,309	419	120,4	1898	15,8	-8,8	562,1	149,7	18,8	145,8
Ādažu novads	Rīgas	2,383	5	162,5	9287	57,0	24,6	430,1	504,7	3,5	1285,7
Allažu pagasts	Rīgas	0,349	47	156,3	1919	12,3	0,4	500,4	304,5	3,5	188,6
Babītes pagasts	Rīgas	2,002	7	167,0	7423	44,9	28,5	495,4	570,9	3,8	1003,9
Carnikavas novads	Rīgas	2,534	4	80,3	6233	77,7	22,7	492,2	509,0	3,6	1471,2
Daugmales pagasts	Rīgas	0,679	19	62,5	1092	17,4	8,4	529,4	362,9	3,2	371,3
Garkalnes novads	Rīgas	2,597	3	152,4	6696	44,5	56,4	458,5	585,2	3,0	1044,9
Inčukalna novads	Rīgas	0,956	12	106,8	4451	41,6	9,7	489,6	435,1	5,1	383,7
Krimuldas pagasts	Rīgas	0,677	20	178,3	4207	23,8	-2,9	491,8	376,1	3,9	251,6
Ķekavas pagasts	Rīgas	2,011	6	202,3	14 471	72,0	21,6	517,4	560,0	3,3	780,2
Mālpils pagasts	Rīgas	0,585	26	220,6	4093	18,5	-4,5	472,3	375,1	3,5	203,3
Mārupes pagasts	Rīgas	3,663	2	103,8	13 871	133,5	50,6	499,7	519,2	3,4	2634,5
Olaines pagasts	Rīgas	1,377	8	291,6	7334	25,3	32,3	419,4	362,0	5,0	491,4
Ropažu novads	Rīgas	0,869	15	324,8	6802	21,1	8,1	427,2	357,2	3,6	248,6
Salas pagasts	Rīgas	1,187	9	76,1	1397	18,3	4,8	405,4	364,2	2,6	432,2
Sējas novads	Rīgas	0,656	22	229,9	2450	10,8	-0,4	475,0	374,6	3,0	248,7
Stopiņu novads	Rīgas	3,851	1	53,4	9513	177,8	25,1	474,0	474,8	3,4	2414,5
Ezeres pagasts	Saldus	-0,141	186	97,0	1361	14,0	-8,2	527,5	190,4	5,9	152,0
Jaunauces pagasts	Saldus	-0,491	311	83,1	469	5,6	-3,7	584,5	148,6	4,4	135,4
Jaunlutriņu pagasts	Saldus	0,022	130	116,3	942	8,1	-9,2	469,6	147,1	3,6	158,6
Kursīšu pagasts	Saldus	-0,156	195	171,0	965	5,6	-6,7	498,4	146,3	4,2	128,7
Lutriņu pagasts	Saldus	0,080	110	90,3	1423	15,7	-2,2	510,6	246,1	4,7	167,9
Nīgrandes pagasts	Saldus	0,084	106	97,4	1688	17,3	-12,2	425,7	177,5	3,2	143,5

Pagasts, novads	Rajons	Attīstības indekss pēc 2007.g. datiem Vērtība	Rangs	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedz. blīvums 2009.g. sākumā, cilv./km²	Iedz. skaita izmaiņas no 2004. līdz 2009.g. sākumam, %	Demogr. slodze 2009.g. sākumā	Iedz. ien. nod. ieņ. pašv. budž. uz 1 iedz. 2008.g., Ls	Bezdarba līmenis 2009.g. sāk., %	Zemes vid. kad. vērt. 2009.g. sākumā, Ls/ha
Novadnieku pagasts	Saldus	0,279	56	108,0	1916	17,6	-4,0	470,5	283,6	4,3	156,6
Pampāļu pagasts	Saldus	0,090	101	122,7	824	6,7	-5,0	458,4	273,3	4,1	125,5
Rubas pagasts	Saldus	-0,457	302	86,7	969	11,2	-12,1	580,8	214,0	4,4	140,1
Saldus pagasts	Saldus	1,026	11	42,0	1704	40,5	-1,0	376,4	353,4	4,1	252,8
Šķēdes pagasts	Saldus	-0,555	327	87,9	745	8,5	-10,1	637,4	101,6	4,6	150,2
Vadakstes pagasts	Saldus	-0,292	245	72,0	523	7,3	-17,1	477,4	163,4	3,7	158,2
Zaņas pagasts	Saldus	-0,080	167	87,1	821	9,4	-3,9	506,4	138,7	4,4	139,6
Zirņu pagasts	Saldus	0,119	92	205,2	1774	8,6	-2,2	429,5	191,1	4,5	160,8
Zvārdes pagasts	Saldus	-0,153	192	205,0	390	1,9	0,8	560,0	141,0	6,0	118,9
Balgales pagasts	Talsu	-0,013	146	74,7	959	12,8	-5,6	491,4	188,3	2,8	156,0
Dundagas pagasts	Talsu	-0,134	183	558,4	3717	6,7	-5,7	544,9	197,2	3,0	116,1
Ģibuļu pagasts	Talsu	-0,118	178	319,6	2521	7,9	-3,7	527,9	216,7	5,0	132,9
Īves pagasts	Talsu	-0,445	297	70,5	554	7,8	-8,3	578,3	168,3	2,6	141,8
Kolkas pagasts	Talsu	0,299	54	117,2	1165	10,0	-8,6	524,9	270,3	6,3	118,1
Ķūļciema pagasts	Talsu	-0,099	172	67,8	504	7,4	-3,3	460,9	149,4	2,9	112,8
Laidzes pagasts	Talsu	0,576	28	74,1	1870	25,2	1,9	453,0	289,9	3,9	166,1
Laucienes pagasts	Talsu	-0,347	262	180,2	1885	10,5	-5,8	607,0	198,7	4,8	149,4
Lībagu pagasts	Talsu	0,185	74	144,5	2131	14,8	-3,0	466,6	240,2	5,2	165,8
Lubes pagasts	Talsu	0,090	100	83,4	601	7,2	-6,8	420,8	163,2	3,3	141,5
Rojas novads	Talsu	0,134	88	309,5	6277	20,3	-5,8	544,5	247,8	3,5	210,4
Strazdes pagasts	Talsu	-0,161	196	42,4	466	11,0	-3,3	508,1	167,9	5,8	173,8
Valdgales pagasts	Talsu	-0,228	214	205,2	1460	7,1	-4,8	489,8	181,1	6,7	120,0
Vandzenes pagasts	Talsu	0,016	134	145,6	1835	12,6	-6,6	491,9	223,7	4,2	153,1
Virbu pagasts	Talsu	-0,044	156	39,8	989	25,0	-3,6	505,3	240,4	4,9	160,9
Degoles pagasts	Tukuma	-0,061	162	67,3	741	11,0	-9,4	500,0	195,5	3,8	186,1
Džūkstes pagasts	Tukuma	-0,024	149	184,3	1654	8,9	-5,8	531,5	247,8	3,0	139,9
Engures pagasts	Tukuma	0,300	53	132,2	2758	20,7	-4,8	523,8	272,6	2,7	180,7
Irlavas pagasts	Tukuma	0,094	99	113,8	1605	14,0	-2,6	527,1	227,0	3,6	166,3
Jaunpils pagasts	Tukuma	0,081	108	157,0	2358	15,0	-8,0	528,2	240,4	3,0	174,0
Jaunsātu pagasts	Tukuma	-0,386	284	95,2	1122	11,8	-5,4	564,9	154,2	3,1	166,7
Lapmežciema novads	Tukuma	0,951	13	49,0	2482	50,5	2,0	507,9	329,1	3,3	391,6
Lestenes pagasts	Tukuma	0,016	133	83,8	735	8,8	-5,6	481,9	206,1	3,0	161,2
Pūres pagasts	Tukuma	0,151	82	102,2	1600	15,6	-6,5	509,4	252,9	4,0	175,8
Sēmes pagasts	Tukuma	0,146	84	144,9	1383	9,5	4,9	536,7	234,2	5,3	163,4
Slampes pagasts	Tukuma	0,230	67	154,9	2193	14,1	-2,7	545,5	252,3	3,2	186,8
Smārdes pagasts	Tukuma	0,217	70	214,6	2803	13,0	-0,8	570,3	332,6	2,7	148,6
Tumes pagasts	Tukuma	0,404	42	112,0	1882	16,8	2,7	503,2	328,7	3,4	206,2
Vānes pagasts	Tukuma	-0,323	253	166,4	1103	6,6	-12,9	484,5	162,7	5,4	138,5
Viesatu pagasts	Tukuma	0,205	72	52,4	455	8,7	-2,6	413,0	182,4	2,5	157,1
Zantes pagasts	Tukuma	-0,699	357	96,0	658	6,8	-1,3	516,1	181,4	9,9	152,1
Zentenes pagasts	Tukuma	-0,250	224	122,5	596	4,9	-10,6	560,2	177,7	3,9	125,8
Bilskas pagasts	Valkas	-0,264	231	160,9	1405	8,7	-10,6	493,1	158,1	3,7	112,1
Blomes pagasts	Valkas	0,098	97	76,0	1018	13,4	-4,4	530,8	205,5	2,9	125,5
Brantu pagasts	Valkas	-0,001	142	82,4	666	8,1	-2,2	510,2	240,3	4,3	126,6
Ērģemes pagasts	Valkas	-0,234	216	179,1	1014	5,7	-6,9	536,4	163,4	4,5	113,2
Ēveles pagasts	Valkas	-0,573	336	92,3	581	6,3	-12,1	587,4	200,7	4,6	119,2
Grundzāles pagasts	Valkas	-0,240	221	129,5	992	7,6	-2,6	557,3	180,6	5,3	105,0
Jērcēnu pagasts	Valkas	-0,511	318	76,5	552	7,2	-10,7	568,2	198,3	7,4	128,9
Kārķu pagasts	Valkas	-0,423	291	123,8	755	6,1	-10,4	620,2	138,6	4,9	107,4
Launkalnes pagasts	Valkas	0,137	87	221,8	1282	5,8	-3,0	504,7	292,5	4,7	114,9
Palsmanes pagasts	Valkas	0,172	77	99,6	1024	10,3	-3,8	486,2	251,9	3,3	108,8
Plāņu pagasts	Valkas	-0,432	295	218,5	736	3,4	-7,9	536,5	156,0	5,4	114,5
Smiltenes pagasts	Valkas	0,108	96	68,9	1190	17,2	-7,2	523,7	247,2	4,2	162,3
Trikātas pagasts	Valkas	-0,362	272	113,2	1048	9,2	-8,4	557,2	207,5	5,5	124,9
Valkas pagasts	Valkas	-0,092	169	279,5	1468	5,2	-3,6	502,6	192,3	6,1	116,3
Variņu pagasts	Valkas	0,013	136	100,5	959	9,5	-0,1	517,4	171,3	2,2	116,7
Vijciema pagasts	Valkas	-0,177	202	141,8	775	5,5	-6,5	516,6	188,6	4,1	117,9
Zvārtavas pagasts	Valkas	-0,663	351	170,0	499	2,9	-16,4	554,5	163,7	4,4	84,7
Bērzaines pagasts	Valmieras	-0,148	191	55,4	648	11,7	-6,1	510,5	191,8	4,7	140,5
Brenguļu pagasts	Valmieras	0,389	43	99,5	947	9,5	-2,9	515,2	364,9	5,3	156,9
Burtnieku novads	Valmieras	-0,255	227	169,8	1554	9,1	-8,9	554,0	163,5	2,6	116,7
Burtnieku pagasts	Valmieras	-0,209	207	179,2	1520	8,1	-5,5	552,6	201,5	2,7	119,3
Dikļu pagasts	Valmieras	0,118	93	156,3	1258	8,0	-3,3	492,3	215,7	3,6	123,2
Ipiķu pagasts	Valmieras	-0,349	264	67,3	285	4,2	-14,7	439,4	112,7	2,5	101,4
Jeru pagasts	Valmieras	-0,049	160	125,4	1435	11,5	-1,1	488,6	190,5	3,4	110,1
Kauguru pagasts	Valmieras	0,555	32	89,0	1568	17,6	-2,6	462,7	290,9	4,9	223,6
Kocēnu pagasts	Valmieras	0,443	40	184,6	3121	16,9	0,9	494,0	281,9	4,5	212,1
Ķoņu pagasts	Valmieras	-0,213	208	88,2	777	8,8	-9,0	557,1	162,3	2,6	126,6
Lodes pagasts	Valmieras	-0,648	349	63,8	392	6,1	-6,9	446,5	142,6	3,0	112,9
Naukšēnu pagasts	Valmieras	0,088	103	192,3	1540	8,0	-5,2	487,9	227,6	2,7	118,4
Ramatas pagasts	Valmieras	-0,479	304	170,8	515	3,0	-9,0	541,9	130,6	2,4	86,4
Rencēnu pagasts	Valmieras	0,089	102	159,6	1689	10,6	-6,6	481,6	216,6	3,5	134,6
Sēļu pagasts	Valmieras	-0,295	248	61,3	484	7,9	-12,0	444,8	115,1	3,6	100,8
Skaņkalnes pagasts	Valmieras	0,095	98	112,0	828	7,4	-5,7	447,6	197,8	2,4	109,3
Vaidavas pagasts	Valmieras	0,454	38	72,8	1120	15,6	-7,0	417,7	268,4	3,8	131,4
Valmieras pagasts	Valmieras	0,923	14	101,3	3307	32,7	-1,5	413,9	383,4	4,7	243,4
Vilpulkas pagasts	Valmieras	-0,267	232	88,4	703	7,9	-6,5	548,5	160,3	2,9	108,2
Zilākalna pagasts	Valmieras	-0,173	199	29,5	874	29,7	-5,0	528,0	220,4	5,6	77,8
Ances pagasts	Ventspils	-0,272	235	393,7	732	1,8	-6,8	570,8	172,0	4,3	93,9
Jūrkalnes pagasts	Ventspils	-0,563	335	99,6	368	3,7	-13,0	546,2	212,8	5,0	107,9
Popes pagasts	Ventspils	0,125	90	167,6	1148	6,8	0,2	487,0	257,4	3,6	124,6
Puzes pagasts	Ventspils	0,025	128	207,2	1027	5,0	-4,2	473,5	300,8	6,2	109,9
Tārgales pagasts	Ventspils	0,455	37	363,4	1976	5,4	0,4	472,4	310,0	4,2	132,1
Ugāles pagasts	Ventspils	0,028	126	292,1	2505	8,6	-4,2	544,4	264,2	3,8	137,7
Usmas pagasts	Ventspils	-0,192	203	219,4	609	2,8	-2,6	518,7	161,7	5,2	97,1
Užavas pagasts	Ventspils	0,258	63	125,4	596	4,7	-2,0	528,2	476,4	4,6	94,6
Vārves pagasts	Ventspils	0,374	46	125,1	1973	15,7	-3,0	457,2	283,4	3,6	156,6
Ziru pagasts	Ventspils	0,238	65	153,8	564	3,7	-4,2	446,2	193,2	3,6	143,1
Zlēku pagasts	Ventspils	-0,422	290	107,2	587	5,5	1,4	552,9	167,9	7,1	124,5
Pagastos un lauku novados kopā/vidēji				**56 947,9**	**665 933**	**11,7**	**-2,4**	**515,3**	**247,5**	**5,6**	**150,5**

2. PIELIKUMS. Plānošanas reģionu un kopš 2009. gada 1. jūlija pastāvošo administratīvo teritoriju attīstības pamatrādītāji

Plānošanas reģionu attīstības pamatrādītāji

Plānošanas reģions	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2010.g. sākumā	Iedz. skaita izmaiņas no 2005. līdz 2010.g. sākumam, %	Iedz. blīvums 2010.g. sākumā, cilv./km²	Demogrāfiskā slodze 2010.g. sākumā	Iedz. sadalījums pa vecuma grupām 2010.g. sākumā: Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Iedz. ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls 2008.g.	2009.g.	Bezdarba līmenis, % 2009.g. sākumā	2010.g. sākumā	Ekon. aktīvo tirgus sekt. statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām, 2008.g.: Kopā	Pašnodarb. pers.	Individ. komersanti	Komerc-sabiedr.	Zemn. un zvejn. sab.	Ind. komers. un komercsab. skaits uz 1000 iedz. 2008.g.
Rīgas reģions	10 435	1 102 748	1 099 907	0,3	105,4	512,9	13,6	66,1	20,3	462,0	338,5	4,2	10,3	66 156	16 356	3208	44 600	1992	43,5
Vidzemes reģions	15 246	236 002	234 005	-4,6	15,3	520,5	13,6	65,8	20,6	284,8	202,5	5,1	12,6	13 964	6070	910	3882	3102	20,2
Kurzemes reģions	13 596	302 437	300 282	-3,2	22,1	530,6	14,7	65,3	20,0	300,4	208,5	5,3	12,8	16 044	6626	1463	5164	2791	21,9
Zemgales reģions	10 733	282 582	280 494	-2,7	26,1	503,7	14,4	66,5	19,1	315,4	226,2	5,2	12,9	13 257	5239	1330	3995	2693	18,8
Latgales reģions	14 549	344 117	339 965	-6,4	23,4	505,9	12,8	66,4	20,8	222,6	158,3	7,8	16,0	16 487	8478	1314	3997	2698	15,4
Latvijā kopā/vidēji	**64 559**	**2 267 886**	**2 254 653**	**-2,1**	**34,9**	**513,8**	**13,7**	**66,1**	**20,2**	**367,3**	**265,9**	**5,1**	**12,0**	**125 908**	**42 769**	**8225**	**61 638**	**13 276**	**30,8**

Republikas pilsētu attīstības pamatrādītāji

Republikas pilsēta	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2010.g. sākumā	Iedz. skaita izmaiņas no 2005. līdz 2010.g. sākumam, %	Iedz. blīvums 2010.g. sākumā, cilv./km²	Demogrāfiskā slodze 2010.g. sākumā	Iedz. sadalījums pa vecuma grupām 2010.g. sākumā: Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Iedz. ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls 2008.g.	2009.g.	Bezdarba līmenis, % 2009.g. sākumā	2010.g. sākumā	Ekon. aktīvo tirgus sekt. statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām, 2008.g.: Kopā	Pašnodarb. pers.	Individ. komersanti	Komerc-sabiedr.	Zemn. un zvejn. sab.	Ind. komers. un komercsab. skaits uz 1000 iedz. 2008.g.
Daugavpils	72	104 870	103 754	-5,2	1441,0	482,4	12,4	67,5	20,1	272,6	191,9	4,6	10,4	3676	1443	519	1706	8	21,1
Jēkabpils	61	65 630	65 106	-1,3	1067,3	501,8	14,8	66,6	18,6	425,8	294,7	4,2	11,4	2605	790	441	1360	14	27,5
Jelgava	26	26 578	26 468	-1,5	1038,0	507,8	14,7	66,3	19,0	295,0	216,0	5,8	13,9	1177	421	245	496	15	27,9
Jūrmala	100	56 069	56 130	1,0	561,3	517,6	13,3	65,9	20,8	465,6	330,6	4,2	11,0	2272	977	195	1093	7	23,1
Liepāja	61	85 149	84 411	-1,9	1383,8	547,6	14,8	64,6	20,5	325,4	210,2	6,0	13,7	3285	982	449	1843	11	27,0
Rēzekne	18	35 625	35 148	-4,0	1952,7	496,8	13,7	66,8	19,5	327,9	228,5	8,3	17,0	1770	790	177	790	13	27,1
Rīga	303	715 978	709 145	-2,8	2340,4	517,6	12,7	65,9	21,4	491,6	365,2	4,1	9,9	48 180	9803	2002	36 320	55	53,6
Valmiera	18	27 453	27 323	-0,8	1501,3	516,6	14,5	65,9	19,5	455,5	309,5	4,5	11,6	1559	638	131	766	24	32,7
Ventspils	58	43 088	42 883	-2,5	739,4	515,4	13,9	66,0	20,1	442,2	322,9	4,3	10,1	1685	572	239	851	23	25,3
Rep. pilsētās kopā/vidēji	**717**	**1 160 440**	**1 150 368**	**-2,6**	**1605,1**	**514,6**	**13,1**	**66,0**	**20,8**	**442,4**	**322,0**	**4,5**	**10,7**	**66 209**	**16 416**	**4398**	**45 225**	**170**	**42,8**

Piezīme. Iedzīvotāju skaits – PMLP dati. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām – CSP provizoriskie dati.

Novadu attīstības pamatrādītāji

Novads	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2010.g. sākumā	Iedz. skaita izmaiņas no 2005. līdz 2010.g. sākumam, %	Iedz. blīvums 2010.g. sākumā, cilv./km²	Demogrāfiskā slodze 2010.g. sākumā	Iedz. sadalījums pa vecuma grupām 2010.g. sākumā: Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Iedz. ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls 2008.g.	2009.g.	Bezdarba līmenis, % 2009.g. sākumā	2010.g. sākumā	Ekon. aktīvo tirgus sekt. statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām, 2008.g.: Kopā	Pašnodarb. pers.	Individ. komersanti	Komerc-sabiedr.	Zemn. un zvejn. sab.	Ind. komers. un komercsab. skaits uz 1000 iedz. 2008.g.
Ādažu novads	163	9331	9783	25,4	60,2	445,7	17,6	69,2	13,2	477,7	341,5	3,5	7,8	427	131	26	253	17	30,8
Aglonas novads	393	4566	4486	-11,4	11,4	566,3	12,8	63,8	23,4	143,3	104,1	8,4	16,5	181	96	8	17	60	5,4
Aizkraukles novads	102	10 077	10 043	-1,8	98,3	463,8	13,6	68,3	18,1	442,3	305,9	6,4	15,3	441	164	63	195	19	25,7
Aizputes novads	640	10 523	10 452	-5,9	16,3	576,5	15,1	63,4	21,5	248,4	171,4	8,2	14,0	695	379	21	113	182	12,6
Aknīstes novads	285	3311	3253	-8,5	11,4	494,9	11,7	66,9	21,4	197,1	151,1	5,2	12,8	365	258	5	29	73	10,2
Alojas novads	631	6161	6064	-8,1	9,6	536,7	13,3	65,1	21,6	212,2	154,3	3,7	12,0	455	234	14	57	150	11,4
Alsungas novads	191	1688	1650	-14,0	8,6	508,2	12,7	66,3	21,0	247,6	159,2	4,4	11,4	115	61	9	11	34	11,7
Alūksnes novads	1699	19 571	19 358	-5,1	11,4	526,4	14,1	65,5	20,4	230,3	167,6	7,1	16,5	1107	556	55	259	237	16,0
Amatas novads	745	6370	6392	-2,6	8,6	529,2	14,5	65,4	20,1	248,0	188,1	5,6	12,7	425	166	18	89	152	16,7
Apes novads	545	4386	4319	-7,7	7,9	549,1	13,8	64,6	21,7	183,7	138,8	5,4	13,7	238	111	6	46	75	11,8
Auces novads	517	8780	8698	-5,8	16,8	537,3	14,2	65,0	20,8	245,8	172,3	7,6	17,1	340	164	19	65	92	9,5
Babītes novads	242	8852	9155	20,8	37,8	488,1	17,7	67,2	15,1	514,9	381,2	3,6	8,6	477	133	17	311	16	37,9
Baldones novads	179	5507	5706	10,4	31,9	542,6	17,4	64,8	17,8	349,0	255,7	2,6	8,6	193	75	17	86	15	18,9
Baltinavas novads	187	1390	1365	-12,8	7,3	592,8	11,7	62,8	25,5	154,2	109,4	20,7	26,4	89	43	2	10	34	8,5
Balvu novads	1045	15 836	15 674	-5,2	15,0	517,5	13,4	65,9	20,7	215,9	159,0	8,0	17,1	973	576	59	144	194	12,8
Bauskas novads	786	28 426	28 153	-3,6	35,8	479,4	14,5	67,6	17,9	294,9	217,0	5,8	14,5	1295	464	115	373	343	17,1
Beverīnas novads	302	3568	3564	-3,6	11,8	507,0	13,5	66,4	20,1	289,3	202,3	5,2	12,2	241	98	6	57	80	17,6
Brocēnu novads	496	7219	7140	-3,6	14,4	527,3	15,1	65,5	19,5	253,3	189,7	5,5	13,6	671	477	24	74	96	13,6
Burtnieku novads	702	8662	8567	-5,0	12,2	484,7	13,4	67,4	19,2	267,5	190,2	3,7	11,8	551	225	16	107	203	14,2
Carnikavas novads	80	6255	6473	20,2	80,6	511,3	13,1	66,2	20,7	489,3	336,3	3,6	8,9	275	91	24	157	3	29,6
Cēsu novads	173	19 981	19 861	-1,6	114,9	518,8	13,5	65,8	20,6	380,7	270,9	5,3	12,4	1191	371	216	533	71	37,7
Cesvaines novads	190	3178	3135	-7,0	16,5	542,1	14,5	64,8	20,6	244,6	176,2	5,1	12,3	175	85	9	37	44	14,4
Ciblas novads	510	3424	3329	-11,3	6,5	508,4	11,2	66,3	22,5	153,8	114,6	8,4	21,9	254	169	4	15	66	5,5
Dagdas novads	950	9563	9396	-9,9	9,9	537,3	13,1	65,0	21,9	148,0	108,1	9,3	21,5	605	417	31	43	114	7,7
Daugavpils novads	1876	28 730	28 420	-7,1	15,2	503,7	12,5	66,5	21,0	157,6	113,9	5,1	11,5	1007	540	39	149	279	6,5
Dobeles novads	888	24 519	24 350	-2,6	27,4	505,7	15,1	66,4	18,5	338,6	241,8	7,1	15,0	1053	332	169	291	261	18,8
Dundagas novads	676	4887	4813	-6,3	7,1	526,5	13,8	65,5	20,7	218,2	152,4	3,8	9,6	227	109	23	48	47	14,4
Durbes novads	320	3482	3420	-6,0	10,7	532,3	13,5	65,3	21,2	230,4	165,6	5,6	10,8	337	155	6	27	149	9,4
Engures novads	397	8057	8070	-2,0	20,3	543,0	12,9	64,8	22,3	312,5	227,0	2,9	9,0	347	118	33	141	55	21,6
Ērgļu novads	379	3576	3547	-7,0	9,4	570,2	11,8	63,7	24,6	244,0	179,3	6,2	13,0	190	100	9	29	52	10,6
Garkalnes novads	152	6728	7076	44,9	46,4	457,5	17,0	68,6	14,4	549,8	429,1	3,0	7,8	365	137	13	204	11	33,3
Grobiņas novads	490	10 151	10 240	-0,5	20,9	536,2	15,3	65,1	19,6	291,0	208,0	4,4	10,9	535	222	28	159	126	18,5
Gulbenes novads	1872	25 538	25 208	-6,5	13,5	510,9	13,8	66,2	20,0	229,9	166,1	5,2	11,8	1292	567	92	415	218	19,7
Iecavas novads	312	9850	9850	3,0	31,6	510,3	16,0	66,2	17,8	312,0	235,0	5,0	11,1	324	80	31	123	90	15,8
Ikšķiles novads	131	8345	8660	24,3	66,3	540,7	17,8	64,9	17,3	500,7	369,2	3,3	9,2	400	153	26	190	31	26,5
Ilūkstes novads	647	9245	9090	-7,8	14,0	550,1	12,8	64,5	22,7	188,3	130,9	4,7	10,9	432	220	19	60	133	9,0
Inčukalna novads	112	8496	8518	4,1	76,2	471,7	14,5	68,0	17,6	387,8	269,5	5,2	12,9	259	56	21	171	11	21,5
Jaunjelgavas novads	684	6540	6494	-4,7	9,5	504,3	13,4	66,5	20,2	245,0	171,9	5,7	13,7	345	161	11	83	90	14,3
Jaunpiebalgas novads	251	2723	2687	-6,2	10,7	546,0	13,5	64,7	21,8	192,5	134,3	4,4	10,2	224	120	9	24	71	12,0
Jaunpils novads	209	2814	2752	-8,5	13,1	487,6	14,9	67,2	17,8	233,0	167,0	2,9	10,8	169	68	8	27	66	12,4
Jēkabpils novads	905	5870	5788	-8,7	6,4	539,4	12,5	65,0	22,6	154,8	117,7	3,5	10,3	665	416	11	38	200	8,3
Jelgavas novads	1317	27 273	27 165	-1,4	20,6	480,8	14,0	67,5	18,5	247,9	182,6	4,5	12,1	1206	452	56	241	457	10,9

Novads	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2010.g. sākumā	Iedz. skaita izmaiņas no 2005. līdz 2010.g. sākumam, %	Iedz. blīvums 2010.g. sākumā, cilv./km²	Demogrāfiskā slodze 2010.g. sākumā	Iedz. sadalījums pa vecuma grupām 2010.g. sākumā: Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Iedz. ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls 2008.g.	2009.g.	Bezdarba līmenis, % 2009.g. sākumā	2010.g. sākumā	Ekon. aktīvo tirgus sekt. statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām, 2008.g.: Kopā	Pašnodarb. pers.	Individ. komersanti	Komerc-sabiedr.	Zemn. un zvejn. sab.	Ind. komers. un komercsab. skaits uz 1000 iedz. 2008.g.
Kandavas novads	648	10 065	9978	-4,0	15,4	528,5	15,6	65,4	19,0	207,9	153,5	4,2	11,4	543	240	25	97	181	12,0
Kārsavas novads	628	7131	7013	-11,2	11,2	569,6	12,5	63,7	23,8	165,1	118,1	13,2	23,6	440	277	15	46	102	8,5
Kocēnu novads	499	7037	7017	-1,3	14,1	491,1	13,5	67,1	19,5	253,2	182,4	4,4	13,2	467	161	28	118	160	20,7
Kokneses novads	361	6088	6064	-4,3	16,8	516,0	15,3	66,0	18,8	295,0	211,2	4,3	11,7	312	132	16	75	89	14,8
Krāslavas novads	1079	20 243	19 983	-7,3	18,5	522,6	12,4	65,7	21,9	183,6	129,7	8,5	18,1	907	477	115	141	174	12,5
Krimuldas novads	341	5797	5776	-3,1	16,9	477,6	13,6	67,7	18,8	326,3	233,1	4,3	11,7	344	141	16	108	79	21,3
Krustpils novads	812	6834	6722	-6,5	8,3	543,9	12,8	64,8	22,4	169,9	140,2	5,2	12,1	525	314	11	49	151	8,7
Kuldīgas novads	1756	27 451	27 272	-3,4	15,5	538,9	15,6	65,0	19,4	239,3	173,3	5,8	14,9	1743	774	109	413	447	19,0
Ķeguma novads	492	6386	6367	0,3	13,0	474,9	13,1	67,8	19,1	322,1	242,8	3,0	11,2	279	101	22	79	77	15,8
Ķekavas novads	272	20 958	21 501	22,9	79,1	490,6	17,2	67,1	15,7	513,1	374,1	3,5	8,5	936	290	53	567	26	30,3
Lielvārdes novads	226	11 474	11 403	1,1	50,6	506,9	15,3	66,4	18,3	357,0	259,9	3,8	10,9	467	194	33	181	59	18,7
Līgatnes novads	168	4070	4043	-5,4	24,1	530,9	12,7	65,3	21,9	297,4	213,8	6,1	13,8	162	52	17	54	39	17,4
Limbažu novads	1170	19 737	19 631	-3,4	16,8	528,5	13,7	65,4	20,8	297,1	211,9	6,1	12,3	1404	697	78	337	292	21,0
Līvānu novads	622	14 304	14 134	-5,2	22,7	496,9	13,0	66,8	20,2	202,2	146,1	12,7	20,0	863	424	78	160	201	16,5
Lubānas novads	347	2884	2841	-7,2	8,2	540,7	12,3	64,9	22,8	240,3	176,2	5,7	11,3	130	72	7	25	26	11,0
Ludzas novads	966	16 013	15 844	-6,9	16,4	506,9	12,2	66,4	21,5	213,5	158,4	10,0	22,0	669	350	99	144	76	15,1
Madonas novads	2160	28 139	27 878	-5,7	12,9	504,2	13,1	66,5	20,4	253,3	181,8	5,5	13,2	1800	795	84	488	433	20,2
Mālpils novads	221	4103	4082	-4,1	18,5	481,1	15,2	67,5	17,3	379,9	261,8	3,4	15,6	207	73	10	73	51	20,1
Mārupes novads	104	13 918	14 800	52,0	142,6	507,0	20,9	66,4	12,7	466,5	357,1	3,4	8,2	962	229	25	693	15	54,4
Mazsalacas novads	417	4040	4000	-7,4	9,6	580,4	12,7	63,3	24,0	185,9	142,4	2,8	12,1	282	150	12	40	80	12,8
Naukšēnu novads	281	2320	2308	-4,9	8,2	504,6	14,8	66,5	18,8	206,9	153,6	2,7	8,9	198	89	3	35	71	16,3
Neretas novads	645	4424	4381	-8,9	6,8	504,5	12,1	66,5	21,4	193,8	140,9	6,0	13,4	263	160	11	23	69	7,6
Nīcas novads	351	3895	3878	0,9	11,1	534,0	13,2	65,2	21,7	238,0	172,0	4,3	9,8	336	195	15	52	74	17,3
Ogres novads	990	39 105	38 944	0,5	39,3	509,0	14,4	66,3	19,3	401,9	284,0	4,7	11,1	1712	609	134	744	225	22,5
Olaines novads	298	20 095	20 516	9,6	68,8	461,7	14,5	68,4	17,1	404,6	291,2	5,6	13,3	577	146	50	370	11	21,2
Ozolnieku novads	286	10 229	10 350	8,6	36,2	528,1	16,3	65,4	18,3	332,6	250,4	3,9	10,7	408	107	34	211	56	24,3
Pārgaujas novads	486	4511	4446	-3,8	9,1	514,8	13,6	66,0	20,4	247,8	187,6	3,6	10,6	354	131	16	60	147	16,9
Pāvilostas novads	515	3259	3251	-6,5	6,3	563,0	13,4	64,0	22,6	206,8	151,7	4,3	10,8	234	110	7	42	75	14,9
Pļaviņu novads	376	6453	6352	-6,4	16,9	550,4	13,1	64,5	22,4	282,3	203,0	4,2	14,2	256	99	13	72	72	13,1
Preiļu novads	364	11 980	11 826	-5,7	32,5	482,7	12,6	67,4	20,0	261,9	188,5	7,7	16,0	835	455	50	153	177	16,9
Priekules novads	520	6689	6631	-4,5	12,8	554,0	15,2	64,3	20,5	204,2	147,2	6,6	17,3	525	312	2	57	154	8,8
Priekuļu novads	301	9557	9457	-4,5	31,4	499,2	14,2	66,7	19,1	325,7	228,1	4,9	12,1	443	165	43	132	103	18,2
Raunas novads	309	4115	4040	-7,3	13,1	512,0	12,9	66,1	21,0	209,0	156,2	3,7	9,1	299	119	10	45	125	13,3
Rēzeknes novads	2525	32 153	31 876	-6,2	12,6	506,6	13,8	66,4	19,9	160,6	116,2	11,5	22,3	1815	994	46	248	527	9,1
Riebiņu novads	630	6344	6239	-8,7	9,9	564,8	12,9	63,9	23,2	119,9	86,7	9,2	17,5	622	390	10	33	189	6,7
Rojas novads	310	6285	6242	-5,5	20,2	535,2	12,6	65,1	22,2	250,7	163,6	3,5	10,7	270	86	39	115	30	24,4
Ropažu novads	325	6825	7010	8,3	21,6	437,9	14,7	69,5	15,7	352,5	262,0	3,6	10,0	240	53	15	149	23	24,2
Rucavas novads	448	2014	2002	-8,0	4,5	588,9	11,9	62,9	25,1	164,9	109,6	4,0	11,7	185	100	3	21	61	11,8
Rugāju novads	515	2681	2686	-7,6	5,2	523,5	14,1	65,6	20,3	127,5	95,9	8,9	16,2	257	161	3	16	77	7,0
Rūjienas novads	353	6265	6172	-6,3	17,5	530,0	12,6	65,4	22,1	241,5	169,4	3,7	10,8	364	180	15	64	105	12,6
Rundāles novads	231	4380	4273	-7,9	18,5	485,7	12,8	67,3	19,9	201,0	159,6	6,1	14,1	217	68	12	31	106	9,7
Salacgrīvas novads	637	9589	9460	-6,8	14,8	522,4	13,0	65,7	21,3	309,3	213,9	4,8	11,3	551	278	36	122	115	16,4
Salas novads	317	4413	4316	-4,1	13,6	465,5	15,0	68,2	16,8	231,2	158,2	5,4	12,7	389	223	14	55	97	15,6
Salaspils novads	126	22 834	23 185	10,2	184,0	473,7	14,9	67,9	17,2	434,8	307,7	4,8	13,2	824	209	51	548	16	26,7

Novads	Platība, km²	Iedzīvotāju skaits 2009.g. sākumā	Iedzīvotāju skaits 2010.g. sākumā	Iedz. skaita izmaiņas no 2005. līdz 2010.g. sākumam, %	Iedz. blīvums 2010.g. sākumā, cilv./km²	Demogrāfiskā slodze 2010.g. sākumā	Iedz. sadalījums pa vecuma grupām 2010.g. sākumā: Līdz darbspējas vecumam	Darbspējas vecumā	Virs darbspējas vecuma	Iedz. ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvald. budžetos uz 1 iedz., Ls 2008.g.	2009.g.	Bezdarba līmenis, % 2009.g. sākumā	2010.g. sākumā	Ekon. aktīvo tirgus sekt. statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām, 2008.g.: Kopā	Pašnodarb. pers.	Individ. komersanti	Komerc-sabiedr.	Zemn. un zvejn. sab.	Ind. komers. un komercsab. skaits uz 1000 iedz. 2008.g.
Saldus novads	1682	28 947	28 822	-3,8	17,1	493,1	15,4	67,0	17,7	270,1	189,3	4,9	13,2	1693	553	172	524	444	24,0
Saulkrastu novads	48	6079	6165	5,3	129,8	604,6	12,9	62,3	24,8	419,1	287,7	2,9	8,0	253	98	21	131	3	25,2
Sējas novads	230	2459	2473	0,6	10,8	469,4	14,6	68,1	17,3	374,1	262,5	2,9	12,5	83	30	2	37	14	15,9
Siguldas novads	361	17 548	17 766	5,8	49,2	522,0	15,6	65,7	18,7	436,3	298,3	4,5	11,6	959	293	54	519	93	33,0
Skrīveru novads	105	4120	4087	-2,1	38,8	567,1	13,1	63,8	23,1	329,4	231,9	4,4	12,3	146	68	10	37	31	11,4
Skrundas novads	557	6060	5999	-6,9	10,8	570,4	15,4	63,7	21,0	203,0	142,6	7,9	16,5	324	145	19	62	98	13,3
Smiltenes novads	947	14 372	14 313	-3,7	15,1	514,6	14,7	66,0	19,3	307,2	219,6	3,9	10,1	946	425	43	233	245	19,1
Stopiņu novads	53	9564	9826	24,3	184,0	482,1	16,9	67,5	15,6	452,8	350,2	3,4	9,7	441	119	17	301	4	34,1
Strenču novads	375	4283	4245	-6,5	11,3	581,6	12,2	63,2	24,5	263,8	183,2	7,3	16,0	136	55	7	33	41	9,3
Talsu novads	1763	34 876	34 620	-3,3	19,6	511,3	14,8	66,2	19,0	268,4	192,9	4,7	13,1	2320	1061	236	569	454	23,1
Tērvetes novads	224	4177	4150	-6,9	18,6	485,9	13,9	67,3	18,8	257,0	182,5	5,0	13,1	259	104	4	24	127	6,7
Tukuma novads	1194	33 619	33 492	-0,8	28,0	529,9	16,0	65,4	18,7	310,0	222,8	4,1	11,7	1555	580	170	534	271	21,0
Vaiņodes novads	307	2979	2943	-6,0	9,6	622,4	14,6	61,6	23,8	201,8	137,1	6,2	14,9	130	60	4	10	56	4,7
Valkas novads	908	10 680	10 568	-6,4	11,6	539,9	12,2	64,9	22,9	267,9	190,5	5,9	15,7	527	261	38	110	118	13,8
Varakļānu novads	278	3942	3919	-7,4	14,1	623,4	13,5	61,6	24,9	156,5	116,6	6,1	14,1	272	161	7	38	66	11,3
Vārkavas novads	288	2416	2387	-8,6	8,3	590,3	12,7	62,9	24,4	114,5	85,6	6,6	17,3	321	181	2	5	133	2,9
Vecpiebalgas novads	542	4781	4797	-3,8	8,8	516,6	13,6	65,9	20,5	214,4	149,9	5,4	11,3	391	217	13	45	116	12,1
Vecumnieku novads	844	9909	9796	-5,0	11,6	518,5	14,3	65,9	19,8	258,3	200,0	5,0	11,1	365	134	24	75	132	9,9
Ventspils novads	2457	13 795	13 613	-3,3	5,5	492,5	14,6	67,0	18,4	267,6	196,3	4,1	10,7	734	273	58	173	230	16,7
Viesītes novads	651	4701	4635	-7,9	7,1	558,5	14,2	64,2	21,6	195,4	144,1	5,4	12,8	301	128	15	49	109	13,6
Viļakas novads	641	6553	6433	-11,6	10,0	561,4	12,9	64,0	23,1	165,0	118,7	11,7	21,6	349	235	14	26	74	6,0
Viļānu novads	287	7249	7168	-6,4	25,0	546,8	13,2	64,6	22,1	171,4	122,8	16,6	28,3	302	171	14	68	49	11,3
Zilupes novads	309	3801	3714	-8,1	12,0	509,8	13,0	66,2	20,7	132,8	98,3	15,8	27,4	120	69	10	23	18	8,7
Novados kopā/vidēji	**63 842**	**1 107 446**	**1 104 285**	**-1,6**	**17,3**	**513,0**	**14,3**	**66,1**	**19,6**	**286,5**	**207,5**	**5,7**	**13,4**	**59 699**	**26 353**	**3827**	**16 413**	**13 106**	**18,3**

Piezīme. Iedzīvotāju skaits – PMLP dati. Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits pa komercdarbības formām – CSP provizoriskie dati.

3.1. PIELIKUMS. Pašvaldību budžetu ieņēmumi 2009. gadā

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamatbudžeta ieņēmumi, Ls		Nodokļu ieņēmumi, Ls		% no pamat-budžeta	Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi, Ls		Nekustamā īp. nod. ieņēmumi, Ls		Transferti, Ls		% no pamat-budžeta	t.sk. PFIF, Ls		% no pamat-budžeta	Speciālā budžeta ieņēmumi, Ls	
		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.
Daugavpils	103 754	54 797 087	528	21 621 650	208	39	19 910 161	192	1 551 270	15	29 903 268	288	55	1 541 368	15	3	1 510 999	15
Jēkabpils	26 468	13 983 711	528	6 051 454	229	43	5 716 328	216	251 047	9	7 536 590	285	54	0	0	0	397 040	15
Jelgava	65 106	37 991 880	584	20 548 295	316	54	19 188 411	295	1 185 374	18	15 622 693	240	41	0	0	0	1 126 383	17
Jūrmala	56 130	33 305 496	593	22 578 701	402	68	18 556 759	331	3 888 703	69	7 331 300	131	22	0	0	0	1 216 452	22
Liepāja	84 411	39 256 429	465	20 154 102	239	51	17 740 110	210	2 221 985	26	17 080 169	202	44	0	0	0	2 281 539	27
Rēzekne	35 148	20 474 125	583	8 476 185	241	41	8 032 782	229	328 200	9	10 746 859	306	52	162 945	5	1	541 778	15
Rīga	709 145	432 868 121	610	300 634 964	424	69	258 985 769	365	38 629 628	54	98 641 287	139	23	0	0	0	25 660 353	36
Valmiera	27 323	25 929 549	949	9 118 221	334	35	8 457 518	310	564 543	21	15 449 142	565	60	0	0	0	373 641	14
Ventspils	42 883	34 116 425	796	15 570 871	363	46	13 848 720	323	1 598 524	37	13 148 883	307	39	0	0	0	1 901 718	44
Ādažu novads	9783	6 159 543	630	4 148 902	424	67	3 341 153	342	792 376	81	1 704 058	174	28	0	0	0	137 230	14
Aglonas novads	4486	2 759 145	615	513 812	115	19	467 212	104	46 600	10	1 952 031	435	71	448 328	100	16	103 024	23
Aizkraukles novads	10 043	7 598 825	757	3 290 996	328	43	3 071 903	306	191 547	19	3 958 936	394	52	0	0	0	137 229	14
Aizputes novads	10 452	4 516 774	432	1 971 031	189	44	1 791 780	171	179 251	17	2 107 039	202	47	344 836	33	8	204 897	20
Aknīstes novads	3253	1 342 078	413	537 591	165	40	491 579	151	45 958	14	712 145	219	53	125 370	39	9	59 969	18
Alojas novads	6064	3 502 268	578	1 019 091	168	29	935 563	154	83 521	14	2 270 134	374	65	306 269	51	9	119 640	20
Alsungas novads	1650	975 300	591	297 929	181	31	262 656	159	35 265	21	612 759	371	63	70 858	43	7	38 716	23
Alūksnes novads	19 358	11 170 471	577	3 551 597	183	32	3 243 461	168	282 329	15	6 412 547	331	57	861 172	44	8	467 287	24
Amatas novads	6392	4 223 253	661	1 333 054	209	32	1 202 433	188	130 621	20	2 384 695	373	56	142 289	22	3	240 416	38
Apes novads	4319	3 690 463	854	672 687	156	18	599 398	139	73 289	17	2 575 268	596	70	276 095	64	7	102 446	24
Auces novads	8698	3 687 238	424	1 660 263	191	45	1 498 609	172	161 654	19	1 561 883	180	42	191 059	22	5	130 318	15
Babītes novads	9155	5 486 613	599	3 909 809	427	71	3 489 734	381	417 695	46	1 369 122	150	25	0	0	0	158 429	17
Baldones novads	5706	2 952 876	518	1 583 457	278	54	1 458 984	256	121 148	21	1 303 259	228	44	0	0	0	68 666	12
Baltinavas novads	1365	1 204 670	883	175 273	128	15	149 322	109	25 951	19	991 134	726	82	135 152	99	11	25 041	18
Balvu novads	15 674	11 279 473	720	2 686 688	171	24	2 492 530	159	164 338	10	7 024 310	448	62	776 698	50	7	306 259	20
Bauskas novads	28 153	14 246 118	506	6 671 436	237	47	6 109 615	217	533 971	19	6 496 695	231	46	247 974	9	2	436 359	15
Beverīnas novads	3564	1 807 749	507	797 936	224	44	720 913	202	77 023	22	793 691	223	44	58 740	16	3	79 763	22
Brocēnu novads	7140	3 202 855	449	1 590 059	223	50	1 354 350	190	235 709	33	1 327 804	186	41	0	0	0	132 556	19
Burtnieku novads	8567	3 095 045	361	1 769 766	207	57	1 629 869	190	139 897	16	993 907	116	32	264 843	31	9	125 649	15
Carnikavas novads	6473	7 271 172	1123	2 461 462	380	34	2 176 789	336	284 673	44	3 949 646	610	54	0	0	0	53 528	8
Cēsu novads	19 861	20 929 281	1054	5 852 761	295	28	5 379 969	271	410 716	21	10 735 590	541	51	46 990	2	0	302 987	15
Cesvaines novads	3135	2 025 702	646	594 021	189	29	552 427	176	41 594	13	1 291 231	412	64	92 994	30	5	77 704	25
Ciblas novads	3329	1 939 478	583	437 661	131	23	381 385	115	56 276	17	1 333 177	400	69	263 254	79	14	95 638	29
Dagdas novads	9396	5 456 075	581	1 133 543	121	21	1 015 346	108	117 885	13	3 563 419	379	65	851 329	91	16	228 167	24
Daugavpils novads	28 420	14 091 493	496	3 601 187	127	26	3 237 538	114	363 644	13	8 910 507	314	63	2 214 842	78	16	934 187	33
Dobeles novads	24 350	15 364 251	631	6 438 208	264	42	5 887 377	242	511 666	21	7 698 014	316	50	151 786	6	1	448 032	18
Dundagas novads	4813	2 545 189	529	835 921	174	33	733 564	152	102 357	21	1 435 941	298	56	209 173	43	8	66 648	14
Durbes novads	3420	1 306 646	382	661 636	193	51	566 234	166	95 402	28	285 954	84	22	87 381	26	7	79 644	23
Engures novads	8070	5 374 645	666	1 978 137	245	37	1 831 738	227	146 399	18	1 853 323	230	34	0	0	0	256 770	32
Ērgļu novads	3547	2 258 086	637	694 499	196	31	635 826	179	58 673	17	1 256 602	354	56	67 782	19	3	79 749	22
Garkalnes novads	7076	4 297 890	607	3 405 347	481	79	3 036 114	429	369 233	52	562 832	80	13	0	0	0	269 627	38
Grobiņas novads	10 240	3 591 512	351	2 368 826	231	66	2 130 134	208	238 692	23	940 626	92	26	135 398	13	4	236 248	23
Gulbenes novads	25 208	14 904 789	591	4 581 532	182	31	4 186 424	166	370 038	15	8 886 302	353	60	1 753 377	70	12	995 171	39

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamatbudžeta ieņēmumi, Ls		Nodokļu ieņēmumi, Ls		% no pamat-budžeta	Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi, Ls		Nekustamā īp. nod. ieņēmumi, Ls		Transferti, Ls		% no pamat-budžeta	t.sk. PFIF, Ls		% no pamat-budžeta	Speciālā budžeta ieņēmumi, Ls	
		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.
Iecavas novads	9850	6 006 952	610	2 521 267	256	42	2 315 097	235	188 285	19	3 227 169	328	54	0	0	0	110 629	11
Ikšķiles novads	8660	9 538 139	1101	3 362 002	388	35	3 196 942	369	165 060	19	981 697	113	10	0	0	0	157 922	18
Ilūkstes novads	9090	4 584 204	504	1 294 202	142	28	1 189 649	131	104 157	11	3 012 808	331	66	622 491	68	14	225 498	25
Inčukalna novads	8518	4 059 842	477	2 470 640	290	61	2 295 452	269	175 188	21	1 255 640	147	31	0	0	0	97 163	11
Jaunjelgavas novads	6494	3 068 230	472	1 213 864	187	40	1 116 395	172	97 413	15	1 367 494	211	45	171 243	26	6	160 597	25
Jaunpiebalgas novads	2687	2 757 432	1026	405 480	151	15	360 762	134	44 718	17	2 170 773	808	79	181 918	68	7	65 449	24
Jaunpils novads	2752	1 017 156	370	522 828	190	51	459 589	167	63 239	23	411 626	150	40	90 873	33	9	61 694	22
Jēkabpils novads	5788	2 469 875	427	816 462	141	33	681 205	118	135 257	23	1 348 886	233	55	439 648	76	18	109 946	19
Jelgavas novads	27 165	13 695 876	504	5 581 029	205	41	4 960 006	183	621 023	23	7 045 457	259	51	253 278	9	2	385 190	14
Kandavas novads	9978	5 405 708	542	1 708 931	171	32	1 531 286	153	177 645	18	3 451 819	346	64	497 737	50	9	159 997	16
Kārsavas novads	7013	2 919 272	416	926 923	132	32	827 917	118	90 606	13	1 677 034	239	57	584 499	83	20	158 880	23
Kocēnu novads	7017	4 128 638	588	1 423 345	203	34	1 280 147	182	143 198	20	2 089 548	298	51	55 469	8	1	142 034	20
Kokneses novads	6064	4 636 512	765	1 360 059	224	29	1 280 521	211	78 838	13	2 919 122	481	63	72 227	12	2	96 631	16
Krāslavas novads	19 983	9 066 406	454	2 796 639	140	31	2 592 198	130	192 833	10	5 009 202	251	55	1 306 172	65	14	435 529	22
Krimuldas novads	5776	3 068 620	531	1 458 529	253	48	1 346 105	233	112 424	19	1 425 443	247	46	63 845	11	2	173 456	30
Krustpils novads	6722	4 805 448	715	1 075 929	160	22	942 572	140	133 357	20	2 921 873	435	61	379 100	56	8	186 531	28
Kuldīgas novads	27 272	18 381 036	674	5 254 033	193	29	4 726 516	173	498 088	18	11 855 220	435	64	810 866	30	4	527 290	19
Ķeguma novads	6367	2 987 906	469	1 692 428	266	57	1 546 033	243	146 395	23	1 038 191	163	35	8068	1	0	104 484	16
Ķekavas novads	21 501	11 277 431	525	8 728 017	406	77	8 042 922	374	677 150	31	1 770 047	82	16	0	0	0	235 013	11
Lielvārdes novads	11 403	6 172 222	541	3 146 165	276	51	2 964 034	260	171 316	15	2 343 954	206	38	57 419	5	1	171 508	15
Līgatnes novads	4043	2 034 587	503	906 211	224	45	864 200	214	42 011	10	602 213	149	30	0	0	0	112 038	28
Limbažu novads	19 631	12 838 875	654	4 575 059	233	36	4 160 579	212	396 270	20	7 570 845	386	59	263 178	13	2	518 912	26
Līvānu novads	14 134	9 798 780	693	2 221 204	157	23	2 064 327	146	137 872	10	7 235 025	512	74	650 888	46	7	195 832	14
Lubānas novads	2841	1 454 574	512	548 925	193	38	500 569	176	48 356	17	682 432	240	47	74 694	26	5	49 606	17
Ludzas novads	15 844	7 263 755	458	2 689 595	170	37	2 510 020	158	154 015	10	4 084 785	258	56	632 346	40	9	662 192	42
Madonas novads	27 878	16 728 581	600	5 580 065	200	33	5 068 399	182	468 606	17	8 669 929	311	52	876 241	31	5	707 521	25
Mālpils novads	4082	2 686 416	658	1 140 187	279	42	1 068 543	262	71 644	18	1 297 317	318	48	0	0	0	160 596	39
Mārupes novads	14 800	8 124 625	549	6 456 070	436	79	5 285 413	357	1 170 657	79	1 363 880	92	17	0	0	0	125 497	8
Mazsalacas novads	4000	1 630 677	408	630 797	158	39	569 770	142	61 027	15	854 534	214	52	228 923	57	14	100 671	25
Naukšēnu novads	2308	1 130 255	490	403 800	175	36	354 567	154	49 233	21	573 659	249	51	103 782	45	9	39 477	17
Neretas novads	4381	2 114 476	483	711 084	162	34	617 284	141	93 800	21	1 154 175	263	55	213 381	49	10	81 805	19
Nīcas novads	3878	1 596 365	412	748 244	193	47	667 039	172	81 205	21	584 031	151	37	45 992	12	3	85 174	22
Ogres novads	38 944	33 035 824	848	11 960 468	307	36	11 060 915	284	846 532	22	11 705 243	301	35	283 804	7	1	575 475	15
Olaines novads	20 516	9 617 714	469	6 522 789	318	68	5 974 180	291	519 469	25	2 638 416	129	27	0	0	0	129 665	6
Ozolnieku novads	10 350	5 678 614	549	2 805 465	271	49	2 591 606	250	213 859	21	2 178 183	210	38	67 761	7	1	164 467	16
Pārgaujas novads	4446	3 077 884	692	913 796	206	30	834 284	188	79 512	18	1 945 802	438	63	49 647	11	2	105 756	24
Pāvilostas novads	3251	1 478 311	455	601 320	185	41	493 056	152	108 264	33	552 169	170	37	118 428	36	8	77 268	24
Pļaviņu novads	6352	2 688 079	423	1 372 058	216	51	1 289 618	203	82 440	13	1 084 649	171	40	75 376	12	3	120 353	19
Preiļu novads	11 826	5 521 879	467	2 353 252	199	43	2 228 735	188	107 411	9	2 900 432	245	53	232 152	20	4	183 672	16
Priekules novads	6631	2 946 876	444	1 114 806	168	38	976 209	147	138 593	21	1 547 329	233	53	305 934	46	10	145 548	22
Priekuļu novads	9457	5 758 688	609	2 271 460	240	39	2 157 595	228	113 865	12	2 082 085	220	36	154 878	16	3	162 957	17
Raunas novads	4040	1 885 985	467	693 077	172	37	630 850	156	62 227	15	843 923	209	45	169 919	42	9	86 401	21
Rēzeknes novads	31 876	17 394 937	546	4 071 765	128	23	3 705 162	116	364 122	11	11 986 118	376	69	2 603 075	82	15	712 939	22
Riebiņu novads	6239	2 926 977	469	632 868	101	22	540 911	87	91 957	15	1 994 103	320	68	742 643	119	25	168 194	27
Rojas novads	6242	2 467 090	395	1 164 229	187	47	1 021 106	164	143 123	23	1 089 710	175	44	142 398	23	6	84 164	13
Ropažu novads	7010	2 796 987	399	1 997 478	285	71	1 836 949	262	160 529	23	620 129	88	22	0	0	0	97 866	14

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamatbudžeta ieņēmumi, Ls		Nodokļu ieņēmumi, Ls		% no pamat-budžeta	Iedz. ienākuma nod. ieņēmumi, Ls		Nekustamā īp. nod. ieņēmumi, Ls		Transferti, Ls		% no pamat-budžeta	t.sk. PFIF, Ls		% no pamat-budžeta	Speciālā budžeta ieņēmumi, Ls	
		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.
Rucavas novads	2002	868 131	434	296 493	148	34	219 358	110	77 135	39	396 512	198	46	136 575	68	16	68 386	34
Rugāju novads	2686	1 602 554	597	313 325	117	20	257 462	96	55 863	21	1 159 303	432	72	262 846	98	16	85 344	32
Rūjienas novads	6172	3 247 063	526	1 116 737	181	34	1 045 288	169	71 449	12	1 840 271	298	57	185 323	30	6	86 088	14
Rundāles novads	4273	2 246 890	526	789 574	185	35	681 977	160	107 597	25	1 003 644	235	45	126 717	30	6	61 458	14
Salacgrīvas novads	9460	4 880 349	516	2 224 731	235	46	2 023 358	214	201 373	21	1 937 446	205	40	1 345	0	0	226 064	24
Salas novads	4316	2 701 212	626	744 658	173	28	682 741	158	61 917	14	1 859 944	431	69	181 027	42	7	67 367	16
Salaspils novads	23 185	10 282 536	443	7 758 492	335	75	7 133 204	308	573 526	25	1 878 002	81	18	0	0	0	353 969	15
Saldus novads	28 822	18 783 966	652	6 110 241	212	33	5 456 402	189	606 205	21	10 913 121	379	58	791 185	27	4	588 589	20
Saulkrastu novads	6165	3 456 907	561	2 143 077	348	62	1 773 436	288	352 643	57	1 081 915	175	31	0	0	0	104 032	17
Sējas novads	2473	1 325 177	536	745 090	301	56	649 231	263	95 859	39	386 560	156	29	0	0	0	110 212	45
Siguldas novads	17 766	10 547 385	594	5 781 556	325	55	5 300 263	298	420 479	24	3 587 219	202	34	0	0	0	272 095	15
Skrīveru novads	4087	1 852 168	453	990 347	242	53	947 606	232	42 741	10	739 566	181	40	0	0	0	49 794	12
Skrundas novads	5999	3 523 962	587	973 029	162	28	855 353	143	117 676	20	2 074 811	346	59	331 661	55	9	180 990	30
Smiltenes novads	14 313	8 182 125	572	3 413 489	238	42	3 142 971	220	235 795	16	4 288 198	300	52	376 849	26	5	215 073	15
Stopiņu novads	9826	8 126 531	827	3 951 169	402	49	3 441 346	350	509 823	52	2 467 755	251	30	0	0	0	202 475	21
Strenču novads	4245	2 174 316	512	835 433	197	38	777 527	183	57 906	14	755 621	178	35	95 162	22	4	97 168	23
Talsu novads	34 620	19 683 837	569	7 260 496	210	37	6 676 869	193	531 713	15	10 223 485	295	52	942 246	27	5	592 498	17
Tērvetes novads	4150	2 614 918	630	858 904	207	33	757 313	182	101 591	24	1 129 801	272	43	22 538	5	1	87 339	21
Tukuma novads	33 492	19 056 824	569	8 171 088	244	43	7 462 844	223	648 525	19	9 180 246	274	48	264 441	8	1	524 534	16
Vaiņodes novads	2943	1 904 866	647	465 101	158	24	403 598	137	61 498	21	1 255 278	427	66	193 493	66	10	79 806	27
Valkas novads	10 568	6 196 083	586	2 183 059	207	35	2 012 717	190	168 240	16	2 344 633	222	38	274 307	26	4	101 137	10
Varakļānu novads	3919	2 321 125	592	509 511	130	22	456 903	117	52 608	13	1 659 631	423	72	367 909	94	16	99 961	26
Vārkavas novads	2387	1 657 707	694	246 919	103	15	204 262	86	42 439	18	1 288 406	540	78	289 095	121	17	53 033	22
Vecpiebalgas novads	4797	1 853 356	386	796 691	166	43	719 215	150	77 476	16	787 584	164	42	218 822	46	12	89 750	19
Vecumnieku novads	9796	4 987 387	509	2 143 463	219	43	1 959 282	200	184 181	19	2 268 531	232	45	151 177	15	3	149 434	15
Ventspils novads	13 613	8 953 918	658	3 047 884	224	34	2 671 604	196	376 280	28	4 936 566	363	55	589 012	43	7	990 712	73
Viesītes novads	4635	1 842 633	398	750 746	162	41	668 099	144	82 647	18	1 009 547	218	55	233 632	50	13	121 614	26
Viļakas novads	6433	3 161 345	491	839 190	130	27	763 346	119	73 044	11	2 069 764	322	65	551 029	86	17	125 674	20
Viļānu novads	7168	2 750 242	384	945 574	132	34	880 175	123	65 399	9	1 658 630	231	60	535 918	75	19	108 873	15
Zilupes novads	3714	1 660 972	447	407 516	110	25	365 268	98	42 220	11	1 032 618	278	62	349 171	94	21	76 810	21

3.2. PIELIKUMS. Pašvaldību budžetu izdevumi pēc ekonomiskās klasifikācijas 2009. gadā

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamatbudžeta izdevumi, Ls		Uzturēšanas izdevumi, Ls		% no pamat-budžeta	t.sk. izdevumi atlīdzībai, Ls		% no pamat-budžeta	Kapitālie izdevumi, Ls		% no pamat-budžeta	Speciālā budžeta izdevumi, Ls		Speciālā budžeta kapitālie izdevumi, Ls		% no spec. budžeta
		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	
Daugavpils	103 754	48 082 755	463	39 844 811	384	83	24 074 467	232	50	8 237 944	79	17	1 727 799	17	989 338	10	57
Jēkabpils	26 468	14 762 751	558	9 855 673	372	67	6 386 110	241	43	4 907 078	185	33	416 074	16	177 439	7	43
Jelgava	65 106	37 462 731	575	30 320 025	466	81	16 527 916	254	44	7 142 706	110	19	1 594 994	24	127 285	2	8
Jūrmala	56 130	36 802 546	656	28 898 464	515	79	15 820 523	282	43	7 904 082	141	21	1 463 584	26	486 666	9	33
Liepāja	84 411	41 746 198	495	35 675 403	423	85	19 820 537	235	47	6 041 395	72	14	3 165 841	38	125 909	1	4
Rēzekne	35 148	17 775 491	506	15 411 997	438	87	9 738 467	277	55	2 363 494	67	13	827 783	24	333 216	9	40
Rīga	709 145	427 196 446	602	381 138 946	537	89	179 754 273	253	42	45 957 432	65	11	55 116 773	78	26 704 248	38	48
Valmiera	27 323	24 422 058	894	16 794 115	615	69	9 351 389	342	38	7 626 398	279	31	687 463	25	393 350	14	57
Ventspils	42 883	31 050 520	724	20 980 306	489	68	10 949 932	255	35	10 065 660	235	32	1 909 835	45	1 212 468	28	63
Ādažu novads	9783	5 685 547	581	5 559 483	568	98	2 980 340	305	52	126 064	13	2	132 735	14	0	0	0
Aglonas novads	4486	2 926 594	652	2 462 560	549	84	1 780 417	397	61	463 898	103	16	161 831	36	79 108	18	49
Aizkraukles novads	10 043	6 708 991	668	5 769 975	575	86	3 659 062	364	55	939 016	93	14	250 079	25	98 507	10	39
Aizputes novads	10 452	4 706 123	450	3 544 842	339	75	2 072 839	198	44	1 161 281	111	25	282 081	27	47 234	5	17
Aknīstes novads	3253	1 651 152	508	1 193 476	367	72	900 552	277	55	457 676	141	28	75 356	23	2104	1	3
Alojas novads	6064	4 764 577	786	2 907 361	479	61	1 878 805	310	39	1 427 216	235	30	101 671	17	4986	1	5
Alsungas novads	1650	897 655	544	852 005	516	95	630 513	382	70	45 650	28	5	44 780	27	7377	4	16
Alūksnes novads	19 358	12 032 667	622	10 121 113	523	84	7 169 176	370	60	1 911 504	99	16	570 283	29	79 179	4	14
Amatas novads	6392	4 154 078	650	3 800 297	595	91	2 474 933	387	60	353 781	55	9	463 891	73	266 454	42	57
Apes novads	4319	4 049 152	938	2 860 599	662	71	2 109 737	488	52	1 188 553	275	29	141 977	33	10 641	2	7
Auces novads	8698	3 826 831	440	3 661 972	421	96	2 389 523	275	62	134 602	15	4	284 068	33	3222	0	1
Babītes novads	9155	5 196 475	568	4 585 583	501	88	2 130 155	233	41	610 885	67	12	549 404	60	9717	1	2
Baldones novads	5706	2 929 659	513	2 613 755	458	89	1 751 317	307	60	315 904	55	11	115 182	20	0	0	0
Baltinavas novads	1365	1 201 292	880	1 179 926	864	98	889 965	652	74	21 366	16	2	17 136	13	0	0	0
Balvu novads	15 674	12 711 424	811	8 965 154	572	71	6 143 281	392	48	3 746 270	239	29	513 207	33	193 095	12	38
Bauskas novads	28 153	15 888 890	564	13 214 586	469	83	8 773 098	312	55	2 674 304	95	17	702 958	25	264 331	9	38
Beverīnas novads	3564	1 605 564	450	1 360 532	382	85	778 894	219	49	244 869	69	15	49 976	14	16 384	5	33
Brocēnu novads	7140	3 755 817	526	3 059 953	429	81	1 990 635	279	53	695 864	97	19	225 620	32	3480	0	2
Burtnieku novads	8567	3 890 892	454	2 804 301	327	72	1 452 822	170	37	1 059 475	124	27	76 668	9	1089	0	1
Carnikavas novads	6473	7 341 485	1134	4 121 993	637	56	1 805 285	279	25	3 219 492	497	44	171 134	26	46 679	7	27
Cēsu novads	19 861	20 195 822	1017	15 600 800	785	77	10 393 379	523	51	4 594 974	231	23	503 293	25	93 957	5	19
Cesvaines novads	3135	2 260 734	721	1 574 924	502	70	1 138 506	363	50	685 810	219	30	96 223	31	1253	0	1
Ciblas novads	3329	2 362 416	710	1 857 838	558	79	1 274 677	383	54	504 578	152	21	154 100	46	75 094	23	49
Dagdas novads	9396	6 101 622	649	5 171 385	550	85	3 790 535	403	62	930 237	99	15	343 583	37	26 752	3	8
Daugavpils novads	28 420	14 513 120	511	12 053 083	424	83	8 055 286	283	56	2 460 037	87	17	1 046 894	37	344 850	12	33
Dobeles novads	24 350	15 685 627	644	13 143 742	540	84	8 188 694	336	52	2 541 636	104	16	610 152	25	38 953	2	6
Dundagas novads	4813	2 761 908	574	2 337 579	486	85	1 778 024	369	64	283 329	59	10	79 118	16	4975	1	6
Durbes novads	3420	1 788 387	523	1 077 795	315	60	533 951	156	30	710 592	208	40	101 194	30	25 414	7	25
Engures novads	8070	6 447 126	799	4 478 860	555	69	2 613 717	324	41	1 968 266	244	31	326 298	40	30 754	4	9
Ērgļu novads	3547	1 991 212	561	1 839 996	519	92	1 315 158	371	66	151 216	43	8	99 932	28	29 165	8	29
Garkalnes novads	7076	4 552 520	643	3 835 968	542	84	1 826 350	258	40	716 552	101	16	524 985	74	4133	1	1
Grobiņas novads	10 240	4 281 230	418	2 965 033	290	69	1 445 503	141	34	1 316 107	129	31	285 242	28	92 098	9	32
Gulbenes novads	25 208	15 080 557	598	12 162 583	482	81	8 661 937	344	57	2 917 945	116	19	1 040 486	41	8532	0	1

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamatbudžeta izdevumi, Ls kopā	uz 1 iedz.	Uzturēšanas izdevumi, Ls kopā	uz 1 iedz.	% no pamat-budžeta	t.sk. izdevumi atlīdzībai, Ls kopā	uz 1 iedz.	% no pamat-budžeta	Kapitālie izdevumi, Ls kopā	uz 1 iedz.	% no pamat-budžeta	Speciālā budžeta izdevumi, Ls kopā	uz 1 iedz.	Speciālā budžeta kapitālie izdevumi, Ls kopā	uz 1 iedz.	% no spec. budžeta
Iecavas novads	9850	5 815 351	590	5 036 317	511	87	3 469 263	352	60	779 034	79	13	141 976	14	11 734	1	8
Ikšķiles novads	8660	8 406 603	971	4 149 390	479	49	1 948 983	225	23	4 251 173	491	51	146 544	17	96 437	11	66
Ilūkstes novads	9090	5 161 431	568	4 246 202	467	82	3 085 694	339	60	914 667	101	18	187 185	21	98 881	11	53
Inčukalna novads	8518	4 385 952	515	3 927 703	461	90	2 341 064	275	53	458 219	54	10	88 915	10	20 971	2	24
Jaunjelgavas novads	6494	3 793 851	584	2 895 269	446	76	1 749 509	269	46	898 582	138	24	222 230	34	41 025	6	18
Jaunpiebalgas novads	2687	2 774 892	1033	963 070	358	35	543 945	202	20	1 811 822	674	65	83 542	31	38 843	14	46
Jaunpils novads	2752	1 133 424	412	941 552	342	83	605 794	220	53	191 872	70	17	55 197	20	634	0	1
Jēkabpils novads	5788	3 505 309	606	2 327 019	402	66	1 544 886	267	44	1 178 290	204	34	123 840	21	7171	1	6
Jelgavas novads	27 165	14 909 386	549	12 283 368	452	82	8 703 398	320	58	2 625 059	97	18	590 401	22	94 708	3	16
Kandavas novads	9978	5 582 145	559	4 907 408	492	88	3 443 000	345	62	674 322	68	12	176 259	18	32 629	3	19
Kārsavas novads	7013	4 156 088	593	2 896 512	413	70	2 064 967	294	50	1 259 576	180	30	239 990	34	51 466	7	21
Kocēnu novads	7017	4 900 297	698	3 764 456	536	77	2 489 386	355	51	1 135 823	162	23	155 911	22	95 640	14	61
Kokneses novads	6064	5 414 176	893	3 912 659	645	72	2 610 086	430	48	1 501 256	248	28	126 508	21	25 534	4	20
Krāslavas novads	19 983	9 545 192	478	8 413 772	421	88	5 240 043	262	55	1 131 420	57	12	674 896	34	273 723	14	41
Krimuldas novads	5776	2 845 657	493	2 609 151	452	92	1 728 581	299	61	236 506	41	8	140 981	24	28 973	5	21
Krustpils novads	6722	5 496 952	818	4 319 706	643	79	2 817 849	419	51	1 177 246	175	21	147 942	22	60 943	9	41
Kuldīgas novads	27 272	17 827 298	654	13 656 000	501	77	9 022 678	331	51	4 171 285	153	23	635 362	23	148 369	5	23
Ķeguma novads	6367	3 250 272	510	2 826 728	444	87	1 764 830	277	54	423 544	67	13	143 269	23	37 749	6	26
Ķekavas novads	21 501	12 290 407	572	10 091 412	469	82	5 507 737	256	45	2 197 596	102	18	289 562	13	50 622	2	17
Lielvārdes novads	11 403	6 848 415	601	5 712 105	501	83	3 451 208	303	50	1 136 304	100	17	193 873	17	7275	1	4
Līgatnes novads	4043	2 539 668	628	1 550 818	384	61	803 534	199	32	988 850	245	39	140 714	35	85 715	21	61
Limbažu novads	19 631	13 635 857	695	10 918 931	556	80	6 302 038	321	46	2 716 667	138	20	607 025	31	24 305	1	4
Līvānu novads	14 134	9 273 614	656	5 861 885	415	63	4 009 920	284	43	3 411 516	241	37	161 608	11	91 378	6	57
Lubānas novads	2841	1 729 960	609	1 305 587	460	75	991 406	349	57	424 373	149	25	42 132	15	0	0	0
Ludzas novads	15 844	8 155 529	515	6 951 857	439	85	4 658 311	294	57	1 203 644	76	15	685 623	43	369 169	23	54
Madonas novads	27 878	17 549 813	630	13 691 550	491	78	9 068 769	325	52	3 858 123	138	22	819 569	29	109 537	4	13
Mālpils novads	4082	2 626 458	643	2 351 636	576	90	1 317 947	323	50	274 668	67	10	403 277	99	333 177	82	83
Mārupes novads	14 800	8 295 667	561	6 675 318	451	80	3 087 906	209	37	1 620 349	109	20	103 970	7	31 469	2	30
Mazsalacas novads	4000	1 913 202	478	1 606 443	402	84	1 027 916	257	54	306 759	77	16	123 931	31	65 855	16	53
Naukšēnu novads	2308	1 187 713	515	1 052 534	456	89	699 438	303	59	135 179	59	11	47 351	21	0	0	0
Neretas novads	4381	2 796 181	638	2 069 085	472	74	1 328 650	303	48	727 066	166	26	105 351	24	10 653	2	10
Nīcas novads	3878	1 482 674	382	1 404 529	362	95	746 562	193	50	77 847	20	5	96 916	25	2046	1	2
Ogres novads	38 944	31 616 579	812	26 169 188	672	83	12 874 715	331	41	5 447 391	140	17	837 363	22	136 614	4	16
Olaines novads	20 516	11 298 023	551	9 831 046	479	87	4 270 772	208	38	1 466 925	72	13	563 679	27	1103	0	0
Ozolnieku novads	10 350	5 052 863	488	4 557 725	440	90	2 713 684	262	54	495 072	48	10	219 057	21	129 504	13	59
Pārgaujas novads	4446	2 910 312	655	2 507 756	564	86	1 623 294	365	56	402 556	91	14	123 762	28	180	0	0
Pāvilostas novads	3251	1 396 975	430	1 111 330	342	80	611 750	188	44	285 645	88	20	89 081	27	42 196	13	47
Pļaviņu novads	6352	3 552 624	559	2 588 276	407	73	1 649 622	260	46	562 958	89	16	180 938	28	7091	1	4
Preiļu novads	11 826	5 553 293	470	5 182 415	438	93	3 725 591	315	67	370 111	31	7	185 086	16	87 958	7	48
Priekules novads	6631	3 864 013	583	2 433 263	367	63	1 261 246	190	33	1 430 750	216	37	187 432	28	18 724	3	10
Priekuļu novads	9457	5 418 960	573	4 251 364	450	78	2 119 062	224	39	1 167 527	123	22	250 369	26	117 356	12	47
Raunas novads	4040	2 107 154	522	1 484 595	367	70	775 695	192	37	622 559	154	30	217 827	54	23 324	6	11
Rēzeknes novads	31 876	18 402 698	577	15 844 871	497	86	10 817 101	339	59	2 557 758	80	14	820 834	26	310 768	10	38
Riebiņu novads	6239	3 706 446	594	2 710 620	434	73	1 756 008	281	47	995 826	160	27	225 745	36	36 098	6	16
Rojas novads	6242	2 838 257	455	2 261 349	362	80	1 555 820	249	55	572 619	92	20	105 425	17	35 261	6	33
Ropažu novads	7010	4 222 128	602	2 611 202	372	62	1 403 151	200	33	1 610 926	230	38	111 329	16	61 717	9	55

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamatbudžeta izdevumi, Ls		Uzturēšanas izdevumi, Ls		% no pamat-budžeta	t.sk. izdevumi atlīdzībai, Ls		% no pamat-budžeta	Kapitālie izdevumi, Ls		% no pamat-budžeta	Speciālā budžeta izdevumi, Ls		Speciālā budžeta kapitālie izdevumi, Ls		% no spec. budžeta
		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	
Rucavas novads	2002	780 746	390	608 211	304	78	338 643	169	43	172 535	86	22	51 543	26	1584	1	3
Rugāju novads	2686	1 478 458	550	1 007 128	375	68	728 318	271	49	471 330	175	32	83 989	31	6839	3	8
Rūjienas novads	6172	3 777 589	612	3 044 170	493	81	2 087 245	338	55	732 785	119	19	82 610	13	2486	0	3
Rundāles novads	4273	2 772 352	649	1 798 755	421	65	1 098 839	257	40	973 597	228	35	58 529	14	0	0	0
Salacgrīvas novads	9460	5 538 876	586	4 097 030	433	74	2 657 766	281	48	1 441 846	152	26	287 584	30	82 834	9	29
Salas novads	4316	2 650 859	614	2 299 918	533	87	1 538 394	356	58	350 941	81	13	74 966	17	17 224	4	23
Salaspils novads	23 185	11 558 737	499	9 380 559	405	81	5 719 188	247	49	2 178 178	94	19	311 437	13	99 525	4	32
Saldus novads	28 822	18 657 539	647	16 520 016	573	89	10 850 037	376	58	2 137 340	74	11	788 877	27	129 394	4	16
Saulkrastu novads	6165	3 268 501	530	3 235 618	525	99	1 986 069	322	61	32 883	5	1	146 472	24	0	0	0
Sējas novads	2473	1 168 353	472	1 088 965	440	93	567 085	229	49	79 388	32	7	55 247	22	8077	3	15
Siguldas novads	17 766	9 154 109	515	8 287 889	467	91	4 892 363	275	53	865 514	49	9	338 531	19	58 982	3	17
Skrīveru novads	4087	2 551 461	624	2 212 976	541	87	1 205 628	295	47	338 485	83	13	55 305	14	0	0	0
Skrundas novads	5999	3 615 134	603	3 246 321	541	90	2 144 027	357	59	368 813	61	10	200 135	33	83 960	14	42
Smiltenes novads	14 313	7 755 093	542	6 399 262	447	83	4 210 354	294	54	1 355 831	95	17	143 760	10	50 660	4	35
Stopiņu novads	9826	7 305 940	744	6 755 269	687	92	3 576 639	364	49	550 671	56	8	147 859	15	34 364	3	23
Strenču novads	4245	2 427 025	572	1 959 417	462	81	1 197 847	282	49	467 541	110	19	70 419	17	1174	0	2
Talsu novads	34 620	20 801 720	601	17 150 755	495	82	11 588 344	335	56	3 650 873	105	18	825 072	24	91 559	3	11
Tērvetes novads	4150	2 499 695	602	2 292 731	552	92	1 553 544	374	62	206 964	50	8	84 779	20	14 367	3	17
Tukuma novads	33 492	19 137 126	571	17 072 689	510	89	10 848 228	324	57	2 061 102	62	11	637 529	19	192 488	6	30
Vaiņodes novads	2943	1 809 361	615	1 511 452	514	84	1 011 341	344	56	297 909	101	16	62 635	21	1110	0	2
Valkas novads	10 568	7 442 883	704	5 715 954	541	77	3 300 607	312	44	1 659 915	157	22	80 869	8	9506	1	12
Varakļānu novads	3919	1 863 539	476	1 790 668	457	96	1 373 812	351	74	72 869	19	4	109 991	28	53 896	14	49
Vārkavas novads	2387	1 266 160	530	1 023 837	429	81	737 787	309	58	242 323	102	19	63 748	27	23 972	10	38
Vecpiebalgas novads	4797	2 412 461	503	1 717 133	358	71	983 507	205	41	695 328	145	29	107 685	22	15 607	3	14
Vecumnieku novads	9796	5 077 956	518	4 472 069	457	88	2 905 329	297	57	605 887	62	12	180 788	18	3750	0	2
Ventspils novads	13 613	9 720 124	714	8 814 130	647	91	4 693 841	345	48	905 935	67	9	1 330 001	98	208 601	15	16
Viesītes novads	4635	2 344 655	506	1 829 710	395	78	1 382 508	298	59	514 945	111	22	137 343	30	34 134	7	25
Viļakas novads	6433	3 630 879	564	2 992 233	465	82	2 224 883	346	61	638 646	99	18	173 392	27	12 927	2	7
Viļānu novads	7168	2 811 090	392	2 783 383	388	99	1 946 501	272	69	27 707	4	1	149 018	21	1766	0	1
Zilupes novads	3714	1 748 993	471	1 439 850	388	82	910 935	245	52	309 117	83	18	119 280	32	47 978	13	40

3.3. PIELIKUMS. Pašvaldību budžetu izdevumi pēc funkcionālās klasifikācijas 2009. gadā

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamat-budžeta izdevumi, Ls	01 Vispārējie valdības dienesti, Ls	Vispārējie valdības dienesti bez iemaksas PFIF, Ls		% no izdev.	03 Sabiedriskā kārtība un drošība, Ls		04 Ekonomiskā darbība, Ls		05 Vides aizsardzība, Ls		06 Pašvaldības terit. un mājokļu apsaimniek., Ls		07 Veselība, Ls		08 Atpūta, kultūra, reliģija, Ls		09 Izglītība, Ls		10 Sociālā aizsardzība, Ls	
		kopā	kopā	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.
Daugavpils	103 754	48 082 755	3 377 119	3 377 119	33	7	619 190	6	6 384 525	62	1 286 664	12	2 375 429	23	1 116 728	11	3 242 151	31	25 104 868	242	4 576 081	44
Jēkabpils	26 468	14 762 751	1 051 796	1 051 796	40	7	53 568	2	3 117 158	118	5736	0	1 668 776	63	0	0	991 904	37	6 654 176	251	1 219 637	46
Jelgava	65 106	37 462 731	5 748 098	4 508 008	69	12	1 716 539	26	5 191 191	80	2 559 422	39	1 499 355	23	0	0	2 224 152	34	16 152 142	248	2 371 832	36
Jūrmala	56 130	36 802 546	7 824 651	5 017 915	89	14	974 906	17	3 466 131	62	1 118 261	20	1 409 106	25	121 010	2	1 993 559	36	16 918 869	301	2 976 053	53
Liepāja	84 411	41 746 198	3 461 073	3 461 073	41	8	1 148 933	14	7 039 988	83	0	0	1 694 983	20	24 698	0	3 298 401	39	19 854 083	235	5 224 039	62
Rēzekne	35 148	17 775 491	1 804 977	1 804 977	51	10	210 633	6	1 299 078	37	718 252	20	294 022	8	2200	0	1 824 969	52	9 424 261	268	2 196 756	63
Rīga	709 145	427 196 446	75 581 975	28 410 349	40	7	10 231 589	14	90 722 828	128	1 203 171	2	12 525 765	18	5 904 595	8	17 185 141	24	172 426 600	243	41 414 782	58
Valmiera	27 323	24 422 058	2 655 136	1 613 254	59	7	137 078	5	4 094 901	150	242 964	9	682 445	25	46 076	2	1 471 004	54	13 379 658	490	1 712 796	63
Ventspils	42 883	31 050 520	2 782 429	1 596 975	37	5	960 229	22	1 656 058	39	37 771	1	5 122 886	119	263 185	6	5 722 097	133	12 096 873	282	2 408 992	56
Ādažu novads	9783	5 685 547	1 411 133	671 947	69	12	155 520	16	0	0	0	0	719 076	74	37 978	4	340 307	35	2 788 994	285	232 539	24
Aglonas novads	4486	2 926 594	387 075	387 075	86	13	16 587	4	17 653	4	28 825	6	310 735	69	22 855	5	158 811	35	1 567 888	350	416 165	93
Aizkraukles novads	10 043	6 708 991	1 189 984	864 815	86	13	26 918	3	0	0	0	0	467 577	47	0	0	695 054	69	3 876 233	386	453 225	45
Aizputes novads	10 452	4 706 123	563 370	563 370	54	12	81 219	8	630 163	60	121 971	12	249 007	24	49 702	5	915 893	88	1 885 284	180	209 514	20
Aknīstes novads	3253	1 651 152	184 966	184 966	57	11	0	0	485 469	149	0	0	0	0	0	0	145 167	45	749 354	230	86 196	26
Alojas novads	6064	4 764 577	566 316	566 316	93	12	23 037	4	26 804	4	5088	1	815 649	135	12 007	2	350 264	58	2 261 685	373	703 727	116
Alsungas novads	1650	897 655	87 339	87 339	53	10	23 019	14	45 432	28	79 292	48	8847	5	0	0	48 813	30	429 050	260	175 863	107
Alūksnes novads	19 358	12 032 667	1 560 995	1 560 995	81	13	125 464	6	620 853	32	40 508	2	626 658	32	50 059	3	1 712 614	88	6 487 548	335	807 968	42
Amatas novads	6392	4 154 078	418 108	418 108	65	10	24 302	4	50 705	8	33 977	5	464 945	73	0	0	115 106	18	2 856 501	447	190 032	30
Apes novads	4319	4 049 152	339 422	339 422	79	8	27 241	6	159 794	37	112 084	26	156 622	36	17 902	4	442 226	102	2 457 244	569	336 617	78
Auces novads	8698	3 826 831	595 957	595 957	69	16	49 873	6	0	0	0	0	665 589	77	4663	1	208 933	24	2 141 628	246	160 188	18
Babītes novads	9155	5 196 475	1 537 382	725 272	79	14	121 674	13	340 744	37	0	0	443 603	48	0	0	615 336	67	1 908 382	208	229 354	25
Baldones novads	5706	2 929 659	310 170	238 941	42	8	82 008	14	0	0	198 898	35	214 668	38	0	0	216 501	38	1 565 524	274	341 890	60
Baltinavas novads	1365	1 201 292	103 715	103 715	76	9	11 434	8	35 890	26	12 050	9	8766	6	3567	3	27 673	20	957 717	702	40 480	30
Balvu novads	15 674	12 711 424	1 409 009	1 409 009	90	11	126 411	8	493 213	31	137 255	9	2 952 707	188	61 077	4	1 259 164	80	4 999 937	319	1 272 651	81
Bauskas novads	28 153	15 888 890	2 000 187	2 000 187	71	13	131 921	5	1 258 447	45	139 323	5	1 113 983	40	33 162	1	1 294 077	46	8 349 102	297	1 568 688	56
Beverīnas novads	3564	1 605 564	480 794	480 794	135	30	21 024	6	54 414	15	0	0	204 203	57	261	0	185 075	52	590 206	166	69 587	20
Brocēnu novads	7140	3 755 817	403 541	403 541	57	11	21 789	3	4362	1	0	0	209 150	29	0	0	309 493	43	2 494 687	349	312 795	44
Burtnieku novads	8567	3 890 892	1 090 482	1 090 482	127	28	36 032	4	404 698	47	24 148	3	385 617	45	34 092	4	230 976	27	1 500 524	175	184 323	22
Carnikavas novads	6473	7 341 485	960 169	505 366	78	7	271 626	42	2070	0	4 152 397	641	41 343	6	72 898	11	151 021	23	1 581 355	244	108 606	17
Cēsu novads	19 861	20 195 822	1 711 831	1 322 845	67	7	190 576	10	636 950	32	298 982	15	392 004	20	3 677 662	185	1 647 278	83	10 537 944	531	1 101 595	55
Cesvaines novads	3135	2 260 734	212 608	212 608	68	9	0	0	0	0	0	0	41 472	13	0	0	158 664	51	1 699 823	542	148 167	47
Ciblas novads	3329	2 362 416	518 160	518 160	156	22	16 085	5	140 531	42	45 950	14	112 973	34	31 518	9	86 480	26	1 204 234	362	206 485	62
Dagdas novads	9396	6 101 622	787 990	787 990	84	13	39 200	4	37 296	4	70 682	8	429 466	46	566 708	60	582 081	62	3 076 812	327	511 387	54
Daugavpils novads	28 420	14 513 120	3 378 698	3 378 698	119	23	140 735	5	1 136 675	40	64 122	2	2 215 489	78	61 323	2	949 110	33	5 491 386	193	1 075 522	38
Dobeles novads	24 350	15 685 627	2 008 409	1 889 443	78	12	180 425	7	731 320	30	570 292	23	1 033 137	42	25 201	1	823 480	34	9 255 294	380	1 058 069	43
Dundagas novads	4813	2 761 908	206 614	206 614	43	7	24 346	5	81 496	17	77 944	16	315 929	66	216 422	45	169 635	35	1 627 161	338	42 361	9
Durbes novads	3420	1 788 387	301 815	301 815	88	17	21 562	6	82 615	24	742	0	617 437	181	3839	1	283 090	83	397 655	116	79 632	23
Engures novads	8070	6 447 126	719 631	695 704	86	11	54 460	7	37 236	5	46 768	6	333 820	41	10 153	1	1 447 769	179	1 960 273	243	1 837 016	228
Ērgļu novads	3547	1 991 212	285 651	285 651	81	14	0	0	0	0	0	0	217 693	61	7023	2	237 065	67	732 205	206	511 575	144
Garkalnes novads	7076	4 552 520	1 356 551	538 359	76	12	173 717	25	193 440	27	0	0	839 997	119	49 721	7	302 472	43	1 381 592	195	255 030	36
Grobiņas novads	10 240	4 281 230	893 315	893 315	87	21	40 790	4	43 847	4	0	0	654 063	64	21 424	2	1 028 002	100	1 263 441	123	336 348	33

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamat-budžeta izdevumi, Ls	01 Vispārējie valdības dienesti, Ls	Vispārējie valdības dienesti bez iemaksas PFIF, Ls		% no izdev.	03 Sabiedriskā kārtība un drošība, Ls		04 Ekonomiskā darbība, Ls		05 Vides aizsardzība, Ls		06 Pašvaldības terit. un mājokļu apsaimniek., Ls		07 Veselība, Ls		08 Atpūta, kultūra, reliģija, Ls		09 Izglītība, Ls		10 Sociālā aizsardzība, Ls	
		kopā	kopā	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.
Gulbenes novads	25 208	15 080 557	2 395 410	2 395 410	95	16	111 170	4	1 348 950	54	113 491	5	1 409 712	56	135 484	5	1 344 812	53	7 516 554	298	704 974	28
Iecavas novads	9850	5 815 351	559 456	552 160	56	9	44 560	5	6492	1	8712	1	594 702	60	225 094	23	325 853	33	3 745 049	380	305 433	31
Ikšķiles novads	8660	8 406 603	1 173 308	579 780	67	7	44 461	5	60 383	7	0	0	5 264 046	608	0	0	167 640	19	1 628 433	188	68 332	8
Ilūkstes novads	9090	5 161 431	636 400	636 400	70	12	34 130	4	152 719	17	79 563	9	672 461	74	49 717	5	467 306	51	2 792 030	307	277 105	30
Inčukalna novads	8518	4 385 952	693 876	496 545	58	11	45 022	5	179 209	21	0	0	538 558	63	0	0	422 453	50	1 655 265	194	851 569	100
Jaunjelgavas novads	6494	3 793 851	661 486	661 486	102	17	32 470	5	320 454	49	65 055	10	424 869	65	0	0	301 924	46	1 798 021	277	189 572	29
Jaunpiebalgas novads	2687	2 774 892	191 557	191 557	71	7	12 625	5	6440	2	0	0	1 652 344	615	777	0	261 645	97	601 339	224	48 165	18
Jaunpils novads	2752	1 133 424	256 560	256 560	93	23	20 497	7	61 409	22	0	0	162 059	59	8488	3	134 210	49	422 549	154	67 652	25
Jēkabpils novads	5788	3 505 309	514 916	514 916	89	15	39 221	7	472 012	82	42 913	7	269 068	46	164 415	28	408 017	70	1 462 378	253	132 369	23
Jelgavas novads	27 165	14 909 386	1 670 906	1 670 906	62	11	214 768	8	1 136 450	42	150 207	6	1 951 482	72	143 016	5	1 295 080	48	7 222 871	266	1 124 606	41
Kandavas novads	9978	5 582 145	539 658	539 658	54	10	52 626	5	302 416	30	62 918	6	478 434	48	21 554	2	337 164	34	3 290 044	330	497 331	50
Kārsavas novads	7013	4 156 088	425 402	425 402	61	10	35 701	5	108 685	15	27 704	4	383 385	55	43 055	6	243 218	35	2 412 737	344	476 201	68
Kocēnu novads	7017	4 900 297	635 456	635 456	91	13	43 745	6	86 327	12	16 653	2	646 761	92	23 716	3	892 963	127	2 389 452	341	165 224	24
Kokneses novads	6064	5 414 176	465 186	465 186	77	9	28 389	5	80 327	13	215 645	36	178 154	29	117	0	1 368 314	226	2 696 660	445	381 384	63
Krāslavas novads	19 983	9 545 192	1 691 740	1 691 740	85	18	78 181	4	604 138	30	197 372	10	767 053	38	185 099	9	595 794	30	4 338 418	217	1 086 021	54
Krimuldas novads	5776	2 845 657	357 991	355 739	62	13	28 330	5	0	0	0	0	96 126	17	0	0	445 652	77	1 722 622	298	194 936	34
Krustpils novads	6722	5 496 952	663 619	663 619	99	12	30 005	4	64 353	10	383	0	363 988	54	6703	1	906 461	135	2 312 990	344	1 148 450	171
Kuldīgas novads	27 272	17 827 298	2 384 529	2 384 529	87	13	202 165	7	256 773	9	111 304	4	3 117 474	114	19 304	1	1 451 155	53	9 341 153	343	943 441	35
Ķeguma novads	6367	3 250 272	585 865	488 340	77	15	46 741	7	54 648	9	0	0	591 581	93	0	0	287 022	45	1 433 794	225	250 621	39
Ķekavas novads	21 501	12 290 407	3 688 497	1 990 041	93	16	262 955	12	0	0	0	0	2 134 399	99	125 318	6	965 518	45	4 372 162	203	741 558	34
Lielvārdes novads	11 403	6 848 415	948 692	837 132	73	12	90 628	8	74 553	7	5396	0	726 683	64	17 451	2	417 805	37	4 210 632	369	356 575	31
Līgatnes novads	4043	2 539 668	243 778	243 778	60	10	46 166	11	31 295	8	5426	1	579 834	143	2164	1	219 651	54	1 258 602	311	152 752	38
Limbažu novads	19 631	13 635 857	4 227 369	4 227 369	215	31	113 007	6	179 246	9	99 471	5	596 591	30	6340	0	1 316 939	67	6 447 202	328	649 692	33
Līvānu novads	14 134	9 273 614	668 218	668 218	47	7	35 955	3	341 455	24	985	0	1 410 078	100	12 592	1	2 592 802	183	3 870 359	274	339 548	24
Lubānas novads	2841	1 729 960	148 105	148 105	52	9	10 274	4	7919	3	71	0	28 612	10	89 011	31	356 189	125	854 810	301	234 969	83
Ludzas novads	15 844	8 155 529	1 261 364	1 261 364	80	15	97 192	6	491 811	31	124 184	8	565 679	36	45 194	3	534 858	34	4 169 126	263	866 121	55
Madonas novads	27 878	17 549 813	2 331 755	2 331 755	84	13	127 547	5	238 630	9	243 407	9	2 442 021	88	44 815	2	2 363 455	85	8 839 745	317	918 438	33
Mālpils novads	4082	2 626 458	530 793	474 678	116	18	40 403	10	119 227	29	0	0	9987	2	0	0	431 597	106	1 264 852	310	229 599	56
Mārupes novads	14 800	8 295 667	1 809 047	409 060	28	5	54 497	4	699 451	47	4654	0	808 224	55	110	0	231 965	16	3 927 804	265	759 915	51
Mazsalacas novads	4000	1 913 202	357 600	357 600	89	19	22 879	6	20 627	5	3246	1	280 068	70	10 799	3	163 691	41	933 289	233	121 003	30
Naukšēnu novads	2308	1 187 713	166 052	166 052	72	14	20 108	9	229 325	99	19 715	9	42 027	18	987	0	60 022	26	593 789	257	55 688	24
Neretas novads	4381	2 796 181	361 735	361 735	83	13	22 337	5	147 081	34	30 165	7	586 269	134	717	0	133 965	31	1 360 089	310	153 823	35
Nīcas novads	3878	1 482 674	207 191	207 191	53	14	29 757	8	35 019	9	13 215	3	295 377	76	21 438	6	190 252	49	636 517	164	53 908	14
Ogres novads	38 944	31 616 579	4 169 841	3 102 634	80	10	412 162	11	715 042	18	2 085 377	54	9 080 726	233	294 223	8	1 748 971	45	11 070 591	284	2 039 646	52
Olaines novads	20 516	11 298 023	2 221 173	1 399 083	68	12	157 925	8	91 343	4	176 009	9	2 210 411	108	5066	0	1 122 778	55	4 393 125	214	920 193	45
Ozolnieku novads	10 350	5 052 863	501 428	371 948	36	7	67 565	7	59 167	6	0	0	484 469	47	2246	0	333 149	32	2 416 273	233	1 188 566	115
Pārgaujas novads	4446	2 910 312	258 940	258 940	58	9	31 103	7	20 853	5	16 474	4	680 117	153	832	0	193 027	43	1 546 437	348	162 529	37
Pāvilostas novads	3251	1 396 975	466 545	466 545	144	33	32 527	10	49 217	15	0	0	207 557	64	1575	0	143 361	44	442 579	136	53 614	16
Pļaviņu novads	6352	3 552 624	773 058	773 058	122	22	21 898	3	170 086	27	10 447	2	669 196	105	0	0	211 895	33	1 377 590	217	318 454	50
Preiļu novads	11 826	5 553 293	893 016	893 016	76	16	70 916	6	97 933	8	0	0	212 769	18	7711	1	473 186	40	3 517 986	297	279 776	24
Priekules novads	6631	3 864 013	415 881	415 881	63	11	28 356	4	194 968	29	1513	0	683 924	103	28 440	4	949 467	143	1 411 090	213	150 374	23
Priekuļu novads	9457	5 418 960	556 018	556 018	59	10	43 476	5	37 986	4	312 932	33	1 573 719	166	14 418	2	507 985	54	2 142 246	227	230 180	24
Raunas novads	4040	2 107 154	268 045	268 045	66	13	16 534	4	4965	1	7469	2	517 885	128	0	0	422 286	105	431 175	107	438 795	109
Rēzeknes novads	31 876	18 402 698	2 723 136	2 723 136	85	15	95 101	3	1 005 476	32	90 304	3	1 874 970	59	140 028	4	857 101	27	10 331 264	324	1 285 318	40
Riebiņu novads	6239	3 706 446	854 750	854 750	137	23	20 474	3	244 142	39	0	0	133 870	21	0	0	785 409	126	1 486 309	238	181 492	29

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Pamat-budžeta izdevumi, Ls	01 Vispārējie valdības dienesti, Ls	Vispārējie valdības dienesti bez iemaksas PFIF, Ls		% no	03 Sabiedriskā kārtība un drošība, Ls		04 Ekonomiskā darbība, Ls		05 Vides aizsardzība, Ls		06 Pašvaldības terit. un mājokļu apsaimniek., Ls		07 Veselība, Ls		08 Atpūta, kultūra, reliģija, Ls		09 Izglītība, Ls		10 Sociālā aizsardzība, Ls	
		kopā	kopā	kopā	uz 1 iedz.	izdev.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.
Rojas novads	6242	2 838 257	343 281	343 281	55	12	68 446	11	119 235	19	6 535	1	174 273	28	1 676	0	615 794	99	1 329 225	213	179 792	29
Ropažu novads	7010	4 222 128	743 750	562 904	80	13	137 010	20	0	0	0	0	1 712 955	244	0	0	259 739	37	1 157 740	165	210 934	30
Rucavas novads	2002	780 746	141 480	141 480	71	18	18 966	9	23 834	12	31 522	16	68 687	34	48 760	24	35 655	18	377 639	189	34 203	17
Rugāju novads	2686	1 478 458	193 445	193 445	72	13	26 121	10	77 322	29	4 454	2	42 781	16	12 344	5	212 777	79	813 997	303	95 217	35
Rūjienas novads	6172	3 777 589	672 062	672 062	109	18	29 107	5	225 396	37	4 592	1	535 668	87	12 402	2	262 038	42	1 747 918	283	288 406	47
Rundāles novads	4273	2 772 352	194 707	194 707	46	7	1 453	0	50 272	12	642 342	150	0	0	5 408	1	166 963	39	1 612 675	377	98 532	23
Salacgrīvas novads	9460	5 538 876	766 101	766 101	81	14	54 311	6	634 082	67	155 730	16	1 345 268	142	2 150	0	568 266	60	1 775 557	188	237 411	25
Salas novads	4316	2 650 859	327 271	327 271	76	12	1 157	0	0	0	41 123	10	110 139	26	0	0	192 456	45	1 502 393	348	476 320	110
Salaspils novads	23 185	11 558 737	2 202 620	1 088 864	47	9	337 465	15	1 428 366	62	771 259	33	348 442	15	11 913	1	787 781	34	4 722 201	204	948 690	41
Saldus novads	28 822	18 657 539	2 043 059	2 043 059	71	11	192 159	7	446 599	15	98 173	3	2 187 454	76	10 076	0	1 424 477	49	11 116 068	386	1 134 641	39
Saulkrastu novads	6165	3 268 501	606 433	339 136	55	10	140 890	23	49 960	8	0	0	412 355	67	100 000	16	311 797	51	1 320 098	214	326 968	53
Sējas novads	2473	1 168 353	203 467	133 049	54	11	6 581	3	1 011	0	0	0	179 558	73	2 805	1	238 937	97	475 779	192	60 215	24
Siguldas novads	17 766	9 154 109	1 971 175	1 441 211	81	16	136 011	8	552 793	31	14 756	1	1 077 463	61	7 773	0	667 322	38	4 034 345	227	692 471	39
Skrīveru novads	4087	2 551 461	289 932	289 932	71	11	15 127	4	7 702	2	0	0	647 970	159	0	0	125 696	31	1 294 648	317	170 386	42
Skrundas novads	5999	3 615 134	569 413	569 413	95	16	24 922	4	35 612	6	530	0	448 481	75	96 455	16	187 134	31	1 922 333	320	330 254	55
Smiltenes novads	14 313	7 755 093	1 259 749	1 259 749	88	16	68 938	5	88 855	6	170 479	12	1 403 533	98	42 307	3	591 040	41	3 757 585	263	372 607	26
Stopiņu novads	9826	7 305 940	1 180 168	465 626	47	6	213 733	22	0	0	0	0	2 623 800	267	153 462	16	315 689	32	2 508 170	255	310 918	32
Strenču novads	4245	2 427 025	446 231	446 231	105	18	19 136	5	237 730	56	29 509	7	614 864	145	5 544	1	156 932	37	615 438	145	301 641	71
Talsu novads	34 620	20 801 720	2 195 731	2 195 731	63	11	235 389	7	570 173	16	670 827	19	2 044 327	59	70 939	2	2 270 945	66	10 822 224	313	1 920 492	55
Tērvetes novads	4150	2 499 695	237 841	237 841	57	10	21 072	5	99 846	24	77 514	19	296 858	72	0	0	69 957	17	958 082	231	738 525	178
Tukuma novads	33 492	19 137 126	2 122 350	2 122 350	63	11	286 577	9	803 198	24	254 267	8	1 908 499	57	39 445	1	2 065 478	62	10 296 833	307	1 360 479	41
Vaiņodes novads	2943	1 809 361	178 972	178 972	61	10	38 430	13	73 303	25	0	0	488 032	166	5 590	2	58 533	20	894 674	304	71 827	24
Valkas novads	10 568	7 442 883	662 661	662 661	63	9	49 711	5	1 291 207	122	990	0	1 856 538	176	75 607	7	940 378	89	2 114 062	200	445 595	42
Varakļānu novads	3919	1 863 539	415 855	415 855	106	22	16 355	4	22 138	6	0	0	117 278	30	17 529	4	133 936	34	1 012 100	258	128 348	33
Vārkavas novads	2387	1 266 160	191 299	191 299	80	15	15 018	6	75 438	32	3 288	1	134 281	56	172	0	167 970	70	603 921	253	74 773	31
Vecpiebalgas novads	4797	2 412 461	380 870	380 870	79	16	19 655	4	21 108	4	7 796	2	495 862	103	12 493	3	326 301	68	855 075	178	293 301	61
Vecumnieku novads	9796	5 077 956	805 477	805 477	82	16	61 284	6	20 452	2	2 595	0	720 998	74	39 385	4	458 634	47	2 605 138	266	363 993	37
Ventspils novads	13 613	9 720 124	1 712 565	1 712 565	126	18	53 637	4	190 736	14	84 145	6	1 218 995	90	18 234	1	761 922	56	5 216 130	383	454 289	33
Viesītes novads	4635	2 344 655	312 015	312 015	67	13	29 102	6	38 445	8	96 439	21	415 407	90	3 633	1	330 379	71	940 618	203	178 617	39
Viļakas novads	6433	3 630 879	536 758	536 758	83	15	32 779	5	153 181	24	2 412	0	330 740	51	167 778	26	430 746	67	1 706 713	265	269 772	42
Viļānu novads	7168	2 811 090	548 817	548 817	77	20	23 797	3	110 819	15	22 907	3	68 554	10	8 508	1	175 419	24	1 694 433	236	157 836	22
Zilupes novads	3714	1 748 993	274 837	274 837	74	16	70	0	135 534	36	75 534	20	235 668	63	8 487	2	81 608	22	847 018	228	90 237	24

3.4. PIELIKUMS. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas rādītāji 2009. un 2010. gadā

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2009.g. sākumā	Iemaksa fondā (-) vai dotācija no fonda (+) 2009.g., Ls		Vērtētie ieņēmumi 2009.g., Ls		Izlīdzinātie ieņēmumi 2009.g., Ls		Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Iemaksa fondā (-) vai dotācija no fonda (+) 2010.g., Ls		Vērtētie ieņēmumi 2010.g., Ls		Izlīdzinātie ieņēmumi 2010.g., Ls	
		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.		kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.	kopā	uz 1 iedz.
Daugavpils	104 870	1 586 320	15,13	21 461 431	205	23 047 751	220	103 754	2 755 785	26,56	22 513 043	217	25 268 828	244
Jēkabpils	26 578	0	0	5 967 375	225	5 967 375	225	26 468	297 263	11,23	6 521 448	246	6 818 711	258
Jelgava	65 630	-1 240 090	-18,90	20 373 785	310	19 133 695	292	65 106	-1 066 343	-16,38	21 726 524	334	20 660 181	317
Jūrmala	56 069	-2 806 736	-50,06	22 445 462	400	19 638 727	350	56 130	-3 687 002	-65,69	24 205 091	431	20 518 088	366
Liepāja	85 149	0	0	19 956 530	234	19 956 530	234	84 411	0	0	23 598 428	280	23 598 428	280
Rēzekne	35 625	167 697	4,71	8 360 982	235	8 528 679	239	35 148	0	0	8 866 636	252	8 866 636	252
Rīga	715 978	-47 171 626	-65,88	297 603 142	416	250 431 516	350	709 145	-46 061 005	-64,95	302 229 474	426	256 168 469	361
Valmiera	27 453	-1 041 882	-37,95	9 022 061	329	7 980 179	291	27 323	-619 303	-22,67	9 564 655	350	8 945 352	327
Ventspils	43 088	-1 185 454	-27,51	15 447 244	359	14 261 790	331	42 883	-1 435 179	-33,47	15 720 674	367	14 285 495	333
Ādažu novads	9331	-739 186	-79,22	4 133 529	443	3 394 343	364	9783	-562 870	-57,54	4 393 918	449	3 831 048	392
Aglonas novads	4566	461 402	101,05	513 812	113	975 214	214	4486	745 509	166,19	563 583	126	1 309 092	292
Aizkraukles novads	10 077	-325 169	-32,27	3 263 450	324	2 938 281	292	10 043	-110 883	-11,04	3 519 374	350	3 408 491	339
Aizputes novads	10 523	354 892	33,73	1 971 031	187	2 325 923	221	10 452	988 078	94,53	2 189 111	209	3 177 189	304
Aknīstes novads	3311	129 026	38,97	537 537	162	666 563	201	3253	298 654	91,81	618 502	190	917 156	282
Alojas novads	6161	315 201	51,16	1 019 084	165	1 334 284	217	6064	703 428	116,00	1 119 569	185	1 822 997	301
Alsungas novads	1688	72 925	43,20	297 921	176	370 845	220	1650	138 335	83,84	349 045	212	487 380	295
Alūksnes novads	19 571	911 592	46,58	3 525 790	180	4 437 382	227	19 358	1 736 971	89,73	3 996 777	206	5 733 748	296
Amatas novads	6370	205 918	32,33	1 333 054	209	1 538 972	242	6392	146 492	22,92	1 741 870	273	1 888 362	295
Apes novads	4386	284 147	64,78	672 687	153	956 833	218	4319	525 176	121,60	764 646	177	1 289 822	299
Auces novads	8780	196 631	22,40	1 660 263	189	1 856 895	211	8698	656 948	75,53	1 900 875	219	2 557 823	294
Babītes novads	8852	-812 110	-91,74	3 907 429	441	3 095 319	350	9155	-666 072	-72,76	4 506 513	492	3 840 440	419
Baldones novads	5507	-71 229	-12,93	1 580 132	287	1 508 903	274	5706	0	0	1 859 408	326	1 859 408	326
Baltinavas novads	1390	139 093	100,07	175 273	126	314 366	226	1365	188 101	137,80	217 357	159	405 458	297
Balvu novads	15 836	834 506	52,70	2 656 868	168	3 491 374	220	15 674	1 452 647	92,68	3 049 524	195	4 502 171	287
Bauskas novads	28 426	152 703	5,37	6 643 586	234	6 796 290	239	28 153	781 201	27,75	7 423 243	264	8 204 444	291
Beverīnas novads	3568	42 196	11,83	797 936	224	840 132	235	3564	134 401	37,71	886 660	249	1 021 061	286
Brocēnu novads	7219	0	0	1 590 059	220	1 590 059	220	7140	405 122	56,74	1 702 730	238	2 107 853	295
Burtnieku novads	8662	202 089	23,33	1 769 766	204	1 971 855	228	8567	473 554	55,28	1 972 122	230	2 445 676	285
Carnikavas novads	6255	-454 803	-72,71	2 461 462	394	2 006 660	321	6473	-353 033	-54,54	2 788 691	431	2 435 659	376
Cēsu novads	19 981	-388 986	-19,47	5 790 685	290	5 401 699	270	19 861	0	0	6 134 688	309	6 134 688	309
Cesvaines novads	3178	95 706	30,12	594 021	187	689 727	217	3135	300 573	95,88	643 409	205	943 983	301
Ciblas novads	3424	270 932	79,13	437 661	128	708 592	207	3329	448 990	134,87	509 936	153	958 926	288
Dagdas novads	9563	876 157	91,62	1 133 231	119	2 009 388	210	9396	1 447 769	154,08	1 282 779	137	2 730 548	291
Daugavpils novads	28 730	2 320 358	80,76	3 601 181	125	5 921 540	206	28 420	3 852 359	135,55	4 118 176	145	7 970 535	280
Dobeles novads	24 519	-118 967	-4,85	6 399 043	261	6 280 077	256	24 350	203 282	8,35	7 040 473	289	7 243 754	297
Dundagas novads	4887	215 274	44,05	835 921	171	1 051 194	215	4813	524 183	108,91	920 967	191	1 445 150	300
Durbes novads	3482	89 929	25,83	661 636	190	751 565	216	3420	207 684	60,73	800 633	234	1 008 317	295
Engures novads	8057	-23 927	-2,97	1 978 137	246	1 954 210	243	8070	0	0	2 323 677	288	2 323 677	288
Ērgļu novads	3576	69 759	19,51	694 499	194	764 258	214	3547	254 822	71,84	769 865	217	1 024 687	289
Garkalnes novads	6728	-818 192	-121,61	3 405 347	506	2 587 155	385	7076	-657 901	-92,98	3 763 993	532	3 106 093	439
Grobiņas novads	10 151	108 025	10,64	2 368 826	233	2 476 851	244	10 240	412 924	40,32	2 587 140	253	3 000 064	293
Gulbenes novads	25 538	1 804 512	70,66	4 556 462	178	6 360 974	249	25 208	2 352 404	93,32	5 048 522	200	7 400 926	294

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2009.g. sākumā	Iemaksa fondā (-) vai dotācija no fonda (+) 2009.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Vērtētie ieņēmumi 2009.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Izlīdzinātie ieņēmumi 2009.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Iemaksa fondā (-) vai dotācija no fonda (+) 2010.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Vērtētie ieņēmumi 2010.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Izlīdzinātie ieņēmumi 2010.g., Ls kopā	uz 1 iedz.
Iecavas novads	9850	-7296	-0,74	2 503 382	254	2 496 086	253	9850	35 721	3,63	2 886 565	293	2 922 285	297
Ikšķiles novads	8345	-593 528	-71,12	3 362 002	403	2 768 474	332	8660	-474 943	-54,84	3 969 411	458	3 494 468	404
Ilūkstes novads	9245	640 645	69,30	1 293 806	140	1 934 451	209	9090	1 221 575	134,39	1 401 280	154	2 622 855	289
Inčukalna novads	8496	-197 331	-23,23	2 470 640	291	2 273 309	268	8518	-238 075	-27,95	3 330 142	391	3 092 067	363
Jaunjelgavas novads	6540	168 661	25,79	1 213 808	186	1 382 469	211	6494	413 283	63,64	1 451 885	224	1 865 168	287
Jaunpiebalgas novads	2723	187 224	68,76	405 480	149	592 704	218	2687	289 062	107,58	499 071	186	788 132	293
Jaunpils novads	2814	93 523	33,24	522 827	186	616 351	219	2752	233 518	84,85	607 634	221	841 152	306
Jēkabpils novads	5870	452 471	77,08	816 461	139	1 268 932	216	5788	715 404	123,60	977 941	169	1 693 344	293
Jelgavas novads	27 273	310 673	11,39	5 581 029	205	5 891 703	216	27 165	1 296 298	47,72	6 488 967	239	7 785 265	287
Kandavas novads	10 065	512 252	50,89	1 708 931	170	2 221 183	221	9978	938 673	94,07	2 088 690	209	3 027 363	303
Kārsavas novads	7131	601 545	84,36	918 523	129	1 520 068	213	7013	989 090	141,04	1 033 567	147	2 022 657	288
Kocēnu novads	7037	108 128	15,37	1 423 345	202	1 531 473	218	7017	369 385	52,64	1 625 929	232	1 995 315	284
Kokneses novads	6088	74 333	12,21	1 359 359	223	1 433 692	235	6064	275 778	45,48	1 507 266	249	1 783 044	294
Krāslavas novads	20 243	1 374 210	67,89	2 785 031	138	4 159 241	205	19 983	2 558 259	128,02	3 098 210	155	5 656 469	283
Krimuldas novads	5797	-2252	-0,39	1 458 529	252	1 456 277	251	5776	16 004	2,77	1 657 330	287	1 673 334	290
Krustpils novads	6834	462 970	67,75	1 075 929	157	1 538 899	225	6722	751 650	111,82	1 228 879	183	1 980 528	295
Kuldīgas novads	27 451	876 733	31,94	5 224 604	190	6 101 337	222	27 272	2 344 987	85,99	5 850 925	215	8 195 912	301
Ķeguma novads	6386	-97 525	-15,27	1 692 428	265	1 594 903	250	6367	0	0	1 913 467	301	1 913 467	301
Ķekavas novads	20 958	-1 698 456	-81,04	8 720 072	416	7 021 616	335	21 501	-1 271 541	-59,14	9 942 919	462	8 671 378	403
Lielvārdes novads	11 474	-111 560	-9,72	3 135 350	273	3 023 790	264	11 403	0	0	3 542 028	311	3 542 028	311
Līgatnes novads	4070	0	0	906 211	223	906 211	223	4043	151 667	37,51	994 110	246	1 145 777	283
Limbažu novads	19 737	199 099	10,09	4 556 849	231	4 755 948	241	19 631	837 286	42,65	4 857 822	247	5 695 108	290
Līvānu novads	14 304	669 871	46,83	2 202 199	154	2 872 070	201	14 134	1 619 564	114,59	2 394 257	169	4 013 821	284
Lubānas novads	2884	76 873	26,65	548 925	190	625 798	217	2841	232 232	81,74	610 203	215	842 435	297
Ludzas novads	16 013	686 835	42,89	2 664 035	166	3 350 870	209	15 844	1 600 577	101,02	2 807 529	177	4 408 106	278
Madonas novads	28 139	905 283	32,17	5 537 005	197	6 442 288	229	27 878	1 879 847	67,43	6 176 071	222	8 055 918	289
Mālpils novads	4103	-56 115	-13,68	1 140 187	278	1 084 071	264	4082	0	0	1 218 844	299	1 218 844	299
Mārupes novads	13 918	-1 399 987	-100,59	6 456 070	464	5 056 084	363	14 800	-1 045 640	-70,65	7 362 662	497	6 317 021	427
Mazsalacas novads	4040	235 599	58,32	630 797	156	866 396	214	4000	504 804	126,20	665 377	166	1 170 181	293
Naukšēnu novads	2320	106 808	46,04	403 800	174	510 608	220	2308	241 682	104,72	456 048	198	697 730	302
Neretas novads	4 424	219 604	49,64	711 084	161	930 687	210	4381	411 928	94,03	831 529	190	1 243 457	284
Nīcas novads	3895	47 333	12,15	748 244	192	795 577	204	3878	222 975	57,50	888 286	229	1 111 261	287
Ogres novads	39 105	-1 067 207	-27,29	11 907 447	304	10 840 241	277	38 944	-2733	-0,07	12 963 044	333	12 960 311	333
Olaines novads	20 095	-822 090	-40,91	6 493 649	323	5 671 559	282	20 516	-288 737	-14,07	7 087 389	345	6 798 652	331
Ozolnieku novads	10 229	-129 480	-12,66	2 805 465	274	2 675 985	262	10 350	0	0	3 334 940	322	3 334 940	322
Pārgaujas novads	4511	51 095	11,33	913 796	203	964 891	214	4446	313 552	70,52	998 488	225	1 312 041	295
Pāvilostas novads	3259	121 882	37,40	601 320	185	723 202	222	3251	249 755	76,82	700 370	215	950 125	292
Pļaviņu novads	6453	77 575	12,02	1 372 058	213	1 449 633	225	6352	370 515	58,33	1 485 451	234	1 855 967	292
Preiļu novads	11 980	269 741	22,52	2 336 146	195	2 605 886	218	11 826	746 364	63,11	2 617 156	221	3 363 520	284
Priekules novads	6689	314 856	47,07	1 114 802	167	1 429 658	214	6631	730 059	110,10	1 261 333	190	1 991 392	300
Priekuļu novads	9557	46 788	4,90	2 271 460	238	2 318 248	243	9457	292 723	30,95	2 469 826	261	2 762 549	292
Raunas novads	4115	174 875	42,50	693 077	168	867 951	211	4040	412 913	102,21	772 375	191	1 185 288	293
Rēzeknes novads	32 153	2 719 126	84,57	4 069 284	127	6 788 410	211	31 876	4 614 937	144,78	4 632 541	145	9 247 478	290
Riebiņu novads	6344	764 301	120,48	632 868	100	1 397 169	220	6239	1 076 917	172,61	761 925	122	1 838 842	295
Rojas novads	6285	146 551	23,32	1 164 229	185	1 310 780	209	6242	361 920	57,98	1 427 550	229	1 789 470	287
Ropažu novads	6825	-180 846	-26,50	1 997 478	293	1 816 632	266	7010	0	0	2 196 208	313	2 196 208	313

Rep. pilsēta, novads	Iedz. skaits 2009.g. sākumā	Iemaksa fondā (-) vai dotācija no fonda (+) 2009.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Vērtētie ieņēmumi 2009.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Izlīdzinātie ieņēmumi 2009.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Iedz. skaits 2010.g. sākumā	Iemaksa fondā (-) vai dotācija no fonda (+) 2010.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Vērtētie ieņēmumi 2010.g., Ls kopā	uz 1 iedz.	Izlīdzinātie ieņēmumi 2010.g., Ls kopā	uz 1 iedz.
Rucavas novads	2014	140 558	69,79	296 493	147	437 052	217	2002	221 219	110,50	358 035	179	579 254	289
Rugāju novads	2681	270 511	100,90	313 325	117	583 836	218	2686	385 966	143,70	400 388	149	786 353	293
Rūjienas novads	6265	190 728	30,44	1 116 737	178	1 307 464	209	6172	512 659	83,06	1 251 826	203	1 764 484	286
Rundāles novads	4380	130 412	29,77	789 574	180	919 986	210	4273	338 100	79,12	893 742	209	1 231 842	288
Salacgrīvas novads	9589	1384	0,14	2 224 731	232	2 226 115	232	9460	385 297	40,73	2 346 043	248	2 731 340	289
Salas novads	4413	186 306	42,22	744 658	169	930 964	211	4316	430 937	99,85	877 871	203	1 308 808	303
Salaspils novads	22 834	-1 113 756	-48,78	7 706 730	338	6 592 973	289	23 185	-561 363	-24,21	8 656 460	373	8 095 096	349
Saldus novads	28 947	823 153	28,44	6 062 607	209	6 885 760	238	28 822	1 711 738	59,39	6 863 550	238	8 575 288	298
Saulkrastu novads	6079	-267 297	-43,97	2 126 079	350	1 858 782	306	6165	-220 019	-35,69	2 491 315	404	2 271 296	368
Sējas novads	2459	-70 418	-28,64	745 090	303	674 672	274	2473	-16 673	-6,74	847 316	343	830 644	336
Siguldas novads	17 548	-529 964	-30,20	5 720 742	326	5 190 778	296	17 766	-213 259	-12,00	6 437 938	362	6 224 679	350
Skrīveru novads	4120	0	0	990 347	240	990 347	240	4087	51 788	12,67	1 129 911	276	1 181 699	289
Skrundas novads	6060	341 334	56,33	973 029	161	1 314 362	217	5999	678 334	113,07	1 111 624	185	1 789 958	298
Smiltenes novads	14 372	205 324	14,29	3 378 766	235	3 584 090	249	14 313	539 009	37,66	3 662 971	256	4 201 981	294
Stopiņu novads	9564	-714 543	-74,71	3 951 169	413	3 236 626	338	9826	-528 419	-53,78	4 393 297	447	3 864 878	393
Strenču novads	4283	95 303	22,25	835 433	195	930 736	217	4245	301 666	71,06	906 531	214	1 208 196	285
Talsu novads	34 876	868 197	24,89	7 208 582	207	8 076 778	232	34 620	2 065 176	59,65	8 166 117	236	10 231 294	296
Tērvetes novads	4177	23 195	5,55	858 904	206	882 100	211	4150	223 531	53,86	985 813	238	1 209 344	291
Tukuma novads	33 619	233 185	6,94	8 111 369	241	8 344 553	248	33 492	1 026 651	30,65	8 983 762	268	10 010 412	299
Vaiņodes novads	2979	199 136	66,85	465 096	156	664 232	223	2943	378 913	128,75	512 125	174	891 038	303
Valkas novads	10 680	301 856	28,26	2 180 957	204	2 482 813	232	10 568	682 059	64,54	2 312 114	219	2 994 173	283
Varakļānu novads	3942	378 639	96,05	509 511	129	888 150	225	3919	591 890	151,03	586 590	150	1 178 480	301
Vārkavas novads	2416	297 527	123,15	246 701	102	544 227	225	2387	414 511	173,65	291 088	122	705 599	296
Vecpiebalgas novads	4781	225 203	47,10	796 691	167	1 021 895	214	4797	492 070	102,58	904 508	189	1 396 578	291
Vecumnieku novads	9909	155 586	15,70	2 143 463	216	2 299 049	232	9796	497 231	50,76	2 397 000	245	2 894 231	295
Ventspils novads	13 795	564 883	40,95	3 047 884	221	3 612 767	262	13 613	527 863	38,78	3 494 832	257	4 022 695	296
Viesītes novads	4701	240 446	51,15	750 746	160	991 191	211	4635	530 599	114,48	850 277	183	1 380 876	298
Viļakas novads	6553	567 099	86,54	836 390	128	1 403 490	214	6433	881 513	137,03	994 783	155	1 876 296	292
Viļānu novads	7249	551 548	76,09	945 574	130	1 497 122	207	7168	1 010 787	141,01	1 040 880	145	2 051 667	286
Zilupes novads	3801	359 354	94,54	407 488	107	766 842	202	3714	600 823	161,77	449 857	121	1 050 680	283

Piezīme. Aprēķini par 2009. gadu veikti, balstoties uz faktisko izpildi. Aprēķini par 2010. gadu veikti, balstoties uz MK noteikumiem.

4. PIELIKUMS. Plānošanas reģionu un kopš 2009. gada 1. jūlija pastāvošo administratīvo teritoriju attīstības indeksi

Plānošanas reģionu attīstības indeksi

Plānošanas reģions	Attīstības gada indekss pēc 2008.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības gada indekss pēc 2009.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības ķēdes indekss pēc 2009.g. datiem, salīdzinot ar 2008.g. Vērtība	Rangs
Rīgas reģions	0,989	1	0,956	1	0,383	1
Vidzemes reģions	-0,827	4	-0,803	4	-1,549	4
Kurzemes reģions	-0,651	3	-0,701	3	-1,407	3
Zemgales reģions	-0,516	2	-0,508	2	-1,328	2
Latgales reģions	-1,267	5	-1,164	5	-2,111	5

Republikas pilsētu attīstības indeksi

Republikas pilsēta	Attīstības gada indekss pēc 2008.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības gada indekss pēc 2009.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības ķēdes indekss pēc 2009.g. datiem, salīdzinot ar 2008.g. Vērtība	Rangs
Daugavpils	-0,690	6	-0,504	6	-3,117	6
Jēkabpils	-0,856	7	-0,809	7	-4,064	7
Jelgava	0,402	2	0,133	3	-2,798	4
Jūrmala	0,623	1	0,536	1	-2,398	1
Liepāja	-1,368	8	-1,417	8	-4,597	8

Republikas pilsēta	Attīstības gada indekss pēc 2008.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības gada indekss pēc 2009.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības ķēdes indekss pēc 2009.g. datiem, salīdzinot ar 2008.g. Vērtība	Rangs
Rēzekne	-1,791	9	-1,585	9	-5,311	9
Rīga	0,283	4	0,288	2	-2,413	2
Valmiera	0,329	3	0,053	5	-2,917	5
Ventspils	0,070	5	0,118	4	-2,593	3

Novadu attīstības indeksi

Novads	Attīstības gada indekss pēc 2008.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības gada indekss pēc 2009.g. datiem Vērtība	Rangs	Attīstības ķēdes indekss pēc 2009.g. datiem, salīdzinot ar 2008.g. Vērtība	Rangs
Ādažu novads	1,960	3	2,064	3	0,922	3
Aglonas novads	-1,423	103	-1,268	100	-2,389	98
Aizkraukles novads	0,735	15	0,596	17	-0,787	26
Aizputes novads	-0,940	94	-0,728	87	-1,819	85
Aknīstes novads	-0,225	60	-0,222	64	-1,298	65
Alojas novads	-0,316	68	-0,419	73	-1,437	74
Alsungas novads	-0,296	66	-0,282	68	-1,297	64
Alūksnes novads	-0,557	79	-0,592	81	-1,820	86
Amatas novads	-0,271	64	-0,160	55	-1,252	59
Apes novads	-0,711	87	-0,695	85	-1,755	84
Auces novads	-0,575	82	-0,711	86	-1,961	89
Babītes novads	1,751	4	1,780	5	0,593	5
Baldones novads	0,657	18	0,649	13	-0,349	12
Baltinavas novads	-3,206	109	-2,253	109	-3,768	109
Balvu novads	-0,595	83	-0,617	83	-1,866	88
Bauskas novads	0,204	33	0,136	32	-1,099	45
Beverīnas novads	0,110	37	0,068	39	-1,036	41
Brocēnu novads	-0,192	58	-0,233	66	-1,364	68
Burtnieku novads	0,296	27	0,170	31	-0,921	33
Carnikavas novads	1,556	7	1,390	8	0,258	7
Cēsu novads	0,307	25	0,309	23	-0,874	28
Cesvaines novads	-0,317	69	-0,363	70	-1,415	72
Ciblas novads	-1,028	95	-1,262	98	-2,659	103
Dagdas novads	-1,199	98	-1,425	103	-2,779	104
Daugavpils novads	-0,428	72	-0,299	69	-1,271	60
Dobeles novads	0,021	43	0,042	44	-1,224	57
Dundagas novads	-0,220	59	-0,122	51	-1,045	42
Durbes novads	-0,463	74	-0,192	60	-1,174	52
Engures novads	0,331	24	0,227	27	-0,747	23
Ērgļu novads	-0,771	88	-0,596	82	-1,659	80
Garkalnes novads	2,738	1	2,775	1	1,529	1
Grobiņas novads	0,019	44	0,071	37	-0,966	36
Gulbenes novads	-0,253	62	-0,141	53	-1,182	54
Iecavas novads	0,305	26	0,415	22	-0,684	21
Ikšķiles novads	1,382	8	1,399	7	0,237	8
Ilūkstes novads	-0,564	81	-0,509	79	-1,442	75
Inčukalna novads	0,769	14	0,709	12	-0,529	14
Jaunjelgavas novads	-0,146	54	-0,184	58	-1,316	66
Jaunpiebalgas novads	-0,450	73	-0,382	71	-1,297	63
Jaunpils novads	0,116	36	0,059	41	-0,958	35
Jēkabpils novads	-0,560	80	-0,469	75	-1,372	69
Jelgavas novads	0,234	28	0,219	29	-0,879	29
Kandavas novads	-0,267	63	-0,225	65	-1,222	56
Kārsavas novads	-1,914	107	-1,797	107	-3,223	106
Kocēnu novads	0,230	29	0,061	40	-1,075	44
Kokneses novads	0,182	35	0,070	38	-1,017	40
Krāslavas novads	-0,846	91	-0,903	92	-2,154	94
Krimuldas novads	0,478	22	0,453	21	-0,687	22
Krustpils novads	-0,655	85	-0,497	78	-1,496	77
Kuldīgas novads	-0,326	71	-0,479	77	-1,636	79
Ķeguma novads	0,725	17	0,625	16	-0,510	13
Ķekavas novads	1,728	5	1,781	4	0,604	4
Lielvārdes novads	0,530	20	0,521	19	-0,599	19
Līgatnes novads	-0,189	57	-0,210	62	-1,374	70
Limbažu novads	-0,144	53	-0,042	49	-1,147	49
Līvānu novads	-1,104	96	-0,765	89	-2,132	93
Lubānas novads	-0,533	78	-0,271	67	-1,280	61
Ludzas novads	-0,790	90	-0,978	95	-2,434	99
Madonas novads	-0,151	55	-0,122	52	-1,243	58
Mālpils novads	0,787	13	0,216	30	-1,114	46
Mārupes novads	2,060	2	2,251	2	1,102	2
Mazsalacas novads	-0,510	77	-0,755	88	-1,730	82
Naukšēnu novads	0,057	40	0,117	33	-0,797	27
Neretas novads	-0,506	76	-0,384	72	-1,465	76
Nīcas novads	-0,057	48	0,050	42	-0,903	30
Ogres novads	0,612	19	0,581	18	-0,573	17
Olaines novads	0,992	11	0,951	11	-0,342	11
Ozolnieku novads	0,510	21	0,513	20	-0,578	18
Pārgaujas novads	0,044	41	0,079	36	-0,937	34

Novads	Attīstības gada indekss pēc 2008.g. datiem		pēc 2009.g. datiem		Attīstības ķēdes indekss pēc 2009.g. datiem, salīdzinot ar 2008.g.	
	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs	Vērtība	Rangs
Pāvilostas novads	-0,469	75	-0,471	76	-1,415	71
Pļaviņu novads	-0,158	56	-0,442	74	-1,595	78
Preiļu novads	-0,234	61	-0,173	57	-1,432	73
Priekules novads	-0,672	86	-0,915	93	-2,131	92
Priekuļu novads	0,215	32	0,220	28	-0,916	32
Raunas novads	-0,123	52	0,010	47	-0,908	31
Rēzeknes novads	-1,231	100	-1,164	97	-2,584	101
Riebiņu novads	-1,488	104	-1,350	102	-2,493	100
Rojas novads	-0,096	49	-0,205	61	-1,181	53
Ropažu novads	1,219	9	1,228	9	0,089	9
Rucavas novads	-0,786	89	-0,931	94	-1,844	87
Rugāju novads	-1,226	99	-0,903	91	-2,034	90
Rūjienas novads	-0,102	50	-0,167	56	-1,155	51
Rundāles novads	-0,284	65	-0,214	63	-1,361	67
Salacgrīvas novads	0,014	46	0,018	46	-1,049	43
Salas novads	0,103	39	0,117	34	-0,986	37
Salaspils novads	1,108	10	0,961	10	-0,338	10
Saldus novads	0,104	38	0,025	45	-1,115	47
Saulkrastu novads	0,477	23	0,300	24	-0,663	20
Sējas novads	0,911	12	0,645	14	-0,572	16
Siguldas novads	0,731	16	0,628	15	-0,556	15
Skrīveru novads	-0,030	47	-0,192	59	-1,292	62
Skrundas novads	-0,939	93	-1,036	96	-2,201	95
Smiltenes novads	0,201	34	0,263	26	-0,766	24
Stopiņu novads	1,634	6	1,672	6	0,467	6
Strenču novads	-0,864	92	-0,885	90	-2,067	91
Talsu novads	0,028	42	-0,064	50	-1,190	55
Tērvetes novads	0,015	45	-0,011	48	-1,141	48
Tukuma novads	0,221	31	0,100	35	-0,993	38
Vaiņodes novads	-1,154	97	-1,264	99	-2,320	97
Valkas novads	-0,304	67	-0,544	80	-1,752	83
Varakļānu novads	-1,348	101	-1,319	101	-2,315	96
Vārkavas novads	-1,407	102	-1,509	104	-2,623	102
Vecpiebalgas novads	-0,318	70	-0,149	54	-1,149	50
Vecumnieku novads	-0,104	51	0,044	43	-1,001	39
Ventspils novads	0,228	30	0,270	25	-0,776	25
Viesītes novads	-0,634	84	-0,669	84	-1,691	81
Viļakas novads	-1,712	105	-1,591	105	-2,943	105
Viļānu novads	-1,964	108	-1,904	108	-3,553	108
Zilupes novads	-1,786	106	-1,715	106	-3,321	107

5. PIELIKUMS. Valsts finansētā programmā "Mērķdotācijas pašvaldību investīcijām" apstiprinātie projekti 2007.–2009. gadā

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Ādažu novada dome	Ādažu novada skeitborda laukums	Ādažu novada skeitborda laukuma izveide Ādažu vidusskolas stadionā	30 000	30 000		
Aglonas novada dome	Aglonas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Aglonas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes renovācijas pabeigšana	90 839	70 000	20 000	839
Aizkraukles novada dome	Aizkraukles novada ģimnāzija	Aizkraukles novada ģimnāzijas sporta centra būvniecība	800 000	100 000	350 000	350 000
Aizkraukles novada dome	Aizkraukles novada ģimnāzija	Aizkraukles novada ģimnāzijas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana	110 000	50 000	60 000	
Aizkraukles novada dome	Seces ciema jauna artēziskā urbuma un ūdens sagatavošanas iekārta	Aizkraukles rajona Seces pagasta Seces ciema jauna artēziskā urbuma un ūdens sagatavošanas iekārtu ierīkošana	15 000	15 000		
Aizkraukles novada dome	Aizkraukles rajona bērnu nams	Aizkraukles rajona bērnu nama – patversmes „Dzeguzīte" saimnieciskās ēkas būvniecība	11 000	11 000		
Aizkraukles novada dome	Skrīveru pagasta pirmskolas izglītības iestāde	Skrīveru pagasta pirmskolas izglītības iestādes „Saulēni" telpu renovācija	15 000	15 000		
Aizkraukles rajona padome	Skrīveru sociālās aprūpes centrs	Skrīveru sociālās aprūpes centra ēkas rekonstrukcija	72 000		72 000	
Aizputes novada dome	Pirmskolas izglītības iestāde	Pirmskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" jumta rekonstrukcija	85 000	25 000	60 000	
Aizputes novada dome	Aizputes dienas aprūpes centrs	Dienas aprūpes centra cilvēkiem ar īpašām vajadzībām izveide pansionātā "Rokaiži"	54 000			54 000
Aizputes novada dome	Aizputes pagasta bibliotēka	Aizputes pagasta bibliotēkas ēkas renovācija	25 000	25 000		
Aknīstes pilsētas dome	Aknīstes pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde	Aknīstes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Bitīte" siltināšanas darbi	31 000	31 000		
Alojas novada dome	Alojas pilsētas kultūras nams un sporta zāle	Alojas pilsētas kultūras nama remonts un sporta zāles celtniecība	200 000	100 000		100 000
Alojas novada dome	Alojas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde	Alojas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Auseklītis" remonts	135 100	22 400	112 700	
Alojas novada dome	Braslavas pagasta siltumapgādes sistēma	Braslavas pagasta siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija un sabiedrisko ēku energoefektivitātes paaugstināšana	22 400	22 400		
Alojas novada dome	Brīvzemnieku pagasta tautas nams	Brīvzemnieku pagasta tautas nama siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija un energoefektivitātes paaugstināšana	15 000	15 000		
Alūksnes novada dome	Alūksnes pilsētas sporta komplekss	Alūksnes pilsētas sporta kompleksa – stadiona būvniecība Alūksnes pils salā	570 000	70 000	500 000	
Alūksnes novada dome	Alūksnes pilsētas mākslas skola	Alūksnes pilsētas mākslas skolas ēkas renovācija O. Vācieša ielā 2	150 000	30 000	120 000	
Alūksnes novada dome	Sociālās aprūpes centrs	Sociālās aprūpes centra ''Trapene'' renovācija	53 000		53 000	
Alūksnes novada dome	Alūksnes rajona vakara (maiņu) un neklātienes vidusskola	Alūksnes rajona vakara (maiņu) un neklātienes vidusskolas ēkas renovācija Jāņkalna ielā 38, Alūksnē	130 500	125 000		5 500
Alūksnes novada dome	Liepnas vidusskola	Liepnas vidusskolas sporta multifunkcionālās zāles celtniecība	430 000		80 000	350 000
Alūksnes novada dome	Liepnas vidusskola	Liepnas vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana	25 000	25 000		
Alūksnes novada dome	Ziemeru pamatskola	Ziemeru pamatskolas renovācija	35 334		30 000	5 334
Alūksnes novada dome	Alūksnes pilsētas sākumskola	Alūksnes pilsētas sākumskolas mācību korpusa rekonstrukcija	50 000	50 000		
Alūksnes novada dome	Jaunalūksnes pagasta tautas nams	Jaunalūksnes pagasta tautas nama ēkas remontdarbi	9 000	9 000		
Alūksnes novada dome	Malienas pagasta tautas nams	Malienas pagasta tautas nama remontdarbi	10 000	10 000		
Amatas novada dome	Drabešu sākumskola	Amatas novada Drabešu sākumskolas renovācija	60 000	30 000	30 000	
Amatas novada dome	Zaubes pamatskola	Zaubes pamatskolas skolas un internāta ēkas renovācija	60 000		60 000	
Amatas novada dome	Zaubes pamatskola	Zaubes pamatskolas avārijas stāvokļa novēršana	30 000	30 000		
Apes novada dome	Gaujienas Speciālā internātpamatskola	Energoefektivitātes pasākumi Alūksnes rajona Gaujienas Speciālajā internātpamatskolā un higiēnas prasību nodrošināšana	25 254			25 254
Apes novada dome	Apes pilsētas sporta zāle	Apes pilsētas ar lauku teritoriju sporta zāle pie Dāvja Ozoliņa Apes vidusskolas	540 102			540 102
Apes novada dome	Gaujienas pagasta tautas nams	Gaujienas pagasta tautas nama telpu, kanalizācijas un ūdensvada remonts	35 399		35 399	

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Apes novada dome	Apes pilsētas tautas nams	Apes pilsētas tautas nama remontdarbi	10 000	10 000		
Apes novada dome	Trapenes pagasta bibliotēka	Trapenes pagasta bibliotēkas ēku logu nomaiņa un iebrauktuves ierīkošana	6 000	6 000		
Auces novada dome	Auces pilsētas kultūras nams	Auces pilsētas kultūras nama estrādes rekonstrukcija	85 000	50 000	35 000	
Auces novada dome	Īles pagasta tautas nams	Īles pagasta tautas nama jumta nomaiņa, fasādes remonts	15 000	15 000		
Auces novada dome	Ukru pagasta tautas nams	Ukru pagasta tautas nama energoefektivitātes paaugstināšana	10 000	10 000		
Auces novada dome	Vītiņu pagasta tautas nams	Vītiņu pagasta tautas nama ārsienu remonts	18 000	18 000		
Baldones novada dome	Baldones vidusskola	Baldones vidusskolas piebūves būvniecība	100 000	100 000		
Baltinavas novada dome	Galgauskas pirmsskolas izglītības iestāde	Galgauskas pirmsskolas izglītības iestādes ēkas renovācija	42 000	22 000	20 000	
Baltinavas novada dome	Baltinavas mūzikas un mākslas skola	Baltinavas mūzikas un mākslas skolas remontdarbi	5 000	5 000		
Baltinavas novada dome	Baltinavas pagasta sporta zāle	Baltinavas pagasta sporta zāles celtniecība	85 000	85 000		
Baltinavas pagasta padome	Baltinavas pagasta sporta zāle	Baltinavas pagasta sporta zāles celtniecība	140 000		140 000	
Balvu novada dome	Kubulu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Kubulu pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Ieviņa" energoefektivitātes paaugstināšana	51 430	22 800	28 630	
Balvu novada dome	Kubulu pagasta kultūras nams	Kubulu pagasta kultūras nama renovācija	21 744	21 744		
Balvu novada dome	Balvu sporta komplekss	Balvu daudzfunkcionālā sporta kompleksa celtniecība – 1. kārta (baseina pabeigšana)	800 000	100 000	375 000	325 000
Balvu novada dome	Tilžas internātpamatskola	Balvu rajona Tilžas internātpamatskolas internāta renovācija	100 000		100 000	
Balvu novada dome	Tilžas internātpamatskola	Tilžas internātpamatskolas gājēju celiņa un skolas parādes kāpņu renovācija	25 000	25 000		
Balvu novada dome	Tilžas pagasta bibliotēka	Tilžas pagasta bibliotēkas ēkas remonts	10 000	10 000		
Balvu novada dome	Balvu rajona pansionāts	Balvu rajona pansionāta ''Balvi'' veļas mājas remonts un iekārtu iegāde	38 659		38 659	
Balvu novada dome	Balvu pagasta tautas nams	Balvu pagasta tautas nama siltināšana	10 000	10 000		
Balvu novada dome	Balvu novada muzejs	Balvu novada muzeja – reģionālā kultūrvēstures un tūrisma centra attīstība	50 000	50 000		
Balvu novada dome	Vīksnas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Vīksnas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes siltumefektivitātes paaugstināšana	10 000	10 000		
Balvu novada dome	Bērzpils vidusskola	Bērzpils vidusskolas aktu zāles remonts	10 000	10 000		
Bauskas novada dome	Bauskas pilsētas pamatskola	Bauskas pilsētas pamatskolas fasādes remonts	10 000	10 000		
Bauskas novada dome	Bauskas izglītības centrs	Bauskas daudzfunkcionālā izglītības centra rekonstrukcija Dārza ielā 9a	802 978	465 000	337 978	
Bauskas novada dome	Vecsaules tautas nams	Vecsaules pagasta tautas nama renovācija	135 546	25 000	60 000	50 546
Bauskas novada dome	Jaunsaules pamatskola	Vecsaules pagasta Jaunsaules pamatskolas nodegušās daļas demontāža un renovācija	30 000	30 000		
Bauskas novada dome	Codes pamatskola	Codes pagasta Codes pamatskolas rekonstrukcija	50 000		50 000	
Bauskas novada dome	Codes pamatskola	Codes pagasta Codes pamatskolas renovācijas 3. kārtas pabeigšana	15 000	15 000		
Bauskas novada dome	Bauskas 1. vidusskola	Bauskas 1. vidusskolas stadiona projektēšana un celtniecības uzsākšana	100 000	100 000		
Bauskas novada dome	Bauskas muzejs	Bauskas muzeja pilsdrupu konservācija – Ziemeļu sienas nostiprināšana	12 000	12 000		
Bauskas novada dome	Grenctāles kultūras nams	Brunavas pagasta Grenctāles kultūras nama apkures sistēmas renovācija	23 000	23 000		
Brocēnu novada dome	Gaiķu pagasta tautas nams	Gaiķu pagasta tautas nama zāles renovācija	25 000	25 000		
Cēsu novada dome	Cēsu vēstures un mākslas muzejs	Cēsu vēstures un mākslas muzeja krājumu glabātuves izveide	30 000	30 000		
Cēsu novada dome	Jauna pamatskola Cēsīs	Jauna pamatskola (500 skolēniem) Cēsīs, Gaujas ielā 45, būvniecības darbu un aprīkojuma izmaksu saistību segšana	385 000	385 000		
Cēsu novada dome	Cēsu pirmsskolas izglītības iestāde	Jaunas pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Cēsīs	2 401 392	350 000	600 000	1 451 392
Cēsu novada dome	Līvu pamatskola	Vaives pagasta Līvu pamatskolas ēku jumtu renovācija	40 000	40 000		
Cesvaines novada dome	Cesvaines jaunā skola	Cesvaines jaunās skolas būvniecība / Cesvaines skolas celtniecības darbu apmaksa	900 000	900 000		
Ciblas novada dome	Izglītības un jauniešu centrs	Ciblas novada Līdumnieku interešu izglītības un jauniešu centra telpu remonts	14 000	14 000		

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Ciblas novada dome	Cirmas pamatskola	Zvirgzdenes pagasta Cirmas pamatskolas sporta laukuma renovācija	15 000	15 000		
Dagdas novada dome	Ezeres pagasta pirmskolas izglītības iestāde	Ezeres pagasta pirmskolas izglītības iestādes logu un durvju nomaiņa	30 000	30 000		
Dagdas novada dome	Andrupenes pagasta tautas nams	Andrupenes pagasta tautas nama remonts	55 000		55 000	
Dagdas novada dome	Dagdas pirmsskolas izglītības iestāde	Pirmsskolas izglītības iestādes "Saulīte" fasādes renovācija un iekštelpu remonts	48 380		43 000	5 380
Dagdas novada dome	Dagdas vidusskola	Dagdas vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana	84 980	30 000	37 000	17 980
Dagdas novada dome	Bērziņu pagasta dzeramā ūdens atdzelžošanas iekārta	Bērziņu pagasta dzeramā ūdens atdzelžošanas iekārtas ierīkošana Porečjes ciemā	11 000	11 000		
Dagdas novada dome	Dagdas pagasta ūdens atdzelžošanas iekārta	Dagdas pagasta ūdens atdzelžošanas iekārtu rekonstrukcija	10 000	10 000		
Daugavpils novada dome	Naujenes pamatskola	Naujenes pamatskolas siltināšanas projekta īstenošana	25 000	25 000		
Daugavpils novada dome	Līksnas pašvaldības administratīvā ēka	Līksnas pašvaldības administratīvās ēkas daļas (sabiedrības izglītības un informācijas centra ēkas) telpu renovācija	19 000		19 000	
Daugavpils novada dome	Biķernieku pamatskola	Biķernieku pamatskolas avārijas stāvokļa novēršana	42 000	32 000		10 000
Daugavpils novada dome	Medumu speciālā internātskola	Medumu speciālās internātskolas ēkas renovācijas 2. kārta	160 000	160 000		
Daugavpils novada dome	Medumu internātpamatskola	Medumu speciālās internātpamatskolas ēkas renovācijas turpinājums – internātpamatskolas ēku un siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija	40 000			40 000
Daugavpils novada dome	Sventes vidusskola	Sventes vidusskolas ēkas rekonstrukcija un energoefektivitātes paaugstināšana	698 408	180 000	500 000	18 408
Daugavpils novada dome	Višķu pagasta Špoģu un Višķu tehnikuma ciemu katlumāja	Višķu pagasta Špoģu un Višķu tehnikuma ciemu katlumāju iekārtu rekonstrukcija (2. fāze)	48 515	30 000		18 515
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils Vienības nams	Daugavpils Vienības nama ēkas rekonstrukcija	544 967		320 000	224 967
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils Vienības pamatskola	Daugavpils Vienības pamatskolas renovācija	544 000	350 000	194 000	
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils Vienības nams	Daugavpils Vienības nama ēkas rekonstrukcija (1. kārta, t.sk. bibliotēka)	300 000	300 000		
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils Valsts ģimnāzija	Daugavpils Valsts ģimnāzijas internāta ēkas renovācija	500 000	400 000	100 000	
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils pilsētas 11. pirmskolas izglītības iestāde	Daugavpils pilsētas 11. pirmskolas izglītības iestādes energoefektivitātes paaugstināšana	71 000	5 000	66 000	
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils pilsētas 14. pirmskola	Daugavpils pilsētas 14. pirmskolas izglītības iestādes baseina renovācijas darbi	36 000	36 000		
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils pilsētas 7. pirmskolas izglītības iestāde	Daugavpils pilsētas 7. pirmskolas izglītības iestādes energoefektivitātes paaugstināšana	100 000	20 000	80 000	
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils pilsētas izglītības iestāžu ēdināšanas bloks	Daugavpils pilsētas izglītības iestāžu ēdināšanas bloku renovācija	406 000	200 000	206 000	
Daugavpils pilsētas dome	Daugavpils mācību centrs	Daugavpils rajona reģionālā informācijas un kultūras darbinieku mācību centra izveides projekta pabeigšana	260 000	260 000		
Daugavpils pilsētas dome	Saskaņas pamatskola	Daugavpils Saskaņas pamatskolas piebūves – sporta zāles būvniecība, 1. kārta	25 000	25 000		
Dobeles novada dome	Šķibes ciemata ūdensvada tīkls	Bērzes pagasta Šķibes ciemata ūdensvada tīkla rekonstrukcija	65 000	15 000	50 000	
Dobeles novada dome	Šķibes un Miltiņu ciema dzeramā ūdens atdzelžošanas stacija	Bērzes pagasta Šķibes un Miltiņu ciema dzeramā ūdens atdzelžošanas staciju izbūve	20 000	20 000		
Dobeles novada dome	Bērzes pamatskola	Bērzes pamatskolas sakārtošana un modernizēšana	26 000	26 000		
Dobeles novada dome	Mežinieku pamatskola	Jaunbērzes pagasta Mežinieku pamatskolas sporta zāles – piebūves celtniecība	482 797	40 000	100 000	342 797
Dobeles novada dome	Dobeles izglītības iestāde	Dobeles izglītības iestāžu sporta manēžas celtniecība	350 000	350 000		
Dobeles novada dome	Bērzupes speciālā internātskola	Annenieku pagasta Bērzupes speciālās internātskolas paplašināšana	46 000	46 000		
Dobeles novada dome	Naudītes pamatskola	Naudītes pamatskolas remontdarbi	15 000	15 000		
Dobeles novada dome	Annenieku pagasta kultūras un sporta centrs	Annenieku pagasta kultūras un sporta centra grīdu renovācija	10 000	10 000		
Dobeles rajona padome	Dobeles rajona Centrālā bibliotēka	Ēkas rekonstrukcija Dobeles rajona Centrālās bibliotēkas iekārtošanai	95 000		95 000	
Dundagas novada dome	Dundagas pagasta sporta halle	Dundagas pagasta sporta halles būvniecības uzsākšana	80 000	35 000	45 000	
Dundagas novada dome	Dundagas pagasta Veselības un sociālās palīdzības centrs	Dundagas pagasta Veselības un sociālās palīdzības centra renovācija	75 198	38 000	17 000	20 198
Dundagas novada dome	Dundagas vidusskola	Dundagas vidusskolas ēdināšanas bloku renovācija un logu nomaiņa	20 000		20 000	

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Durbes novada dome	Dunalkas pagasta pamatskola	Dunalkas pagasta pamatskolas remontdarbi	80 000	5 000	75 000	
Durbes novada dome	Durbes Ata Kronvalda vidusskola	Durbes Ata Kronvalda vidusskolas jumta un ēkas fasādes siltināšana 4. kārta	133 664		75 000	58 664
Durbes novada dome	Dunalkas pagasta kultūras nams	Dunalkas pagasta kultūras nama (bijušās Dunalkas muižas klēts) rekonstrukcija, 2. fāze	80 000	80 000		
Durbes novada dome	Bunkas pagasta Krotes Kronvalda Ata pamatskola	Bunkas pagasta Krotes Kronvalda Ata pamatskolas rekonstrukcija	50 000		50 000	
Durbes novada dome	Durbes novada ģimenes atbalsta centrs	Durbes novada ģimenes atbalsta centra izveide, 2. kārta	75 000	75 000		
Engures novada dome	Milzkalnes sākumskola	Smārdes pagasta Milzkalnes sākumskolas rekonstrukcija	80 000	80 000		
Engures novada dome	Milzkalnes sākumskola	Milzkalnes sākumskolas rekonstukcija	96 000		96 000	
Ērgļu novada dome	Ērgļu izglītības iestāde	Ērgļu izglītības iestāžu energoefektivitātes paaugstināšana un mācību telpu rekonstrukcija	50 000	50 000		
Grobiņas novada dome	Robežnieku kultūras centrs	Grobiņas pagasta Robežnieku ciemata kultūras centra izveide	175 500	60 000	65 500	50 000
Grobiņas novada dome	Grobiņas pirmsskolas izglītības iestāde	Grobiņas pirmsskolas izglītības iestādes "Pīpenīte" piebūves tehniskā projekta izstrāde un būvniecība	373 179	59 000		314 179
Grobiņas novada padome	Grobiņas vidusskola	Grobiņas vidusskolas sporta zāles un ēdināšanas bloka būve	216 600	103 600	113 000	
Grobiņas pagasta padome	Grobiņas pagasta pirmsskolas iestāde	Grobiņas pagasta pirmsskolas iestādes ēkas siltināšana	71 000	35 000	36 000	
Gulbenes novada dome	Druvienas pamatskola	Energoefektivitātes paaugstināšanas 2. kārta Druvienas pamatskolā	24 160		24 160	
Gulbenes novada dome	Sveķu speciālā internātpamatskola	Labiekārtojuma projekts Sveķu speciālajai internātpamatskolai, 2. kārta	60 000			60 000
Gulbenes novada dome	Tirzas pamatskola	Tirzas pamatskolas rekonstrukcija ar sporta zāles izbūvi, 4. kārta	203 726	23 000	70 000	110 726
Gulbenes novada dome	Gulbenes pilsētas izglītības iestāde	Gulbenes pilsētas izglītības iestāžu renovācija atbilstoši ES prasībām, 1. un 2. kārta (ģimnāzijas piebūve)	660 000	300 000	360 000	
Gulbenes novada dome	Stāmerienas pamatskola	Stāmerienas pamatskolas renovācija, 4. kārta	45 000	25 000	20 000	
Gulbenes novada dome	Stāmerienas pagasta tautas nams	Stāmerienas pagasta tautas nama remontdarbi	15 000	15 000		
Gulbenes novada dome	Gulbenes pilsētas mūzikas skola	Gulbenes pilsētas mūzikas skolas renovācija atbilstoši Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām, 2. kārta	27 000	27 000		
Gulbenes novada dome	Gulbenes pilsētas 2. pirmsskolas izglītības iestāde	Gulbenes pilsētas 2. pirmsskolas izglītības iestādes remontdarbi	20 000	20 000		
Gulbenes novada dome	Beļavas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Beļavas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes „Zvaniņš" vienkāršotās renovācijas (logu un durvju nomaiņa) pabeigšana	10 000	10 000		
Gulbenes novada dome	Staru bibliotēka	Daukstu pagasta Staru bibliotēkas ēkas siltināšana	23 000	23 000		
Gulbenes novada dome	Druvienas vecās skolas muzeja ēka	Druvienas vecās skolas muzeja ēku remonta turpināšana	10 400	10 400		
Gulbenes novada dome	Druvienas pagasta kultūras nams	Druvienas pagasta kultūras nama remonts	22 000	22 000		
Gulbenes novada dome	Jaungulbenes pagasta bibliotēka, informācijas centrs un pašvaldības ēka	Jaungulbenes pagasta bibliotēkas, informācijas centra un pašvaldības sabiedriskās ēkas energoefektivitātes paaugstināšana	22 000	22 000		
Gulbenes novada dome	Lejasciema vidusskola	Lejasciema vidusskolas internāta remonta 2. kārta	20 000	20 000		
Gulbenes novada dome	Litenes pamatskola	Litenes pamatskolas logu nomaiņa un fasādes atjaunošana	22 000	22 000		
Gulbenes novada dome	Litenes pagasta tautas nams	Litenes pagasta tautas nama jumta nomaiņa	10 000	10 000		
Gulbenes novada dome	Lizuma vidusskola	Lizuma vidusskolas virtuves un saimnieciskā bloka sakārtošana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām	20 000	20 000		
Gulbenes novada dome	Stāķu sporta halle	Stradu pagasta Stāķu sporta halles energoefektivitātes paaugstināšana	10 000	10 000		
Gulbenes rajona padome	Vecgulbenes muižas klēts	Gulbenes vēstures un mākslas muzeja krājuma glabātavas – Vecgulbenes muižas klēts energoefektivātes paaugstināšanas un vienkāršotās renovācijas 2. kārta	39 130		39 130	
Iecavas novada dome	Iecavas kultūras nams	Iecavas novada kultūras nama renovācija	200 035	115 000	50 000	35 035
Iecavas novada dome	Iecavas novada sākumskola	Iecavas novada sākumskolas "Dartija" renovācija	25 000	25 000		
Ilūkstes novada dome	Ilūkstes novada pirmsskolas izglītības iestāde	Ilūkstes novada pirmsskolas izglītības iestādes "Zvaniņš" rotaļu laukuma ierīkošana	47 000		20 000	27 000

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Ilūkstes novada dome	Ilūkstes novada mūzikas skola	Ilūkstes novada mūzikas skolas renovācija	15 370	10 000		5 370
Ilūkstes novada dome	Ilūkstes novada ceļu infrastruktūra	Ilūkstes novada ceļu infrastruktūras izbūve	24 070			24 070
Ilūkstes novada dome	Ilūkstes novada sporta un atpūtas kompleks	Ilūkstes novada sporta un atpūtas kompleksa būvniecība (1. fāze)	120 000	120 000		
Ilūkstes novada dome	Ilūkstes novada sporta un atpūtas centrs	Ilūkstes novada sporta un atpūtas centra būvniecība, 2. fāze un 3. fāze	180 000		180 000	
Jaunjelgavas novada dome	Jaunjelgavas vidusskola	Jaunjelgavas vidusskolas renovācija	63 877	50 000		13 877
Jaunjelgavas pilsētas ar lauku teritoriju dome	Jaunjelgavas vidusskola	Jaunjelgavas vidusskolas logu nomaiņa, 3. kārta	17 889		17 889	
Jaunpiebalgas pagasta padome	Piebalgas pamatskola	Jaunpiebalgas pagasta rehabilitācijas centra "Dzīves enerģija" telpu ierīkošana (Piebalgas pamatskolas renovācija)	65 000	15 000	50 000	
Jaunpiebalgas pagasta padome	Jaunpiebalgas vidusskola	Jaunpiebalgas vidusskolas fizikas, ķīmijas un darbmācības kabinetu ēkas celtniecība	65 000	15 000	50 000	
Jaunpils novada dome	Jaunpils pagasta viduslaiku pils	Jaunpils pagasta viduslaiku pils rekonstrukcija	130 000	130 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils 2. vidusskola	Jēkabpils 2. vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana un pagalma renovācija	69 000	69 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils 3. vidusskola	Jēkabpils 3. vidusskolas pagalma renovācija	19 000	19 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils pilsētas pirmskolas izglītības iestāde	Jēkabpils pilsētas pirmskolas izglītības iestādes "Kāpēcītis" energoefektivitātes paaugstināšana	18 000	18 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils pilsētas tautas nams	Jēkabpils pilsētas tautas nama siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija	30 000	30 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils pirmsskola	Jēkabpils pirmsskolas un vispārizglītojošo izglītības iestāžu ugunsdrošības pasākumu pabeigšana	63 000	63 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Krustpils kultūras nams	Jēkabpils pilsētas Krustpils kultūras nama apkures sistēmas rekonstrukcija	20 000	20 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils pilsētas transporta kustības drošības uzlabošana	Jēkabpils pilsētas transporta kustības drošības uzlabošana Brīvības un Neretas ielu krustojumā	30 000	30 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Antūžu speciālā internātpamatskola	Jēkabpils rajona Antūžu speciālās internātpamatskolas ēkas renovācija	100 000	100 000		
Jēkabpils pilsētas dome	Jēkabpils rajona bāreņu nams	Jēkabpils rajona bāreņu nama „Līkumi" centrālās ēkas 2. korpusa renovācija	15 000	15 000		
Jelgavas novada dome	Jaunsvirlaukas pagasta Izglītības un aktivitāšu centrs	Jaunsvirlaukas pagasta Izglītības un aktivitāšu centra "Līdumi" remontdarbi	14 000	8 000	6 000	
Jelgavas novada dome	Staļģenes pamatskola	Jaunsvirlaukas pagasta Staļģenes pamatskolas ēkas renovācija	90 000	40 000	50 000	
Jelgavas novada dome	Līvbērzes vidusskola	Līvbērzes pagasta Līvbērzes vidusskolas sporta halles būvniecība	207 393		150 000	57 393
Jelgavas novada dome	Līvbērzes vidusskola	Līvbērzes pagasta Līvbērzes vidusskolas sporta halles tehniskā projekta izstrāde	20 000	20 000		
Jelgavas novada dome	Līvbērzes vidusskola	Līvbērzes pagasta Līvbērzes vidusskolas skolas jumta rekonstrukcija	25 000	25 000		
Jelgavas novada dome	Elejas vidusskola	Elejas pagasta Elejas vidusskolas logu nomaiņa	30 000	30 000		
Jelgavas novada dome	Lielvircavas pamatskola	Platones pagasta Lielvircavas pamatskolas logu un durvju nomaiņa	10 000	10 000		
Jelgavas novada dome	Kalnciema vidusskola	Valgundes novada Kalnciema vidusskolas ēkas centrālapkures un karstā ūdens apgādes sistēmu un katlu mājas renovācija	17 900	17 900		
Jelgavas novada dome	Vircavas vidusskola	Vircavas pagasta Vircavas vidusskolas ēdināšanas bloka renovācija	20 000	20 000		
Jelgavas novada dome	Zaļenieku kultūras nams	Zaļenieku pagasta Zaļenieku kultūras nama telpu remonts	10 000	10 000		
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas 4. vidusskola	Jelgavas 4. vidusskolas piebūves celtniecība	2 000 828	300 000	750 000	950 828
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas 4. vidusskola	Jelgavas 4. pamatskolas divslīpņu jumta izbūve un ventilācijas kameru pārbūve	140 000	140 000		
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas 3. pamatskola	Jelgavas 3. pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana un renovācija	100 000		100 000	
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas 3. pamatskola	Jelgavas 3. pamatskolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana	85 000	85 000		
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas 6. vidusskola	Jelgavas 6. vidusskolas ēkas 1. korpusa fasādes siltināšana un apdare	34 000	34 000		
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas rajona Sporta centra zāle	Jelgavas rajona Sporta centra zāles renovācija	5 000	5 000		

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas pilsētas ielas	Jelgavas pilsētas ielas paplašināšana un gājēju ietves izveide (J. Asara ielas posms no Lielās ielas līdz Svētes ielai)	20 000	20 000		
Jelgavas pilsētas dome	Jelgavas 1. sanatorija	Jelgavas 1. sanatorijas internātpamatskolas jumta seguma nomaiņa	25 900	25 900		
Jūrmalas pilsētas dome	Majoru pamatskola	Majoru pamatskolas daudzfunkcionālā sporta laukuma ierīkošana	177 000	177 000		
Kandavas novada dome	Cēres pamatskola	Kandavas novada Cēres pamatskolas sporta zāles celtniecība	50 000	50 000		
Kandavas novada dome	Vānes pagasta kultūras nams	Vānes pagasta kultūras nama apkures sistēmas renovācija	15 000	15 000		
Kandavas novada dome	Zantes pagasta sākumskola	Zantes pagasta sākumskolas ēkas jumta remonts	45 000	45 000		
Kandavas novada dome	Kandavas novada kultūras centrs	Kandavas novada kultūras centra renovācija	83 000	30 000	53 000	
Kandavas novada dome	Zantes pagasta ģimenes krīžu centrs	Zantes pagasta ģimenes krīžu centra izveide	29 690		29 690	
Kārsavas novada dome	Aizgāršas pamatskola	Goliševas pagasta Aizgāršas pamatskolas remonts	5 000	5 000		
Kārsavas novada dome	Goliševas pagasta tautas nams	Goliševas pagasta tautas nama remonts	4 000	4 000		
Kārsavas novada dome	Mežvidu 2. pamatskola	Mežvidu 2. pamatskolas siltumapgādes renovācija	12 500	12 500		
Kārsavas novada dome	Salnavas pagasta pamatskola	Salnavas pagasta pamatskolas remontdarbi	11 000	11 000		
Kārsavas pilsētas dome	Kārsavas mūzikas un mākslas skola	Kārsavas mūzikas un mākslas skolas remontdarbi	27 000	9 000	18 000	
Kārsavas pilsētas dome	Kārsavas pirmskolas izglītības iestāde	Kārsavas pirmskolas izglītības iestādes remonts	26 000	8 000	18 000	
Kārsavas pilsētas dome	Kārsavas vidusskola	Kārsavas vidusskolas remonts	59 000	15 000	44 000	
Kārsavas pilsētas dome	Kārsavas pilsētas tautas nams	Kārsavas pilsētas tautas nama ēkas remonts	15 000	15 000		
Kokneses novada dome	Kokneses sporta centrs	Kokneses sporta centra 2. kārtas būvniecība	881 472	50 000	200 000	631 472
Kokneses novada dome	Kokneses pagasta ģimeņu, pensionāru un invalīdu dienas centrs	Kokneses pagasta ģimeņu, pensionāru un invalīdu dienas centra pabeigšana un specializēta transporta iegāde	80 000	80 000		
Krāslavas novada dome	Aulejas pagasta tautas nams	Aulejas pagasta tautas nama remonts	65 000	20 000	45 000	
Krāslavas novada dome	Krāslavas kultūras nams	Krāslavas kultūras nama renovācija	45 000	40 000		5 000
Krāslavas novada dome	Krāslavas novada pansionāts	Krāslavas novada pansionāta ''Priedes'' remonts	215 000	65 000	150 000	
Krāslavas novada dome	Krāslavas pamatskola	Krāslavas pamatskolas renovācija	45 000		45 000	
Krāslavas novada dome	Krāslavas vidusskola	Krāslavas Varavīksnes vidusskolas sākumskolas ēkas renovācija	25 000		25 000	
Krāslavas novada dome	Skuķu aprūpes centrs	Robežnieku pagasta Skuķu aprūpes centra būvniecības 3. kārta	45 000		45 000	
Krāslavas novada dome	Aizgāršas pamatskola	Goliševas pagasta Aizgāršas pamatskolas remonts	20 000		20 000	
Krāslavas novada dome	Skuķu aprūpes centrs	Robežnieku pagasta Skuķu aprūpes centra būvniecības 2. kārta	35 000	35 000		
Krāslavas novada dome	Krāslavas novada pirmskolas izglītības iestāde	Krāslavas novada pirmskolas izglītības iestādes „Pienenīte" renovācijas 2. kārta	80 000	80 000		
Krāslavas novada dome	Krāslavas novada pirmskolas izglītības iestādes „Pīlādzītis"	Krāslavas novada pirmskolas izglītības iestādes „Pīlādzītis" renovācijas 2. kārta	70 000	70 000		
Krāslavas novada dome	Kombuļu pagasta bibliotēka	Kombuļu pagasta bibliotēkas remonts	10 000	10 000		
Krāslavas novada dome	Kombuļu pagasta tautas nams	Kombuļu pagasta tautas nama remontdarbi	16 000	16 000		
Krimuldas novada dome	Lēdurgas pagasta kultūras nams	Lēdurgas pagasta kultūras nama remonts	6 000	6 000		
Krustpils novada dome	Antūžu speciālā internātpamatskola	Jēkabpils rajona Antūžu speciālās internātpamatskolas ēkas renovācijas 2. kārta	45 000		45 000	
Krustpils novada dome	Jēkabpils 2. vidusskola	Jēkabpils 2. vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana, 2 kārta	250 000		250 000	
Krustpils novada dome	Jēkabpils rajona bāreņu nams	Jēkabpils rajona bāreņu nama "Līkumi" centrālās ēkas 2. korpusa renovācija	73 000		73 000	
Krustpils novada dome	Vīpes pamatskola	Vīpes pamatskolas centrālapkures ierīkošana un skolas siltināšana	37 000		37 000	
Krustpils novada dome	Atašienes pagasta Marinzejas muiža	Atašienes pagasta Marinzejas muižas kompleksa jumta nomaiņa un neizmantotās ēkas daļas pārbūve par vidusskolas zēnu darbmācības kabinetu	15 000	15 000		

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Krustpils novada dome	Brāļu Skridu Atašienes vidusskola	Atašienes pagasta Brāļu Skridu Atašienes vidusskolas remonts un infrastruktūras sakārtošana	10 000	10 000		
Krustpils novada dome	Vīpes pamatskola	Vīpes pamatskolas centrālapkures ierīkošana un skolas siltināšana	10 000	10 000		
Kuldīgas novada dome	Kuldīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde	Kuldīgas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Ābelīte" piebūves celtniecība	852 840	150 000		702 840
Kuldīgas novada dome	Vārmes pagasta pamatskola	Vārmes pagasta pamatskolas sporta zāles būvniecība un mācību ēku renovācijas un energoefektivitātes paaugstināšana	230 207			230 207
Kuldīgas novada dome	Kuldīgas vieglatlētikas manēža	Kuldīgas vieglatlētikas manēžas celtniecība	234 523		234 523	
Kuldīgas novada dome	Kuldīgas rajona sporta skola	Kuldīgas rajona sporta skolas remonts un energoefektivitātes paaugstināšana	10 000	10 000		
Kuldīgas novada dome	Kabiles vidusskola	Kabiles pagasta Kabiles vidusskolas sporta kompleksa būvniecības pabeigšana, mācību korpusu renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana	70 000	70 000		
Kuldīgas novada dome	Kabiles pagasta bibliotēka	Kabiles pagasta bibliotēkas renovācija	8 000	8 000		
Kuldīgas novada dome	Turlavas pamatskola	Turlavas pagasta Turlavas pamatskolas ēku un inženierkomunikāciju remonts, pārbūve, rekonstrukcija	80 000	80 000		
Ķeguma novada dome	Ķeguma novada siltumtrase	Ķeguma novada siltumtrases izbūve Daugmales un Staru ielas siltumapgādes rajonu savienošanai	30 000	30 000		
Ķekevas novada dome	Daugmales pagasta pirmskolas izglītības iestāde	Daugmales pagasta pirmskolas izglītības iestādes būvniecība	250 000	100 000	150 000	
Lapmežciema novada dome	Lapmežciema ūdenstornis	Lapmežciema ūdenstorņa remonts	30 000	30 000		
Lielvārdes novada dome	Lielvārdes novada pirmsskolas izglītības iestāde	Lielvārdes novada pirmsskolas izglītības iestādes "Pūt, vējiņi" renovācija	54 000		54 000	
Lielvārdes novada dome	Lielvārdes pamatskola	Lielvārdes pamatskolas aktu zāles renovācija	74 404	20 000	26 000	28 404
Lielvārdes novada dome	Jumpravas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde „Zvaniņš"	Jumpravas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes „Zvaniņš" jumta remonts	20 000	20 000		
Lielvārdes novada dome	Lielvārdes mūzikas skola	Lielvārdes mūzikas skolas logu nomaiņa	7 000	7 000		
Lielvārdes novada dome	Kaibalas pamatskola	Lielvārdes novada Kaibalas pamatskolas jumta daļēja nomaiņa	35 000	35 000		
Lielvārdes novada dome	Lielvārdes novada pirmsskolas izglītības iestāde „Pūt vējiņi"	Lielvārdes novada pirmsskolas izglītības iestādes „Pūt vējiņi" renovācija	54 000	54 000		
Liepājas pilsētas dome	Liepājas pilsētas 5. vidusskola	Draudzīgā aicinājuma Liepājas pilsētas 5. vidusskolas telpu paplašināšana un piebūve	850 000	500 000	350 000	
Liepājas pilsētas dome	Liepājas pilsēta	Liepājas pilsētas Daugavas stadiona rekonstrukcija	170 000	30 000	140 000	
Liepājas pilsētas dome	Liepājas izglītības iestāde	Liepājas izglītības iestāžu ēdināšanas bloku rekonstrukcija (renovācija)	400 000		400 000	
Liepājas rajona padome	Vaiņodes internātpamatskola	Energoefektivitātes paaugstināšana un sadzīvisko apstākļu uzlabošana Vaiņodes internātpamatskolā	50 000		50 000	
Liepājas rajona padome	Dienas aprūpes centrs	Dienas aprūpes centra cilvēkiem ar īpašām vajadzībām izveide pansionātā "Rokaiži"	50 000		50 000	
Līgatnes novada padome	Līgatnes pamatskola	Līgatnes pamatskolas sporta zāles celtniecība	60 000	30 000	30 000	
Limbažu novada dome	Pāles pamatskola	Pāles pamatskolas sporta zāles būvniecība	51 400	51 400		
Limbažu novada dome	Limbažu 2. vidusskola	Limbažu 2. vidusskolas ēkas remontdarbi	132 067	18 000	100 000	14 067
Limbažu novada dome	Limbažu 1. pirmsskolas izglītības iestāde	Limbažu 1. pirmsskolas izglītības iestādes "Buratīno" remontdarbi	12 300	12 300		
Limbažu novada dome	Limbažu 3. pirmsskolas izglītības iestāde	Limbažu 3. pirmsskolas izglītības iestādes "Spārīte" telpu kosmētiskais remonts	7 700	7 700		
Limbažu novada dome	Limbažu 3. vidusskola	Limbažu 3. vidusskolas aktu zāles remonts	9 000	9 000		
Limbažu novada dome	Limbažu mākslas skola	Limbažu mākslas skolas remontdarbi	10 000	10 000		
Limbažu novada dome	Limbažu vakara vidusskola	Limbažu vakara vidusskolas telpu remonts	3 500	3 500		
Limbažu novada dome	Limbažu kultūras nams	Limbažu kultūras nama telpu remonts	4 000	4 000		
Limbažu novada dome	Limbažu pilsētas bibliotēka	Limbažu pilsētas Galvenās bibliotēkas telpu remonts	3 500	3 500		
Limbažu novada dome	Katvaru kultūras nams	Katvaru pagasta Katvaru kultūras nama remonts	100 000	100 000		

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Limbažu novada dome	Vidrižu pamatskola	Vidrižu pamatskolas remonts, iebraucamā ceļa un stāvvietas izbūve	50 000	50 000		
Limbažu novada dome	Vidrižu pamatskola	Vidrižu pamatskolas ēkas fasādes atjaunošana	35 000	35 000		
Līvānu novada dome	Līvānu 1. vidusskolas sporta laukums	Līvānu 1. vidusskolas sporta laukuma rekonstrukcija	339 059	50 000	150 000	139 059
Līvānu novada dome	Līvānu novada kultūras centrs	Līvānu novada kultūras centra rekonstrukcija	150 000	150 000		
Līvānu novada dome	Sutru pamatskola	Sutru pamatskolas renovācija – droša mācību procesa nodrošināšana	80 000	80 000		
Lubānas novada dome	Sociālās aprūpes centrs	Sociālās aprūpes centra Lubānā, Oskara Kalpaka ielā 12, paplašināšana un modernizācija	30 000		30 000	
Lubānas novada dome	Lubānas pilsētas pirmskolas izglītības iestāde „Rūķis"	Lubānas pilsētas pirmskolas izglītības iestādes „Rūķis" ēkas renovācija, 2. kārta	15 000	15 000		
Ludzas novada dome	Ludzas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde	Ludzas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu siltināšana	300 000		200 000	100 000
Ludzas novada dome	Ludzas rajona slimnīca	Ludzas rajona slimnīcas veļas mājas renovācija Ludzā	70 000		70 000	
Ludzas novada dome	ūdens apgādes sistēmas renovācija Raiņa ielā	Ludzas pilsētas alternatīvās ūdens apgādes sistēmas renovācijas pasākumi Raiņa ielā	18 000	18 000		
Ludzas novada dome	Isnaudas tautas nams	Isnaudas tautas nama ēkas renovācija	16 000	16 000		
Ludzas novada dome	Ņukšu pagasta tautas nams	Ņukšu pagasta tautas nama renovācija	30 000	30 000		
Ludzas novada dome	Pildas pamatskola	Pildas pamatskolas logu nomaiņa	22 000	22 000		
Ludzas novada dome	Pureņu sākumskola	Pureņu pagasta sākumskolas telpu remonts	15 500	15 500		
Ludzas pilsētas dome	Ludzas pilsētas sporta halle	Ludzas pilsētas sporta halles celtniecība	576 740	326 740	250 000	
Madonas novada dome	Ļaudonas pagasta Avotu katlumāja	Madonas rajona Ļaudonas pagasta Avotu katlumājas renovācijas 2. kārta	50 000	20 000	30 000	
Madonas novada dome	Madonas kultūras nams	Madonas kultūras nama rekonstrukcija	335 180		250 000	85 180
Madonas novada dome	Sarkaņu pagasta Biksēres ciems	Madonas rajona Sarkaņu pagasta Biksēres ciema siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija	25 000		25 000	
Madonas novada dome	Sarkaņu pagasta sporta halle	Sarkaņu pagasta sporta halles projektēšana un būvniecības uzsākšana	64 000	50 000	14 000	
Madonas novada dome	Ūdenssaimniecības attīstība Sarkaņu pagastā	Ūdenssaimniecības attīstība Sarkaņu pagasta Biksēres, Sarkaņu un Poļvarkas ciemos	25 000		25 000	
Madonas novada dome	Kalsnavas pirmskola	Kalsnavas pagasta Kalsnavas pirmskolas izglītības iestāžu renovācija	59 900	51 000	8 900	
Madonas novada dome	Kalsnavas pirmskola	Kalsnavas pamatskolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana un ventilācijas rekonstrukcija	76 222	50 000	26 222	
Madonas pilsētas dome	Madonas sporta centrs	Madonas sporta centra izbūve	650 000	400 000	250 000	
Mārupes novada dome	Tīraines skola	Mārupes pagasta Tīraines skolas piebūves – sporta halles – būvniecība	150 000	150 000		
Mārupes pagasta padome	Tīraines skola	Tīraines skolas piebūves (sporta halles) būvniecība	111 690		111 690	
Mazsalacas pilsētas dome	Mazsalacas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde	Ēkas daļas rekonstrukcija Mazsalacā, Parka ielā 14, Mazsalacas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes izveidei, 2. kārta	28 000	28 000		
Naukšēnu novada dome	Naukšēnu vidusskola	Naukšēnu pagasta Naukšēnu vidusskolas sporta zāles remonts	28 000	28 000		
Novadnieku novada dome	Sātiņu pamatskola	Novadnieku pagasta Sātiņu pamatskolas renovācija un avārijas stāvokļa novēršana	20 000	20 000		
Ogres novada dome	Mazozolu pagasta kultūras un administratīvais nams	Mazozolu pagasta kultūras un administratīvā nama renovācija	31 500		30 000	1 500
Ogres novada dome	Ogresgala pamatskola	Ogresgala pamatskolas sporta zāles rekonstrukcija	79 310		79 310	
Ogres novada dome	Ogres centrālā bibliotēka	Ogres centrālās bibliotēkas rekonstrukcija	36 991	36 991		
Ogres novada dome	Ogres ģimnāzija	Ogres ģimnāzijas energoefektivitātes paaugstināšana	50 000	50 000		
Ogres novada dome	Lauberes bērnu nams un katlu māja	Ogres rajona Lauberes bērnu nama katlu mājas renovācija	70 000	70 000		
Ogres novada dome	Ogres novada veloceliņš	Ogres novada veloceliņa izbūve	40 000	40 000		
Ogres novada dome	Meņģeles pamatskola	Meņģeles pamatskolas jumta seguma nomaiņa	13 000	13 000		
Ogres novada dome	Suntažu vidusskola	Suntažu vidusskolas darbmācības kabineta renovācija	15 000	15 000		
Ozolnieku novada dome	Ozolnieku novada pirmsskolas izglītības iestāde	Ozolnieku novada pirmsskolas izglītības iestādes „Zīlīte" energoefektivitātes paaugstināšana	20 000	20 000		
Pārgaujas novada dome	Raiskuma sanatorijas internātpamatskola	Raiskuma sanatorijas internātpamatskolas remonts	28 641			28 641

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Pārgaujas novada dome	Raiskuma pamatskola	Raiskuma pamatskolas avārijas stāvokļa novēršana	77 000	67 000	10 000	
Pārgaujas novada dome	Stalbes vidusskola	Stalbes vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana, avārijas stāvokļa novēršana	45 000	45 000		
Pāvilostas novada dome	Pāvilostas kultūras nams	Pāvilostas kultūras nama renovācija	53 892	50 000		3 892
Pāvilostas novada dome	Pāvilostas pirmsskolas izglītības iestāde	Pāvilostas pirmsskolas izglītības iestādes "Dzintariņš" energoefektivitātes paaugstināšana	8 000			8 000
Preiļu novada dome	Veselavas pamatskola	Veselavas pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana	30 000	30 000		
Preiļu novada dome	Priekuļu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Priekuļu pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Mežmaliņas" jumta renovācija un siltināšana	30 000	30 000		
Preiļu novada dome	Preiļu novada futbola laukums	Preiļu novada mākslīgā futbola laukuma iekārtošana	100 000	100 000		
Preiļu novada dome	Preiļu novada kultūras nams	Preiļu novada kultūras nama ēkas jumta seguma renovācija	39 000	39 000		
Preiļu novada dome	Preiļu rajona bibliotēka	Preiļu rajona Galvenās bibliotēkas modernizācija	200 000	200 000		
Preiļu pilsētas dome	Preiļu pagasta kultūras nams	Preiļu novada Preiļu pagasta kultūras nama energoefektivitātes uzlabošana	300 000		300 000	
Priekules novada dome	Bunkas pagasta Krotes Kronvalda Ata pamatskola	Bunkas pagasta Krotes Kronvalda Ata pamatskolas rekonstrukcija	75 000	25 000		50 000
Priekules novada dome	Kalētu pagasta padomes sporta centrs	Kalētu pagasta padomes sporta centra "Druva" izveide	330 000		30 000	300 000
Priekules novada dome	Priekules vidusskola	Priekules vidusskolas sporta zāles būvniecība	793 669	450 000	75 000	268 669
Priekules novada dome	Kalētu pamatskola	Kalētu pagasta Kalētu pamatskolas ēdināšanas bloka rekonstrukcija	62 664	62 664		
Priekules novada dome	Priekules pagasta pirmskolas izglītības iestāde	Priekules pagasta pirmskolas izglītības iestādes "Dzirnaviņas" rotaļu laukuma izveide	5 000	5 000		
Raunas novada dome	Drustu pamatskola	Drustu pamatskolas ēku renovācija higiēnas prasību izpildes nodrošināšanai	40 000	40 000		
Raunas novada dome	Raunas pagasta vidusskola	Raunas pagasta vidusskolas ēkas jumta nomaiņa, logu un fasādes rekonstrukcija	30 000	30 000		
Rēzeknes novada dome	Kantinieku pagasta bibliotēka	Kantinieku pagasta bibliotēkas lasītavas un informācijas centra renovācija	10 000	10 000		
Rēzeknes novada dome	Ūdenssaimniecības attīstība Ilzeskalna pagastā	Ūdenssaimniecības attīstība Rēzeknes rajona Ilzeskalna pagasta ciematā Ilzeskalns	101 000		101 000	
Rēzeknes novada dome	Maltas pagasta kultūras nams	Maltas pagasta kultūras nama kapitālais remonts	80 000	80 000		
Rēzeknes novada dome	Ilzeskalna pirmsskolas izglītības iestāde	Ilzeskalna pirmsskolas izglītības iestādes ēkas siltināšana	62 115	40 000		22 115
Rēzeknes novada dome	Mākoņkalna pamatskola	Mākoņkalna pagasta Mākoņkalna pamatskolas renovācija	98 500	50 000		48 500
Rēzeknes novada dome	Mākoņkalna pagasta pirmskolas izglītības iestāde	Mākoņkalna pagasta pirmskolas izglītības iestādes ēkas siltināšana	25 000	25 000		
Rēzeknes novada dome	Rēzeknes pilsētas pensionāru sociālās aprūpes centrs	Logu nomaiņa Rēzeknes pilsētas pensionāru sociālās aprūpes centrā	8 000		8 000	
Rēzeknes novada dome	Makašānu amatu vidusskola	Vērēmu pagasta Makašānu amatu vidusskolas celtniecības pabeigšana	162 957	90 000	49 000	23 957
Rēzeknes pilsētas dome	Rēzeknes izglītības iestādes	Rēzeknes izglītības iestāžu modernizācija atbilstoši ES prasībām	362 000	362 000		
Rēzeknes pilsētas dome	Bērnu un jaunatnes sporta centrs	Bērnu un jaunatnes sporta centra būvniecība Rēzeknē	500 000	150 000	350 000	
Riebiņu novada dome	Galēnu pamatskola	Riebiņu novada Galēnu pamatskolas sporta zāles celtniecība	250 000	250 000		
Rīgas dome	Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskola	Rīgas Raiņa 8. vakara (maiņu) vidusskolas zāles remonts	5 000	5 000		
Ropažu novada dome	Ropažu vidusskola	Ropažu novada Ropažu vidusskolas remonts	14 000	14 000		
Rucavas novada dome	Rucavas pamatskola	Rucavas pamatskolas ēdināšanas bloka rekonstrukcija	25 000	25 000		
Rugāju novada dome	Rugāju pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Rugāju pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Vārpiņa" ēkas rekonstrukcija	88 000	13 000		75 000
Rugāju novada dome	Rugāju pagasta Sporta nams	Rugāju pagasta Sporta nama celtniecības darbu pilnīga pabeigšana	78 000		78 000	
Rugāju novada dome	Eglaines pamatskola	Lazdukalna pagasta Eglaines pamatskolas ēkas renovācija	150 288	30 000	120 288	
Rundāles novada dome	Bērsteles pamatskola	Bauskas rajona Bērsteles pamatskolas izglītības tīkla optimizācijas projekta 2. kārta	28 000		28 000	
Rundāles novada dome	Svītenes tautas nams	Svītenes tautas nama renovācija	20 000		20 000	
Rundāles novada dome	Bērsteles pamatskola	Bauskas rajona Bērsteles pamatskolas izglītības tīkla optimizācija	10 000	10 000		
Sabiles novada dome	Sabiles novada kultūras nams	Sabiles novada kultūras nama energoefektivitātes paaugstināšana un remonta darbi	50 000	10 000	40 000	
Salacgrīvas novada dome	Salacgrīvas vidusskola	Salacgrīvas vidusskolas iekšpagalma rekonstrukcija	71 000		71 000	
Salacgrīvas novada dome	Liepupes pagasta pašvaldības autoceļi	Liepupes pagasta pašvaldības autoceļa Pamati–Dzenīši remonts	65 000	40 000	25 000	

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Salacgrīvas pilsētas ar lauku teritoriju dome	Salacgrīvas bibliotēka	Salacgrīvas bibliotēkas energoefektivitātes paaugstināšan	58 000	48 000	10 000	
Salas novada dome	Salas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Salas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Ābelīte" energoefektivitātes paaugstināšana	118 677	50 000	20 000	48 677
Saldus novada dome	Jaunlutriņu pagasta tautas nams	Jaunlutriņu pagasta tautas nama jumta remonts	25 000	25 000		
Saldus novada dome	Kursīšu pamatskola	Kursīšu pamatskolas filiāles pirmskolas izglītības iestādes „Riekstiņš" logu nomaiņa	10 000	10 000		
Saldus novada dome	Lutriņu pagasta izglītības iestāde	Lutriņu pagasta izglītības iestāžu infrastruktūras un sanitāri higiēnisko apstākļu uzlabošana	50 000	50 000		
Saldus novada dome	Pampāļu pamatskola	Pampāļu pamatskolas energoefektivitātes pilnveidošanas pasākumi un telpu sakārtošana atbilstoši sanitāri higiēniskām prasībām	45 000	45 000		
Saldus novada dome	Druvas kultūras nams	Saldus pagasta Druvas kultūras nama energoefektivitātes paaugstināšana	20 000	20 000		
Saldus novada dome	Vadakstes pamatskola	Vadakstes pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana	27 100	27 100		
Saldus novada dome	Vadakstes pagasta atdzelžošanas stacija	Vadakstes pagasta atdzelžošanas stacijas ierīkošana Vadakstes ciemata centrā	7 900	7 900		
Saldus novada dome	Zaņas pagasta bibliotēka	Zaņas pagasta bibliotēkas remonts	15 000	15 000		
Saldus novada dome	Zirņu pagasta pamatskola	Zirņu pagasta pamatskolas „Kurzemīte" energoefektivitātes paaugstināšana	12 000	12 000		
Saldus novada dome	Jaunauces pamatskola	Jaunauces pagasta Jaunauces pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana	100 000	20 000	80 000	
Saldus novada dome	Šķēdes pagasta pirmskola	Šķēdes pagasta pirmskolas izglītības iestādes remontdarbi	29 000	9 000	20 000	
Saulkrastu pilsētas dome	Zvejniekciema vidusskola	Saulkrastu pilsētas Zvejniekciema vidusskolas renovācijas 1. kārta – Zvejniekciema vidusskolas energoefektivitātes paaugstināšana	509 942	509 942		
Sējas novada dome	Sējas pamatskola	Sējas novada Sējas pamatskolas remonts	20 000	20 000		
Siguldas novada dome	Siguldas novada Sabiedriskais kultūras centrs un bibliotēka	Siguldas novada Sabiedriskā kultūras centra un bibliotēkas celtniecība Jūdažos	80 000	80 000		
Siguldas novada dome	Sabiedriskais kultūras centrs	Sabiedriskā kultūras centra un bibliotēkas celtniecība Jūdažos	117 000		117 000	
Skrundas novads	Rankas ciemata Skolas iela	Rankas pagasta Rankas ciemata Skolas ielas apgaismojuma ierīkošana	15 000	15 000		
Smiltenes novada dome	Blomes pagasta pamatskola	Blomes pagasta pamatskolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana (t.sk. ārsienu siltināšana un apkures katla iegāde)	45 000	45 000		
Smiltenes novada dome	Trikātas pamatskola	Trikātas pamatskolas aktu zāles renovācija	25 000	25 000		
Smiltenes novada dome	Smiltenes ģimnāzija	Smiltenes ģimnāzijas ēkas rekonstrukcija	152 310	25 000	85 000	42 310
Smiltenes novada dome	Smiltenes pamatskola	Smiltenes Trīs pakalnu pamatskolas zāles pārbūve sporta vajadzībām	45 000	30 000	15 000	
Smiltenes novada dome	Variņu pagasta pamatskola	Variņu pagasta pamatskolas sporta zāles celtniecības turpināšana	290 000	140 000	150 000	
Strenču pilsētas dome	Strenču mūzikas skola	Strenču mūzikas skolas ēkas renovācija	21 712	21 712		
Sutru pagasta padome	Sutru pamatskola	Sutru pamatskolas renovācija – droša mācību procesa nodrošināšana	90 000		90 000	
Talsu novada dome	Ģibuļu pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Ģibuļu pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Ķipars" energoefektivitātes paaugstināšana un sanitāro mezglu rekonstrukcija	100 000	40 000	45 000	15 000
Talsu novada dome	Laucienes pamatskolas sporta zāle	Laucienes pamatskolas sporta zāles celtniecība	140 000		60 000	80 000
Talsu novada dome	Lībagu pagasta sākumskolas sporta zāle	Lībagu pagasta sākumskolas sporta zāles ar palīgtelpām būvniecība	130 000	35 000	45 000	50 000
Talsu novada dome	Sabiles vidusskolas sporta halle	Sabiles vidusskolas sporta halles celtniecība	76 700	70 000		6 700
Talsu novada dome	Talsu Valsts ģimnāzija	Talsu Valsts ģimnāzijas sporta zāles celtniecība	1 955 605	456 000	1 499 605	
Talsu novada dome	Valdemārpils mākslas un mūzikas skolas muzeja un bibliotēkas ēkas	Valdemārpils mākslas un mūzikas skolas muzeja un bibliotēkas ēkas rekonstrukcija	90 000	50 000	40 000	
Talsu pilsētas dome	Talsu 2. vidusskolas un sākumskola	Talsu 2. vidusskolas un Talsu sākumskolas sporta halles būvniecība	750 000	350 000	400 000	
Tērvetes novada dome	A. Brigaderes pamatskola	A. Brigaderes pamatskolas sporta zāles tehniskā projekta uzstādīšana	33 000		33 000	
Tukuma novada dome	Tukuma rajona veco ļaužu pansionāts "Rauda"	Tukuma rajona veco ļaužu pansionāta "Rauda" ugunsdzēsības signalizācijas sistēmas ierīkošana saskaņā ar VUGD prasībām	30 000	30 000		

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Tukuma novada dome	Irlavas vidusskola	Irlavas vidusskolas sporta zāles būvniecības pabeigšana	50 000	50 000		
Tukuma novada dome	Pūres pamatskola	Pūres pamatskolas sporta kompleksa celtniecība	30 000	30 000		
Tukuma novada dome	Pūres pamatskola	Pūres pamatskolas sporta kompleksa 3. kārtas būvniecība	40 750		40 750	
Tukuma novada dome	Tukuma slimnīca	Tukuma rajona padomes aģentūras "Tukuma slimnīca" rekonstrukcija – 1. kārta	60 000		60 000	
Tukuma novada dome	Tumes vidusskola	Tumes vidusskolas siltumefektivitātes paaugstināšana	72 000	30 000	40 000	2 000
Vaiņodes novada dome	Vaiņodes internātpamatskola	Energoefektivitātes paaugstināšana un sadzīvisko apstākļu uzlabošana Vaiņodes internātpamatskolā	11 622			11 622
Vaiņodes novada dome	Vaiņodes pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Vaiņodes pagasta pirmsskolas izglītības iestādes „Zīlīte" energoefektivitātes paaugstināšana	15 000	15 000		
Valkas novada dome	Valkas rajona Novadpētniecības muzejs	Valkas rajona Novadpētniecības muzeja ēkas jumta renovācija	38 000	38 000		
Valkas novada dome	Valkas pilsētas kultūras nams	Valkas pilsētas kultūras nama renovācija	351 003	70 000	200 000	81 003
Valkas novada dome	Valkas rajona novadpētniecības muzejs	Valkas rajona novadpētniecības muzeja renovācija	12 000			12 000
Valkas pilsētas dome	Valkas pilsētas starptautiskais studiju centrs	Valkas pilsētas starptautiskā studiju centra izveide	190 000	90 000	100 000	
Valmieras pilsētas dome	Viestura vidusskola	Valmieras Viestura vidusskolas garderobes un sporta zāles renovācija	63 807	63 807		
Valmieras pilsētas dome	Valmieras pamatskola	Valmieras pamatskolas būvniecība	800 000	800 000		
Valmieras pilsētas dome	Valmieras pilsētas Vidzemes profesionālās izglītības centrs	Valmieras pilsētas Vidzemes profesionālās izglītības centra telpu remonts	5 000	5 000		
Valmieras pilsētas dome	Valmieras pamatskola	Valmieras pamatskolas būvniecības projekts	2 738 350		750 000	1 988 350
Valmieras pilsētas pašvaldība	Vidzemes Olimpiskais centrs	Vidzemes Olimpiskā centra futbola stadiona izveide Valmierā	777 647	200 000	250 000	327 647
Valmieras pilsētas pašvaldība	Daliņa stadions	Daliņa stadiona renovācija Valmierā	325 000	100 000	175 000	50 000
Varakļānu pilsētas dome	Varakļānu vidusskola	Varakļānu vidusskolas sporta zāles celtniecība	130 000	30 000	100 000	
Vārkavas novada dome	Arendoles krīzes centrs	Arendoles krīzes centra izveide, energoefektivitātes nodrošināšana un aprīkošana, 2. posms	24 000		24 000	
Vārkavas novada dome	Vārkavas vidusskola	Vārkavas vidusskolas sporta kompleksa modernizācija, 2. posms	24 000		24 000	
Vārkavas novada dome	Vārkavas vidusskola	Vārkavas vidusskolas sporta zāles remonts	5 000	5 000		
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Vecpiebalgas vidusskola	Vecpiebalgas vidusskolas ēku renovācija higiēnas prasību izpildes nodrošināšanai	93 000	63 000	30 000	
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Skujenes pamatskola	Kaives pagasta Skujenes pamatskolas piebūves otrā stāva izbūve	70 000	70 000		
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Dzērbenes mūzikas skola	Dzērbenes mūzikas skolas logu nomaiņa	20 000	20 000		
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Dzērbenes vidusskola	Dzērbenes vidusskolas sakārtošana atbilstoši Eiropas Savienības prasībām	102 000	102 000		
Vecumnieku novada dome	Skaistkalnes vidusskola	Skaistkalnes vidusskolas energoefektivitātes pasākumu īstenošana	36 987	20 000		16 987
Vecumnieku novada dome	Bārbeles pamatskola	Bārbeles pamatskolas remontdarbi	10 000	10 000		
Vecumnieku novada dome	Bārbeles pagasta tautas nams	Bārbeles pagasta tautas nama remontdarbi	10 000	10 000		
Vecumnieku novada dome	Stelpes pamatskola	Stelpes pamatskolas teritorijas labiekārtošana	24 000	24 000		
Vecumnieku novada dome	Stelpes pagasta ūdens atdzelžošanas iekārte	Stelpes pagasta ūdens atdzelžošanas iekārtu izbūve Stelpes pamatskolas ūdens apgādes sistēmā	10 000	10 000		

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Piešķirtā mērķdotācija, Ls 2007–2009	tai skaitā 2007	2008	2009
Vecumnieku novada dome	Vecumnieku centralizētās siltumapgādes sistēma	Vecumnieku centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcijas projekta 2. kārtas realizācija	20 000	20 000		
Ventspils novada dome	Usmas pamatskola	Usmas pagasta Usmas pamatskolas renovācijas pabeigšana	30 000	30 000		
Ventspils novada dome	Užavas pagasta pamatskola	Užavas pagasta pamatskolas koplietošanas telpu grīdas nomaiņa	20 000	20 000		
Ventspils novada dome	Ances pamatskola	Ances pagasta Ances pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana	10 000	10 000		
Ventspils novada dome	Piltenes vidusskola	Piltenes vidusskolas logu un durvju nomaiņa	50 000	50 000		
Ventspils novada dome	Tārgales pamatskola	Tārgales pagasta Tārgales pamatskolas sporta zāles jumta rekonstrukcija	30 000	30 000		
Ventspils novada dome	Piltenes pirmsskolas izglītības iestāde	Piltenes pirmsskolas izglītības iestādes "Taurenītis" logu nomaiņa	9 907			9 907
Ventspils pilsētas dome	Ventspils pilsētas pašvaldības izglītības iestāde	Ventspils pilsētas pašvaldības izglītības iestāžu energoefektivitātes paaugstināšana	495 000	495 000		
Ventspils pilsētas dome	Ventspils 1. ģimnāzija	Ventspils 1. ģimnāzijas ēkas kompleksā renovācija	195 000	195 000		
Ventspils pilsētas dome	Ventspils bibliotēka	Ventspils Galvenās bibliotēkas paplašināšana	60 000	60 000		
Ventspils pilsētas dome	Ventspils pilsētas pansionāts un bērnu nams „Selga"	Ventspils pilsētas pansionāta un bērnu nama „Selga" intensīvās aprūpes nodaļas un 1. stāva renovācija, pielāgojot telpas invalīdiem	95 000	95 000		
Ventspils pilsētas dome	Ventspils pilsētas bibliotēka	Ventspils pilsētas jaunās bibliotēkas būvniecība Pārventā	1 913 794	95 000	847 500	971 294
Viesītes novada dome	Viesītes pilsētas pirmskolas izglītības iestāde	Viesītes pilsētas pirmskolas izglītības iestādes „Zīlīte" ēkas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana	70 000	70 000		
Viļakas novada dome	Medņevas pagasta pirmsskolas izglītības iestāde	Medņevas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" energoefektivitātes paaugstināšana	10 000			10 000
Viļakas novada dome	Medņevas pagasta tautas nams	Medņevas pagasta tautas nama energoefektivitātes paaugstināšana un remonts	17 000		17 000	
Viļakas novada dome	Medņevas pagasta tautas nams	Medņevas pagasta tautas nama remontdarbi	6 790	6 790		
Viļakas novada dome	Viduču pamatskola	Medņevas pagasta Viduču pamatskolas energoefektivitātes paaugstināšana	10 000	10 000		
Viļakas novada dome	Rekavas vidusskola	Rekavas vidusskolas remontdarbi	37 500		37 500	
Viļakas novada dome	Upītes pamatskola	Upītes pamatskolas remontdarbi	27 500	5 000	22 500	
Viļakas novada dome	Žīguru pagasta kultūras nams	Žīguru pagasta kultūras nama renovācija	61 423		48 000	13 423
Viļakas novada dome	Žīguru pagasta siltumapgādes sistēma	Žīguru pagasta siltumapgādes sistēmas modernizācija	10 000	10 000		
Viļakas novada dome	Žīguru pagasta kultūras nams	Žīguru pagasta kultūras nama logu nomaiņa	8 000	8 000		
Viļakas novada dome	Viļakas pamatskola	Viļakas pamatskolas remontdarbi	5 000	5 000		
Viļakas novada dome	Borisovas tautas nams	Vecumu pagasta Borisovas tautas nama remontdarbi	5 000	5 000		
Viļakas novada dome	Mežvidu pamatskola	Vecumu pagasta Mežvidu pamatskolas remonts	15 000	15 000		
Viļakas novada dome	Rekavas vidusskola	Šķilbēnu pagasta Rekavas vidusskolas remontdarbi (t.sk. logu nomaiņa un pirmskolas izglītības grupas remonts)	22 000	22 000		
Viļakas novada dome	Viļakas Valsts ģimnāzija	Viļakas Valsts ģimnāzijas energoefektivitātes paaugstināšana	15 000	15 000		
Viļānu pilsētas dome	Viļānu vidusskola	Viļānu vidusskolas tualešu remonts un atjaunošana	30 000	30 000		
Zilupes novada dome	Pasienes pagasta tautas nams	Pasienes pagasta tautas nama ēkas remonts	7 000	7 000		
Zilupes novada dome	Zilupes veselības un sociālās aprūpes centrs	Zilupes novada Zilupes veselības un sociālās aprūpes centra sanitāro un dušas telpu kosmētiskais remonts	10 000	10 000		
Kopā			**52 315 490**	**21 372 190**	**18 776 523**	**12 166 777**

6. PIELIKUMS. VSID īstenošanas ietvaros Eiropas Savienības fondu finansētie projekti RAPLM un VRAA pārziņā esošās aktivitātēs 2007.–2009. gadā

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Projekta finansējums, Ls	Statuss
Aglonas novada dome	Bērnu brīvā laika pavadīšanas centra izveide Aglonā, Daugavpils ielā 8	Bērnu brīvā laika pavadīšanas centra izveide Aglonā	235 439	Tiek īstenots
Aizkraukles novada pašvaldība	Aizkraukles pilsētas bibliotēkas informācijas centrs	Aizkraukles pilsētas bibliotēkas un informācijas centra rekonstrukcija, energoefektivitātes paaugstināšana un pieejamības nodrošināšana, veicot ielu rekonstrukciju	1 153 449	Tiek īstenots
Aizkraukles novada pašvaldība	Aizkraukles pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūra	Aizkraukles novada domes pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija, energoefektivitātes paaugstināšana	563 425	Tiek īstenots
Alūksnes novada pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestāžu "Sprīdītis" un "Pienenīte" infrastruktūra	Pirmsskolas izglītības iestāžu "Sprīdītis" un "Pienenīte" infrastruktūras attīstīšana vienlīdzīgas nodarbinātības iespēju veicināšanai Alūksnē	363 874	Tiek īstenots
Balvu novada pašvaldība	Balvu pilsētas PII "Sienāzītis"	Balvu pilsētas PII "Sienāzītis" rekonstrukcija Balvos, Brīvības ielā 50b	211 500	Pabeigts
Bauskas novada pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaulīte" ēkas Dārza ielā 3 un Saules ielā 8	Pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaulīte" ēkas Dārza ielā 3 rekonstrukcija un ēku Saules ielā 8 renovācija	386 682	Pabeigts
Cēsu novada pašvaldība	Cēsu pils komplekss	Cēsu pils kompleksa revitalizācija tūrisma attīstībai	1 664 456	Tiek īstenots
Cēsu novada pašvaldība	Cēsu pilsētas maģistrālās ielas	Cēsu pilsētas maģistrālo ielu rekonstrukcija	2 919 704	Tiek īstenots
Cēsu novada pašvaldība	4 Cēsu pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes	Cēsu pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija	461 324	Tiek īstenots
Daugavpils pilsētas pašvaldība	Daugavpils cietokšņa infrastruktūra	Daugavpils cietokšņa infrastruktūras – ielu kompleksais labiekārtojums un inženiertīklu renovācija	3 872 340	Tiek īstenots
Daugavpils pilsētas pašvaldība	18 Daugavpils pašvaldības izglītības iestāžu infrastruktūra	Daugavpils pašvaldības izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība – energoefektivitātes pasākumi un teritorijas labiekārtošana ilgtspējīgai pilsētvides attīstībai	11 190 000	Tiek īstenots
Daugavpils pilsētas pašvaldība	Daugavpils pilsētas ielu infrastruktūra	Daugavpils pilsētas satiksmes infrastruktūras rekonstrukcija	6 306 046	Tiek īstenots
Daugavpils pilsētas pašvaldība	Daugavpils pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūra	Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība Daugavpilī	1 960 548	Pabeigts
Grobiņas novada pašvaldība	Bērnu brīvā laika pavadīšanas centrs	Bērnu brīvā laika laika pavadīšanas centra izveide Grobiņā	132 456	Tiek īstenots
Gulbenes novada pašvaldība	Gulbenes pilsētas PII infrastruktūra	Gulbenes pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija	143 904	Pabeigts
Gulbenes novada pašvaldība	Kultūras centrs, Gulbene	Gulbenes kultūras centra renovācija	1 212 058	Tiek īstenots
Gulbenes novada pašvaldība	Gulbenes pilsētas ielu infrastruktūra	Gulbenes pilsētas ielu seguma rekonstrukcija, 1. kārta	969 771	Pabeigts
Jelgavas novada pašvaldība	PII "Taurenītis", Glūdas pagasts	Alternatīvās aprūpes pakalpojumu centra bērniem izveide Glūdas pagastā	86 204	Tiek īstenots
Jelgavas pilsētas pašvaldība	Jelgavas pilsēta – Lielā iela no Dambja ielas līdz Atmodas ielai	Transporta infrastruktūras sakārtošana pilsētas centra un apkārtējo teritoriju sasniedzamības uzlabošanai	4 840 543	Tiek īstenots
Jelgavas pilsētas pašvaldība	Sv. Trīsvienības baznīcas tornis	Reģiona nozīmes tūrisma un kultūrizglītības centra izveide Jelgavā	1 467 377	Tiek īstenots
Jelgavas pilsētas pašvaldība	Jelgavas pilsētas ielu infrastruktūra	Transporta un inženierkomunikāciju infrastruktūras izbūve izglītības, veselības aprūpes un uzņēmējdarbības attīstības nodrošināšanai	1 218 631	Pabeigts
Jelgavas pilsētas pašvaldība	Jelgavas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes ēkas Pulkveža Brieža ielā 23a rekonstrukcija	Jelgavas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes ēkas Pulkveža Brieža ielā 23a rekonstrukcija	874 303	Tiek īstenots
Jēkabpils pilsētas pašvaldība	Krustpils saliņa un estrāde	Pilsētvides atjaunošana un kultūras dzīves veicināšana, rekonstruējot Krustpils saliņas estrādi un tiltu	694 875	Tiek īstenots
Jēkabpils pilsētas pašvaldība	Jēkabpils pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūra	Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība Jēkabpils pilsētā	1 057 441	Tiek īstenots
Jēkabpils pilsētas pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestādes infrastruktūras attīstība Jēkabpils pilsētā, Meža ielā 12	Pirmsskolas izglītības iestādes infrastruktūras attīstība Jēkabpils pilsētā, Meža ielā 12	213 830	Tiek īstenots
Jūrmalas pilsētas dome	Pirmsskolas izglītības iestāde "Katrīna"	Pirmsskolas izglītības iestādes "Katrīna" rekonstrukcija	1 141 869	Tiek īstenots
Krāslavas novada pašvaldība	Krāslavas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūra	Krāslavas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība	100 002	Pabeigts
Kuldīgas novada pašvaldība	Sinagogas ēku komplekss 1905. gada ielā 6, Kuldīgā	Sinagogas ēku kompleksa 1905. gada ielā 6, Kuldīgā, pārbūve par Kuldīgas Galveno bibliotēku	1 588 062	Tiek īstenots

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Projekta finansējums, Ls	Statuss
Kuldīgas novada pašvaldība	Liepājas un Piltenes ielas	Kuldīgas sabiedriskās un darījumu ass – Liepājas un Piltenes ielu rekonstrukcija un pilsētas „mazā loka" savienojošā posma izbūve" 1. kārta	1 841 552	Tiek īstenots
Kuldīgas novada pašvaldība	PII "Cīrulītis", Kuldīga	PII "Cīrulītis" rekonstrukcija un piebūves būvniecība Pļavas ielā 11, Kuldīgā	819 676	Tiek īstenots
Lielvārdes novada pašvaldība	Lielvārdes sociālais dienas aprūpes centrs	Alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšana Lielvārdes novada sociālā dienesta sociālajā dienas aprūpes centrā	53 378	Tiek īstenots
Liepājas pilsētas pašvaldība	Stacijas laukums	Stacijas laukuma rekonstrukcija Liepājā	1 399 118	Tiek īstenots
Liepājas pilsētas pašvaldība	Liepājas pilsētas izglītības iestāžu infrastruktūra	Energoefektivitātes paaugstināšana izglītības iestādēs	5 500 000	Tiek īstenots
Liepājas pilsētas pašvaldība	Liepājas pirmsskolas izglītības iestāde "Saulīte"	Liepājas pirmsskolas izglītības iestādes "Saulīte" infrastruktūras attīstība	1 277 702	Pabeigts
Limbažu novada pašvaldība	Limbažu pirmsskolas izglītības iestādes	Limbažu pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija un labiekārtošana	1 141 869	Pabeigts
Līvānu novada Dome	Līvānu novada kultūras centra ēkas rekonstrukcija un aprīkojuma iegāde	Līvānu novada kultūras centra ēkas rekonstrukcija un aprīkojuma iegāde	2 178 768	Pabeigts
Līvānu novada Dome	Līvānu pilsētas ielu un daudzdzīvokļu māju kvartālu infrastruktūras uzlabošana	Līvānu pilsētas ielu un daudzdzīvokļu māju kvartālu infrastruktūras uzlabošana	826 942	Pabeigts
Līvānu novada Dome	Līvānu pilsētas ielu infrastruktūra	Līvānu pilsētas ielu un daudzdzīvokļu māju kvartālu infrastruktūras uzlabošana – 2. kārta	2 043 420	Tiek īstenots
Līvānu novada Dome	Līvānu novada pašvaldības ēku infrastruktūra	Līvānu novada pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšana	1 732 700	Tiek īstenots
Līvānu novada Dome	Līvānu alternatīvās aprūpes centrs	Alternatīvās aprūpes pakalpojumu centra izveide Līvānu novadā	235 439	Tiek īstenots
Līvānu novada Dome	Pirmsskolas izglītības iestāde "Rūķīši"	Pirmsskolas izglītības iestādes "Rūķīši" renovācija un labiekārtošana	258 320	Pabeigts
Ludzas novada pašvaldība	Ludzas pilsētas speciālās pirmskolas izglītības iestāde "Rūķītis"	Ludzas pilsētas speciālās pirmskolas izglītības iestādes "Rūķītis" ēkas rekonstrukcija	207 595	Pabeigts
Madonas novada pašvaldība	Madonas pilsētas ielas – Kalēju, Veidenbauma, Kalna, Augu, Akmeņu, M. Riekstas, Ausekļa, Daugavas un Valdemāra bulvāris (posmā no Raiņa līdz Skolas ielai)	Madonas pilsētas ielu rekonstrukcija	1 608 365	Tiek īstenots
Madonas novada pašvaldība	Madonas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Priedīte" un "Saulīte"	Madonas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu "Priedīte" un "Saulīte" rekonstrukcija	1 100 000	Tiek īstenots
Madonas novada pašvaldība	Madonas pilsētas pirmsskolas izglītības iestāde "Saulīte"	Madonas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Saulīte" rekonstrukcija	1 090 889	Tiek īstenots
Madonas novada pašvaldība	Dzelzavas dienas aprūpes centrs	Dzelzavas dienas aprūpes centra telpu rekonstrukcija	192 861	Tiek īstenots
Ogres novada pašvaldība	Jaunas pirmsskolas izglītības iestādes "Riekstiņš" būvniecība Ogres novadā	Jaunas pirmsskolas izglītības iestādes "Riekstiņš" būvniecība Ogres novadā	1 141 869	
Pļaviņu novada pašvaldība	Pļaviņas, Bērnu rotaļu un attīstības centrs, Daugavas ielā 50	Sākumskolas vecuma bērnu rotaļu un attīstības centra izveidošana Pļaviņu pilsētā	24 125	Pabeigts
Preiļu novada pašvaldība	Preiļu novada krīzes centrs	Preiļu novada Krīzes centra izveide Preiļu novada pansijā	194 844	Tiek īstenots
Preiļu novada pašvaldība	Preiļu novada pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" filiāle "Auseklītis"	Preiļu novada pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" filiāles "Auseklītis" 2. un 3. kārtas renovācija	250 933	Pabeigts
Rēzeknes pilsētas pašvaldība	Atbrīvošanas aleja un satiksmes pārvads	Atbrīvošanas alejas un satiksmes pārvada rekonstrukcija, nodrošinot Rēzeknes kā Austrumlatvijas kultūras un izglītības centra pieejamību	858 137	Tiek īstenots
Rēzeknes pilsētas pašvaldība	Stacijas iela	Piekļuves nodrošināšana Rēzeknes pilsētas jaunajiem mikrorajoniem – Stacijas ielas rekonstrukcija ar savienojošo posmu izbūvi un satiksmes pārvada būvniecību	1 725 415	Tiek īstenots
Rēzeknes pilsētas pašvaldība	Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centrs	Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centra – jauniešu, bērnu interešu izglītības centra, radošo industriju un restaurācijas darbnīcu – būvniecība (CARANDACHE)	7 090 345	Tiek īstenots
Rēzeknes pilsētas pašvaldība	Latgales Kultūrvēstures muzejs	Latgales Kultūrvēstures muzeja ēku kompleksa rekonstrukcija	1 093 579	Tiek īstenots
Rīgas domes Īpašuma departaments	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Rīgā, Valdeķu ielā 58a	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Rīgā, Valdeķu ielā 58a (79. grupa 2118. grunts)	2 467 870	Pabeigts
Saldus novada pašvaldība	Robežu iela	Saldus nomales teritoriju sakārtošana ražošanas attīstībai, rekonstruējot Robežu ielu	3 068 912	Tiek īstenots
Saldus novada pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestāde "Pasaciņa"	Izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība Saldus pilsētā, rekonstruējot pirmsskolas izglītības iestādi "Pasaciņa"	460 330	Tiek īstenots
Saldus novada pašvaldība	Jaunlutriņu pagasta dienas centrs	Jaunlutriņu pagasta dienas centrs	22 460	Pabeigts

Pašvaldība	Objekts	Projekta nosaukums	Projekta finansējums, Ls	Statuss
Siguldas novada pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Nurmižu ielā 31, Siguldā	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Nurmižu ielā 31, Siguldā	896 002	Tiek īstenots
Skrundas novada pašvaldība	Nikrāces pagasta dienas centrs	Dienas aprūpes centra izveidošana cilvēkiem ar invaliditāti Nīkrāces pagastā	215 549	Tiek īstenots
Skrundas novada pašvaldība	Dienas centrs Skrundā	Alternatīvās aprūpes pakalpojumu attīstīšana un pilnveide Skrundas pašvaldībā	208 033	Tiek īstenots
Smiltenes novada pašvaldība	Atmodas iela	Atmodas ielas un tās pieslēgumu ielu kompleksā rekonstrukcija	1 560 915	Tiek īstenots
Smiltenes novada pašvaldība	Raiņa iela	Raiņa ielas un tās pieslēgumu ielu kompleksā rekonstrukcija	1 135 520	Tiek īstenots
Smiltenes novada pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestāde "Pīlādzītis"	Pirmsskolas izglītības iestādes "Pīlādzītis" Mētras ielā 11a infrastruktūras attīstība	232 653	Tiek īstenots
Talsu novada pašvaldība	Talsu pilsētas ielu infrastruktūra	Ielu infrastruktūras uzlabošana	1 120 108	Tiek īstenots
Talsu novada pašvaldība	Talsu pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes	Talsu pilsētas pirmsskolas izglītības iestāžu energoefektivitātes paaugstināšana un renovācija	542 175	Pabeigts
Talsu novada pašvaldība	Valdemārpils vidusskola	Valdemārpils Bērnu dienas aprūpes un brīvā laika pavadīšanas centra izveide	86 470	Pabeigts
Tukuma novada pašvaldība	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Tukumā	Pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Tukumā	1 248 192	Tiek īstenots
Tukuma novada pašvaldība	Dienas centrs, "Rīti", Slampes pagasts, Tukuma novads	Alternatīvās aprūpes pakalpojumu attīstīšana un pilnveide Slampes pašvaldībā	234 500	Tiek īstenots
Valkas novada pašvaldība	Valkas PII "Pasaciņa"	Valkas pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" infrastruktūras attīstība	171 907	Pabeigts
Valmieras pilsētas pašvaldība	Rīgas iela Valmierā	Rīgas ielas rekonstrukcija Valmierā	4 080 230	Tiek īstenots
Valmieras pilsētas pašvaldība	Valkas un Tērbatas ielas Valmierā	Valkas un Tērbatas ielas Valmierā rekonstrukcija	849 447	Tiek īstenots
Valmieras pilsētas pašvaldība	Valmieras Biznesa un inovāciju inkubators	Ražošanas un biroja telpu izbūve Valmieras Biznesa un inovāciju inkubatora darbības nodrošināšanai	1 077 091	Tiek īstenots
Valmieras pilsētas pašvaldība	Matīšu šoseja (t.sk. piebraucamais ceļš Biznesa un inovāciju inkubatoram Purva ielā 12)	Matīšu šosejas (t.sk. piebraucamā ceļa Biznesa un inovāciju inkubatoram Purva ielā 12) Valmierā rekonstrukcija	15 633 336	Tiek īstenots
Valmieras pilsētas pašvaldība	Valmieras pilsētas 3. pirmsskolas izglītības iestāde	Valmieras pilsētas 3. pirmsskolas izglītības iestādes "Sprīdītis" rekonstrukcija	1 088 046	Tiek īstenots
Varakļānu novada pašvaldība	Alternatīvās aprūpes centra izveide Varakļānos, Rīgas ielā 9	Alternatīvās aprūpes centra izveide Varakļānos	232 939	Tiek īstenots
Vecpiebalgas novada pašvaldība	Alternatīvās dienas aprūpes centrs "Rudiņi"	Alternatīvās dienas aprūpes centrs "Rudiņi"	139 305	Pabeigts
Ventspils pilsētas domes Izglītības pārvalde	Jaunrades nams	Jaunrades nama attīstības projekts	2 902 467	Tiek īstenots
Ventspils pilsētas domes Izglītības pārvalde	Ventspils pilsētas izglītības iestāžu infrastruktūra	Ventspils pašvaldības izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošana	725 030	Tiek īstenots
Ventspils pilsētas domes Izglītības pārvalde	Jaunas pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Kuldīgas ielā 134, Ventspilī	Jaunas pirmsskolas izglītības iestādes būvniecība Kuldīgas ielā 134, Ventspilī	1 405 608	
Ventspils pilsētas pašvaldības iestāde "Komunālā pārvalde"	Ventspils ielu infrastruktūra	Ielu infrastruktūras attīstība Ventspilī, 1. kārta	1 456 919	Tiek īstenots
Ventspils pilsētas pašvaldības iestāde "Ventspils muzejs"	Ventspils muzejs – piejūras brīvdabas parks	Vienīgā Baltijā vēsturiski saglabātā 600 mm šaursliežu dzelzceļa kā kultūrvēsturiska objekta attīstība: iekļaušana Ventspils transporta struktūrā un starptautiskā tūrisma apritē	1 727 804	Tiek īstenots
Kopā:			**127 907 772**	

VRAA pārziņā esošie elektroniskās pārvaldes risinājumi

www.latvija.lv

- Portāla mērķis – nodrošināt vienoto piekļuves punktu visiem Latvijas valsts un pašvaldību publiskajiem pakalpojumiem un centralizētu piekļuvi dažādu institūciju sniegtajiem elektroniskajiem pakalpojumiem.
- Iespēja ātri un ērti saņemt informāciju par visiem valsts sniegtajiem pakalpojumiem.
- Vieta, kur saņemt e-pakalpojumus, kas atvieglo iedzīvotāju ikdienu, un sekot e-pakalpojumu izpildei.
- Populārākie e-pakalpojumi – „Manā īpašumā deklarētās personas", „Mani dati Kadastrā" un „Dzīvesvietas deklarācijas iesniegšana".
- Portāla statistika – vidēji 10 000 skatījumu dienā.
- 2010. gada notikums – vienotā pieteikšanās pamatstudijām Latvijas Universitātē, Latvijas Lauksaimniecības universitātē un Rīgas Tehniskajā universitātē no 12.07.2010 līdz 27.07.2010.

Elektronisko iepirkumu sistēma

Pirmā e-iepirkumu sistēma Baltijas valstīs, kas nodrošina vairākas priekšrocības sistēmas lietotājiem:
- ātrāks iepirkumu process – saīsināts laiks no vajadzības apzināšanas līdz preces piegādei;
- samazināta valsts un pašvaldību iestāžu administratīvā slodze;
- iepirkumu procesa pārskatāmība: tiek ietaupīti valsts budžeta līdzekļi, jo centralizētajos iepirkumos, apvienojot vairākus pasūtījumus, arī maziem iepirkumiem tiek iegūtas pircējam izdevīgākas cenas;
- samazināti korupcijas riski.

Projekts „E-pakalpojumi un to infrastruktūras attīstība"

- Projekta mērķis – veicināt valsts pakalpojumu pieejamību, izstrādājot un ieviešot jaunus e-pakalpojumus, nodrošināt e-pakalpojumu koplietošanas infrastruktūras un Latvijas valsts portāla kā valsts pārvaldes vienotā elektroniskā kontaktpunkta attīstību.
- Projekta ietvaros tiks izstrādāti 23 e-pakalpojumi.

Projekts „Publiskās pārvaldes dokumentu pārvaldības sistēmu integrācijas vides izveide"

- Projekta mērķis – izveidot vienotu vidi publiskās pārvaldes elektronisko dokumentu apritei, kas nodrošinās drošu un automatizējamu elektronisko dokumentu apriti starp publiskās pārvaldes iestādēm (t.sk. lietvedības sistēmām).
- Projekta ietvaros tiks nodrošināts arī pakalpojums – iesniegums valsts pārvaldes iestādei portālā *www.latvija.lv* –, kas padarīs valsts pārvaldi pieejamāku iedzīvotājiem un veicinās to integrēšanu informācijas sabiedrībā.

Projekts „Vienota ģeotelpiskās informācijas portāla izveidošana un ĢIS integrācija"

- Projekta mērķis – izveidot vienotu pieejas punktu dažādu ģeotelpisko datu turētāju (valsts un pašvaldību iestāžu, kā arī uzņēmumu) informācijai un pakalpojumiem.
- Īstenojot projektu, tiks izveidoti ģeotelpiskās informācijas pamatpakalpojumi (meklēšana, skatīšanās, lejupielāde, transformācija), infrastruktūra ģeotelpiskās informācijas apmaiņai un e-pakalpojumu veidošanai.

Pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas, infrastruktūras un nekustamo īpašumu pārvaldības un uzraudzības informācijas sistēma, 1. kārta

- Projekta mērķis – izstrādāt modernu teritorijas attīstības plānošanas, infrastruktūras un nekustamo īpašumu pārvaldības informācijas sistēmu, kas nodrošinās efektīvu teritorijas plānošanas un nekustamā īpašuma pārvaldīšanas iespēju ilgtspējīgai un līdzsvarotai valsts attīstībai; izveidot ietvaru/infrastruktūru sistēmai, kurā tiks ietverts teritorijas plānojumu izstrādes modulis un būs iespējams uzglabāt vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma grafiskos un teksta datus.
- TAPIS aptvers visas pašvaldības, un tajā tiks integrētas visas informācijas sistēmas, kas satur nekustamā īpašuma pārvaldībai nepieciešamo informāciju.

Projekts „E-iepirkumu sistēmas e-katalogu funkcionalitātes attīstība"

- Projekts paredz 2004.–2007. g. plānošanas periodā īstenotā elektronisko iepirkumu sistēmas pilotprojekta ietvaros izstrādātās elektronisko katalogu funkcionalitātes papildināšanu, nodrošinot veiktspēju, kas būs pietiekama visu valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu darbībai sistēmā, samazināt ar sistēmas darbības nodrošināšanu saistītā roku darba apjomu, pilnveidot sistēmas procesus, nodrošinot elastīgāku preču izvēli, pilnveidot sistēmas statistikas un atskaišu funkcionalitāti.
- Jaunās sistēmas testa ekspluatāciju plānots uzsākt 2010. gada rudenī.

Pašvaldību vienotās informācijas sistēma (PVIS)

- Projekts „Pašvaldības vienotās informācijas sistēmas funkcionalitātes paplašināšana saskaņā ar administratīvi teritoriālo reformu, divi e-pakalpojumi iedzīvotājiem, pakalpojumu centru darbinieku darba vietas programmatūras izmēģinājumprojekts „Sasaiste ar būvniecības informācijas sistēmu, sociālo pārvalžu moduļu attīstība, dzimtsarakstu funkcijas izpildes elektronizācijas pilnveidošana"".
- Projekta mērķis – paplašināt Valsts informācijas sistēmu savietotāja funkcionalitāti, lai nodrošinātu pašvaldību datu apmaiņu starp pašvaldībām, pašvaldībām un valsts iestādēm. Projekta ietvaros tiks veikti uzlabojumi Pašvaldību rīcībā esošā nekustamā īpašuma administrēšanas programmatūrā, lai tā atbilstu likuma izmaiņām, kas stājās spēkā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2010. gada 5. jūlijam. Projekta ietvaros tiks veikti uzlabojumi vairāku pašvaldību darbā nepieciešamo datu kopu apmaiņā ar valsts informācijas sistēmām – Valsts zemes dienesta Kadastra reģistrs un Adrešu reģistrs, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistrs, Tieslietu ministrijas dzimtsarakstu departamenta informācijas sistēma CARIS, Zemesgrāmatas informācijas sistēma, CSDD informācijas sistēma.
- Projekta ietvaros tiks nodrošināts e-pakalpojums „Nekustamā īpašuma nodokļa apmaksa tiešsaistē." Pakalpojums būs pieejams par visiem Latvijas īpašumiem.